ثقافت کاتو
حڪومت سنڌ

رسالو ميان سچل فقير جو

مرتب:

مرزا علي قلي بيگ

رسالو
ميان سچل فقير جو

مرتب:

مرزا علي قلي بيگ

تصحيح ۽ مقدمو

ڊاڪٽر نواز علي شوق

ثقافت کاتو
حڪومت سنڌ

ڇپائيندڙ جا حق ۽ واسطا محفوظ

ڪتاب: رسالو ميان سچل فقير جو
مرتب: مرزا علي قلي بيگ
تصحيح ۽ مقدمو: ڊاڪٽر نواز علي شوق
ڇاپو ڇوٿون: 2023ع
ٽائيٽل ڊيزائن: نعيم ديسوالي
لي آئوٽ : نور احمد مسڪ
ڇپائيندڙ: ثقافت کاتو حڪومتِ سنڌ، ڪراچي
ڇپيندڙ: ڪاڇو پبليڪيشن ڪراچي 0300-2879794
پاران ايم ايچ پنهور انسٽيٽيوٽ آف سنڌ اسٽڊيز، ڄامشورو.
ISBN: 978-969-8100-94-0

قيمت: 2400 رپيا

ڪتاب حاصل ڪرڻ لاءِ:
ثقافت کاتو ڪتاب گهر
محمد ابراهيم جويو آڊيٽوريم،
لياقت ميموريل لائبريري، اسٽيڊيم روڊ، ڪراچي.

العشق نار تحرق ما سوى الله

هي ڪتاب ناياب بي بها گوهر نالي

رسالو سچل سائين

جو تصنيف سچل فقير فاروقي درازن واري جو

تهنجي

ميسرس هرسنگه سنس

ڪتبخانه ڇاپخانه سکر ڇپيو

سڀ حق واسطا قائم حصه اول

دفعه پهريون — جلد ۱۰۰۰

هڪ ناڻي — ۲ — ۳ — حق ڇپائي سوا ڇپيو

آگره جي اليڪٽرڪ ابوالعلائي پريس ۾ ڇپيو

سچل سائين جي رسالي جي سر ورق جو عڪس

پبلشر نوٽ

سچل سرمست پنهنجي شاعريءَ ۾ موجود سرمستيءَ سبب سنڌ توڙي سنڌ کان ٻاهر تمام گهڻو مشهور آهي. سندس شاعريءَ جو منصوري نعرو ۽ منصوري جلال ٻئي ڪنهن به شاعر وٽ نظر نٿو اچي. سچل سرمست جو جلال گهڻ رخو آهي. هو جلال ۾ اچي ڪڏهن اناالحق جو نعرو ٿو هڻي ته ڪڏهن منصوري موج ۾ سرمستيءَ ۾ اچي سوريءَ کي سينگارڻ جي ڳالهه ڪري ٿو. اناالحق جي منصوري نعري کان وٺندي ”رچي ريٽي“ ٽيڻ تائين جي سفر ۾ سچل سرمست جو فڪر گوناگون امنگون جاڳائي ڇڏي ٿو. هو زندگيءَ کي هڪ اهڙي معنيٰ ڏئي وڃي ٿو جيڪا فرد کي سوچڻ تي مجبور ڪري ٿي ۽ ڪيس مڙني محرومين ۽ مجبورين مان ڪڍي آجو ڪري ٿي. دؤر جديد ۾ سچل سرمست جي جلال واري فلسفي توڙي فڪر کي سمجهڻ توڙي سماجي حوالن سان ان مان لاڀ پرائڻ جي سخت ضرورت آهي. ڇاڪاڻ زندگيءَ جي مختلف محرومين ۽ مجبورين فرد کي واٽڙو ڪري ڇڏيو آهي. سچل سرمست توڙي سندس عهد جي ٻين صوفي شاعرن جي شاعريءَ کي عام ڪرڻ سان سماج جو هاڪاري پاسو سامهون اچي سگهي ٿو. جنهن جي پڻ اسان کي ضرورت آهي.

اسان ڪوشش ڪري سچل سرمست جي پيغام کي عام ڪرڻ لاءِ وقفي وقفي سان سندس شاعريءَ بابت ڪتاب يا سندس رسالا شايع ڪري رهيا آهيون. تازو ئي سندس فارسي ديوان آشڪارا شايع ڪيو ويو. هاڻي مرزا علي قلي بيگ جو ترتيب ڏنل ”رسالو ميان سچل فقير جو“ شايع ڪري رهيا آهيون. هن رسالي جا تي ڇاپا اڳ ئي شايع ٿي چڪا آهن. پر انهن سڀني رسالن ۾ فهرست جون ڪجهه چُڪون رهجي ويون هيون. رسالي جي هن ڇاپي ۾ خاص ڌيان سان اسان نه صرف فهرست جي چُڪن جي درستگي ڪئي آهي بلڪ رسالي ۾ غلطي سان ڪجهه ڪافيون ٻه ٻه ڀيرا شامل ٿيل هيون، اهي پڻ درست ڪيون آهن.

سچل سرمست جي هن رسالي جي اشاعت سان خاص طور تي محققن ۽ شاگردن کي تمام گهڻو فائدو پهندو ۽ هو سچل سرمست جي شاعريءَ تي آسانيءَ سان وڌيڪ تحقيق ڪري سگهندا.

سچل سرمست جي هن رسالي جي اشاعت ۾ تعليم، ثقافت ۽ سياحت جي صوبائي وزير سائين سيد سردار علي شاهه صاحب جي ذاتي دلچسپي شامل آهي، ڪيس جس هجي جيڪو

علم، ادب ۽ تاريخ توڙي تعليم سان بيپناهہ پيار ڪري ٿو ۽ اسان جي سٽ جي اڳواٽي پڻ ڪري ٿو. آئون سندن تمام گهڻو ٿورائتو آهيان. ان ڪانسواءِ محترم مدد علي سنڌي ۽ ڊپٽي ڊائريڪٽر محمد سليم سولنگي جن جي سهڪار پڻ هن رسالي جي وقت سر اشاعت کي آسان بڻايو آهي. آئون انهن جو پڻ ٿورائتو آهيان.

عبدالعليم لاشاري
سيڪريٽري
ثقافت ۽ سياحت کاتو حڪومت سنڌ

ٻہ اکر

منهنجي حضرت شاھ عبداللطيف ڀٽائي ۽ حضرت سچل سرمست جن جي شخصيت ۽ شاعريءَ سان ننڍپڻ کان دلچسپي رهي آهي. 1956ع ۾ مئٽرڪ پاس ڪرڻ کان پوءِ جڏهن مون ممتاز ڪاليج خيرپور ۾ داخلا ورتي ۽ 1960ع تائين چار سال اتي رهيم تہ پروفيسر ڪرار حسين ۽ پروفيسر عطا محمد حامي جهڙا شفيق استاد مليا. جن جي صحبتن مان مون کي فيض مليو. پروفيسر ڪرار حسين ۽ پروفيسر عطا محمد حامي وڏا عالم هئڻ سان گڏ فرشتہ صفت انسان پڻ هئا. اها منهنجي خوشنصيبي آهي جو جڏهن 1972ع ۾ ڪراچي يونيورسٽي ۾ ملازمت ملي تہ اتي جڳ مشهور عالم سيد حسام الدين راشدي جي شاگرديءَ جو شرف حاصل ٿيو. سندن رهنمائي ۾ مون 1978ع ۾ سنڌي ادب ۾ Ph.D ڪئي.

سنڌ جي ثقافت کاتي مرزا علي قلي بيگ وارو رسالو نئين سر ڇپرائڻ جو ارادو ڪيو ۽ اهو ڪم بنده راقم جي حوالي ڪيو ويو. ان سلسلي ۾ آءٌ هڪ مهينو شاھ لطيف يونيورسٽي خيرپور ۾ رهيس ۽ اتي سچل چيئر جي شاندار ڪتب خاني مان استفادو ڪيم. ڪيترائي قلمي ۽ ڇاپي ڪتاب مطالع ڪيم. ان کان علاوه سنڌ جي مختلف ذاتي ۽ سرڪاري ڪتب خانن ۾ وڃي سچل سرمست خاص طور مرزا علي قلي بيگ بابت مواد هٿ ڪندو رهيس.

جڏهن مرزا علي قلي بيگ واري رسالي جو غور سان مطالعو ڪيم تہ ڪيتريون ئي املا جون غلطيون نظر آيون. ان کان سواءِ ڪن ڪافين تي نمبر غلط لڳل هئا. ڪي ريختہ، ڪافي جي عنوان هيٺ ڏنا ويا هئا. ان کان علاوه ٻيون بہ ڪيتريون ئي غلطيون هيون، جيڪي درست ڪيون ويون آهن. رسالي جي ترتيب اها ساڳي مرزا صاحب واري رکي وئي آهي. ڪافين جي الف.ب وار ترتيب بہ اها ساڳي رکي وئي آهي تہ جيئن رسالي جي اصليت برقرار رهي.

خيرپور ۾ قيام دوران سچل چيئر جي ڊائريڪٽر ميان غوث محمد گوهر ۽ ائڊيشنل ڊائريڪٽر محترم الطاف اثيم ۽ ريسرچ آفيسر مهر خادم مون سان مثالي سهڪار ڪيو. انهن مهربانن جا ڳڻ ڳائڻ فرض سمجهان ٿو. محترم اعجاز علي بيگ مرزا، محترم محمد پنهل ڏهر، ڊاڪٽر الهہ رکيي ٻٽ ۽ ڊاڪٽر انور فگار هڪڙي جو ٿورائتو

آهيان جن گهربل مواد موڪلي ڏنو. محترم قربان منگي جو پڻ ٿورائتو آهيان جنهن رسالي جو مواد ڪمپوز ڪرائي ڏنو.

آخر ۾ سنڌ جي ثقافت ۽ سياحت جي وزير محترمہ سسئي پليجو صاحبہ، اڳوڻي سيڪريٽري محترم عبدالقادر منگي صاحب، هاڻوڪي سيڪريٽري محترم شمس جعفراڻي صاحب، محترم مؤنس اياز صاحب ۽ ڊاڪٽر محمد علي مانجهي صاحب جو ٿورائتو آهيان، جن جي ذاتي دلچسپيءَ سبب سچل سائين جو رسالو سهڻي نموني شايع ٿيو آهي.

ڪراچي، 31 آگسٽ 2008ع

نواز علي شوق

ترتيب

پبلشر نوٽ	عبدالعليم لاشاري	05
ٻه اکر	ڊاڪٽر نوازعلي شوق	07
مقدمو	مرزا علي قلي بيگ	59

رسالي ۾ شامل ڪافين جي الف. بي وار فهرست (پاڳو پهريون)

الف

	ڪافي نمبر	صفحو نمبر
آءُ تون پاڻ سُڃاڻي، مون وٽ يار پيارا	۵	149
اوڏاهون آيا، مونڏي عتاب اباڻن جا	۸	150
اڳنان وڃهه نگاهه، ڳالهه نه ڪوتاهيءَ جيهي ميان	۱۱	152
آهي ڪوچه به ڪوچ يار	۱۳	153
اگڙ اساڏي يار وي دلبر آوين آوين تون ميان	۱۵	154
اي چاڪرو سماءَ، سپوئي رانجهن هويا	۲۴	159
اِئين لکيو مون ائين لکيو مون پنهنجو پاڻ کي ائين لکيو مون	۳۰	162
اساڏي جان ڪون لڳڙي، هوائي شمس تيريزي	۳۱	162
ادب نال اليسان، هوسان مئين رانجهو دي نال	۳۲	163
آيم رات عتاب، ڏاڍا سخت سنگهارن ڏنهن	۳۸	167
اکهیں کے ناز تیرے، مجھ کوں یوں غلام کیا	۳۹	167
آهيان آهيان وو آهيان ميان! موڻي چوان تا ناهيان	۴۴	170
اهي اولانبا آيا، مون ڏي مارن جا ميان	۴۶	171
اتي ڪفر نه اسلام آهي سيني کي سلام	۴۹	173
آتو عبديت عذاب، آهيو هزاران حجاب	۵۰	173
اتئي انهيءَ ۾ حالت، نه تصديع نه راحت	۵۲	175
اسان نون عشق وي يارو! اجان ديوان نهين ڪيتا	۵۸	178
اسان نا ڪنهين دي جائي هون، اسان نا ڪنهين دي نپائي هون	۵۹	178
آدم جس کانام، مولی کوں کیا آویگا	٦۱	180
آهيان آءٌ تا اهائي، هيٺ مٽي مون لوئي	٦٦	182

اهي نياپا ڪو نيئي، منهنجا مارن کي ڏئي	٧۴	186
اها ڳالهہ سجڻ تنهنجي، ڪنهن سان آءُ تا ڪريان	٧۵	186
اهو ساڏا اعتبار هيءَ ڪنهين تي نا يارو	٨٠	189
اوڏنهن رهبر آئي، ميڏي دانيان وي يار!	٨١	189
آخوند سبق پڙهايا، ميڏي دانيان وي	٨٣	190
اکيان لڳيان نال رانجهو دي، اکيان لڳيان نال رانجهو دي	٨٦	192
آهين ڪون جو تو تئين، آهين ڪون جو تو تئين	٩٠	194
اچن تا پرين اچن تا، سل ڪي ساتي اچن تا وو	٩٧	197
اسان يتيمان ڏهون يار سگهڙي آوڻ دي ڪر ڪائي	١٠١	199
اها ڳالهہ سجڻ تنهنجي ڪنهن سان ڪريان	١٠٦	201
آهي تيڏڙي نال، سهڻا ساڏي زاري زاري	١٠٧	202
اول ڪاءُ غوطہ تيُ گم، پڇي مار شاهي دا دَمُ	١١١	204
اهو سيل ڪريندڙ ڪؤن هويا	١٢٢	210
اسين پاڻ ڪؤن وياسين، ڪنهن جاءِ ہي پياسين	١٣٠	215
آپي محرم هويا مهين دا، آپي محرم هويا شهہ جي	١٣٦	219
آڻ وني ميڏا يار وي، مئين روندي زارون زار	١۴٠	221
آءُ وجي ڪنهنکي چوان هِن يار جي احوال جي	١٦۴	234
اگر اثبات کرجانو نہ ہرگز تم گدا ہو گا	١٦٧	236
اهين ڪل دي ناهين ڪل، اٿان آءُ ڪرن اٽڪل	١٨٧	246
آهيان آهيان تہ پي چؤ ناهيان ناهيان، ڪين آهيان آءُ	١٩٩	252
اج اگڻ اجهي آيم، پرديسي گڏيم ميان!	٢٠٢	254
آءُ ساتي سانون ڪا ڳالهہ سُڻائين وو	٢٠۴	255
اهو اٿم ارمان، چا منجهان هٿ چا تي آئِس	٢١١	260
اصل آهين اسرار ظاهر ڳالهہ زبانون ناهي	٢١٢	261
آندا جاندا يار وي، ويڙهي ديوچ يار اساڏي	٢١٦	263
اکيان کول تماشا ڏيکين، صاحب صورت ساري هي	٢١۵	263
اپڻي ويڙهي دا، چا غلام ڪيتوئي	٢١٨	265
اج اگڻ اجهي ايندم، سُکيا سانگي گڏيم شال	٢۴۵	279

اڄ اسان وٽ آءِ ميان! تون منجهين والا ميهار	٢٥٠	281
اُهي شال اچنِ، وو واقف هن جي	٢٥٨	285
اڄ ڪي صبح اچن تا نروار چوُ نجومي	٢٦٧	289
آءِ پانڌي ڪرنال، اسان ڪائي ڳالهه سڄڻ دي آوڻ دي	٢٧٧	294
آيا تماشي يار آ مل ويکو	٢٨٢	296
آءِ ٻاروچل ٻيلي، مُونجهه تنهنجي ماري آهيان	٢٨٤	298
آءِ ادا ڙي پانڌي، دوست دلاسو ڪو ڏنو	٢٨٥	298
اهو نياپو آندو، پانڌي پرين جي پار ڏنهن	٢٨٨	300
آءِ تا گڏ گذاريون، ري ڏکيا سي سُکيا ڏينهڙا	٢٩٦	303
اڱڻ اسانجي اسانجڙي سائين ڪر پلا تون پيرو	٣٠٦	309
اچي مل وو نماٽياندي نال وو	٣٠٩	311
ایسی ری جمعیت سیتی حیران ہوں بیران ہوں	٣١٩	317
اڄ اوڏاهون آيا، گڏيا سي قاصد مونکي اهي ڏناٿون واڌايون	٣٢٥	320
آگهه لهه اسرار دي ڪائي	٣٢٩	322
اسان ويٺا تخت هزاري، رهٺا راوي دي ڪناري	٣٤٤	330
اڄ جو جوڳي آيو نانوُ تنهنجو نتي جاٽان	٣٤٨	332
اڄ جو جوڳي آيو نانوُ تنهنجو نتي جاٽان	٣٤٩	332
اُپريا لُڙ ديان لهريان وي ميان! سر اساڏي آءِ نهريان نهريان	٣٤٩	334
اِهي اولانبي ني آئي آئي، سي اوڏاهون آئي	٣٥٨	337
اوهين پانهجو پاڻ آهيو ننگ نباهڻ وارا	٣٦٧	341
اهين اکياندي نال آزي ساڏي سنيان	٣٦٩	344
آءِ ادا سالڪ صحي ڪر تون تہ طلسات کي	٣٧٣	347
آهي ههڙو حال، ويچاريءِ جو سُهٽا ڪر ڪو ڪرم ستاريءِ جو	٣٨٢	352
آدم تي ڪر آيا، آوڻ جاوڻ دي سُڌِ تا ناهين	٣٩٠	356
آهيان اوهانجڙو آئين، دوست چوي ڪير آهين	٣٩٤	357
الله تون آڻ ملاوين اُهين پرديسي نون	٤٠١	359
آتش عشق دي آنبهه ڪيتا چٽگان ٻاهر پئيان وو	٤١٦	367
اسين ساڳي خود آهيون، عام چوي ائين ناهي	٤٢٦	373

آکوڙي آءُ ڪير، آهيان ذات نہ ڄاڻان ڪير وي	۴۲۸	374
آهيان آءُ اسرار جيڏيون! مونکي ڪير ڀانيو ٿيون	۴۲۹	374
آيو منهنجي گهر يار، جنهنجي ڪارڻ	۴۴٦	384
اڄ تا خبران آيون آيون، دوست اوهانجي ديسؤن	۴۵۰	386
اهو ويو هاڻي ڪاڏي، جنهن سچو سونانءِ سڏايو	۴۵۳	387
آءُ اصل ڪؤن آهيان گولو غلام تنهنجو	۴۵٦	389
اصل اسانجڙو آهي، ننگ ٻاروچل توتي	۴٦۰	391
آهي انهن اکين کي، خاصو خُمار تنهنجو	۴٦۲	392
اي پرين! تون ٻاڻ سان هي گداگر نيئن گڏيون	۴٦٦	394
آهي معلوم توکي حال، ميان! اسان نماڻن جو ميان	۴۷۲	397
آءُ اڱڻ مُنهنجي آري، توکي صاحب ساريان ٿي	۴۷٦	399
آءُ ميان پانڌي سائين! اسان غريبان دا حال، آکين وڄ يار پيارل نون	۴۸۹	405
آهي صبح انجام اسانجو پرين تنهنجي پلا پار ڏي	۴۹۸	409
اسان ٿيو اڄ اسان ٿيو ميان!	۵۰۰	410
اجهي آيا ڪلي گڏياسي، جنهنجي ڪارڻ پانڌي پڇياسي	۵۱۰	415
آهہ علاج نہ ڪوئي، هن اکين ماري آهيان	۵۲۰	422
اڙي مهر پئي، مونکي يار سڄڻ ماَن دارون ڪر دل جو ڏئي	۵۲۱	422
آءُ آرياڻي اوري، آءُ دامن لڳڙي آهيان	۵۲۳	423
اُهي ڪهڙي طرف ويام، آءُ ڳوٺ رهيس سڀ ڳولي	۵۲۵	424
آيس آءُ ڪي اوڏي، جهاڳيا مُون تا جبل جال	۵۳۲	427
اڄ هوتن ريءِ هت هاڻ، ٻيا ڪير لهن مُون ساران	۵۳۳	428
اديون اُهي اڄ آيا، جن ڪاريو مونکي الله الله	۵۳۴	428
اڙي پلو يار ڪيفي تهنجي ماريو مونکي اکن	۵۳۸	430
آهي ويچاري ڪا وس، ميان! توکي معلوم مڙيوئي	۵۵۰	435
اديون اُهي اڄ آيا	۵۵۵	438
الا اُهي اڄ ايندا، پرين جي هوا پرڏيهي	۵٦۱	441
آڻ گهتيا هَسِ ڏونهين ڏونهين	۵٦۴	443
اسان غريباندي نال دلبر چڱي ڪيتيءِ	۵۹۱	455

آءِ ڪوهيارل ڪائين، وري ويڙهو وسائج ميان	٦٠١	460
آءِ اچي رَهُہ رات پلو منهنجا يارڙي	٦٠٤	461
آءِ ويڙهي تون تا وَسُ، ڙي پلو پُنهڻ يار ميان	٦٠٥	462
اچي لايو ڪيئن، سجڻ تو تا نينهن نماڻي سان	٦٠٧	463
اهو ڏونگر ڏهاڻي، مون ڏورا پو تو ڏئي	٦٠٨	463
اس چشم مورے، ایسا اسرار دیکھا تھا	٦٢١	469
ایک دن بزار میں، میں دیکھا عجب نظارا	٦٢٢	470
اسين آهيون چا اسين آهيون ٻيلي، نٽا ڄاڻون چا اسين آهيون	٦٢٤	471
اگر اپنا قدر جانو، سپہ سلار تم ہو گا	٦٣٦	478
اوهين پهنجو پاڻ آهيو ننگ نباهڻ وارا	٦٣٩	479
اکيان جو ڪوئي کولي نهين سو دلبر اولي	٦٤٠	480
اي اچي ڏس حال منهنجو	٦٤٢	481
آءِ ڪا رهندي هوتن ريءِ	٦٤٩	486
اُهو بر پي بازر آءِ جتي ديرو دوست جو	٦٥٣	488
آءِ اوهانجڙي آهيان، مونکي ڪيم وسارج ميان	٦٦٠	490
اُهين پير مُغان دي پيالي	٦٦٣	491
اگر اثبات کر جانو نہ ہر گز تم گدا ہو گا	٦٦٤	492
البت ويسون، پار چناه دي، اسان چوڙڪي ويسون	٦٩١	505
اُهو آهي آهي، يار ساڳي ساڳي	٦٩٨	507
آءِ ميان پانڌي وي، مارونڙا ڪڏهڻ آسي	٦٩٩	507
آئين قاصد ڪالهہ، پرين جي پار ڏنهن	٧٠٨	511
اوڏاهُون قاصد جي آيا تن هُلائي هيءَ وائي	٧٢١	517
اچ اوڏاهين سي آيون، مُون ڏي خبران خير جون	٧٢٩	520
الا باري بره ڍولڻ جي دل ديواني منهنجي ڪيئي	٧٣٥	522
آءِ ڪانگا ڪا پرين جي ڳالهہ ڪر	٧٤١	525
آپي سير ڪريندا، مولا آپي سير ڪريندا وو	٧٤٥	527
اے یار جب تم سر دیویں، تیرا نام عاشق ہوا	٧٤٩	529
آءِ ٻانهي تون سائين وي پاتم پاند ڳچيءَ ۾ ڪپڙو	٧٥٣	531

• اکيان باز تي دل مُرغابي، پيان وچ دست شڪاري دي	٧٦١	535
• اپڻا ديس سنڀال، وو ميان! پلا پرديسيا وو	٧٦٨	538
• آک اسان نون تون حال وو، ڪيوين ٿيون پرديسي	٧٦٩	538
• آءِ ادا سالڪ صحيح ڪر تون طلسمانت ڪي	٧٧٥	541
• اي يارو ميڏا ڪوئي اختيار نهين	٧٧٦	541
• آءِ پانڌي ڪرنال اسان ڪائي ڳالهہ سڄڻ دي آوڻ دي	٧٧٩	543
• اُهي اڱڻ مهنجي آيا، جن ڪاڻ سي پير پڇايم ٿي	٧٨٢	544
• آوين تون ميڏڙي ڪول، وي مئين مرديان	٧٨٣	544
• آءِ تنهنجي، سارو عالم ڄاڻي، يار چڱي تو تا لائي وو	٧٨٤	545
• اوڏنهن آئين ڪانگل ادا لئون تون چڱي اڄ لات ڪا	٧٩٥	550
• اڄ اساڏنهن آئي آئي، پانڌي پريان دي وو ميان	٧٩٨	551
• اوڏهون آئي آئي ڏاڍي ڏوراپي	٨٢١	562
• آءِ وَسُ ميڏي ويڙهي، سڻ حال وي ميان رانجها	٨٢٥	563
• آکہ تہ نالا فقير ڪيون ڪر سڏاوندئين	٨٣٦	567
• آءِ ميان رانجها سائين ساڏڙي نيڙي	٨٤٣	571
• آهي لک زاري، ساڏي تيڏي نال	٨٤٨	573
• آءِ تا آپي پيڙس اُتي، جت جاءِ ادب جي ناهي	٨٤٩	574
• اِنهين ڳالهيون بيراڳي مئين هوءِ رهي، ڏاڍا يار سانون بره لاءِ ڳيا	٨٥۴	576
• اديون ري اُهي اچن، جن ڪاريو مون کي الله الله	٨٥٩	579
• اول دلاسي ڏي ڳيون، هڻ ڪيهي گناهون تون رُس ويندئين سائين	٨٦٥	581
• اسان يتيمان نون ڪيوين وساريوئي	٨٦٦	581
• آيم رات عتاب، سخت سنگهارن جا	٨٧٧	584
• اڱڻ ميڏڙي آوين، ميڏي دلبر وي	٨٧٨	585
• آءِ تا صدقي اُن توُن، جي آيا پنهل جي پار	٨٧٩	585
• اري الوالو منهنجي يار سڄڻ جو ساٿ سلامت آيو	٨٨٨	587
• اري ساٿي سڄڻان دي اڳون تون ڪيوين جالين	٩٠۴	594
• انهين سهڻي توُن مئين تا صدقي ٿيوان ٿيوان	٩٠٧	595
• اُڏر پکيڙا پار پرين جي خبر آڻي مُون ڏئين لا	٩٠٨	596

اسان جيها ڪوئي اور، ڪٿ نہ ملسي	٩١٩	600
اکيان تيڏيان عُقاب وي عاشق مار شڪار ڪتوني	٩٣٤	606
آهي مون عين عذاب وي ميڏي دانيان وي	٩٣٥	606
آخوند سبق پڙهايا وي ميڏي دانيان وي	٩٣٦	607
اکيان لڳيان ڏاڍي جاءِ عشق ديواني مئين ڪيتيان	٩٤٥	610
آئين سو ڳالهہ سڻائين، وهنيان ڪانگل تون پلي آئين	٩٥٦	614
اِهين سئنسار ۾ يار تماشا وو ڏيکڻ آيا هي	٩٧٥	624
آئو سنو رے یارو، ہے عشق انتظاری	٩٨١	626
اس درد سوں رے تجھ کوں، ساری خبر پڑیگا	٩٨٢	626
آءَ ڪانگا ڪاڪر ري مونسان هر هر پيو ڪري مٺي ڳالهہ پرين جي	٩٩٩	632
اُهي ٻڙيون ٻاروچا اڄ اڱڻ منهنجي ايندا	١٠٠٠	633
اُهي ڪاڪيون ڪوهيارا اڄ اڱڻ منهنجي آيا	١٠٠١	633
آءَ هلي ڏس حال، منهنجو ٻاروچا ڙي ميان	١٠٠٥	635
اهو ڏاهيون ڏَسُ آهہ، سانول اِتي وسي تو	١٠٠٦	636
اُتي پيو وي خيال منهنجو جتي دم قدم جي جاءِ نہ آهِ	١٠٢٧	643
اديون اُهي اڄ آيا، ڏيهہ جنين لئي تي ڏوريان	١٠٢٨	644
آءُ ويندي پُنهڻ جي پار، تڪيس ڪين ترن ۾	١٠٣١	645
آءُ ٻانهن جي سا ٻانهي آهيان عيبدار ميان	١٠٣٣	645
اکيان تيڏي نال لڳيان، هڻ لڳيان	١٠٣٦	647
آڏو ماڻ اچن، وو ڏسي هِن جو حال پلو	١٠٣٩	648
آءَ وري تون تا ويهہ، ڙي سڄڻ! آءَ تا تنهنجڙي آهيان	١٠٤٣	649
اکڙين اسرار، مونکي ڪو جو ڪيو ميان	١٠٤٩	651
اڄ اهو ساڳين مُون سجاتو آهي ٻڙيون ٻاروچو	١٠٦٠	655
اوري آڻ سي اوري ڙي الله، جنين ڪاڻ سڪيس سال	١٠٦٤	656
آءُ وڃان تو تؤن گهوري گهوري، گهوري ميان	١٠٦٦	657
اڙي جيڏيون! مونکي چو تيون پرين ڏنهن جهليو	١٠٦٨	658
آهي بي نام نشان، سر انهي جو ناهي امڪان	١٠٧٢	659
اچي ڪو نہ اوڏاهون، ماٿهو شهر پنيور ۾	١٠٨٠	662

اڙي آلو آلو رانول آيو راڄ ۾	١٠٨٤	664
اوهين سيئي ڇو نہ ڄاڻو نانءُ مٺِم آهي کهڙو	١٠٨٥	664
اديون ڙي اڄ آءِ اسان مُحبن جو ميلو	١٠٩١	667
آءَ ڪيچ ڪندي، وڃي پورهيو پرين سان ڙي جيڏيون!	١٠٩٣	668
اٿئي مُون ۾ عيب اپار سڄڻ تنهنجي ٻانهڙي آهيان	١١٠٤	672
اديون ڙي آهيان ٻانهي سا ٻاروچي جي	١١٠٥	672
اري الوالو مونکي يار مليو جيءَ جان جنين سان جار لڳو	١١١٥	677
اوڏانهون جي اچن ڙي جيڏيون اُنهن	١١١٦	678
اڙي جيڏيون! منهنجو جيئڙو وئيو سڄڻ وڃي	١١١٧	678
اهي ڏوراپا ڏيئي موٽي مُڪا يار مونڏي	١١٢١	680
اجهي آيم هوت، مُنهنجي دل ديواني جن ڪيئي	١١٢٥	681
آءَ ڪي تا اوڏي آئي جهاڳيا مُون جبل جال	١١٢٧	682
آوڻ دي ڪوئي يار نون هوئي، آوڻ دي ڪوئي يار نون	١١٣٠	683
آءَ اوهان تؤن گهوري اڙي ڪيچيو ساڻ نيجو	١١٣٦	686
آءَ تا ڏيهاڙيون زاروزار، ساريو روان تي	١١٣٨	687
آءَ تا روز رُوان ساريون سودا ٿُهنجيون ڳالهيون ڪيتريون	١١٣٩	687
اڱڻ نماڻيان دي آيا، وو جاني	١١٤١	689
انهان اکيان نُون سنيان مين تا آک آک رهيان	١١٧٣	703
آءَ ڪانگا ڪر ڳالهہ پريان سندي پار جي وو ميان	١١٨١	706
اڄ سڄڻ پاڻ ايندئي جن لئي نهاريئي تي واٽان	١١٨٤	708
اوري ڪانگل آءَ کين جي خبر ڏي ڪا	١١٨٥	708
آئين هلي هن جاءِ وي هڪ ساعت ڪارڻ تون سانگيئڙا	١١٩٠	711
اهي اکيان ڪنهن نہ لکيان، نال ماهيدي رنگ رتيان	١١٩٤	712
آءَ تا ڪالهہ اُڏامي وڃي پيُس پرين وٽ	١١٩٥	713
آک عشق! تون عالم دي وچ، ڪيها سئيل ڪريندئين	١٢٠٠	715
آءَ پنهون پاڻ آهيان ڪاڪيون مُنجان قاصد ڪاڏي	١٢٠١	715
آيا ڏنوَ آيا ڏنوَ ڇوَ ڪي پانڌي آيا	١٢٠٣	716
آءَ تا تنهنجڙو آهيان، يار مون ڪي ڇو تو ڇڏين	١٢٢٥	726

• انهن جادوگر چشمن، بيران ڪيوسين ميان	۱۲۲۷	727
• اڳي ڪداهان نهين سو ڏيکيمُ، صورت تانہ سجاڻان	۱۱۲۸	727
• احوال عشق لائي، سِرُ سره سلائي	۱۲۴۸	736
• اي پرين تون پاڙ پهنجا، قولِ جي تو ڪالهہ ڪيا	۱۲۵۶	741
• آءٌ تہ مان تون وچي يار ٻي ڳالهہ ڪر م ڪائي	۱۲۶۷	746
• آهي منهنجو سگ تا پنهڻ توئي ساڻ	۱۲۶۸	747
• آءٌ ڪوڙين ٿيان قربان جوڳيئڙن جي جات تؤن	۱۲۶۹	747
• اها حال منهنجي هاءِ هاءِ وو توريءِ لهن هي ڏينهڙا ڏينهڙا	۱۲۷۳	749
• اکيان کول تہ ظاهر ڏيکين، اتان اُهو اسرار	۱۲۸۴	754
• الحق الحق ہوالحق ہو	۱۲۹۰	757
• آءٌ تا روز روان ساريون، سوڊا تنهنجيون وو ڳالهڙيون	۱۲۹۱	758
• آکڻ مشڪل هيئي ڳالهيان يار ديان ميان	۱۲۹۸	761
• آپي شاهہ آپي گداءُ، آپي امير الامراءُ	۱۳۰۹	766
• اسان هين يار اسان هين يار اِها ڳالهہ سپيريا ندي	۱۳۲۱	769

ب

• بار بره دا باروبار، چڙهڪي آئندا بي اختيار	۲۲	157
• بيرنگي تصوير، مولا وي، سهسين رنگين وچ سمائي هي	۱۲۵	212
• بسم الله وي بسم الله شهنا آيا آکان بسم الله	۱۲۹	214
• بنا کر آدمی صورت سارا مظہر خدا ہو گا	۱۶۷	236
• بنا کر آدمی صورت، سارا خود خدا ہو گا	۱۶۸	237
• بہتر ہے ایسی زندگی بن عشق ہے شرمندگی	۱۸۴	245
• باري بار محبت والا آدم جاء اُنا وڻ دي	۲۷۹	296
• برهين جهنگ ڏکايا، مئن تا تخت هزاريدا	۲۸۷	300
• بحر بره دي مؤج ڪڙي ٿي، ناگهہ تنهن سر آيا سي	۳۳۱	324
• بات برهُ دي ايهي هي سا عجب جيهي	۳۷۴	347
• بحر بره دا تارو تار، مؤجان مؤج پئي ٻاهار	۳۷۹	351
• بيرنگي سجڻ رنگ لايو ڏسو ڪيهو ڪيهو ڙي ميان	۵۱۴	417

بره بيرا ڳي ڪيو ڙي جيڏيون! مونکي درد ديوانو ڪيو	٥٦٧	444
بُتِ اِهو ئي ضايع ٿيسي اول آخر ڏيکڻان وو	٦٦٩	495
برها هئي سارا مشڪل بازي، ڪؤن ري هاڻ لاويگا	٧٤٨	528
بره ڪيتس بي حال، دانيان وي	٩٥٢	613
بيمار ہوں تيرے برہ کا، چھوٹن ميرا مشکل ہوا	١١٨٩	711
بره جي بازار، جيڪا ڏسڻ ايندي	١٢١٨	723
بُسطامي ڪيهي بات ڪهي هي ڪوئي سمجهڻ والا هوءِ	١٢٤٩	737

ڀ

ڀهون ڀهون هٽ ماندڙيان، آءِ جاني ڳل لڳ رَهڻُ پيارا	٢٠٣	263
ڀاروچي لؤن لائي، ميان! ڪوهياري لؤن لائي	٦٧١	496
ڀيو ڪو ڄاڻڻ محض گناه، هر ڪنهن صورت آپ الله	٧٥٤	532
ڀيلي زاري هو زاري، سهڻي نال وو ساڏي هوئي هوئي	٨٧٤	583
ڀيلي وسدا رانجهو يارا! اسان نماڻيان نون الله مليندا	٨٩٧	591
ڀنهان ڳالهيان ٿون هُڻ ڳيان وي ميڏي دانيان وي	٩٥٠	612
ڀول پکي پرديسيئڙا وي تون ڪهڙي ديسؤن آوندئين	٩٥٥	614
ڀاروچا ميان هيئن نہ ڇڏيو هي، نيو نماڻي ساڻ	٩٧٦	621
ڀاروچا پئي ڀاڃهہ چپر هُن کي هيئن نہ ڇڏيجو	٩٦٩	622
ڀانهن جي آءِ ڀانهي، آهيان ڀاروچي جي ذات جي	٩٧٤	624
ڀيو ڪير پڇي ٿو حال منهنجو خان ڀاروچل ڀاڃهون	١٠٥١	652
ڀيو ڪير حامي منهنجو ٿيندو لکي ڀاروچل ڀاڃهون	١٠٦٥	657
ڀانهي ڀاروچي جي، آهيان وي آهيان	١٠٩٦	669
ڀانهو ڀانءِ مَر ڀاڻ توهين مالڪ مُلڪ جو	١٢٣٤	730
ڀن جيڻ منهنجو جيڏيون! شڪ ڪيها سڄڻ ري	١٢٤٧	735
ڀاڃهہ ڀوئي يار، ڪا مهر ڀوئي ميڏڙا	١٣٠٦	765

پ

پلا پلا لائي لائي مئين نال لائي	١٠٠	198
پلا پلا چائيندا چائيندا، اسان نون نہ چوڙيندا هو چوڙيندا	١٠٢	199

• پنگ پُوڙيندا اهو نشا ناهين، شوري ڪيف شرابي هي	١٩٩	253
• پلا ميان رانجهان آوين آوين ساه سيباوين	٢٠٣	256
• پلا لائيي وويارا ساڏڙي نال، چڱي لائيي	٣١٠	313
• پول نہ ہئي ڪنهن پُل، تون تہ آدم ناهِئين	٤٣٥	378
• پينر هي پنيور اسين چڏي ويندا سون	٤٦٧	395
• پينر هيئن نہ پايون، تہ هوت ڪندا ڪا هھڙي	٤٧٧	399
• پُل وچي تو پُل وچي تو لوڪ ساروئي پُل وچي تو	٦٩٣	505
• پلا اسان ڪريسُون تيڪُون حيلي هزاري وو هزاري	٧٦٤	536
• پلا پلا ڪيهان وو ڪيهان، تو تا سانون تانگهان لايان	٧٧٧	542
• پلو آءُ تان يار سجڻ جي، ٻانهي گولي آهيان آءُ تان	١٠٣٠	644
• پينر ڙي! بيوس وچي آءُ پيان	١٠٩٢	667
• پلي ڪري آئين، هٿ تون گهر جين يار	١١٠٠	670
• پڇي پاهڻ تي پاسي، متان ڏاڍو ڏک پويئي	١٠١٣	676
• پلا پلا چايا چايا مهٺا چايا چايا	١٢٧١	748

ت

• تيڏي در زاري زاري، الله ميڏي آهي آهي	١٤	154
• تون بن ماهي يارا راتيان سو ميڏيان نهين لنگهنديان رانول وي ميان	٢٣	158
• تون تا آءُ وس ساڏي ويڙهي، سڻ حال وي ميان رانجها	٢٥	159
• تيڏي نال، وو ميان سهٺا ساڏي زاري زاري	٢٩	162
• توکي پيڙو چاءُ ڙي يار جو آئين دردن جي دامان ۾	٦٩	184
• تون رب ڏاڍو بي پرواهہ، آءُ تا ڏچان تنهنجي داءُ	٨٨	192
• توسان يار عاشق منهنجي پريت اصل کؤن پيئي	١٠٥	201
• تيڏيان مزگان تيبر ڪاري، هر دم مارن مشتاقان ڪون	١١٢	204
• تنهنجو ديسڙو وسي وو. پلاڙي ني پرديسي	١١٦	207
• تيڏي ديس مئين آنديان، وو شال تون جيوين	١٤٠	221
• تن قال کؤن ڪوتاه ڪي حاصل جني تيو حال جي	١٥٩	232
• تيز تير اندار چشمان جُون خوني خطابُ	١٦٢	233

• تيڏي شوق مچائي شور، اُڏر اُلنبي آسمان لڳي	٢٢٠	267
• تيڏڙي نال، وو ميان! مئين تا هويان هويان وي	٢٢٤	269
• تنهين ڏينهن ڏناٺون، ساه منهنجو ساهڙ کي سرتيون ري	٢٥٢	283
• ٿنهنجي اچڻ جيون واتڙيون، نِتُ نِتُ اُپي وو نهاريان	٢٦٣	288
• ٿنهنجو ديس وسي، ميان پري نہ وڃ پرديسي	٢٨٥	299
• تئيڏا ديسڙا ڪتان پلا پرديسيا وي ديسڙا ڪتان	٣٢٤	321
• تون ڪهڙا، مئين ڪهڙا، آهيون سي جلوي جهڙا	٣٢٩	324
• ٿنهنجي چشمن چيتڪ لايو آءُ هاڻي ڪيئن ڪريان	٤٢٣	371
• تون تا وسين منهنجي من ميان!	٤٣٢	376
• تون آهين صاحب صورت جو، هي آهي غلام تنهنجو	٤٥٥	389
• تال ميڏي ڪيئي ڪيئي	٤٦٨	395
• تهنجي حُسن ماريا، سُوريءِ سي سنپاريا، انهي ڳالهہ ڳاريا	٥١٧	418
• تون تہ پاڻهين تو سائين چاڻي	٥٢٧	425
• توکي جاني نہ جڳائي تو رُسڻ نماڻن سان	٥٨١	451
• تيڏي طرفؤن ڏيندا لوڪ اي جاني، طعني سؤ طعني	٥٨٣	452
• تيڏي طعني ڏينديان شه واليان، سانُون سڀ سياليان	٥٩٦	458
• تون آءُ آرياڻي اوري، تنهنجي دامن لڳڙي آهيان	٦١٧	467
• تيرے آون کا مجھکوں، یہی انتظار ہوناں	٦٣٣	476
• تیرے ملن کے کیتے، میں منتظر ہوا ہوں	٦٣٤	476
• ٿون ڪيئن اُهي وسري ويا، جن ٿي ڪارُون تو سان ڪيا	٦٤٣	483
• تون آءُ اسان وٽ يار تنهنجي اچڻ ڪاڻ جيئڙو جُکي تو	٦٨٠	500
• تنهنجي محبت موهيو موهيو، رمزن ريهيو ريهيو	٦٨٤	502
• توکي عاشق پنهنجو چاتا، توکي سوَنَ پر سڃاتا	٧١٨	515
• تئينون معلوم سائين! حال نماڻي دا ميان	٧٣٣	522
• تاب مان بي تاب	٧٥٢	531
• تيرا تير لڳا هي ميري جان جدا هي مُجهڪون قسم خدا هي	٧٧٨	542
• تیرے چشم کا چمکار، میری دل کو اثر کیتا	٧٨٩	547

تجهہ بن ڪهين نهين ڪيتا، دلبروي دارو درد ميڏيدا حال ميڏا	٨٠٦	555
تون تا ڪڏهين ايندين وو يار، تنهنجي روز نهاريان راه	٨٠٩	556
تخت هزارا ڇوڙ ڇوڙ آيا، ماهي ميڏي سانگي	٨٢٨	564
تسان نال ميڏي ڪيهي لائي، فرياد وي ميان رانجها	٨٣٤	567
تخت هزاريدا رانجهو آيا وي آيا	٨٣٥	567
تون تا ميڏڙي جان، رانجها وو تون تا ميڏي	٨٤٢	570
تنهنجي ڪارڻ ڪاريو هوءِ هوءِ هو ليڙو	٨٤٤	572
تنهنجي آهيان، آءُ پنهنجي ڪر جاڻ	٨٥٢	576
تون تا تخت هزاري دا سائين ات چليندئين چال چليدئين	٨٦٩	582
تون آءُ ڙي قاصد آءُ ميان! ڪا خبر ڏينهون ڪيئن جي	٨٨٠	585
تخت هزاري دا شاه، ميان رانجها، دامن تيڏي لڳي آهيان	٨٩٢	589
تيڏي چشمان ڪيتا چُورُ ميڏي دانياوي	٩٣٢	605
تيڏيان اکيان بحري باز دليان مارڪي قُوت ڪريندياں	٩٣٧	607
تيڏيان اکيان لال شوقي يار شرابي هونديان	٩٤٠	608
تيڏيان چشمان گهتديان چاڪ درد منداندي دليان ڪون	٩٤٩	612
توريءِ ڳالهڙيون، ڪنهن سان ڪنديس آءٌ ور واڳ ورائي	٩٧٢	623
تيڏي نيڻاندي ناز ماري وي پيارا	٩٧٩	625
تئيڪون اسان ڏهون آوڻا، جاني ول نہ جاوڻا	٩٩١	630
توڏي هُين ڪا تياري، اجهي اڄ سي ايندئي ميان!	٩٩٣	630
تاڏي مُنهن نہ پيو ڙي منهنجو جاڏي لوڪ لڙي تو	١٠٥٧	654
تنهنجي پانڌي پيغامن، الله منهنجو جيءُ جياريو	١٠٥٩	654
توڙي پنئي لڳئي سارو جڳ ميان تا پي چا تيو ناهي منتا ۾ مطلب	١١١٤	677
تو ۾ تند تنوار ٻڌين نتي بوڙي الا	١١٦١	697
تُسان ڏِسندي هو بديان ميريان، اسان تا ديواني	١١٦٤	699
تيڏي ناز نماڻياندي مين ماريان، تيڏي ناز	١١٦٧	700
تون تا پنهنجو پاڻ پَساءِ شوق تنهنجو مونکي يار شفيع	١١٧٩	705
تنهنجو درد اصل کائون اختيار ڪيوسين ميان	١٢٢٦	726

• تيڏا درسن پاوٽا وي هُڻ هي نماٽي نون ميان	١٢٣٩	732
• تو ڪيئن وڃايو پاڻ، ڳولي لهج پاڻ	١٢٨٢	753
• تيڏا ديسڙا وسي سائين! سگها اسان ڏهون آوين	١٢٩۴	759
• تيڏي بره بيرا ڳي ڪيتيان! ڏيهه ڏوريندي وتان	١٣١٣	767

ٿ

• ٿورا ڪيڏا مونسان لايا	٣۴٨	333
• ٿي تون رهبر راهي، پريان سندي وو پار ڏي، پلو ميان	٣٦٢	340
• ٿيان خوشيان، جو پانڌي آيا هي	۴٥٩	390
• ٿو دوستيء جو دم هڻين، پر ڪين ڪُسي قربان ٿئين	٥۴٨	434
• ٿيون ورڻ جيون وايون	٥٦٠	441

ٺ

• ٺڳدا وتدا دليان يار ني وي	٧٨٠	543

پ

• پاڻ منجهؤن ڪل پيئي ني پيئي، دوست جي وو ميان! مون ڪي	١٠	151
• پنهنجي نظر ۾ پيهي، وٺون هاءِ هاءِ سالڪ	١٨	156
• پٺيان وڃ گمان، رانجهن ڪنهين نه لکيان سئيان	٢٠	157
• پاس ميرے يار آيا، کہتا ہوں حمدلله	۴٠	168
• پاڻ وڃ ته ناهيون، ٻڙي جيڏيون ڪيئن ٿيون ڇاٽو	٩٢	195
• پُڇي عشق نٿو پوشاڪي، هاريا چڏِاها هُوشناڪي	١٨٢	244
• پير وني جي تون آئين يار! وڃن وني سي پير سچار	١٩١	248
• پيا تُساڏي نال پِهہ وي ميان	٢٢٢	268
• پاتي ڏوهه پنهنجي پاند ۾ آءُ دوست تو در آئيان	٢٢٧	270
• پارؤن تا پرين، جيڏيون اڇن اهي اولانيا	٢۴٠	277
• پرين آهن پار آءُ تا هِت ڏينهن گذاريان	٢٥۴	284
• پيارا دور نه جاوين هميشه ڪول مئن هووين	٣١٨	318
• پيالي عشق پلاڪي، ساجن چا مخمور ڪيتوئي	٣٥۴	336

پوندي ويندي غازياندي غُلغُل خبر نہ جاڻي ڪُل ڪُل	٣٥٨	338
پانڌي اوڏاهون اڄ آيو، پريان سندي پار ڏنهن، پلو ميان	٣٦١	340
پُڇو نہ منهنجڙي ذات، جوئي آهيان سوئي آهيان	٣٧١	346
پيتا مئن آب حيات وي هاريا	٣٧٨	350
پانڌي آيم اڄ پيهي، پريان سَندي وو پار ڏنهن	٣٩٨	359
پانڌي منهنجي يار کي ساري چئج سلام	٤١٧	367
پرديسي گڏيا دوست تو هجر هلاڪي	٤٤١	381
پرين نہ چڏ ٻئي پار، ساريو تهنجيون ڳالهيون رُوان آءٌ	٤٧٣	397
پرين اوهان ڪؤن پوءِ، ميان	٤٧٥	399
پيڙي ڪر ڪر آنديان، ساڏهون سڀ سياليان وو بيلي	٥٠٣	412
پانڌي نئي پهچاءِ، پلا هي نوان نياپا نينهن جا	٥١٩	421
پورهيت پاڻي ڍوئي	٥٤٦	434
پياري ني رمزان لايان لايان، وي ميان!	٥٤٧	434
پري تين نہ شال، پرين پاڙيچا پرڏيهي	٥٥٩	445
پسڻ ڪارڻ پرينءَ جي، ڪيا آگم اڪڙين	٥٧٠	446
پُڇيو ڪي پرين، ميان! حال منهنجي جيون خبران ساتيوري	٥٧٢	447
پرين نا ٻئي پار، ميان جانب تنهنجي جان ۾	٦٥١	487
پُرجهي پاڻ نہ جاڻان	٦٥٢	487
پير اسان وٺ پاءِ، سڪندي سال اوهان کي گذريم	٦٦١	491
پڇن ڪوه طبيب، او سوز واريون سر تيون پلو الو	٧٣٤	522
پانڌي پريان ڏهون آوين، يار آوين	٧٥٩	534
پار چناب دي سڻو سنيان! رانجهو سائين وسدا وسدا	٧٨١	543
پيارا لي چل اپڻي نال، نهين تہ مر مر جانديان وو الله	٨١٥	558
پاڙيچون ني پرين جو مونکي پُور اڄ ني پيو	٨٧٦	584
پلپل پونم پُور، عمر تن مارن جا	٨٨٢	586
پلؤ تساڏي پئيان، مئين پلؤ تساڏي پيان	٨٨٤	586
پُتلي ديوچ ڳالهيان يار ڪريندا ني	٩٣٣	605
پنهنجو ڪيو هي تا پنهنجو ڪيو مونکي يار پُنهڻ ڪوئي	٩٧٦	624

Digitized by M. H. Panhwar Institute of Sindh Studies, Jamshoro.

- پرين پرديسي، وو مولئ ملايا سانون ٩٨٠ 625
- پرين منهنجي اڱڻ الله توکي آڻيندو ٩٨٧ 628
- پُڇون ڪين پرين ميان! حال منهنجي جون خبران ١٠٣ 635
- پاڻ کي يار نہ چاتوم، پينر پُلي آهيان ١٠٢١ 641
- پوءِ هِت ڪيئن ڪندي ڀاڄهون يار جي آئون ١٠٤٥ 649
- پاڻ پرين اهو آهي متان، پينر پولو پانيو ١٠٥٨ 654
- پانڌي دلاسو ڏي مُون، ايندا آرياڻي ڪي اوڏا ١٠٦٧ 657
- پاڻهي پئيوَ سُڌ سُورن جي وو عشق لڳوَ جي اديون! ١٠٧٠ 658
- پاڻهين پارؤن يار، قاصد مونڏي اڄ آيو ١٠٧٨ 661
- پنهنجي ذات لڪائي، ڪيئن ٻي ذات سڏايان ١٠٨٧ 665
- پاهڻ ڙي پرڏيهي، ناهي ايذائڻ توکي ١١٢٣ 681
- پاڻ سڄاڻڻ آيو ڙي سڄڻ، پاڻ سڄاڻڻ آيو ١١٢٩ 683
- پرين سان پت پري ڙي جيڏيون! منهنجي ١١٣١ 684
- پاڻ پنهون آءٌ آهيان اڙي پينر پُلي ناهيان ١١٣٣ 685
- پئي پيش پرين کي پاڻ آءٌ چونديس هلي حال هي ١١٤٣ 690
- پانڌي پيغام پهچاءِ منهنجا محبن کي ميان ١١٨٦ 709
- پاس کيڙي ڪُون جو ڏيسين، رانجهو ست گهتيسين ١١٩١ 712
- پرين هي پيغام ساري ساتيو ڏيجو ١٢٠٢ 715
- پکيڙا تون سنيالين آپ ڳوڙهي ڪنون بچالين ١٢٣٢ 729
- پانهنجا وعدا پاريا پاريا، سانول سائين ١٢٣٣ 729
- پُور پرين جي هي ماريان عشق سڄڻ جي چاڙهيان ١٢٤٥ 734
- پُتلي دي وچ ڳالهيان يار ڪريندانى ١٢٨٥ 754
- پِهري پوش جو تُر ڪي آيو الله آدم نامُ سڏايو ١٣٠٨ 766

ڄ

- جهڙو هي عجائب آءِ، ناهہ عجب ڪو ٻيو اهڙو ٧ 150
- جنهن دل تي آهي جوش سا دل سورن سان سنبري ٩ 151
- جنهن دل پيتا مئي دا جام سا دل مستو مست مدام ٣٣ 163
- جي مون پڇوڙي جيڏيو! آهي بره بيقراري ٣٤ 164

جاني جتان ڦيرا پايا وي، وه واه ڪيها رنگ لاڳا وي	٣٦	165
جهنگ ڪنون مئين چُتيان، نال سُهڻي دي مئين جالين	٨٩	193
جان جسم ڏونهين گم هويا وي، هويا وي وچ جانان دي	٩٥	196
جب سمجهہ پڙي آهي دلڪون، تاهان اي جڳ سارا مئن وو مئن	١٢٠	209
جن گهوري گهوري ڙي، گهوري وو جند گهوري	١٨٧	247
جنهنکي عشق موليٰ جو ناهي، سو ڄڻ جهنگ جنارو آهي	١٩٥	251
جهڳ مڳ جهڙڪي عشق مچايا	٢٠١	255
جيءَ جون ڳالهڙيون هُيون جن سان	٢٥١	282
جنهن ميهر ملايو تنهن گهڙيءَ تؤن گهوري آهيان	٢٥٨	286
جا چوڻ جيهي ناه، سائي ڪيئن چوان جيڏيون!	٢٥٩	287
جيڏيون ڪائي مَر جهلي مون کي پاروُن پريت جي	٢٧٢	292
جي هئين عاشق تہ برسر مينهُن محبت جو وساءِ	٢٩٦	305
جي آئين چاڻون ڙي جيڏيون! آهي الله لوڪ سارو	٣٠٢	309
جيوان تہ جالين نال، اُهين پرديسي دي	٣١۴	315
جي اڄ وو اسان ڏهون تون آوين	٣٢٣	321
جوئي آهيان سوئي آهيان، غير خدا جو ناهيان ناهيان ناهيان	٣۴٠	329
جوئي ڳيا وو ڳيا وو الله سوئي ڦِر نہ آيا وو ميان	٣۴٣	331
جسم اتاهين چوڙين چوڙين	٣۴٧	333
جاني جدائي ماريو ڏينهن ڏُهيلا سي گهوريا	٣٥١	335
جي آيا، پلي آيا ساتي سڄڻ جي ڏيهہ ڏنهنُ	٣٦٨	344
جيڏيون مون کي چو ٽيون جهليو ويندي پرين جي پار	٣٨٩	356
جيڪي هوندين، سوئي ٿيندين، تون ئي مالڪ موليٰ	۴١١	365
جيءَ آئين پلي آئين تُون، ڪنهن منزل مون پهچائين تون	۴١۴	366
جڏهن پرين پاتم جهاتي، تڏهن حاجت ناهي حج جي	۴٥٨	390
جاني سو تيڏڙا جمال، ڪيها ڪيها هوندا	٥٠٧	414
جي مون وٽ دوست اچي، آءٌ ڦيريون ڙي لک پايان	٥٣١	427
جاني سو تيڏا جمال	٥۴٣	432
جي آئين، پلي آئين، ڪيچي ڏنو ڪالهہ ڪاتي	٥۴٥	433

• جاني آءٌ ڙي جاني ميان! آءٌ تا روز پُڇان تي پانديئن	٥٦٨	445
• جاني تونہ جڳائي، رُسڻ نماڻي سان يارڙي	٥٨٥	453
• جاني جواب نہ ڏيندا	٦٤٣	482
• جگت ادھیں، توں تا کاہے کوں جاوں	٦٧٢	496
• جاني تون آءٌ اسان گڏ جالين، ڪرون ڏک شک ديان ڀهہ ٻالهين	٦٧٤	497
• جنهن ٻيلي دي وچ شير، ٻيا ڪُل جناور گم ٿياوي	٦٧٩	506
• جادو لايا جادو لايا، جوڙ ٻيبا اُنهان رنگ پريان	٧٦٧	537
• جهانگيرڙن ڪؤن جدا ٿيڙس جيلاهون	٨٠٥	554
• جڻان گرد ٿيون روگردان	٨٢٠	561
• جڏهان موج مستي دي آئي، بيخودي ٿئي جسم ڳيا	٨٣٩	569
• جائي وٽيئي ڪيئي سائي، هن ڏکيء ڏوه ڪيهو ڪيهو	٨٦٠	579
• جو اڳڻ پيهي اچ آيو سو سامي مُون تا صحيح سڃاتو	٨٧٥	584
• جو جوڳي زلفن وارو سو سام مون تا ڪين سڃاتو	٨٩٥	590
• جو تون پير پري آئين، تنهنجي توري هڪ نتي پڇان الله ميان	٩١٤	599
• جالُيئي جن سان تي وو سي تا مارو ڪيڻ ويا	٩٢٩	604
• جو ٿو ڳولين يار سو تا تو پر آءِ	١٠٠٨	636
• جاني اٿان ڦيرا پايا، وه واه ڪيها رنگ لايا وي	١٠٩٩	670
• جُهليو جن تي حال اُنهن کي آءٌ ڪيئن نہ سڃاڻان	١١٠٦	673
• جي وٺي حب وجن ڙي اُنهن کي ڪيئن نہ سڃاڻان	١١٠٧	673
• جن لائي توڙ نباهي آءٌ صدقي وڃان تن تئون	١١١٩	679
• جاڳ جاڳ جند جانيان، پلا جيئڙا هيئي ننڊ اجائي	١١٥٤	694
• جو هومِ ورونهن وارو جيجان گڏيم سو تا جوڳيئڙو	١١٧٧	705
• جيجان زُلفن واري، اُنهيءَ ساميءَ مَنُ موهيو	١١٨٧	710
• جھیل رے من جھیل مالہاں، ہمیں پیالا جھیل جی	١٢١١	719
• جنهنجي آهيان عشق اندوهي، تنهن پاروچي کي پاجهہ پوي	١٢٥٥	740
• جهڙو هي عجائب آءِ ناهہ عجب ٻيو ڪو اهڙو	١٢٦٢	745
• جيئن سچ آهي پريشان سوئي ڳولي سچ کي الو الو	١٢٧٠	747

جتهاں ملاحظه سر کار ہووے، اتهاں عاشق آويگا	١٢٧٥	750
جنهن دل تي آهي جوش سا دل سُورن سان سنري	١٢٧٦	751
جا چوڻ جيهي ناءِ سائي ڪئين چوان	١٢٨٣	754
جهنگ سدا خوش هو سُون سهٽيان دي نال	١٣١٥	767
جن ڏوراپو پرين جو ڪيئن جرون سي جينديون	١٣١٨	768

چ

چشمن يار جي مون تي، چؤ جا چوٽ چلائي	١٣١	216
چرخي چٽُ نہ لڳدا وي، هُڻ ڪيون آتڻ آوان ري سنيان	٢٧۴	293
چئو ميان عشقا! ڪيئن ڪيئن، تون سوين سئيل بنائين تو	۵٠۴	412
چاوڻ بار بره دا سنئيان، بيدليان دا نهين وو نهين	۵٢٦	425
چُرڻ پُرڻ وارو ڪير، هيءَ ڳجهارت ڪوئي پچي	١١۵١	693
چل تہ ويکڻ وڃان، سهيو! ميڏا رانجهن ندي دي ڪناري	١٢٦۴	746

ڇ

ڇوڙ باباٽي شاهي وو مئين وطن رانجهو دي ويسان	٢٧	160
ڇپر تانہ ڇڏيندين اڙي پلو پُنهڻ يار	٧٧	242
ڇڏ غُصو غمناڪ سان اڇي ملُ تہ ماندائي لهي	٢٦٦	288
ڇو ٿو ڇنين ڇو ٿو ڇنين، وو محبت لائي جُڙيا جاني مون سان	۴٦٩	396
ڇوڙڪي جهنگ سيال، جو ويسون	۴٩٩	410
ڇوڙيا مئين جهنگ سيال، وي رانجهن رمز رلائي	۵٣٦	429
ڇاڪي ڏونگر ڏوريان	۵٧٨	449
ڇوڙ گُمان گدائي والا، شملا چا پڌ شاهيدا	٦۴٧	528
ڇيرن تا اڄ ڇم ڇم لائي، يار ويکو رنگ لايا هي	٧٩٠	548
ڇو ٿو ڇڏين، ڇو ٿو ڇڏين	٨٣٢	566
ڇڏي هوت حجت ڙي ٿيس آءٌ نانءُ نماڻي ميان	١٠٩٧	669
ڇو ڪرين ٿو ارمان وي جيڪي آهين سوئي ٿيندين	١٢۵٧	741

ح

حسن اسان تي هلان ڪيتيان، ڪنهون آڪان حال وو	۴۵	171
حيران کيا حيران کيا، سب کوں حسن حيران کيا	۱۳۶	219
حق اناالحق تي چيو پر منجهہ نظر منصور هو	۱۵۶	230
حسن تنهنجو تو اچي طرحون طرح ڏيکار ۾	۱۵۷	230
حق پاک ہے حق پاک ہے، حق خالق کل اخلاق ہے	۱۸۰	243
حال اچي ڏس هاڻي، وهي تو پنبڙيؤن پاڻي	۳۳۳	325
حُج ڦِٽي ڳيَم هاڻي، ماريس تنهنجي ماڻي	۳۳۵	326
حڪم تُنهنجو تو هلي، پر ڏوه پاڻئي ڪي ڏيان	۴۰۸	363
حال هلڻ جو مون ناهي، آءُ تا ڪيچ پهچان ڪيئن	۵۴۵	383
حاجي اچ ڪيوسي، ڪعبي مُنهن محبوب جي	۵۰۹	415
حال منهنجو ڪونہ هو جيڏيون ري پنهنجو ڪرم ڪيائون	۵۵۶	439
حال معلوم توکي هيئي، آءُ تا نہ وس ويئياس	۶۵۵	489
حُسن دا هر ڪارا، سهڻي والا وي آندا	۸۰۰	552
حق ٿيا اثبات جڏهان، تڏهان گم هويا اِهو دعويدار	۱۰۲۶	643
حيلا ڪيم هزارين، مان ٽڪن مُون وٽ رات	۱۱۲۲	680
حال منهنجي هاءِ هاءِ، وو توريءَ لهن هي ڏينهڙا ڏينهڙا	۱۱۴۰	688
حرف الله تي معنيٰ هُو ظاهر هوتي باطن هو	۱۲۸۰	737

خ

خوش توں سدا ہوویں، یار سانوں بہوں بھائوندئیں	۶۳	181
خُوني نيڻان دي رمز صحيح مئين سُجاتي وو	۱۲۳	211
خاص خداوند ہے، پاک خداوند ہے	۱۲۶	213
خوني ميڏي گلو دا، تيڏيان اکيان خنجر	۱۴۱	222
خدا کس جانہیں چھپدا، الہ جگ لوک سارا ہے	۴۵۴	388
خبر ڪا مُون ڏيو ساٿيو سائين عجيبن جي اچڻ جي	۵۸۲	451
خود هي اُهوئي خود هي نهين اور ڪوئي ايندا	۶۱۹	468
خوني عجب خمار وي، تيڏي روز بروز مشتاق مريندیان	۶۴۷	611

د

دَمِ دَمِ لَهين سَنڀال، اِهين حالدي هاريا	٦	149
ديس اسانجڙي آيو ڀڙيون! ٻاروچو مولا سو آڻ ملايو	١٤٣	223
دل اٿان پئي وڃ اٿان، جٿان ڏوه ثواب دي جاءِ نهين	٢١٢	262
دل اساڏي لُٽي، زلفان والي يار ڙي ميان!	٢٢٥	269
دوست کي دانهو سُڻي، مانَ مِهر ڪا مون ڏنهن پوي	٢٢٩	271
دارو نہ ٻيو ڏئين، آهي طبيب عشق منهنجو	٢٣٢	273
ديواني هن جي دل ڪيوَ ڪو دوست دلاسو ڏيو	٢٣٨	275
دوست کي دانهون سُڻي، مانَ مهر ڪا مون ڏنهن پوي	٢٦٤	289
دُور ڳئي دلگيري، رانجهو اساڏي اڱڻ جو آيا	٢٧٨	295
دع نفسڪ و تعال، اتي ڳجهي اها ڳالهہ	٢٨٨	301
دوست ڪيتي مئين قران ڦيريدار وانگر سڀ شهر	٣٢١	320
دل اُتي وڃ پيئي، جاءِ جتي دم ناهي	٣٥٦	337
دل جا دلبر يار يار ري، سگهو سگهو ايندو رهين	٣٨٤	353
دل چپن سان جي چُمين پير مُغان جي آستان	٤٠٥	362
دوست تنهنجي درد جي هي ڳالهہ	٤٣٠	375
دوست دلاسا ڏيئي، ڏک ڏوڙو وري ڏيندئي	٤٤٣	382
دل اسان ٿون سا چايئي، پلو ڪيهي گناهون يار	٥٦٦	444
ديس اساڏي آوين، يار پيارل وي ميان	٥٩٥	457
دل جيون ڳالهيون ميان! آءُ تا توسان اوريان	٦١٣	465
دوست میرے گھر جھاتی پا کے، دردہمن سوں لاءِ گیا	٦٢٨	473
دل آپني سنڀال، تيڏا عشق ڪٺ لڳا	٦٥٨	490
درد مندن جي دل جو ميان! شوقي وويار شڪاري	٦٨٢	501
دلڙي کس ڪي ميري وي چل ڳئي تخت هزاري بيبا	٧٩٢	548
دم دم جا ديدار وو اپر اسان جي ائيت تي	٨٣٨	569
دامن تيڏي مئين لڳيان لڳيان	٨٩١	589
دم الله وسدا مُلڪ رباني	٩٠٠	592

دل ناهي سا منهنجي وس، ڙي جيڏيون! ڪيئن ڪريان	٩١١	598
ديس ڇڏي پرديس ويو هاڻي هوت مونکي هيئن ماري	١٠٥٦	653
دوست دلاسو ڏجي ڏاها ڏکوين کي ميان	١١١٢	676
دلبر کے دراوپر، میں دیوانہ ہورہا ہوں	١٢٠٧	718
دلبر دي دلبريان ڪارڻ اي من ميڏا برياني	١٢٤٤	734
دل مري بيران هوئي، اچ يار سئلاني هوا	١٢٦٠	743

ڏ

ڏسو عشق جو انصاف، سيئي مذهب گيئن معاف	٤٨	172
ڏيکڻ نال وي ميان هادي سائين دي غير نہ رهندا وي	١٥٤	229
ڏوڙو ڏک پيو دوست اسان تي، مُحب جڏهن موڪلايو تو	٢٠٧	259
ڏينديس ڏوراپو آءُ وڃي راڻي روبروءِ	٢٧٧	295
ڏي دلاسو دوست هن کي اصل تنهنجو آءِ ميان	٤٧٨	400
ڏئي مون ڏيکاري، اڙي وريو ويو در تون دلبر	٤٨٣	402
ڏني ڏيکاري ڙي، ميان صورت سپرين جي لو	٤٨٥	403
ڏس ڪهڙيون ڦيريون پائي	٥٢٢	423
ڏک وڏو وئين ڏيئي ڏيئي	٥٢٩	426
ڏيکين يار تماشا لايا	٥٥٤	437
ڏونگر آهي ني ڏس ميان	٥٧٥	448
ڏنو هي پانڌيءِ پيغام، تنهنجي اڱڻ اڄ يار اچي تو	٥٨٩	454
ڏاڍا سقيلا وي جنهان لڳا، تنهان خاصيان خبران	٨٠٨	556
ڏوراپا ڏيئي، ڪنهن هٿ مُجان وو مارئين	٨١٣	558
ڏوجها ڪوئي نهين، هيئين آپ الله	٨٤١	570
ڏوتين ڪؤن نہ ڏُور آهيان، وو جيڏيون!	٨٦٢	580
ڏاڍا جو لڳڙا فراق، دانيان وي	٩٥٩	617
ڏونگر چوٽو ڏکائين، پير پيادين جا ميان	١٠١٠	637
ڏاڍو جدائي جل ميان ووءِ ووءِ ووءِ ووءِ جيڏيون! مون وٽؤن هوت مهل	١٠٢٥	643
ڏينهن پڄاڻون آئين، پلي آئين، ڙي يار منهنجا	١٠٦١	655
ڏاڍي دي نال زاري وو	١١٤٦	691

ڍ

ڍولڻ سائين نهين دليان ڪنون ڏور، رانجهن سائين	۱۱۵۵	695

ذ

ذري ذري ڪن چشمان چُور نين اسانکي ٿيون وهلور	۱۰۷۳	659
ذاتي منجهه ذات ڇپائي، بازي جا يار بنائي	۱۱۱۰	675
ذات بره دي ڪيهي اڙي امان نهين ڇاٽان مين	۱۲۱۴	721

ر

ريجهه رهين سهڻا! ريجهه رهين	۳۹	195
رکين يار جو خيال، ڪوڙا ڇو تو ميڙين مال	۹۹	198
رانجهن ڪيون چر لايا، اکين اساڏيان راه پلينديان	۱۳۸	220
رانجهن چاڪ سڏايا ڪنهن نون ڪوڪ سڻايان	۱۴۸	226
رهبر ائين چون، اج اگڻ تنهنجي ايندا	۲۳۳	273
رانجهو چاڪ تي آيا سو الله ملايا	۳۳۸	328
رانجهو يار ديان ڳلان، تي سنيان سائُون پانديان	۳۳۹	328
رانجهو ديان رُسوايان، سارا لوڪ اسان نون ڏيندا	۳۵۲	335
رانجهن نُون پرچاوين، ڪيڙا رُنا تہ پيي گهوليا وو	۴۲۲	371
رات پرينءَ ڪاتي پيئي، اڙي ساتي سُڌِ ڏيجو	۴۴۴	383
رانجهن تخت هزاري دا تنهن جهنگ سيال پڇايا، وي ميان	۵۰۲	411
رانجهو دي ڪيتي ڀهون وي پائندا اُتي پلا ڀهون وي پائندا	۵۵۳	437
رهبر روز بروز اچن مونڏي يار جا	۶۱۱	465
رهو مون وٽ رات، اڙي پانڌيو پرين جا	۶۱۵	467
رانجهن جهنگ پڇايا وي پڇايا	۶۲۹	474
رکڻا جي ايڪ خيال وي، تون سمجهه سمجهه، ٻڌ پاوين	۶۷۰	496
رمزان سي هاديءَ يار جُون ميان جيڪي ڇپائون	۷۱۰	511
رانجهي دي رسوائيان	۷۷۲	540
رانجها طبيب دليندا پيارا	۷۹۳	549
رو رو رهيان يار، تئيڪون آوڻ مناسب هي سائين	۸۰۲	553
رات مُڪم روئي، ساري سلام سنگهارن ڏي ميان	۸۷۰	555

• رانجهو سردا سائين وي سُڻ هُڻ مايا وي مولي ملايا وي	٨١٧	559
• رهجي اچي يار، توسان منهنجي	٨٢٦	564
• رانجهن ويڙهي آيا، هي هُل پيا وچ ڪُل سيالين	٨٢٧	564
• رانجهو يار تساڏي مئن تا نال ڪيڪر ڪتان	٨٣١	565
• روح رانجهي دي رمزان لُٽ نيتا مئين نون، ڪيڙي ڪرن بيزاريان	٨٥١	575
• رُئان زارو زار، يار مان مارن ڪي ملان آءِ	٨٥٨	578
• رانجهو ڪيڙا ڏونهين مئين هان، هير رهي وچ ڪتي ڪتي	٨٨١	585
• رانجهو سائين اڱڻ اساڏي	٨٣٩	589
• رانجهو ڏنم نال اکيندي، هُڻ تا مئين جڳ جيندي هان يارو	٨٩٤	590
• رانجهي تا ديس پڇايا، چوڙ هزارا اسان نماٽياندا	٩١٥	599
• رويو حال چوان، الله جي اوٺي آيم اوڏاهون	٩٩٠	629
• رات رهبر مونڏي آيا خان ٻاروچل جا ميان	١٠٨٣	663
• راٽي سندو راز مونسان ڪيڏو ئي آهِ	١١٤٨	692
• رُخ رانول يار ويڪائين تون	١١٥٩	696
• رهڻا راوي دي ڪنار، رانجهو نال ٻهڻا	١١٧٠	701
• رانجهو چاڪ تي آيو نہ ڄاڻان ڪهڙي ڳالهہ ڪوَن	١٢٤٢	733

ڙ

• ڙي جيڏيون منهنجي يار سڄڻ سان زاري زاري	٣١٢	314
• ڙي جيڏيون آءُ تا پيو نہ ڪندي	٤٨١	401
• ڙي جيڏيون هاڻي گهوريو	٥٣٩	430
• ڙي جيڏيون! هاڻي هوت ويا جي	٥٤٠	431
• ڙي جيڏيون آءُ تا پيو نہ ڪندي	٦١٢	467
• ڙي جيڏيون هوتن ري	٥٥٠	486
• ڙي جيڏيون هاڻي گهوريم	٥٥٤	488
• ڙي جيڏيون! هاڻي هوت ويا جي وو سي موٽي مانَ اچن	٥٥٦	489
• ڙي ساٿيو! منهنجي يار جي ڪا ڳالهہ اچي مُونسان ڪريو	١٠٥٥	653
• ڙي جيڏيون! آءُ تا حال پنهڙ سان ڪندي	١٠٩٠	667
• ڙي جيڏيون هاڻ شال ٿئي، منهنجو پاڙو پرين سان ڙي جيڏيون!	١٠٩٤	668

ز

زاري زاري يار زاري، نال تيڏي لک واري	۷۲	185
زهد طاعت ۽ عبادت ترڪ تقويٰ ۽ تجل	۴۰۴	362
زاريون ڪيو زار زار ميان!	۴۷۱	397
زاري پيئي زاري، اڳيون عجيبن جي آهي اسانجي	۵۳۸	429
زار روئي ڪيم زاري، تورتا نہ سري	۵۵۷	439
زوري نال ميڏي دل دلبر نيتي وي	۱۲۳۶	731

س

ساجن پیالہ پریم کا مجھ کو پلا دیا	۳۵	165
سؤدا سلف ڪريندا يار	۵۵	176
سگھا آوين سگھا آوين، يار نيڙي ساڏي نيڙي	۵۷	177
ساٿي تون يار منهنجي کي، نئي پهچاءِ سنيهو هي	۶۵	182
ساڏيان زاريان وي نال ماهيدي زاريان سؤ واريان وي	۶۸	183
سچو نانءُ تو سڏائين، چؤ تہ ڪاٿي تون آهين	۹۶	197
سدا جيندا هووين هووين، چيري والڙا تون روز قيامت تائين	۱۰۳	200
ساٿي مُنهنجي يار کي، ساري ڏيج سلام	۱۰۹	203
سانون پلي پلي، لائي يار وي	۱۱۱۷	207
ساري راج تيڏي دي مئين گولڙي گولڙي هوسان	۱۲۱	209
سمجهي پرجهي نال يار سڄڻ سان، نينهن نسورو لايو ڙي	۱۲۸	214
سانون عشق لڳا هوئي حيراني، صد بار ڪريان جند قرباني	۱۴۵	224
سا ڏي گهر جاني جي آيا، پلي آيا	۱۵۲	228
سنوري سنيان وو سانون ناهين ڪيڙي دا خيال	۱۵۵	229
سِرُ ڏئين تون سِرُ ڏئين جي عشق ۾ تو سِرُ ڏئين	۱۷۱	238
سهسين رنگن ۾ سُهڻو بيرنگي بن آيو	۱۷۵	241
ساتون پُل ڳئي ڪُل ڪار، ويلا آتڻ لنگهيا	۱۸۹	247
سچ تا مرد چون، ڪنهن کي وٽي نہ وٽي	۱۹۶	251
سُڻ تون منهنجڙو حال، ميان! واقف سائين!	۱۹۷	252

• ساروئي سِرُ آهي آهي، ڪاٿي سچو ڪاٿي ذات سچل جي	٢٠٥	257
• سُنوري سيان بره مئين ليان، ناهي سوز سماوڻ دا	٢١١	262
• سگهڙي پرين جي پار جي، ڪانگا خبر ڪا مون ڏئين	٢٢٤	279
• سانگ چري سيئي آيا، وو ڏينهن لايا	٢٥٣	284
• سانون سي هونديان ياد، وو جاني ري ميان	٢٩٤	304
• سانون هجر ڳڏا هي وو هاءِ هاءِ	٣٠٧	312
• سائُون ڪيهي لائي وو يار وي	٣٠٨	312
• سجن سئينسار ۾ هويا، نهين ڪوئي دل اولي دلبر	٣١١	314
• سل ڙي سؤداگر، تون تا آئين وٺي هِت سؤدو ڪهڙو	٣٣٠	324
• سُک وسن تيڏيان جائين	٣٦٣	341
• ساجن هر ڪنهن صورت سنيان! سارا سيل ڪريندا وي	٣٦٧	343
• سانون ياد ڪيتا، ڪي پلا ميان پانڌي يار وي	٣٩١	356
• ساٿي ري ديس دلبر جي سگهو وڃ پار پرين جي	٣٩٢	357
• سُک وسن تيڏيان جائين، جيوين تون مئيڏا سائين	٤٠٠	359
• سوئي ڪم ڪريجي، جنهن وچ الله آپ ٻڌيجي	٤٣٣	377
• ساروئي سِرُ آهي، ڪاٿي سچل ڪاٿي ذات سچل جي	٤٣٦	378
• سجڻ تنهنجو بره باري، اسانجي تو ساڻ ياري	٤٥٧	390
• ساڏي ويڙهي وسدا يار وو	٤٩٥	407
• سڪ هُئي جنهنجي سر وو دوست آيو اسانجي در	٥٨٨	454
• سر تيون ڏين صلاحان، چت تون چرخي لائين	٦٣٥	477
• سگها ايندا سگها ايندا، پانڌي پرين جا ڪي تا	٦٨٣	502
• سُونهون سڱ تيو ڪاڪيون ڙي ڪيچ ڏئين جو	٦٩٤	505
• سائين کول حجابئون پردي	٧٠٠	507
• سڻ منهنجڙو حال، دلبر ديس وسيئي	٧٠٣	509
• ساجن انهيئن سير، ايندئي ڙي اچا	٧١٤	514
• سجن چاباربرہے کا، اسی عالم میں آیا ہے	٧١٩	515
• سانورا جي ميڏي سو ماهي آويا، ميلاپا ڪيي هوي سدا هووي	٧٦٣	535
• ساڏڙي نال، وو ڪيتي ويندا ڏاڍپ يار	٧٧٠	539

سانون وو مريندیان، حسن والي ديان چشمان وي	٧٧۴	540
سر ساڏي آيا وويار، عشق زورا زور هئي	٧٩٦	550
سيو ميڏي من پائندا پائندا، رانجهو محرم حالدا	٨٠۴	554
سو حقيقت سنيان، وو ماهي مزگان نال مريندا وو	٨٢٩	564
سهڻا توکي ڪيهو هاٽي هاٽي	٨٣٣	566
سهڻا ڪيون سانون فراقي، ڪيتوئي پلا يار	٨۴٨	573
ساريان آءٌ تا لوءِ پنهنجي جون لويون	٨٥٧	578
سُنو حقيقت سنيان، وي ماهي مزگان نال مريندا	٨٦٧	581
سانون متيان ڀهڻ ديان نا ڏيو مئين تا جهوڪ هادي دي جانديان	٨٦٨	582
سهڻي نال اساڏيان اکيان اڙڪن هو اڙڪن	٨٧١	583
سانون اداسي ڪيتُئي پلا يار سانون اُداسي ڪيتُئي چڱا يار	٨٧٣	583
سَندِيوَ سار سنڀال، يار مونکي آهي منهنجا ميان	٨٨٧	587
سهڻا تو بن ساڏڙا حال وي، ڏکي هويان نسي جينديان وو الله	٨٩٦	590
سانون مليا محرم يار، اري الا الا ميڏا پلا تيا	٨٩٨	591
ساٿي ساري سنيها هي، چئج پنهونءَ کي بيراڳي آهيان وو	٩٢٧	603
سومرا سائين! توکي وو ڳالهيون چونديس آءٌ حال جون هوءِ هوءِ	٩٣٠	604
سانون عشق لڳا يار پاريدا سانون نيڻين قوت نظاريدا	٩٣١	605
سر اساڏڙي ساوڻ، ميڏي دانيان وي	٩۴۴	610
سانون لايوَ تار ڍوليا، تيري ننگ دي رهسان	٩٥٦	615
سگهڙو لهج سنڀال هادي! هن جي حال جي	٩٦٦	620
ساري ڏيهه نہ ڏي پانهنجي دل سمجهه سنڀالين	٩٧١	623
سان تي هاديءِ والڙا حال وي ميان، ٻي ڪوڙي ني چاڻن قال وي	١٠٢٣	642
سو ڏاڍن جو آهي ڏيهُہ، جاني نينهڙو وو نيڻن لايو	١٠٣٩	646
ساڻ سلامت آيو لکي ڀاروچل جو	١٠۴٠	648
سانون مارڪي يار مُسافرا ڪيڏي ويندئين	١٠٥٠	651
سا ڪندي ڪيئن قرار جيڏيون! جنهنجو جيئڙو جتن سان	١٠٨١	662
سر تيون! منهنجو ساه هاڙهي سي هوت وٺي ويا	١٠٨٢	662

ساريو ڏينهن رُوان ري، هُيس جيڪي هوت پنهون سان وو	١٠٨۴	665
سَلِ سؤداگر يار ڙي ميان! ڪهڙي ديسؤن آئينداڻين	١١٠١	670
سانون نينهن نباهڻ آيا وو	١١٠٢	671
سهڻي سجڻ سان نينهڙو لايوسي	١١١١	675
سانون رهڻا ديس تساڏي، نال هادي دي ڦرڻا ڦرڻا	١١۴٩	692
ساڏڙا يار سڏائين تون، وو شُڪر آکان الحمد آکان	١١٥٨	696
سهڻا ڏوجها ول نہ ٿيسين، جوئي بڻين سوئي بڻين ميان	١١٩٧	714
سنورے آج سرمورے، برہ باران آیا ہے	١٢١٠	719
سالڪ راه سچائي پاڻ نظر ۾ آئين	١٢١٦	722
ساڳيو مون تا سچاتو اُهو جيڏيون يار منهنجو	١٢٢٩	727
سچا سي سخن هادي جا يار واج ياد آياسي	١٢٣٠	728
سنيان ميڏي دل تي، ماهي ديان جهوڪان	١٢۴٦	735
سنيو! سهڻي يار دي ٻاجهونہ ٻهون ٻهون ماندي هان	١٢٥۴	740
سانون لي چل نال وو ميان! جيئڙا نهين رهندا	١٢٥٩	743
سڀ ڪنهن ويڙهي تون وسين، توريءِ آهي ڪونہ ٻيو	١٢٦٣	745
سڀ ڪنهن صورت ۾ سپرين، ساري ڳالهہ سلياڻون	١٢٧٧	751
سڀ ڪنهن پار پرين جو پرتو خوابون عين ڪُلايو	١٢٩٢	758
سُهڻي واليان ڳالهين ڪنهنون آک سڻايان مين وو	١٣٠٧	765
سانول سوين ڳڻ تنهنجا تي ساريان	١٣١٠	766
سچ تئينون ڪؤن آکي دلبر ڏاڍا تون، هيٺي مئن	١٣١٢	767

ش

شاهہ ٿيو سيلاني نہ ڄاڻان ڪيهي ڳالهہ ڪؤن	١	147
شخص ڪو جامو ڪري جامون نہ نالو سو سڏاءِ	١٦٠	232
شهر هڪ آهي عجب الملڪ تنهن نالو ٿيو	١٨٨	247
شهہ درياه تي وچ پياسي، وو لهريون ڪيئي ڪن لس لنگهياسي	١٣١	272
شوق پچين شمشير وو پيارل ماري آهيان	٢٧٦	294
شال ڪنهندي پيش نہ آوي	٣٢٠	319
شئي آهيان ڪاڪيون ڪهڙي جا سمجهي نہ ڄاڻان	۴١٨	368

- شال اوڏاهون ايندا وني خاطي خبران خير جون ٥٦٥ 444
- شال مونسان وريون وريون ٦٩٥ 506
- شال نہ وسارين، مونکي شال نہ وسارين، درد جنين جو آهي دل کي ٩٠٢ 594
- شوريدن کؤن حال، پڇج وڃي پوءِ هُوءِ ۾ ٩٧٣ 623
- شوق تساڏي شور مچايا، نهين سانون جهل ڏيندا ١٠٦٣ 656
- شوريدن کؤن حال پڇج وڃي پوءِ هوءِ ۾ ١٢٩٧ 761

ص

- صاحب اُتون اِتان آڪرم آدم نام سڏايا ٦ 258
- صحيح سُجاتو سي هاڻي، اصل اسانجو تون آهين ٣٩٥ 358
- صحيح سڃاڻج ساري، خود آهين وي خدائي ٦٧٣ 497
- صورت سڀ سلطان پاڻ ڏسڻ آيو پنهنجو تماشو ٤٣٥ 730
- صدقي صدقي سر ميان! آهي ڪوهيارل تؤن صدقي ١٢٩٣ 759

ط

- طلسم افلاطون بنائي ڏسي سا سينگار جي ١١٠ 203
- طعنا سر تي سهندي هان، سرتيون! ساري لوڪ جا ٦١٢ 465

ع

- عشق لڳئي تا ڪر آمين نامنجهہ ڪُفر نامنجهہ دين ٣ 148
- عشق الله دا هيءَ زور زور ڪئي ماٺهو هِن ڍور ڍور ١١٨ 208
- عشق پيوسي زور زور، ڪٽ مُليندي نوڙهہ نوڙهہ ١١٩ 208
- عاشقاندي ديري ديري، دلبر آوٽا آهيءَ ١٢٤ 212
- عشق ڏتا احوال، جنهان نون بره ڪيتا بي حال تنهان نون ١٤٦ 225
- عشق آهي ارباب، تقوي طاعت رعيت تنهنجي ١٥٣ 228
- عشق اکن نيئي لايو مستانن محبن سان ٢٣٦ 275
- عاشق ڪرم آرام آءِ تا توکي اوڏو آهيان ٢٥٥ 285
- عشق عطاءِ الهي ملدا، نهين ڪوئي ڪسب ڪماوڻ دا ٢٧٣ 293
- عشق کا شہباز معشوقاں، میری طرف اُڑیا ہے ٢٩٢ 303
- عاشق جي احوال جي، تون ڪوه نہ پڇين ڳل ٣١٥ 316
- عاشق اکيون اُپٽي ڏسين آهي مڙيوسي يار ميان ٣١٧ 318

• عشق وڏي مر تنهنجو وي ڍولڻ! پارت سان طعنہ ڪيم تو کي	٣٩٦	358
• عشق پنهنجي جي خبر، جي ڪنهن ادا عاشق آهي	۴٠٩	364
• عاشق هووين تا سر ڏيوين، سؤدا ڪرين جي يار دا	۴١٠	364
• عشق اسانوٺ آءِ، اچي تو تان ساوڻ لايا	۴١٥	366
• عشق عقل ڪيا لڳي، وو لڳي سُڻ ري قاضيا	۴٣٩	380
• عشق عقل دي نهين نهين، سُڻ ري قاضيا	۴۴٠	381
• عشقاامام ميرا، ديگر امام کيا ہے	٦٦٥	493
• عين اٿو انسان پول متان پلي ڪائي	٦٦٨	494
• عاشق يار دمامان ماريا، ٿيا اناالحق اظهارا	٧٠٧	510
• عاشق ڪر آرام، پرين گهٽو پڇيو تنهجو	٧٠٩	511
• عشق والي تڪبير هڪا تي، ڪيهان پيان تڪبيران	٧٢٢	517
• عشق اول آزمائي، ڪاڪيون ڪيچن جو ميان	٧٣٧	524
• عاشق مرندا ڪينڪي، رهندا ڪين مڪان ۾	٧۴٠	525
• عشق تي باز، اسان مرغابي، پيان دست شڪاري دي	٧٦٠	534
• عشق ديان اُلٽيان بازيان، ميان! اُلٽ بازيگر ويکو	٧٦٢	535
• عشق تنهنجي ماري آهيان، آءِ اچي ڏي دوست دلاسو دل کي	٧٦٥	536
• عشقي ٻاجهون پيا سپ ڪوڙ سُولي تي منصور	٧٨٨	547
• عاشق شهادت ڪر قبول، رک فنا دا خيال پي	٧٩٧	550
• عشق نهين آساني، ڪم هئي ڪنهان ڳُو پاندا	٨٨٥	586
• عاشق ڪيتُئي اُداسي، وهواه ڳالهہ خاصي	٩٠٦	595
• عاشقاندي ديري ديري، دلبر آوڻ هيئي	٩٢٥	602
• عشق ڪري اُل الان، ميڏي دانيان وي	٩۴٣	609
• عاشق ڏسڻ ۾ آيو محبوب گل سناسي	٩٥٨	617
• عشق تيڏي دي مين ماري، نِتُ نِتُ ڪران زاري	١١٦٨	701
• عشق ڪيها ڪيها هوندا اري مايو نهين ڄاڻان	١٢٠۴	716
• عشق ڪنون قاضيا، مين پيرين پايان چيريان	١٢٠٥	717
• عشق سچي ديان ڳالهين اڙي امان مئينون پاونديان	١٢١٥	721
• عاشق ڪيئي اُداسي، وه واه ڳالهہ خاصي	١٢٩٦	760

غ

- غم وچ ڏينهن گذارڻ، هيئي ڪم ڪنهان وو مرداندا وه واه ١٠٨ 202
- غير دي خيال ڪنون، هڻ هادي، سانون توبه توبه ٨٣٠ 565
- غم ۾ ڪيئن نہ گذاريان ڏوتين وچڻ مون کي ڏينهن پيا ٩١٠ 597

ف

- فوجان اسان تي ڏاڍيان ٧٧٣ 540
- فاني ٿيندين چا جهڙو آهين تهڙو هوندين ١١٢٤ 681

ق

- قلندر جوڳي ڪيسي تو بين بجائي ٤٥١ 386
- قيمت دي وچ ڪيون آيوئين، وچ پڇو بي قيمت سؤن ٦٧٧ 499
- قاضيا! ڪيهي مسلي ڪريندئين ٦٨١ 501
- قاضی تم کیا کہوں، جو یار موجدار ہوا ١٢٠٦ 717

ڪ

- ڪيئي ڪيئي ڳالهين ميڏيان يار دي نال ٤ 148
- کرتا ہوں اے سریجن، اس باب شکر اللہ ٤١ 168
- ڪعبہ چايون وتدئين نال، ڪيون اور ڪعبہ دي پوندئين خيال ٥٣ 175
- کس نوں میں کہہ سناواں، میرا یار ہے خیالی ٥٤ 176
- ڪريان يارو مُسلمانو عشق جي ڳالهہ اچ ڪيهي ٥٦ 177
- ڪيهي ڪيهي ساڏي نال، لئو جو سجڻ لائيئي ٦٤ 181
- ڪيئي ڪيئي، يار ڪيئي، نال ميڏي تيڏيان ڳالهين ٧٠ 184
- ڪيهي ڳالهيون چرلايوئي، ميڏي دانيان وي ميان ٩٤ 196
- ڪهڙي ديسؤن آيو اديون ڙي هي پرديسي ١١٥ 206
- ڪئيسا رنگ بنائيندا، شهہ وت رنگا رنگ رلائيدا ١٢٧ 213
- ڪٿون اُڏر آئين، وي پکيئڙا پرديسي ١٤٤ 224
- ڪير هئڙس ڪير تي آيس نرالي نام ۾ ١٦١ 233
- ڪو ڪيئن چوي ڪو ڪيئن چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان وي ١٧٤ 240
- ڪٿان وي عشق تون ڇايا هين ١٧٩ 243

• ڪانگڙا ميان قريبن جا تو ڪي ڪالهہ اُڏايو ڪن	١٨٣	245
• ڪرن مڙئي قتلام ٻاڻ ڪريان جي ٻڌرو	١٨٥	246
• ڪڏهن عيسيٰ، ڪڏهن موسيٰ، فرعون تي حڪم هلايم تي	١٩٤	250
• ڪيسا بانوري رنگ مچايا هي ڪيسي رانولي رنگ مچايا هي	٢١٨	266
• ڪيون درويش سڏائين، سچو تون ڪيون درويش سڏائين	٢١٩	266
• ڪا ڪيون مونڊي ني ڪالهہ دلبر لکيا دلاسا	٢٣٨	276
• ڪانگي قريبن ڏنهن، خبر آندي ونئي وهندو وري	٢٤٥	280
• ڪيئن ڙي اديون آتڻ اچان، مونکي پور پرين جو پيو	٢٤٦	280
• ڪو دم اسانجي درد ڪؤن، عاشق متان ڪاهل ٿئين	٢٤٧	280
• ڪنهنکي ڳالهہ سُڻايان، ميهر سندي مؤج جي جيڏيون ري	٢٥٠	282
• ڪنهن ويل نڏا وسارن عاشق نہ ٿج تون ماندو	٢٦٦	289
• ڪيهي غمزي لائيندا يار وي يارو	٣٠٠	308
• ڪيون نانهين ڪون مريندئين	٣٠١	308
• ڪيوين ڪران مئين بيوس پيان	٣٠٥	311
• ڪيهي ڪريان مهماني، يار اڱڻ منهنجي آيو	٣٢٨	323
• ڪم نہ عاشق سو ڪرين جنهن ۾ تهنجي تعريف ٿئي	٣٣٢	325
• ڪيها چيٽڪ لاندا لاندا، رانجهن يار اسانون سنيان	٣٣٧	327
• ڪيهي جدائي ٿو پائين، وو اسين پري تو ڪؤن ناهيون	٣٥٠	334
• ڪيڏون وي عشق تون آنداهين، هُڻ آک ڪسي ول جانداهين	٣٥٩	339
• ڪيها غمزا لايا وي لايا لايا يار وي	٣٧٢	346
• ڪريو ڪونہ گمان	٣٧٥	349
• ڪو دَمُ اسانجي درد ڪؤن عاشق متان ڪاهل ٿئين	٣٧٧	350
• ڪؤن آهيان ڪؤن آهيان، جوئي آهيان سوئي آهيان ڙي	٣٩٩	359
• ڪنهن سان ڪيم نہ ڪل، جو سودو آندم ٻاڻ سان	٤٠٣	362
• ڪيوين وساريو. وو ميان! عاشق ديس اساڏا	٤١٥	365
• ڪنهن ٿُون آپ لڪائِئي وو ڪنهن ٿُون آپ چپائِئي وو	٤٣١	376
• ڪريان اسرار مئين ظاهر هُئي حيرت ۾ حيراني	٤٥٢	387

• كيا ٿيا، اڄ كيا ٿيا، وي سيو سانون كيا ٿيا وي	۴۹۷	408
• كيا ٿيوئي، وو كيا ٿيوئي، آكن سنيان تئيكون كيا ٿيوئي	۵۰۱	411
• كاڻ اچڻ تنهنجي كندي، آءُ هِت حيلا هزارين وي	۵۰۵	413
• كالهہ اسان وٹ ويهي ويهي	۵۱۲	416
• كڏهان آ مِل ميڏڙي جان، بيبا	۵۱۵	418
• كالهہ اسان تون كيون كيون	۵۲۷	426
• كيهي چال چلي تو وو اڙي جيڏيون! يار منهنجو	۵۷۷	448
• كيچ منهنجڙو كم ني، آهي پلو پينر ڙي	۵۸۰	450
• كيچؤن آيم كالهہ سي تا سُڻو سنيها	۵۹۲	456
• كيون هيريندئين يار وي، سائين! غريبان نون	٦۰٦	462
• كوئي نہ آندا وي يار دي پارون، كڏهان خاطي سگها ساٿي	٦۲۵	471
• كڏهن الاجي ايندا	٦۲۷	472
• كيا كروں ميں، جو ميرا كوئی اختيار نہيں	٦۳۰	474
• كيهي لاءِ ڳيا پرديسڙا	٦۳۲	475
• كانگڑے مجھ كوں خبر كيتی، اب يار ميرے گھر آويگا	٦۴۱	481
• كہا كر سرانا ہو كا، سرِ ميدان آئونگا	٦٦٦	493
• كالهہ قاصد اوڏانهون آيا، اِها كيئن آگاهي	٦۸۷	503
• كيئن چوين ٿو كيئن چوين ٿو لوك ناهي پيو كيئن چوين ٿو	٦۹۲	505
• كڏهان قاصد وري ويندين	۷۰۴	509
• كر كي ساٿي وو سڄڻان ديان منيان ڳالهين وي	۷۲۳	518
• كيچي ڏنم اڄ اتي	۷۲٦	519
• كيها اكيان نُون رنگ لايو رنگ لايو رنگ لايو	۷۲۷	519
• كيتي تيڏي ڏوري جا بيقراري	۷۲۸	520
• كئيتون آپ لُكيندا، سائين! كئيتون آپ ڇُپيندا	۷۴۴	526
• كيها غرض پيوئي وي	۷۵۵	532
• كيوين كاغذ كيتي ني كارا، هاءِ هاءِ وي يارا	۷۵۷	533
• كيون دل لائي وو تسان پرديسي نال	۷۷۱	539

ڪانگل ساري سنيها هي چنج مارن کي ويراڳي آهيان	٩٢٨	603
ڪيهي آک سٽايئين ڳالهه مين شرط پيا وڄ وڄ شهه دي	٩٣٩	608
ڪل اهين ڪل پيئي، ميڏي دانيان وي	٩۴١	609
ڪهڙي ڳالهيون يار، ڪيتئي بيراڳي اسانکي	٩۴٢	609
ڪيها شڪ گمان، دانيان وي سپ ڪنهن صورت سير تساڏا	٩۵١	613
ڪر پاڻ کي سجود تون آهين جاءِ سجود جي	٩٦٢	619
ڪنهن لڳ ڏونگر ڏوريان، جيڏيون ري!	٩٨۴	627
ڪيچي ويڙم ڪالهه آءٌ تي وره وسايان	١٠٠٢	634
ڪجوائين ويساه، سرتيون! منهنجي ڳالهه سچيءَ تي	١٠٠۴	635
ڪالهه قاصد اوڏاهون آيا، جاني ايندئي اڄ جائي	١٠١٢	637
ڪنهن حال چوان هي اديون ڙي واويلا وو	١٠١٨	640
ڪندي سا ڪيئن قرار، جيڏيون! جنهن جو جيئڙو جتن سان	١٠٢۴	642
ڪري سانگ پرين وري آيم، اُهي ديس اساڏڙي الو الو	١٠۵٢	652
ڪيچن جي ڪيڏ ڪاه، متان وهين ڪين وساري	١٠۵٣	652
ڪي ايندا هيڏي ايندا، الو وهنيا پاروچا	١٠٦٩	658
ڪُل نبيان دا سرتاج محمد صہ	١١٠٣	671
ڪيچيئڙن جي ڪاڻ، جيڏيون!	١١١٨	678
ڪندي آءٌ ڪوه رهي رهي الله جيڏيون! هتي هوتن ري	١١٢٨	682
ڪڏهن آلاجي ايندين پيهي پڇڻ پنهون يار	١١٣٢	684
ڪردئين لک قبائين تون، يار الا الا وو يلا يلا	١١۵٦	695
ڪروڙين لک پڙه پڙه ڪي تيڪون سرسات ڪيا ڪيتا	١١٦۵	699
ڪڏهن اسان وٽ ايندا ڪهه ڪانگا پرڏيهي	١١٧١	702
ڪيئي ڏک جا ڏينهڙا لنگهايم	١١٧٦	704
ڪين وساري تو ويهون ويهون، آهن ڪيهون اسانجيون ڳالهيون	١١٨٢	707
ڪالهه جو ڪانگ اڏاٽين، پلو ڪي وئين پرين وٽ	١١٩٦	713
ڪوڙي ڪيتئي ڳالهه پنهنجي	١١٩٨	714
ڪلنگيءَ والا يار، شال جيوين لک تيوين	١٢٠٨	718

- ڪڏهن ايندين هڪ ڏيندين نِتُ نهاريون سنديئي واٽڙيون ۱۲۱۲ 720
- ڪيهي ڳالهيون چرلايوئي ميڏا وي ميان سائين الله ۱۲۱۷ 722
- ڪڏهان شاه امير ٻڻيندائين، ڪڏهان پير فقير سڏيندائين ۱۲۲۲ 725
- ڪاڏي ويڙا وو پرين، پاڙيچا ميان! ۱۲۴۰ 732
- ڪل نہ وندي ڪائي عجب جيهي اسرار انهيءَ جي ۱۲۵۲ 739
- ڪنهن کي حال چوان هي اديون ڙي واويلا وو ۱۲۶۹ 752
- ڪر نينهن سندوئي ندان جلدي آءُ چڙهہ سُولي تي ۱۲۸۱ 753
- ڪير آهيان الاجي آءُ نہ ڄاڻان سڃاڻا آءُ ۱۳۱۴ 767

ک

- کيڙاندي هن جهڳڙي ڇُوڇڪي ميان ماهيدي نال جالون وي رانولا ۵۶۳ 442
- کيون نيڻ نهار ڙي ميان! پلو منهنجا يار ڙي وو ۵۸۷ 454
- کيڙان نال گذاريم ڏينهڙي ۷۳۹ 524

گ

- گم هوئيان، مئين گم هوئيان، مئين اِهين سهڻي وچ گم هوئيان مين ۵۴۹ 435
- گولن جي آءُ گولي ٻاروچاڻي ذات جي ۹۶۰ 618
- گولي جي گفتار ٻُڌيوَ ٻاروچن ۾ ڪا ۹۶۳ 619
- گولي مانَ سڏين اُنهن جي ني آهيان جيڏيون ري ۹۷۸ 625
- گولن جي آءُ گولي، خان ٻاروچا تنهنجي ۱۰۴۲ 648

ڳ

- ڳالهہ ڪرين ڪائي ميان ساڏهون آوڻ دي ۷۱ 184
- ڳالهہ پنهنجي حال جي توريءَ وڃي ڪنهن کي چوان ۲۶۱ 287
- ڳالهين رانجهي ديان پائيندين پائيندين ۳۵۷ 338
- ڳلي ڳلي مون تي ڳولي ڳولي، يار سڄڻ تنهنجي ڪارڻ ۴۳۹ 385
- ڳالهہ صحيح ڪيم ساري، ٻڙي جيڏيون يار جي ۴۸۶ 404
- ڳوٺ ساري جيون ڳليون ڳليون ۵۴۲ 432
- ڳالهہ ڪريان ڪيهي، تهنجي مزگن ماري آهيان ۵۷۶ 448

ڳالھہ ڪريان آءٌ ڪيھي، حال پنھنجي جي ڙي جيڏيون	٥٩٧	458
ڳل پيان وو ڳالھيان، يار تساڏيان سانون وي الله	٧٢٤	518
ڳالھيون ڳارن ٿيون، ميان دل کي دوستن جون ميان	٩٠٥	595
ڳالھيون ڳڻ تنھنجا يار، سڄڻ مونکي روز رُوارن ٿا	١٠١٩	640

گھ

گھوريو ھي پنيور، مون سڳ ھاروچن سان ڙي الله	١٧٢	239
گُھمن بره دي گھوڙي، وره واليان نون وو ڙي ھوءِ ھوءِ	٣٦٦	342
گھوري گھوري، وو ميان!	٥٥١	436
گھٽا وچي ڏينھن لايا	٥٥٩	440
گھن بيٺين آرام رانول! راوي دي ڪناري	٦٩٠	504
گھوري ھي جدائي اڙي ميان! پنوھارن ٻاجھون پور پيا	٨٤٠	570
گھوري جاني ري جدائي، گڏ گھاريون، ھوءِ ھوءِ ھوءِ	١٠١٤	638

ل

لڳيان ھُڻ لڳيان، اکيان تو نال	٧٦	187
لوڏا ڏيان ڪا ڪيون ڪيڏا، وينو سو ھوت ھندروي الله	١٧٠	238
لھندا سار سنڀال، منھنجي، مُنھنجا وو ميان	١٩٠	248
ليڪي "لا" جي ڪؤن جي لنگھيا	١٩٢	249
لُڙ وھي لوھاٽو يار وي	٢٤٩	281
لوڪ ڪنون لج مول نہ آوي عشق گھمايان گھتيان وي	٢٧١	292
لک ڪريان توڙي زاري، دوست چوي تون ڪھڙو	٢٩٨	306
لڳڙي وچ دل رانجھي نال، اڙي لوڪو اڙي لوڪو	٣٠٤	310
لک ڪريان شڪرانا، راضي ٿيو يار مون تي	٣٢٧	323
لڳڙي وچي دل رانجھي نال، اڙي لوڪو مئيڏي	٤٠٢	361
ليا بره بلبلی سوں، جب رت آئی بہاراں	٤٢٠	370
لنگھي ويون ڪالھہ قطارون، ڪُونجڙين جون	٤٦٣	393
لوڪان ٿون لُڪئيندا وو	٥٥٨	440
لڳي وي رانجھي نون واءِ عشق دي تکيرڙي ڪائي	٦٧٥	498

لوڪان نون خبر ڪيهي، طعني ڏيوي چٽي چٽي	٨٨٦	587
لَڇايان نہ لوئي وو عمر آنديم جا اوڏاهون	٩٢٠	601
لٽي هلاڪي هاٿي، دوست وسي منهنجي ويڙهي	٩٩۴	631
لڳيءِ دل جو دارون ناه ڪو ڍولڻ پيارا	١٠٨٩	666
لنءُ وچي ڪيئين لَايَوَ پرين ڇاٿو پرديسي	١١٧٢	702
لؤن مُون سان جا لايوَ يار، ويڙهي هن ويهي	١١٧۴	703
لاهين رمزان والي يار، ميان سائين! دلڙي اساڏي لٽي	١١٩٣	712
لنءُ اچي پاڻ لايوَ، ناتہ مونکي ڪل نہ هوئي	١١٩٩	714

م

ميڏڙي مَن وچ يار، پٽ ديان پينگهان پايان وو	١٩	156
مئين نال تُسان ڪيهي لائي، فرياد وو ميڏي رانجها	٢٦	160
ميڏا حال ڏنا هادي يار، مئين مستان هويا وو يارو	٣٧	166
موتوا سيں بشارت، بره کی اشارت	۴٢	169
منجهؤن نيڪيءَ ۽ گناه، پوندي ڪل نہ سندي الله	٥١	174
منهنجو هوت پنهونءَ سان نينهڙو لڳو	٦٢	180
مان پرين کي ڪا پوي، ڪن فرياد اسانجي	٧٣	185
مئين اصل ڪنون وچ پاند نهين	٧٧	187
مئين ماهيدي مستاني، وسدا دلبر دل وچ جاني	٨٥	191
منهنجي زاري زاري، سهڻا يار توسان	١١٣	205
محمد دي مظهر وچ، هويا نور نظارا وي	١١۴	205
مئيڪون مستان ڪيتوئي مئيڪون ديوان ڪيتوئي	١٣٧	220
ميري حلدي خبر ري پانڌي يار نون پهنچائين	١٥٠	227
موج مستيءَ جي چڙهي واديءَ وحدت جي منجها	١٥٨	231
منهنجي ساه سڄڻ کي ساريو	١٧٨	242
منصور سوريءَ تي چڙهيو هر ڪنهن چيو تي واهہ واهہ	١٨١	244
مُلان تہ ڪارڻ مانين جي ميان! ختمان پڙهن تا خاصا الله	١٩٣	249
مئين مندي مئين سندي، ڪيوين سڏايان سو بندي	٢١٧	266
مونسان نينهڙو لايائون، آهي شُڪر حمد الله	٢٢١	267

مُحبن مُڪا مونڏي وري اچ، ڏوٽ ڏوراپا ڏئي	٢٢٦	270
مونسان ڪيون ميهار ڳجهيون ڳالهيون وو دوستيءَ جون	٢٢٨	271
مونکي مهڻا ڏئي مرڪا پارؤن پرين جي	٢٣٤	274
مونکي نيڻ تا نين، هر هر حبيب ڏي	٢٣٥	274
منهنجي اصل آهہ ميان! دل دست دوستن جي	٢٣٩	277
مون تا کي مُحبن، ڏيان ڪيها ڏوراپا	٢۴١	278
مونکي ڏور چو ڏسن، سرتيون! ديرو ني دوستن جو	٢۴٢	278
منهنجو ناه ڪوئي اختيار هي، يار وي	٢٦٠	287
منهنجو ڪي هت پڇيائون، سچ چئو اداڙي ساٿيو	٢٦٩	291
منهنجو نينهن وڌايو ناز نيڻن نيڻن ميان!	٢٧٠	291
مونکي نہ وسار وو ڍوليا وو ميان	٢٩٧	306
مُلڪ جا مالڪ ٻيا هن تون وچؤن ٻيئين ٻٽي	٣٣۴	326
مئين ٻُلي ٻُلي آهيان	٣۴٢	330
مجھ کوں تیرا جادو لگا، نا صبر نا آرام ہے	٣٦٠	339
مڙسُ تي منصور چئو نہ تہ ڪيم چئو منصور آن	٣٧٦	349
مئين تا تيڏڙي نال، رانجها وو هوسان	٣٨٠	351
مُڪاسين قاصد ڪالهہ، اِجهي ڄاڻ آيا آيا	٣٨٥	354
مُنهنجو هينڙو پيو، وڃي پرين جي پار وو	٣٨٨	355
مون تا چشمن کي پرجهايو، پر جهليان پليان وو نهين رهنديان	٣٩٣	357
مئين تا قردي وتديان تيڏڙي نال	۴٠٦	363
مارڳيان تلواريان، اکيان تيڏيان خون ڪريندِيان	۴٢١	370
مئين ويسان تخت هزار، چوڙڪي جهنگ سياليندا سنيان وي	۴٣۴	377
منهنجي اکِهين لڳي، ناتا هاڻ لڳي دل	۴۴٧	384
مني اساڏي ڳالهہ اتي ڪوئي نہ يارو	۴٦۴	393
مونکي هوتن هاٽي، ڪوٺي تا پنهنجو ڪيو	۴٧۴	398
متان تون مونکي ڇڏين، سُونهان ڙي سڄڻ جا	٥٠٦	413
مئين رانجهو هڪ ٿيان	٥٠٨	414
مهنجو هينئڙو هوتن ساڻ	٥١٨	420
متان ڪنهن لاري لڳين وو لڳين	٥٢۴	424

مُنهنجو پانڌيئڙا، پرين کي ڏيج هي نياپو	٥٧١	446
ميڏي تيڏڙي نال ني، لک زاري هوءِ هوءِ يارڙي	٥٨۴	452
مُون ڪُر تا ڪين پڇيائون، هاڻ ڪانگل ڪل ڪا ڏي	٥٩٣	456
مونکي تايو طبيبن، ميان! ٻن ٻڪيون وجهان تن جيون	٦١٨	468
مُنهنجو هئينڙو هوتن ساڻ، ڪهڙي ڪريان آءُ تا ڳالهڙي ڳالهڙي	٦٢٠	469
محبت مست مجنون ڪيا ڪيئن خاصا خماري لو	٦٢٦	472
میری جند جان قربان ہے، دلبر تیرے دیدار پر	٦٣١	475
میٹھا جب سر اول کرنا، عشق بازار آون کیا	٦٣٧	478
مئين ناهيان، مئين ناهيان، قسم سچي صاحب دا	٦۴٧	485
مُنهنجو پنڌڙو پهہ آهي، پلو سر تيون! سانول ساڻ	٦٥٧	489
مرغ خيال دا سنوري سنيان پانؤ نہ پر ڪوئي ڏردا	٦٦٧	494
محبت عشق مولا جي گهٽا سي گهوٽ گهايا ها	٦٨٦	503
متان تون مونکي ڇڏين، سُونهان ڙي سڄڻ جا	٦٩٦	506
مئين ڪٿ نهين وو ڪٿ نهين، اِهو يار جو آليندا	٧٠٥	510
مئين اُٿ ڳئي وو اُٿ ڳئي، شاه جو ٻوليندا	٧٠٦	510
مُنهن لڪائيندين اسان ٿُون، ڪيهي گناهون يار	٧١٥	514
منهنجي اڱڻ اڄ آءُ، پرديسڙا ڙي يار	٧٢٥	519
منهنجي حُجت تو سان ناءِ	٧٣١	521
مارڳئي غمزان دي نال هورهي هئي دل ديوان	٧٣٢	521
مانَ پرين پهچائي هي نياپو ڪو نيئي	٧۴٢	526
ميڏهون آوين، وو ساري روان تيڏيان ڳالهين	٧۴٣	526
مجھ کوں جو مارتی ہے، جاناں تیری جدائی	٧٥٠	530
مئين تا ڪوئي خيال هان هُڻ ليسان نال خيال دي	٧٦٦	537
مئين بندا هويا ني يار تيڏا وي، شل جيوين، وي يار	٧٨٦	545
مئين تا نالان ڪر ڪر رهيان	٧٨٧	546
مُک مهتاب سڄڻ تا سنيان، گهونگهٽ وچ لُڪايس	٧٩۴	549
مئين تا ڏيوان هو ڏيوان	٧٩٩	551
ميڏي تو دل زوري زوري دي نال نيتي هي	٨١١	557

• مارو اهي مليام، عمر جام، وو طلب جنهن جي آهي مون کي	۸۱۴	558
• ماهي يار محرم ميڏي حالدا	۸۱۸	560
• مئين تا آپ هويا رانجهو يار	۸۱۹	560
• مون تا توکي اڳهين تي چيو نہ تون دل ڦاساءِ	۸۲۲	562
• مئين اصل ڪنون وچ پاند نهين، اِها رمز لڏي لکان وچون ڪهين	۸۲۴	563
• مالڪ هئين مُلڪ دا چاڪ ڪيون سڏاوندائين	۸۳۸	568
• مئين تا آپ مستاني هوءِ رهي	۸۵۵	577
• ميلو ٿيندئي ميلو ٿيندئي، نينهڙو لايو	۸۵٦	577
• مارُو تر ٿيام، پلو ميان وو ڏيان ڏوراپو آءٌ ڪنهن کي	۸٦۱	580
• مارو مونکي نہ وسارين، آهيان اُنهن جي ميان	۸٦۴	581
• مئين تا تينون منگدي آهي	۸۷۰	582
• مئين تا ٿيوان هو ٿيوان، سهڻي تئن وي گهولي هو گهولي	۸۷۲	583
• مِنڙا رانجهو تيڏا لڳڙا	۸۸۹	588
• مئينون لڳڙا نينهن نيارا، ڍوليا	۸۹۰	588
• مونکي عبرت آهي اهڙي، حال جي	۹۰۱	593
• محبت جي مئي ماريو ڙي مونکي	۹۰٦	599
• مارن کي وڃي ملان ملان . هادي الله الويلو	۹۲۱	601
• مهڻي ماهيدي ڏيندا سانون مايا لوڪ سارا	۹۲۳	602
• مئين تا سوين هو سوين، سؤ هزارين ڳُون ڏيسان ڏوراپي	۹۲۴	602
• متان مُنڌ مارن تئون وهين آسرو لاهي	۹۲٦	603
• مئين مُٺي هويان، ڍوليا تون نا چرلاوين	۹۵۳	614
• مجھ کوں اس حسن تیرے، یار جو دیوان کیا	۹۵۷	616
• مونکي ماريو مونجهاري، ووءِ ووءِ سانگي مون سيئي ڪيا	۹۸۳	627
• منهنجو سڱ نہ سياپو ڪاڪيون! ڪيچ ڏٽين سان	۹۸۹	629
• مونکي مُرڪڻ سان تون ڪيئن ماري وئين	۹۹۵	631
• متان ڏوراپو ڪو ڏيو ڙي ساٿيو! مونکي	۹۹٦	631
• مُڪا دلاسا ڏيئي، ري سجن مونڏي صبح	۹۹۷	632
• مونکي تنهنجو آءِ اچڻ جو وڏو آسرو	۹۹۸	632
• مونڏي واڳ ورائيندا، سرتيون! سگهڙا ٻيلڙا ڪوهيارا	۱۰۰۹	636

• مونکي آڏر ڏي، ميان! سهڻا ساٿيڙا ڙي	١٠١١	637
• مونکي آڏر ڏيجو سڪئو ساٿيڙو پسان	١٠١٣	638
• مونکي مُحب ويو ماري، ڪنهن دَرِ ڏيان دانهڙي	١٠١۵	638
• مونکي دوستن ڏنيون دلداريون جيس آءُ تا ني وو جيڏيون	١٠١٦	639
• مان اچن اُهي ڪائون، مُئي ويا جي ماري	١٠٢٩	644
• مونکي نال نئين ني، اهو ڪيچيڙن جو قافلو ميان	١٠٣٢	645
• مُون ۾ عيب اپار، سڄڻ تهنجي ٻانهڙي آهيان	١٠٣٧	647
• مئين ڪن جالين وو سهڻا پرديسڙا	١٠۴۴	649
• محبوب مُک وکلايا ني يار، ويک شمع شرمايا وي الله	١٠٦٢	656
• متان ڏوراپو ڪو ڏيو، ري ساٿيو مُنهنجو متان	١٠٧١	659
• مونکي تنهنجڙو آءِ اچڻ جو وڏو آسرو	١٠٧٧	661
• ماريو هوت وڃن، لا ڪنهن دِرِ ڏيان دانهنڙي پلو لو	١٠٧٩	662
• محبوبان وي ميندي لائي، عاشقاندي گهر رنگ وي	١٠٨٨	666
• مؤجان ڪيئي لک گوناگون ٻيلي، آءُ تکيريان پيان	١٠٩۵	668
• مونکي ميڙين سگهو آٹين الله وو ميان ٻاروچا	١١٠٨	674
• مون ساري سڃاتي بازي بازيگر جي	١١٣۴	685
• مونکي هيئن نہ ڇپر ڇڏ، ڙي اڙي پلو پنهڻ يار	١١٣۵	686
• مونکي ڪانڌ بنان هي ڪاڪ، ووءِ ووءِ	١١۴٢	689
• منهنجو سوڊل سارئي ساه وو راٹا	١١۴٣	690
• مونکي تنهنجي سار سنيار	١١۴۵	690
• ميندڙا آءُ ميان! هت وينئي ڪانگ اڏايان	١١۴٨	692
• محبوب ڳولي ڏس من ۾ الله!	١١۵٢	694
• محبوب منو آهي من ۾، معشوق منو آهي من ۾	١١۵٣	694
• مُکڙا يار ويکائين تون، چڱا ٿيوئي شال ڀلا ٿيوين سانون	١١۵٧	695
• مُون سان تون آهين آهين، ڪڏهن ڪيئن ڪڏهن ڪيئن	١١٦٦	700
• مين رانجهو هڪ ٿيسان، کيڙا سَٽِ گهتيسان	١١٧٨	705
• ماري ويو ڪالهہ رات، سونهن پريو سو تا ساميڙو مونکي	١١٨٠	706
• منهنجا واقف يار! سدائين تون جي جيئندين	١١٨٨	710
• مَنُ موهي منهنجا جاني! گهٹا لائيئي ڏينهڙا	١٢١٣	720

• مونسان تو ڪيون ڪيون، سُهڻا!	١٢٢١	724
• ميڪون تون پالين وو جيهي تيهي آهيان تيڏي	١٢٣٧	731
• مين ڪنين جالين، وو سهڻا پرديسي	١٢٣٨	732
• میری جند جان قربان ہے، ہاءِ ہاءِ جان قربان ہے	١٢٤١	733
• محبوبان ميندڳ لائي وي، عاشقان دي گهر رنگ وي	١٢٥١	738
• محبت جو مان ماريو ڙي آءُ ڪاڪيون!	١٢٥٣	740
• منهنجو هاڻي مون وٽ ايندو هاريون واقف حال جو	١٢٥٨	742
• مئين ڳڏي هان عشق اياڻي هيڏي هوڏي گهمڻ نہ ڏيندا	١٢٧٢	749
• مون وٽ هو مهمان پلو جيڏيون! اڄان ڪالهہ قافلو	١٢٩٥	760
• مين ماري محبت تنهنجي ميان	١٣٠١	762
• مين تا تيڏڙي آهي وي پُنهڻ سائين	١٣٠٢	763
• مين تا رمزان والي دي آهي وو	١٣٠٤	764
• مستانا ڪيون ماريوئي ، وو ديوانا ڪيون ماريوئي	١٣١٢	766
• مارو سي تہ مليام عمر چام! وو طلب جنين جي آهِ تن کي	١٣١٦	768
• مولا مولا ري ويڪو سڀ مولا	١٣١٧	768
• مين ماهيدي لڳ ماري، مين عشق سڄڻ دي چاڙهي ماري آءُ قر جياري	١٣١٩	769
• مونکي ياد، منيون تهنجيون ڳالهيون ڳالهيون	١٣٢٠	769

ن

• نور پريا رُخ پياريدا، الله پياريدا دلداريدا	١٢	153
• نال تيڏي لڪ واري واري	١٦	155
• نال جسم نهين جاوڻ، سر لٿي اٿان آوڻ	٦٠	179
• نڪو مئن، نڪو تئين، ٿيوين گم اٿان گم	١٦٩	237
• نيئي ڪو گوش گذاري، وو هي نياپا مُنهنجي پرينءَ کي	٢٥٧	286
• نیں تمھارے ناز سے، میرے دل کوں کوئی اسرار کیا	٢٨٩	302
• نوان نياپا آيا، مونڏي مُحبن جا ميان	٣٠٩	312
• نيڻان دي عجب نگاه، جو ولَ ولَ هونديان هادي دي نال	٣١٣	315
• نہ مان مُريد نہ مان پير	٣٢٥	322

• نچاٿان نچاٿان جوڳي ڪيهي ديسئن آئي	٣٦٥	342
• نال اساڏي ڪي ڪرين، ڳالهين يار ديان قاصد	٣٨٧	354
• نيڻاندا هُڻ ناز سائون مزگان نال مريندا	٤١٣	365
• نيو هي نماٽي نال، مَرچڌ يار	٤٢٥	372
• نتي وٽي ڳالهه ٻي، ڙي جيڏيون! مون کي نتي وٽي	٤٦١	392
• ندي دي ڪناري ڪڙاوي رانجهو وي چل ويڪو ڪريندا ني زاري	٤٦٥	394
• ناهي ٻاروچو ڪو ٻيو آهي اُهو جو روز ڏسان تي	٤٩٢	406
• ناهي ويچاري سا وَس، هيءَ بيوس آهي ميان	٤٩٦	408
• نينهن ڏاڍي سان لايوسي آءُ تا هاٽي ڪيئن ڪريان	٦٢٣	471
• ناونوش نوز دارو، مجروح کی دواہے	٦٣٨	479
• نماٽي دا ننگڙا تئين تي، جيوين تيوين پالڻا	٧٥٦	532
• ناهي ڏوراپو ڪو ڏيڻ اوهانکي	٧٨٥	545
• نانءُ اهو ئي اهو نانءُ وارو، صورت مورت سائي وو	٧٩١	548
• نهين آوندا وي اسانون ڪسر وي يار	٨٠٣	553
• نينهن نشان ڪتوئي، هُڻ تا مُڙڻ ناهين	٨١٢	558
• نِتُ نِتُ پُڇدئين سهڻا سائين! ساڏڙا حال ذري ذري	٨١٦	559
• ناز اساڏي نال ڪريندئين، درد مندان دي وو دل لُٽي	٨٤٦	572
• نينهڙا اپڻي نال لايوئي، تون تا رانجها تون تا هير سيال	٩٢٢	601
• نال ياراندي ياري ميڏي دانيان وي	٩٤٨	611
• نينهن نهوڙي آهيان، هاٽي جيڏيون! ڪاڏي وڃان	٩٦٥	620
• نانوَنِ حق چپايو پلو جيڏيون! وو هوءِ هوءِ هوءِ	٩٨٦	628
• ناهي هن درد جو دارون، توئي وٽ يار طبيبا	١٠٤٨	650
• نوڪر تيسان پلا، چيري والي يار دا	١١٠٢	712
• نت اُهي مونکي ميان! ڳالهيو اورڻ آيون، ري آيون	١٢٢٣	725
• نيڻان دي عجب نگاهه جو ول ول هونديان هادي دي نال	١٢٨٦	755
• نيڻان دي مين ماري، وي هوءِ هوءِ	١٢٨٧	755
• نينهن نباهي نينديون اديون اولاڪن ڪوئن	١٢٩٩	762
• نيڻان والي نوڪ، اسان نون يار رلايئي يار وو	١٣٠٠	762
• ناهي ويچاريءَ جو وَس ني تو کي معلوم مڙيوئي ميان	١٣٠٣	764

و

• ويهي جان ڪيم قياس، هاريا وو	٦٧	183
• ويهي هت ڪيئن وسارين، پرين توکي پاڻ پچن تا	١٠۴	200
• وسندا رهين مئيڏا يار آءُ ڪول مئڏي جُڙيڻ جي	١۴٦	223
• وس وچ پيان سنيان سهڻي يار دي مئن	١٨١	297
• وهنيان وساريان ڪيئن، جيڏيون جي لنؤن لائي ويا	٣٨١	352
• وچ نہ يار پراهون، وس اساڏڙي ويڙهي	٣٩٧	358
• ويڙهي اساڏڙي وسي رانجهو يار ڙي ميان	۴٠٧	363
• وڻيون سين وه واهہ	۴١٩	369
• ويڇڙ آءُ ويڇڙ وو ڪيئن ڏيان	۴٧٠	396
• ويجها شال رهن، ميان ڏور لايا جن ڏينهڙا	۴٨٢	402
• وات وندر جي ڪو ڏسي، وو ڏسي، مونکي جيڏيون!	٥١٦	418
• ويڙا جي وڻڪار، اجان وري ايندا سي	٥٣٠	427
• وسئون تانہ وسار، پلو يار ڙي، آءُ اوهانجڙي آهيان پلو ميان	٦٠٩	464
• واعدا اُهي اڄ ياد پيا مُون سان قريبن جي ڪيا	٦۴٦	484
• ويندي تا وڻڪار جيڏيون! هي لڳ هوت بلوچ جي	٦٦٢	491
• وس ڪا آهي ويچاري، هٿڻ هن جو هوت رِيءِ ناهي	٦٦٧	498
• ويکو چشمان دي چمڪاري	٦٧٩	499
• وات مونکي آهي وائي	٧٠٢	508
• وسين اساڏڙي ويڙهي، يار وي ٿيوين نماڻي دي نيڙي وو	٨٥٣	576
• والي تُساڏا واهي يار سدا سُکيا هووين	٨٨٣	586
• وچ ميدان محبت والي اپڻا سرِ ستيسان	٨٩٩	592
• ويئا منهنجيون ڳالهيون ڪن، هُت ماروئڙا بہ ملير ۾	٩٠٩	596
• ويکو سنيان رنگ رانجهي دا، جو آيا ويس مٽائي	٩١٧	600
• واعدا ڪيئن وساريو پلا سائين!	٩١٨	600
• واهہ ٻاروچي ٻولي، هوئين گهولي ميان	٩۴٦	611
• وري آءُ وطن، منهنجا ساريو نيڻ سڪن	٩٨٨	629
• وڃي ڪا منٿ ڪري، منهنجي يار کي وو	١٠٠٧	636

واڳان ڦيري آءُ هيڏي آءُ اوريون پاڻ ۾ مِنيون ڳالهيون	١٠٣٥	646
وڃي ڏيهه پرين، ڙي ساٿيوا منهنجو ڏيجو سنيهو	١٠٥۴	653
وٺي ٻاروچي ٻولي، سدا تا ساه منهنجي کي	١٠٧۴	660
وڃي پڪا پچائيج، تون ساٿي ڙي سڄڻ يار جا	١٠٧٦	661
ويهي آءُ ڪوه ڪندي جيڏيون ڙي پنيور ۾	١٠٩٧	669
وندر آءُ ويندياس، وٺي اهي سوز سڄڻ جو	١١٠٩	674
وٺي خبر خاطي آيو خير صلاح جي مونڏي	١١٢٠	679
ولها وري آءُ، مونکؤن موٽ نہ ميندڙا	١١٣٧	687
وڃي اکيون ڪاٽي لائيي، حال حقيقت جي سان	١٢٣١	729
ويهي جان ڪيم قياس، هاريا وو	١٢٧۴	750

هـ

هر صورت دي وچ يار، حڪم هليندا آپ وي	٢٨	161
هيئين آپ الله، ڏوجها ڪوئي نهين وو	۴٣	170
هڪو ڏوهه بيو ثواب، اٿئي عشق جو حجاب	۴٧	172
هوت جي گولي، ني آهيان دوست جي گولي	٧٨	188
هيئن مُنجن تا چيون، مونڏي مارئڙا ميان	٨٢	190
هڻ ڪيون ڪيتيءِ هڻ بي پرواهي، اسان غريبان دي نال	٨٧	192
هيئن مُنجن تا چيون مونڏي مارونڙا ميان	٩١	194
هر صورت دي وچ موليٰ ڪيها حڪم هليندا يار	٩٨	197
هي طلسم گهڙيءِ جا، جارؤن جوڙيائون ڙي پلو	١٣۴	218
هي تون متان ٿئين ميان هوش رکج هاريا	١۴٩	226
هڪ مئين نہ هويا جاني تم هويا	١٧٣	239
هو اسان وٽ يار تون، آهي هِت اسان جو حال هي	١٧٦	241
هاٿي ڪنهن سان ڳرهيان ڳالهه، پلو هاريون پنهنجي حال جي	٢٩۴	257
هيئن اڄ چئي مُڪائون عاشق اچون تا ايڏهين	٢٦٧	290
هيئنءَ ڪانگ اڄ ڪهي ويو ايندءِ صُبح سويلي	٢٦٨	290
ہاتھ پر لالی لگائی، آج کیسا دن ہوا ہے	٢٩٠	302
ہاتھ پر لالی لگائی، آج کیا اسرار ہے	٢٩١	303
هيءَ تا خبر ڪنهنسان ڪريان هئي هئي نہ اهڙي حال جي	٣١٩	319

هُتؤن هلي هِت آئين، ڪرڻ واپار ري تون وٽجارا	۳۴۴	331
هوءِ رهي، ڙي الله مئين ديواني هوءِ رهي	۳۵۳	336
هڪ آهيان پوءِ هاٽيوي ميان! چئو بيو آهي ڪهڙو	۳۸۳	353
هي غريب نماڻي، ڪيئن بيرا ڳڻ ڪيئي	۴۲۷	373
هيئين مر وڃ تون ماريون	۴۳۷	379
هوت ڪڏهن هت ايندو، ڪَهُ ڪانگا ڳل ڏي ڪا	۴۳۸	380
هُو ڪهڙي وات ويام، آءُ تا ڳوٺ رهيس سڀ ڳولي	۴۴۸	385
هوندي سڀ پرسائن ساڻ، جيڏيون	۴۷۹	400
هيڏي هوڏي نہ نهار، تنهنجي ويڙهي سو تا يار وسي ٿو	۴۸۰	401
هوت ڏهؤن هاٽي آيون	۴۸۴	403
هوت وئين ڪيئن ماري، پلو هيءُ نماڻي چو	۴۸۷	404
هو سو سڄڻ مون ساڻ، جنهنجي ڪارڻ مون تي پوتيون پٽايون	۴۸۸	404
هيڏي هوڏي نہ نهار، تنهنجي ويڙهي سو تا يار وسي ٿو	۴۹۰	405
هوت اسان وٽ ايندا، وٺي نال پيي نيندا	۴۹۱	405
هوت پرين هڪواري	۵۳۵	428
هوت اچج هت هاٽي پنهنجا ڏک ڏسنديس ميان	۳۴۱	431
هوت وئين ڪيئن ماري	۵۴۴	433
هٿؤن پيتو مون تا پير مُغان جي	۵۶۲	442
هاريون ههڙي حال، ڏيان ڏوراپو ڪهڙو وو پرين کي	۵۷۳	447
هوت اچي هٿ ڏيندو، پلو جيڏيون! مون هن نماڻيءَ تي ووءِ ووءِ	۵۷۹	449
هيئي عشق نيشاني ايهي	۵۸۶	453
هوت پارؤن مون کي هاٽي	۵۹۰	455
هوت ڏهون هاٽي آيون	۵۹۸	459
هوت اوهان تي آهہ ميان، سارو ننگ نماڻيءَ جو	۵۹۹	459
هوت اچڻ جي ڪا ڪر ميان! پانڌي روز پڇايان ٿي	۶۰۰	460
همر هويا تمر هويا، ڏوجهي رمز چليندا ڪؤن	۶۰۲	461
هينئڙي ڳالهيون ياد	۶۰۳	461
هُئي نہ مون ڪل ڪائي، سِر انهيءَ جي ڙي جيڏيون	۶۱۰	464
هيئن نہ مونکي ماريو اوڙڪ اوهانجڙي آهيان	۶۱۴	466
هڪ ڏهاڙي پير مُغان مونکي ڳالهہ ڳجهي فرمائي	۶۴۵	484

هوت غريب نماڻي، اِتي ڪيئن وساريئي ميان	٦٤٨	485
هوت اچج هت هاڻي، پانهجا ڏک ڏسيندیس ميان	٦٥٩	490
هوت ڪڏهن نہ هلايو پانڌي، پنهنجي پار ڏنهن اسان ڏي	٦٨٥	502
هاري سو پاڻئي هار تا آءِ جام چنيسر آوڙان	٥٨٨	504
هار چنيسر جام، ليلان ڪسايو دستؤن پنهنجي	٥٨٩	504
هي پورهيت پاڻي ڍوئي	٧٠١	508
هاڻي مونکي پرين پوءِ، جيڏيون جيڻ جنجال ٿيو	٧١٢	513
هوت اسانجڙو حال، تون تا پاڻهين ٿو ڄاڻي	٧١٦	514
هادي ويڙهي آيو هنئين سمجهايو والي ويڙهي آيو	٧٢٠	516
هَسدُا وي ميان! ڪرڪي ڳالهين رُسدا وسدا وي ميان	٧٣٧	523
هنيو هوتن هٿ آهي آهي	٧٤٦	527
هوش مان پيي هوش مان بي هوش	٧٥١	530
هجر ماهي دي ماريان اڙي سنيان مئين تان	٨١٠	557
هوجي ماروئڙا پيهر مان ملن	٨٢٣	562
هلي ههڙي حال ميان وڃي ڏوٿن کي ڏسان آءُ	٨٦٣	580
هُتِ تا ڪير هُياس، ميان وو	٩٠٣	594
هئي هئي هن جي حال، وي ميڏي دانيان وي	٩٣٨	607
هُوان پاروچي نال وو نال پلڪ نہ پري پرين کؤن	٩٦٤	620
هيءَ نماڻي نال نجو اداڙي اونيو	٩٦٨	621
هتؤن اُٿي تنهنجا هوت ويا، تون تا پيي نہ ڪوشش ڪرين	٩٧٧	624
هيڏي اچڻ جي آهہ ڙي، پانڌي يار پرين کي	٩٩٢	630
هوت اوهان تي آهي ننگ نماڻي جو	١٠١٧	639
هوت پاجهون هِت هُوان، ڪهڙي طرح جيڏيون!	١٠٢٠	641
هلان پنهل توساڻ، ساڻ هلي تنهنجي گولي تي گذاريندس	١٠٢٢	641
هِيءَ چڏيج هُو ونيج، متان ڪا پي ڳالهہ پڇيج	١٠٣٨	647
هِن جو شرم سپوئي آهي، تا پير مُغان تي	١٠٤١	648
هُتؤن هوت هلي، ري عاشق دلاسو ڏيندو	١٠٧٥	660
هَي وي سئيان ويل اهائي، گذر گئي رات سيائي	١٠٥٠	693

هر جا حڪم هلائين تون وو ني يار پلا وو پلا	١٠٦٠	696
هڪ رانجهو ساڏي نال ڪيڙا ڪيا ڪراسين ميان	١٠٦٢	697
هُڻ آيا سجڻ آيا سؤ ڪريان شُڪراني	١١٦٩	701
هوئي وو تساڏي نال زاري	١١٧٥	703
هوت ڏنئي هيڏي ايندا ڪِي ساتي مون کي سچ چئو	١١٨٣	707
هوسان سا تيڏڙي نال، وو ميان	١٢٠٩	718
هن غريب جو حال تو کي معلوم آهي	١٢٦١	744
هادي اپڻا ڪرم فرمايا، هُڻ تا بارو بار	١٢٦٦	746
هُت تا ڪير هُياس، پلو ميان!	١٢٧٨	752
هادي ني سبق پڙهايا، پلو سنيان! اهو هادي ني سبق پڙهايا	١٢٨٠	753
هَي هَي هن جي حال سگر تيس نہ ساميڙن جي	١٢٨٨	756
هاريون ههڙي حال ڏيان ڏوراپو ڪيهو پرين کي	١٢٨٩	756
هي وي سنيان ويل آهائي پڇي هٿ مليسين، جو گذري رات سيائي	١٣٠٥	765

ي

يار جاني ري يار جاني ول اسان ڏُنهن پالين	٢	147
يار تيڏيان ڳاليهن، ڳجهين سي تيڏيان ڳالهين	٧٩	188
يار اسان ڏهون لکيان لکيان، ني پنيان	٨٤	191
يار توسان ڪي تا ڏينهڙا لنگهايم	١٤٧	225
يا امام حسين عہ تو قدمن اتون قربان وڃان	١٦٤	235
يا رسول الله صہ جي روضي جو مقرر ڪر سلام	١٦٥	235
ياد مونکي اُهي آيون	٢٣٠	272
ياد وو ياد، رانجها! سي ڳالهڙيون ٿُهنجون مونکي ياد	٢٨٤	299
یار میرا ہر صورت، رنگا رنگی آپ دکھاوے گا	٢٩٥	304
يار عشقدا ڪوئي احوال نهين، تئيڱون پنهان اُنهيدا حال نهين	٢٩٩	307
يار چڱي تُسان لائي، وات مئيڏي تئيڏي وائي	٣٣٦	327
يار ملي تا مئين جيسان، لوڪ ڪري مڙ ريسان	٣٧٠	345
يار مئن ڏهون ڪرين ڪا آوڻ دي	٣٨٦	354
يار ٿئين وڃي ياقي، متان هي وسارين ميان	٤١٩	371

• يار پانڌي ڙي ميان يار، ساٿي ڙي ميان پلو ڙي ميان	۴۴۲	382
• يار توسان منهنجي زاري	۴۹۳	406
• يار اسان کي ٿيون مارن	۴۹۴	407
• يار چڱي توتان مونسان لائي لائي، ري دلبر لائي	۵۱۱	416
• يار سڄڻ تيڏي باندي هان، مئين باندي گهول گهماندي هان	۵۱۳	417
• يار ساٿيڙ ميان يار پانڌيڙي ميان! پلوڙي ميان!	۵۵۲	436
• يار ٻُڌا هوا لوءِ بلوءِ پي، هاجا تنهنجي حُسن جا وو	۵۵۴	447
• يارو منهنجو يار، ڪئي ڪئي صورت سير ڪري تو	۵۹۴	457
• يار سڄڻ تيڏيان ڳالهين، نهين لوڪ سُڻاوڻ ديان	٦۷۸	499
• يار منهنجي کي ڪريو منت وجي ڪائي	۷۱۱	512
• يار ساٿيو ڙي ميان! يار پانڌيو ڙي ميان پلوڙي ميان!	۷۱۳	513
• يار تو تا مون سان ڪيهي ڪيهي، ڪيهي لؤن لؤن لائي	۷۱۷	515
• يار ديواني سا ڪيتئي، ٻي تا ڪيهي آکين ڳالهہ	۷۳۰	520
• يار لايو رنگ ڏس تون جي هئين ڪنهن حال ۾	۷۳٦	523
• يار وچ بيخودي ڪڏهڻ ڪڏهڻ آوندي هُون	۸۰۱	552
• يار ٿسان ڪون ني حال وو حال وو، آوين تہ آک سڻاوَئين	۸۴۵	572
• يار مُسافر هوءِ گيا مئين ڪينون آکان ڪوڪ	۸۵۰	574
• ياقي ٿيو يار اسان کؤن	۹۱۲	598
• يار لڳي آءٍ هلندي توسان وو، رهنديس ڪيئن پنهور ۾	۹٦۱	618
• يار تئيڪون اسان ڏنهن آوٽا	۹۷۰	622
• يار ٻيلي ري، متان مونکي هت ڇڏين	۹۸۵	628
• يار پنهڻ پيغامي، ڪڏهن مُکو ڪو نہ مونڏي	۱۰۴۷	650
• يار دي ڪيتي جوڳڻ تيان، حال بره دا سنائون ڪيها	۱۰۲٦	682
• يار ڏاڏا رنگ رسائين تون	۱۱٦۳	698
• يار سانون نہ وسارين، مين تا هووان تيڏي نالي	۱۲۱۹	723
• يار سڄڻ ڪيئن سري تو کي اسان ٻاجهون	۱۲۲۰	724
• ياد مون کي اڄ پيون منيون ڳالهيون سُهڻا تهنجون	۱۲۲۴	725
• ياد مون کي اُهي آيون، وو يارا!	۱۲۴۳	734
• يڪدل يڪدل هيئين وي ميان! تانہ تا مولا تانہ رهي	۱۲٦۵	746

ڪافين ۽ سُرن جو داستان

- داستان آسا ۽ گُجري جي ڪافين جو 147
- داستان بلاولي جي ڪافين جو 170
- دستان پيروي جي ڪافين جو 230
- داستان ڌناسري ۽ توڏي جي ڪافين جو 257
- داستان جهنگلي جي ڪافين جو 296
- داستان سارنگ جي ڪافين جو 366
- داستان بروه ۽ تلنگ جي ڪافين جو 373
- داستان ڪسوري جي ڪافين جو 524
- داستان پهاڙي جي ڪافين جو 528
- داستان جوڳ ۽ ماري جو 550
- داستان پوربي جي ڪافين جو 605
- داستان پيلي جي ڪافين جو 613
- داستان سسئي ۽ ڪوهياري جي ڪافين جو 618
- داستان ديسئي جي ڪافين جو 682
- داستان مومل ۽ ڪيڏاري جي ڪافين جو 687
- داستان ڪليان جي ڪافين جو 694
- داستان ڪنيات جي ڪافين جو 730
- داستان ويهاڳ جي ڪافين جو 733
- داستان ڪوئنسي جي ڪافين جو 737
- داستان مالڪوئنس جي ڪافين جو 743
- داستان متفرقو ڪلام 745

مقدمو

مرزا علي قلي بيگ جي مختصر سوانح:

هيءَ هڪ حقيقت آهي تہ سنڌ ۾ گُرجي خاندان جون سنڌي ادب جي ترقي ۽ واڌاري لاءِ ڪيل خدمتون شاندار ۽ يادگار آهن. ٻاهران آيل هن خاندان کي سنڌ ۽ سنڌي زبان سان ايتري محبت هئي جو هنن سوَن جي تعداد ۾ ڪتاب لکيا. سنڌ ۾ ٻئي ڪنهن بہ گهراڻي سنڌي زبان ۽ ادب جي ايتري خدمت ڪانہ ڪئي آهي. ان خاندان جو هڪ ئي فرد شمس العلماء مرزا قليچ بيگ "هڪ رانجهو لکان دا مت" هو. اهڙيون شخصيتون صدين کان پوءِ پيدا ٿينديون آهن.

مرزا علي قلي بيگ بہ ان ئي شريف، معزز ۽ علمي ادبي خاندان مان هو. سندن والد جو نالو فريدون بيگ هو ۽ پاڻ شمس العلماء جو ننڍو ڀاءُ يعني فريدون بيگ جو چوٿون نمبر فرزند هو. مرزا علي قلي جي ولادت 1856ع ۾ ٽنڊي ٺوڙهي (حيدرآباد) ۾ ٿي. مرزا فريدون بيگ جا فرزند جوڙي جوڙي ٿي اسڪول پڙهڻ ويندا هئا. مرزا علي قلي بيگ شروع ۾ مرزا قليچ بيگ سان گڏ آخوند شفيع محمد وٽ قرآن پاڪ پڙهيو. ان کان پوءِ هن پنهنجي وڏي ڀاءُ مرزا قليچ بيگ سان گڏ حيدرآباد جي سنڌي اسڪول ۾ داخلا ورتي. پرائمري تعليم حاصل ڪرڻ کان پوءِ ٻئي ڀائر انگريزي اسڪول ۾ بہ گڏ پڙهيا. ٻنهي ڀائرن جي پاڻ ۾ ڏاڍي محبت هوندي هئي.

مرزا علي قلي بيگ بمبئي يونيورسٽي مان انٽر پاس ڪرڻ کان پوءِ حيدرآباد موٽي آيو ۽ تعليم کاتي ۾ ملازمت ڪيائين. جيئن تہ هو فارسي جو عالم هو تنهن ڪري کيس فارسي جو استاد مقرر ڪيو ويو. ان کان پوءِ ترقي ڪري ڊپٽي ايجوڪيشنل انسپيڪٽر ٿيو. سندن وفات 1904ع ۾ ٿي. ان وقت سندس عمر 48 ورهيہ هئي.

مرزا علي قلي بيگ کي ٽي پٽ ۽ بہ نياڻيون هيون. سندن وڏو پٽ مرزا نياز حسين، ٻيو نمبر مرزا امداد حسين ۽ ٽيون نمبر مرزا نثار حسين.

مرزا صاحب سنڌي کان سواءِ عربي، فارسي، ترڪي ۽ انگريزي جو ماهر هو. خاص طور گرامر ۽ علم الڪلام تي کين وڏي مهارت حاصل هئي. ان سان گڏ موسيقي جو بہ ماهر هو. سندن تصنيف تاليف هن ريت آهي:

پهاڪن جو ڪتاب: هن ۾ اٽڪل پندرهن سو کن سنڌي پهاڪا ڏنيئي، انهن جا عربي، فارسي، اردو ۽ انگريزي ۾ مترادف شامل ڪيا اٿائين.

علم الڪلام: هيءُ ڪتاب عربي ۽ فارسي زبان ۾ آهي ۽ هن موضوع تي هڪ بهترين ڪتاب آهي.

لغات ثلاثہ: هن ڪتاب ۾ لفظن جون سنڌي ڪان علاوه عربي، فارسي ۽ انگريزي معنائون ڏنيون ويون آهن.

موسيقي جي زبان: هيءُ هڪ منفرد ڪتاب آهي. هن ڪتاب ۾ رنگين نقشن سان ساز ۽ ان مان نڪرندڙ آواز اچارن وسيلي سمجهايو ويو آهي.

ابتدائي عربي، فارسي گرامر: هن ڪتاب جو انگريزي ترجمو پڻ ڏنو ويو آهي.

اهي سمورا ڪتاب پنهنجي جاءِ تي نهايت ئي اهم آهن. جن مان اندازو لڳائي سگهجي ٿو تہ ڪين گهڻين ئي ٻولين تي مهارت حاصل هئي ۽ پاڻ موسيقيءَ جا ايڏا ماهر هئا. جو ان جي فن تي هڪ منفرد ڪتاب لکيائون.

مرزا صاحب سٺو ڪاتب پڻ هو. پنهنجي هٿ سان هڪ قرآن مجيد لکي، ان جو سنڌي زبان ۾ ترجمو ۽ تفسير پڻ لکيائون. اهي سمورا ڪتاب سنڌن پوين وٽ موجود هئا. جيڪي مرزا اعجاز علي بيگ 1980ع ۾ مرزا علي قلي عرف مرزا محب علي "محبن" وٽ زبون حالت ۾ ڏٺا هئا. پر افسوس جو هينئر اهي سنڌن پوين وٽ موجود نہ آهن.

مرزا علي قلي بيگ جو هيءُ ڪارنامو ساراهہ جوڳو آهي، جو هن وڏي محنت سان سچل سرمست جو ڪلام گڏ ڪيو ۽ پنهنجي خرچ سان 1902ع ۾ ان جو پهريون جلد ڇپرائي پڌرو ڪيو. ۽ ان جو نالو ڏنائين "رسالو ميان سچل فقير جو". هيءُ رسالو هريسنگهہ سکر واري ڪيس ڇپرائي ڏنو. رسالو ليٿو ۾ ڇپيل آهي. ان جي ڪتابت سيد قنبر علي شاهہ ڪئي، جيڪو پراڻي سکر جو ويٺل هو. رسالي جو ٻيو پاڱو 1903ع ۾ شايع ٿيو.

رسالي جي هن ٻهرئين جلد ۾ الف-ب وار ڪافين جي فهرست ڏنل آهي. ان ڪان پوءِ ديباچو شامل آهي، جنهن جي شروع ۾ مرزا صاحب لکيو آهي تہ "پڌرو هجي تہ سچل فقير جي ڪلام گڏ ڪرڻ ۾ مون گهڻي تڪليف ورتي آهي، سو هن ڪري جو شاعرن جي ڪلام ٻڌڻ جو شوق بہ پهريائين مون کي هن فقير جي ڪلام ٻڌڻ ڪان پوءِ پيدا ٿيو هو." پوءِ انهيءَ شوق ۾ مرزا صاحب سڄي سنڌ مان مختلف هنڌن تان 12 قلمي نسخا گڏ ڪيا. هڪ درازا مان، ٻيو ٽنڊي مير علي مردان خان جي مير صاحبن وٽان، ٽيون روهڙيءَ مان فقير غلام حيدر ڪان، چوٿون ديوان ليلارام سباڙدينيٽ جج ڪان، پنجون مرحوم مير صاحب مير حسين علي خان ٽالپر جي ڪتب خاني مان هٿ ڪيائين، جيڪو خيرپور مان مرحوم مير صاحب مير علي مراد خان ٽالپر وٽان آندل ڪتاب تان نقل ٿيل هو. ڇهون آندل فقير

ميراسي وٽان هٿ ڪيائين جنهن جو پيءُ ۽ ڏاڏو سچل سائين جي حضور ۾ ڪلام ڳائيندا هئا. آندل فقير پاڻ بہ چڱو ڳائڻو هو. ستون سچل سائين جي ٻالڪي فقير شير خان جو اصلاح ڪيل نسخو سندس پٽ مير محمد وٽان هٿ ڪيائين. اٺون ميان محمد يوسف فاروقي وٽان هٿ ڪيائين, جو سچل سرمست جي خاندان مان هو. نائون نسخو فاروقي خاندان جي هڪ ٻئي بزرگ فقير همت علي فاروقي جي هٿ اکرين لکيل ديوان چنديرام ٿلتي واري جي ڪتب خاني مان هٿ ڪيائين. ڏهون هالا جي پيرن وٽان هڪ نسخو هٿ ڪيائين, پر اهو ڪن جاين تان اڌوهي کاڌل هو. ان نسخي ۾ جيڪو ڪلام ڏنل هو سو وري ٻئي ڪنهن نسخي ۾ ڪونہ هو تنهن ڪري اڌوهي کاڌل سٽون يا ڪي لفظ لاچار ڪيس خالي ڇڏڻا پيا. انهيءَ اميد تي تہ من ڪو ٻيو نسخو ملي وڃي, جنهن جي ذريعي اڌوهي کاڌل سٽون يا لفظ مڪمل ٿي سگهن. پر افسوس جو 100 سالن کان وڌيڪ عرصو گذرڻ باوجود اهي مڪمل ٿي نہ سگهيا. بہ نسخا منشي نظر محمد دويم منشي ناظر (1) شڪارپوريءَ کان ڪين مليا, جيڪي ٻين نسخن جي پيٽ ۾ سندن چوڻ موجب وڌيڪ مستند هئا. رسالي جو ٻيو ڇاپو پڻ هريسنگهہ چپرايو جنهن جي ڪتابت عبدالله سومري ڪئي. ان جي اشاعت جو سن ڪونہ ڏنل آهي.

اهي سمورا نسخا آڏو رکي مرزا صاحب سچل سائين جو رسالو تيار ڪيو. ڪن هنڌن تي ڪين ڪلام پڙهڻ ۾ ڏکيائي محسوس ٿي تہ درازا وڃي سڄاڻ فقيرن سان صلاح مشورو ڪيائين. اهڙي ريت پنج ڇهہ ڀيرا درازا ويو ۽ ٽي چار ڀيرا ميلي جي موقعي تي اتي وڃي فقيرن سان ملي مونجهارا درست ڪرڻ جي ڪوشش ڪيائين.

مرزا صاحب ان ڳالهہ جو اعتراف ڪيو آهي تہ کيس منشي نظر محمد ۽ آندل فقير کان گهڻي مدد ملي. پاڻ انهن جو شڪريو ادا ڪيو اٿائين. ان کان علاوه ڪن ماڻهن کان لکپڙهہ ذريعي ڪلام جون صحيح پڙهڻيون معلوم ڪندو رهيو تہ جيترو ٿي سگهي اوترو صحيح ڪلام هجي. آندل فقير کي پورو مهينو پاڻ وٽ رهائي پڙهڻيون درست ڪرائي مرزا صاحب هيءُ رسالو تيار ڪيو جنهن جي پهرئين جلد ۾ 1338 ڪافيون شامل آهن.

هن رسالي ۾ مرزا صاحب سچل سرمست جي سوانح تي مستند مواد مهيا ڪيو آهي. مرزا صاحب سچل سائين جي دور کي ويجهو هو ٻيو تہ آندل فقير ۽ مير محمد فقير جن جا والد سچل سائين جا ٻالڪا هئا, جيڪي سچل سائين جي حضور ۾ ڪلام ڳائيندا هئا, انهن فقيرن وٽان ڪين صحيح احوال معلوم ٿيو. ان کان علاوه هُو هن سلسلي ۾ ٻيا در بہ پيٽيندو رهيو. سڄاڻ فقيرن کان روايتون هٿ ڪيائين ايڏي محنت اڄ تائين ٻئي ڪنهن بہ اسڪالر ڪانہ ڪئي آهي.

رسالي جا ڪاتب

1. قنبر علي شاهه:

سکر ۾ سنڌي اسڪول جو سينئر ماسٽر هو جنهن کي هيڊ ماسٽر آخوند فقير محمد صديقيءَ ٻاراڻي ڪلاس جي ماستري ڏني هئي. قنبر علي شاهه خوشنويسي ۾ ستار وڄائڻ ڪري مشهور هو. ٻاراڻي ڪلاس جي نصاب ۾ جيڪو بمبئي تعليم کاتي منظور ڪيو هو تنهن ۾ الف اک لکيل هو. قنبر علي شاهه حڪم ڏنو تہ الف الله پڙهو ۽ پنهنجي قلم سان شاگردن جي ڪتابن تي اک ڊاهي الف لکيائين. جنهن تي مشن جي عيسائي مئنيجر گوڙ ڪيو. پر ميان قنبر علي شاهه پنهنجي حڪم تان نہ مڙيو. آخر ديوان چترڀوڄ ايجوڪيشنل انسپيڪٽر انڪوائري ڪرڻ آيو ۽ ميان جي حڪم جي تائيد ڪري ويو. وري جڏهن اينگلو ورنيڪيولر اسڪول جي هيڊ ماسٽر ديوان بهار سنگهه شڪايت ڪئي تہ سنڌي چوٿين درجي مان ڇوڪرا جيڪي انگريزي اسڪول ۾ داخل ٿين ٿا، تن جي پيڙهہ ڪچي ٿئي ٿي، تنهن تي هيڊ ماسٽر ميان فقير محمد شاهه صاحب کي چوٿين درجي تي رکيو (2).

2. عبدالله سومرو:

عبدالله ولد محمد بخش سومري جي ولادت گهوٽڪي کان ٽي ميل پري ڳوٺ علي محمد سومري ۾ ٿي. هن قرآن شريف جي ابتدائي تعليم ميان جي احمد علي ڪلهوڙي کان حاصل ڪئي جيڪو ڳوٺ شيخاڻي جو وينل هو. ان کان پوءِ فارسي تعليم مولانا نور محمد ملڪ عادل پوري وٽان حاصل ڪيائين. ڪتابت جو فن بہ نور محمد وٽان حاصل ڪيائين، جيڪو ان دور جو سٺو ڪاتب هو.

عبدالله سومري جو ڳوٺ ان وقت ديني تعليم جي لحاظ سان مشهور هو. مولانا تاج محمود امروٽي بہ ان ڳوٺ ويندو رهندو هو. عبدالله، مولانا امروٽيءَ کان گهڻو متاثر ٿيو ۽ هن سان گڏ خلافت تحريڪ ۾ مسجدن جي بچاءَ واري تحريڪ ۾ ڀرپور حصو ورتائين. ڪجهه وقت پنهنجو ڳوٺ ڇڏي اچي امروٽ ۾ رهيو ۽ وڌيڪ تعليم بہ اتان ئي حاصل ڪيائين. ۽ اتي جي ڪاتبن کان ڪتابت جو فن پڻ سکندو رهيو.

امروٽ کان واپس ٿيڻ بعد پنهنجي ڳوٺ ۾ هڪ ديني مدرسو "مدرسہ تعليم القرآن" جي نالي قائم ڪيائين، جتي آخري عمر تائين شاگردن کي ديني تعليم ڏيندو رهيو. سندس ساڄي ٻانهن پڳل هئي، تنهن ڪري کابي هٿ سان ڪتابت ڪندو هو. اهوئي سبب آهي جو کيس "ڇپ نويس" يعني

ڪابي هٿ سان لکڻ وارو سڏيندا هئا. پاڻ بہ پنهنجي نالي سان عبدالله چپ نويس لکندو هو. جيئن سچل جي رسالي ۾ لکيو اٿائين.

عبدالله سکر ۾ حيدرآباد جي مشهور پبلشرس لاءِ اجوري تي ڪتابت جو ڪم ڪندو هو. هن ڪيترن ئي ديني ۽ اصلاحي ڪتابن جي ڪتابت ڪئي. سندس ڇپيل ڪتاب اڄ بہ ڪيترن ئي ڪتب خانن ۾ موجود آهن.

عبدالله سومري اسي ورهين جي ڄمار ۾ وفات ڪئي. سندس مزار ڳوٺ شيخاڻي جي پرسان ظاهر پير واري قبرستان ۾ آهي.

رسالو شايع ڪندڙ

ـ هري سنگهہ:

ماستر هريسنگهہ سکر وارو ڪتابن جو مشهور واپاري هو. سندس جنم 1857ع ۾ ٿيو. هن سکر ۾ ئي تعليم حاصل ڪئي ۽ اتيئي پرائمري اسڪول جو استاد مقرر ٿيو. هن پهريائين نصابي ڪتاب ڇپرائڻ شروع ڪيا، پر پوءِ هن مختلف موضوعن تي ڪتاب ڇپرائڻ شروع ڪيا. هو پنهنجا ڪتاب لاهور، آگري ۽ بمبئي جي ليٿو پريس مان ڇپرائيندو هو. ليٿو ۾ ڇپجندڙ سندس ڪتابن جي ڪتابت ماستر قنبر علي شاهہ معصومي ۽ عبدالله سومرو ڪندا هئا. سندس دڪان سکر جي شاهي بازار ۾ هوندو هو. هريسنگهہ 60 ورهين جي ڄمار ۾ چالاڻو ڪري ويو.

سچل سائين جا شايع ٿيل رسالا:

مرزا علي قلي بيگ واري رسالي کان پوءِ جيڪي سچل سرمست جا رسالا تيار ٿيا، انهن جو مختصر وچور هن ريت آهي:

داستان وڏو رسالو سچل سائين جو: هيءُ رسالو مستر هيمراج، ميان در محمد ۽ سندن بين دوستن تيار ڪيو. پر اهو هيمراج ۽ درمحمد وارو رسالو سڏيو ويندو آهي. هيءُ رسالو پوڪرداس ٺانورداس (3) تاجر ڪتب شڪارپور ڇپائي پڌرو ڪيو. هن رسالي ۾ 731 ڪافيون ۽ ڪجهہ سي حرفيون شامل آهن. هيءُ رسالو مرزا علي قلي بيگ واري رسالي تان نقل ڪيل آهي.

آغا صوفي وارو رسالو: هن رسالي ۾ سچل سائين جي سوانح تفصيل سان ڏني وئي آهي. پر

ڪلام ٿورو آهي. ڪافيون تمام ٿوريون ڏنل آهن. پر بيت چڱي تعداد ۾ ڏنا ويا آهن. پير حسام الدين راشدي سچل ادبي ڪانفرنس 1981ع جي موقعي تي پنهنجي صدارتي تقرير ۾ آغا صوفي واري رسالي بابت هيءَ راءِ ڏني هئي:

"مان کي ياد آهي چڱي طرح تہ مرحوم گربخشاڻي جڏهن شاهہ جو رسالو شايع ڪيو. آغا صوفي مرحوم جيڪو هٿئون جي درگاهہ جو اوترو ئي عقيدت مند، اوترو ئي عاشق وارفتہ ۽ جان فدا هيو. جيئن اسان جو اڄ علي اڪبر درازي ڏسو ٿا پيا. انهيءَ ويچاري تمام سٺي نموني رسالو شايع ڪري، هيءَ تسڪين ڏيڻ تي گهري تہ گويا گربخشاڻي جي مقابلي تي هن شايع ڪيو هو سچل جو رسالو.

نماڻي فقير وارو رسالو: هيءَ رسالو درازا درگاهہ جي هڪ مريدياڻي "هاسي بائي" احمد آباد بڙودا مان ڇپرايو جنهن جو بيو ڇاپو سچل چيئر پاران ڇپجي چڪو آهي. هن رسالي ۾ آيل ڪلام مرزا علي قلي بيگ واري رسالي تان ڪنيل آهي. هن رسالي ۾ سچل جي ڪلام سان گڏوگڏ ميان صاحب ڏني جو ڪجهہ ڪلام پڻ ڏنو ويو آهي. هن رسالي ۾ 702 ڪافيون، 185 بيت ۽ 5 سي حرفيون شامل آهن.

رشيد احمد لاشاري وارو رسالو: هن رسالي ۾ سرائڪي بيت شامل نہ آهن. هيءَ رسالو بہ مرزا علي قلي بيگ واري رسالي تان نقل ڪيو ويو آهي. هن ۾ 445 ڪافيون شامل آهن.

ان کان پوءِ عثمان علي انصاري "سچل سرمست جو سنڌي ڪلام" مرتب ڪيو ۽ مولانا محمد صادق راڻيپوري سچل سرمست جو سرائڪي ڪلام مرتب ڪيو. ۽ رسالي واري روايت کي ختم ڪري ڇڏيو. حالانڪہ مرزا علي قلي بيگ 1902ع ۾ سچل سائين جو ڪلام ڪٺو ڪري ان جو عنوان ڏنو "رسالو ميان سچل فقير جو" هو.

عثمان علي انصاري ۽ مولانا محمد صادق راڻيپوري وارا ٻئي ڪتاب سنڌي ادبي بورڊ ڇپرايا. انهن ٻنهن ڪتابن جا ٻي ٽي ڇاپا ڇپجي چڪا آهن. اڄ ڪلهہ بازار ۾ اهيئي موجود آهن ۽ اسان جا عالم، اديب ۽ اسڪالر جيڪي هتي اچي مقالا پڙهن ٿا، سي انهن مان ئي حوالا وٺن ٿا. سرمست سلسلي جي 28 ڪتابن ۾ حوالا انهن ٻنهن ڪتابن تان ورتل آهن.

حقيقت هيءَ آهي تہ اهي ٻئي مرزا علي قلي بيگ واري رسالي تان نقل ڪيل آهن. مرزا صاحب واري سچل سرمست جي رسالي ۾ سنڌي سرائڪي ڪلام گڏيل آهي. اهو راڳڻين جي اصول موجب تيار ڪيو ويو آهي. هنن صاحبن ان جي هن ريت ورهاست ڪئي. سنڌي ڪلام انصاري صاحب مرتب ڪيو ۽ مولانا محمد صادق راڻيپوريءَ سرائڪي ۽ اردو ڪلام مرتب ڪيو. انهن ٻنهن ڪتابن بابت پنهنجي راءِ ڏيڻ کان بهتر آهي تہ ڪنهن ٻئي وڏي همعصر عالم جو رايو ڏنو وڃي.

پير حسام الدين سن 1980ع ۾ سچل سرمست جي ميلي جي موقعي تي منعقد ٿيندڙ ادبي ڪانفرنس ۾ پنهنجي صدارتي تقرير ۾ فرمايو هو تہ :

"... مون کي معلوم آ تہ سچل سرمست جو رسالو ايڊٽ ڪونہ ٿيو آ. تصحيح بلڪل ڪانهي ڪا. غلط آ، جيڪو رسالو مرحوم انصاريءَ جو ڇپيو."

وري 1981ع ۾ سچل سرمست ادبي ڪانفرنس جي موقعي تي پنهنجي صدارتي تقرير ڪندي فرمايو هئائون تہ :

"... ازين قسم جڏهن اسان شايع ڪيو هو مرحوم انصاريءَ جو رسالو تڏهن مون کي ياد آهي تہ هن مرزا علي قلي بيگ جو يا ڪنهن ٻئي جو رسالو بهترين ڪاتب کؤن نقل ڪرائي، سهڻو جلد ٻڌرائي، (ڪٺي آيو) سنڌي ادبي بورڊ ۾ پاڻ ٻي ممبر هيو ۽ ظاهر آهي جيئن ممبر، ممبر جي پرده پوشي ڪري ٿو پيو. اهو عيناً (هو بهو) نقل آهي."

پير صاحب 1980ع واري سچل سرمست ادبي ڪانفرنس جي موقعي تي مولوي محمد صادق راڻيپوري واري ڪتاب تي راءِ ڏيندي چيو هو تہ: "سرائڪي ۾ جيڪو سنڌي ادبي بورڊ مولوي محمد صادق کان رسالو ڇپرايو سو بہ جعلي آ."

انهيءَ وچور مان اها ڳالهہ صاف ظاهر ٿئي ٿي تہ مرزا علي قلي بيگ پهريون عالم آهي، جنهن تحقيق جو صحيح حق ادا ڪيو. باقي ٻوين محض عقيدت جي آڌار تي رسالا تيار ڪيا. ٿوري گهڻي محنت آغا صوفي، عثمان علي انصاري ۽ مولوي محمد صادق راڻيپوري ڪئي. پر اهي بہ مرزا علي قلي بيگ جي معيار جا رسالا نہ آهن. انهن جي تيار ڪيل رسالن بابت سنڌ جي هڪ وڏي عالم جي راءِ پيش ڪئي وئي آهي.

حقيقت هيءَ آهي تہ مرزا علي قلي بيگ جيڪا محنت ڪئي، اهڙي محنت بعد جي مؤلفن کان نہ ڪئي ۽ هيءَ بہ هڪ حقيقت آهي تہ بعد جي مؤلفن کي ڪي خاص قلمي نسخا هٿ نہ اچي سگهيا. مرزا علي قلي بيگ کي 12 قلمي نسخا هٿ آيا. ان کان علاوه کين پنهنجي وڏي ڀاءُ شمس العلماء مرزا قليچ بيگ جهڙي جڳ مشهور عالم جي رهنمائي پڻ حاصل هئي، تنهن ڪري اهو يقين سان چئي سگهجي ٿو تہ هن وقت تائين جيڪي سچل سرمست جا رسالا شايع ٿيا آهن، انهن مڙني ۾ مرزا صاحب واري رسالي جو مانُ مٿاهون آهي. پر اجان وڌيڪ مستند رسالي جي ضرورت آهي.

ڪريم بخش خالد مرحوم پنهنجي ڪتاب "سچل سائين" جي ديباچي ۾ پنهنجي پاران ۾ عثمان علي انصاري، مولانا محمد صادق راڻيپوري ۽ آغا صوفي جي تيار ڪيل "سچل جي رسالي" بابت

پنهنجي ناقدانہ راءِ جو اظهار ڪندي لکيو آهي:

”خيرپور ميرس ۾ ڪوٺايل پهرين سچل قومي سيمينار (1982ع) ۾ مرزا علي قلي بيگ مرحوم جي مرتب ڪيل ”سچل جي رسالي“ کي فوٽو آفسيٽ جي ذريعي ٻيهر ڇپرو ڪرائجي تہ بهتر ٿيندو ڇو تہ قديم توڙي جديد ڇاپن مان، اهوئي نسخو تحقيق جي ڪسوٽيءَ تي بهتر لڳي ٿو. پر مرحوم عثمان علي انصاري جي سنڌي ۽ مولوي محمد صادق راڻيپوري مرحوم جي سرائڪي ڇاپي کي ٻيهر ڇپرو ڪيو ويو جن ۾ پهرين ڇاپن واريون غلطيون تہ بدستور موجود آهن. پر ٻيو ڇاپو طباعتي لحاظ کان ڪسو آهي. ۽ متن بہ اهڙو ۽ ايترو ئي ناقص آهي، جيئن آغا صوفي مرحوم ۽ نماڻي فقير وارا ڇاپا آهن. آغا صوفي جي رسالي جي اڀياس مان صاف ظاهر آهي تہ ان باري ۾ گهڻو ٽڪو ڪم ديوان وليداس، سيٺ قيمت راءِ رهيجا ۽ پرنسپل نارائڻ داس شنگواڻي ڪيو آهي ۽ ان جو ثبوت اڪيچار لفظن جي غلط صورت خطيءَ مان ملي ٿو. انهيءَ رسالي جي اشاعت، سچل سائين جي سچي سنيهي کي ڪوڙي ڪچ سان ملائي ڇڏيو آهي.“

هينئر اچو تہ سچل سرمست جي ڇپيل ڪلام تي هڪ نظر وجهون ۽ ان ۾ جيڪي گهٽ وڌايون آهن، سي ايمانداريءَ سان ظاهر ڪيون.

گهڻا سال اڳ راقم الحروف کي پنهنجي استاد پروفيسر عطا محمد حامي صاحب جي ذريعي هڪ قلمي نسخو مليو هو جيڪو هينئر سچل سرمست پبلڪ لائبريري خيرپور ۾ موجود آهي. اهو خطي نسخو تقريباً سؤ سوا سؤ سال پراڻو آهي. ان جا اڳيان پويان ورق ڦاٽل آهن، تنهن ڪري اها خبر پئجي نہ ٿي سگهي تہ اهو نسخو ڪنهن جو لکيل آهي؟ جيئن تہ ان ۾ سچل سرمست ۽ سندن همعصر شاعرن جو ڪلام موجود آهي، تنهن ڪري اهو چوڻ صحيح ٿيندو تہ اهو نسخو سچل سائين جي دور ۾ لکيو ويو يا سچل سائين جي وصال کان ٿورو پوءِ لکيو ويو هوندو. ان ڪري اهو نسخو پوين نسخن جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ مستند چئي سگهجي ٿو. راقم ان نسخي کي آڏو رکي، سچل سرمست جي ڇپيل ڪلام جو مختصر جائزو پيش ڪيو آهي.

سچل سرمست جي سمورن رسالن مان مثال ڏيڻ سان مقدمو طويل ٿي وڃي ها، تنهن ڪري هتي صرف ٻن ٽن رسالن مان ڪجهہ مثال ڏنا ويا آهن. مرحوم عثمان علي انصاري واري رسالي ۾ ڪافي 7 (4) جو ٽلهہ هن ريت آهي:

آءُ ادا سالڪ، سهي ڪر تون طلسمات کي،

پيچ دوئي تان ڪل پويئي، دور ڪر درجات ڪي. (5)

خيرپور واري خطي نسخي ۾ ان ڪافيءَ جو ٽلھ هن ريت آيل آهي:

آءَ ادا سالڪ صحيح ڪر تون تا طلسمات ڪي،
پيچ اها تان سڌ پويئي، دور ڪر درجات ڪي. (6)

ان ڪافيءَ جو چوٿون شعر انصاري مرحوم واري رسالي ۾ هن ريت نظر ايندو.

تون ڪيئن وٺي ويهي رهين، هي هاءِ حڪايات ڪي،
ڳالهين منجهئون تا ڪين ٿئي پيچ اوت عزي لات ڪي. (7)

اهو ساڳيو شعر خيرپور واري خطي نسخي ۾ هن ريت آيل آهي:

تون ڪيئن وٺي ويهي رهين، هي هاءِ حڪايات ڪي،
ڳالهين منجهئون تا ڪين ٿيندو تون اوت عزي لات ڪي (8)

مٿين شعر ۾ اوت ۽ پيچ لفظن جو اجايو اضافو ڪيو ويو آهي. جو تہ اوت لفظ جي هڪ معنيٰ پيچ ڊاهہ پڻ آهي (9).

هينئر ان ڪافيءَ جو آخري شعر ملاحظ فرمايو:

سچو روئين چو هيترو بس ڪر هن برسات ڪي،
تصديع تون چو ڏئين، محبوب جي محلات ڪي. (10)

خيرپور واري خطي نسخي ۾ بي مصرع هن ريت آيل آهي:

تصديع تون ڪيئن ٿو ڏئين، محبوب جي محلات ڪي.

هن شعر ۾ لفظ "چو" کان "ڪيئن" وڌيڪ موزون ۽ مناسب لڳي ٿو ڇاڪاڻ تہ چو لفظ مان اڻ ڄاڻائي ظاهر ٿئي ٿي، پر هن لفظ استعمال ڪرڻ سان اها معنيٰ ۽ مراد ظاهر ٿئي ٿي تہ تو جهڙو ڄاڻو اهڙو اڻ ڄاڻائي وارو ڪم ڪري، افسوس ۽ تجب جي ڳالهہ آهي!!

انصاري مرحوم جي رسالي ۾ آيل هڪ ڪافي جو ٽلھ هن ريت نظر ايندو:

حاجي حج اڄ ڪيوسي، ڪعبو منهن محبوب جو. (11)

پر خيرپور واري خطي نسخي ۾ ان ڪافيءَ جو ٿلهه هن ريت نظر ايندو:

حاجي اڄ ڪيوسي ڪعبي منهن محبوب جي (12)

رشيد لاشاري مرحوم واري رسالي ۾ اهو ٿلهه وري هن ريت ڏنل آهي:

حاجي اڄ حج ڪيوسين، ڪعبو منهن محبوب ڏي (13)

هينئر ٿورو غور جي نگاهه سان ڏٺو وڃي ته خطي نسخي ۾ آيل ٿلهه معنيٰ ۽ مفهوم جي لحاظ کان توڙي فني لحاظ کان صحيح نظر ايندو. محققن خبر ناهي ڇو ان ۾ ڦيرڦار ڪري غير ضروري اضافا ڪيا آهن.

سچل سائين پنهنجي هن ڪافيءَ جي ٿلهه ۾ محبوب جي منهن کي ڪعبي سان تشبيهه ڏيندي فرمائي ٿو ته محبوب جي ديدار اسان کي حاجي بڻائي ڇڏيو. هينئر ڪعبي وڃڻ جي ضرورت ڪانه آهي، ڇاڪاڻ ته محبوب جو منهن ڪعبو آهي، ان ڪعبي جي زيارت نصيب ٿي. ائين ڄڻ اسان جو حج ٿي ويو ۽ اهڙي ريت محبوب اسان کي حاجي بڻائي ڇڏيو.

ان ساڳي ڪافي جي چوٿين شعر ۾ نيٺ سنڌي لفظ نانءُ لفظ ڪيڏي، ان جي جاءِ تي انصاري مرحوم نام لفظ آندو آهي، خبر ناهي ته ائين ڇو ڪيو ويو؟ اصل شعر هن ريت آهي:

هاريون ڙي حرمين ڏي، سندن نانءُ نيوسي

هڪ ڪافي جنهن جو ٿلهه آهي:

پرين هي پيغام، ساري ساٿيو ڏيجو.

انصاري مرحوم ان ۾ "ساٿيو" بجاءِ "ساٿيا" لفظ آندو آهي. ان ڪافيءَ جو آخري شعر خيرپور واري خطي نسخي ۾ هن ريت آيل آهي. (14)

جيهو تيهو آهه اصل کؤن، سچو سو سنديو سام (15)

اهو شعر انصاري صاحب واري رسالي ۾ هن ريت ڏنل آهي:

جيهو تيهو آهي اصل ڪؤن، سچو گولو غلام (16)

هينئر خبر نٿي پوي تہ ڪهڙي مصلحت سبب صحيح ۽ سهڻي شعر ۾ تبديلي ڪئي ويئي آهي؟ ٻي هڪ ڪافي جو ٽلهہ خيرپور واري خطي نسخي ۾ هن ريت آيل آهي:

منهنجا واقف يار سدائين تون جيئندو رهين. (17)

اهو ٽلهہ انصاري مرحوم واري رسالي ۾ هن ريت نظر ايندو:

منهنجا واقف يار سدائي تون جيئندين.

منهنجي ناقص راءِ موجب جيئندين، بجاءِ جيئندو رهين، وڌيڪ مناسب ۽ سهڻو لڳي ٿو. دعائيہ ڪلمي ۾ ائين ئي چيو ويندو تہ تون جڳ جڳ جيئندو رهين، سدائين جيئندو رهين. انهيءَ ساڳي ڪافي جو هيءُ شعر انصاري مرحوم واري رسالي ۾ نظر نہ ٿو اچي:

توئي جيهو ڪونہ لهان ٻيو مون جيها لک هزار.

سچل سائين جو رسالو مرتب ڪندڙ اديبن ۽ عالمن هڪ ڪافيءَ جو خبر ناهي ڪهڙي سبب مورڳو قافيو ئي بدلائي ڇڏيو آهي. اها ڪافي خطي نسخي ۾ هن ريت آيل آهي:

ڪڏين ايندؤ هڪ ڏينهن نت نهاريان سنديو واٽڙيون،
سانول ڪهين سانگ سان، اڱڻ اسان جي ايندؤ
اهو اٿئون آسرو بديون تا بخشيندؤ
ڪنهن ڏينهن هن ڏکيءَ کي، دوست دلاسو ڏيندؤ
پرين نيندؤ پاڻ سان، ڇپر تان نہ ڇڏيندؤ
توري گهڻي ڏينهڙي، گولي ساڻ گڏيندؤ
پڪا پکن سامهڻان، اوري آٽي اڏيندؤ.
سو ڏينهن ٿيندو ڪهڙو جو سچو ڪري سڏيندؤ. (18)

مٿين ڪافي ۾ محققن پهريون لفظ "ڪڏين" بدلائي "ڪڏهن" آندو آهي، حالانڪ ڪڏين خالص اترادي لهجو آهي. ٻي افسوسناڪ ڳالهہ اها آهي تہ قافيو جمع بجاءِ واحد ۾ آندو ويو آهي. يعني "ڪڏين ايندين هڪ ڏينهن نت نهاريون سنڌئي واٽڙيون" سڄي ڪافي ۾ ان ريت قافيا آندا ويا آهن. ان ريت سڄي ڪافي جو رنگ ئي بدلجي ويو آهي.

جڏهن اسان سچل سائين جي سرائڪي ڪلام جو اڀياس ڪيون ٿا تہ اهو معلوم ٿئي ٿو تہ سندس سرائڪي ڪلام ترتيب ڏيڻ وقت ڪلام جي صحت طرف گهٽ توجهہ ڏنو ويو آهي. سنڌي ڪلام وانگر ڪن هنڌن تي پنهنجي مرضي موجب ڦيرڦار پڻ ڪئي وئي آهي. هن هيٺ ان جا ڪجهہ مثال نموني طور پيش ڪيا وڃن ٿا. خيرپور لائبريري واري نسخي ۾ هڪ ڪافي جو ٿلهہ هن ريت آهي:

ڪيها اکيان نون رنگ لايؤ رنگ لايؤ رنگ لايؤ. (19)

سڄي ڪافي ۾ اهو قافيو آندو ويو آهي، پر مولوي محمد صادق پنهنجي ڪتاب "سچل سرمست جو سرائڪي ڪلام" ۾ ان ڪافيءَ جو قافيو ئي بدلائي ڇڏيو آهي. سندس ڪتاب ۾ ان ڪافيءَ جو ٿلهہ هن ريت آهي:

اکيان نون رنگ لايا، لايا لايا رنگ اکين نون.

نہ صرف قافيو بدلايو ويو آهي، پر ٻي بہ ڦيرڦار ڪئي وئي آهي. مثلاً: ان ساڳيءَ ڪافيءَ جو آخري شعر ان پراڻي نسخي ۾ هن ريت آيل آهي:

حيرت دي وچ مين تان هوئيان
سچو نانءُ سڏايؤ.

مولوي صاحب واري ڪتاب ۾ اهو آخري شعر هن ريت نظر ايندو:

حيرت دي وچ هڪ جو ٿيان،
سچل سر هي سلايا (20)

اهڙيءَ ريت هڪ ڪافيءَ جو ٿلهہ خيرپور واري خطي نسخي ۾ هن ريت آيل آهي:

ڪيهي لاءِ ڳيا ڳيا پرديسڙا، توبہ توبہ پرديسڙا (21)

مولوي صاحب واري ڪتاب مان ٿلهہ جو پويون اڌ الاجي ڇو غائب ڪيو ويو آهي. ان ساڳيءَ ڪافيءَ جو آخري شعر خيرپور واري قديم نسخي ۾ هن ريت آهي:

ڳالهہ عشق دي يار پيارل
سچو ڪون سمجهاءِ ڳيا.

مولوي صاحب واري ڪتاب ۾ ان جي اصلاح ڪري اهو شعر هن ريت ڏنو ويو آهي:

عشـــق دي يـــار حــقــيــقــت ســـاري
ســچــو ڪــون ســمــجــهــاءِ ڳــيــا. (22)

رشيد لاشاري واري ترتيب ڏنل رسالي ۾ اهو آخري شعر هن ريت نظر ايندو.

ڳـــالـــهـــ عشـــق دي يـــار پـــيـــاري
ســچــو ڪــون ســجــمــهــا ڳــيــا (23)

هڪ ٻيو مثال ملاحظہ فرمايو. خيرپور واري خطي نسخي ۾ هڪ ڪافيءَ جو تلهہ هن ريت آهي:

اهي اکيان ڪهين نہ لکيان. نال ماهي دي رنگ رتيان.

ان جو پهريون شعر ان نسخي ۾ هن ريت آهي:

ويــڪــڻ رانــجــهــن دي ڪــنــون هــور نــہ مــائــيــي
رب ڏيــڪــڻ ڪــيــتــي ڏتــيــان (24)

اهو ساڳيو شعر مولوي صاحب هن ريت ڏنو آهي:

ويــڪــڻ رانــجــهــو دي، ڪــنــون هــوڙ نــہ مــائــي
رب ڏيــڪــڻ ڪــيــتــي ڏتــيــان. (25)

منهنجي ناقص خيال موجب "هوڙ نہ مائي" جي بجاءِ اصل نسخي ۾ آيل "هور نہ مائيي" (ٻيو ڪوبہ نہ اي امان) وارا ٻول وڌيڪ واضح ۽ صحيح معلوم ٿين ٿا ۽ ان ئي نموني شعر صحيح ۽ با معنيٰ ٿي سگهي ٿو.

ان ساڳي ڪافي جو هڪ شعر مولوي صاحب واري ڪتاب ۾ هن ريت نظر ايندو:

عشق ماهي دا غالب هويا. وسريان ٻيان ڳلان ڪتيان (26)

مگر خيرپور واري خطي نسخي ۾ اهو شعر هن ريت ڏنل آهي:

عشق ماهي دا غالب هويا. وسريان ٻيان ڳالهيان ڪتيان (27)

ان ڪافيءَ جو آخري شعر مولوي صاحب واري ڪتاب ۾ هن ريت ڏنل آهي:

نال سچڻ ڦري، سچو مستانا، مي محبت ديان پي متيان (28)

خيرپور واري خطي نسخي ۾ اهو شعر هن ريت نظر ايندو:

نالي سچڻ دي سچو رهن مستانيان،
محبت مي پي جي متيان (مدهوش ٿيون). (29)

هينئر غور سان ڏٺو وڃي ته خيرپور واري خطي نسخي ۾ ڪافي صحيح صورت ۾ لکيل نظر ايندي. مولوي صاحب واري ڪتاب ۾ قافيي جي تبديلي ڪئي ويئي آهي، جا مناسب نه ٿي لڳي. حقيقت ۾ ان قسم جي ڦيرڦار سان صحيح ڪافي کي فڪر توڙي فن جي لحاظ کان نقصان رسي ٿو. جا ڳالهه نهايت ئي ڏک ۽ افسوس واري آهي.

جيئن سرمست جي سنڌي ۽ سرائڪي ڪلام سان هٿ چراند ڪئي وئي آهي، تيئن سندس اردو ڪلام سان به زيادتي ڪئي وئي آهي. حقيقت ۾ سچل سرمست جو اردو ڪلام سنڌي، سرائڪي ۽ هندي گاڏڙ آهي. اهو غزل راڳڻين تي مشتمل آهي ۽ ان کي "غزل نما ڪافيون" چئي سگهون ٿا. سندس اردو شاعري زبان جي لحاظ سان ولي دکني واري شاعريءَ سان ڪي قدر ملندڙ آهي. سندس اردو ڪلام ۾ ولي جي شاعريءَ وانگر "سون"، "سين" ۽ "ڪون" وغيره لفظن جو استعمال عام نظر ايندو. وٽس جمع جو طريقو به دکني زبان وانگر الف نون جيءُ اضافي وارو آهي. مثلاً فريادان، بهاران، هزاران، پڪاران، عاشقان وغيره. مثال لاءِ سندس هڪ غزل (ڪافي؟) ملاحظه فرمايو:

ليا بره بلبلی سون جب رت آئی بهاراں
فرياد وصل سيتی، کرتا جون بيقراراں
ہم حال اسکون پوچها عاشق گلون کا تم ہيں
کہہ وصل يا ہجر ہے، روتے ہيں زاروزاراں
منقار بيچ گل ہے، کرتے ہيں لکهہ فريادان
کہہ يہی سبب کيا ہے، حاصل ہے گل ہزاراں
ان مجه سون پهر سنايا، اے بے خبر بره کا
اس کام ميں رکها کيا، مجهہ کوں رے آن نگاراں
آنيان نہ خوش فريادان، ميريان رے اس صنم کو
تس واسطے نہ چهوڑون سچو يہی پکاراں۔ (30)

اهو ساڳيو غزل مولوي محمد صادق واري ڪتاب ۾ هن ريت نظر ايندو:

بلبل کو بره پہنچا، آئی ہے رت بہاراں
فریاد وصل اس کی، ہے مثل بیقراراں
میں نے یہ اس سے پوچھا، عاشق ہے تو گلوں کا
یہ وصل ہے یا فرقت، روتا ہے زارو زاراں
منقار ہے گلوں پر، پھر بھی ہیں لاکھہ نالے
یہ کیا سبب ہے آخر، حاصل ہیں گل ہزاراں
بلبل نے یہ بتایا، اے عشق سے بے بھرہ
اس باغ میں نہیں ہے، میرے لئے نگاراں
آئی نہ راس میری، فریاد میرے گل کو
اس واسطے سچل میں چھوڑون نہیں پکاراں (31)

هينئر پڙهندڙ حضرات اهو فيصلو پاڻ ڪري سگهن ٿا ته سچل سائين جي اردو غزل (ڪافي؟) ۾ ڪيڏي نه ڦيرڦار ڪئي وئي آهي. ان ڦيرڦار سبب سچل سائين جي اردو ڪلام جي اصل صورت ۽ قدامت کي ڪاپاري ڌڪ لڳو آهي. سچل سائين جي اردو ڪلام جا خاص الفاظ "کون"، "سون" وغيره ته مولوي صاحب واري ڪتاب ۾ ڪٿي به نظر نه ايندا. اهڙيءَ ريت سچل سائين جي قديم اردو ڪلام کي نئون رنگ روپ ڏنو ويو آهي. مرحوم رشيد لاشاري، پنهنجي ڪتاب ۾ مولوي صاحب کان به وڪون اڳتي نظر ايندو. هينئر سچل سرمست جو اردو ڪلام پڙهندڙ کي ائين محسوس ٿيندو ته سچل سائين قديم دور جو نه، پر جديد دور جو اردو شاعر آهي.

هينئر ان ڳالهه جي سخت ضرورت آهي ته خيرپور وارو خطي نسخو ۽ ٻيا ڪي قلمي نسخا هٿ ڪري مرزا علي قلي بيگ وارو رسالو آڏو رکي، انهن جي روشنيءَ ۾ سچل سرمست جو رسالو نئين سر تيار ڪيو وڃي. ان کان علاوه ميرن جي دور جي ٻين شاعرن ابوبڪر، محڪم الدين، قلندر گل محمد، فتح فقير ۽ ٻين شاعرن جو ڪلام پڻ ڪٺو ڪري ڇپرائڻ جي سخت ضرورت آهي. اميد ته سچل اڪيڊمي جا سڄاڻ اديب منهنجي هن نماڻي گذارش تي غور ڪندا ۽ هن ڏس ۾ پنهنجون ڪوششون جاري رکندا.

سچل سرمست جا مشهور طالب

(الف) گهرام فقير جتوئي :

سچل سائين جي سوانح، ڪلام ۽ پيغام بابت هن وقت تائين جيڪا تحقيق ٿي آهي، سا اڃان اڻ پوري آهي. ٻين موضوعن کي ڇڏي فقط سچل سائين جي طالبن بابت ٿيل تحقيق تي نظر وجهڻ سان معلوم ٿيندو تہ اها نہ فقط اڻ پوري آهي، پر اختلافن سان پڻ ڀريل آهي. محققن سچل سائين جي طالبن جا فقط نالا ڳڻايا آهن. پر انهن بابت وڌيڪ تحقيق ڪانہ ڪئي وئي آهي. هن سلسلي ۾ ڊاڪٽر تنوير عباسي پهريون شخص آهي، جنهن وڪ وڌائي نانڪ يوسف جي سوانح، ڪلام ۽ پيغام بابت معياري ڪتاب تيار ڪيو. جيڪو سن 1983ع ۾ سنڌي ادبي بورڊ ڇپائي پڌرو ڪيو. ان کان پوءِ سنڌي زبان ۽ ادب جي محسن ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ ڪافي بابت "ڪافيون" نالي معياري ڪتاب تيار ڪيو. جنهن جو پهريون جلد سنڌي ادبي بورڊ سن 1985ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو. جنهن ۾ سچل جي سلسلي وارن شاعرن تي نهايت ئي قيمتي مواد ڏنل آهي.

سچل سائين جي سيني ٻالڪن/طالبن جو ذڪر ڪيو ويندو تہ هڪ ڪتاب تيار ٿي ويندو. تنهن ڪري آءُ فقط ٽن ٻالڪن گهرام فقير جتوئي ۽ ڪن ٻين جو ذڪر ڪندس. سڀ کان پهرين گهرام فقير جتوئي جو ذڪر ڪجي ٿو جنهن بابت اسان جي محققن مفصل معلومات ڪانہ ڏني آهي ۽ نہ وري سندس صحيح سوانح لکي وئي آهي. ڪن محققن ڪيس لاڙ جو ڄاڻايو آهي (32). حالانڪ اها ڳالهہ صحيح نہ آهي. لطف الله بدوي مرحوم پير علي گوهر شاهہ اصغر جي شاعري جو ذڪر ڪندي لکيو آهي تہ: "اصغر جو شعر جن پڙو آهي، تن کان ڇپو تہ سندس شعر ۾ ڪيڏو نہ سوز ۽ ساز آهي. هن ئي درد مان فقير حمل خان لغاري ۽ گهرام فقير جهڙن دردنگار شاعرن درس ورتو (33). اها راءِ پڻ تحقيق طلب آهي.

اهي روايتون ۽ رايا پڙهڻ کان پوءِ دل ۾ خيال ٿيو تہ گهرام فقير بابت وڌيڪ تحقيق ڪئي وڃي تہ جيئن محققن کي ڇنڊ ڇاڻ ڪرڻ ۾ آساني ٿئي. تحقيق ڪرڻ لاءِ راقم گهرام فقير جي پوين سان ملاقات ڪئي. جنهن ۾ نانڪ فقير عمر نوي ورهيہ ۽ رانجهڻ فقير عمر سٺ سال. هي ٻئي فقير، گهرام فقير جي مزار جا مجاور آهن. حڪيم نظام الدين جتوئي ولد مولوي فقير الله ويٺل شهر لاڙڪاڻو عمر پنجاهہ سال جنهن وٽ گهرام فقير ۽ بخش علي جو ڪجهہ ڪلام موجود آهي. ان کان علاوه فقير وندر علي پٽي، ويٺل باڍهہ عمر نوي ورهيہ ۽ نوجوان اديب روشن علي تنيو ويٺل يارو ديرو ضلع لاڙڪاڻو

پڻ هن سلسلي ۾ مدد ڪئي. انهن وٽان مليل معلومات جي آڌار تي گهرام فقير جي سوانح بابت ڪي ڳالهيون عرض ڪجن ٿيون.

گهرام فقير ولد بخش علي فقير، ولد غلام حيدر فقير اصل ۾ پاڳ ناڙيءَ جا ويٺل هئا. سندن ڏاڏي غلام حيدر فقير کي بيل پٽ ۾ نوتال جي وچ ۾ ديهه بگو خان جتوئي ۾ جاگير مليل هئي. سندس پاڙو بارگ آهي ۽ نئن بارگ تي اهو نالو شايد سندن پاڙي جي مناسبت سان پيو.

بخش علي فقير اتان لڏي اچي نواب شاهه ضلعي جي هڪ ننڍڙي ڳوٺ ۾ ويٺو. والد جي وفات کان پوءِ گهرام فقير اچي ٽرڙي هاشم جي ويجهو ڳوٺ ٻڌو. ٽرڙي هاشم نصير آباد کان لاڙڪاڻي طرف اٽڪل ڏهه ڪلوميٽر پري آهي. گهرام فقير جي اچڻ کان پوءِ سندس هڪ عزيز خيرو پڻ اچي اتي رهيو ۽ سندس نالي پٺيان ڳوٺ جو نالو خيرو مشهور ٿيو.

نانڪ فقير جي روايت موجب گهرام فقير جي ولادت سن 1162هه ۾ ٿي. عربي، فارسي جي تعليم پنهنجي والد بخش علي ۽ ملا فيض محمد کان حاصل ڪيائين. ٻارهن مهينا ڪن سنڌ ۽ بلوچستان جو سير ڪيائين. ڀوهه جوانيءَ ۾ ڪيس سچل سائين وٽان فقيري ملي ۽ سچي سائين کين پنهنجي پڳ عطا ڪئي. گهرام فقير کي نرينو اولاد هڪ پٽ هو جنهن جو نالو بهرام هو جيڪو ڀوهه جوانيءَ ۾ فوت ٿي ويو.

گهرام فقير جا وڏا درازي درگاهه جا پيڙهياٽا مريد هئا. فقير صاحب جو والد مولانا بخش علي هڪ وڏو عالم ۽ صوفي درويش هو. ان ئي خاندان مان بخش علي ثاني وڏو شاعر ٿي گذريو آهي (34). ساڳئي خاندان مان فقير الله نالي هڪ شاعر ٿي گذريو آهي (35).

دوست ساٿي: فقير صاحب جو ان دور جي درويشن ۽ فقيرن سان پرت جو پيچ هو. خاص طور نانڪ يوسف (وفات 1269هه)، خير شاهه (36) (وفات 1236هه کان پوءِ)، ڏنل فقير ويٺل جهل مگسي (وفات 1260هه کان پوءِ)، فقير غلام حيدر شر (37) سندس گهرا دوست هئا.

وفات ۽ مدفن: گهرام فقير وڏي ڄمار ماڻي. هڪ روايت موجب سچل سائين جيتري ڄمار ۾ يعني نوي ورهين جي عمر ۾ سن 1262هه ۾ وفات ڪيائين. سندس مزار ٽرڙي هاشم ويجهو ڳوٺ خيرو خان جتوئي ۾ آهي. سندس فرزند بهرام فقير جي مزار سندس مزار سان لڳو لڳ آهي.

گهرام فقير سچل سائين جي درگاهه تي گهڻو ويندو رهندو هو. اڪثر گهوڙي تي چڙهي درازين ويندو هو. سچل سائين کيس تمام گهڻو پيارو گهرندو هو. اهوئي سبب آهي جو سچي سائين کيس پنهنجي پڳ امانت طور ڏني هئي.

جڏهن سچل سائين جو وصال ٿيو تہ اها ڏک ڀري خبر ٻڌندي ئي پيرين پيادو رئندو درازين روانو ٿيو. رستي ۾ سچل سائين جي شان ۾ هڪ سي حرفي جوڙي هئائين جا اڄ ملي نہ ٿي سگهي. سندس هڪ ڪافي خيرپور پبلڪ لائبريري ۾ رکيل هڪ قديمي بياض ۾ محفوظ آهي، جيڪا سچل سائين جي وصال وقت چئي هيائين، جنهن جو ٿلهہ هن ريت آهي:

هو سچو سالڪ سچل، دانهہ درازي در هيو

هيءَ هڪ حقيقت آهي تہ گهرام فقير ۽ اصغر سائين جون ڪيترين ئي ڪافيون ساڳئي رنگ ۾ چيل آهن. خاص طور ينهن جون ڏگهي بحر واريون ڪافيون نهايت ئي خوبصورت آهن. اصغر سائين جي ڪافين جا ڪجهہ ٿلهہ مثال ملاحظہ فرمايو:

1 – ڪمبي وچن ڪيئن ڪاپڙي جي عام ڪان آجا ٿيا
2 – رمزان رانول منهنجي روح ۾ اڄ ڪي وري لايون نيون
3 – ڪانگل ڪڍي دل توڏيان، جانب اڳيان جي تون ڪئين

هينئر گهرام فقير جي ڪافين جا ڪجهہ ٿلهہ مثال طور پيش ڪجن ٿا:

1 – ناپيد ڳالهيون نينهن جون، تنهن مان ڇا ڄاڻن عام ميان
2 – ناحق وڃايئي نينهن ري، ساري عمر افراد ميان
3 – عشق خنجر ڪوڙيا تہ بہ منهن نہ مستن موڙيا

هن ڳالهہ کان ڪو انڪار ڪري نٿو سگهي تہ راشديہ خاندان کي روحانيت خواہ علم ادب جي سلسلي ۾ بلند مقام حاصل آهي. گهرام فقير جي دور ۾ پير علي گوهر شاهہ اصغر (وصال 1263هہ) گادي نشين هئا. گهرام فقير هڪ صوفي درويش هو. هو اصغر سائين جهڙي عالم، عارف، عاشق ۽ پرسوز شاعر جي خدمت ۾ ضرور حاضر ٿيو هوندو. هن سلسلي ۾ مستند روايتون ڪونہ ٿيون ملن. فقط هڪ واقعي بابت بہ مختلف روايتون موجود آهن. هڪ روايت ديوان بيدل جي مقدمي ۾ ڏنل آهي. ٻي ڪجهہ ڦير ڦار سان گهرام فقير جي پوين وٽان معلوم ٿي. هتي اهي روايتون پيش ڪجن ٿيون.

هڪ روايت موجب نم جي ڳوٺ ۾ اصغر سائين جن پنهنجن مريدن وٽ ترسيل هئا. اتي ڪنهن سلوڪ واري فقير جي طلب ڪيائون. سندن مريد گهرام فقير کي وٺي آيا. ان وقت اصغر جي عمر پندرهن ويهہ ورهيہ هئي ۽ گهرام فقير پوڙهو ٿي چڪو هو. فقير صاحب اصغر سائين جي حڪم

تي جامو پائي، چيريون پڌي، جيڪا ڪافي چئي سا ڪافين جي اڪثر پراڻن بياضن ۾ موجود آهي. ان ڪافي جو ٿلهہ هن ريت آهي:

ناحق وڃايئي نينهن ري، عمر سڄي افراد ميان.

هي روايت جيڪا نانڪ فقير کان معلوم ٿي، ان موجب گهرام فقير درازين ويندي يا ايندي ڪنگريءَ وٽان گذريو تہ پير صاحب کي پتو پئجي ويو. مريدن کي حڪم ڪيائين تہ "فقير کي هتي وٺي اچو". فقير حاضر ٿيو. سائين جن چيس تہ "اهو گهرام تون آهين جنهن سچل کي کاريو آهي." پيا بہ گهڻا ئي سوال جواب ٿيا. اصغر سائين کيس چيو تہ "اهڙو فقير آهين تہ هينئر جو هينئر ڪلام ٺاهي ٻڌاءِ" فقير ڪافي چوڻ شروع ڪئي تہ شاهہ صاحب بيهوش ٿي ويو. فقيرن گهرام فقير تي پٿر ۽ سروٽا وسايا. فقير رتو رت ٿي ويو. جڏهن پير صاحب هوش ۾ آيو تہ فقيرن کي تنبيهہ ڪيائون ۽ فقير صاحب کان سچو ڪلام ٻڌائون.

مٿين بحث مان اهو چٽيءَ ريت واضح ٿئي ٿو تہ گهرام فقير پير علي گوهر شاهہ اصغر جو گهڻو عقيدت مند هو. پر طالب سچل سائين جو هو. جيئن بيان ٿي چڪو آهي تہ گهرام فقير وڏي ڄمار ماڻي. ان دور جي مشهور ڪافي گو شاعرن سان سندس دوستي ۽ نيازمندي هئي. سڀ کان وڏي ڳالهہ تہ هو سچل سائين جي صحبت ۾ رهيو ۽ اتان ئي شاعري ۽ فقيريءَ جو فيض حاصل ڪيائين. گهرام گهڻو ئي ڪلام چيو هوندو پر افسوس جو اڄڪلهہ سندس پنجاهہ کن ڪافيون ۽ هڪ سي حرفي محفوظ آهي. باقي ڪلام ضايع ٿي ويو. سندس ڪجهہ ڪلام مير محمد حسين علي خان واري بياض ۾ موجود آهي. ان بياض ۾ سندس 30 ڪافيون ۽ هڪ سي حرفي محفوظ آهي. ڪجهہ ڪلام سندس پوين وٽ موجود آهي. ٿورو گهڻو ٻين بياضن ۾ ملي ٿو.

گهرام فقير جي ڪلام جي مطالعي مان معلوم ٿيندو تہ سندس ڪلام ۾ فني پختگي سان گڏوگڏ فڪر جي گهرائي پڻ نظر ايندي، عشق سندس ڪلام جو اهم جز آهي. سندس هيءَ ڪافي ڪيترن ئي بياضن ۾ موجود آهي:

ناحق وڃايئي نينهن ري، ساري عمر افراد ميان
ڪوڙيون ڪتابن جون پڙهي، ٿئين مولوي مقصاد ميان
ڪاغذ ڪارا ڪيئي ڪيترا، برهين بنا برباد ميان
منهن ڍڪي ماڻهن ڪنان، زاهد ٿئين تون زياد ميان

حق نہ حاصل تو ڪيو تئين عشق ڪئون آزاد ميان.
گوشي ويهي گهرام چئي، ڪر يار کي تون ياد ميان
تو ۾ نظارو نينهن جو وٺ عشق ڪئون ارشاد ميان.(38)

فقير صاحب عشق جي عظمت ۽ اهميت بيان ڪندي ٻڌايو آهي تہ عشق کان سواءِ جيڪا عمر گذري ٿي، سا افراد سمجهڻ گهرجي. جيڪڏهن عشق شامل نہ آهي تہ ڪروڙين ڪتاب پڙهڻ مان هڙ حاصل ڪونہ ٿيندي. هو ٻڌائي ٿو تہ ڪفر اسلام جي جهڳڙي کان پري ٿي عشق تي اعتقاد رک ۽ نينهن جو نعرو هڻي سڀ وهم وسوسا، شڪ گمان لاهي شاد ٿي. هن ڪافي ۾ زاهد خشڪ جي بہ چڱي لاک لاٿي اٿائين. آخري شعر ۾ "وفي انفسڪم" جي طرف اشارو ڪندي عشق کان ارشاد وٺڻ جي تلقين ڪئي اٿائين. ٻي هڪ ڪافي ۾ فرمايو اٿس:

ڪاغذ ڪالي ڪرين مطالع برهہ بنان برباد.

هڪ ڪافي ۾ ٻڌايو اٿس تہ حسن جو جلوو باوضو ٿي پسڻ گهرجي. سجدو بہ تڏهن قبول پوندو جڏهن ماهي جي منهن کي ڪعبو ڄاڻي، نماز جي نيت ڪبي. مطلب تہ عشق کان سواءِ ٻي ڳالهہ اجائي آهي.

حسن ويکڻ داوي، وضو ڪيتو سي، نينهن نماز مين نيتي
سجدا ساڏا وي ثابت هويا ميان، ماهي منهن مسيتي.

سندس ڪن ڪافين ۾ رندي ۽ بي باڪي واضح نظر اچي ٿي. گهرام فقير پنهنجي هڪ ڪافي ۾ ٻڌائي ٿو تہ جنهن کي يار ياد آهي سو دين ڪفر کان آزاد آهي. حاجي سگوري کي مخاطب ٿيندي فرمائي ٿو تہ : "مڪي مان موٽي، پاڻ کي خوشيءَ مان حاجي سڏائين ٿو اهو حج بہ تڏهن حج آهي جڏهن اندر ۾ عشق هجي." فرمائي ٿو:

يار جنهين نون هوسي ياد، دين ڪفر ڪنون هي آزاد
مڪي ويندئين، حاجي سڏويندئين، عشق بنان افراد

عاشق ۽ زاهد جي ڀيٽ ڪندي ٻڌائي ٿو تہ زاهد وٽ ويراني ئي ويراني آهي، پر عاشق جو گهر سدا آباد آهي.

زاهد دي گهر گهني ويراني، گهر عاشق دا سدا آباد

گهرام فقير پنهنجي هڪ ٻي خوبصورت ڪافي ۾ عاشقن جي قربانين جو ذڪر ڪندي ٻڌائي ٿو ته عشق جي رازن کان هرڪو واقف نه آهي. اهي راز ۽ رمزون فقط عاشق ئي ڄاڻي ٿو. ان ڪافي ۾ عاشقن جي قربانين جو ذڪر تمام سهڻي نموني ڪيو اٿائين. هو ٻڌائي ٿو ته قرباني ڏيڻ جون سوين سڏون ڪن ٿا، پر ڪو ڪو قرباني ڏئي ٿو:

ناپيد ڳالهيون نينهن جون، تن مان ڇا ڄاڻن عام ميان
سوين سورهيه سنيري هليا، هن تڪيي تي تمام ميان
ڪوڙين مان هن ڪات تي، ڪو هڪ پريندو هام ميان
سوريءَ تي هسوار ڪيئي، منصور ڪي ڏيئي مام ميان
پري پيالو پريم جو هن جُنگ پيتو جام ميان.

آخري شعر ۾ ڪربلا جي شهيدن جي قرباني ۽ وفاداريءَ جو ذڪر ڪندي فرمايو اٿس ته:

قالوا بليٰ جي قول تي، ٻڌو عاشقن احرام ميان
سرڙا ڏنا اتي صادقن، ڪنهن غرض ۾ گهرام ميان.

ٻي هڪ ٻي ڪافي ۾ فرمايو اٿس ته:

عشق خنجر ڪوڙيا، ته به منهن نه مستن موڙيا،
توڙي ٻاڻ محبن ٻوڙيا، ته به منهن نه مستن موڙيا.

هن ڪافي ۾ دک درد جي تصوير نهايت ئي اثرائتي نموني چٽي اٿائين. ان کان علاوه نهايت ئي پيارا ۽ نيارا قافيه نظر ايندا.

پرين سندي پنبڻين پچاڙي، ورهن وارا واڍوڙيا
نيزا گهمائيون نينهن جا، اچي ٻاڻ پرين پوڙيا
ٿهري ڪٽڪ قريب جا، هي هي ڪنهين نا هوڙيا
اچي جوش وارن تي جنبيا، چوهڻون جي دلبر چوڙيا
سڏ تنين کي سور جي، جن جا اندر آهوڙيا
گهرام غمزا غم سندا، جن کي لڳا تن لوڙيا

گهرام فقير جي ڪلام ۾ سنڌي ماحول جي هوبهو تصوير نظر ايندي. ان ۾ سورمين جو ذڪر آهي ته ان سان گڏ ڪانگل جا قرب ۽ جوڳيئڙن جو ذڪر پڻ نظر اچي ٿو. سنڌس سرائڪي ڪافين ۾ هير رانجهي جو داستان نهايت ئي خوبصورت نموني ڳايل آهي. گهرام فقير موسيقي جو ماهر هو. پاڻ سٺو ڳائڻو هو. پنهنجون ڪافيون نه فقط پاڻ ڳايائين، پر ٻين به ڪيترن ئي ڳائڻن سندس ڪافيون ڳايون. تنهن ڪري سندس ڪافيون سڄي سنڌ ۾ مشهور ٿي ويون. ڪيترائي شاعر سندس ڪلام کان متاثرٿيا ۽ سندس ڪافين پران ڪافيون چيائون. مطلب ته سندس ڪلام ادب جو هڪ املهه خزانو آهي، جيڪو سمورو گڏ ڪري ڇپرايو ويندو ته سنڌي ادب مالا مال ٿي ويندو ۽ سچل سائين جي شاعراڻي فيض جو اندازو لڳائڻ ۾ آساني ٿيندي.

ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ پنهنجي ڪتاب ”ڪافيون جلد پهريون“ ۾ گهرام فقير جون 13 ڪافيون ڏنيون آهن. هتي نموني خاطر سندس ست ڪافيون ڏنيون وڃن ٿيون. جيئن پڙهندڙ سندس شاعري کان ڪي قدر واقف ٿين.

ڪافي: 1

ياد دي ڪامڻ ڪيتي، ويڪو ڪملي وي
1. رين انڌاري وي سوڙهيان ڳليان،
محب ميري ٻانهن ليتي
2. دوست سجن دي وهه دي وٽڙي
بسم الله ڪي پيتي
3. حسن ويڪڻ دا وي وضو ڪيتوسي
نينهن نماز مين نيتي
4. سجدا ساڏا وي ثابت هويا ميان
ماهي منهن مسيتي
گڏ گهرام دي ميان! يار چلين
ڪيسي غير پليتي.

ڪافي: 2

دلين دا عجب ڏٺو سي، ڏاڍا ڪو جادوگر وي
1. حسن دا جلوه ڏيک ڪراهڻ، ڳيو سي وطن وسر وي
اسان تساڏي هوءِ رهيا سي، نيڻان دي نوڪر وي
ڪيس ڪاريهر رخ تي چٽڪي، ڏيل ڳيو سي ڏر وي
غرض گهرام ڪون يار ملڻ دي، دوست دلاسي ڪر وي

ڪافي: 3

چو جدائي ۾ جيئين، هڪ قرب تئون قربان تي
1. چو تو وتين تون پُور ۾، عاشق ڪهڙو ارمان تي
مر، تان ملين محبوب کي، مشڪلون آسان تي
2. لاهي لاڳاپا لوڪ جا، تون نينهن اڳيون نيشان تي
هوڪو ڏيئي حلاج جو چوٽي چڙهي چوگان تي
3. عشق جي آڙاهه ۾، جلدي جلي جولان تي
جي شوق شمع جو رکين، تان تون پڇي پروان تي
4. چڏ گيسر گهرام تون، ادا جُود ڪر جوان تي
مر مارني منصور جان، سوريءَ چڙهي سلطان تي.

ڪافي: 4

ڪيئن لايوَ نيئي لا... نينهڙو ڏاڍن سان ميان
1. دل ڏاڍن ڪئون نيئي گهايئ هٿ هاٽي چا آيوَ
2. تو جيها ڪي لک موهيا، اڳ نہ ڪنهن سمجهايوَ
3. ڳالهيون ڏاڍن جون آهن ڏاڍيون، پهرين نہ ڪن پولايوَ
4. گهڙي مارن، گهڙي جيارن، پيچ تنهين سان پايوَ
5. گڏ گهرام آهيون توئي سان، هادي سوهڻي فرمايوَ

ڪافي: 5

يار سڄڻ تيڏي گولي، اسان تان ٻانهپ ٻولي
مين گهولي
1. پاءِ پنگهوري امان جا ڏتڙي
لنؤن تيڏي دي لولي
2. نال نماڻي دي اينوين لايو
جيوين هندو دي هولي
3. دين ڪفر ڪنون توبهه ڪيم
ڳڻان تيڏيان دي ڳولي
4. تيڏي آهيس، تيڏي طلبيم
اوران ڪنون ڳيون اولي
5. مين اياڻي نينهن ڪيا چاڻان
تيڏي هڻ چولي
6. طرفئون تيڏي طعني، اسان تان
جهلئي جهولي

ڪافي: 6

بخت تيا بحال، منهنجا يار!
مون سان لنؤ لائي لائي
1. لنوين ڪالهاڪون ڪانگ تو
اڄ جاني سو ايندم جائي
2. سا سيباڻي ساهه کي تي
او جا هير اوڏاهون آئي
3. گڏ گهرام سان يار دلبر
اڄي تيو پاڱي پائي

ڪافي: 7

رهيان ميڏي روح، ڍولڻ ڏيان منيان ڳالهيان
1. دوستي ڀاجهون دوست دي، پلاوي
خيال سيئي کوهه
2. مفت پريسان مجري، پلا ري
سانجهي تي صبوح
3. اڄا ڪيتس اجرا، پلا وي
پياري دي پاپوهه
4. اساڏي بخت بحال تئي
جاني آيا جوهه
5. گوش تي گهرام ڪون، پلا وي
والي دي وروهه

(ب) سيد خير شاهه:

سيد خير شاهه سچل سائين جو پيارو طالب هو. رتيديري جو رهاڪو هو.جيئن پاڻ ئي پنهنجي هڪ ڪافي ۾ فرمايو اٿائون:

وچ مڪان رتيديري خير شاهه نانءُ سڏايان.

ان مان ظاهر ٿئي ٿو تہ رتيديري ۾ سندس مڪان هوندو هو جتي فقراهي ڪچهريون ۽ راڳ رنگ جون محفلون ٿينديون هونديون.

سيد خير شاهه جي زندگيءَ جو احوال ڪتان بہ معلوم ٿي نہ سگهيو آهي. سندس ولادت ۽ وفات جو سن بہ پڪ سان ڪو چئي نہ ٿو سگهجي. سندن زندگيءَ بابت ڪي روايتون مشهور آهن، جيڪي هيٺ ڏجن ٿيون.

مشهور صوفي شاعر غمدل فقير جي فرزند لطف علي فقير جي روايت موجب شاهه صاحب گهڻو ڪري پردي ۾ رهندو هو. سواءِ ڪن ويجهن عزيزن ۽ دوستن جي ڪنهن سان منهن ظاهري ڪري

نہ مليو. بيحد خوبصورت جوان هو. سندس وار تمام ڊگها هوندا هئا، جي سدائين ڪليل هوندا هئس. چون ٿا تہ اڪيلائي ۾ پنهنجا وار ڇت سان ٻڌي رياضت ڪندو هو.

خير شاهہ سچل سائين جو ڪيئن مريد ٿيو؟ ان بابت بہ پڪ سان ڪجهہ چئي نہ ٿو سگهجي. سچل سائين جي لاڙڪاڻي سان ڪا لنؤ لڳل هئي. پاڻ بہ ٽي ڀيرا لاڙڪاڻي ويا هئا. ٿي سگهي ٿو تہ سائين خير شاهہ اتي سندن خدمت ۾ حاضر ٿي، طالب ٿيو هجي. يا اهو بہ ممڪن آهي تہ سچل سائين جي طالب گهرام فقير سان گڏجي درازا ويو هجي ۽ اتي سچل سائين جو طالب ٿيو هجي. بهرحال، ان باري ۾ ڪابہ ڳالهہ پڪ سان چئي نہ ٿي سگهجي.

هڪ روايت موجب خير شاهہ جي ولادت 1190هہ ۾ ٿي ۽ 1260هہ ۾ هيءَ مٽيءَ جو ملڪ ڇڏي، وڃي پنهنجي مالڪ حقيقي سان مليا. جتي سندن اوتارو هو اتي ئي کين دفن ڪيو ويو. شايد پاڻ اهڙي وصيت ڪئي هجين. هينئر اوتاري واري هنڌ تي غلام قادر دايي جو گهر آهي. اهو گهر ٽيليفون ايڪسچينج جي پرسان آهي. شاهہ صاحب جي مزار غلام قادر جي گهر اندر آهي. جتي اڄ بہ عقيدتمند اچي حاضري ڀريندا آهن ۽ باسون باسيندا آهن.

خير شاهہ جي اوتاري تي هر جمع رات راڳ ويراڳ جي محفل ٿيندي هئي. پري پري کان فقير فقراء ۽ راڳ جا شوقين اچي گڏ ٿيندا هئا. شاهہ صاحب کي ڪامل شاهہ نالي هڪ پٽ هو. سندن وصال کان پوءِ ڪامل شاهہ دستور موجب هر جمع رات راڳ ويراڳ جون محفلون مچائيندو رهيو. ڪامل شاهہ کي پٽ جو اولاد ڪونہ هو. کين فقط هڪ نياڻي هئي. انهيءَ جي غوثل شاهہ سان شادي ٿي. غوثل شاهہ کي هڪ پٽ ٿيو جنهن جو نالو ڪامل شاهہ رکيو ويو. ڪامل شاهہ کي هڪ پٽ ٿيو جنهن جو نالو غوثل شاهہ رکيو ويو.

خير شاهہ جو ڪلام گهڻوئي هو. پر هينئر نہ ٿو ملي سگهي. مختلف بياضن مان ڳولا ڪندي ڪجهہ ڪافيون مليون، جن مان گهڻيون مير حسين علي واري بياض ۾ موجود آهن. انهيءَ بياض ۾ سچل سرمست ۽ سندن دور جي ڪن شاعرن جو ڪلام موجود آهي. اهو بياض مرزا علي قلي جي بہ آڏو رهيو. ان بياض جي فوٽو ڪاپي مير حيدر علي مهرباني ڪري ڏني. انهيءَ کان سواءِ ڪن ٻين بياضن ۾ خير شاهہ جو ڪجهہ ڪلام موجود آهي.

ان مان ظاهر ٿئي ٿو تہ سندس ڪلام مشهور هو ۽ مختلف شهرن ۾ ڳايو ويندو هو. سندس ڪلام جي مطالعي مان معلوم ٿئي ٿو تہ هو پنهنجي مرشد سچل سائين کان تمام گهڻو متاثر آهي. سندس ڪافيون ساڳئي سچل واري رنگ ۾ ڇيل آهن. سچل سائين جي هيءَ ڪافي تمام گهڻو مشهور ٿي:

پڇو نہ منهنجي ذات، جوئي آهيان، سوئي آهيان.

خير شاهہ کي اها ڪافي ايڏي وڻي وئي، جو هن ان جي پران هڪ خوبصورت ڪافي چئي:

جوئي آهيان، سوئي وي ميان
هندو مومن آئُ نہ آهيان.
عيسيٰ موسيٰ تي زليخا
يوسف يار سڏايان
هر ڪنهين ۾ حسن منهنجو
پوش لڪين تو پايان
ناهي غير پليتي
جاتي تاتي آئُ تان آهيان
وچ مڪان رتيديري
خير شاهہ نانءُ سڏايان.

سائين خير شاهہ جي ڪلام ۾ ڪيترائي نصيحت جا نڪتا نظر ايندا. پنهنجي هڪ ڪافي ۾ هستيءَ جي ڪوٽ کي واريءَ سندو ڪوٽ سڏيندي فرمائي ٿو تہ اهو واريءَ وارو ڪوٽ ڀڃي ڇڏ:

هستي والا ڪوٽ اهوئي
ڀن گهتين اي واري دا.

هو ٻڌائي ٿو تہ اي انسان جيڪڏهن تون پنهنجو پاڻ کي سڃاڻين ۽ پنهنجي زندگيءَ کان واقف ٿئين تہ اهو سارو سر (راز) سڃاڻين تہ جيڪر هن جسماني بت کان بيزار ٿي وڃين.

جي تون جاڻين سر اهوئي
ٿيوين بت ڪنون بيزاري دا.

عالم ارواح کان روح جي هن جسماني واري چولي ۾ اچڻ واري ڳالهہ هير رانجهي جي ڪهاڻيءَ جي روپ ۾ ڪهڙي نہ سهڻي نموني بيان ڪئي اٿس. فرمائي ٿو:

اپـــڻـــا تـــخـــت هـــزارا چـــوڙيـــؤ
يـــار ڪـــيـــويـــن، ڪـــيـــويـــن، ڪـــيـــويـــن!
چـــڏي بـــادشـــاهـــي ٿـــئـــيـــن گـــدائـــي
ڳـــالـــهـــه وڻـــيـــؤ ايـــويـــن ايـــويـــن!

سائين خير شاهه جي ڪلام ۾ شاهه لطيف ۽ سچل سرمست جي شاعريءَ وانگر سورمين جو ذڪر ملي ٿو. هن پڻائي وانگر سپ کان گهڻو سسئي کي ڳايو آهي. هڪ ڪافي ۾ فرمائي ٿو:

جـــهـــلـــيـــو پـــلـــيـــو پـــلـــي پـــيـــنـــرڙي
پـــاڻ نـــه پـــانـــهـــنـــجـــي مـــون وس
ڪـــم پـــيـــو مـــون ڪـــيـــچـــيـــان
آهـــه پـــنـــيـــور ڪـــؤن بـــس

خير شاهه ڪافي عرصو پنهنجي مرشد سچل سرمست جي خدمت ۾ رهيو. سچل سائين کيس تصوف جا نڪتا سمجهايا. اهوئي سبب آهي جو هن پنهنجي ڪافين ۾ تصوف جا نڪتا سهڻي نموني سمجهايا آهن. مثال خاطر سندس هڪ ڪافي پيش ڪجي ٿي، جنهن ۾ "همه اوست" جو پرچار ڪندي "ٻانهپ" ۽ "ٻيائي" کي ٻن ڏئي، تن کان بيزاري ظاهر ڪري ٿو. فرمائي ٿو:

شـــڪ لـــٿـــا ويـــا رولا
جـــاڏي تـــاڏي پـــاڻ مـــولا
ٻـــانـــهـــپ ٻـــئـــائـــي جـــا اج اســـان تـــؤن
چـــجـــي پـــيـــا ســـي چـــولا
ظـــاهـــر بـــاطـــن پـــاڻ پـــريـــن آ
ڦـــتـــي ڪـــئـــي ســـي ٻـــي ڦـــولا
خـــيـــر شـــاهـــه ســـائـــيـــن، ٻـــيـــو تـــان نـــاهـــيـــن
يـــج ٻـــيـــا ســـپ پـــولا.

حضرت عشق جي تعريف ڪندي، ٻڌائي ٿو ته عشق اڻانگو آهي، جيڪو ان کي آسان چوي ٿو سو پليل آهي. حقيقت ۾ هو هوش عقل ڦري، ماڻهو کي مستان ڪري ڇڏي ٿو.

عشق چون آسان، پلو پلو جي ٿي ڪنهن تي آيو
هوش نيندو هي ويل تنهين
رکي موج ڪندو مستان
چريو تنهن کي ئي چوندو
سارو سڀ جهان
شمس انور منصور کي
تنهن ڪيو قربان
ڪنهن جو ڪري ڪين ڪي
ادا ڙي ارمان
خير شاهه خبر پاڻهن پوندءِ
ڪنهن مهل ٿيو مهمان

خير شاهه جي ڪلام ۾ ڪانگل جو ذڪر پڻ نظر اچي ٿو. هو پنهنجي هڪ ڪافي ۾ ڪانگ سان مخاطب ٿي ڪانئس پڇي ٿو ته: ادا ڪانگ منهنجي محبوب وٽ ڪيئن وئين ۽ ڪهڙي ريت ان سهڻي سائين سان ڳالهه ٻولهه ڪيئه؟ ڪانگل وري ڪيس جيڪو جواب ڏئي ٿو سو پڻ پنهنجي ڪافي ۾ ڏنو اٿائين. فرمائي ٿو:

ڪيئن وئين، ڪيئن ڳالهايئه؟
سچ چؤ تون ڪانگل يار
ٻانهون ٻڌي ساڻ ادب جي، ڪيم عرض ائين
لائي حيلا لک هزار
راتو ڏينهان طلب تنهنجي، اٿس حب هنئين
ميان! ساري سڀ ڄمار

خير شاهه جي ڪلام ۾ تمام سهڻي ۽ پياري ٻولي ڪم آيل آهي. ان سان گڏوگڏ مقامي ماحول پڻ نظر اچي ٿو. مثال لاءِ سندس هڪ ڪافي مان ٻه شعر پيش ڪجن ٿا:

پانڌي مون کي ساري سنيهو آڻي ڏي ڪو الله لڳ
اتي ڪج تون عرض اساهنجو جي پلؤ پائي پڳ
لنؤ جا لائيه خير شاهه سان آهه مشر ۾ جڳ

مختصر طور ائين چئي سگهجي ٿو ته سائين خير شاهه کي سچل سرمست کان فقيري ۽ شاعريءَ واري ونڊ ملي ۽ هو سچي سائين جي صحبت ۾ رهي رچي ريٽو ٿيو. سندس ڪلام تصوف، عشق و محبت ۽ اخلاق و نصيحت سان ڀريل آهي. ٻولي توڙي فڪر جي لحاظ سان سندس ڪلام افضل ۽ اعليٰ آهي. هتي سندس ڪلام جو نمونو پيش ڪجي ٿو:

ڪافي

منهنجي حال جي شل ڪا پاڄهه پوي پرين
1. فڪر ڦرهيون هٿن ۾، سبق سور پڙهن
لايو " لام" " الف" سان فضلي قلم وهن
2. سختي سير سمنڊ جي، ڪن ٻه ڪڙڪا ڪن
جن تي راض رسول صه جو ٻيڙا سي تڙ اچن
3. حرم منجهه حبيب جي، ڪوڙين قنديل ٻرن
پچري پاڪ رسول صه جي، ملڪ ميڙا ڪن
4. آءٌ آسائتي آهيان، در متي دوستن
خير شاهه چوي خير ٿئي، مهر پوي ڪا محبن

ڪافي – روپ ڪلياڻ

پانڌي مون کي ساري سنيهو آٿي ڏي ڪو الله لڳ
1. اتي ڪج عرض تون اسانهنجو
پلؤ پائي پڳ
2. دوست پانهنجي در جي سائين
ڪرين مانَ سڳ
3. آنءُ وسيلو تون تان منهنجو
ٺاهه ڪري نا ٺڳ
4. ڪج حقيقت حال جي ميان
عجيبن جي اڳ
5. لنؤ جا لايئي خير شاهه سان
آهه مشر ۾ جڳ

ڪافي – روپ بروه

مار نغارا سچاري دا، هڻ هيئي مرڻ مياري دا

1. هستي والا ڪوٽ اهوئي
ين گهتين اي واري دا

2. نال سپاهہ تون چاۓ اهوئي
والا خلق خواري دا

3. جي تون ڄاٽين سر اهوئي
ٿيوين بت ڪنون بيزاري دا

4. خير رکين تون شاهہ سڏاوين
ٿيوين آپ ڪنون اظهاري دا

ڪافي

جڙيا توکي وڃڻ مناسب ناهي، آءُ آرياڻي اڱوار

1. ستي هيڙس سيج تي، گوش ڪيم گينوار
ننبڊ نياڱيءَ چا ڪيو جو دم پرينءَ کان ڏار

2. اٺ قطاري هليا، بودن چاڙهي بار
جاڏي شهر پنيور جو تاڏي موڙي مهار

3. آءُ تون اوري وڃ نہ پريۓ، ويجهو ٿي ورناء
ڪانہ ہڏي سي ڪاٿهين لا، ڪيچين تند تنوار

4. آکي خير شاهہ رهہ تون صبر ۾، گويا ڪوُن گفتار
جيڪر يار مڙي ملان، ساري سڀ چمار

ڪافي – روپ مالڪوس

اڄ تيو اظهار جيڏيون، اڄهو سڄڻ آيو

1. عطر عنبير مشڪ ملايو
ڪيو سهيليون سينگار
2. پسي درشن دوست جو
تن من ٿيو بهار
3. ڪاڻ انهيءَ جي مون تان ڪيترو
رنو ٿي زارون زار
4. جو ڪنيزڪ سان قول ڪيائين
پاريائين پنهنجو قرار
5. راتو ڏينهان آهه انهيءَ جو
خير شاهه کي تہ خمار

ڪافي – روپ جهنگلو

اوهان ٻاجهون اداس، توکي، سانول روح سنياري

1. هت اسين، هت تون پرين
ڪرڻ هوءِ قياس
2. قسمت قيد الماءِ وتايو
هن وطن جو واس
3. سڪ اوهان جي سهڻا سائين
محبت ڳاريو ماس
4. ڏاڍو فلڪ آ فراق جو
هڪ نا وڃي ٿو ساس
5. خيال خير شاهه جو آهه ايذاهين
بلڪل تنهن جو بيماس

(ج) فقير محمد صلاح :

فقير محمد صلاح جا وڏا لاڙڪاڻي طرف جا وينل هئا. ڪن محققن فقير صاحب کي پيو سڏيو آهي، پر حقيقت ۾ فقير صاحب ذات جو جيهو هو. جيهو ابڙن جو هڪ پاڙو آهي.

فقير صاحب جي ولادت جو سن معلوم ٿي نہ سگهيو آهي. پر اندازي موجب فقير صاحب جي ولادت سن 1190هہ ڌاري ٿي هوندي، ڇاڪاڻ تہ سن 1245هہ ۾ ميرن طرفان کين جاگير جو جيڪو پروانو مليو، تنهن ۾ کين "حقائق معارف آگاهہ محمد صلاح درويش" جي لقبن سان ياد ڪيو ويو آهي. اندازو آهي تہ فقير صاحب ان منزل تي 50 ورهين جي عمر کان پوءِ پهتو هوندو.

سير سفر: فقير محمد صلاح جي ابتدائي زندگي ۽ تعليم تربيت بابت ڪابہ معلومات نہ ٿي ملي. گمان غالب آهي تہ محمد صلاح جو جوانيءَ ۾ فقيري ڏانهن لاڙو هو. هو ڀوهہ جواني ۾ مخدوم لعل شهباز قلندر (وفات 650هہ) جي مزار تي ويو. پورا ٻارهن مهينا اتي عبادتون ۽ رياضتون ڪندو رهيو. ان کان پوءِ شاهہ خير الدين عرف جيئي شاهہ (وفات 1027هہ) ڏانهن وڃڻ جو اشارو مليس (39). ان کان پوءِ سيوهڻ ڇڏي سڌو سکر آيو. ڪجهہ وقت جيئي شاهہ جي مزار تي عبادتون ۽ رياضتون ڪيائين، جتان اشارو مليس تہ "تنهنجي امانت سچل سرمست (وفات 1242هہ) وٽ آهي. درازن وڃ ۽ وڃي پنهنجي امانت وٺ." ان ڳالهہ جي ثابتي فقير صاحب جي قبي تي لکيل هڪ لکت مان ملي ٿي، جا هن ريت آهي:

ز مهر نظر توجهہ شاه خيرالدين
شده حکمش سوي سچل بادشاه
فرموده واقف سر اسرار هو
عاشق سچل پاک اسم هو الله

يعني شاهہ خير الدين متس مهر جي نظر ڪئي ۽ حڪم ڪيائينس تہ "سچل بادشاهہ ڏي وڃ. سچل جيڪو ڳجهن رازن جو واقف آهي ۽ سچو عاشق آهي."

فقيري ۽ فيض: فقير سکر ڇڏي اچي سچل جي ديس درازا پهتو ۽ معرفت واري مئي جا پر پيالا پي متارو بڻيو. اهوئي سبب آهي جو هن پنهنجي ڪلام ۾ ڪن هنڌن تي پاڻ کي متارو محمد صلاح سڏيو آهي. بهرحال فقير صاحب سچل سرمست وٽان "الف" وارو اکر پڙهي ٻيا سڀ ورق وساري ڇڏيا.

ان الف سندس اندر اهڙو اجرو ڪري ڇڏيو جو ڪيس دم دم جا ديدار نصيب ٿيڻ لڳا. سچل سائين جي نظر فيض اثر ڪيس رڱي ريتو ڪري ڇڏيو. هن درازي درويش وٽان وجود وڃائڻ واري رمز سکي ورتي. تنهن ڪري ڪيس ظاهري علم جي ضرورت ئي نه رهي. جيئن فقير قادر بخش بيدل (وفات 1289هه) فرمايو آهي:

سـک رمـــز وجـــود وڃـــاوڻ دي
نـــهـــيـــن حـــاجـــت پـــڙهـــڻ پـــڙهـــاوڻ دي

فقير صاحب جي شخصيت: هينئر فقير صاحب اهڙي منزل تي پهچي چڪو هو جو عام روايت آهي ته "جتي محمد صلاح، اتي پاڻ الله". پر حقيقت ۾ قبي اندر پٽ جي هڪ پاسي لکيل آهي:

گـفـت: جـائـيـڪـہ بـاشـد مـحـمـد صـلاح
فضـــل و لـــطـــف بـــاشـــد آن جـــا هـــرگـــاه

يعني جتي محمد صلاح هوندو، اتي الله جو لطف ۽ ڪرم هوندو. فقير صاحب جي فقيرانِي طبيعت ۽ بزرگي ڏسي ڪيترائي هندو ۽ مسلمان سندس مريد ٿيا. خيرپور جا مير سندس معتقد هئا. مير مبارڪ خان ديهه ايڙي ۾ ڪبڙي واري ڪوهه ڪان شاهه لڏائي ڪپڙي شاخ تائين ڪين جاگير ڏني هئي. جاگير واري پرواني تي مير مبارڪ خان (وفات 1255هه) جي مهر لڳل آهي. ان ڪان پوءِ سندس فرزند مير نصير خان ڪين جاگير جو ٻيو پروانو ڏنو ۽ ان تي پنهنجي مهر هڻي، اڳئين پرواني جي تصديق ڪئي. بعد ۾ ٻيرلوءِ ۽ ايڙي وارا علائقا جڏهن مير علي مراد خان اول کي مليا ته هن اها جاگير فقير صاحب جي ملڪيت ۾ رهڻ ڏني. سن 1291هه ۾ هڪ ڀيرو ٻيهر ان جي تصديق ڪئي وئي. ان تي مير علي مراد خان جي مهر سمندر خان جي صحيح لڳل آهي.

بعد ۾ مير فيض محمد خان فقير محمد صلاح جي وڏي پٽ فقير ولي محمد کي پنهنجي صحيح سان هڪ پروانو ڏنو جنهن ۾ زمين جو وچور ڄاڻايل آهي.

مير علي مراد خان فقير محمد صلاح جو وڏو عقيدت مند هو. ڪڏهن ڪڏهن فقير صاحب وٽ ويندو هو ۽ پلي جي ساڳ ۽ جوئر جي ماني جي فرمائش ڪندو هو. فقير صاحب جي وصال ڪان پوءِ مير صاحب سندس مزار تي قبو تعمير ڪرايو. مطلب ته خيرپور جا مير، فقير محمد صلاح جا وڏا عقيدتمند هئا ۽ ويندي مير علي نواز تائين درگاهه تي حاضري ڀريندا رهندا هئا.

فقير قادر بخش بيدل، فقير محمد صلاح جو عقيدت مند هو. روهڙي ۽ دونهين ۾ گهڻو مفاصلو

ڪونہ آهي، ويجھڙائي ۽ عقيدت سبب بيدل فقير اڪثر ساڻس اچي رهاڻيون ڪندو هو. سيد عبدالحسين شاهہ موسوي (وفات 1967ع) "ديوان بيدل" جي مقدمي ۾ لکيو آهي تہ "بيدل جو اهو زمانو جنهن ۾ مٿس سچل سرمست جو گهرو اثر پيو ٿو. نانڪ يوسف (وفات 1269هہ) سان وقت بوقت صحبتي ٿئي ٿو. سيوهڻ ويندي ۽ موٽندي نوشهري فيروز ۾ شاهہ نصير (وفات 1900ع) سان ملاقاتي ٿئي ٿو. فقير محمد صلاح سان جنهن جي لاءِ چوٽي آهي تہ "جاڏي محمد صلاح، تاڏي پاڻ الله" سان گهڻو ڪري روزانو روح رهاڻ ٿئي ٿي."(40)

فقير صاحب جا سچي سنڌ ۾ مريد ۽ عقيدتمند هئا. بيچانجي جا مغل، لکي جا سيد ۽ پناڻ ۽ ٻين مختلف شهرن جا هندو ۽ مسلمان سندن مريد خادم هئا. فقير صاحب جو اوتارو شاهي سڙڪ تي هو، تنهن ڪري ڪيترائي مسافر اتي اچي مهمان ٿيندا هئا. مهمانن جي رهڻ ۽ ماني ٽڪيءَ جو جوڳو بندوبست هوندو هو. فقير صاحب جو لنگر هر وقت جاري هوندو هو. راڳ ويراڳ جون محفلون بہ سدائين متل هونديون هيون. تنهن ڪري آيو ويو اتي خوش گذاريندو هو.

وصال: فقير صاحب وڏي عمر ۾ اندازاً اسي ورهين جي ڄمار ۾ 25 ربيع الثاني جمع جي ڏينهن سن 1275هہ مطابق 3 ڊسمبر 1858ع ۾ هيءَ مٽيءَ جو ملڪ ڇڏي وڃي پنهنجي مالڪ حقيقي سان مليو. فقير قادر بخش بيدل جيڪو سندس گهرو دوست هو ۽ سندس مقام کان واقف هو، تنهن سندس وفات واري قطع تاريخ ۾ کين عارف وقت، واصل باالله، حق آگاهہ ۽ چشمئہ فيض الله جي لقبن سان ياد ڪيو آهي. فرمائي ٿو:

چون محمد صلاح حق آگاهہ، عارف وقت واصل بالله
غرق بحر تجليات شهود، محو ذات ور شهيد فيض نگاه
کرد رحلت ز عالم اجسام، يافت در سلک جان عزو جاه
سال وصلش بجست دل زخرد، گفت هاتف ڪ: چشمئہ فيض الله (41)

"چشمئہ فيض الله" مان ابجد جي حساب موجب 1275 جو عدد نڪري ٿو.

انهيءَ تاريخ تي فقير صاحب جي درگاهہ تي هر سال ميلو لڳندو آهي. پري پري کان عقيدت مند اچي حاضري ڀريندا آهن. راڳ ويراڳ جي محفل مچندي آهي. جنهن ۾ سچل سرمست ۽ فقير محمد صلاح جا ڪلام ڳايا ويندا آهن.

اولاد: فقير صاحب کي ٻہ فرزند هئا. وڏو فقير ولي محمد ۽ ننڍو فقير ڪريم بخش. ٻئي ڪافي

جا سٺا شاعر هئا. فقير ڪريم بخش جي وفات جو سن قبي جي اندرين ديوار تي 1284هه لکيل آهي. اهو سن دونهين جي سيد اڏيل شاهه ولد ناصر علي شاهه جو لکيل آهي. فقير ڪريم بخش بي اولاد وصال ڪري ويو.

فقير ولي محمد کي ٻه فرزند هئا. هڪ فقير امام الدين جيڪو سنڌي مرثيي جو سٺو شاعر هو ٻيو فقير امان الله. جيڪو پنهنجي مريدن جي اصرار تي دونهون ڇڏي بيچانجي ۾ وڃي رهيو. (بيچانجي موجوده تعلقي لکي ۾ آهي.) اتي فقير جو اوتارو هوندو هو جتي ڏينهن رات راڳ جون محفلون متل هونديون هيون. فقير صاحب جو وصال به راڳ هلندي ئي ٿيو (42). فقير امان الله کي فقير حبيب الله نالي هڪ فرزند هو جيڪو بي اولاد وصال ڪري ويو. فقير امام الدين کي ٻه پٽ ٿيا. هڪ فقير نورالدين جيڪو وڏو عالم هو ۽ سندس عقيدت مند سڄي سنڌ ۾ موجود هئا. فقير صاحب سنڌي زبان ۾ قرآن مجيد جو تفسير لکيو جيڪو صوفياڻي رنگ ۾ لکيل آهي.

شاعري: راقم ڪيترن ورهين کان ڪافين جا بياض گڏ ڪندو رهيو آهي. ڪجهه عرصو اڳ موسوي صاحبان جي لائق اولاد نوجوان سيد عطا حسين شاهه ۽ عبدالحسين شاهه ڪجهه بياض عنايت ڪيا، جن ۾ بيڪس فقير، سلامت راءِ جيٺانند، نواب شاهه سڪايل، فقير احمد علي، ڪريم ڏني فقير ۽ مرحوم محمد عثمان قاضي سکري جا بياض شامل آهن. خوش قسمتيءَ سان محمد عثمان قاضي سکريءَ (43) واري بياض مان فقير محمد صلاح جون ڏهه ڪافيون ۽ سندن وڏي پٽ فقير ولي محمد جون ٻه ڪافيون مليون. هڪ ڪافي ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ جي ڪتاب "ڪافيون" جلد ٽئين مان ملي. ست ڪافيون درگاهه تي رکيل پيتيءَ جي پراڻن ڪاغذن مان مليون (44)، پر اهي ڪافيون سکري واري بياض ۾ ٿوري ڦير ڦار سان موجود آهن.

هن کان اڳ ذڪر تي چڪو آهي ته فقير صاحب پنهنجي ڪلام ۾ پنهنجي نالي سان "متارو" لفظ استعمال ڪيو آهي، ڇاڪاڻ ته فقير محمد صلاح محبت واري مئي جو پياڪ هو. هُو درازي مئي پي مست و مست ٿيو ۽ پاڻ کي متارو سڏائڻ لڳو. خواجه محمد زمان رحه (وصال 1188هه) ڪهڙو نه سهڻو فرمايو آهي:

سُتي ان شراب، جن سري سي سون ٿيا
سمهڻ تن ثواب، ڪتڻ تن کي ڪيميا.

درازا پهچڻ کان پوءِ فقير صاحب ان منزل تي پهچي ويو. ڪيس پنهنجي مرشد سچل سان بي

پناهہ عقيدت هئي. فقير اڪثر سندن حضور ۾ حاضر رهندو هو. ان ۾ ڪو شڪ ڪونہ آهي تہ دونهين ڪان درازين وڃڻ مهل واٽ تي نقيب عبدالله ڪاتيار (45) سان ضرور ڪچهريون ڪيون هونديون. چاڪاڻ تہ عبدالله فقير ان دور جو وڏو شاعر ۽ صوفي بزرگ هو ۽ رندي رمز جو رهبر هو. سچل سرمست ۽ عبدالله فقير جي پاڻ ۾ پريت هئي. هن درازن ۾ سچل سائين جي طالبن محمد صلاح درويش، غلام حيدر شر، نانڪ يوسف، شير خان پنيري، گهرام فقير جتوئي، سيد خير شاهہ، سيد پيرو شاهہ، حاجي عثمان چاڪي، گل محمد فاروقي ۽ ٻين فقيرن ۽ درويشن سان روح رهاڻيون ڪيون هونديون.

اهڙين محبتي مجلسن سندس شاعريءَ واري چڻنگ کي دکايو. اهڙيءَ ريت درد جا دونهان، دونهين ۾ دکندا رهيا. سندن فيض جي چشمي مان ڪيترن ئي اڃايلن اڃ اجهائي. اڄ بہ فقير صاحب جي قبي جي اندر گهڙڻ سان روح کي راحت ۽ دلي سڪون حاصل ٿئي ٿو. (46)

پنهنجي مرشد جي ديس درازا سان کين دلي محبت هئي. محبت بہ چو نہ هجي، جنهن لاءِ خود سچل سائين فرمايو آهي:

ديــــس ســـچــــل دا شـــهـــــر درازا
مـــڪـــــو نــــا مــــلـــتــــان

فقير صاحب جي بہ دل گهرندي هئي تہ پڪي ٿي درازين وڃان. اڪثر سندس زبان تي اهائي مصرع هوندي هئي:

اڏر دل درازيـــن، پـــائـــي پـــر پـــڪـــي.

فقير صاحب جڏهن سڪر ڇڏي پهريون ڀيرو درازين پهچي ٿو ۽ سچل سائين جو طالب ٿئي ٿو تہ کيس درازا ۾ هر طرف نور ئي نور نظر اچي ٿو. ۽ پهرين ئي ملاقات ۾ مرشد جي نظر فيض اثر کيس وڏي منزل تي پهچائي ڇڏيو:

آندو عشق امالڪ اتي اتي، جاتي ظاهر باطن نور پيي
لسان لهرون سيپيئي لنگهياسي، ٿيڙو لحظي منجهہ لطف
پهرئين رسياسي پوريي

جڏهن طالب ٿيو تہ جڻ سندس جيءَ جاڳي پيو. پرين جي پسڻ سان قلب روشن ٿي ويو. جڏهن

دل صاف آهي تہ چڻ سڄو جسم صاف آهي. پر جيڪڏهن انسان جي دل خراب ٿي ويندي آهي تہ سارو جسم خراب ٿي ويندو. تنهن ڪري صوفي سونهارن دل جي صفائي تي گهڻو زور ڀريو آهي. دل صاف هوندي تہ پوءِ دل جي آئيني ۾ دم دم دوست جا ديدار نصيب ٿيندا. فقير صاحب ڪي پنهنجي محبوب مرشد جون منٺيون ڳالهڙيون اهڙيون تہ وڻي ويون جو هو پاڻ کي ڄڻ جيئري جنت ۾ محسوس ڪرڻ لڳو ۽ اهي ورونهان ور ور ياد ڪندي فرمائي ٿو:

واهہ وٺيون مونکي وايون، مٺي ٻاروچل جون ميان
ورهہ وارن جون ور ورونهان، جيءَ جنين جاڳايو
سدا سي ساهہ سيبايون
پسڻ ساڻ پرين جي ميان، ٿيڙي سيني کي تہ صفائي
جڙيون جنت منجهہ جايون

فقير محمد صلاح جون ڪي ڪافيون اندروني قافيي سان سينگاريل نظر اچن ٿيون. مثال طور هڪ ڪافيءَ جا ڪي شعر پيش ڪجن ٿا. جن ۾ اندروني قافيي کان علاوه سهڻن لفظن جي سٽاءَ ڪافي کي نهايت ئي خوبصورت بڻايو آهي. فرمائي ٿو:

دم دم تنهين دوست جا، مون کي پُور ٿا پون
لائق ليخ، محبت ميخ، مون کي جيءَ ۾ جڙي جن
سا نہ آهي اکلڻ جهڙي، جيڪا ونڌي وينجهارن
محبت مينهن، راتيان ڏينهن، سي وسن واڍوڙن
متارو محمد صلاح چئي، ڏڏن ڏس ڏين (47)

هي هڪ ڪافي مان معلوم ٿئي ٿو تہ ڪنهن خوشيءَ جي موقعي جي مناسبت سان چئي وئي آهي. سندس ڪو دل گهريو دوست يا ممڪن آهي تہ سندس مرشد مهربان ٿي وٽس هلي آيو هجي.

محبوب جي اچڻ سان چڻ بر ۾ بهاري ٿي وئي، هر هنڌ خوشبوءِ پکڙجي وئي. هڪ مسڪين جي اڱڻ تي سهڻو سائين اچي ته خوشيءَ جو ڪو ڪاٿو لڳائڻ ممڪن ئي نه آهي:

پرين پري آيا پير، ٿيڙي وسئون هن ويچاريءَ تي
واٽان ڪستوريءَ واسيون، سرها ٿيڙا سڀئي سير
اچڻ سان عجيبن جي
پيوند ڳنڍيائون پاهت جو ڇنندا سي ڪين ڇڳير
سدا ڳنڍيندڙ صاحب سي
پرين ڏنو پاڻ ڏي ميان، نه ته هيءَ ڪميڻي ڪير
عشق اجاري ڄام جي

فقير صاحب کي پنهنجي مرشد سان اهڙو عشق هو جو هر وقت هڪ ئي تات تنوار پرين جي پچار ۽ سڪ سنيار ۾ رهيو ٿي. هو ٻڌائي ٿو نه فقط آءٌ مسڪين، بلڪ سوين عالم علامه اچي اوهان جو سلام ڀرين ٿا.

فرمائي ٿو:

ساهءَ سڄڻ توکي ساري، منهنجو يار مدامي
جاڪون اٿم ساهه سرير ۾ سڪ تنهنجي سهڻا سائين
نه ٿيندي طلب تمامي
محمد صلاح سائين سهسين سڪايل برهه تنهنجي ڪيا باندي
ڪيئي عالم علامي

افسوس جو فقير صاحب جون فقط يارهن ڪافيون ملي سگهيون آهن. تنهن ڪري سندن ڪلام جو مڪمل جائزو پيش ڪري نه ٿو سگهجي. في الحال فقط فقير صاحب جي شخصيت ۽ شاعريءَ جي مختصر طور سڃاڻ ڪرائي وئي آهي. جڏهن سندن سمورو ڪلام يا ان جو ڪجهه حصو هٿ

آيو تہ پوءِ سندن ڪلام بابت پختي راءِ قائم ڪري سگهبي. آخر ۾ فقير صاحب جون بہ ڪافيون پيش ڪجن ٿيون:

ڪافي

دم دم تنهين دوست جا، مون کي پُور ٿا پون
1. لائق ليخ، محبت ميخ، مون کي جيءَ ۾ جڙي جن
سا نہ آهي اکلڻ جهڙي، جيڪا ونڌي وينجهارن
2. سانپر سور ہولن ہور، اهي الو الان پيا ڪن
سي مور نہ وسرڻ جهڙيون، جيڪي اييون آباهيون ڪن
3. پارؤن يار لک هزار، مون کي مهٽا روز ڏين
سي مون جهولي پائي جهليا، مر ہيا يي ہہ تي ڏين
4. محبت مينهن، راتيان ڏينهن، سي وسن واڍوڙن
متارو محمد صلاح چئي، ڏڏن ڏس ڏين

ڪافي

واهہ وٽيون مونکي وايون، مٺي ہاروچل جون ميان
ورهہ وارن جون ور ورونهان، جيءَ جنين جاڳايو
سدا سي ساهہ سيبايون
اٺم تسلو تن کي ميان لا، چني سي ڪين چڏيندا
پڪا سي قول ڪيائون
پسڻ ساڻ پرين جي ميان، ٿيڙيَ سيني کي تہ صفائي
جڙيون جنت منجهہ جايون
محمد صلاح سائين مهرؤن پنهنجي هيڪلڙي جي اچي حب ۾
سگهڙي سار لڌائون

سچل سائين جي دور جون سياسي ۽ سماجي حالتون:

سنڌ جي تاريخ جي مطالعي مان معلوم ٿيندو تہ سچل سرمست رحہ جي دور (1152هہ/ 1739ع –1242هہ/1826ع) ۾ سنڌ جي سرزمين تي جيڪي جنگيون لڳيون، جهيڙا جهٽا ٿيا، فساد ۽ وڳوڙ ٿيا، تن جو چڱو تعداد آهي. اٽڪل روءِ ننڍيون وڏيون 45 کن جنگيون لڳيون، جن مان ڪن جا نالا ڳڻائڻ ضروري سمجهان ٿو. سچل سائين جي ولادت کان ٿورو اڳ ۽ سندن دور ۾ هن ڌرتيءَ تي هيٺيان دردناڪ واقعا پيش آيا:

1) خان قلات جو سنڌ تي حملو	–	1830_31ع
2) ڪلهوڙن جو کهڙا شهر تي حملو(48)	–	1732_33ع
3) ڏاريجن ۽ ڪڪرالن جي وچ ۾ جنگيون	–	1739ع
4) نادر شاهہ جي سنڌ تي ڦهري ڪاهہ	–	1739_40ع
5) احمد شاهہ ابدالي جو سنڌ تي حملو	–	1754ع
6) ميان مراد ياب ۽ ميان غلام شاهہ جي جنگ	–	1757ع
7) ميان غلام شاهہ ۽ سندس ڀاءُ عطر خان جي وچ ۾ جنگ	–	1758ع
8) ڪڇ جي راجا جا سنڌ تي حملا	–	1763_64ع
9) مير بهرام ۽ مير صوبدار جي شهادت ۽ سنڌ ۾ سرد جنگ جي شروعات	–	1775ع
10) ميان سرفراز جي معزولي ۽ ميان غلام نبي جي تخت نشني ـ گهرو لڙائي ۽ عام وڳوڙ	–	1776ع
11) ڪلهوڙن ۽ ٽالپرن جي وچ ۾ گهرو لڙائي	–	1776ع
12) هالاڻي ۾ ڪلهوڙن ۽ ٽالپرن جي وچ ۾ جنگ	–	1781ع
13) عزت يار خان پٺاڻ ۽ ميان عبدالنبي جي لکي ۽ شڪارپور جي وچ ۾ جنگ	–	1781ع
14) تيمور شاهہ بن احمد شاهہ جي سنڌ تي ڪاهہ	–	1781_82ع
15) مدد خان پٺاڻ جو سنڌ تي هيبتناڪ حملو ڦهري ڪوس، باهيون، لٽ ڦر	–	1781ع

16) ڪلهوڙن ۽ ميرن جي وچ ۾ جنگ	-	1782ع
17) ميرن جي پهرين چوياري، جنهن ۾ سنڌ ڀاڱا ٿي	-	1782ع
18) مير عبدالله ۽ مير فتح خان جي شهادت (49)	-	1783ع
19) دلاور خان پٺاڻ جو سنڌ تي حملو	-	1788ع
20) شاهه شجاع جو سنڌ تي حملو ۽ ڪرڙي واري جنگ	-	1803ع
21) سکن جو سنڌ تي پهريون حملو	-	1823ع
22) سکن جو سنڌ تي ٻيو حملو	-	1825ع

نادر شاهه جڏهن سنڌ تي قهري ڪاهه ڪئي، تڏهن سنڌ جا شهر، ڳوٺ ۽ وسنديون ويران ٿي ويون. هو هڪ ڪروڙ روپيا جنگ نه ڪرڻ جو جنگي تاوان ۽ ويهه لک روپيا ساليانو خراج وٺي وڃي ايران ۾ آرامي ٿيو. مگر پويان جيڪا تباهي ۽ بربادي ڪري ويو تنهن جو داستان دل ڏاريندو آهي. لاشن جا ڍير، درد مندن جون دانهون، رنن زالن جون ريهون، يتيمن جون دانهون، ڪوڪون، مظلومن جون عرش تي پهچندڙ آهون، سڙندڙ شهرن، ڳوٺن ۽ وستين ۾ دونهان اهڙيءَ ريت سندس ظلمن سبب سکي، سائي ستابي سنڌ ۾ سچ تي وئي.

سنڌ اڳ دهليءَ جي دٻڙ دونس هيٺ هئي. ته پوءِ وري ايران جي اري ۾ اڙجي وئي. اڳ ڪوس دهليءِ ۾ ٿيندو هو ته ان مصيبت جو ٿورو گهڻو اثر سنڌ تي ضرور ٿيندو هو. دارا شڪوه جڏهن آگري ۾ اورنگزيب جي لشڪر هٿان شڪست کائي، مظلومن جي حالت ۾ دربدر ٿيو ته ان دوران سنڌ پڻ اورنگزيب جي ظلمن هيٺ اچي وئي.

سيد حسام الدين راشدي مرحوم "هشت بهشت" جي مقدمي ۾ لکيو آهي ته : "دارا جي دردناڪ داستان جا ڪيترا واقعا سنڌ جي سرزمين تي مرتب ٿيا. آگري واري پهرين شڪست کان پوءِ دارا ويري لشڪر جو ڪٽڪ ڪڍ لاتيون، پنجاب کان ٿيندو بکر پهتو. سيوهڻ آيو ۽ ٺٽي ۾ پڻ اچي ڪي چار پهر پگهر سڪاياڻين. هي هلندو رهيو پٺيانس عالمگيري گهل گهوڙن جي سنبن سان نه چڙو سنڌ جي سيني کي لتاڙيندا، چيريندا ۽ چچريندا رهيا، بلڪ هنڌين ماڳين معرڪا مجادلا ڪري خون جي سرخي سان واقعن جا عنوان به سنواريندا ۽ سينگاريندا آيا. تبرن ۽ تلوارن جا چمڪاٽ ته ٿيا جتي ڪٿي، پر بکر جي اوسي پاسي ۾ وڄن جا جيڪي ڪڙڪا ۽ بادلن جا جيڪي وسڪا ٿيا، اهي وسارڻ جهڙا ڪونه آهن. (50)

تاريخ جي مطالعي مان معلوم ٿيندو تہ سنڌي جوڌا 1520ع کان 1737ع تائين پورا ٻہ سو سترهن سال گوريلا جنگ لڙندا رهيا. پوريون ڇهہ پيڙهيون هڪ ٻئي پٺيان ان باهہ جو ٻک ٿيون. سنڌين ان ڏکي جنگ ۾ سوين سور سٺا، ڏاڍا ڏکيا ڏينهن ڏٺا. گهاڻن ۾ پيڙيا ويا، برجن مٿان جيئرا جاڳندا درياهہ ۾ اڇلايا ويا. جمعي ۽ عيد نمازن جي موقعن تي ماريا ويا. قرآن شريف وچ ۾ ڏيئي، ساڻن دوکا ۽ دغائون ڪري کين شهيد ڪيو ويو. ڇوڪنيا ٻڌي تتل ڪڙاهن ۽ ابرندڙ پاڻيءَ ۾ اڇلايا ويا. سوري جو سينگار ٿيا. پر ان هوندي بہ پنهنجي مقصد کان نہ مڙيا. سنڌن سورهيائي ۽ سرويچي جي داستانن سان تاريخ جا ڪيترائي صفحا سينگاريل آهن. شاهہ عبداللطيف ڀٽائي انهن سورمن جي سورهيائي جو بيان ڪندي فرمايو آهي تہ :

سر جدا، ڌڙ جدا، دوڳ جنين جا ديڳ ۾

اڳيان اڌن وٽ، پوئين پير سنبيا هيا.

شاهہ لطيف جون اهي مصراعون ان دور جو دردناڪ داستان بيان ڪن ٿيون.

اها ڏکي جنگ جاري هئي جو شاهہ عنايت جي شهادت جو دل ڏاريندڙ سانحو پيش آيو. ڏکي جنگ ۽ وڏين وڏين قربانين کان پوءِ 1737ع ۾ جڏهن سنڌ ۾ "قومي حڪومت" قائم ٿي، تڏهن بہ سنڌين ويچارن سک جو ساهہ نہ کنيو. ڇاڪاڻ تہ فقط ٻہ سال پوءِ يعني سچل سائين جي ولادت واري سال 40-1739ع ۾ نادر شاهہ سنڌ تي وچ ٻڌجي ڪڙڪيو. مطلب تہ ارغونن ۽ مغلن خلاف ٻہ سو سترهن سالن واري ڏکي جنگ کان پوءِ ايراني، افغاني حملن، گهرو لڙاين، هڪ ٻئي خلاف سازشن، سنڌي قوم کي ذهني ۽ اعصابي طور مفلوج ڪري ڇڏيو هو.

اڳي ديني مدرسا، مسجدون ۽ علماء سڀ سنڌي عوام جي اخلاقي قدرن، روحاني سڪون ۽ سياسي مونجهاري کي سلجهائڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪندا هئا. پر اهي بہ پنهنجو اعتماد وڃائي ويٺا هئا. جڏهن تغلقن سنڌ تي حملو ڪيو تہ ڪيترائي سنڌي عالم تغلقن جا طرفدار ٿي ويٺا ۽ سنڌ جي فتح لاءِ دعائن ۽ وظيفن ۾ جنبيا رهيا. ڪي وڏن ماڻهن جي دعوتن ۾ وڃي سٺيا طعام کائيندا رهيا. ڪي مسڪين گوشي نشين ٿي ويا. ڪي پيريءَ جو پوش پائي ڪاني ڪرامت وارا ٿي ويا. سنڌ سنڌن دعائن جي ڪري فتح تہ ڪونہ ٿي، پر عام راءِ سنڌن خلاف ٿي وئي. سچل سرمست اهڙن ئي انسانن جي طرف اشارو ڪندي فرمايو آهي تہ:

ڪي ڪمائن ورد وظائف، ڪي ٿيا نفلاتي،
ڪي وجي پيا زهد عبادت، ڪي ٿيا دعواتي،
گوشي نشيني ڪن ڪي پائئي، ڪن وٺي رجعاتي،
ڪن جي منزل پٽ پاراتو ڪي ڪامل ڪراماتي،
ڪيئي ڪشف اندر ڦاٿا، دانهہ ڪي درجاتي،
سچا! لکن مان ڪوئي ڪندو عشق واري اثباتي.

يا هيءُ شعر:

خيال بزرگي ريتي ڇڏ تون، منگ نہ تون مخدومي،
نڪي پير مشائخ ٿج تون، نڪي ٿج نجومي.

جڏهن ارغونن سنڌ تي حملو ڪيو تہ اڳ ۾ سيد شڪر الله کي موڪليو ويو. جنهن سان ٽي عالم بزرگ پيا بہ هئا. جي ٽئي سيد سڳورا هئا. جي وقت جا وڏا عالم ۽ زاهد هئا. پنجون ساٿي سنڌ جو وڏو عالم قاضي قادن هو. پوءِ هنن سنڌين سان جيڪي ظلم ۽ زيادتيون ڪرايون، سي تاريخ جي صفحن ۾ محفوظ آهن.

مغل دور ۾ جيڪي عالم، زاهد شيخ ۽ بزرگ دهلي دربار سان وابستہ رهيا، تن جي بہ چڱي لسٽ آهي. انهن جي سنڌ ۾ پيري مريدي هئي ۽ اهڙي ريت سندن چڱو اثر رسوخ هو. ڪي ڪاني ڪرامت ۾ مشهور هئا. سندن ڪاني ڪرامت جي مشهوري ڊارئي جو ايجنٽ هئڻ جو ثبوت آهي. ڇو تہ وقت جي حڪومت جا ڪارندا ئي ڪنهن بزرگ جي ڪاني ڪرامت کي مشهور ڪرڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪندا آهن. اهوئي سندن مفاد کي مضبوط ڪرڻ جو بهترين ۽ مفيد ترين طريقو هوندو آهي. ان کان علاوه ڪن عالمن سڳورن پنهنجي تقريرن ۽ تحريرن ذريعي تفرقي بازي کي هوا ڏني، تہ جيئن گهڻائي مذهبي ٽولا وجود ۾ اچن. پاڻ ۾ وڙهندا رهن تہ جيئن منجهائن ايڪو ۽ ٻڌي ختم ٿي وڃي. جڏهن شيخ مشائخ پير ۽ بزرگ اهڙي تعليم ڏيندا رهيا. تڏهن سچل جهڙو سچار وڏي واڪي عوام کي ٻڌائيندو رهيو تہ:

مذهبن ملڪ ۾، ماڻهو منجهايا،
شيخي، پيري، بزرگي، بيحد ڀلايا،
ڪي نمازون نوڙي پڙهن، ڪن مندر وسايا،
اوڏا ڪين آيا، عقل وارا عشق کي.

مرشد آکيو عاشق تين تا، منڪر تيءَ مشاخي
شيخي، پيري، بم بزرگي، اتي سڀ هلاڪي
عشق امانت خاص الله جي، دل کي ڏي فراخي
سچا! سوز گداز سوا سچ، ٻيا سڀ چور طباخي.

احمد شاهه ابدالي شاهه فقير الله علوي جو مريد هو. هو جڏهن سنڌ ۾ داخل ٿيندو هو ته مرشد جي عقيدت سبب پيرين اگهاڙو هلندو هو. نه صرف سندس پير اگهاڙا هوندا هئا، پر سندس هٿ ۾ ترار به اگهاڙي هوندي هئي. هو جڏهن سنڌين جو قتل عام ڪندو هو ڳوٺن ۽ شهرن کي باهيون ڏيئي ساڙائيندو لٽ ڦر ڪرائيندو هو. تڏهن به مرشد جي ادب کان پيرن ۾ جتي نه پائيندو هو ۽ ديندار وري ايڏو هو جو جتي به مولوي مدرسو ۽ مخدوم ڏسندو هو ته اتي ادب سان هلي ويندو هو ۽ ان مدرسي، مولوي ۽ مخدوم جي مالي مدد خاطر هڪ وڏي رقم نذراني طور ڏيندو هو. هو اهي پئسا افغانستان مان ڪونه کڻي ايندو هو پر سنڌ ۾ ڦر لٽ ڪري هٿ ڪندو هو. مختصر ته سنڌ جي انهيءَ ڦرلٽ ۾ اڪثر شيخ، مشائخ، ملان، معلم، مولوي، مخدوم ۽ مرشد احمد شاهي پناڻن سان گڏ هڪ جهڙا ڀاڱي ڀائيوار هوندا هئا. اهوئي سبب آهي جو سچل سرمست فرمايو آهي ته:

بزرگ، شيخ، مشائخ، يارو نا مخدوم ٿياسي،
نڪي قاضي، نڪي ملا، معلم پير بنياسي،
نڪي ناهه نڱيءَ جا ناهي، رنگ رساءِ رکياسي،
سچا ٻاجهوڻ عشق الله جي، ڪوئي هنر نه سکياسي.

سچل سائين ڏاهپ، ذات ۽ ڏانءُ جو ڌڻي هو. هو ان قسم جي ملاڻڪي ماحول ۾ انسان دشمن ريتن رسمن جو پوئلڳ نه هو. سندس شاعريءَ جو هڪ هڪ اکر سماج جي روايتي ۽ اڏنگن اصولن، انسانيت کي چيهو رسائيندڙ رسمن ۽ رواجن جي خلاف اعلان بغاوت نه پر اعلان جنگ هو.

بادشاهن جي چاڙتن اهو مشهور ڪيو هو ته مسلمان بادشاهه کي ستن ولين جيتري طاقت هوندي آهي. پوءِ ڀلي اهو ڪنهن قوم تي ايترو ظلم ڪري، جو اها قوم ستن پيڙهين تائين سٺن نه اچي سگهي. بادشاهه سلامت کي "ظل الله" سڏيو ويندو هو. پوءِ ڀلي اهو خدائي پاڇو جيڪڏهن عوام جو ڪوس ڪرائي ته به جائز ۽ مباح! الله تعاليٰ کي فقط سجدو ڪيو ويندو آهي، بادشاهه سلامت آڏو سجدو ڪندي، زمين کي چمي ڏيڻ پڻ لازمي ٺهرايو ويو هو. اتفاق سان جيڪڏهن ڪنهن شهزادي يا

امير جي گفتگو دوران ظل الله جي منهن مبارڪ تي سڌي نظر پئجي ويئي تہ بغاوت جي ڏوهہ ۾ سندس سر قلم ڪيو ويندو هو.

بادشاهہ تہ بادشاهہ هو پر سندس چاڙتا بہ پنهنجي پر ۾ گهٽ ڪونہ هوندا هئا. هنن پڻ انسانن کي انتهائي حقير ۽ ذليل ٿي سمجهيو.

سچل سرمست انسان جي عظمت جو پرچارڪ ۽ حامي هو. اهوئي سبب آهي جو هن انسانيت کي ڇيهو رسائيندڙ رسمن ۽ رواجن خلاف بغاوت جو اعلان ڪندي پير تي ڏونڪو هڻي جنگ جو اعلان ڪيو. انسان کي پاڻ سڃاڻڻ وارو سبق ڏيندي غلامي ۽ ٻانهپ واري ذلت ڀري زندگيءَ کان ڇوٽڪارو ڏياري کين صحيح مانُ ۽ مرتبو عزت ۽ عظمت عطا ڪئي. فرمائي ٿو تہ:

توڙ رواج ۽ رسمون ساريون، مرد ٿئين مردانو
پاڻ بيگانو مول نہ ڄاڻين، آهين يار يگانو
وهم "سچل" ڪڍ ٻانهپ وارو، شملو ٻڌ شهانو.

يا هيءَ مصرع ڏسو جنهن ۾ انسان جي عظمت بيان ڪئي وئي آهي.

ٻانهو ڀانءِ م پاڻ، تون تہ آهين مالڪ ملڪ جو.

تاريخ جي مطالعي مان معلوم ٿئي ٿو تہ لڳاتار جنگين سنڌ وارن کي هيسيل، ڀيڙيل، ڏتڙيل، نڌڻڪو ۽ بي واهو بڻائي ڇڏيو هو. سندن شخصيت جڻ سندن وجود کان الڳ ٿي وئي هئي. هنن پاڻ کي حلال جانور وانگر هر موقعي مهل تي ڪسندو محسوس ٿي ڪيو. سندن بچاءَ جا سڀ در بند ٿي ويا هئا. اهڙي ڏکئي وقت ۾ درازي درويش وٽ کين ٿاڪ ۽ ٿان مليو. کين اجهو ۽ آسرو مليو عزت ملي ۽ احترام مليو. هنن ڏکهي گهٽ ۽ ٻوسٽ کان پوءِ سڪون جو ساهہ کنيو. کين پنهنجي گم ٿيل شخصيت موٽي ملي. نئين سوچ، نئين لوچ، نوان رند، نيون راهون مليون، جن جي ذريعي کين پنهنجي منزل ويجهي نظر آئي.

سچل سائين پنهنجي سماع واري محفلن ۾ سنڌين کي جديد سنڌي قوميت جا اصول ڏنا. جن جو بنياد حب الوطني، مذهبي رواداري، قومي غيرت ۽ خود شناسي تي رکيو ويو.

سچل سارو سچ ٿيو منجهان ڪثرت ڪل،
الف مان آدم ٿيو ڪري هنگامو هل،
هندو مومن هڪ ٿيو پول نہ پئي ڪنهن پل،
تج گلابي گل، مر مارنئي منصور جان.

سچل سائين جي شاعريءَ جو مختصر جائزو

سچل سائين سنڌي ڪافي جو سرواڻ :

سچل سائين جي ڪلام تي نظر وجهڻ سان معلوم ٿيندو ته سندن ڪلام نه صرف تعداد جي لحاظ کان گهڻو آهي، پر اصناف جي لحاظ کان به سنڌي ۽ سرائڪي شاعري ۾ پنهنجو مٽ پاڻ آهي. موضوع توڙي مضمون جي لحاظ کان، فڪر توڙي فن جي لحاظ کان سندن ڪلام افضل ۽ اعليٰ آهي. هونئن ته سندن هر صنف تي چيل ڪلام تعريف جي لائق آهي، پر خاص طور سندن ڪافي ڪمال جي درجي کي پهتل آهي. سندن ڪافين جو جيڪڏهن غور سان مطالعو ڪبو ته اها ڳالهه ميٺي پوندي ته بيشڪ هو ڪافيءَ جو شهنشاهه آهي. سندن ڪافيون هڪ اهڙي مني پاڻيءَ جي چشمي مثال آهن، جتان ڪيترن ئي شاعرن اڃي پنهنجي اڃ اجهائي.

سچل سرمست نه صرف پنهنجي دور ۾ سنڌي سرائڪي ڪافين جو سرواڻ رهيو پر حقيقت اها آهي ته اڄ به هو صحيح معنيٰ ۾ سرواڻ آهي. ڪافيءَ جي ڪيترن ئي شاعرن سندن عقيدت ۽ محبت ۾ ڪافيون چيون. اهڙن شاعرن ۾ فقير عبدالله ڪاتيار، فقير نانڪ يوسف، گهرام فقير، غلام حيدر گودڙيو خوش خير محمد هيسباڻي، محمد فقير کتياڻ جا نالا ڳڻائي سگهجن ٿا. هتي نموني خاطر هڪ ٻه مثال پيش ڪيا وڃن ٿا:

نانڪ يوسف سچل سائين جو سڀ کان پيارو ٻالڪو هو. فقيري وارو فيض به نانڪ کي ئي نصيب ٿيو. هن سچل سائين جي عقيدت ۾ ڪيترو ئي ڪلام چيو آهي. هتي ان جا ڪجهه مثال پيش ڪجن ٿا. نانڪ يوسف جي هڪ مشهور ڪافي آهي:

والـــي ڪـــئـــي وراڻ، ٻـــيـــهـــر ٻـــاروچـــل تـــي.

ان ڪافيءَ جو هڪ ٻيو بند ملاحظه فرمايو:

دوڙ درازيـــــن، مـــــنـــــصـــــب پـــــاويـــــن
ٻـــيـــا وت ڪـــهـــڙا پـــنـــڌ پـــڇـــاويـــن.
يـــار يـــقـــيـــن ۾ آڻ.

هڪ ٻي ڪافي ۾ پنهنجي عقيدت جو اظهار اجهو هن ريت ڪيو اٿس:

سچو يار تون سچار، سندؤ سچ نگاهون
گولن جي آهيان گولي، رچڙي ٻاندي پولي
ساري سندين آهي جهولي، قسم ڪماهون
نانڪ نگاهہ ساري، دراز دل بهاري
يوسف سچار ياري، مرشد ڏيو پناهون

معاف مدايون ميريون منهنجون
سچوءَ ڪيڙيون اهنجون سهنجون
شڪر هادي حق ذات

سچل سائين جڏهن ابدي ننڊ ۾ آرامي ٿيو تڏهن سندس هڪ طالب گهرام فقير هيٺين ڪافي چئي هئي:

هو سچل سالڪ سچل، دانهہ درازين در هيو
ساول ٿي ساڙيهہ تي، جڏهن مينهن محبت جا اٿا
جن فيض فلڪن تي رکيا، هادي حضوري حُر هيو
هندو هزارين مسلمين، معراج لئي سڪندا هيا
جن حوض ڪوثر مؤن چکيو پيتو پيالو پُر هيو
قنڌار ۽ ڪابول ۾، ڪشمير ۽ ايران ۾
هر ڪنهن سٽيو هر ڪنهن ٻڌو گهرام غازي گُر هيو.

فقير قادر بخش بيدل پنهنجي عقيدت جو اظهار هن ريت ڪيو آهي:

عشق جو يارو درازن ۾ عجب اسرار هو
مست سالڪ شهہ سچل، عاشق اتي اظهار هو
وجد وحدت جو سدا، خاصو تنهين خمار هو
مرد سو منصور وانگر عاشق اتي اظهار هو
سن ٻارهن سو ٻائيتاليهہ ۾ تيار هو
چوڏهين رمضان جي هادي اهو هسوار هو
قربدارن جي ڪٽڪ ۾ مرد منصبدار هو
در تنهين داتا جي، "بيدل" پرت جو پينار هو.

هيءَ هڪ حقيقت آهي تہ سچل سرمست جو ڪلام گوناگون خوبين سبب ان دور کان وٺي موجوده دور تائين سنڌي شاعريءَ تي حاوي رهيو آهي. نہ ڪانئس اڳ ڪو ايڏو وڏو ڪافي جو شاعر پيدا ٿيو ۽ نہ وري هن وقت تائين ڪو سنڌس هن سلسلي ۾ همسري جي دعويٰ ڪري سگهي ٿو. سنڌس سهڻي ڪلام کان سوين شاعر متاثر ٿيا. هتي نموني خاطر ڪجهہ مثال پيش ڪجن ٿا:

سچل سائين جي هڪ مشهور ڪافي جا ڪجهہ شعر ملاحظہ فرمايو:

حج ڦٽي ڪيم هاڻي، ماريس تنهنجي ماڻي، الله جاڻي
راتيان ڏينهان يار سڄڻ ميان، تن توئي ڏي تاڻي
ڏوڙا طالع تين سچوءَ جا، الله جي توکي آڻي

هينئر ان ڪافيءَ جي پيران سنڌس دوست ۽ عقيدت مند فقير عبدالله ڪاتيار جي ڪافيءَ جا ڪجهہ شعر پيش ڪجن ٿا:

توڙي جاڻي يار نہ جاڻي، اسان دست تساڏي وڪاڻي
ڪيتؤ مست ڏتؤ مدهوشي، تي هوشؤن بيهوشي
ڳئي سمجهہ تيا سي اياڻي
عبدالله ڀي آيا آپي، سڻ ڪي نيون نياپي
سچو سائين ماڻ سجاڻي.

ان دور جي ٻئي شاعر، سچل سائين جي ٻالڪي گهرام فقير عشق جو اظهار هن ريت ڪيو آهي:

يار سڄڻ تيڏي ماڻي، ٻهون ميڏي من ڀاڻي، الله جاڻي
ڪڏهن ولاڪي، ڪاوڙ سهڻا، ڪرين نہ نال نماڻي
راتو ڏينهان راهہ پلينديءِ الله تينون اڄ آڻي.

ساڳئي رنگ ۾ خليفي نبي بخش قاسم وري هيئين ڪافي چئي:

توڙي جاڻي يار نہ جاڻي،
اسان دست رانجهي دي وڪاڻي هون،
نيتئي هوش ڏتئي مئي نوشي،

هوشان تي ايان بي هوشي،
ڪڏان اسان خاص سياڻي هون،
پنهان لوڪان دي وچ خوشيان جي هونديان،
اکيان ميڏيان وي رت روندييان
اسان ڪارڻ يار ڪماڻي هون.

هيٺئر سچل سائين جي هڪ ٻي ڪافي جا ڪجهه شعر نموني خاطر پيش ڪجن ٿا:

پيالي عشق پلاڪي، ساجن چا مخمور ڪيتوئي
چشمان دي ويکا چمڪاري، ننگ نيتئي ايک نظاري
چڪنا چور ڪيتوئي
انا الحق دا ماريئي نعرا، حيرت دي وچ پيا جڳ سارا
نانءُ منصور ڪيتوئي.

هيٺئر ان ڪافيءَ جي پيران عبدالله ڪاتيار جي هڪ ڪافيءَ جا ڪجهه شعر پيش ڪجن ٿا. عبدالله فقير قافيو بدلائي پنهنجي ڪافي هن ريت چئي آهي:

لنؤ لائي لائي اسان ڪون لالڻ
هڻ چا مجنون ڪيتوئي
الف آهس ميں والله باالله
هڻ مينون نون ڪيتوئي
سرخئون، سبز سفيد، سياهئون
هڻ بوقلمون ڪيتوئي
عشقئون عبدالله ڪون يار پيارا
ڪجهه تان ممنون ڪيتوئي

ان دور جي هڪ ٻئي شاعر ميان گل محمد فاروقي جي چيل هڪ ڪافي جا ڪجهه شعر نموني طور پيش ڪجن ٿا. جنهن ۾ هن پڻ قافيو بدلائي، ساڳئي رنگ ۾ سهڻي ڪافي چئي آهي. فرمائي ٿو ته:

مئي يار پلاڪي مينون، پلا چا مدهوش ڪيتوئي
پرتئون پيالا پي پهلا، ٿيس تهين دم والـ وهلا
برهئون بيهوش ڪيتوئي
او شراب اڪيندا تيڏا، نيتا خورد و خواب اسيڏا
جوشان درجوش ڪيتوئي

نظر علي فقير وري پنهنجو نينهن هن ريت نروار ڪيو:

چا غلام ڪيتوئي، اپڻي ويڙهي دا
ابرو مزگان دا، تير عشاقان وي
چا سيني صاف ستيوئي
لعل لبان تي بينسر سهندي وي
چا قتل عشاق ڪيتوئي

سچل سرمست جي هڪ مشهور ڪافي آهي:

آهيان آءٌ اسرار، جيڏيون مون کي ڪير ٿيون پانيو
نوري ناري ناهيان، آهيان رب جبار
آٿيو صدق يقين سان، اديون ڙي اعتبار
مرشد پانهو ناچيو سچا تون سردار.

سچل سائين جي ان ڪافيءَ جي پران بيدل فقير جيڪا ڪافي چئي آهي، ان ڪافيءَ جا ڪجهہ شعر ملاحظہ فرمايو:

آهيان آءٌ اسرار، عالم ليکي آدمي
عرشئون اچي اتهين، عشق ڪيتس اظهار
پانهپ پولي ناهہ ڪا، نور آهيان نروار
بيدل بندو ناهہ تون، آڻ اهو اعتبار

جيڪڏهن غور سان ڏٺو وڃي ته نه صرف سنڌ جا شاعر بلڪ پنجاب ۽ بلوچستان جا شاعر پڻ سچل سائين جي ڪلام کان متاثر ٿيا. خواجه غلام فريد جهڙي باڪمال شاعر تي به سچل سرمست جي ڪلام جو اثر نمايان نظر ايندو. ان کان علاوه سيد رکيل شاهه ناڙي وارو ۽ سندن فرزند سيد چيزل شاهه پڻ سچل سائين جي ڪافين کان ڪافي متاثر نظر اچن ٿا. سچل سائين جي هڪ ڪافي آهي:

نه مان مريد، نه مان پير، ساري فقر جو فقير.

سائين رکيل شاهه ساڳئي نموني جي ڳالهه ڪئي آهي، فرمائي ٿو:

آهيان فقر جو فقير

سچل سرمست جي هڪ ڪافيءَ جا ڪجهه شعر ملاحظه فرمايو:

ڏسو عشق جو انصاف، سڀئي مذهب ڪيائين معاف
مڪي وڃڻ جو مقصد ڪيهو ڪر تن اندر طواف
واديءَ ۾ وحدت جي، جڙي لام نه ڪاف
الانسان سري و انا سره، غازين ايءَ غلاف
سچو مذهب عشق جو سوئي آهي صاف.

ان ڪافيءَ کان متاثر ٿي سائين چيزل شاهه هڪ ڪافي چئي آهي، جنهن جو نمونو هيٺ ڏجي ٿو:

ڏس عشق جو هيءَ انصاف
ڪعبو پاڻ ڪري ٿو طواف
نفل نمازان سنتان ساريون
فرض مڙيئي معاف

سچل سائين پنهنجي ڪافي ۾ وڏي وسعت پيدا ڪئي، نوان تجربا ڪري ان ۾ نواڻ پيدا ڪئي. سندس ڪي ڪافيون ائين معلوم ٿو ٿئي ته سوال ۽ جواب واريون آهن. هتي ان جو هڪ مثال پيش ڪجي ٿو:

ڪافي

(عاشق جي طرفان سوال)

اج ڪي صبح اچن ٿا، نروار چئو نجومي
مون هت نماڻيءَ جو پرين حال ڪي پڇن ٿا
هن پار ڏي اچڻ جو چؤڪي سچڻ چون ٿا
پرين آهن پنڌ ۾ ڪي ويڙهي پنهنجي وسن ٿا
سچوءَ جي پِي سڏ لهڻ لئي، قاصد هيڏي منجن ٿا.

ڪافي

(معشوق جي طرفان جواب)

ويل ڪنهن نہ ٿا وسارن، عاشق نہ تُج تون ماندو
نحن اقرب اها اشارت، گڏ توئي سان گذارن
اصل لاڪون طرف تنهنجي، نت نت گهڻو نهارن
جي تو اڪنڊ انهن جي، سي پِي توئي سنڀارن
ڏينهن اتهين چو تو لائين، تو هت سچو سنڀارن.

ان نموني جا ڪجهہ ٻيا مثال پڻ پيش ڪري سگهجن ٿا. سوال واري ڪافي ملاحظہ فرمايو:

منهنجو ڪي هت پڇيائون، سچ چئو ادا ڙي ساٿي!
گوشي ويهي گڏ اوهان سان منهنجي ڳالهہ ڪا ڪيائون

ملاحظہ فرمايو جواب واري ڪافي:

هيئن اج چٽي مڪائون، عاشق اچون ٿا ايڏهين
هن جيءَ جڏي ڪي جيڏيون! آڏر وڏي ڏنائون
مون هن نماڻيءَ سان، ڪيڏا ڪرم ڪيائون

ڪانگل ذريعي پيغام موڪلڻ واري ڪافي جو هڪ شعر ملاحظہ فرمايو:

هينئن ڪانگ اڄ ڪهي ويو ايندئي صبح سويلي،
ڳالهيون ڪندي سڄڻ جون, اڄ رات هت رهي ويو

مطلب تہ سچل سرمست جي ڪافين ۾ زبان, بيان ۽ اعليٰ مضمون کان علاوه ٻيون ڪيتريون ئي خوبيون ۽ خصوصيتون موجود آهن. سندس سهڻين ڪافين کان نہ صرف سندس دور جا شاعر متاثر ٿيا, پر پوئين دور ويندي هاڻوڪي دور تائين ڪيترائي ڪافي گو شاعر کانئس متاثر ٿيا آهن. تنهن ڪري ائين چوڻ ۾ ڪوبہ وڌاءُ نہ ٿيندو تہ بيشڪ سچل سرمست ڪافيءَ جو سرواڻ آهي.

سچل سرمست جي سرائڪي شاعري :

ان ڳالهہ ۾ ڪو شڪ ڪونہ آهي تہ شاهہ لطيف کان پوءِ سنڌي زبان جو وڏي ۾ وڏو شاعر سچل سرمست ئي آهي, پر سرائڪي ۾ سڄي سنڌ ۾سندس جوڙ يا مٽ ملڻ مشڪل آهي. جيڪڏهن ڪين سرائڪي شاعريءَ جو سرواڻ سڏجي تہ ڪو وڌاءُ نہ ٿيندو. سندن سرائڪي ڪلام جنهن ۾ ڏوهيڙا, ڪافيون, جهولڻا ۽ سي حرفيون اچي وڃن ٿيون, تن جو تعداد هن ريت آهي: 10 سي حرفيون, 258 ڏوهيڙا ۽ 490 ڪافيون. سندن سرائڪي ڪلام مولوي محمد صادق راڻيپوريءَ ترتيب ڏنو ۽ اهو سنڌي ادبي بورڊ سن 1959ع ۾ شايع ڪيو.

سنڌ ۽ پنجاب جي سرائڪي شاعريءَ جي مطالعي مان معلوم ٿيندو تہ نہ صرف سنڌ جا وڏا وڏا عالم صوفي شاعر سچل سائين جي ڪلام کان متاثر ٿيا, پر پنجاب جي مشهور صوفي شاعر خواجہ غلام فريد پڻ سچل سائينءَ جو اثر قبول ڪيو. سنڌ ۾ عبدالله ڪاتيار, نانڪ يوسف, غلام حيدر شر, گهرام فقير جتوئي, خير شاهہ رتيديري وارو شير خان پنهور فقير قادر بخش بيدل, حمل خان لغاري, دريا خان فقير, شاهہ نصير, محمد فقير کتياڻ, فقير هدايت علي نجفي تارڪ, غمدل فقير ۽ ٻيا گهڻائي شاعر سچل سرمست جي سرائڪي ڪلام کان متاثر ٿيا.

سنڌ ۾ سرائڪي شاعريءَ جي شروعات ڪڏهن کان ٿي؟ اها ڳالهہ پڪ سان چئي نہ ٿي سگهجي. باقي ڇپيل صورت ۾ سرائڪي ڪلام ارڙهين عيسوي صدي ۾ ملي ٿو. ڪنبڙي جي ڪلتارن روحل فقير ۽ مراد فقير جون ڪجهہ سرائڪي ڪافيون ڪتاب "ڪنبڙي وارن جو ڪلام" ۾ ڇپيل آهن.

روحل فقير ۽ مراد فقير جون ڪافيون سندن دور ۾ يقيناً مشهور هونديون ۽ ان دور جا ڳائڻا فقراهي درگاهن ۽ خانقاهن تي سندن ڪافيون ضرور ڳائيندا هوندا. اهي ڪافيون سچل سائينءَ پڻ ضرور ٻڌيون هونديون ۽ ٿي سگهي ٿو تہ ڪي ڪافيون کين وڻي ويون هجن. ان ڳالھ جو هڪ ثبوت هيءُ ٿي سگهي ٿو تہ روحل فقير جي هڪ مشهور ڪافي آهي:

نينهن لڳا من پياري دا، پياري ڪلنگي واري دا
هردو جهان وچ ڪل رهيا هي، هڪوئي گل هزاري دا
پنهان لوڪان نون موت مريندا، عاشق قتل نظاري دا.

هينئر ان ساڳئي رنگ ۾ سچل سائين جي هڪ ڪافي جا ڪجھ شعر ملاحظہ فرمايو:

نور پريا رخ پياري دا، الا پياري دا، دلداري دا،
سهڻا مينون ايوين پاندا، جيوين گل هزاري دا

سچل سائين جي هن ڪافي ۾ هوبهو روحل فقير جي ڪافي وارو رنگ نظر اچي ٿو. سچل سرمست ان ڪافي جي پران هڪ ٻي ڪافي پڻ چئي آهي. فرمائين ٿا:

سانون عشق لڳا يار پياري دا
سانون نيڻين قوت نظاري دا
پنهان لوڪان نون اجل مريندا
عاشق قتل نظاري دا

سچل سائين جي هن ڪافيءَ جي انهيءَ شعر ۽ روحل فقير واري ڪافي جي شعر ۾ فرق صرف هڪ لفظ جو آهي. اهو لفظ بہ هم معنيٰ آهي. روحل فقير فرمايو آهي تہ:

پنهان لوڪان نون موت مريندا، عاشق قتل نظاري دا

۽ سچل سائين فرمائي ٿو:
پنهان لوڪان نون اجل مريندا، عاشق قتل نظاري دا

"پاڻ سڃاڻڻ" سچل سائين جي شاعري جو اهم عنوان آهي. ان نڪتي کي ورجائي ورجائي بيان ڪيو اٿس. هتي مثال خاطر سندن هڪ ڏوهيڙو پيش ڪجي ٿو جنهن ۾ پاڻ سڃاڻڻ کان علاوه

منصوري مام ۾ ٻيا صوفياڻا نڪتا پڻ سهڻي نموني سمجهايا اٿن. فرمائين ٿا:

هڪ ڏينهن ميڪون مرشد آکيا، "مئي پيالا پيوين"
آکيم: " اينوين سائين، اينوين"
آکيس: "آپ سڃاڻ ٻاجهون، همدم مول نہ ٿيوين"
آکيم: " اينوين سائين، اينوين"
"اپڻي ذات لڪا اٿ ٻينيئن، تيڏا مطلب ٿيسي ڪيوين"
آکيم: " اينوين سائين، اينوين"
موتوا قبل ان تموتوا " مئي پڇاڻون جيوين"
آکيم: " اينوين سائين، اينوين"
آکيس : "ماريا حلاج نغارا، "سچل" تون ڀي مارين تيوين"
آکيم: " اينوين سائين، اينوين"

وحدت الوجود جي سمجهاڻي ڏيندي هڪ هنڌ فرمائين ٿا تہ:

ٻيا ڪوئي جاڻ محض گناهہ هر ڪنهن صورت آپ الله

ٻئي هنڌ فرمايو اٿن تہ:

رانجهو ڪيڙا ڏوهين مين هان، هير رهي وچ ڪٿي ڪٿي
جهنگ سيال تي تخت هزارا، ڏونهين ڏنم اٿي اٿي

سچل سائين جي سرائڪي شاعري ۾، سنڌي شاعري وانگر حسن ۽ عشق وارن موضوعن کي وڏي اهميت حاصل آهي. سندس ڏوهيڙن توڙي ڪافين ۾ جمالياتي شاعريءَ جا جلوا جابجا نظر ايندا. هو وڏو حسن پرست انسان هو. ان جو وڏو ۽ چٽو دليل سندن ڪلام آهي. سونهن کان سواءِ سندس من مونجهو رهي ٿو. سهڻن سان گڏ ٿي پاڻ کي صحيح معنيٰ ۾ سهڻو سمجهي ٿو. فرمائي ٿو:

سهڻيان نال مين سهڻا هووان، بن سهڻيان مين ڪوجهي
ٻاجهہ حسن هوءِ هوءِ ڀي ٿيوي، دل ملول تي موجي.

سونهن وارن جي سراپا چڻ عشق جي دعوت آهي. خاص طور ابرو مزگان مطلب تہ اکڙيون سراسر عشق آهن. اهي تير ڪمانان بہ آهن تہ باز بہ آهن. جن کان عاشق ڪنهن بہ صورت ۾ بچي نہ ٿو سگهي.

اکيان عشق تي عشق ني ابرو مزگان عشق سپوئي
عاشق ويک حسن دي مرچي، حال وجيندا روئي
سچل تير ڪمانا، بازان، پچ نہ سگهدا ڪوئي.

سچل سائين جي ڪلام ۾ عوامي شاعريءَ جا ڪي نمونا پڻ نظر اچن ٿا. مثال خاطر هڪ ڏوهيڙو پيش ڪجي ٿو جو هنر سان تعلق رکي ٿو ۽ منجهس محبوب جي وارن، اکڙين ۽ ڀروئن کان سواءِ عشق ۽ عقل جي جهيڙي بابت تمام سهڻي تشبيهہ ڏنل آهي.

ول ول چلي ڪاليان زلفان، يار سهڻي ديان ڪنڌيان
ويکڻ نال مريندنيان دورئون، هوءِ هوءِ اکيان ڪنڌيان
عشق عقل دا جهيڙا ايوين، جيوين منجهيان ڪنڌيان
سچل قوس ڪمانان کهنديان، وهہ وا پروان ڪنڌيان

سندس سرائڪي ڪلام ۾ عوامي زبان ۽ محاورا عام جام نظر ايندا. هتي نموني خاطر بہ ٽي مثال پيش ڪجن ٿا. هير کي سندس ماءُ مهڻو ڏيندي چئي ٿي تہ:

اسان سيالين ڪنون باهر پئي اين
ڪيا ڪيتوئي ڙيا ڪيا ڪيتوئي!

هير ماهي خاطر سڀ مهڻا خوشي سان قبول ڪيا. سچل سائين هير جي ان جذبي جي ترجماني ڪندي فرمائي ٿو تہ:

ماهي دي مهڻي ڪڏ قبوليم، هڻ وال پڇي نا ولان

سنڌ جي ڳوٺن ۾ اهو رواج آهي تہ سڪ پريت وڌائڻ خاطر هڪ ٻئي ڏانهن ٻوڙ پاچي موڪليندا آهن. اها ڳالهہ بيان ڪندي سچل سائين فرمائي ٿو:

طرفون تيڏي يار پيارل، پاچي عشق دي آئي.

هڪ ٻيو مثال ملاحظہ فرمايو جنھن ۾ محبوب آڏو نوڙت ۽ نياز جو هڪ نيارو مثال پيش ڪندي موتين ڪان وڌيڪ سھڻي سرائڪي استعمال ڪئي اٿائين. فرمائي ٿو:

ساري راج تيڏي دي گولڙي گولڙي هوسان،
شالا اسان ڏھون مھر پوويئي،
ايڏي اوڏي مول نہ ويسان، يار سھڻا
تيڏي جھولڙي جھولڙي هوسان
لوڙ ڪتيان دي، دلبر تيڏي دي،
رڇڙا يا وت پولڙي پولڙي هوسان
روز ازل ڪنون سڻ سچل سائين،
ناںءِ تيڏي تؤن گھولڙي گھولڙي هوسان.

انھن مثالن مان معلوم ٿيو تہ سچل سرمست کي سرائڪي زبان تي عبور حاصل هو. سندن سرائڪي ڪلام ۾ مضمون گھڻي ڀاڱي ساڳيا سنڌي زبان وارا آهن.

جيئن شاھ لطيف سنڌي شاعريءَ کي عروج تي رسايو، تيئن سچل سرمست وري سرائڪي شاعريءَ کي ڪمال تي پھچايو. شاھ لطيف پنھنجي ذات ۽ ڏانءَ سان سنڌي بيت ۽ وائي کي مقبول بڻايو تہ سچل سرمست وري سرائڪي ڏوهيڙي ۽ ڪافي کي مقبوليت عطا ڪئي. هن وقت تائين ڪوبہ شاعر سرائڪي زبان ۾ ايترو گھڻو ۽ ان معيار جو ڪلام چئي نہ سگھيو آهي.

اها هڪ حقيقت آهي تہ سچل سرمست هڪ حسن پرست انسان هو. هن پنھنجي ڪلام ۾ حسن ۽ عشق جون ڳالھيون، مضمون ۽ بيان اهڙي نموني آندا آهن جن جو مثال ملڻ مشڪل آهي.

اهو حسن جنھن جي ڏسڻ سان عابدن ۽ زاهدن کان تسبيح، مسيت مصلو ۽ ورد وظيفو وسري وڃي، اهڙو حسن جنھن جي ڏسڻ سان ملان، توڙي قاضي حيران ۽ مستان ٿي وڃن، ان حسن جي تعريف سچل سائين هن ريت ڪري ٿو:

شمع ڪنون رخ روشن افضل طرحين طرح تجلا
زاهد ويکڻ نال وساريا، تسبيح مسيت مصلا
ويک حسن حيران ٿئي سچل، ڪيا قاضي تي ڪيا ملا

محبوب جي منهن کي هڪ روشن ڪتاب سڏيندي سچل سرمست ان جي صفت ۾ ساراهہ ۾ ڪمال ڪري ڇڏيو آهي. هڪ هنڌ فرمائي ٿو:

منهن محبوب دا سارا مصحف، زيرين زيرين نالي،
عشق واليان آياتان دي وچ، پيش تي شد برحالي،
جزمان نقطي صحيح سڄاڻين، قاري ڪوئي سنڀالي،
”بسم الله“ نال لکيان سڀ سوران، پڙهن ورهي والي.

سندس نگاهہ ۾ اهڙي محبوب جو ديدار هزار حجن جي برابر آهي. نہ فقط ايترو پر محبوب جي حسن کي عام مخلوق سڏڻ کان بہ منع ڪري ٿو. ڇاڪاڻ تہ اهو سراسر ربوبي رنگ آهي.

ڏٺاسين رخسار سهڻي دا، خوش خورشيدي خوبي
نا مخلوق آکيجي سچل، سارا رنگ ربوبي

اهڙي حسن کي سجدو ڪرڻ عيب عبادت آهي. سچل سائين عاشقن کي اها ئي صلاح ڏئي ٿو:

حسن ڪون سجده، چوڙڏي ڪعبہ، ايوين ڪر تسلا.

هونئن تہ هر شاعر پنهنجي ڪلام ۾ حسن ۽ عشق جي مضمون کي وڏي اهميت ڏني آهي، پر سچل سرمست انهيءَ موضوع ۽ مضمون ۾ جيڪا جدت ۽ انفراديت پيدا ڪئي آهي، سا سندس ئي ذات جو ڪمال آهي. هتي نموني طور سندس هڪ اهڙو شعر پيش ڪجي ٿو جنهن ۾ محبوب جي حسن جي تعريف اهڙي انداز ۾ ڪئي اٿس، جڻ اهو نظارو اکين سان پيو ڏسجي ۽ اهڙي ريت سندس شعر محاڪاتي شاعري جو هڪ اعليٰ مثال بڻجي پيو آهي. فرمائي ٿو:

وقت نماز ديگر دي ڏٺم، واهہ حسن دي چالي،
پيچون پيچ لٽڪ پئي ڳل تي، ڪيس بشيهر ڪالي،
ڏوجهي ڏيک حڪومت والي، نيڻ نواب نرالي،

مزگان تير، ڪمانان ابرو مارن ڪرن نہ ٽالي،
ڪائي عرض نہ رکندي ڪنهن ديہ مست قرن متوالي،
لعل لبان ياقوت رماني، عالي منصب والي،
سچل ڏيک انهان دي اڳون، ڪيتا "هان" حوالي.

محبوب جي مڪمل حسن جي تصوير پيش ڪرڻ ممڪن نہ آهي، تنهن ڪري سچل سائين جي سرائڪي شاعريءَ مان مثالن طور ڪجھ اهڙا ڏوهيڙا پيش ڪيا وڃن ٿا، جن جي ذريعي سچل سائين اسان سان عجيبن جي اکڙين جو احوال اوريو آهي.

خيرپور جا مير شڪار جا شوقين هئا. باز پالڻ ۽ بازن ذريعي شڪار ڪرڻ سندن عام مشغلو هوندو هو. سچل سائين کي انهن بازن بابت سٺي ڄاڻ هئي. اکين کي باز سان تشبيهہ تہ گھڻن ئي شاعرن ڏني آهي، پر سرمست اها تشبيهہ ڏيڻ وقت بازن جا مختلف قسم پڻ بيان ڪيا آهن. ڪجھ مثال ملاحظہ فرمايو:

ظالم ديان زوراور اکيان، باشي، باز يا بحريان
ڪجليان قاتل عشاقان ڪون، قتل ڪريندريان قهريان.

ٻئي هڪ ڏوهيڙي ۾ فرمائي ٿو:

زُري، باز سهڻي ديان اکيان، شوقي زور شڪاري

محبوب جون اکڙيون قاتل آهن. اهي قتل ڪن ٿيون تڏهن بہ اهي "سڳوريون" سڏيون وڃن ٿيون. فرمائي ٿو:

اکيان باز عقاب سهڻي ديان، شور گهتن شهزوريان
خوني خون ڪريندريان سچل، تاپي سدا سڳوريان.

هڪ ڏوهيڙي ۾ اکڙين کي شهباز ۽ زُري سان تشبيهہ ڏيندي، اسلامي سزا جو ذڪر وڏي خوبي ۽ خوبصورتيءَ سان ڪيو اٿس. فرمائي ٿو:

سهڻي ديان شهباز اکين هن، يا وت ظالم زُري،
مزگان ڏيون تعزير عشاقان، دين والي ڄڻ دري،

سچل سرمست اکڙين کي نہ فقط بازن سان تشبيهہ ڏني آهي، پر انهن لاءِ ڪي بيون نيون ۽ نراليون تشبيهون پڻ ايجاد ڪيون اٿس. مثلاً ڪڏهن انهن کي شينهن سڏي ٿو تہ ڪڏهن شهزاديون تہ ڪڏهن وري ڪيفي ڪيف ڪڪوريون سڏيندي انهن جي صفت ۾ ساراهہ ڪندو رهي ٿو. اهي ايڏيون زوراور آهن جو زوري دل جي دنيا تباهہ ۽ برباد ڪري ڇڏن ٿيون.

سهڻي ديان ظالم اکين، شير وتن جڻ شوري
شور گهتن شهزاديان، ڏوهون ڪيفي ڪيف ڪڪوري
نينهن دي نيزي برڇيان چاون، يا وت جام ڪٽوري
ڪرن تاراج دليان ڪون سچل، زوراور نال زوري.

سچل سائين فرمائي ٿو تہ اکڙين جا شير ٻيلائي شينهن کان بہ ٻہ رتيون وڌيڪ ظالم ۽ قاتل هوندا آهن. عام شينهن کان ماڻهو پاڻ بچائي سگهي ٿو پر اکڙين جي شينهن کان بچڻ ناممڪن آهي:

شير اکين دي غالب هوندي، اتي شير جهنگل دي،
شير اکين ڪنون ڪوئي نابچسي، آسي وچ چنگل دي،
جهنگ والا مڙ ويندا، اي تان ڪڙدا ڪاڻ قتل دي،
مارڻ ٻاجهون مشتاقان دي، اهي سچل مول نہ ٽلدي.

عجيبن جون اکڙيون عشق ئي عشق آهن. انهن جادوگرن کي ڏسي هر ڪنهن کي حيرت ٿئي ٿي. عاشق ويچارو حسن جا مورچا ڏسي هيسجي وڃي ٿو. پلا اهڙي حالت ۾ هو پاڻ کي ڪيئن بچائي سگهي ٿو:

اکيان عشق تي عشق ني ابرو مزگان عشق سيوئي
جادوگر دا جادو ڏاڍا، سڀ نون حيرت هوئي،
عاشق ويک حسن دي مرچي، حال وڃيندا روئي،
سچل تير، ڪمانان، بازان، يچ نا ويندا ڪوئي.

حسن جي فوج جا بهادر سپاهي جڏهن ڪنهن تي ڪاهہ ڪن ٿا، تڏهن عاشق ويچارا خوف وچان دانهن ڪندي چون ٿا تہ "يا الاهي پردو رکجانءِ."

مٿين مثالن مان معلوم ٿيندو ته سچل سائين پنهنجي سرائڪي ڏوهيڙن ۾ جتي اڪثرين جا عجيب احوال اوريا آهن، اتي بيون ڪيتريون ئي اهم تاريخي ڳالهيون پڻ ڪيون آهن. جيئن مٿي آيل ڏوهيڙي ۾ دراني، ايراني، رومي ۽ ارغوني فوج جو ذڪر ڪيو ويو آهي، جن سنڌ تي حملا ڪري ان کي تباهه ۽ برباد ڪيو. ان کان علاوه سندس هيءَ مصرع پڻ تاريخي آهي:

مزگان ڏيون تعزير عشاقان، دين والي جڻ دري

انهيءَ مصرع مان مذهبي سخت گيري ۽ سزائن جو پتو پوي ٿو. اهڙي ريت اڪثرين جي ظالمانه روش جو ذڪر ڪرڻ وقت سچل سائين خاص طور ارغونن ۽ درانين جي ظالم فوجين جو پڻ ذڪر ڪيو آهي. جنهن مان معلوم ٿئي ٿو ته سچل سرمست جا ان قسم جا سرائڪي ڏوهيڙا هڪ طرف تاريخي واقعن ڏانهن اشارو ڪندي سندن تاريخي شعور جي شاهدي ڏين ٿا ته ٻئي طرف اهي فڪر ۽ فن جي لحاظ کان وڏي وسعت ۽ اهميت رکن ٿا.

سچل سائينءَ جي ڪلام ۾ صوفياڻا اصطلاح :

صوفياڻا اصطلاح ٻڌائڻ کان اڳ اهو ضروري آهي ته تصوف جي مختصر تعريف بيان ڪئي وڃي. تصوف جي ڪتابن ۾ مختلف بزرگن مختلف نموني تصوف جي تعريف ڪئي آهي. ڪن جو خيال آهي ته صوفي اهو آهي جيڪو صوف جو (هڪ قسم جو ٿلهو) ڪپڙو پهري. ڪن جو خيال آهي ته اصحاب صفه مان اهو لفظ نڪتو آهي (51). ڪن جو خيال آهي ته هي لفظ صفا مان نڪتل آهي. صوفي اهل صفا مان هوندا آهن. حضرت ابو محمد مرتش جو قول آهي ته حسن خلق تصوف آهي. حضرت ممشاد علي دينوري فرمايو آهي ته "بيڪار شيون ڇڏي ڏيڻ تصوف آهي." حضرت ذوالنون مصريءَ جو قول آهي ته صوفي اهو آهي جو اهڙي نصيحت ڪري جنهن تي پاڻ عمل ڪندو هجي.

جيئن ته تصوف جو تعلق اهڙين ڳالهين سان آهي، جيڪي محسوسات کان مٿاهيون آهن، تنهن ڪري انهن کي سمجهڻ تمام ضروري آهي. جيستائين ڪو شخص انهن کي نه ٿو سمجهي، تيستائين ڪنهن صوفي شاعر جو ڪلام سولائيءَ سان ۽ صحيح نموني سمجهي نه سگهندو.

سچل سرمست هڪ صوفي بزرگ هو. سندس سمورو ڪلام عارفاڻو ڪلام آهي. ان ۾ ڪيترائي صوفياڻا اصطلاح استعمال ڪيل آهن. جنهن تي هڪ ڪتاب لکي سگهجي ٿو پر هتي تمام مختصر نموني انهن مان ڪن ٿورن اصطلاحن جي سمجهاڻي ڏجي ٿي. اهي اصطلاح ٻن قسمن جا

آهن: هڪڙا علمي ٻيا شاعراڻا. علمي اصطلاحن جا ڪجھ مثال هن ريت آهن. جهڙوڪ: احديت، وحديت، ڪثرت، برزخ، عروج، نزول، شهود وغيره. شاعراڻا اصطلاح آهن: زلف، رخ، خال، خط ابرو رخسار قد وغيره.

سچل سائين جي رسالي ۾ ڪجھ ڪلام اهڙو بہ آهي، جنهن کي شطحيات ۾ شمار ڪري سگهجي ٿو.

شطحيات، شطح جو جمع آهي. ان جو مطلب آهي تہ اهي گفتا ۽ نڪتا جيڪي مستي جي حالت ۾ صوفي سڳوري جي زبان مان نڪرن، جيڪي ظاهربين ملن کي غير شرعي معلوم ٿين ٿا. اهوئي سبب آهي جو صوفين سان ملن جي دشمني ۽ فتوائن سبب ڪي سوريءَ تي چڙهيا، ڪن جي کل لهرائي وئي. ڪي قتل ڪرايا ويا. ڪي گهاڻي ۾ پيڙايا ويا. جيڪڏهن غور سان ڏٺو وڃي تہ انهن گفتن ۾ ڪنهن نہ ڪنهن راز ڏانهن اشارو هوندو آهي. اهو راز ڪي رند ئي پروڙي سگهن ٿا. سچل سائين فرمايو آهي:

سوئي ڪم ڪريجي، جنهن وچ الله آپ بڻيجي
اها تڪبير فنا في والي، پهلي پهر پڙهيجي
مار نغارا اناالحق دا، سولي سر چڙهيجي
وچ ڪفر اسلام ڪڏاهان، عاشق تان نہ اڙيجي
سبحاني ما اعظم شاني، سچو سر سليجي

آخري مصرع ۾ سچل سائين فرمايو آهي تہ بايزيد بسطامي جيڪا ڳالھ ڪئي آهي "سبحاني ما اعظم شاني" يعني مان پاڪ آهيان ۽ منهنجو ڪيڏو نہ وڏو شان آهي. اهو راز پروڙڻ گهرجي. هڪ ڀيري بايزيد بسطامي آڏو ڪنهن شخص قرآن مجيد جي هيءَ آيت پڙهي، "ان بطش ربڪ لشديد" يعني تنهنجي رب جي پڪڙ شديد آهي، تہ بايزيد هڪدم چئي ڏنو تہ: ان بطشي اشد. تحقيق منهنجي پڪڙ شديد تر آهي، يعني ان کان بہ وڌيڪ آهي.

ظاهر ۾ هيءَ جملو گستاخانہ معلوم ٿئي ٿو پر جيڪڏهن غور سان ڏٺو وڃي تہ ان ۾ بہ ڪونہ ڪو راز ضرور آهي. اهوئي سبب آهي جو سچل سرمست، بسطاميءَ جي ڳالھ ڪئي آهي، پر افسوس جو اها ڳالھ هر ڪو سمجهي نہ ٿو سگهي. ڪاش اها ڳالھ ڪو سمجهي سگهي.

بسطامي ڪيهي بات کهي هي،
ڪوئي سمجهڻ والا هوءِ

هيٺئر ڪجھ صوفيائن اصطلاحن جي معنيٰ ڏجي ٿي:

ٻتخانو : هر اهاشيءِ جيڪا حقيقي محبوب جي ميلاپ جو ذريعو بڻجي، سا بت آهي. لازمي طور انهيءَ مان مراد آهي: مرشد جي رهڻ واري جاءِ، شيخ جي خانقاه.

برزخ : عالم مثال

باغ : ڪشادو محل. سالڪ جو وجود ڇاڪاڻ تہ اهو نهايت ڪشادو هوندو آهي.

بلبل : عارف رباني، جيڪو نفس اماره کان ڇوٽڪارو حاصل ڪري ذڪر ۽ فڪر ۾ مشغول ٿي ويندو آهي.

حياتي : شعور، ظهور، ڄاڻ

دنيا : صوفين جي نظر ۾ حق تعاليٰ کان غفلت جو نالو دنيا آهي، جيئن مولانا روميءَ فرمايو آهي.

چيست دنيا از خدا غافل بدن
ني قماش ونقتہ و فرزند و زن

ذڪر : الله جي ياد: ان ياد ۾ ٻيو سڀ ڪجھ وساري ڇڏڻ. هر اهو ڪم جنهن جي ذريعي حق کي ياد ڪجي. ذڪر جو ڪمال اهو آهي جو ذاڪر ۽ مذڪور جي وچ مان حجاب ختم ٿي وڃي. ذڪر جا ڪيترائي قسم آهن:

1. **لساني :** زبان سان ذڪر ڪرڻ
2. **قلبي :** دل سان ذڪر ڪرڻ. ان کي ملڪوتي ذڪر چيو ويندو آهي.
3. **نفسي :** عقلي تصور کان اصلي مقصد طرف وڃڻ.
4. **لاهوتي :** سالڪ جي دل ۾ نور جو چمڪاٽ ٿيڻ
5. **نفي اثبات :** ڪلمي پاڪ لا الاه الي الله جو ذڪر.
6. **اسم ذات :** الله جو ذڪر. ملڪوتي ذڪر، الا الله جو ذڪر.
7. **جبروتي :** الله جو ذڪر، هو هو وارو ذڪر.
8. **مريضاڻو :** مريضن وانگر ڪنجھندي ذڪر ڪرڻ. سهروردي طريقي ۾ اهڙي نموني ذڪر ڪيو ويندو آهي.
9. **ڏک ڀريو ذڪر :** ڏک ڀرئي لهجي ۾ ذڪر ڪرڻ. قادري طريقي وارا ان طرح ذڪر ڪندا آهن.
10. **عشقيہ :** ذوق جي غلبي واري آواز ۾ ذڪر ڪرڻ. هيءَ طريقو چشتين وٽ رائج آهي.

ڪي عاشق ذڪر واري منزل کان اڳان اڳتي هوندا آهن. تنهن ڪري اها منزل کين معمولي نظر ايندي آهي. ڪي ڏيکاءُ طور ذڪر ڪندا آهن. اهوئي سبب آهي جو سچل سائين فرمايو آهي ته پاڻ سڃاڻڻ کان سواءِ اهي سڀ ذڪر اجايا آهن.

قلبي ۾ نه قرار، آهي عاشقن کي
روحيءَ لک رلايا، نه نفي نفع دار
سريءَ سو وڃايا، خفيءَ ڪيا خوار
اپر اخفا ناه ڪو طالب کي تڪرار
ريءَ پروڙڻ پانهنجي، آهه شيطانن شڪار
"سچو" هي سنسار، سارو پاڻ سهي ڪرين.

زبان : الاهي راز

ساقي : محبت الاهي وارو شراب پياريندڙ ڪامل مرشد.

شهر : وجود مطلق. سڀ ڪجهه ان شهر ۾ آباد آهي.

صبح ۽ شام : صبح مان مراد وحدت ۽ شام مان مراد ڪثرت آهي.

فقر : فنا في الله ٿيڻ. ٻنهي جهانن کان منهن موڙڻ.

لاهوت : ڳجهو خزانو. فنا جو مقام. وحدت جي حقيقت. جيڪا هر شيءِ ۾ آهي. لاهوت اصل ۾ لاهو الي هو آهي.

ناسوت : بشريت. عالم بشريت.

نامرادي : اهو مقام جتي سالڪ جي دل ۾ ڪا خواهش باقي نه رهي. هن مقام تي عاشق عين معشوق جو ارادو بڻجي ويندو آهي ۽ عاشق جي رضا معشوق جي رضا جي تابع ٿي ويندي آهي. سرمد فرمايو آهي:

سرمد غم عشق را بشادي نه دهي
دردي اگرت رسد، منادي نه دهي
صد بار اگر شود مرادت حاصل
زنهار ز دست نامرادي نه دهي

حوالا ۽ واڌارا

1) صوفي نظر محمد منشي ولد الله بخش مغل تيموري دهلوي، ساڪن هشت پشت بہ شڪارپور، محلہ دارون گران متصل پير دادوائي رحہ سچل سائين جو عقيدت مند هو ۽ سٺو شاعر هو. سندس تخلص "محب علي" هو. ڪڏهن ڪڏهن پنهنجو نالو تخلص طور آڻيندو هو. سندس ڪلام سنڌي، سرائڪي ۽ فارسي ۾ موجود آهي. اهو گهڻي ڀاڱي درازي درگاهہ سان وابستہ آهي. هن درگاهہ جي گادي ڌڻين جي وفات جون تاريخون، انهن جو سنڌي ۽ فارسي ڪلام پنهنجي بياض ۾ گڏ ڪيو آهي. ان کان علاوه هن نانڪ يوسف جو ڪلام پڻ ڪٺو ڪيو هو. سندس ان بياض جي مدد سان ڊاڪٽر تنوير عباسي مرحوم نانڪ يوسف جو ڪلام مرتب ڪيو. هتي سندس ڪلام جو نمونو پيش ڪجي ٿو:

ڏوهيڙو:

جي اچين تا اچ اتي مند ملڻ جي، وهڪ وٺ درياهہ جي، نڪي گپين گچ
پار لنگهيندي پر ڏي، رکي ثابت سچ، محبت مولا جي سندو من ۾ ٻارج مچ
ڪيي چڏين ڪوڙ جو منجهان قلب ڪچ، تہ ونين وائو ورهہ جو سڀ کان ڳورو ڳچ
ڪري ثوابي ڪمڙا، برن ڪمن ڪڙن بچ، "نظر محمد" نينهن جون، چيريون پائي نچ
پرواني جان پچ، تہ پرين ڪرني پانهنجو.

ڪافي:

شـــاهـــہ درازا جـــي هـــتـــڻـــون يـــار الـــفـــي عشـــق جـــي مـــون پـــاتـــي
1 ـ شاهہ قبول محمد سائين ڏنو مون پري پيالو بسم الله ڪر ساڻ خوشي جي ورتم نينهن نرالو
دم پـــرهـــہ ڦـــتـــي پـــريـــاتـــي
2 ـ چئن پنجن اولاد انهن جو ٿي تون هميشہ گولو سيد شاهہ جيلاني حسيني منجهان ٿيندءِ ڪم سولو
جـــو آ مـــحـــبـــوب حـــق ذاتـــي
3 ـ "نظر محمد" مرشد جي وٽ وصيت جا تو ڪيائين، پشت بپشت اولاد صالح تو عشق بخت سان ٿين
سا ٻـڌي ٿـي دل خـوشـي ڇـا تـي.

2) تاريخ سکر، مولائي شيدائي، ص: 381، سنڌي ادبي بورڊ، 1992ع.

3) سنڌي ڪتابن جو مشهور پبلشر هو. سندس جنم 1868ع ۾ شڪارپور ۾ ٿيو. تعليم حاصل ڪرڻ ڪان پوءِ تعليم کاتي ۾ منشي مقرر ٿيو پر ان سان گڏوگڏ سنڌي ڪتاب ڇپرائڻ جو ڪاروبار پڻ ڪندو رهيو. سندس چالاڻو 16 اپريل 1934ع تي ٿيو.

پير علي محمد راشدي هريسنگهه ۽ پوڪرداس جي تعريف ڪندي لکيو آهي: "جيڪڏهن سنڌي زبان اڄ تائين حيات آهي تہ ان جو هڪ سبب پوڪرداس جو ڇاپخانو بہ آهي. ان ڇاپخاني جي وسيلي اڌ صدي تائين سنڌي ڪتاب ڇپبا رهيا. پوڪرداس جي حيثيت سنڌي زبان جي تاريخ ۾ اهائي آهي، جا اردو زبان جي حالت لکنو واري منشي نولڪشور کي حاصل ٿي. سرگواسي سوين ڪتاب لکرايا ۽ هزارين جلد ڇپرائي پڌرا ڪيا. سندس مقابلي ۾ سکر جي ماستر هريسنگهه بہ پوءِ ساڳيو ڪاروبار شروع ڪيو ۽ زبان جي وڏي خدمت ڪئي. پر پوڪرداس جو ڪاروبار وڌيڪ وسيع هو. سنڌي زبان جي ڪا بہ تاريخ اوستائين مڪمل ٿي ڪانہ سگهندي، جيستائين ان ۾ سنڌي جي انهن ٻن محسنن يعني پوڪرداس ۽ هريسنگهه جو ذڪر نہ هوندو."

4) ان ڪافي کي سنڌالاجي طرفان ڇپرايل ڪتاب "غزلن جو غنچو" ۾ غزل ڪري ڄاڻايو ويو آهي. اهو ڪتاب سنڌ يونيورسٽيءَ جي ٻن فاضل استادن وڏي محنت سان تيار ڪيو آهي، جيڪو سنڌ يونيورسٽيءَ جي نصاب ۾ پڻ شامل آهي. ان ساڳئي ڪتاب ۾ سچل سرمست جي سر مالڪوس ۾ ڇيل هڪ ٻي ڪافي "آهي انهين اکين کي خاصو خمار تنهنجو" کي پڻ بحر وزن ۾ ڏسي غزل ڪري ڄاڻايو ويو آهي. ان جي پيروي ڪندي ڊاڪٽر اياز قادري پنهنجي ڪتاب "سنڌي غزل جي اوسر" ۾ انهن ڪافين کي غزل ڄاڻايو آهي.

5) عثمان علي انصاري: رسالو سچل سرمست، ص: 49، سنڌي ادبي بورڊ، حيدرآباد، سنڌ، سال 1958ع.

6) ورق 146، پبلڪ لائبريري خيرپور ميرس.

7) عثمان علي انصاري: رسالو سچل سرمست، ص: 49

8) ورق 146، پبلڪ لائبريري خيرپور ميرس.

9) ڏسو جامع سنڌي لغات، ص: 281، سنڌي ادبي بورڊ، حيدرآباد، سنڌ.

10) عثمان علي انصاري: رسالو سچل سرمست، ص: 49

11) عثمان علي انصاري، رسالو سچل سرمست، ص: 58

12) ورق 50

13) رشيد احمد لاشاري، سچل جو رسالو ص: 186، آر.ايڇ.احمد اينڊ برادرس، حيدرآباد، سنڌ.

14) ورق 200
15) ورق 200
16) ڏسو ص: 234
17) ورق 198
18) ورق 186
19) ورق 60
20) مولوي محمد صادق "سچل سرمست جو سرائڪي ڪلام"، ص: 60، سنڌي ادبي بورڊ، حيدرآباد، سنڌ، سال 1959ع.
21) ورق 215
22) مولوي محمد صادق "سچل سرمست جو سرائڪي ڪلام"، ص: 81، 82
23) رشيد احمد لاشاري، "سچل جو رسالو"، ص: 326، آر.ايچ. احمد اينڊ برادرس.
24) اي امڙ! اهي اکيون الله تعاليٰ فقط رانجهن جي ديدار لاءِ ئي ڏنيون آهن. خطي نسخو ورق 189
25) مولوي محمد صادق "سچل سرمست جو سرائڪي ڪلام"، ص: 172، سنڌي ادبي بورڊ، حيدرآباد، سنڌ، سال 1959ع.
26) مولوي محمد صادق "سچل سرمست جو سرائڪي ڪلام"، ص: 172.
27) ورق 186
28) مولوي محمد صادق "سچل سرمست جو سرائڪي ڪلام"، ص: 172.
29) ورق 186
30) ورق 93
31) مولوي محمد صادق "سچل سرمست جو سرائڪي ڪلام"، ص: 363، 364، سنڌي ادبي بورڊ، حيدرآباد، سنڌ، سال 1959ع.
32) ڏسو ڪليات امين، ص: 2_3، سن 1966ع
33) تذڪره لطيفي، ياڱو ٻيو ص: 231، سن 1967_1968ع
34) بخش علي فقير سنڌي سرائڪي ۽ فارسي ۾ ڪلام چيو جنهن ۾ بيت، ڪافيون، سي حرفيون، سهرا ۽ فارسي غزل اچي وڃن ٿا. فقير صاحب جو سمورو ڪلام راقم وٽ محفوظ آهي. فقير صاحب سخي قبول محمد جي شان ۾ ڏوهيڙا چيا آهن جن مان ٻه ڏوهيڙا نموني طور پيش ڪجن ٿا:

منصب دار قبول محمد، دوست دلبر درازي،
فلڪ اتون لهه ملڪ گهنن تلقينا طلب طرازي،
ڪڪر ڪرم سرتاج سخيان نوري ننگ نوازي،
بحر هدايت بخش علي هي، مسلڪ فقيران سازي،

2. قرب ڪمال جمال جبيني، صورت يوسف ثاني،
انت حساب نه ڪوئي اولا راز مٿس رحماني،
پر ڪر ڪوثر جام پليندا دوڙ دراز تو داني،
بخش علي مطلوب مليندا، نال نظر نوراني.

35) 1930ع ڌاري قنبر علي خان ﻫﺮ هيڊ ماستر هو. تصوف جي هڪ نڪتي بابت خيرپور ميرس جي هڪ شاعر انور علي پناڻ سان سندس ڏگهو بحث هليو. انور علي پراڻي فوجداريءَ جي ويجهو رهندو هو. هنن هڪ ٻئي کي منظوم خطن ذريعي جواب ڏنا. مولوي ثناء الله ثنائي پڻ پنهنجي مائٽ جي مدد ﻫﺮ انور علي کي جواب موڪليندو رهيو.
36) سندس مزار رتيديري ﻫﺮ آهي. "وچ مڪان رتيديري خير شاهه نانءُ سڏايان". وڌيڪ تفصيل لاءِ ڏسو راقم جو ڪتاب "سچل سرمست جا طالب"، سچل چيئر، شاهه لطيف يونيورسٽي خيرپور، 1998ع
37) سندس وفات 1278ع ﻫﺮ ٿي. هڪ روايت موجب گهرام فقير ڪيس سچل سائين جي خدمت ﻫﺮ وٺي ويو.
38) هڪ بياض ﻫﺮ ٻه شعر وڌيڪ ڏنل آهن، جي هيٺ ڏجن ٿا ته جيئن پڙهندڙ پوري ڪافي کان واقف ٿين:

1. ڪوه نه ڪرين قريب لئي، من معرفت ﻫﺮ ماد ميان
نينهن جو نعرو هڻي، سڀ شڪ لاهي ٿي شاد ميان
دين ڪفر ڪئون نڪري، ٻڌ عشق تي اعتقاد ميان
ديدان پنهنجي ديدار جون، آڏو ڪنديءَ امداد ميان

39) زباني روايت عبدالحڪيم جيهو عمر 50 سال، ويٺل درگاهه فقير محمد صلاح.
40) ديوان بيدل، عبدالحسين شاهه موسوي، ص: 43، سنڌي ادبي بورڊ، 1954ع
41) بياض فقير محمد بيڪس، ورق 162، سن 1294هه

42) فقير صاحب جڏھن بيمار ٿيو تہ غشي اچي ويس. سندس مريد پاڙي واري مسجد جي ملان کي وٺي آيا. ملان اتي اچي قرآن پاڪ پڙھڻ شروع ڪيو تہ فقير صاحب چيس تہ "ھون ھون"، تنھن ھوندي بہ ملان قرآن پاڪ پڙھندو رھيو. فقير کي ڪاوڙ آئي ۽ لت ھڻي چيائينس تہ : "قرآن غلط ٿو پڙھين." مريدن کي چيائين تہ : "ھن کي ٻاھر ڪڍو، راڳ شروع ڪيو." فقير، سچل سرمست ۽ محمد صلاح جو ڪلام ڳائيندا رھيا ۽ راڳ ھلندي فقير صاحب فوت ٿي ويو. (زباني روايت عبدالحڪيم جيھو ويٺل درگاھ محمد صلاح)

43) محمد عثمان سڪري اصل ۾ شڪارپور جو ويٺل ھو ۽ درزڪو ڪم ڪندو ھو. تمام سنو ڪاريگر ھو. سندس پيءُ ماءُ فوت ٿي ويا تہ ڇورو ڇنو ٿي پيو. قاضي عبدالفتاح سڪر واري جي گھرواري جڏھن شڪارپور پنھنجن مائٽن سان ملڻ وئي تہ ھن يتيم تي ڪيس رحم آيو ۽ ڪيس سڪر وٺي آئي. پوءِ محمد عثمان سڄي حياتي سڪر ۾ رھيو ۽ پاڻ کي سڪري سڏائيندو ھو. ڪافي جو سنو شاعر ھو. راڳ ويراڳ سان دلچسپي ھيس. سن 1930ع ڌاري فوت ٿي ويو. (زباني روايت سيد عبدالحسين شاھ موسوي).

44) اھي پراڻا ڪاغذ محترم دوست علي محمد جنڊان ويٺل دونھون، راقم کي آڻي ڏنا.

45) فقير عبدالله، پير صاحب پاڳاري حضرت صبغت الله شاھ اول جي آخري ايام ۾ اندازاً 1245-1240ھ ڌاري وفات ڪئي. خليفي صاحب جو رسالو ڊاڪٽر بلوچ، سنڌي ادبي بورڊ، 1966ع

46) فقير صاحب جو قبو نھايت ئي زبون حالت ۾ آھي. ان جي جلد مرمت ڪرائي وڃي ۽ فقير محمد صلاح جي قبر تي بيدل فقير واري قطع تاريخ جو ڪتبو لڳايو وڃي.

47) مٿين ڪافي درگاھ تي گھڻو ڳائي ويندي ھئي. عرشي سومري واري بياض ۾ ھن ڪافي کي مولود شريف ڄاڻايو ويو آھي.

48) مخدوم عبدالرحمان ۽ سندن 222 مريد ۽ معتقد مسجد شريف ۾ مراقبي جي حالت ۾ ماريا ويا. ان کان علاوه عورتن جي بي حرمتي ڪئي وئي ۽ عوام جو قتل عام ٿيو.

49) مير عبدالله خان ۽ مير فتح خان سان قرآن مجيد وچ ۾ ڏيئي واعدو ڪيو ويو ھو تہ کين ڪو نقصان نہ پھچايو ويندو پر عبدالنبي کين دغا سان شھيد ڪرايو. شھادت وقت ٻئي مير صاحبان قرآن مجيد پڙھي رھيا ھئا. جڏھن ظالمن مير عبدالله کي شھيد ڪيو تڏھن سندس مسي قرآن پاڪ جي پاسي ۾ ڪري پئي ۽ قرآن شريف جا ورق رت ۾ لال ٿي ويا. (تاريخ خيرپور، مرزا قليچ بيگ، ص: 24، سن 1922ع)

50) ھشت بھشت (مقدمہ)، ص: 107-108، سنڌي ادبي بورڊ، سن 1963ع.

51) اصحاب صفہ: صحابي سڳورن جي جماعت، جيڪي ستر-اسي کن ھئا. نبي سڳوري صلي الله عليہ وسلم جي خدمت ۾ رھندا ھئا. مسجد نبويءَ کان ٻاھر ھڪ چبوتري ۾ رھندا ھئا. صبر ۽ توڪل واري زندگي گذاريندا ھئا.

ديباچو

پڙرو مُجي تہ سچل فقير جي ڪَلام گڏ ڪرڻ ۾ مُون گھڻي تڪليف ورتي آهي سو هِنڪري جو شاعرن جي ڪلام ٻُڌڻ جو شوق بہ پهريائين مونکي هن فقير جي ڪلام ٻڌڻ کان پيدا ٿيو هو. آءُ ننڍي هوندي کان هي ڪلام ٻُڌندو ايندو هوس، ڇاڪاڻ تہ فقير شير خان جنهن کي حيدرآباد جي پسگردائي ۾ شيرعلي فقير ڪري چوندا هوا. جو سچل فقير جي مُعتبر شاگردن يا ٻالڪن مان هڪڙو هو، تنهنجو پُٽ ميان مير محمد اسانجي ڳوٺ يعني ٽنڊي ٺوڙهي ۾ مير ڪرم علي خان جي خدمتگارن مان پرٽيل هو ۽ اُنهيء فقير شير خان جا ٻالڪا فقير قادر بخش ۽ نورو شاه جي حيدرآباد جي پسگردائي ۾ ڪلام ڳائڻ ڪري بلڪل مشهور هوا تن جو اُتي ڪڏهن ڪڏهن اچڻ وڃڻ ٿيندو هو. تنهنڪري مونکي ڪلام ٻُڌڻ جو گھڻو وَجهہ ملندو هو، هن کان اڳ بہ هڪ دفعو مُون فقير صاحب جو ڪلامُ گڏ ڪيو هو، پر ٿوري هٿڻ سبب اُنجي ڇاپائڻ جو بندوبست ٿي نہ سگھيو. تنهنڪان سواءِ اُهو مُونکان چورائجي ويو. نيٺ ١٨٩٥ع ۾ جڏهن آءُ حيدرآباد ۾ بدلي ٿي آيس، تڏهن اُنهيء سال مونکي نؤشهري ڊويزن ۾ گشت ڪرڻو ٿيو ۽ اتفاق سان ڪنڊياري تعلقي جي ڪوٽڙي شهر ۾ ٽڪڻ ٿيو. جتان معلوم ڪَيمِ تہ درازن جو شهر نزديڪ آهي. اِنهيءَ شهر جو نالو آءُ سچل فقير ۽ يوسف فقير جي ڪلام ۾ ٻُڌندو هوس، تنهنڪري آرزو ٿيمِ تہ وڃي زيارت بہ ڪري اچان ۽ ڪو ڪتاب فقير جي ڪلام جو بہ هٿ ڪريان. آخر اُتي ويس ۽ بہ ٽي ڏينهن رهي واقفيت پيدا ڪري هڪڙو ڪتاب ڏٺم، پر اُهو گھڻو وڏو نہ هو. مُونکي معلوم هو تہ فقير صاحب گھڻا ورهيہ ڪلام پئي چيو هو، تنهن ڪري ضرور سندس ڪلام اِنهيءَ ڪتاب کان وڏيڪ هوندو. اُتي فقيرن کان معلوم ٿيو تہ خيرپور ۾ ٻين ڪن ماڻهن وٽ بہ ڪتاب هوا.منهنجو رهڻ اُتي گھڻو نٿي سگھيو، تنهنڪري بندوبست ڪري آيس، تہ فقير جا ٻيا ڪتاب بہ هٿ ڪري رکندا، آءُ ڪاتب موڪليندس جو وٽن رهي سندس صلاح سان نقل ڪري ايندو. ٿورن ڏينهن ڪانپوءِ مُون ڪاتب موڪليو، جو فقط اُهو موجود ڪتاب جو مُون ڏٺو هو، سو نقل ڪري آيو. شايد ٻين ڪتابن هٿ ڪرڻ جي فقيرن ڪوشش ڪانہ ڪئي هُئي. مُون پاڻ بہ پنهنجي سِر ڪتابن هٿ ڪرڻ لاءِ ٻيا ڳاڇا ڪئي پئي ۽ معلوم ڪَيمِ تہ ٽنڊي مير علي مردان خان جي مير صاحبن وٽ هڪڙو ڪتاب آهي، اُهو اُتان گھرائي ورتم. ٻيو ڪتاب روهڙيءَ مان

فقير غلام حسين جو مختيارڪار صاحب جي معرفت هٿ ڪَيَمِ. هيءُ ڪتاب وڏيڪ ڪمائتو هو جو منجهس اٽڪل چار سؤ کن ڪافيون لکيل هُيون، اِهي تيئي ڪتاب ٻيئي هڪڙو ئي ڪو ڪتاب لِکيُمِ. تنهنکانپوءِ ديوان ليلارام سب آرڊينيٽ جج جنهن سچل فقير جي ڪلام گڏ ڪرڻ ۽ ڇاپائڻ جي اِرادي سان ڪُجھ ڪلام پنهنجي هٿن سان نقل ڪيو هو، اُهو هُن کان ورتم ۽ مرحوم مير صاحب مير حُسين علي خان ٽالپر جي ڪُتب خاني مان به هڪڙو ڪتاب هٿ ڪَيُمِ جو خيرپور مان مرحوم مير صاحب مير علي مراد خان ٽالپر وٽان آندل ڪتاب تان نقل ٿيل هو ۽ وري ٻيو ڪتاب آندل فقير ميراثي (١) جو اڃان حيات آهي ۽ قريب ستر ورهيه ڄمار جو آهي،جنهنجو پيءُ سچل فقير جي حُضور ۾ ڪلام ڳائيندڙ هو، ۽ پاڻ به چڱو ڪلام ڳائيندڙ آهي، کان مِليُمِ ۽ فقير شير خان جي هٿ سان اصلاح ڪيل هڪڙو ڪتاب سندس پٽ مير محمد جي گهران هٿ ڪَيمِ. انهيءَ ڪانسواءِ ميان محمد يوسف فاروقيءَ جو سچل فقير جي خاندان مان آهي ۽ حال چيف ڪانسٽيبل آهي اُنجو ڪتاب به نظر مان ڪڍيُمِ، ۽ فقير همت علي فاروقي جو انهيءَ خاندان مان هو، تنهنجو هٿ اکر لکيل ڪتاب ديوان چنديرام ٿلتي واري جي ڪُتب خاني مان هٿ ڪَيُمِ. ۽ هِڪ ڪتاب هالن وارن پير صاحبن وٽان به مِليُمِ، پر اُهو ڪن جاين تي اَڌيهي ڪاڌل هو، جنهنڪري بعضي سَچون سِٽون ۽ بعضي سِٽن جا پاڳا ڪاڇي ويا هوا ۽ اهو ڪلام وري ڪنهن ٻي ڪتاب ۾ لکيل به نه هو، تنهنڪري ڪاڌل پاڳا لاچار خالي ڇڏڻا پيا. اُنهيءِ اُميد تي ته مبادا هن ڪانپوءِ ڪو ڪتاب اِهڙو هٿ ۾ اچي، جنهن ۾ اُهي لکيل هُجن. به تمام چڱا ڪتاب منشي نظر محمد ڏويم مُنشي ناظر (٢) ضلع شڪارپور جي ڪان مِليَمِ. مطلب ته مڙيئي ٻارنهن ڪتاب هٿ ڪَيَمِ، پر جيترا گهڻا ڪتاب گڏ ڪَيَمِ، اوترو گهٽو ڪلام هٿ ڪين آيو. ڇاڪاڻ ته گهٽو ڪري اُهي ڪتاب هڪ ٻئي تان نقل ڪيل ڏٺا ٿي. آخر اِهي سڀ هڪ ٻئي سان ڀيٽي هڪڙو ڪتاب تيار ڪَيَمِ. انهيءِ وچ ۾ آءٌ رڳو ڪلام درست ڪرڻ جي ارادي سان درازن ۾ پنج يا ڇهه دفعا ويو هوندس ۽ ٽي چار دفعا ته ميلو ڏٺو هوندو، ڇاڪاڻ ته ميلي جي وقت اطرافن ڪان فقير ڪلام ڳائڻ وارا اچي گڏ ٿيندا آهن ۽ ٽي ڏيهن رهندا آهن، جنهن ڪري شڪي حالتن ۾ اُنهن کان پڇي درست ڪرڻ جو گهٽو وَجهه مليو اٿم، مگر آندل فقير ۽ مُنشي نظر محمد ڪان بلڪل گهٽي مدد ملي آتمِ، جنهن لاءِ سندن شُڪر گذار آهيان. آندل فقير ته مهينو کن اسان وٽ رهيل هو، جنهن سان

هڪ دفعو سارو ڪلام پڙهي ويو آهيان ۽ منشي نظر محمد سان بہ دفعا ميلي تي مِلي دُرستيون ڪيون اٿم. تنهن ڪانسواءِ بہ لکپڙه جي رستي اچ تائين بہ پڇا ڪئي اٿم، تہ جيترو ٿي سگهي اوترو صحيح ڪلام هجي. مٿين سيني ڪتابن مان رڳا منشي نظر محمد جا ڪتاب وڏا ۽ اعتبار جا لائق هوا جي هُن پاڻ ڪوشش ڪري صحيح لکيا هوا ۽ هُو پاڻ بہ چڱو ڪلام ڳائيندڙ آهي ۽ انهيءَ درگاه جو سچو مُريد آهي ۽ ڪلام جي گهڻي عِزت رکندو آهي. نيٺ گهڻي تڪليف ڪانپوءِ هيءُ ڪلام گڏ ٿيو، جنهن ۾ اٽڪل ٻارنهن سوَ ڪافيون آهن ۽ ڏه سي حرفيون ۽ سنڌي بيت ۽ پنجابي ڏوهڙا وغيره ۽ متفرقو ڪلام آهي. اگرچہ صحيح ڪلام هٿ ڪرڻ ۽ لکڻ ۾ حتي المقدور ڪوشش ڪئي اٿم، تڏهن بہ عجب ڪونہ آهي جو پڙهندڙن کي گهڻين جاين تي دُرستيءَ جي ضرورت نظر اچي، ڇاڪاڻ تہ مٿيان گڏ ڪيل سڀ ڪتاب اڳين وقت جي سنڌي لکڻ جي ترتيب تي پارسي خط ۾ لکيل هوا، تنهنڪري گهڻين جاين تي لفظن جو صحيح پڙهڻ بہ مشڪل هو، پر لاچار پنهنجي سمجهہ آهر ۽ ٻين جي مدد سان جيترو ٿي سگهيو آهي، اوترو صحيح لکڻ جي ڪوشش ڪئي اٿم.مونکي فقير صاحب جي ڪلام جي سُڌارڻ جي فضيلت ڪانہ هُئي، نڪي اِئين ڪرڻ جو حق هوم. مُون فقط هٿ ڪيل ڪلام ڇپڻي جيڪي واجبي ۽ شائستو ڏنو آهي، اهو پسند ڪري نقل ڪيو آهي، اِنهيءَ هوندي بہ ڀُل چڪ جي لاءِ معافي طلب آهيان. هن ڪلامَ جا بہ ڀاڱا ڪيا ويا آهن: پهرئين ڀاڱي ۾ رڳيون ڪافيون آهن ۽ ٻئي ڀاڱي ۾ سي حرفيون ۽ ٻيو متفرقو ڪلام آهي. مُنڍ ۾ مختصر احوال فقير صاحب جو بہ ڏنو ويو آهي.

فقط ٢١ مارچ ١٩٠٢ع

حيدرآباد سنڌ

مرزا علي قُلي

بسم الله الرحمٰن الرحيم

احوال ميان سچل فقير شاعر جو

نالو ۽ نيشان: سچل فقير جو اصل نالو عبدالوهاب هو. جو سندس پڙ ڏاڏي جو نالو هو ۽ اُن کان اڳي سندس خاندان ۾ ڪن پين وڏن جو نالو هو. ننڍي هوندي ڪيس سچيڏنو سڏيندا هوا، جو نالو پڇاڙيءَ ۾ وڏيڪ استعمال ۾ ايندو رهيو. جهڙيءَ طرح سندس ڏاڏو ميان محمد حافظ جو پڻ ناليوارو فقير ۽ شاعر هو. سو صاحبڏني جي نالي سان مشهور هو. شِعر ۾ تخلص ڪري هُن ڪٿي بہ عبدالوهاب ڪم نہ آندو آهي، مگر سچيڏنو ۽ سچو ۽ سچل ڪم پي آندو آهي، ۽ ماڻهن ۾ بہ اِنهيءَ نالي سان مشهور آهي. پارسي شعر ۾ هُن پنهنجو تخلص آشڪار ۽ خدائي آندو آهي. هُن جي رهڻ جو هنڌ درازن جي شهر ۾ آهي، جتي هو ڄائو هو ۽ جتي سندس وڏا مائٽ رهندا آيا. اِهو شهر رياست خيرپور جي حد ۾ ۽ راڻي پور ڪان ميل ڪن پنڌ تي اُتر ڏي آهي ۽ راڻي پور جي اسٽيشن ڪان اُتر اولهہ ڪُنڊ تي ميل ڪن پنڌ تي آهي. انهيءَ شهر ۾ درازن وارن فقيرن جي درگاه آهي ۽ ميان سچل فقير ۽ سندس ڪن وڏن جا قُبا آهن، جن جي زيارت تي گهڻا ماڻهو ايندا آهن.

سندس ڄمڻ ۽ مرڻ جي تاريخ: ميان سچل فقير ١١٧٠ هجري مطابق ١٧٥٧ع ۾ ڄائو ۽ سندس وفات تاريخ ١٤ رمضان ١٢٤٢ هجري مطابق ١٨٢٩ع ۾ ٿي. جنهن حساب سان سندس عمر ٧٢ ورهيہ ٿي. پر ڪي چون ٿا تہ سندس عمر ٩٠ ورهيہ هُئي جنهن ڪري سندس ڄمڻ جي تاريخ ١١٥٢ هجري ٿي. پانئجي ٿو تہ هِيءَ تاريخ سچي آهي ڇا لاءِ جو شاه عبداللطيف ڀٽائي ١١٠٢ هجري ۾ ڄائو هو ۽ ١١٦٥ هجري ۾ وفات ڪيائين. جيڪڏهن ١١٧٠ هجري ۾ سچل فقير جي ڄمڻ جي تاريخ هجي ها تہ شاه صاحب کان ٥ ورهيہ پوءِ پيدا ٿيل چئجي ها، پر اسانکي خبر آهي تہ شاه صاحب سچل فقير کي ننڍي هوندي ڏٺو هو جيئن هيٺ معلوم ٿيندو. انهيءَ ڪري ١١٥٢ هہ ڄمڻ جي تاريخ برابر ٿي ڏسجي. انهيءَ طرح سندس ڄمڻ جي تاريخ شڪي آهي مگر وفات جي تاريخ پڪي آهي. ڪي پارسي مادا تاريخ جا شعر ۾ ڏنا ويا آهن، جن سڀني مان اهو سال ١٢٤٢هہ نڪري ٿو. جيئن تہ (پُرغم)) يا (بود مربُرج هُداو آفتاب اوج عشق) يا (سالڪ مستانہ سچو چونڪہ پيوستہ بحق. عاشق سرمست هو پيوستہ شد تاريخ آن).

چون ٿا تہ سچل فقير پيريءَ ۾ پاڻ چوندو هو تہ منهنجي عمر ١٠٥ ورهيہ آهي، پر ١٥ ورهيہ آءٌ اڳي سرڪار جي سلام تي ويندس؛ يعني مرندس. جنهن مان تہ ظاهري عمر ٩٠ ورهيہ ٿي. ميان قادر بخش فقير بيدل روهڙيءَ وارو جو پڻ مشهور فقير ۽ شاعر ٿي گذريو آهي

۽ جو انهيءَ درگاه تي گهڻو ايندڙ هو. تنهن هينيون غزل لکيو آهي. جنهن ۾ انهيءَ بابت به ذکر ڪيل آهي ۽ بي به سچل فقير جي تعريف ڪيل آهي. مٿي ڏنل ٻويون پارسي بيت تاريخ جي مادي جو به قادر بخش فقير جو چيل آهي. اهو سنڌي غزل هيءُ آهي.

(غزل سنڌي)

عشق جو بارو درازن ۾ عجب اسرار هو
مَست سالڪ مه سچو عارف اُتي اظهار هو
بره جي برسات جو تنهن وِير تي وسڪار هو
ظاهر و باطن تنهين وٽ درد جو ڏڏڪار هو.
وَجد وحدت جو سدا خاصو تنهين خُمار هو
مرد سو منصور وانگر عشق جو اَوتار هو
منجهه سخن تنهنجي الوهيت سندو آثارهو
جُنگ جَذبي جوش مستيءِ ۾ مثل عطار
پاهنجي رائي پرين نَوي ورهيه نروار هو
پوءِ وصل جي موج ماڻي ذوق ڪون زُخارهو
طور پارنهن سوَ پائيتاليهه ۾ تيار هو
چوڏهين رمضان جي هادي پَوَن هسوار هو
قُربدارن جي ڪتڪ ۾ مرد منصبدارهو
دَر تنهين داتا جي "بيدل" پرت جو پينار هو

سندس اصل نسل ۽ شجرو: ميان سچل فقير ميان صلاح الدين جو پٽ ۽ ميان صاحبڏني جو پوٽو هو. ميان صاحبڏني کي ٻه پٽ هوا، وڏو ميان صلاح الدين ۽ ننڍو ميان عبدالحق، ميان سچلِ فقير، وڏي جو پٽ هو. پر ميان صاحبڏني کان پوءِ گاديءَ تي ننڍو پٽ ميان عبدالحق وينو ۽ انهيءَ کانپوءِ سندس پٽ ميان قبول محمد وينو. جنهن کانپوءِ پُشت به پشت اهي وهندا اچن ٿا. هاڻوڪو فقير جيڪو انهيءَ گاديءَ تي آهي، تنهنجو به نالو ميان قبول محمد آهي، جنهن کي سندس مُريد سخي ڪري سڏيندا آهن. شامل ڪيل شجري مان اُنهن سيني جي عزازت جي چڱي طرح خبر پئجي سگهندي. ميان صاحبڏني کانپوءِ جو سندس ننڍو پٽ ميان عبدالحق گاديءَ تي وينو ۽ نه سندس وڏو پٽ ميان صلاح الدين. تنهن لاءِ چونڊا ته شاه عُبيد الله صاحب جيلاني جو ميان صاحبڏني جو مرشد هو. تنهن مسند نشينيءَ جو سِلسلو جو

تاريخ ١١ رمضان ١١٣٤هه ۾ حبيب الدين جي مسجد ۾ لکيو هو تنهن ۾ ميان عبدالحق جو نالو لکيو هو. ۽ هيءَ ڳالهه به کندا آهن ته هڪڙي پيري ميان صاحبڏني پنهنجي پنهي پٽن جو امتحان ورتو. شهر جي اوپر ڏي جتي هاڻي درگاه نهيل آهي، کېڙ بينل هوا. اُتي ميان صاحبڏنو هميشه فجر جي نماز پڙهندو هو. هڪڙي ڏينهن هُن پنهنجي پٽ ميان صلاح الدين کي چيو ته کېڙن ۾ پاڻي جو کوُنرو پيو آهي سو کڻي آءُ.

هو ويو پر وجي ڏسي ته اڳيان رت جو درياه لڳو پيو آهي، تنهن کري هُو اڳتي نه ويو موٽي وري آيو ۽ اچي اِهو حال پيءُ کي ڏنائين. جنهن وري پنهنجي ننڍي پٽ ميان عبدالحق کي موڪليو. هُن به اُهو ساڳيو درياه ڏٺو، پر پيءُ جي حڪم جي زور تي ۽ دل جي همت جهلي ڪاهي پيو ۽ وڃي ڪوُنرو کڻي آيو. اُنهي مان هنکي معلوم ٿيو ته فقيريءَ جي لياقت ننڍي ۾ زياده آهي. تنهن تي پنهنجي وڏي پٽ کي تاڪيد ڪيائين ته مون ڪانپوءِ تون پنهنجي ڀاءُ کي گاديءَ تي وهارجانئِن ۽ حقيقت هيئَن آهي ته جنهن وقت خواجه عُبيد الله صاحب جيلاني سلسلو لکي ميان صاحبڏني کي ڏنو هو. تنهن وقت مَسَند تي وهڻ لاءِ سندس ننڍي پٽ خواجه عبدالحق صاحب جو نالو جڏهن لکيائين، تڏهن ميان صاحبڏني صاحب چيو ته، ”جو منهنجي وڏي پٽ صلاح الدين جو نالو مسنَد نشينيءَ لاءِ نه لکيوَ؟ تنهن تي چيائون ته: ميان صلاح الدين کي هڪ پٽ جمندو سو سَرمست زمانه کان تارڪ رهندو. تنهن کري ننڍي جو نالو لکيو ويو، جو هُن جي پشت به پشت گادي پوندي ايندي. جڏهن ميان صاحبڏني وفات ڪئي، تڏهن سندس وڏي پٽ پيءُ جي وصيت موجب خوشيءَ سان ننڍي ڀاءُ کي هٿن سان گاديءَ تي وهاريو.

جيڪو شجرو شامل ڪيو ويو آهي، تنهن مان معلوم ٿيندو ته هي درازن وارا فقير ذات قوم جا فاروقي آهن. فاروق لقب هو حضرت عمر رضي الله عنه جو، جو نبي ڪريم کانپوءِ ٻيو خليفو هو. فاروق جي معنيٰ آهي فرق ڪرڻ وارو ۽ حق ناحق جي وچ ۾ تفاوت سمجهڻ وارو. جڏهن ته مٿيون خليفو عدل انصاف جي ڪري مشهور هو، تڏهن اِهو لقب مليُس. درازن وارن فقيرن جو نسل وڃي حضرت عمر رضه سان ٿو لڳي. جيئن شجري ۾ ڏيکاريل ضروري پيڙهين ۽ مشهور نالن سان معلوم ٿي سگهندو.

فاروقين کي قريشي ۽ سرهندي به چوندا آهن. مطب آهي ته هُو اصل عرب هوا، پوءِ هِتي سنڌ ۾ آيا.

شجرو فاروقن جو

حضرت عمر بن خطاب
فاروق رضي الله عنہ

- عبدالله
- عبدالعزيز
- شيخ شهاب الدين — فاروق لقب محمد ڪنيت نور الدين
- محمد
- محمد باقر
- شيخ عبداللطيف
- شيخ اسحاق
- محمد
- يونس
- عبدالله
- احمد
- برهان الدين
- احمد
- محمد
- سليمان
- محمد يوسف

- عبدالمطلب
- عبدالوهاب
- عبدالعزيز
- بدهان الدين

- محمد اسماعيل
- مخدوم ابو الفتح
- مخدوم محمود
- مخدوم عبدالعزيز
- مخدوم رضي الدني
- مخدوم نور الدين
- مخدوم خواجه ابو سعيد
- مخدوم سليمان
- مخدوم شهاب الدين
- حافظ علم الدين
- مخدوم موسيٰ
- مخدوم شرف الدين
- مخدوم عبدالوهاب
- مخدوم محمد حافظ
- مخدوم عبدالوهاب
- ميان محمد حافظ عرف ميان صاحبڏنو — تولد ١١٠١ وفات ١١٩٢
- ميان عبدالحق — تولد وفات ١٢١٣ (٣٩)
- ميان سخي قبول محمد — تولد ١١٨١ وفات ١٢٤٥

- ميان صلاح الدين
- ميان عبدالوهاب عرف سچيڏنو — تولد ١١٥٢ وفات ١٢٤٢

- ميان نظر محمد — تولد ١٢٠١ وفات ١٢٥٢
- ميان نجم الدين — تولد ١٢٣٩ وفات ١٢٧٣
- ميان سخي قبول محمد هاڻوڪو گاديءَ وارو

سنڌن سنڌ ۾ اچڻ: چون ٿا تہ شيخ شهاب الدين فاروقي محمد بن قاسم سان گڏ سنڌ ۾ آيو هو. محمد بن قاسم جو خليفي وليد بن عبدالملڪ مروان جي حڪومت ۾ حجاج بن يوسف جي حڪم سان سنڌ ۾ اچڻ انهيءَ لاءِ ٿيو تہ ديبل جي چورن جو قريشن جي ڪن قبيلن ڪي ڦريو هو، تن ڪان وير وٺي، سا ڳالهہ سنڌ جي تاريخ ۾ مشهور آهي. هُو سال ٩٣ هہ ۾ سنڌ ۾ وارد ٿيو. ٿوري عرصي ۾ عربن ديبل ۽ ڪيچ مڪران ۽ قـلات فتح ڪيو پوءِ نيرون يعني حيدرآباد هٿ ڪيائون ۽ انهيءَ کانپوءِ گهڻي خونريزي بعد سيوستان يعني سيوهڻ جو قلعو فتح ڪيائون. محمد بن قاسم پنهنجي طرفان شهاب الدين فاروقيءَ کي سيوستان جو حاڪم مقرر ڪيو، تنهن کانپوءِ عربن الور ورتو، جتي راجا ڏاهر بن چچ برهمڻ مارجي ويو ۽ انهيءَ هنڌ هارون بن عثمان حاڪم مقرر ٿيو. انهيءَ شيخ شهاب الدين تاريخ ٩ محرم ٩٥هہ جي سيوهڻ ۾ وفات ڪئي. تنهن کانپوءِ سندس پٽ محمد حاڪم ٿيو جو تاريخ ٧ رجب ١٢۴ هہ جي مُئو ۽ سندس قبر سيوهڻ ۾ آهي. انهيءَ کانپوءِ انجو پٽ عبداللطيف حاڪم ٿيو جو تاريخ ١٦ ذيقعد ١٦۴ هہ جي مُئو پوءِ انجو پُٽ اسحاق گاديءَ تي ويٺو جو تاريخ ٢٠ جماد الثاني ١٩٣هہ ۾ مُئو انهيءَ کانپوءِ سندس پٽ محمد نالي حاڪم ٿيو. نيٺ ٢١٢هہ ۾ سلطان محمود غزنويءَ سنڌ پنهنجي هٿ ڪئي ۽ محمد فاروقيءَ کي ساليانو پگهار مقرر ڪري ڏنائين. آخر سال ٢٢١هہ ۾ رمضان جي ٢ تاريخ محمد فاروقي بہ مري ويو. انهيءَ جي اولاد مان مخدوم نورالدين بن وحيد الدين بن عبدالعزيز بن محمود بن ابوالفتح فاروقي مشهور ٿيو. اِهي سڀ سيوهڻ ۾ رهندا ايندا هوا ۽ خدا آباد جي ويجهو جو ڳوٺ نورجن جو آهي، سو هِن فاروقين پنهنجن پانهنِ جي هٿان ٻڌرايو هو. مخدوم نور الدين ٢١ تاريخ رمضان ۴٦۴هہ جي سيوهڻ ۾ وفات ڪئي، هنکي چار پٽ هوا ابو سعيد، بدرالدين، رُڪن الدين، ضياء الدين. اُنهن مان مخدوم ابو سعيد ۽ مخدوم بدرالدين قسمت جي سانگي سيوهڻ مان لڏي وڃي ڪاڪڙ جي پرڳڻي ۾ وينا ۽ سال ٦٦٥هہ ۾ مخدوم جمار جا مريد ٿيا ۽ ڏاڍيون رياضتون ڪري صاحب حال ۽ ڪمال جا ٿيا. اڪثر جهنگ ۾ گاهَ ۽ ڏٿ تي گذران ڪندا هوا. مخدوم غوث بهاوالدين زڪريا ملتاني جڏهن سنڌ ۾ آيو، تڏهن هُن جي ڏٿ تي گذران ڏسي هُن کي "ڏوتڙ" جو لقب ڏنائين. مخدوم جمار جو مقبرو گڏيجيءَ جي شهر ۾ آهي ۽ مخدوم ابو سعيد جو راڻي پور جي ديهہ ۾ مڪان موسيجيءَ ۾ آهي، اُتي سندس اولاد گهڻو آهي.

سندس ننڍي هوندي جا ڏينهن: ميان سچل فقير جي پيءُ ميان صلاح الدين جڏهن وفات ڪئي، تڏهن هُو ننڍو ٻار هو. تنهنڪري ننڍي هُوندي کان وٺي هُو پنهنجي چاچي ميان عبدالحق جي سنڀال هيٺ رهيو ۽ ڪچيءَ کان ئي هن جي صُحبت حاصل ٿيس. هُو گاديءَ تي هو، تنهنڪري مرشد بہ انهيءَ کي ورتائين. پانئجي ٿو اُنهيءَ کان هُنکي فقيريءَ جو درجو چڱو حاصل

ٿيو. ڇا لاءِ جو سندس ڪلام ۾ گهڻن هنڌن تي ميان عبدالحق جو نالو آندو اٿس ۽ هنجي شڪر گذاري ۽ مِنت پذيري ظاهر ڪئي اٿس. ميان عبدالحق جي وفات ڪانپوءِ جڏهن سندس پٽ ميان سَخي قبول محمد گاديءَ تي ويٺو، تڏهن سچل فقير وري اُنهيءَ سان رجوع ٿيو. آخر اُنهيءَ جي هُوندي خليفي جو درجو مِليُس. جنهن ڪانپوءِ خليفو سچل چوڻ لڳس. آخر ميان سخي قبول محمد جي وفات ڪان ٿي ورهيہ اڳي پاڻ وفات ڪيائين. سندس جاءِ تي سندس سؤٽ ميان سخي قبول محمد جو پٽ ميان محمد حافظ خليفو ٿيو. ان ڪانپوءِ ٻيو خليفو ڪونہ ٿيو. ننڍيءَ ڄمار ۾ هڪڙي آخوند وٽ پڙهڻ وهاريو هوائونس جنهنجو نالو حافظ عبدالله هو، جنهن جي تُربت سبزسرن سان قُبي جي ايوان ۾ آهي. اُهو آخوند درازن جي هاٽوڪي آخوند حَسن علي جي آڪہ مان هو. چون ٿا تہ اجان ننڍن ورهين جو هو تہ شاه عبداللطيف ڀٽائي درازن ۾ آيو. انهيءَ ميان عبدالحق جا پنج پٽ ۽ ميان صلاح الدين جو پُٽ ميان سچل فقير ڏسي ميان سچل فقير جي نالي چيو تہ: هِنڪي نہ پڙهايو جو هنڪي پڙهڻ جو گهڻو ضرور ڪونهي. ميان صاحبڏني ۽ ميان عبدالحق کي چيائين تہ، ”اسان جيڪو ڪُنو رڌو آهي، تنهنجو هي ڇوڪر ڍَڪڻ لاهيندو،“ اِها پيشين گوئي نيٺ پوري ٿي، جو سچل فقير پنهنجي صُوفياڻي ڪلام ۽ فقيريءَ جي ڪري سڄي سنڌ ۾ مشهور ٿي ويو ۽ راز الاهي ظاهر ڪيائين ڪلامن ۾. چونٿا تہ هُن ڇوڏهن ورهين جي ڄمار ۾ علم جي چڱي تحصيل ڪئي ۽ سندس ڪلام مان بہ ظاهر آهي تہ عربي پارسي علم چڱو پڙهيو هُوائين ۽ حافظ ڪلام الله جو هو ۽ تصوف جي استادن جا ڪتاب چڱيءَ طرح مطالع ڪيا هوائين.

شاهہ عبداللطيف ڀٽائي انهيءَ وقت ڪان اڳي بہ هڪ ڀيرو درازن ۾ آيو هو، ميان صاحبڏني جي ڏينهن ۾، تڏهن ميان صاحبڏنو شهر جي ٻاهران ڪپڙن جي هيٺان هڪڙي ڏرڙ يا غار ۾ رهندو هو، جن ڪپڙن جو مٿي بہ اشارو ڏنو ويو آهي. شاه صاحب ميان صاحبڏني کي سمجهايو تہ ادا ”يار کي لڪائڻ نہ گهرجي“ ۽ نيٺ ڪڍائي ٻاهر وهاريائينس پوءِ اُتي اوتارو بہ نهراياڻون ۽ کوهي بہ کوٽاياڻون، انهيءَ هنڌ تي هاڻي قبا ۽ مسجد ٻڌل آهن. چونٿا تہ ننڍي هوندي ميان سچل فقير اڪثر اڪيلو گذاريندو هو ۽ صبر ۾ هوندو هو ۽ جهنگ گهمندو وتندو هو. وڏي هوندي ميان عبدالحق وٽ ۽ انڪان پوءِ ميان سخي قبول محمد وٽ گذاريندو هو.

سندس جواني ۽ شادي: جواني ۾ بہ ميان سچل فقير پنهنجي فقيريءَ جي خيال ۾ رهندو هو ۽ پنهنجي نفس تي قابض هو. اگرچہ حُسن پرستي گهڻي هُيس جا پيري تائين هليس، تڏهن بہ ڪو اجايو ٻير ڪونہ ڪيائين. ميان عبدالحق زور ڪري پنهنجي نياڻي سان شادي ڪرايس، نہ تہ ڪيس شاديءَ جو گهڻو خيال

ڪونہ هو. سندس طبيعت هن ڳالهہ مان معلوم ٿي سگهندي تہ ميان سخي قبول محمد جي هڪڙيءَ زال سان خاطر هوندي هُئي، جنهن سان شادي ڪرڻ جي خواهش ڪيائين ۽ اُها زال بہ سائنس شادي ڪرڻ ۾ راضي ٿي پوءِ نيٺ پرڻيو، پر اِها ڳالهہ ميان سچل فقير کي نہ وڻي. جنهن پريندي ڪان سخي ميان قبول محمد کي منع ڪئي. شاديءَ کان پوءِ بہ ڪي ڏينهن ميان ڪان البت رُٺل رهيو پوءِ آخر پرچي ويا.

اگرچہ ميان سچل فقير کي شادي ڪرڻ جي خواهش نہ هوندي هُئي، تڏهن بہ ڪنهن ٻئي کي شادي ڪرڻ کان منع نہ ڪيائين. جنهن مان ظاهر آهي تہ هُو شاديءَ کي شريعت جو ڪم سمجهندو هو ۽ اُنجي برخلاف نہ هو. ميان سچل فقير کي هڪڙو پٽ بہ ڄائو هو، جو ننڍڙوئي مري ويو. چونڊا تہ اُنهن ڏينهن ۾ مير رستم خان خيرپوريءَ جو پٽ مير محمد حسن بيمار هو. تنهن سچل فقير کي دُعا ڪرڻ لاءِ پاڻ وٽ گهرايو. فقير ويو ۽ مير صاحب جي پٽ کي دعا ڪيائين ۽ چيائين تہ، ”اسين تُنهنجي پٽ جي بدران پنهنجو پٽ خدا کي ٿا ڏيون“ پوءِ پاڻ اڃان خيرپور ۾ ئي هو تہ سندس پٽ مري ويو ۽ مير جو پٽ چڱو ڀلو ٿي اُٿيو

خيرپور جي مير صاحبن سان سندس واسطو: ميان صاحبڏنو ڪلهوڙن جي صاحبيءَ ۾ هوندو هو. ميان عبدالحق جي ڏينهن ۾ مير سهراب ۽ سندس پٽ مير رستم خان هوندا هوا. مير رستم خان جي حڪومت ۾ ميان سچل فقير هوندو هو. هنن درازن وارن فقيرن جو پريندي مير صاحبن سان هن طرح رستو ٿيو. جو هڪڙو عامل ديوان حيدرآباد جي مير صاحبن وٽ نوڪر هو. سو ڪنهن سبب ڪري اُتان نوڪري ڇڏي مير سهراب خان وٽ اچي مختيارڪار ٿيو. ڪن ڏينهن ڪانپوءِ هُن سرڪاري پئسا کُٽائي وڌا، جنهن تُهمت ۾ هو جهلجي پيو، ديوان جا عزيز ميان فضل الله صُوفي فقير جهوڪ واري وٽ ويا ۽ وجي سُفارش لاءِ هُنکي مِنٿون ڪيائون. صُوفي فقير صاحب هڪڙو خط ميان عبدالحق ڏي لکي موڪليو، جنهن ۾ لکيائين تہ ”هڪ بازو ڪُتن وٽ اٽڪي آهي، سا ڇڏائي ڏيو“ تنهن تي ميان عبدالحق پنهنجي دستار مان قادري ٽوپي ڪڍي ميان سچل فقير جي مٿي ۾ وڌي ۽ چيائنس تہ ميرن کان انهيءَ ديوان جي ٻانهن ڇڏائي اَءُ. سچل فقير مير سهراب خان ۽ سندس پُٽن جي ڪچهريءَ ۾ ويو. اُتي بندوقون ۽ ترارون ڏسي پڇڻ لڳو تہ، ”ابا هي ڇا آهن؟“ تنهن تي چيائون تہ: سائين! ”هي بندوقون آهن، هنن سان شِينهَن جو شڪار ڪندا آهيون“. تڏهن فقير چيو تہ، ”اَبا شِينهَن کو مارڻ جو آهي“ خاص خدمتگارن تڪرار ڪيو تہ هِن بندوق هيترن قدمن تي شِينهن ماريو آهي، هن بندوق هيترن وِڪن تي، تنهن تي فقير کي تمام جوش خروش ٿيو ۽ سندس صورت ۾ اهڙو تغير پئدا ٿيو، انهيءَ دم فقير شينهن ٿي پيو، اهو ڏسي هُو سڀ ڏڄي ويا ۽ فقير کي هٿين پيرين پئي معافي گهريائون. تڏهن اصل انساني حالت ۾ آيو ۽ اُنهيءَ ديوان کي بہ آزاد

ڪيائون. انهيءَ ڪانپوءِ مير صاحبن جو هنن فقيرن ڏي اعتماد ٿيڻ لڳو ۽ هُن وٽ وقت بوقت زيارت لاءِ ايندا هوا، هن کي نذر نياز ڏيندا هئا. ميان سچل فقير جي وفات مهل مير علي مراد خان مرحوم لاسڙيات هو. مير صاحب پاڻ چوندو هو تہ، "مون ميان سچل فقير کي ڏٺو هو ۽ هُن هڪڙي پيري نندي هُوندي مونکي اکين تي چُمي بہ ڏني هئي ۽ دعا بہ ڪئي هئي." ڪنهن ڏينهن مير صاحب وڏا ۽ ننڍا شڪار تان موٽيا هوا. ميان سچل فقير ميٽ لائي ويٺي ڪوه تي وِهتو. وڏا مير اڳي هوا سي فقير کي پيرين پوڻ لاءِ آيا، پر فقير ميٽ لايو ويٺو هو، تنهن ڪري ويجها نہ ويس ۽ اُتي بيهي ساڻس خوش خير عافيت ڪرڻ لڳا. مير علي مراد خان جو پٽ تي هو، سو جڏهن اُتي پهتو، تڏهن لهي پيو ۽ وڏن ميرن کي بيٺل ڏسي سمجهائين تہ پيرين پئي بينا آهن، تنهنڪري پاڻ هڪدم وڃي فقير جي پيرين پيو. فقير ڏاڍو خوش ٿيو ۽ کيس اکين تي چُميائين ۽ دُعا ڪيائينس ۽ وڏن ميرن کي چوڻ لڳو "تہ اوهين ميٽ ڪان ڊڄي پري بيهي رهيوَ، پر هيءُ ميٽ نہ هو ميندئ جو رنگ هو، جو هن ننڍي مير کي لڳو آهي".

مير رستم خان ميان سخي قبول محمد کي جاگير ڏني هئي درگاه جي خرچ پکي لاءِ، جا هُو ڪٽندا آيا ۽ اجان تائين اُها اُنهن فقيرن جي هٿ ۾ آهي. جنهنجو ڪو ڀاڱو ڪنڊياري تعلقي ۾ آهي. انهيءَ ڪانسواءِ بہ مير صاحب هنن کي گهٽوئي ڏيڻ ونڻ ڪندا هوا. اُنهن فقيرن جو قُبو ۽ بنگلو بہ مير رستم خان ٺهرايو، جنهن ۾ ميان صاحبڏني ۽ ميان عبدالحق ۽ ميان سخي قبول محمد ۽ ميان زين العابدين ۽ ميان نجم الدين ۽ سچل فقير ۽ ڪن ٻين جون قبرون آهن. ٻيو هڪ قبو بہ آهي، جنهن ۾ ميان نظر محمد رکيل آهي، جنهنکي طورسينا وارو صاحب چوندا هوا. انهيءَ ساڳي قُبي ۾ سندس پٽ ميان غوث محمد بہ رکيل آهي.

سندس پيري ۽ مُريدي: ميان صاحبڏنو پهرين ميان شاه عُبيد الله جيلانيءَ جو مُريد ٿيو جو شيخ عبدالقادر جيلاني رحمت الله عليہ جو پوٽو هو. هُو پنهنجن ٻن ڀائرن شاه ڪليم الله ۽ شاه عبدالمالڪ سان سنڌ ۾ آيو. شاه ڪريم جنهنجي اولاد مان شاه عبداللطيف ڀٽائي هو، سو شاه ڪليم الله جو مريد ٿيو ۽ شاه عنايت الله صُوفي جهوڪ وارو شاه عبدالمالڪ جو مريد ٿيو. تنهن ڪانپوءِ ميان صاحبڏنو پاڻ جدا فقيريءَ جي گاديءَ تي ويٺو، جتي ٻيا گهڻا سندس مُريد ٿيڻ لڳا. انهيءَ ڪانپوءِ ساڳي گاديءَ تي وهڻ وارن جا مُريد ٿيندا آيا. ميان سچل فقير پاڻ انهيءَ گاديءَ وارن جو مُريد ۽ خليفو هو. تنهنڪري ٻيا مُريد پنهنجي سِر نہ ڪندو هو، جيڪي وٽس طلب ونڻ ايندا هوا تہ مُرشد ۽ اُنجي اولاد کان مُريد ڪرائيندو هو. مگر پاڻ چڱو درويش هو. تنهنڪري گهڻا ماڻهو سندس مُعتقد هُوا ۽ گهڻا مريدن وانگي سندس ٻالڪا ۽ خدمتگار هوا، جن سان هُن راز رکيو ۽ جي پوءِ نيٺ وڃي ڪامل درويش ٿيا. ٿوري وقت تائين هالن واري مخدوم جي ميان سچل فقير سان ناسازي هُئي، جا لاءِ جو فقير وٽ بہ رُجاعت

هوندي هُئي. خاص هڪڙو فقير قربان علي جو هالن جي مخدوم جو مُريد هوندو هو، تنهنڪي ميان سچل فقير جي صُحبت وٺي ويئي ۽ اُهو وٽس گهڻو ايندو هو، انهيءَ سبب مخدوم صاحب خَفي ٿي هُنکي عتاب ڏنو. قربان علي فقير جواب ڏنس تہ، "قبلا رن گندي ٿيندي آهي تہ وجي لِڪ چوريءَ يار ڪندي آهي، منهنجو مڙس حقدار ٿون آهين. ليڪن ميان سچل فقير سان رڳو سَينڌِ رکي اٿم." ڪُهڙَن وارو مخدوم بہ ميان سچل سان ناساز هو. جو شريعت جو ماڻهو هو ۽ فقير صوفي درويش هو ۽ راڳ وغيره جو شوق رکندو هو، جو شريعت موجب رَوا نہ هو. مشهور آهي تہ ڪُهڙن وارا مخدوم هِندُن کي مسلمان ڪندا هوا. هڪڙي پيري گنبٽ جو هڪڙو واڻيو ڪيمون نالي فقير سان ڳالهين ۾ اچي ٿهيو ۽ تنهنکي فقير مسلمان ڪيو، جو سندس مريد ٿيو. انهيءَ ڪري بہ مخدوم چڙندو هو. سچل فقير پري پري جو سفر ڪونہ ڪيو ۽ نڪو مُريدن ۽ پالڪن وٽ ويو. روهڙي، سکر، شڪارپور ۽ لاڙڪاڻو گهميو هوائين، جتي سندس درويشيءَ جي ماڻهن ڏاڍي تعريف ڪئي ۽ گهڻا ماڻهو سندس طالب ٿيا. لاڙڪاڻي ۾ تہ محمد صالح نالي هڪڙي فقير کي دُعا ڪيائين جو وجي خراسان ۽ قندار ۾ درويش ظاهر ٿيو ۽ مُريد ڪيائين.

شڪارپور ۾ بہ اهڙي هڪڙي ڳالهہ سندس مشهور آهي. درازن ۾ سندس فقير يا پالڪا گهڻائي هُئا جي وٽس رهندا هوا ۽ سندس خدمت ڪندا هوا. جهڙي طرح سيد دين شاه، پير شاه، حيدر شاه، خير شاه ۽ حسن شاه "جيڪي فقير سندس مُريدن يا پالڪن وانگي هوندا هوا، تن مان مُکيہ هي آهن: يوسف فقير ذات ڪوکر، يعقوب فقير، گهرام جتوئي، شير خان پنيرو يا شير علي فقير، خير شاه، محمد صلاح دونهي وارو، محمدصديق وينل ڳوٺ فتي تعلقہ لاڙڪاڻي ۾ ۽ حاجي عثمان چاڪي، جنهنجي تربت لاڙڪاڻي ۾ لوهرن جي پُليس گهاٽ وٺ آهي، اِهي سڀ پوءِ درويش ٿيا ۽ ڪلام چوڻ لڳا. چوندا تہ فقيرن منجهان يوسف فقير ۽ يعقوب فقير خُوبصورت جوان هوندا هُوا، تن سان ميان سچل فقير جو ڏاڍو راز هوندو هو. اُنهن پنهي مان بہ يعقوب پهرين وڌيڪ وڻندو هوس، اهي هميشه ڪيس سوال ڪندا هوا تہ فقيريءَ جي امانت اسانکي ڏيار. هڪڙي ڏينهن ميان سچل فقير جو اڪثر مراقبي ۾ وهندو هو، تنهن رات جو بي وقتو يعقوب يعقوب ڪري پنهنجي مُريد کي سڏ ڪيو. پر يعقوب شايد ڪن ٻين مريدن سان ڳڏجي شهر ۾ تماشو ڏسڻ ويو هو. يوسف فقير حاضر هو. تنهن عرض ڪيو تہ، "قبلا يعقوب ڪونهي باقي پُٽس يوسف حاضر آهي". يعني حضرت يعقوب جي پٽ حضرت يوسف جو اشارو ڏنائينس. ميان سچل فقير ڪٿي مات ڪئي. وري ڪنهن ٻئي ڏينهن بہ فقير يعقوب کي سڏ ڪيو. پر هُو حاضر نہ هو. يوسف اُهو ساڳيو اڳيون جواب ڏنس. وري بہ فقير ڪٿي مات ڪئي. ٽئين پيري بہ ساڳيو اهڙو اتفاق ٿيو. تنهن تي ميان سچل فقير کي مؤج آئي ۽

اچي يوسف کي ياڪر وجهي چيائين تہ "جڏهن خدا بہ امانت توکي تو ڏياري. تڏهن يعقوب کي ڪيئن ملندي" پوءِ دُعا ڪيائينس ۽ اڪثر چوندو هو تہ يوسف مِصر جو بادشاه آهي ۽ صبوح جو بہ درگاه تي گهرائي چيائينس، "اي يوسف اڄ تہ نانڪ آهين، ايتري چوڻ سان فقير محمد يوسف وجد ۾ آيو، تپ سان مٿو سندس مسجد جي ڇت سان پيو لڳي ۽ پير زمين تي، پهر کن اهڙو حال ٿيس. پوءِ ميان سچل فقير فرمايو تہ، "نانڪ يوسف کي هٿ ڪوُن وٺو ۽ سُمهاري ڇڏيوس" جو وٺي سُمهاريائونس تہ ڪي ڏينهن غَشُ پيو هو، پوءِ هوش ۾ آيو. جنهن ڪان پوءِ چونتا تہ يوسف فقير ڪامل درويش ٿيڻ لڳو جو سندس ڪلام تمام گهڻو ۽ مشهور آهي، اڪثر سندس تخلص نانڪ يوسف يا يوسف آهي. هِندڪيون ٻاٽيون ۽ سبد بہ گهڻا چيا اٿس. نانڪ جي نالي وٺڻ جو سبب اِهو ٿا ڏين تہ يوسف فقير ڇهن فقيرن سان سير تي امرتسر ويو هو ۽ اُتي ٩ ڏينهن مراقبي ۾ ويٺو هو. اتفاق سان اُتي گرو نانڪ جي گاديءَ تي جيڪو فقير هو سو مري ويو هو. يوسف فقير ڊوڙي وڃي هُن جي گاديءَ تي ويهي رهيو ۽ چيائين تہ، "نانڪ آءٌ آهيان" تنهن تي سندس آزمائش ورتائون ۽ ٿهڪندي تيل سان سِنانُ ڪرڻ لاءِ چيائونس جو هُو ڪري ويو. پوءِ ٿورا ڏينهن اُتي رهي وري پنهنجي وطن تي آيو.

سندس بيماري ۽ موت: ميان سچل فقير بيمار نہ رهندو هو. ٿورا وقت بيمار ٿيو. هڪڙي ڀيري اسهال خونيءَ جي سخت بيماري ٿيس، جنهن ۾ تمام ضعيف ٿي لڙهي ويو. ميان سخي قبول محمد کي سندس حُسن پرستي ۽ راڳ جي شوق جي خبر هُئي، تنهن مير رستم خان ڏي چوائي موڪليو تہ ڪجريون روانيون ڪريو. اُنهنکي هار سينگار ڪرائي اوچتو سندس جاءِ ۾ آندائون تہ اُنهن کي ڏسي اهڙو خوش ۽ سَرهو ٿيو، جو تپُ ڏيئي اُٿيو ۽ هُنن جي راڳ تي نچڻ ۽ ٽپڻ لڳو ۽ بلڪل چڱو ڀلو ٿي پيو ۽ ڪي چون ٿا تہ جيوائي ڪجري ويٺل لاڙڪاڻي جي ٻُڌو تہ ميان سچيڏنو بيمار آهي سو وڃي پڇي بہ اچان ۽ مُجرو بہ ٻُڌاڀالس هُوءَ شهر درازن ۾ اچي سينگار ڪري پيشواز ۽ ڇيريون پائي سندس بنگلي ۾ آئي ۽ پڇيائين تہ ڪاٿي آهي؟ طبين ۽ فقيرن چيس تہ، "سائين سچيڏنو سخت بيمار آهي ۽ مٿي بنگلي ۾ سُمهيو پيو آهي پوءِ اُها ڪجري هڪدم مٿي ويئي. سائين سچيڏني هُنکي ڏسي چيو تہ، "بسم الله اسانجا طبيب، اسانجا حڪيم آيا." هڪدم تپُ ڏئي اُٿي ڪڙو ٿيو ۽ نؤ بنؤ ۽ تازه بتازه رهيو.

پڇاڙيءَ ۾ جو بيمار ٿيو سو آخر تاريخ ١٤ رمضان مهيني جي ١٢٤٢هـ ۾ وفات ڪيائين. اِنهيءَ تاريخ هر سال ماڻهو سندس قبر جي زيارت تي ايندا آهن، جنهن کي سچل فقير جي چوڏهين جو ميڙو چوندا آهن.

سندس شڪل شبيهہ ۽ پوشاڪ: ميان سچل فقير وچولي قد جو هو. رنگ موافق صفا هوندو هوس، نڪ ۽ پيشاني پورا ٻينل هوس ۽ وار ڏگها هوس. پيريءَ ۾ سفيد رِيش هو.

ڪيس ڪونہ لائيندو هو. مٿي ۾ فقيرن وانگي سائي رنگ جي تاج پائيندو هو. اگرچہ ميان عبدالحق ۽ پيا گاديءَ وارا پڳ ٻڌندا هوا ۽ سفيد پهراڻ ۽ گوڏ سفيد چادر جي يا ڪٿي جي ڍڪيندو هو. جُتي پهريندو هو اگرچہ ڪڏهن ڪڏهن پيرين اگهاڙو بہ رهندو هو. لٺ يعني عصا هٿ ۾ ڪٿي هلندو هو. وهٽ تي اڪثر نہ چڙهندو هو. اڪثر زمين تي يا ڪاٺ جي صندل تي وهندو ۽ سمهندو هو. ڪتولو ڪم ۾ نہ آڻيندو هو، طنبور بہ ساڻ رکندو هو.

سندس هٿ جون شيون: ميان سچل فقير جي وفات ڪانپوءِ سندس هٿ جي عصا يا لٺ ۽ طنبور جيڪي سندس فقير هوندا هوا، تن کي هٿ آيا. اُهي اڄان تائين فقير غلام شاه وٽ ڪٽ تي رکيا آهن، جتي ماڻهو اچي اُنهن جي زيارت ڪندا آهن. فقير جي تاج ۽ جُتي محمد فقير هاٺوڪي آندل فقير جي ڏاڏي جي حوالي هوندا هُوا، جو زيارت ڪرائيندو هو. ١٥ يا ١٦ ورهيہ ٿيا جو هُن جي جاءِ کي اوچتو باه لڳي، جنهن ۾ اُهي سڙي ويا ۽ سندن تاج سبز رنگ ۽ بيراڳڻ مڃي جي هَڏي سُهٽي منقش جانو فقير پڄاري ويٺل شڪارپور جي وٽ وڏن ڪان هلندي ٿي اچي ۽ خير شاه رتيديري تعلقي لاڙڪاڻي واري طالب جي اولاد ميان ڪامل شاه وٽ بيراڳڻ لوه جي ڏاڍي عجائب نموني سان سائين سچل جي هٿ جي رکيل آهي زيارت لاءِ.

سندس ڪي عادتون ۽ لياقتون: ميان سچل فقير جون عادتون ساديون هونديون هيون، جيئن مٿي سندس پوشاڪ مان معلوم ٿيو هوندو. سندس کاڌو بہ سادو هوندو هو. ڏينهن جو ڏُڌ ۾ مِرچون وجهي ٿورو ٽڪر پوري يا ڪُني منجهس وجهي کائيندو هو نہ تہ اڪثر روزي ۾ هوندو هو ۽ رات جو اڪثر نہ کائيندو هو. ٿورو وقت گوشت جو شوربو کائيندو هو، جو پوءِ ڇڏي ڏنائين. پنهنجي هٿ سان ڪڏهن بہ ٻڪري يا ڪو ٻيو حلال جانور نہ ڪُہائين جو اِئين ڪرڻ پسند نہ ايندو هوس ۽ نڪو شڪار ڪندو هو. رات جو ٿورو سمهندو هو. اڪثر صندل تي مراقبي ۾ ڪنڌ هيٺ ڪيو ويٺو هوندو هو. جواني ۾ نماز پورن وقتن تي پڙهندو هو. جيئن ميان عبدالحق ۽ پيا گاديءَ وارا ڪندا هوا. مگر پوءِ جڏهن مؤج ۽ مستيءَ ۾ آيو، تڏهن نماز روزو ڇڏي ڏنائين ۽ هڪ استغراق ۾ پيو هوندو هو. نہ تہ مستيءَ ۽ وَجد جي حالت ۾ ناچ ڪندو هو ۽ ٽپندو هو. سُني ۽ شيعي جو تفاوت نہ رکندو هو. اِهي فقير اصل سُني هوا ۽ نماز بہ اُئين پڙهندا هوا. مگر اهلبيت ڏي محبت گهٽي هُين، شيعن وانگي عاشورن ۾ مرثيہ خواني سان ماتم ڪندا هوا. فقير پاڻ تي مرثيا بہ چيا آهن. پئسي جي طمع اصل ڪانہ هوندي هُيس، جي ڪٿان ملندو هوس تہ ٻين کي ڏيئي ڇڏيندو هو. ڪنهن بہ نشي پيئڻ يا حُقي ڇڪڻ جي عادت ڪانہ هوندي هُيَس، مگر جڏهن مير صاحب ڪا مجلس ڪندا هوا ۽ ڪنجريون نچائيندا هوا ۽ شراب پيئندا هوا ۽ ميان سچل فقير حاضر هوندو هو تہ، شراب پيئڻ کان انهن کي [illegible] ڪندو هو ۽ پاڻ شراب يا ٻيو نشو نہ ڪندو هو. راڳ سان ڏاڍو

شوق هوس جيئن مٿي بہ معلوم ٿيو هوندو، پاڻ ڳائيندو بہ هو ۽ طنبور بہ وڄائيندو هو. راڳ ۽ راڳڻين جي چڱي خبر هيَس، پهرين پنهنجي ڏاڏي ميان صاحبڏني جو ڪلام چوندو هو، پوءِ پنهنجو چوڻ لڳو. جهڙو سندس نالو سچل هو، تهڙو سندس سچو رستو هو. يعني حقيقت بابت پنهنجي ڪلام ۾ بہ سچ چوندو هو ۽ لڪائيندو ڪين هو ۽ دُنيائي ڏنڌن ۾ بہ سچي ڳالهہ ڪرڻ وارو هو. اڪثر ڪِلندو ڪين هو، خيالي ۽ گنڀير رهندو هو؛ چونتا تہ فقط هڪڙي پيري ٺهڪ ڏيئي کليائين. خميساڻي خاصخيلي سڪر ماٺهو هوا. اُنهن مان هڪڙي لطف علي خان نالي جي سندس زال سان ناسازي هئي، اُنهيءَ زال سچل فقير کي مِنٿ ڪئي تہ مونکي مڙس پرچائي ڏي. فقير مڙس کي سمجهايو، پر پوءِ سگهوئي هُن اُها زال ماري وڌي. اِها ڳالهہ جڏهن فقير ٻُڌي، تڏهن چون ٿا تہ ڏاڍو کِليو. ٻيو جڏهن هڪڙي سيد خيرات گهري، تنهن کي پنهنجي جسم تان چوغو زريدار ڇو تہ اُن مهل موسم سياري جي ڪري صبوح جو پائي وينا هوا ۽ ڏندڻ ٿي ڪيائون، لاهي چوغو ڏنائون جو ڪنهن مير ڪين ڏنو هو، تہ سائين اسانجي روبرو هڪڙو دم پايو تہ دل خوش ٿي. اجان سيد ويو تہ پاڻ ٿي حال پين. چيائون تہ، "جلدي سيد کي وٺي اچو ۽ غُسل ڪرائي زريدار سڀ پوشاڪ ۽ گهوڙو پنج سنجو ۽ پنج سؤ رپيا روڪ ڏنائون. تڏهن ڏاڍا ٺهڪ ڏنائون. فقيرن پڇيس تہ، "سائين! ڇا سبب؟ چيائون تہ، "جڏهن سيد کي چوغو ڏنوسين، تڏهن حضرت محمد رسول الله صہ جن عتاب ڪيو تہ چو اسانجي اولاد کي پنهنجي جسم جو ڪپڙو ڏنوَ باوجود تون سچو عاشق ۽ سدا شاهوڪار ۽ لايحتاج هجين ۽ جڏهن سيد کي ٻيهر گهرائي هيءَ خدمت ڪئي سين، تڏهن ڏاڍا ياڪر حضرت جن پاتا ۽ فرمايائون؛ "سچا عاشق اِئين گهرجي" تڏهن گهڻا ٺهڪ ڏنائين.

سندس شعر ۽ ڪلام: ميان سچل فقير توڙي سندس عزيز سنڌي ٻولي ڳالهائيندا هوا. مگر خيرپور جا مير بلوچ هوا، سي سِرائڪي يا پنجابي ڳالهائيندا هوا، تنهنڪري سِرائڪي جو بہ فقيرن کي گهڻو مُحاورو هو ۽ پارسي زبان ۾ ميرن جي صاحبيءَ ۾ گهڻو نوشت خواند ۾ هئي، تنهن مان بہ هُو چڱيءَ طرح واقف هوا. ميان سچل فقير جو ڪلام بہ انهن ٽنهي ٻولين ۾ آهي. سنڌي ۽ پنجابيءَ ۾ تہ نهايت عُمدو ۽ سنجيدو ڪلام آٿس ۽ پارسيءَ ۾ بہ مضمون عام خاصو آهي. سندس خُلاصو ديوان آهي، جنهن کي ديوان آشڪار چون ٿا اُهو مرحوم مير علي مراد خان خوشخط ڇاپايو هو ۽ اُن جا نُسخا گهڻا موجود آهن. ۽ ديوان خدائي ۽ راز نامو ۽ رهبر نامو بہ پارسيءَ ۾ آهن. سندس ڪلام اڪثر تصوف جي مَتن تي آهي ۽ مضمون رڳو معرفت ۽ حقيقت بابت آهي. پڇاڙيءَ ۾ تمام سخت صُوفي هو ۽ ايتري قدر جو منصور وانگي اناالحق جو دم ڪلام ۾ هڻڻ لڳو. چونتا تہ اڳي وانگي مُلان قاضي اُنهيءَ زماني ۾ زور نہ هوا، جيڪر بيشڪ منصور وانگي سِرَ ڏئي ها. قادر بخش فقير بيدل پنهنجي غزل ۾ بہ هنڪي منصور وانگي

۽ شيخ فريد الدين عطار ۽ شمس تبريز سان مقابلو ڪيو آهي. انهيءَ ۾ بلڪل شڪ ڪونهي تہ هُو اعليٰ درجي جو صوفي درويش هو.

ڪلام چوڻ جي حالت: چون ٿا تہ جڏهن سارنگي ۽ طبالي تي هٿ لڳندو هو، تڏهن بيخود ٿيندو هو ۽ مٿي جا وار ڪڙا ٿي بيهندا هُئس ۽ اکين مان پاڻي جاري هوندو هوس ۽ شعر مستي ۽ بيهوشيءَ جي حالت ۾ چوندو ويندو هو ۽ منشي ۽ فقير لکندا ويندا هئا. پوءِ جڏهن هوش ۾ ايندو هو، تڏهن چئي ٻُڌائيندا هُوس پوءِ پاڻ چوندو هو تہ، "بابا اِهو چوڻ واري چيو آهي مُونکي تہ خبر بہ ڪانهي. پوءِ سندس ڪلام گڏ ڪري فقيرن ڪتابن جي صورت ۾ ڪري رکيو هو. اُنهن ڪتابن مان گهڻا هن سازائي ۽ ٻوڙائي ڇڏيا، جو اهڙو خطرو دل ۾ گذريس تہ متان ماڻهو اَڻ سمجهائي ڪان شريعت جو رستو ڇڏي وڃي ڪفر ۾ پون.

پر جيڪي ڪتاب فقيرن لڪائي ڇڏيا، سي رهجي ويا. چون ٿا تہ سندس وفات وقت باقي رهيل ڪلام جو شمار ڪيو ويو تہ ڪُل نوَ لک ڇٽيهہ هزار ڇهہ سؤ ڇهہ بيتن سُوڌو هو. سچل فقير جو جيڪو ڪلام آهي تنهنجو مختصر تفصيل هي آهي: سنڌي بيت، سرائڪي يا پنجابي ڏوهڙا. سنڌي ۽ پنجابي ڪافيون ۽ غزل، جي ڪافين وانگي ڳائبا آهن. سي حرفيون پنجابي. وحدت نامہ. راز نامو. مُرغ نامو ۽ مرثيا.

اِنهن ڪان سواءِ سندس فارسي تصنيف ديوان آشڪار آهي جنهن ۾ غزل ۽ مثنويون ۽ رباعيون وغيره آهن ۽ راز نامہ مثنوي طرح گداز نامو ۽ عشق نامو بہ آهن، ٻيو رهبر نامو جن ۾ تخلص خدائي آهي ۽ ديوان خدائي بہ ڇپيو اٿن. انهن مان ديوان آشڪار هن ڪان اڳي ڇاپيو آهي، جيئن مٿي بہ چيو ويو آهي، باقي سندس ٻيو ڪلام ڇاپ ۾ نہ آيو آهي، جو ڪن مختصر ماڻهن وٽ گڏ ٿيل آهي، جنهنجي ڇپائڻ جي هاڻ ڪوشش ڪئي ويئي آهي.

فقط ٥ مارچ ١٩٠٢ع

حيدرآباد سنڌ

مرزا علي قلي عفي عنہ

رسالو

ميان سچل فقير جو

(پاڱو پهريون)

ڪافيون

بسم الله الرحمٰن الرحيم
داستان پهريون
آسا ۽ گجري جي ڪافين جو

ڪافي سُر آسا ١

شاهه تيو سيلاني، نه ڄاڻان ڪيهي ڳالهه ڪؤن
١. تي گداگر ڪري گدائي
شرف چڙي سلطاني
٢. صورت انهيئن ڪير سڃاڻي
هيءُ هيءَ سڀ حيواني
٣. ظاهر پنهنجي ذات ڪيائين
جوڙ ڪري جسماني
٤. ڀول نه ٻئي ڪنهن اوهين ڀُلجو
عين اَٿو انساني
٥. أهو اندر أهو ٻاهر
ڪير تيندو قرباني
٦. **سچو** سِرُ سري ڪر ڄاڻين
جان جُٺو سڀ جاني

ڪافي سُر آسا ٢

يار جاني، ري يار جاني
ول اساڏنهن پالين
١. تيڏي طرفؤن طعني ڏيندنيان
سانون سڀ سيالين
٢. نال اساڏي دلبر سائين
ڳجهيان تيڏيان ڳالهين

٣. مهرپويئي يار پيارل
نال اساڏي جالين
٤. نال **سچو** دي تو جي ڪيتي
قول سيئي سڀ پالين

ڪافي سُر آسا ٣

عِشق لڳئي تا ڪر آمين. نامنجهہ ڪُفر نا منجهہ دين
١. سُورن جون سِتون کهڙيون پڙهين ٿو
وره نہ پڇنديءُ والضالين
٢. ديد ڏسي ڪي ديد آڙائن
نينهُن نہ پڇندائي نابين
٣. جلوه عشق جو عرش ڪُرس تي
سَرِ زمين چازير زمين
٤. دِل سان ذرو درد قبوليم
ڪَشف قُبور ڪرامت ڪِين
٥. شُبهاشڪ سيئ لاٿم
پاڻ سُڃاڻ ساڻ يقين
٦. طالب ڪي تلوين گهُرن تا
نڪي تمناتي تمڪين
٧. هادي عبدالحق **سچو** ڪي
توڙوُن هِيءَ تا ڪئي تلقين

ڪافي سُر آسا ۴

ڪيئي ڪيئي ڳالهين، ميڏيان يار دي نال
١. آکڻ جيهان ڪذهان نہ هووَن
سُنوري سڀ سيالِين

٢. طعنا ٺُهمتان وولڪ لڪ ڏيندا يان
اسان ڪَنون شَهر والين
٣. **سچو** عاشق پَرون سُڃاڻين
اکيان اُنهاندا يان آلين

ڪافي سُر آسا ٥

آءُ تون پاڻ سُڃاڻي، مون وٽ يار پيارا
١. حال مِڙيوئي وي ميان! معلوم توکي
دنيا سا کوڙ کهاڻي
٢. ڏينديس گولي وي ميان! در در ڳولي
جانب ڪاڻ جوڳياڻي
٣. سِڪندي تولئ وي ميان! سُهڻل سائين
روئندي سا رات وهاڻي
٤. **سچل** ڪي سهي ڪيتوسي
پرت جي ناهي پڇاڻي

ڪافي سُر آسا ٦

دَمِ دَمِ لَهين سَنيال، اِهين حالدي هاريا
١. هي دَمُ آوي هي دم جاوي
ڪَڙئي خاص خيال
٢. جو پل پاڻون پري ٿيوين
سو پَل جيوڻ جنجال
٣. آپ نہ آٿين سوئي ڄاڻي
فڪر ڪري في الحال
٤. وحدت دي وچ غوطہ مارين
آءُ پوئي احوال

۵. **سچو** ڪون اهو سبق پڙهايا
هادي نــي مُڙُ ٻيال

ڪافي سُر گجري 7

جهڙو هي عجائب آءِ، ناهه عجب ڪو ٻيو اهڙو
۱. هيڏي هوڏي نــه ڏسين
مُنهن پاڻ ئي ۾ پاءِ
۲. پيؤ تــصور هِن ۾
ٻي بازي ڪامَ بناءِ
۳. اڪيون اُپٽي جي ڏسين
تا هادي آهي هر جاءِ
۴. **سچو** سارو سچ چيو
رمز دل ئي سان لاءِ

ڪافي سُر گجري 8

اوڏاهون آيا، مونڏي عتاب اباڻن جا
۱. هيءُ ڏيهه ويڙُيءُ وِسري
تو ڏينهن اِتي لايا
۲. ياد اسانکي نــه ڪرين
مُنجهائينءَ مايا
۳. ڏينهَن اسان ريءَ گذري
وَيڙَيءُ آجايا
۴. گهٽا مِينهَن ملير ڏي
واليءَ وسايا
۵. تنهنجي ڏسڻ لاءِ هت
سانگي سڪايا

٦. ڪاتؤن ٻَڌا ڪينڪي
جهانگي جهلايا
٧. سائينءَ **سچو** سگهڙا
مونکي مارو ملايا

ڪافي سُر آسا ٩

جنهن دل تي آهي جوش
سا دل سورن سان سنبري
١. آءُ تا گهوري ان تئون
جنهن تي جوش خروش
ڳالهه نہ ڳرهڻ جهڙي
خَلق اڳيون خاموش
٢. سالڪ سُک نہ سرها
گوندر ڏي ڪن گوش
٣. اثر اهيئي عشق جا
اول وڃائن هوش
٤. خلق الاِنسان عليٰ صورته
هي بادشاهي پوش
٦. **سچو** سوريءَ سي وڃن
جي مَئي ۾ تيا مَدهوش

ڪافي سُر آسا ١٠

پاڻ منجهؤن ڪل پيئي ني پيئي، دوست جي وو ميان! مونکي
١. ونحن اقرب ويجهو وسي ٿو
ڏسُ هاديءُ جو هيئي

۲. ڪڏهن زاري ڪڏهن زوري
ٻوليون سندس اهي ٻيئي
۳. هادي اسانکي وقت ملڻ جي
ڏس اتيا اِهو ڏيئي
۴. يار رنگيلو هڪ رنگ نہ آهي
ڪوڙين سندس رنگ ڪيئي
۵. **سچو** جو اندر، ٻاهر سوئي
وچون ٻيائي ويئي

ڪافي سُر گجري ١١

اڳنان وڃُهہ نگاهہ، ڳالهہ نہ ڪوتاهيءَ جيهي ميان
۱. جسم چڏي هل اتهين
تي رهبر مشي راهہ
۲. پاڻ ڪٽين ني پاڻ ڪي
آتج منجهہ الله
۳. ناهي پڄاڻي پند جي
آءُ لهج آگاهہَ
۴. توڙي مطلب کي رسين
مطلب پائين نہ شاهہ
۵. هي وجود وسارئين
تڏهن دوست تئين داناهہ
۶. **سچو** سارو سچ تئين
هوش هلين هرگاهہ

ڪافي سُر گجري ١٢

نور پريا رخ پياريدا
الله پياريدا دلداريدا

١. مئين نماڻي هير ڄٽي
تون صاحب تخت هزاريدا

٢. سهڻا مئينون اينوين ڀائندا
جيوين گل هزاريدا

٣. وڏڙي ويلي جو شاه مليا
ٿيا سبب ستاريدا

۴. مستان نون سرمست جو ڪيتيءَ
سچو ڪئون بيچاريدا

ڪافي سُر گجري ١٣

آهي ڪوچ ب ڪوچ يار
ڪيڏي ڳوليو ٿيون ڙي ائين سرتيون!

١. ظاهر آهي ذات تنهين جي
هٽ شهر بازار

٢. ونحن اقرب چاٽو سيءُ
دور نه آهي دلدار

٣. احد احمد هيڪڙو
نا هي لک هزار

۴. مرشد هيئن فرمائيو
آڻ ات اعتبار

۵. ڳهليون انهيءَ ڳالهه جو
خوني آهه خُمار

٦. آهي سيوئي دوست جو
سچو هيءُ سينگار

ڪافي سُر آسا ١٤

تيذي در زاري زاري، الله ميذي آهي آهي
١. مئين نماڻي عيبن هاڻي
تار تُساذي تاري تاري
٢. نال تُسانذي روز آزل تون
يار اسانذي ياري ياري
٣. حال اساڏيدي دلبر سائين
سُڌ تُساکون ساري ساري
٤. مک وکالين تون هڪ واري
هجر تيذي مئين ماري ماري
٥. سگ **سچو** هي در تيذي دا
ڳل تنهيکون ڳاري ڳاري

ڪافي سُر آسا ١٥

اڱڻ اسان ذي يار، وي دلبر آوين آوين تون ميان
١. راتو ڏينهان تيذي ڪارڻ
رووان زارو زار
٢. درد مندان دي دل کون دلبر
لڳڙي آهي لغار
٣. ڪيئي عاشق ڪيتا بيراڳي
تيذي سو حُسن هزار
٤. سيني اندر يار **سچو** دي
تن من تيذڙي تار

ڪافي سُر آسا ١٦

نال تيڏي لڪ واري واري
الله الله ساڏي زاري زاري
١. محبت مئيڏي نال تُسان ڏي
گهٽ نہ تنهين وچ گهاري گهاري
٢. مئين ڪنيزڪ تيڏي آهس
دوست ڪيتئِ ڪيوين ڏاري ڏاري
٣. **سچو** نماڻي نون ڪيتئِ بيراڳي
باهہ برہ دي ٻاري ٻاري

ڪافي سُر آسا ١٧

پاڻ تہ آهيان پاڪ پرڪي ڏينهن هت گذاريان ٿو
١. ساڳيوئي سو رانجهو آهيان
ظاهر ليکي چاڪ
٢. آهيان آءُ معشوق مڙن جو
موٽي تيس مشتاق
٣. آهيان آءُ خوشحال هميشہ
هن غمزي ڪيو غمناڪ
٤. ڪاٿئين زهر پيالو ظاهر
ڪاٿئين ٿيان ترياق
٥. **سچو** آهي وصال سيوئي
ڪاٿي فلڪ فراق

ڪافي سُر آسا ١٨

پنهنجي نظر ۾ پيهي، وئون هاءِ هاءِ سالڪ

١. ڪشادگي ميدان جي
ڏس ڏيائي ديهي

٢. آءُ تا هن اسرار جي
ڳالهه ڪريان ڪيهي

٣. ڳالهه ساڄهڙي هاديءَ واري
آه سلڻ نه جيهي

٤. سچي ڪوڙي ظاهر ٿيندي
ڏس وچي تون ويهي

٥. **سچو** طلسم ڪر سهي تون
هي اشارت ايهي

ڪافي سُر گجري ١٩

ميڏڙي مَن وچ يار، پٽ ڍِيان پينگهان پايان وو

١. آپي جهوتي، آپ جهوتاوي
ڏيندا لوڏي لک هزار

٢. مئين تي دلبر جهوتا ڏتڙا
ڪيتا سهيليان سيگار

٣. جهوتي اتي يار سڄڻ دي
هووڻ خبردار

٤. پير جهوتي تي محڪم ڏرٽا
رهٽا بي اختيار

٥. ساري جهوتي **سچو** سهي ڪر
ٿيوين آپ ڪنون بيزار

ڪافي سُر آسا ٢٠

پئيان وچ گمان، رانجهن ڪنهين نہ لکيان سئيان

١. وچ لــبــاس چاڪــانــدي آيــا
يــــل ڳئـــــي نـــــادان

٢. جنهان سهي شهہ رانجهن ڪيتا
ڪــوڙئــين تــيــان قــربــان

٣. **سچو** نـام ڌريـونـي ڪـيـهـا
آپــــــي آپ زبـــــــان

ڪافي سُر آسا ٢١

ڪٿ ٻاہل ڪٿ مائي، سيوڙي مئين رانجهن دي لڙهہ لڳيان

١. مئين تا رانجهن هڪ ٿيو سي
ڪــيــڙان نـــال جُدائـــي

٢. ٻيـلـي ويـسـان رانـجهـو والـي
چوڙ ٻــاٻــاڻــي شــاهــي

٣. ٻي هـر ڪـائي ماءُ ٻيءُ چائي
هــيــر عــشــق دي چائـــي

٤. **سچل** آڪـي سـوز مـاهـيـدا
تــيــنــدي مــئــين گــواهــي

ڪافي سُر آسا ٢٢

بـــــار بـــــره دا بـــــارو بـــــار
چڙهـــڪـــي آئـــنـــدا مـــيـــان بـــي اختـــيـــار

١. سڌِنهين هي انت بحردي، سِير سمندر دي لَس لهردي
مـؤج خونـي هـيءُ زور زبـردي، جٿـان ڪـتـان هـيءُ تـارون تـار

٣. جڏهان وت ساقي جام پليندا، تڏهان وت بيخود ڪيف ڪريندا
پچليندا سارا سِرُ سڪيندا، نيڻ وهيندا نارو نار
٤. جيوين سر امامين آيا، بار غمان چُم چشمين چايا
اُنهان آپٽا قرب وڏايا، عالم روئندا زارو زار
٥. **سچو** نيزا عشق سجيندا. هستي والي پٽ پنيندا
تڏهائين تون وت ڪيون نہ مَنيندا. چوڙ تہ ٿيوي لنگهہ پارو پار

ڪافي سُر آسا ٢٣

توبن ماهي يارا! راتيان سو ميڏيان نهين لنگهنديان رانول وي ميان
پلڪان جالڻ آيان، رانول ميان
١. دونهان پاڪي در تيڏي تي وو
انگ پيوت رمايان، رانول ميان
٢. جوڳي هوڪي جوڳ ڪميسان وو
ڳل وچ الفي پايان، رانول ميان
٣. ديس اساڏي وي سهٽا سائين!
آڪر جوڙين جايان، رانول ميان
٤. عمر سيائي ڪرڙ ڪميسان وو
بندي هوڪي سانئيان، رانول ميان
٥. هجر فراق وو ڪاهل ڪيتا
ڪر وصل ديان وايان، رانول ميان
٦. بره تيڏي ديان ميان سر **سچو** دي
چٽڪن لڪ هوايان، رانول ميان

ڪافي سُر آسا ٢٤

اي چا ڪرو سماءُ، سيوئي رانجهن هويا

١. سهس هزار زباناندي وچ
اپــــڻـــــا رڪـــيُس الاءُ

٢. هر مظهر دي وچ ظاهر هويا
ڪـــيـــا جي شـــاه گـــداءُ

٣. ڪتي دلق درويشي پهري
ڪـــتـــــي او امــــــراءُ

٤. انـــالحـــق اوڏاهـــون آوي
سچو وچ صـــــــــــــداءُ

ڪافي سُر آسا ٢٥

تون تا آءُ وس ساڏي ويڙهي، سڻ حال وي ميان رانجها

١. دوست اسان ڪنون دور نہ جاوين
پــهــہ نــيــٽــانــدي نــيــڙي

٢. ڪيڙاندي ننگري ڪنون توبہ هوئي
لتــي اســان تــون جهــيــڙي

٣. تــون تــا مــيــڏا مــئين تــا تــيــڏي
گهول گهتان سڀ ڪيڙي

٤. عـــشـــق تُســـاڏي ڪـــيـــتـــي
لـهـہ پـئـي سنڌي سـيـڙي

٥. ســـدا هـــويـــن تـــون نـــال ڪـــرم دي
دوســـت **سچو** دي ديـــري

ڪافي سُر آسا ٢٦

مئين نال تُسان ڪيهي لائي، فرياد وو ميڏي رانجها

١. اسان نماڻيان تون سهڻا سائين
ڪيون ويندئين چت چائي

٢. نهين تساڪون نال اساڏي
واجب بي پرواهي

٣. پاوين نہ تيڪون ڳالهہ اساڏي
جا ڳالهہ تيڏي تن تائي

٤. حال اساڏا ڏيک ڪراهڻ
آءُ تيوين ڏک پائي

٥. طرف اساڏي ڪڏهن نہ مَتوئي
يار ڪتابت ڪائي

٦. راتو ڏينهان تيڏي آهي
وات **سچو** دي وائي

ڪافي سُر آسا ٢٧

ڇوڙ باباڻي شاهي وو، مئين وطن رانجهو دي ويسان

١. هتڪي هوري پابل پائي، متيان ڏيوي سانون مائي
ست ڪيڙا تيسان راهي وو

٢. سڀ سهيليان ملڪر آنديان، تي ايلازي پلئي ڳل پانديان
گهن متيان تي ڏاهي وو

٣. اوراندي نال ماهي ڪيون متيان. طرف رانجهو ڪريسان پنيان
گهن ڪي قلم سياهي وو

٤. **سچو** اي دل تي اداسي، بيوس هوڪي راهي سناسي
اصل ڪنون ايوين آهي وو

ڪافي سُر آسا ٢٨

هر صورت دي وچ يار، حڪم هليندا آپ وي

١. مظهروچ منصور ٿيا وي
اناالحق اظهار

٢. بحر بره دا زور رکيا وي
عشق اُتاهين آر

٣. ميل ڪرڪي مُلين مارايا
سُولي تي سردار

٤. وس نڪو منصور دا
تي ملين ناهي ميار

٥. مست اتاهين ماريا اهو
شائق شهسوار

٦. ڪل لڱن توُن لاهي ڪي
نينهن ڪيتا نروار

٧. من خدايم آکدا
عارف شيخ عطار

٨. "اسجدوني" اينوين آکيا
تنهن تبريزي تڪرار

٩. وچ ڪڙسي هڪ يم
ڪرندئين لک شمار

١٠. **سچو** اِهين سنسار وچ
رهڻا هئي هوشيار

ڪافي سُر آسا ٢٩

تيڏي نال، وو ميان، سهڻا ساڏي زاري زاري

مئين تا تيڏي هوءِ جو رهيان، جيوين وٽيءَ تيوين ڀال
تيڏي نال ياري ياري

اڱڻ اساڏي آءُ تون دلبر، ورق وڇوڙيدا وال
ميان تيڏڙي ماري ماري

اوڳڻ ڏنهون ميڏي نہ ڏيکين، آءُ ڀلا مُڙ ڀال
واري واري لک واري

ياد اسانکون رهہ ڳئي دل تي، ڳجهي جا تيڏڙي ڳالهہ
پيارا ساتو پاري پاري

سچو هيءُ سگُ در تيڏيدا، ڳڏي وڃ تنهنکون نال
ڳل جنهيندي ڳاري ڳاري

ڪافي سُر آسا ٣٠

ائين لکيو، مون ائين لکيو، مون پنهنجو پاڻ کي ائين لکيو مون

١. وردوظائف ڪديم مراقبا، پرو پرين جو ڪون پيو، مون
٢. پڙهيم نمازان رکيم روزا، ذرو بہ حاصل ڪونہ ڪيو، مون
٣. سوين ڪلام جاري مون پڙهيا، اثر ڪلامن ڪونہ ڪيو، مون
٤. اول چاتم پوءِ سڃاتم، آهي توريءَ ڪونہ پيو، مون
٥. **سچو** سارو سِرُ حقاني، ڪيئن چوان آهي ڪير ٿيو، مون

ڪافي سُر آسا ٣١

اساڏي جان ڪون لڳڙي، هوائي شمس تبريزي

١. اهين ميخاني آيا، جڻان خاصاندي خونريزي

٢. ويڪو منصور ڪون عشقي ڪيتا. سر دار آويزي
٣. اٿان مئين رهہ ڳئي مدت. آکيا برهاڪ برخيزي
٤. ويڪو يارو عشاقان تي، ڪيتي هيءُ عشق انگيزي
٥. اصل محبوب دي آهي، **سچو** اها خوب پرويزي

ڪافي سُر آسا ٣٢

ادب نال اليسان، هوسان مئين رانجهو دي نال

١. ٻن ڪيڙاندي طول وهاٽي
پلنگين پير نہ پئيسان

٢. مئين راجهن دي رانجهن مئيڏا
ڪيڙا گهول گهتيسان

٣. پار درياهون جهوڪ رانجهن دي
ٻانهڙ تر تر ويسان

٤. جنهن تڙماهي منجهيان چاري
تنهن تڙ باغ بنئيسان

٥. هڪ دل آهي رانجهن نيتي
ڪيڙان نون ڪيا ڪجهہ ڏيسان

٦. سهٽي صورت يار **سچو** دي
ڪنهنڪون ڪوڪ سٹيسان

ڪافي سُر آسا ٣٣

جنهن دل پيتا مئي دا جام
سا دل مستو مست مدام

١. دين مذاهب رهندا ڪتان
ڪُفر ڪتان اسلامُ

۲. . سولي تي منصور چڙهايا
انا الحق كلامُ
۳. پنجتن پاڪ حمايت ميڏي
حسن حسين امامُ
۴. چاوڻ بار ملامت سِر تي
بره سارا بدنامُ
۵. بخش كريندي عُشاقان تي
جنت جاءِ مقامُ
٦. چوڙ ڳيا تنهنكون علم عقل ڏونهين
جنهندا عشق امامُ
۷. سرُ ڏيوڻ عشاقان نون
عشق پذائي احرامُ
۸. خوشيان خورميان ڏيک ستيندا
عشق وڃايا آرامُ
۹. راتو ڏينهان مشتاقان نون
مستي وچ مدامُ
۱۰. جاءِ صفت دي مول نه ڏردا
كلي چوڙ كمامُ
۱۱. عاشق دا وت اصلؤن آها
سولي دا سر انجامُ
۱۲. در سائيان دي سوين سپاهي
سچو پي هك غلام

كافي سُر آسا ۳۴

جي مون پچوڙي جيڏيون! آهي بره بيقراري
بخشش الاهي آهي، ناهي كسب اختياري

١. آهي ني عاشقن کي، سوريءَ مٿي سواري
هڪ درد دل ۾ تن جي، ٻي خلق جي خواري
٢. ڪيائون حجاب ظاهر، هوءِ هوءِ حسن هزاري
مشتاقن کي مارن، خوني نيڻ خماري
٣. مژگان وارا مقرر، ڪئي بر مارن ڪاري
عاشق آهي ايلازي، پائي ڳچيءَ ۾ ڳاري
۴. محبوب جون اصل ڪؤن، ڪجليون آهن قهاري
آهي اصل انهن کي، سڏ **سچل** جي ساري

ريختو آسا ٣۵

ساجن پیالہ پریم کا مجھکوں پلادیا
میرے دست میں صراحی رہ گئی ساقی کجا گیا
۱۔ نہیں امید من کوں، جیسے کہے سجن
دل کوں دلاسادے کے تنہا گیا
۲۔ زخمی ہوا، یہی بخشولا چار ہو پڑا
جانی کمان کس کے جنگی چلا گیا
۳۔ دلبر نے دلڑی لوٹی، مڑکے نہ پائی جہات
سمجنوں سجھ کوں کرکے جانی بھلا گیا
۴۔ طاقت نہ رہی ملن کی سچو جو بولتا نہیں
زخمی جگر کوں کرکے دارو پلا گیا

ڪافي سُر آسا ٣٦

جاني جٽان ڦيرا پايا وي، وه واه ڪيها رنگ لايا وي

١. جاني ڪيوين آوندا جاوندا. ول ول ڪي رمزان لاوندا. ٻڌ شمشير ڪمر من پاوندا
هٿ خنجر سر ڪتايا

٢. ويک بره دا کيها بانا. هر هڪ نون پرايس جانا. ڏي حلاج خودي دا خانا
جنهن سولي پکڙ چڙهايا

٣. جاني ناز حسن دي جڙدي. رک ٿور عجب دي ٽردي. هتڪا هويا مول نہ مڙدي
تنهندا کؤن ڦيرائي رايا

۴. جاني مار زغابادشاهي. رک ڦردا بي پرواهي. اِهين اسرار دي ڏي گواهي
شاه سرمد قتل ڪرايا

۵. **سچو** جوئي سٽندي هوسي. سو تہ آکي پلؤ پيوسي. نؤ بهار خوشي وچ ٿيوسي
ايوين ڪرم سايان فرمايا

ڪافي سُر آسا ٣٧

ميڏا حال ڏنا هادي يار. مئين مستان هويا وو يار

١. قاروني ٿي ڪار ڪميندي. عقل دنيا ڪون سيئي منيندي. ڳالهہ أهائي اوئي اليندي
عشق ڪيتي دل خوار

٢. نقش بندي ٿي نقش هليندي، عالم وچ اظهار وار. نقش بنديا ندي دل تي
دنيا هٿ نہ ڪيتوني يار

٣. ملان قاضي نهين منيندي، هوندي اسان ڪنون ڏاروڏار. عشق والياندي منزل اڳي
نهين مُليا ندي پار

۴. پنجتن پاڪ محمد آيا. آپ علي سر آپ سمايا. حسن حسين علي دا جايا
آيا ملڪاندا سردار

۵. خيال اتي وو حال جو جُهليا. آپ هويا نگهدار يار. هستي دا وهہ ڪوٽ پنوڪي
گم هويا دعويدار

٦. **سچل** هيئي سر الهي.هرجا سانون هيءُ بادشاهي. اها نوبت اناالحق ڇائي
آپ هويا اظهار

ڪافي سُر گجري ٣٨

آيم رات عتاب، ڏاڍا سخت سنگهارن ڏنهن

١. مون کي عمر ماريو
جهانگيڙن جي جواب

٢. وينيئن اتي مارئي
کائي خوب ڪباب

٣. هت سارو ڏيهه ڏڪائيو
عمر جي تڪ تاب

٤. مولي تا معافي ڪيا
سچوء سب حساب

ريختو سُر گجري ٣٩

اکهیں کے ناز تیرے، مجھ کوں یوں غلام کیا
تمہارا عشق ہمیں پیشوا امام کیا

۱۔ کسی کوں آگھہ، اس حال اپنے کی کروں
تمہارے درد ہمن سوں، سجن تمام کیا

۲۔ تیریاں نی دیکھ بے پرواہیاں سنو رے صنم
اپنی گوش پر انگلیاں، خلق خاص وعام کیا

۳۔ کیا ٹھکانا میرے دل اوپر عشق تیرے
عقل علم تے سنت فرض لکھ سلام کیا

۴۔ شکر کروں میں صد بار، حمدللہ
سچو کوں عشق جو تم اپنا، انعام کیا

ريختو سُر گجري ۴۰

پاس میرے یار آیا، کہتا ہوں حمدللہ
درسن سجن دکھایا، کہتا ہوں حمدللہ
۱۔ میرے حال کی جو کتنی پرسش تمام تجھ کوں
چا دوست گل لگایا، کہتا ہوں حمدللہ
۲۔ غفلت کے خواب میں یوں، دن رین پڑرہا ہوں
اس کے برہ جگایا، کہتا ہوں حمدللہ
۳۔ معشوق کی نگہ سے، میری دل خوشحال تھیوی
غم ہجر پھیر جایا، کہتا ہوں حمدللہ
۴۔ صورت خیال کی تم، ساری سچُو صحی کر
مرشد نے کہہ سنایا، کہتا ہوں حمدللہ

ريختو آسا ۴۱

کرتا ہوں اے سریجن، اس باب شکرللہ
تیرے برہ نے کیا ہوں، بیتاب شکرللہ
۱۔ دیکھن سے نین خونی، حیرت میں ہورہا ہوں
بے آرام کیا مجھ کوں، بے خواب شکرللہ
۲۔ کیا قول کیا سپارے کیا درد کیا وظیفے
شد جزم بھل گئے ہیں، اعراب شکرللہ
۳۔ آیا اذر وحدت کا، شہباز دل میرے پر
سارا جوٹ گیا ہے، آداب شکرللہ
۴۔ ظاہر کیا جو باطن، باہر اندر جو تم ہو
سچُو سپرد تجھ کوں، ہر باب شکرللہ

ريختو آسا ۲ ۴

سوتوا ميں بشارت، بره کي اشارت
سرن ميں صفاتي پائوگي حياتي
۱- فنا ہو بقا ميں حسن ہو لقا ميں
قسم حق حقا ميں رچي ذات ذاتي
۲- شمع پرپتنگان ديتا ہے اچهنگار
نه ترسي تننگار ميں جلتا جگاتي
۳- يه ہي معراج سارا منصور يارا
سولي پر نظارا ديکها اثباتي
۴- سچو سمجه پايا سجن ميں سمايا
الکه دل لگايا دوئي دور جاتي

●

داستان ٻيو بلاوليءَ جي ڪافين جو

ڪافي سُر بلاولي ۾ پهاڙي ۴۳

هيئين آپ الله. ڏوجها ڪوئي نهين وو

١. تون هين اندر تون هين ٻاهر
متان ٿيوين گمراهہ

٢. تون هين مست موالي آهين
تون هين شاهنشاه

٣. تون هين آهين تحقيق ڄاڻين
ساهہ مڙيوئي سرواهہ

۴. صاحب آهين صاحب ڄاڻين
گولي وچ گناهہ

۵. آپکون مول نادان نہ ڄاڻين
دوست هيئين داناءِ

٦. **سچو** سچ اهوئي آهين
هوش رکين هر گاهہ

ڪافي سُر بلاولي ۾ پيروي ۴۴

آهيان آهيان وو آهيان ميان! موٽي چوان تا ناهيان
ڪي تہ آهيان وو

١. مقصد منهنجو پاڻ ئي مؤن آهي
طرف ڪيهي وت ڪاهيان وو

٢. هيڏي هوڏي هڪڙوئي آهي
سڳ ڪهڙن سان ساهيان وو

٣. دوئي واريون لڪين ديواريون
ڊوڙ انهي تو ڊاهيان وو

۴. خبر خيال جي بعضي نہ پوندي
وري چوان تا چاهيان وو

٥. ورد وظـــــيــــــفـــــا روزا نمــــــازان
لـوچ مـتـي تـؤن لاهـيـان وو
٦. مــــرشــــد واري ڳالـــهـــــ **سـچـوءَ** وٽ
ٿاه نـہ پـيـا ڪـي ٿاهـيـان وو

ڪافيـ سُر بلاولـيـ ۾ بروو. ڏناسري ۴٥

حسن اسان تي هلان ڪيتيان، ڪهنون آکان حال وو
١. چِـت دا چـولا تـيـڏي ڪـارڻ
روئـــي ڪـــيــتـــم لال وو
٢. دوست تُساڏي دردي ٻاجهون
هــويـا جيـئـڻ جنـجال وو
٣. نظـر اسان ڪـون ڪـوئـي نـہ آيا
مــحــبــت جيــهــا مــال وو
٤. نــال اســاڏي آءُ گـــذاريـــن
سچو دا مــــن ســـوال وو

ڪافيـ سُر بلاولـيـ ٤٦

اهي اولانـبا آيا، مـونـڏي مارن جا مـيان
١. ڏيهـ ڏاڏاڻو وي ميان ڪيئن وساريئي
ڏيــنــهــن اتـــي تـــو لايـــا
٢. ڪـهـڙي ڳالـهيون ويـڙيـچن ڏنـهـن
مــنــهــن ڦــيـرايـئ مــايــا
٣. پـهنـوارن ري ڪـيـئـن ٿـي گـهـاريـن
عـــمـــر ســـاڻ اجايـــا
٤. تـنـهـنـجي ڪـارڻ راتـو ڏيـنـهـان
سـانـگـي سـي هـٽ سـڪـايـا

٥. وس نہ منهنجو سڻ سچو ري
ڏکيا مون ڏينهن لنگهايا

ڪافي سُر بلاولي ۾ جهنگلو ٤٧

هڪو ڏوهہ پيو ثواب. اٿئي عشق جو حجاب
١. وڃائيندي ورهيہ ٿيا
اڪيان رڍ رباب
٢. پڙهين وسي پاڻ ۾
ڪدي ڏس ڪتاب
٣. واديءَ ۾ وحدت جي
آهي ڪو نہ حساب
٤. جيڻ آهي جڳ ۾
بنان عشق عذاب
٥. مهندان محبوبن جي
تون ڪُسي ٿيءُ ڪباب
٦. محبت جي ميدان ۾
جهل طريلا تاب
٧. سِلهي سڪاين کي
ٿو نيزا نينهن نواب
٨. سچو سڪاين جو ٿو
کولي نينهن نقاب

ڪافي سُر بلاولي ۾ جهنگلو ٤٨

ڏسو عشق جو انصاف، سڀئي مذهب ڪَيئن معاف
١. مڪي وڃڻ مقصد ڪيهو
ڪر اندر تن طواف

٢. واديءَ ۾ وحـــدت جي
جُڙي لام نـــ ڪـــاف
٣. الانـسـان سِري وانا سره
غــازيــن آهــي غــلاف
٤. جوئي مذهب عشق جو
ســوئــي آهــي صــاف
٥. **سـچـو** انهيءَ ڳالهـ ۾
خس نـــ آهـــي خلاف

ڪافي سُر ٻلاولي ۾ جهنگلو ٤٩

اتي ڪفر نـ اسلام، آهي سيني ڪي سلام
١. ڪـڏنهن ڏئي ڪينڪي
اهـــو آرانـــيـــو آرام
٢. مـذهـب مُور نـ مـجيان
آءُ شـرب مـنـجهـ مـدام
٣. قـيـد ڀـجي ظـاهـر تـيـان
آءُ جاري پـــيـــان جام
٤. هاديءَ سائين پاڻ **سچوءَ** کي
عــشــق ڪـيـو انـعـام

ڪافي سُر ٻلاولي ۾ جهنگلو ٥٠

اَتوَ عبديت عذاب، آهيوَ هزاران حجاب
١. هڪ هنڌ هئڻ حساب ۾
ٻـئي هـنـڌ هـوئـڻ نـواب
٢. ٻئي ڳالهيون هٿ تانهنجي
ڏي جانـــب مـــون جواب

۳. ربــوبــيــت جي راز ۾
آهــي ڪــونــ حـســاب
۴. جاتــي نُقـطـو نيـنـهـن جو
تــاتــي عـقـل نـ الـقـاب
۵. **ســچــو** زيــر نــ زبــر
رڪـــين نـــ اعـــراب

ڪافي سُر بلاولي ۵۱

منجهؤن نيڪيءَ ۾ گناه، پوندي ڪل نـ سندي الله
بـاطـن ۾ تـون پـانـهـنـجي
هـاڻـي نـاميا وجهـ نـڪـاه
۱. ريءَ پـروڙڻ پـانـهـنـجي
ٻــي راســت نــ آهــي راه
۲. خير نـ پانئج پاڻ کي
يـــار دوئـــي ۾ دانـــاه
۳. هــادي حــق الحــق تــان
مـونـڪـي اها ڪـئـي آگـاه
۴. حـقـيـقـتـان حـال جيـون
يـــار چـئـي ڪــيــم اداه
۵. تـارڪ ٿـي تـوحـيـد جي
پـئو دانـهـ مـنـجـهـ دريـاه
۶. چئـين قـبـلـون چور ٿـي
سـر شـاهــي رک ڪــلاه
۷. **سچو** سچي ڳالهڙي ميان
سـلـڻ نــاهــي صــلاح

ڪافي سُر بلاولي ۵۲

اتئي انهيءَ ۾ حالت، نہ تصديع نہ راحت

۱. نــڪــو هــيءُ نــڪــو هــوءِ
نڪا صفت نہ صنعت

۲. نڪو ذڪر، نڪو فڪر
نڪو ڪشف ڪرامت

۳. نــڪــو غم، نــڪــو دم
نــڪــو درد نــہ مــحــنــت

۴. نڪو ڏسڻ، نڪو پسڻ
نڪو عيش نہ عشرت

۵. نــڪــو جيءُ نــڪــو روح
نــڪــا جان جمــيــعــت

۶. نـــڪـــو سُک نـــہ ڏک
نڪو هوش نہ حسرت

۷. نـــہ عـــبـــرت نـــہ غيـــرت
آهــي حــيــرانــي حــيــرت

۸. **سچو** سچ، آهي، نہ ڪچ
أهـــي رڳوئـــي راحـــت

ڪافي سُر بلاولي ۵۳

ڪعبہ چايون وتدئين نال، ڪيون اور ڪعبہ دي پوندئين خيال

۱. ڪافر هو ڪر ڪعبہ ڍاهين
اپـــڻـــا ســـر ســـنـــيـــال

۲. مالڪ ڪعبي دا هين تون
ڪيڪر گهتدئين جيءِ جنجال

٢. نحن قرب نيڙي آکيس
وٽ نهين هک وال
٣. سهڻي صورت يار دي آهي
جانب دائي جمال
٥. سچو هر جا هي اهوئي
ظاهر چوڙ وصال

ڪافي سُر بلاولي ريختو ٥٤

کس نوں میں کہہ سناواں، میرا یار ہے خیالی
میرا حال پوچھتا نہیں، ہے اصل لائو بالی
١۔ آئو سنوری سکھیاں، وہ واہ یار میرے
ولیاں کے لوٹنے کی، کیتی ہئی استعمالی
٢۔ کجلیں اکھیں کوں دلبر، لالی کارنگ لگایا
پیتا ہے پر پیالی، داروں کے پرتکالی
٣۔ آیا نظر بسیھر مجھ کوں رے پیچا پیچی
گل پرلٹک رہی ہیں، ظالم کی زلف کالی
٤۔ وہ عشق ناز سیتے، آتا ہے عاشقاں پر
مدہوش ہورہا ہوں، دیکھ چست چالی
٥۔ بیچارہ ایك نہیں میں، آشفتہ اس صنم کا
کتنے ہوئے ہیں حیراں، دیکھ حسن لایزالی

ڪافي سُر بلاولي ۾ آسا ٥٥

سؤدا سلف ڪريندا يار
ڪوئي ڏيکڻ والا هو هوشيار

١. مئينون قسم الله دي اهي
آپ هويا اظهار
٢. جا شئ وچ اکين دي آوي
اوئي هَئي اسرار
٣. کيا جي مومن کيا جي مُسلم
کيا جي کفار
٤. **سچو** سچ آکان هان هي سڀ
صاحب دا سينگار

ڪافي سُر بلاولي ۾ برو۾ ڪليان ٥٦

ڪريان يارو مُسلمانو عشق جي ڳالھ اچ ڪيهي
سورهيہ سوريءَ اناالحق جو هڻن نعرو نسنگ نيهي
١. ڇڏي جي عيش عالم جا وڃن تڙ پيڙ ۾ ٻيهي
وڏايو غم سندن غمزي تنين دل رمز سان ريهي
٢. وڃي تا وره وارن ڪؤن وٺي اچ وره ڪي ويهي
اليلان عشق ڪيون ڪيڏيون لا تائون جان چڙجيهي
٣. ڪيئي ڪيئن ناز نيڻن جي ديواني درد هيءَ ويهي
سچو روئڻ راتو ڏينهان عادت آهي عاشقن ايهي

ڪافي سُر بلاولي ٥٧

سگها آوين سگها آوين، يار نيڙي ساڏي نيڙي
١. آءَ اساڏي ويڙهي دلبر پري جاوين نہ جاوين
وَسَ ويڙهي هن ويڙهي
٢. اسان يتيمان ٿون سُهڻا سائين!چتُ چاوين نہ چاوين
ڳُھ ڪيڙي ٻن ڪيڙي
٣. مهر پويئي نانءُ الله دي، پير پاوين دَر پاوين
ٿُٽ جهيڙي ٻون جهيڙي

۴. دوستي تيڏي دل اساڏي ڪون لنؤ لاوِين هڻ لاوين
لَهه پَوَن سنڌي سيڙهي
۵. حال **سچو** دا ڏيکڻ آئيان سڀ سياوين وي سياوين
ڪر پيڙي سَؤ پيڙي

ڪافي سُر بلاولي ۵۸

اسان نون عشق وي يارو! اجان ديوان نهين ڪيتا
هئ هئ ميڏي جو سر اُتي بره باران نهين ڪيتا
ڪرم ڪرڪي اڱڻ ميڏي جو آيا ڏينهن هڪ ساجن
اهو افسوس هي مُجهڪون ميان سر قربان نهين ڪيتا
ڏاَڍي غمزي جو غم دي پئي مئين تا حيران هو رهيان
سئيان وچون حال مئڏي تي ڪسي ارمان نهين ڪيتا
سارا احوال اهو ڪس نون سنيان وي آک سٹاوان مئين
درمندن دي در اُتي سجڻ سئلان نهين ڪيتا
آهي واءِ دل ميڏي ڪريندريان لک فريادان
اهين ڪثرت وچي مين تا سهي سلطان نهين ڪيتا
اسا ڏي عشقدا اصلون ڪفر تي دين هئ دشمن
اسا ڏي قلب وچ ڪلمان جو مسلمان نهين ڪيتا
اسانڪون معلومي مرشد ڪيتي اسرار اِهيندي
ڪسيڪون نينهن رئ نادان مذهب مردان نهين ڪيتا
اها عبرت تماشي دي **سچو** ڪون هئ عمر ساري
پياري نال جهاتي دي مئيڪون مستان نهين ڪيتا

ڪافي سُر بلاولي ۽ جهنگلو ۽ آسا ۵۹

اسان نا ڪنهين دي جائي هون، اسان نا ڪنهين دي نپائي هون
۱. چوڙ افلاڪ زمين تي آيا، عرش ڪُرسي وچ مئين نہ سمايا
ايڏون دا وت پيوسي رايا، اسان اپڻي خواهش آئي هون

۲. اصل آهس لامڪاني، اتان آڪر تيُس مڪاني
تڪيا جوڙ ڪيتم لغاني صورت سڀ سمائي هون
۳. ڏتي اها عشق ولاڻي، سانون پاڪ منزه چاڻين
ساڏي ذات صفات سڃاڻين، چائي ڪنهن نہ جمائي هون
۴. ڪتان چوڙيم تخت هزارا، ڪتان ڪاسي بيد دوارا
ڪتان آهس نبي سونهارا، ڪعبي حرم بنائي هون
۵. ڪڏهان شمس الحق هوا هون، ڪڏهان حلاج دي نانوءُ رهيا هون
قاضي مُلان آپ بناهون، سولي پڪڙ چڙهائي هون
٦. مائي باپ نہ ميرا ڪوئي، بيحد آهس ناحد ڪوئي
هر جا ساڏا سير سيوئي، اتان **سچو** پل سڏائي هون

ڪافي سُر بلاولي ۾ جهنگلو ٦٠

نال جسم نهين جاوڻ، سر لتي اتان آوڻ

۱. سڻ وي عاشق وي مشڪل هووي
مؤج ڪوزي وچ ماوڻ
۲. بار بره دا هويا باري
سر شتابي چاوڻ
۳. جي تون چاڻين آپ سُڃاڻين
تقويٰ طاعت هيءَ تاوَڻ
۴. هيءَ سعادت وچ شهادت
خون جگر دا ڪاوڻ
۵. لعل لوهو وچ لال جو تيوين
دُرس تنهانڪون ڏاوڻ
٦. شهہ درياوان مؤجان زوري
سر **سچو** دي ساوڻ

ڪافي سُر بلاولي ريختو ٦١

آدم جس کا نام، مولیٰ کون کیا آویگا
پریم گرو دھم دھام، باتیار برج بلاویگا
١۔ انا احمد بلامیمی، آپ کریم تے آپ رحیمی
آپ کرے قتل عام، منکر مار مناویگا
٢۔ آپ شرع دے وچ وسدے، کفر اسلام دے مسلے پچھدے
آپ گنگا ہر نام، حاجی بن بن آویگا
٣۔ اول ہوندے بال ایانا پھر وت تھیندے پیر سیانا
زیرک مست مدام، سہیس رنگ رچاوے گا
٤۔ چوچك شہر درازیں تھانا، گر و سے اتھاں تعریفانا
آپ آریانی جام، سچو نام سڈاویگا

ڪافي سُر بلاولي ٦٢

منهنجو هوت پنهونءَ سان نينهڙو لڳو
١. پرو پيڙم پاڻ مؤن پينر ڙي
منهنجو پول پڳو
٢. ٻيائي جو بند پيو ڪاڪيون ڙي
توڙيو عشق تڳو
٣. مونکي اوڏنهن آئيو
سرتيون سندو وره وڳو
٤. پرين سچو آهي پاڻ سان
جيئن سئي منجهہ سڳو

ڪافي سُر بلاولي ٦٣

خوش توں سدا ہوویں، یار سانوں بہوں بھائوندئیں
قدماں اتوں صدقے میں، آنگن جذباں آئوندئیں
١- ہویاں مشتاق میں، طالب دیدار کا
خونی جو اکھیاں نال سار کرے، ول جاوئندئیں
٢- جو گی تھی کرآیوں وو، بھگویاں بگلاں پہر
ونجلی وجا کے روندا، ہر کنہ گلی گائندئیں
٣- عقل شرم ہوش گیا، دل کوئی تھئی دیوانگی
میں کنے وہ عشق دیاں، فوجاں پچھے وئندئیں
٤- سچو ہے مشتاق تیرے طالب دیدار کا
تہندی گلی کیوں وے یار، پھیر انہیں پائوندئیں

سُر بلاولي ٦٤

ڪيهي ڪيهي ساڏي نال، لنؤ جو سڄڻ لائيئي
درد منداں دي دلڙي جو هس ڪر پرچايئي
١. دامن لڳڙي ڪون ڇوڙن تجهہ ڪون مناسب نهين
ڏيک ڪي ميرياں مدياں مئڪنون دل چايئي
٢. عشق ڪي تلوار يار هوئي تيري هات ۾
سبز رنگين زهر دا عاشقان تي پڙڪايئي
٣. جلوه حسن ديک ڪي هوش سُون بي هوش هون
جاءِ بجاءِ هڻ اهي ڇپر جو چمڪايئي
٤. مئن جو تيري هوءِ رهي تجهہ بن اور ڪوئي نهين
بات فنا في الله ڪي سچو ڪون سمجهايئي

ڪافي سُر بلاولي ٦٥

ساڻي تون يار منهنجي ڪي، نئي پهچاءِ سنيهو هي

١. جو قيدالماءَ جي قسمت وڏي دوري، توکؤن مونکي
پارج تون واعدا پانهنجا ڪيا هئ يار جاني جي

٢. ڪتابن ۾ وِڏم مُنهن تي تہ ٿئي خورسندگي حاصل
لڳي دل اوچتي توسان وساري بره بي تي ٿي

٣. مونکي توتان فراقي ڪيو اجا فرياد ڪنهنکي ڏيان
هوجي ڳالهيون ڪيون سانول **سچوءَ** کي ياد آهن سي

ڪافي سُر بلاولي ٦٦

آهيان آءٌ تا اهائي
هيت مٿي مون لوئي

١. مالڪ منهنجو سو ٿو چاٽي
تنهنکي سڌ سيائي

٢. ٻولي ٻئي تي مٿي ناهيان
اها اٿم اڳين وائي

٣. گلم غاليچا اوهان ٻاجهون
چار پايان سپ چائي

۴. جيهي تيهي اوهانجي آهيان
ڪريو اڇڻ جي ڪائي

۵. ظلم جي جائيؤن سڻ **سچو** ري
الله ڪندم آجائي

ڪافي سُر بلاولي ٦٧

ويهي جان ڪيم قياس، هاريا وو

١. جوئي چوندڙ سٽندڙ سوئي، سڀ ڪنهن صورت آپ اهوئي
رهندو شڪ گمان نہ ڪوئي، ڪيتس لک لباس
٢. جائي مُورت صورت سائي، نقش نقاش جي رمز اهائي
لک چوراسو هڪا وائي، وائي واسُ
٣. سر اهيندي سڌ تنهان نون، اهو هوسي احوال جنهان نون
ڪيهي سو خبر خيال ٻنهان نون، نهين سو تول تپاس
٤. سمجهہ **سچو** تون ڳالهہ اهائي، اندر ٻار هڪا وائي
وحدت ديوچ ٻوڙ ٻيائي، خُودي ڪنون ٿي خلاص

ڪافي سُر بلاولي ٦٨

ساڈيان زاريان وي نال ماهيدي زاريان سؤ واريان وي

١. حسن تيڈي ديان چِلڪيان چڙٻگيان
بيحد بحريان باريان وي
٢. اکيان تيڈيان ماسُ يتيماندا
ڪرديان نت نهاريان وي
٣. مويان نون وي ميان مار نہ پيارا
تيڈي نيٹان دي مين ماريان وي
٤. بره تُساڈي دل اساڈي ٹُون
سنئيان سڀ وساريان وي
٥. زلفان تيڈيان سُنهاريان
ڳل **سچو** دي ڳاريان وي

ڪافي سُر بلاولي ٦٩

توکي پيڙو چاۓ ڙي يار، جو آئين دردن جي دامان ۾
١. ڪنگري عرش اتي ڪل ملڪان
بيٺا ڪن صفت ثناۓ ڙي
٢. شاه منجهؤن تي چاڪر آئين
بيحد ڪيتئ بناۓ ڙي
٣. پاٽؤن چاٽي پانهجو هت
آئين لهڻ سُڌ سماۓ ڙي
٤. صورت منجهہ **سچو** جي ڪيڙئي
اهو اصل الاۓ ڙي

ڪافي سُر بلاولي ۽ قصوري ٧٠

ڪيئي ڪيئي، يار ڪيئي، نال ميڏي تيڏيان ڳالهين
١. حال اساڏا معلوم تيئڪون، هيئي هيئي يار هيئي
٢. مئين تا رهيان لک ڏوراپي ڏيئي ڏيئي، يار ڏيئي
٣. بخش اسان کون هنئون اساڏي پيئي پيئي، يار پيئي
٤. ياد ڪرين **سچو** ڳالهين اساڏين سيئي سيئي

ڪافي سُر بلاولي ٧١

ڳالهہ ڪرين ڪائي ميان ساڏهون آوڻ دي
١. وائي ڪڏهان ووڪنين نہ سُٹيان
جاني دي وو جاوڻ دي
٢. هجر اڏارين گڏ گذارين
آئي هڻ موسم ساوڻ دي
٣. اسان غريبان تون ڪڏهان نہ ڪرين
سُهٹا سائين چت چاوڻ دي

۴. سينـي ديوچ يار **سچو** دي
ناهين سک سماوڻ دي

ڪافي سُر بلاولي ۽ قصوري ٧٢

زاري زاري يار زاري، نال تيڏي لک واري
١. نال تساڏي ميڏي آهي
ياري ياري يار ياري
٢. محبت تيڏي سهڻا سائين!
ماري ماري مئين ماري
٣. آهي تساڏي ڳچيءِ اساڏي
ڳاري ڳاري يار ڳاري
۴. ڳالهه **سچو** دي دست تُساڏي
ساري ساري يار ساري

ڪافي سُر بلاولي ٧٣

مان پرين کي ڪا پوي، ڪن فرياد اسانجي
١. عشق جيون ماريون سٽو سيئي
اديون زي ناهيو اوَهي
٢. هن نماڻي جو يار سڄڻ کي
حال وجي ڪو چوي
٣. هيءَ تا هوتن ريءِ راتو ڏينهان
راند روئڻ جي روي
۴. در دوستن جي ڪيئي آهن
سچوءَ جيها سوي

ڪافي سُر بلاولي ٧٤

اهي نياپا ڪو نيئي، منهنجا مارن کي ڏئي

١. اچڻ اوهانجي جا وس وڏائي
ڪوڙين سي ڪيڙم ڪيئي

٢. ڏک ڏوراپا تا مُنجو اسان ڏي
حال اسان هت هيئي

٣. قسمت ڪو جو قلم وهايو
پري اوهان ڪؤن پيئي

٤. لوءِ اوهانجي ڏهن لوئي جا آنديم
ليڙان سا هت تي ويئي

٥. ڳالهيون سنگهارن جون سڻ **سچو** ري
ساه سيباڻم سيئي

ڪافي سُر بلاولي ٧٥

اها ڳالهه سچڻ تنهنجي، ڪنهن سان آءٌ تا ڪريان

١. اوهان ڀاڄهؤن سُپرين
ويني هت ڏڪڙا ڏريان

٢. هي سر سارو ساه سان
آڏو تنهنجي دوست ڌريان

٣. وره اوهانجي هت وساريا
ڀاڄاڻن کي پنڌڙا پريان

٤. دوست اوهان ريءَ ديس انهيءَ ۾
سُورن جا تي سڌڪا پريان

سچو چوي سُپرين! تنهنجي صورت ري
ويني سُور تريان

ڪافي سُر بلاولي ٧٦

لـڳيـان هُڻ لـڳيـان، اکـيـان تـو نـال

١. سڀ سياليان وي بره تيڏي ڪنون
ڀـڳيـان هــڻ ڀـڳيـان

٢. نال تيڏي وو ڳالهيان ميڏيان
اڳيــان هُــڻ اڳيــان

٣. سِر تي ڳنديمِ ماهي واليان
سڳيـان هــڻ سـڳيـان

۴. نينهن ديان نوبتان دل ساڏي تي
وڳيــان هــڻ وڳيــان

۵. عشق جِنهان نون **سچو** اُهيئي
تـڳيـان هــڻ تـڳيـان

ڪافي سُر بلاولي ٧٧

مـئين اصـل ڪـنـون وچ پـانـد نـهـين
اهـا رمـز لـڏي لـڪـان وچون وي ڪـنـهـين

١. ڪـيـڏي تـسـبـيـح ڪـيـڏي وو سجاد رهـيـا
ڪـيـڏي قـيـدي ڪـيـڏي وو آزاد رهـيـا
صـورت مـرشـد والا سـر تـي بـار سـهـين

٢. ڪـيـڏي ذڪـر ڪـيـڏي وت فـڪـر ڳيـا
ڪـيـڏي صـبـر ڪـيـڏي وت شـڪـر ڳيـا
هــر هــر ٻــول ٻــچن نِتُ نِتُ ڳول لَهــين

٣. ڪـيـڏي هُل وت ڪـيـڏي هـنـگـامُ رهـيـا
انــدر ٻــاهــر اهــو ســرتــا اقــدام رهــيـا

انـــهـــين نـــال آتـــين أنـــهـــين نـــال پـــهـــين
۴. **سچو** تـيـكـون هـادي اهـا ڳالـهـ ڏسـي
اتـــــان آتـــــان اهـــــا وت چال ڏســــــي
صـدقـي صـدقـي تـيـوون، كـيـتـي بـخـش جـنـهـين

ڪافي سُر بلاولي ۾ جوڳ ۷۸

هوت جي گولي، ني آهيان دوست جي گولي
۱. ڏئي ڏکيءَ جي ويا، هـيـنـئڙي کـي هـولـي
۲. ڪين چڏيـنـدو ڇپـريـن، هـيءَ آريـاٽـي اولـي
۳. سکـيـس آءٌ نـہ سرتـيـون! اهـا پاروچي پـولـي
۴. ڪئي انهن ڪاڻ مون، هت ڇيهاڙيون چولي
۵. ڏسـنـدين اکـڙين سـان، اهـا تـکـر ۾ تـولي،
٦. انـــدر مـــنـــجهـــہ اتـــاري، ڇر وڏي ڇولـــي
۷. جيکي ڇيو جيڏيون، اها جهلي مون جهولي
۸. راه کـيـائـون روه مـؤن، **سچوءَ** کـي سـؤلـي

ڪافي سُر بلاولي ۾ قصوري ۷۹

يار تيڏيان ڳالهين، ڳجهين سي تيڏيان ڳالهين
يـــاد اســـانـــون هـــويـــان
۱. حـــال اســـاڏا ڏيـــک كـــراهـــڻ
آءُ جانـــي گـــڏجالـــين
۲. سائين تون سکندي نون نانوءُ ڏٽيءَ دي
اپـــڻـــا مُک وکـــالـــين
۳. ڏوث ڏوراپـا تـيـئـكـون ڏيـوڻ نـهـين
ســا مـــيـــڏي مـجالـــين

۴. جا تُساڏي وو ڀچي لڳي هئي
سا تون پيارل پالين
۵. مئين هميشه نال تُساڏي
سچو سو آپ سنڀالين

ڪافي سُر بلاولي ۸۰

اهو ساڏا اعتبار، هئي ڪنهين تي نايارو
۱. جيڪي ڳالهيان چوڪيان چوڪيان
ٿيوسي تنهين ٿون ٻجُ بيزار
۲. چاڻ رهيو سي نال يقيني
اي سڀ هئي گرد غبار
۳. اِهين ڳاهيؤن جڏهان تڏهان
ويسون تخت هزار
۴. لوڪان وچون ڪو هڪ ڇائيسي
برهين والا بار
۵. **سچو** شبهاشڪ ڀنيوسي
لافتاح الاعلي لاسيف الا ذوالفقار

ڪافي سُر بلاولي ۽ پورب ۸۱

اوڏنهن رهبر آئي، ميڏي دانيان وي يار!
تساڪون وي ميان ڀهون ڀچندا
۱. سڻ نال وسرڳياسي
ملان جي سبق پڙهائي
۲. سڀ ڪنهن ويلي شوق سڄڻدي
دل تي شور مچائي
۳. آپي چاڻين ياد ڪتوني
سچو دي بخت سوائي

ڪافي سُر بلاولي ٨٢

هيئن مُنجن تا چيون، مونڏي مارئڙا ميان
١. ڪهڙي ڏکون ويڙهيچن جون
ڳالهيون وسري تو ويون
٢. گهڙيون اُهيئي گهوريون
جي پوءِ سڄڻ ڪؤن پيون
٣. ڳالهيون ڳجهيون هت ٿيون ظاهر
عمر سان جي تو ڪيون
۴. پڪا پائر ڪنڌئين
وڃن ڪٿيريون ڪنيون
۵. اکڙين مؤن ميان سڻ **سچو** ري!
نينهن وهايون نيون

ڪافي سُر بلاولي ٨٣

آخوند سبق پڙهايا، ميڏي دانيان وي
اُهي سيئ ميان عسق وساريا
١. حسن هادي دي دل ميڏي تي
هوجي حڪم هلايا
٢. زيران زبران وسر ڳيوسي
ورهي مينهن وسايا
٣. ملان سانون جي ياد هوندي
پني سي سوز پسايا
۴. عقل علم دي هڪو واري
خيمان عشق ڪڙايا

٥. ڪيئي سائل سانون آکيُ
سي تا يادنـ آيا
٦. نال ڪرم دي سَڻ **سچو** ري!
ويڙها هي يار وسايا

ڪافي سُر بلاولي ٨٤

يار اسان ڏهون لکيان لکيان، ني پئيان
١. وچ ڪتابت دي ڳالهين فراق ديان
ٻيلي لک مُتيان، ني وو تکيان
٢. سُڻ نال رورو رهيان
ٻيلي مئين ڪيا جي وو ڏکيان
٣. وَلِ وِلِ رووَنِ **سچو**، اهي اکيان
ٻيلي ڪيڏون الا جي وو سکيان

ڪافي سُر بلاولي ٨٥

مئين ماهيدي مستاني، وسدا دلبر دل وچ جاني
١. بره دي غمزي سوين هزارين
مار گهتيا اخواني
٢. عاشق هووين تا سرُ ڏيوين
ڳالهہ هيئي مرداني
٣. دائم دل وچ پائين جهاتي
رمز رهين روحاني
٤. چاڻ **سچو** بن عشق رانجهو دي،
وجهي سڀ ناداني

ڪافي سُر بلاولي ٨٦

اکيان لڳيان نال رانجهو دي، اکيان لڳيان نال رانجهو دي

١. مئين رانجهو دي رانجهن ميڏي
چوڙ ڪيڙا هڻ پڳيان

٢. نال رانجهو دي ميڏيان ڳالهين
اصل هوندي يان اڳيان

٣. روز ازل دي رانجهو واليان
سر تي ڳتڙيم سڀيان

۴. سڀ سيالين وچون **سچو** مئين
هڪا عشق رانجهو دي لڳيان

ڪافي سُر بلاولي ۽ آسا ٨٧

هڻ ڪيون ڪيتيءَ هڻ بي پرواهي، اسان غريبان دي نال

١. عشق تہ تيڏي صبر وساريا، خوني خنجر پرڪي ماريا
شاهد هئي سارا جڳ الهي

٢. آپ ڪنون چا دور ڪتوئي، دل اساڏي ڪون چا چُور ڪتوئي
من تيڏي وچ اصلدي آهي

٣. دامن تيڏڙي آ مئين پئيان، هوش عقل ڪنون هڻ مئين ڳئيان
بخشين گناه اسان ڪون ماهي

۴. در تيڏي تي لڪين دي سُوالي. ڳل وچ پهريم پهرڻ والي
سچو جيهي هن لکين وو سپاهي

ڪافي سُر بلاولي ٨٨

تون رب ڏاڍو بي پرواهہ، آءُ تا ڊچان تنهنجي ڊاءُ

١. زڪريا ڪي ڪرت وجهايُئي
سمي ساه منجهاءُ

٢. هــو جو مــكـــي كـــوڏيـــو
تنهنكي ڏنئي كيئي كهكاءُ
٣. حسن مرايئي حسين ماريئي
ڏيـــــئـــــي جيءَ جفــــاءُ
٤. كربلا منجهہ قتل كرايئي
تــرس نـــہ پــيـــڙءِ كـــاءُ
٥. ظــلــمـي آهـين رحــمــي آهـين
جا وٺـــئـــــي ســـــا واه
٦. **سچو** ســر تــي ســـڀ مــنــين
سـائـين جيـكـا رب رضـاءُ

كافي سُر بلاولي ٨٩

جهنگ كنون مئين ڇٽيان، نال سُهٽي دي مئين جالين
١. كـهــ كـيـڙانـدي طُول وهـاٽـي
بـٹ گـهــتـيـســان قــالــين
٢. آپو چاٽي وو ميان ظاهر تيسن
اهي ڳجهيان تيڏيان ڳالهين
٣. عـشـق اسـاڏي پـاڳي پـئو ڳـيـا
نا تا ٻيان بي سئين سيالين
٤. عشق رانجهو دي زوران زوري
خوب كــيــڏيـــان چالــين
٥. ســڀ سيالين صحي كـريـسـن
ويـک كــي اكـيــان آلــين
٦. **سچو** سنيالان كچي والي ديان
نِتَ نِتَ كــرائــن نـــالــين

ڪافي سُر بلاولي ٩٠

آهين ڪون جو تو تئين، آهين ڪون جو تو تئين

١. وس نہ آهين پانهنجي ميان!
وجي پرديس پئين

٢. جاڏي ڪاڏي آهي اهوئي
ڇا مرين ڇا جيئين

٣. جان جٿو اهو جاني آهي
اهو لائج ساڻ هنئين

٤. وحدت واري واديءَ جي ميان!
ڳالهہ اتئي ائين

٥. نانءُ سڏائين ڪهڙو ميان!
وچون پاڻ تون وَئين

٦. نشان ڪج تون نينهن مؤن
ٻي ڪيهي نشاني نئين

٧. **سچو** سچيءَ ڳالهہ جو ميان!
ڏسُ اِهوئي ڏئين

ڪافي سُر بلاولي ٩١

هئين مُنجن تا چيون، مونڏي مارئڙا ميان

١. ڀالا بڙچيون نينهن جون وي ميان!
اچن خنجر ڪنيون

٢. ڪرڙ ڪڪوريا ڦوڳ ڦلاريا وي ميان!
سير ڪرن مر سنيون

٣. ڳجهہ اندر جون ڳالهڙيون،
ڪالهہ عمر مون سان ڪيون

۴. سچل هاري هنجون
نينڻ وهن نت نيون

ڪافي سُر بلاولي ٩٢

پاڻ وچ ته ناهيون، پڙي جيڏيون ڪيئن ٿيون چاڻو
١. جوئي آهي سوئي آهي
اسين اصل ڪؤن ناهيون
٢. شوق منجهارون شهه درياوان
لڪين وهن ٿيون واهيون
٣. جي نه چون تا ڳالهه اهائي
بره لائي تو باهيون
۴. ورد وارن تي حال اهوئي
ڏک نه ڏسن ڏاهيون
۵. مستيءَ وارا حال انهيءَ سان
ڊنوَ سچو وجن ڊاهيون

ڪافي سُر بلاولي ٩٣

ريجهه رهين سهڻا! ريجهه رهين
اسان ايوين ڪرون جيوين تون ريجهه رهين
١. بسمي لاڪي ٿيوون پيوتي، ڦيريان ڏيڪر ڦرون لاهوتي
اهين ڳالهين رنگ رهين وو رهين
٢. چوتي ڪرڪي ميان نانگي ٿيوَن، مست پيالي مئي دي پيوَن
سڌ اساڏي لهين وو لهين
٣. بازيگر ٿي لڪڙي چڙهيوسي، ڪجري هو ڪرتپا ڳائيوسي
حيلي آوين من ڪنهين وو ڪنهين
۴. وچ بازار دي ناچ نچيسون، دف دمامي ناد وڄئيسون

رل اسان نال پهين وو پهين
۵. رڄان وانگر راژان ڪريسون، پولي ٿيڪر مُجري پريسون
تاهم اهين من تهين وو تهين
٦. **سچو** ڪريندا حيلي هزارين، ڪنهن ڏينهن اپٽا سگ سنپارين
تيڏا مشتاق هان مهين وو مهين

ڪافي سُر بلاولي ۹۴

ڪيهي ڳالهيون چرلايوئي، ميڏي دانيان وي ميان
ديس اساڏڙي ميان الله آٽيئي وو ميان
۱. ڏيک اساڏي عيبن ڏهون
چتُ اسان تون چايوئي
۲. اوڳڻ ميڏا سهٽا سائين
ڏيک نظر کون آيوئي
۳. سهٽا اساڏا موک سيئي
وات سا وره وڏايوئي
۴. جو ڪجهه آکيوئي سٽيا مئين سيوئي
اصل ڪنون ازمايوئي
۵. وچ هزاري خبران پئيان
ويڙها سچو دا وسايوئي

ڪافي سُر بلاولي ۹۵

جان جسم ڏونهين گم هويا وي، هويا وي وچ جانان دي
۱. وسر ڳئي اهو ڪوزا سارا، مئي والا ول خم هوياوي هويا وي
۲. ڪيا گدائُ گدائي والا، شاهنشاهي هئي دم هويا وي هويا وي
۳. ابر لٿي شمس ٿيا ظاهر، نهين ڪوئي هم تم هويا وي هويا وي
۴. **سچو** بي هڪ خيال چاتو سي، خيال سارا بي غم هويا وي هويا وي

ڪافي سُر بلاولي ٩٦

سچو نانءُ ٿو سڏائين، چؤ تہ ڪاٿي تون آهين
١. ڄاڻي واڻي پاڻ کي ميان! ڪيئن ٿو ڀول ڀلائين
٢. خُوديءَ واري خيال کي، ميان! راه انهي ٿو رُلائين
٣. پير مٿو آڳريون ميان! نانءُ پيا ٿو رکائين
٤. ڪاٿي پيدا نہ ٿئين ميان! ڪاڏهون وري تون آئين
٥. نانءُ اهو ناپيد ٿيو جو، **سچو** اصل ڪؤن تون ناهين

ڪافي سُر بلاولي ٩٧

اچن ٿا پرين اچن ٿا، سل کي ساٿي اچن ٿا وو
١. طرف اسانجي هُين تياري
پهر اجان کي پچن ٿا
٢. اديون آتش عشق جا
من ۾ کي مچ مچن ٿا
٣. پسڻ ڪارڻ پرين جي
نينهن وارا هت نچن ٿا
٤. **سچو** سورهيہ ڪيترا
رنگ انهيءَ ۾ رچن ٿا

ڪافي سُر بلاولي ٩٨

هر صورت ديوچ مولي ڪيها حڪم هليندا يار
١. مظهر وچ منصور دي، ٿيا اناالحق اظهار
مل ڪر مليان ماريا، اهو سولي دا سردار
٢ بحر بره دا زور پيا رکيا، عشق آتاهين آرُ
وس نڪو منصور دا، اتي مُليان نهين ميار
٣. ”من خدايم“ آکدا، اهو عارف شيخ عطار

مــســت اتــاهــين مــاريــا، اهــو شــائــق شــاهــســوار
۴. ”اسـجدوانـي“ ايـنـويـن آكـيـا، تـبـريـزي تـكـرار
كـل لڱان تـون لاه كـي اتـان، نـيـنـهـن كـتـس نـروار
۵. **سچيڏنا** سـنـسـار وچ اتـان، هوڻ هـئـي هـوشـيـار
وچ جو گـهـڙيـسـين هـك ۾، توڙي ڳـڻـيـنـدئـين لـك شمار

كافي سُر بلاولي ۹۹

رڪين يار جو خيال، كوڙا ڇو تو ميڙين مال
۱. تـڏهــن طــالــب كــوتـجين
جڏهن ڇڏين سڀ جنجال
۲. هــلـــي ونــج حــال كــي
كـــلـــي ڇڏج قـــال
۳. وتـــــي ونـــــج وره جي
جو كـوتـيـو ڏئي كلالُ
۴. **سچيڏنا** ســـــــپ ۾
اتــئـي جانــب جو جمــال

كافي سُر بلاولي ۽ جهنگلو ۱۰۰

يــلا يــلا لائـي لائـي مــئـين نــال لائـي
سهڻي يار وي ميان لائي، سو ڏاڍڙي لائي
۱. پاروُن سجّڻان دي ميان، طرف اساڏي
يـــاجي ســـابـــره دي آئـــي آئـــي
۲. ســاري جهــنـگ تـون دلـڙي اســان يـي
روز ازل كــــنـــون چائـــي چائـــي
۳. ڳالــهــ اهــين وچ امــان يــيــٽــيــان
ويــر نــ تـيـسـن يـائـي يـائـي

۴. چوڙ هــزارا رانــجهــو ســو آنــدا
اهــا مــئين سـٽـيـنـديـان وائـي وائـي
۵. آڳ عــشــق دي ســيــنــي انــدر
يـــار **سچو** پـڙكـائـي كـائـي

كافي سُر بلاولي ۱۰۱

اسان يتيمان ڏهون يار، سگهڙي آوڻ دي كر كائي
۱. هجر تساڏي كاهل كيتا، برهين چاڙهيا بار
مـئين تــون كـيـون تـاتــو دل چائــي
۲. اگڻ اســاڏي آءُ پــيــارا، رووان زارون زار
مـئين كـنـي آءُ تـيـويـن ڏک پـائـي
۳. راتو ڏينهان لڳ رهي هي، تن من تيڏي تار
مــيــڏي نـــال تـــســـان ڏاڍي لائـــي
۴. مين تا اصل، كون آهس، تيڏي پيراندي پيزار
تـئـيـكـون مـعـلـوم ڳالـهـ سـيـائـي
۵. در تيڏي دي پانهين. **سچو** جيهي لک هزار
اهـــا هـــت بـــزاريـــن وائـــي

كافي سُر بلاولي ۱۰۲

پـــلا پـــلا چائـــيـــنـــدا
اسان نون نـ چوڙيندا هو چوڙيندا
۱. ڏونـهـيـن رل كـرمـيـان چلـون هـزاري
اهـا تـا ڳالـهـ ڏسـيـنـدا ڏسيندا
۲. جهـنـگ ديـان ڳالـهـيـن چوڙ اتـاهـين
اڳون تـا كـون پُچيـنـدا پُچيندا

۳. اتــون جو ويـــســون ول نـــ آســـون
اهــو ســو ٻــول ٻــولــيــنــدا ٻــولــيــنــدا
۴. جهــيــڙي جهــڳڙي تــون مــيــان! چــٽ پــيــوســي
اهـــي دلاســـي ڏيـــنـــدا ڏيـــنـــدا
۵. اســـان تـــســـاڏا ديـــس اهـــوئـــي
سچو ســو ديــس وســيــنــدا وســيــنــدا

ڪافي سُر بلاولي ۱۰۳

سدا جيندا هووين هووين، چيري والڙا تون روز قيامت تائين
۱. جتان تون وسدئين، ميان نال خوشي دي
هـــوون آبـــاد ســـي جائـــين
۲. اســـان نمـــاڻـــيـــان ديـــان در الله دي
پـــيـــان قـــبـــول دعـــائـــين
۳. نـــال اســـاڏي تـــيـــڏيـــان هـــويـــان
لـــک هـــزار پـــلائـــين
۴. اگڻ **سچو** دي نـــانـــؤ ســـائـــين دي
ســـگـــهـــڙي واڳ ولائـــين

ڪافي سُر بلاولي ۱۰۴

ويـهـي هـت ڪـيـئـن وسـارين
پرين تـوکـي پاڻ پـچـن تـا
۱. جيـهـو تـيـهـو آهـي اسـانـجـو
چـئـو جـو دوسـت چـون تـا
۲. ڪـذهـن مـانـدو مـتـان ٿـئـين تـون
تـنـهـنـجـي اگڻ اچـن تـا

۳. جڏهن ٿين ٿيون هت سنياران
تڏهن هت پور پون ٿا
۴. پرين توکؤن پري نہ آهن
ويڙهي چڻ تہ وسن ٿا
۵. ماندو متان ٿيين خوش **سچو** ٿي
اڄ گوشي گڏجن ٿا

ڪافي سُر بلاولي ۱۰۵

تو سان يار عاشق منهنجي پريت اصل کؤن پيئي
۱. اصل منهنجو عشق توسان
ڪوڙين آهن ڳالهيون ڪيئي
۲. ڪڏهن مُڪُوَ ڪونہ اساڏي
نياپو ڏک جو ڏيئي
۳. اسين توئي سان هڪ ٿينداسين
وڇون وائي هجر جي ويئي
۴. سيئي سانيج ڳالهيون اسانجون
جاني ڪيڙم تو سان جيئي
۵. جيئي ڪيا هُئم قول توئي سان
سچو پاريندس سيئي

ڪافي سُر بلاولي ۱۰٦

اها ڳالهہ سچڻ تنهنجي ڪنهن سان ڪريان
۱. اوهان ڀاجهون سپرين!
ويئي آءُ هت ڏکڙا ڏريان
۲. هي سر سارو ساه سان
آڏو تنهنجي دوست ڌريان

۳. ورهه اوهان جي هت وساريا
پاچاڻين کي پنڌڙا پريان
۴. دوست اوهان ريءَ ديس انهيءَ ۾
سُورن جا تي سَڏڪا پريان
۵. **سچو** چوي سپرين! تنهنجي صورت ري
ويني سور تريان

ڪافي سُر بلاولي ۱۰۷

آهي تيڏڙي نال، سهڻا ساڏي زاري زاري
۱. مئين تا تيڏي هوءِ جو رهيان، جيوين وٽئي تيوين پال
تيڏي نال ياري ياري
۲. اگڻ اساڏي آءُ تون دلبر. ورق وچڙي دا وال
ميان تيڏي ماري ماري
۳. اوگڻ ڏهون ڏيکين نه ميڏي، آءُ يلا مڙيال
واري واري لڪ واري
۴. ياد اسان ڪون رهه ڳئي دل تي، ڳجهي جا تيڏي ڳالهه
پيارا ساتو پاري پاري
۵. **سچو** هئي سگ در تيڏي دا. نانءُ ڳڌي هُڻ نال
جنهن دي ڳل ڳاري ڳاري

ڪافي سُر بلاولي ۱۰۸

غم وچ ڏينهن گذارڻ، هيئي ڪم ڪنهان وو مرداندا وه واه
۱. عاشقاندا ڪم اهو ناهين
ڪو دم دوست وسارڻ
۲. دلبر پاجهونْ روز حشر هي
هڪ گهڙي تنهان گهارڻ

۳. دردمنـــدان کـــون دم اهـــوئـــي
ساعـت سـاعـت سـنـيـارڻ
۴. چشـــم انـــهـانـــدي لـــڳي اتـــاهـين
هـيـڏي هـوڏي نـہ نـهـارڻ
۵. کـــم ســـچڻ دا **سچو** جيـــارڻ
ذري ذري وري مـــــارڻ

ڪافي سُر بلاولي ۱۰۹

ساتـي منـهـنجي يـار کـي، سـاري ڏيـج سلام
۱. پـرت مـنـهـنجي روز ازل کـوُن
تـوسـان مـحـب مـدام
۲. چـئي مکا هُوَ يار سـڄڻ ميان
اچـڻ جـا انـجـامَ
۳. اوهـانـجي نـي يـار اچڻ جا
هـل پـون هـنـگـام
۴. **سچوءَ** جيـهـا کـيـترا ميان!
تـنـهـنـجي در غلام

ڪافي سُر بلاولي ۱۱۰

طـلـسم افلاطـون بنائي ڏسي سا سينـگار جي
۱. سـکـندر ليکي سال لنگهي ويا
ساعـت هُئي هـڪ وار جي
۲. نـظـر نـہ آيـا بـاغ بـاغـيـچا
حِرفت هئي هوشيار جي
۳. کـانيءِ اڪ جي کوُن تيو ٻاهر
سڌ ٻيـس سـنسار جي

۴. چوري پاتشاه اُتي ڪئي
ٻولي ٻُڌائي ٻُلڪار جي
۵ وري واريون جاءِ انهيءَ ڪؤن
خبر پيس اسرار جي
٦. اصل اُهوئي هن جهان جو
ڳالهه اتؤ اعتبار جي
٧. دنيا هڪدم آهي **سچو** ري
بازي سا بازيگار جي

ڪافي سُر بلاولي ١١١

اول ڪاءِ غوطہ تيُ گم، پڇي مار شاهي دا دَمُ
١. اڇڻ انهيءَ پڙ ۾
ڪچن ڪونهي ڪم
٢. شادي غمي عام ڪي
غازن ناهي غم
٣. پئو تصور ان ۾
شاغل سان دم دم
۴. **سچل** چوي اتهين
تون قابو رک قدم

ڪافي سُر بلاولي ١١٢

تيڏيان مزگان قئبر ڪاري، هر دم مارن مشتاقان ڪون
٢. راتو ڏينهان رنگ اهين وچ
خوني رهن خماري
٢. تيڏيان مثل عقابان
شوقي رهن شڪاري

۳. تنهن ڏينهن لاڪون دلبر سائين
ڪجليان هن قهاري
۴. مشتاقان ڪون محض مريندِيان
هوءِ هوءِ حسن هزاري
۵. نيٽان تيڏيان ناگهہ آٽيندِيان
بره **سچو** تي باري

ڪافي سُر بلاولي ۱۱۳

منهنجي زاري زاري، سهٽا يار توسان
۱. معلوم توکي ڳالهہ اسانجي
يار سجڻ سا تہ ساري ساري
۲. هي تا هِيٽي واؤ وهيٽي
بره اوهانجو باري باري
۳. دوست هِئين ۾ يار پيارا
گهوٽ نہ وجهج گهاري گهاري
۴. اصل لاڪون آهي توئي سان
يار اسانجي ياري ياري
۵. طرفؤن تنهنجي يار **سچوءَ** کي
آهي ڳچيءَ ۾ ڳاري ڳاري

ڪافي سُر بلاولي ۱۱۴

محمد دي مظهر وچ، هويا نور نظارا وي
۱. حق ظهورا تنهين وچ ڪيتا
سڻ تون يار پيارا وي
۲. هرگز ٻئي طرف نہ ووڙين
ويک اتان وٽجارا وي

۳. وچ مــنــاري مــحــبــت والــي
سج چنڊ سؤ ستــارا وي
۴. ذري ذري تون جهاتي پاوين
ويــکــين نــور نــيــارا وي
۵. آپ نـــ چاڻ ســجاڻ اَهکُون
هوش رکين هوشـيارا وي
٦. خُودي کنون تا بي خود ٿيوين
عــين هُئــين اظــهــارا وي
۷. اسم جسم تي ويک کرا هُڻ
پــل ڳئــي بــيــچارا وي
۸. قدمان هيٺ پهلي سرُ ڌرٽا
تا کَل پوئي سر سارا وي
۹. انــدر اوئـي پاتــشــاه پـولـيـنـدا
سچو مــحــل مُهــارا وي

ڪافي سُر بلاولي ۾ پهاڙي ١١٥

ڪهـڙي ديـسـؤن آيـو، اديـون ڙي هـي پـرديـسـي
۱. ذات اهيندي وو مئين نہ چاٹان
جنـهـين تـا چيـتـڪ لايـو
۲. ڳل لائي ڪفني دست پهوڙا
رکي نہ ڪنهنجو رايو
۳. مُنهن مشعلان تنهندي ٻلدي
زُلــفــين رنــگ رســايــو
۴. اگڻ اســاڏي ســيــئــي آئــي
جنــهــان ٿــي ڏور ڏســايــو

٥. مئين نـہ چاتـا رانـجهـو آهـا
پـيـو تـنـهـين پـير بـنـايـو
٦. هتـون جوڳي دي سُڻ **سچـو** ري
مئين تا هـينئڙو كسـايو

كافي سُر بلاولي ۽ پهاڙي ١١٦

تـنـهـنـجو ديـسـڙو وسـي وو
پـلاڙي نـي پـرديـسـي
١. اگڻ يتيمن جي آءُ تون دلبر
آهـيـون نـمـاڻـا اسـي
٢. سـر اسـانـجي راتـو ڏيـنـهان
نيـنـهن جو مينـهڙو وسي
٣. چشـمـن تُنهـنجي چيٽك لايو
ويون مـنـهنجي دل كـسـي
٤. اجڻ اسـانـجو آهـي تـوئـي ڏي
ڏيهہ سنڌ ۾ كو مون ڏسي
٥. پارون تنهنجي سڻ **سچـو** ري
نـكـو سـو رهـبـر رسـي

كافي سُر بلاولي ١١٧

سـانـون پـلـي پـلـي، لايـئـي يـار وي
١. ڳالـهين ظـاهـر ديـان وي وسـر ڳيوسـي
ياد رهـي تيڏي ڳلي وو ڳلي
٢. ڳالهہ ٻيائي دي وو دل اسان ڏي تون
سـاري سـا تـلـي وو تـلـي

۳. جيهي تيهي در تيڏي دي
نال تيڏي هُڻ رلي وو رلي
۴. آگ عشق دي يار **سچو** وچ
آهي سا هُڻ ٻلي وو ٻلي

ڪافي سُر بلاولي ۱۱۸

عشق الله دا هئِ زور زور، ڪئي ڪئي ماڻهو هِن ڍور ڍور
۱. دين مسلا هٿ ڪتوئي، لک لک ڪاغذ ڪوڙ ڪوڙ
ڪُوڙي واعظ ڪهڙي ڪريندئين، پا ٻچي وچ نوڙ نوڙ
۲. اهين خاڪي جسم ڪون اينوين ڏووين، جيوين چٽا ڪپڙا اوروُن اور
هستي دا اهو ڪوت پنين چا ڪر دوئي ڪون پور پور
۳. ملان جي قاضي حڪم چليندي، حاڪم ڪردي جور جور
نفس ڪتي دي رشوت ڪاندي، مار تنهاندي گور گور
۴. اندر باهر اسم اهيندا، ٻئي سڀ خيالين توڙ توڙ
عشق أهيندي غلبا ڪيتا، ٻيا اندر دا چور چور
۵. جو هوسي طالب ياركا، آسي نانوَ أسي كا وڙ وڙ
وچ اهوئي ٻول جو لهسين، سِرُ أهين توُن گهور گهور
٦. نانوَ **سچو** دا گم هويا، جيوين سمندر وچ لوڙه لوڙه
هادي مئڪون بره بتايا، آءُ مچايُس شور شور

ڪافي سُر بلاولي ۱۱۹

عشق پيوسي زور زور، ڪٿ مُليندي ٺوڙهم ٺوڙهم
۲. عاشق عشق الهه دا چاوڻ
چڪ ٻڌيا سي ڏور ڏور
۲. زيران زبران ڪيهان پڙهيوني
هن حرامي نور نور

۳. لِک لِک کاغذ کيتوني کالي
هن کتابي چور چور
۴. پير همارا عبدالحق هئ
نهين نانؤ هادي دا اوُر اوُر
۵. جي وت يار **سچو** کون نهين منيندي
کلا خارجي ک

کافي سُر بلاولي ۱۲۰

جب سمجهه پڙي آهي دلکون، تاهان اي جڳ سارا مئن وو مئن
۱. جهنگ سيال پي سيل اسا ڏا
تخت هزارا مئن وو مئن
۲. هر کنهن طرف هي ويک وڳايا
عشق نغارا مئن وو مئن
۳. محبت دي ميدان دي اندر
ماريا نعرا مئن وو مئن
۴. ڏونهين جهانين وچ **سچو** ري
هان بيچارا مئن وو مئن

کافي سُر بلاولي ۽ پيلو ۱۲۱

ساري راج تيڏي دي مئين گولڙي گولڙي هوسان
شالا اسان ڏهون مهر پويئي
۱. ايڏي اوڏي وي ميان! مول نہ ويسان وي
يار سُهڻا تيڏي جهولڙي جهولڙي هوسان
۲. سر پيراندي وي ميان لڳڙي هان مئين وي
انگ وي تيڏي دي مئين چولڙي چولڙي هوسان

۳. لوڏ ڪتيانـدي وي ميان دلبر تيـڏي وي
رچڙا يـا وت مـئين پـولـڙي پـولـڙي هـوسـان
۴. روز ازل ڪنون ميان سڻ **سچو** سائين وي
نانـؤ تيـڏيـدي مئين گهولڙي گهولڙي هوسان

ڪافي سُر بلاولي پيروي ۽ برو۹ ۲ ۱۲

اهـو سـيـل ڪـريـنـدڙ ڪـؤن هـويـا
هڪ تون هووين اور ڪوئي نهين
۱. بـي جسـم تـڏهـان بـرحـال آڪـيـئـي
اِهان جسم چائيندڙ ڪؤن هويا
۲. آپ يـد رُجل ڪـنـونَ پـاڪ آڪـيـئـي
وت پير گهميندڙ ڪون هويا
۳. أهـان حـڪـم آپـي اظـهـار ڪـيـتـئـي
اهان ڳالهہ منيندڙ ڪؤن هويا
۴. وچ ذات صـــرف چپ چاڻ اِتـــان
آتان هـل ڪرينـدڙ ڪؤن هـويا
۵. بـــي گـــوش زُبـــان جو آپ آڪـــيـــئـــي
وت ڳجهہ آڪيندڙ ڪؤن هويا
٦. لامـــڪـــان تـــون آپـــڪـــون آڪـــيُ
اتان محل اڏيندڙ ڪؤن هويا
۷. انـــاالحـــق آپـــي اظـــهـــار ڪـــيـــتـــئـــي
وت دار چڙهيندڙ ڪؤن هويا
۸. آدم هـــوڪـــي امـــر مـــنـــايـــئـــي
عزازيل سڏيندڙ ڪؤن هويا
۹. مـحـمـد صـہ آپ تـي نـامُ ڪـيـتـوئـي
انـڪـار آٽـيـنـدر ڪـؤن هـويـا

١٠. ايڏون آپ امام تي عُلو ڪيتوئي
اوڏون جنگ جُنبيندڙ ڪؤن هويا
١١. وچ نام حسن عہ دي صبور رهي
قر زهر پليندڙ ڪؤن هويا
١٢. بازي آپ لاوين ساري آپ سي تون
وت اور کيليندڙ کون هويا
١٣. دونون جڳ ۾ چلاوين حڪم سارا
سچو رمز رکيندڙ ڪؤن هويا

ڪافي سُر بلاولي ٣ ١٢

خُوني نيڻان دي رمز، صحيح مئين سُڃاتي وو
١. شمع حُسن دي دا ويک تجلي، وسر ڳيا سڀ مسائل مُصلي
اڙر پئي دل اتان مئين ڇاتي وو
٢. مزگان محب ديان قئيبر ڪاري، پيچا پيچ هويا زلف هزاري
مار گهتيُسِ جڏهان پاتُس جهاتي وو
٣. پيچي ول رُخ تي نقاب گهتيوني، ڏاڍا درد فراق ڏتوني
آندا ڪوئي نا اوڏنهن خاطي وو
٤. محو تيان ساڻون ڪُل ڪتابان، رُخ وچ نهين ساڏي ڏوه ثوابان
عشق ڳڏي ميڏي ڇاتي ڇاتي وو
٥. دل وچ آکان مئين عرض ڪريسان. سِر صدقي مئين سهٽي تون تيسان
هو رهيان گنگ ٻاتي وو
٦. سُوليءَ تي منصور چڑهوتا. سعي ڪرتي شوق ڪڙوتا
سچو عشقدي ڪراتباتي وو

ڪافي سُر بلاولي ۾ پوربي ۾ جوڳ ١٢٤

عاشقاندي ديري ديري، دلبر آوٹا آهيءَ

١. قدمان تيڏي توُن سهڻا سائين!
گهول گهتان سڀ ڪيڙي ڪيڙي

٢. ڪڏهن تيسي ڏينهن اهوئي
آکي وسين تون ويڙهي ويڙهي

٣. دم اسان ڪنون دور نہ جاوين
هووين سدا شال نيڙي نيڙي

۴. وس اسا ڏا ڪوئي نہ لڳدا
موليٰ تُسانڪون ميڙي ميڙي

۵. لٿي اسان ٿون سُڻ **سچو** سائين!
جهنگ سيالاندي جهيڙي جهيڙي

ڪافي سُر بلاولي ۾ ڪنيات ١٢٥

بيرنگي تصوير، مولا وي، سهسين رنگين وچ سمائي هي

١. آپي ڳاتا آپي بجاتا
آپ سميعُ بصير، مولا وي

٢. ڪتان ليلي ڪتان مجنون
ڪتان نينگر پير، مولا وي

٣. ڪتان صاحب حڪم چليندا
ڪتان سڏيندا فقير، مولا وي

۴. **سچو** هر جا رنگ رانجهن دا
حاجت نهين تقرير، مولا وي

ڪافي سُر بلاولي ١٢٦

خاص خداوند ہے، پاک خداوند ہے
گاہے شرف بوعلی، گاہے ابیچند ہے
١۔ گاہے سو آسودگی، گاہے پراگند ہے
گریان سوزان ہے، گاہے خندوخند ہے
٢۔ گاہے سو شہباز شاہ، گاہے سو سروند ہے
عرب عجم روم شام، ساگی سوئی سندھ ہے
٣۔ راہ حقیقت ربا، فکل نہ کوئی فند ہے
گاہے بے قید ہے، گاہے دربند ہے
٤۔ سچل ساکن نہیں ہرجا، اوباشند ہے
پیر عبدالحق ہوا، جان میری جند ہے

ڪافي سُر بلاولي ١٢٧

ڪئيسا رنگ بنائيندا، شهه وت رنگا رنگ رلائيدا
١. هيئين تون پاتشاه جهاندا
پيوئي غرض گدائيدا
٢. اندر ٻاهر هڪو آها
ڪنهن ڪنون دوست ٻُلائيدا
٣. عاشق عشق معشوق هڪو ٿيا
ڪيتُس جور جدائيدا
٤. خاڪي محل بناءَ ڪراهُڻ
آدم ناٺؤ سڏائيدا
٥. جنهنڪون خبر خيالدي ناهين
هيءُ سو بڪ چائيدا

٦. **سچو** صبر اتاهين ڪرڻا
متڻا نانءُ وڏائيدا

ڪافي سُر بلاولي ١٢٨

سمجهي پرجهي نال يار سڄڻ سان، نينهن نسورو لايو ڙي

١. عشق نار احتراق اتو
فائق هئين فرمايو

٢. محبت منجهہ مجازن چا ڪيو
جن ايڏو سوز پرايو

٣. ليليٰ تي مستانو مجنون
جنهن حال ۽ قال وڃايو

۴. رانجهن تخت هزاريدا سائين
چاهون چاڪ سڏايو

۵. سيفل سوز بديعل جي مون
واتين ورہُ وسايو

٦. اعليٰ عشق انهيءَ ڪؤن آهي
پيو حيلو ڪونہ هلايو

٧. محبت جي منصور مقابل
سُور ئي پاڻ سلايو

٨. شمس ڪدي شمشير بره جي
جنهن کل کي خان ڪلايو

٩. **سچو** عشق هاديءَ جي سان
قلب ۽ رُوح رلايو

ڪافي سُر بلاولي ١٢٩

بسم الله وي بسم الله سُهڻا آيا آڪان بسم الله

مئين صدقي تيوان، بسم الله رد بلا وي رد بلا
مئين واري جاوان بسم الله
١. نال غُماز دي دلبر آندا، سبز چيرا سر ڪج ڪُلاه
٢. پيچان پيچ زلف ظالم دي، تنهندي زبر ڪيتا زلزلا
٣. ڪل عاشقاندي آڻ گهتيوئي، اهو صورت والا سلسلا
۴. ناز نيٽاندي عاشق ماريوئي، پيا غازياندي گهر غلغلا
۵. حُوران ويک حيران هويان، اِهو ويڙهي ويڙهي ولولا
٦. چشمان تهنديان باشي بحري، ڪرن جوش واليان تي سو حملا
٧. سُهٽي صورت ويکڻ نالي، هڻ **سچو** ڪريندا الاالله

ڪافي سُر بلاولي ١٣٠

اسين پاڻ ڪؤن وياسين، ڪنهن جاءِ ٻي پياسين
١. پاڻ ڪؤن پاڻ نڪري ڪري
ڪنهن راه ۾ رلياسين
٢. سنها ٿلها سقرا
سڀ چوليءَ هڪ چناسين
٣. اهي هوڪا حقيقت جا
اسان ڏيهه منجهه ڏناسين
۴. جيڪي هيڙو سو تيو
اسين ساڳين سي تياسين
۵. ويندي اُنهي وات تي
اسين جهنگن ڪين جهلياسين
٦. توڙي پليو پاڙيچن تابي
رتي ڪين رهياسين
٧. موتي موتڻ جي سعي
اسان وڏا وس ڪياسين

٨. حاضر آهيون سڀ حاج ۾
اسين گولن ساڻ گڏياسين
٩. موج اڙهي مهرياڻ ۾
تنهن پار لنگهياسين
١٠. **سچل** نانءُ سڏائي اسين
ڪن منجهه لڪاسين

ڪافي سُر بلاولي ١٣١

چشمن يار جي مون تي، چؤ جا چوٽ چلائي
١. درد مندن جي دل اچانڪ
آئي عشق اڙائي
٢. اسان عاشقن تي ازل ڪؤن
تنهنجي حسن هلائي
٣. عاشقن جي ناز نياز سان
نين سُرت سيائي
٤. دل اساڏي تي سُنوري سرتيون
نؤبت نينهن وهائي
٥. ٻنهي اکڙين سيف ستم جي
چوڏاري چمڪائي
٦. ٻڙيچي ٻره جي سيني
سچو جي خيال کپائي

ڪافي سُر بلاولي ۱۳۲

لڳا عشق متيان هڻ چُڪ رهيان
انهان سياليان دي وو صلاح ڪنون
۱. سنيان سڻو سيئ، رل مل رانجهو
آءُ وسي سو ساه پساه ڪنون
۲. جي مئين تون پوڇو تڪرار تيوي
ساري ڳالهہ حاصل ويساه ڪنون
۳. ملامت چاوڻ سر موڙ ڪڙين
اِهين عالم دي وهواه ڪنون
۴. **سچو** سرهادي دا حال جُهليا
گوشا گهن ثواب گناهہ ڪنون

ڪافي سُر بلاولي ۱۳۳

يار مرشد تنهنجيون ديدان، مشتاقن کي مارن ٿيون
۱. ڇڪي تہ هٽن ٿيون ڇوه منجهان، ميان!
ڪان ٿي جو پڇائن ٿيون
۲. ڏسڻ سان ڏور وجهن ٿيون
دامُ دلين جو دپائن ٿيون
۳. شهبازن جان ڪرن ستونا
گهور انهي سان گهائن ٿيون
۴. جاڏي چڙهن تاڏي بره براقان
پير رڪيب نہ پائن ٿيون
۵. **سچوءَ** جهڙا لکين تہ هزارين
ڪئين ڪرنش منجهان ڪنبائن ٿيون

ڪافي سُر بلاولي ١٣٤

هي طلسم گهڙيءَ جا، جارؤن جوڙيائون ڙي پلو

١. تنيا ٿوٽيون ڏئي ڪري
هڪ محل اڏيائون ڙي پلو

٢. تنهن ۾ ساز سرود پيا پي
غمزا گڏيائون ڙي پلو

٣. درد ريچا طاق وري
نه ڦهه تاهيائون ڙي پلو

٤. دائم پن دَرن ۾ وري
وِرهه وڌائون ڙي پلو

٥. پڪو در پريت جو
ڏس قابو ڪيائون ڙي پلو

٦. انهي مؤن اسرار ڪئين تي
پاهر ڪڍيائون ڙي پلو

٧. ويهي أن درن مؤن تي
ڏورؤن ڏنائون ڙي پلو

٨. **سچو** هتيارن ريءَ تي
ڪوڙين ڪنائون ڙي پلو

ڪافي سُر بلاولي ١٣٥

آپي محرم هويا مهين دا، آپي محرم هويا شهه جي
١. نہ مئين ياران نال ياري جو لائي نہ مئين عشق ڪمايا
نہ مئين وچ تماشي جو آئي نہ مئين سر چلايا شهه جي
٢. نہ مئين اٿان سينڌ ڳندائي، نہ مئين ڪو چٽُ لايا
نہ مئين شهه دي ڪول جو ٻيٺي، نہ ڪنهن سهرا ڳايا شهه جي
٣. حال اساڏا ڏيک ڪراهڻ، سينان هي هي لائي
قِليان ڦڪڙيان ڏيون سيپئي، ڄُم اسان سر چائي شهه جي
٣. ٻنهان نون چاڙهه ڪي، مل ملاحان لايا ٻني ٻيڙي
اسان نمائي ڪڙ رهيوسي، ڪوئي نہ آندا نيڙي شهه جي
٥. **سچو** نال سنيالان لايان، هوءِ هوءِ رمزان والي
چرخي مُني پن ڪراهڻ ڦردي ني متوالي شهه جي

ريختو سُر بلاولي ١٣٦

حيران کيا حيران کيا، سب کوں حسن حيران کيا
مورے دل کوں تم کس واسطے پريشان کيا
۱۔ تيرے جلوه حسن مجھ سوں رے عاشق فراقی کيا صنم
اس زہد ريا کاری ميری يکبارگی نادان کيا
۲۔ وہ ناز غمزه کا لٹک چاڑھا وه دلبر سر ميرے
جادو لگا بر دل ميرے جادوگری مستان کيا
۳۔ زلفاں سجن ميرے گل پڑيں پيچاں پيچ کاريهر ہوا
مکھ کيوں چھپايا مجھ سے رے تيری دوستی ديوان کيا

۴۔ منصور یا سرمد کہوں یا شمس تبریزی کہوں
تیری اس گلی میں دوستان سرجان میں قربان کیا
۵۔ سچو نمانا کون ہے ، دعویٰ کرے تیرے عشق کا
وہ واہ اس مسکین کوں تیری دوستی سلطان کیا

ڪافي سُر بلاولي ١٣٧

مئيڪون مستان ڪيتوئي مئيڪون ديوان ڪيتوئي
نهين آرامُ ڪوئي دلڪُون، حُسن حيران ڪيتوسي
١. رو رو قردي جو وتديان مئين ونو تي بره سڀ بازي
پڇديان دوست دا ديرا بره بئيران ڪيتوسي
٢. محبت موڙي سر ميڏي زغا هيءِ بادشاهي دا
نہ تيسان عشق ۾ ڪاهل، سيو قربان ڪيتوسي
٣. بره دي فوج دل اتي ڪريندي دوڙ دم دم ۾
عجب وه گويءِ ماري مئين جو سر چوگان ڪيتوسي
٥. ڪمان گهن دست دلبر سر ميڏي هڻ آ ڪڙا چائي
جو چڙڪي تير ترڪش دي ني سر نيشان ڪيتوسي
٦. **سچو** صف عاشقاندي مئين جو آيا چوڙ سر سانگي
اهين غمزي گدائي سون سدا سلطان ڪيتوسي

ڪافي سُر بلاولي ١٣٨

رانجهن ڪيون چر لايا. اڪين اساڏيان راه پلينديان
١. آڪن سياليان رانجهن سائين
چت تُسان تون چايا
٢. تُسان پاجهون گذر جي ويندي
أهي سي ڏينهن اجايا

۳. طرفون تيڏي ڪڏهان سنيها
اسان ڏهون نهين آيا
۴. اينوين سٽيوسي جهنگ سيالين
هويا رانجهو دا رايا
۵. **سچو** سائيان نون ياد ڪراهين
اي سچڻا فرمايا

ڪافي سُر بلاولي ۱۳۹

آڻ وني ميڏا يار وي، مئين روندي زارون زار
۱. راهان تيڏيان روز پليند يان
سگهڙا آءُ ڪنهن وار
۲. دل اساڏي ڪئي ديواني
عشقين دي اسرار
۳. مئين مستاني ڏيک تي هان
چشماندي چمڪار
۴. نال اسان ڏي آپ ڪيتوئي
آوڻ دا اقرار
۵. بندي بردِي در تيڏي دي
هوسان سب چمار
۶. **سچو** جيهي در تيڏي تي
عاشق لک هزار

ڪافي سُر بلاولي ۱۴۰

تيڏي ديس مئن آنديان، ووشال تون جيوين
سُهڻا وطن وسئي ديسڑا وسئي شال جيوين
۱. تيڏي پاجهون مئين تا اِتان پهون ماندي وو

ڪو دم نـاهـي دل وره ڪـنـون وانـدي وو
٢. سوز ٿساڏي مئين تي ماريان سانگان وو
راتو ڏينهان مئڪون تيڏيان تانگهان وو
٣. هجر تساڏي ساڪون ڪاهل ڪيتا وو
زهر دا پيالا تسان ٻاجهون مئين پيتا وو
۴. طرف تساڏي مئين تاڪانگ اڏاوان وو
آوڻ تيڏي ڪيتي فالان مئين پاوان وو
۵. اسان ايڏنهن آوون يا ڪي تون آوين وو
مئين وو نماڻي اتون چت نہ چاوين وو
٦. ديس تساڏي ڏهون واونديي گهليان
ٻيان سڀ ڳالهين سهڻا مئن ٿون ڀُليان وو
٧. **سچو** ٿساڏي ٻاجهون آها اداسي وو
تنهن تا اصلون تيڏي ٻانهپ ٻاسي وو

ڪافي سُر بلاولي ١۴١

خوني ميڏي گلو دا، تيڏيان اکيان خنجر

١. تيڏي نين ڪئبران وو دم دم سانون مارينديي
اي يار راه ويندي ماريوئي ڪيون مسافر
٢. ابرو ڪيتوئي ڪمانان چاڙهيوني گوشہ داران
مزگان تير وسائيندي سينا ڪيتم سپر
٣. جادو گريان وو چشمان سارا سحر چلائيندي
تئي قتل وه فلاطون ڪيا سامري سڪندر
۴. ڪوئي ڪس ونو تا يارو ڪوئي ني ڪسي ونو تا
سچو ازل دي روزون هويا نيڻان دا نوڪر

ڪافي سُر بلاولي ١٤٢

وســـدا رهـــين مـــئـــيـــڏا يـــار
آءُ ڪـول مـئـڏي جُڙبـڻ جي

١. جيڪو تيڏا مندا منگي، ٿيسي خجل خوار
ڇوڙ ويـــســـــي ٽڻ ٽُڻ جي

٢. اسان تـيڏا بـندي هـوسون، جاڪي جيسون چمار
حـال وطـن چـڻ چـڻ جـي

٣. اسان تـيـڏي قـيامت تـائين، هـوسين تـارو تار
ڪڏهان نـہ ٿيسي اڻ بڻ جي

٤. **سچل** ملڪ ٿساڏي هويا، تنهنڪون ڇوڙين نـہ يار
ڳڻ لـڳي ڳـڻ ڳـڻ جـي

ڪافي سُر بلاولي ١٤٣

ديـس اسـانـجڙي آيـو، ٻُڙيـون!
ٻاروچو مولي سو آڻ ملايو

١. اچڻ ٻاروچي جي ڪل نـہ آنکي
تيلهان ٿيون ورهُ وسايو

٢. ويڙهي اوهانـجي وسي ٻاروچو
پـري چو پـنـڌ پـڇايـو

٣. اڳڻ اسـانـجي آهـي سـدائين
گـهوري تـا پاڻ گـهـمايو

٤. آءُ نمـاٽـي عـيـبن هـاٽـي
پـاڻ پـريـنءَ پـرچايـو

۵. پـنـڌ ويـنـي يـار **سچوءَ** جو
ڪـيـو سـو يـار سـجـايـو

ڪافي سُر بلاولي ۱۴۴

ڪـتـون اُڌر آئـين، وي پـڪـيـئڙا پـرديـسـي
۱. ڪـٽ آڪـيـرا وو تـيـڏا آهـا
ڪـٽ تُـسـاڏيـان جائـين
۲. پاڻ ڪيتي وي سَڻ پڪيئڙا وو
مـتـان تـون پـر پُـسـائـين
۳. جـتـاهـين هـويـا آوڻ تـيـڏا
ويـسـين اُڌر اتـاهـين
۴. غير نہ آپـڪون ڪڌهان چاٽين
تيـڪـون هـئين سـمـجهائين
۵. اتـان اتـان سـيـل تُـسـاڏا
سچو يـار سـٽـائـين

ڪافي سُر بلاولي ۱۴۵

سانون عشق لڳا هوئي حيراني، صد بار ڪريان جند قرباني
۱. مـئين چاتـا عـشـق آسـانـي
پـچي هـوءِ رهـي مـئين مـسـتـانـي
۲. ڪوئي مرد هووي ملهہ مرداني
ڏيـوي مـحـبـت وچ مـهـمـانـي
۳. ڪنهين رمز ڪيتي دل ديواني
گـم غـمـزي ڪـيـا ڪـئي اخـوانـي
۴. منصور ڪيتا نيهُن نيشاني
ويـڪـو شـمـس الحق دي پيشـانـي

۵. آهي نينهن بنان سڀ ناداني
سچو عشق آکيا سِرُ سبحاني

ڪافي سُر بلاولي ۱۴۶

عشق ڏتا احوال، جنهان نون بره ڪيتا بي حال تنهان نون

۱. سولهان سودا سر دا ڪيتا
هويا مڙڻ محال، تنهان نون
۲. جي هر دو جهان ڪنڌ ڏيون
هويا خاص خيال، تنهان نون
۳. جيئـي سُڌ سيائي ڇوڙن
ڪيتا نينهن نهال، تنهان نون
۴. جنهنڪون شوق ماهيدي ملڻدا
جيوڻ هويا جنجال تنهان نون
۵. سرُ ڏيون جي سُرڪي پيون
ڪردا ڪوٺ ڪلال، تنهان نون
۶. **سچو** سائين جنهن نون مليا
حاصل هويا حال تنهان نون

ڪافي سُر بلاولي ۽ سارنگ ۱۴۷

يار توسان ڪي تا ڏينهڙا لنگهايم

۱. راتيان ڏينهان سر تي ڪيئي
ڏک جا مينهڙا وسايم
۲. پڄاڻا اوهانجي ڏاها
ڏاڍا سي پور پرايم
۳. سڪ تنهنجي سپرين!
سارا ئي سور سلايم

۴. پـريـن تـنـهـنـجي پـار جا
ڏهاڙي سي پنڌڙا پڇايم
۵. **سچو** سيئي آئـيا، جن لئِ
فـالان تــي روز وجهــايم

ڪافي سُر بلاولي ۱۴۸

رانجهن چاڪ سڏايا ڪنهن نون ڪوڪ سٹايان
مـالـڪ مُـلـڪ دلـيـنـدا سـائـين
۱. عــبــرت وچ اهـيــنــدي آ هـــس
جنـهـن تختـون جهـنـگ پڇايـا
۲. هـويـا بـادشـاه تـيـا وت چاڪـر
اهـو تـنـهـن هـنـر هـلايـا
۳. دم دا ڪـــر جـــوڙ آئـــيـــنـــم
آپـــڪـــون ڏيـــڪـــڻ آيـــا
۴. بـــازيـــگـــر تـــي بـــازي ڪـيـلـي
بـــازي ســـيـــل بـــنـــايـــا
۵. ظـاهـر بـاطـن اسـم اُهـيـنـدا
ڪـيـتـس ڪـون ڪـنـايـا
٦. سمجهہ **سچو** هر هر وچ سائين
جنـهـن ڏيـک تمـاشـا لايـا

ڪافي سُر بلاولي ۱۴۹

هي تـون مـٺـان تـئين مـيـان هوش رکـج هـاريـا
۱. مـج مـنـهـنـجي ڳالـهـڙي
هـو تـي تـہ مـئـي پـئـين
۲. مـــرڻ آهـــي هـــن يم
هـو آئـون تـہ تـون جيـئـين

۳. باقي توهين جو رهندين
فاني وڃون وئين
۴. چڏ قال بت وڃائج
هي حال ڏي هئين
۵. چوڳان ۾ چڱو تئين
هي گوء جي نئين
٦. تيندين **سچو** تڏهن تون
جي سر سُوري ڏئين

ڪافي سُر بلاولي ١٥٠

ميري حالدي خبر ري پانڌي يار نون پهنچائين
١. هجر تساڏي ڪاهل ڪيتيان
وت وت بره ٻچائين
۲. درد تيڏي ڪيتي ديواني
ساري سا ڳالهہ سٹائين
۳. طرف تُساڏيدا جهليان طعنا
اپٹا درد دکائين
۴. هر دو جهان وچ سهٹا سائين
چِتُ نہ اسان تون چائين
۵. حال ايهوئي ڏيک ڪراهٹ
سچو ڪون سرچائين

ڪافي سُر بلاولي ١٥١

عشق ڪي خبر نہ تيئڪون هيءُ بره ڪي خبر
١. جي تون پڇين اسان نون
هي بي زيان زهر

٢. تيڪون نهين ڪيا هي
اجان بره بي خبر
٣. سر جان دل سپائي
اڳون دوست ڏر نذر
۴. نهين خواب نهين آرام
اهو عشق ڪا اثر
۵. ڏيندا اول نڪالي
تيڪون سارا شهر
٦. **سچو** اساڏي ڪيتي
هووين روز منتظر

ڪافي سُر بلاولي ١۵٢

ساڏي گهر جاني جي آيا، پلي آيا
١. اپڻا واعدا وي آپ پاريوئي
اسان تا درسن پايا
٢. وسر ڳيوسي فلڪ هجر دا
ڳل سجن چا لايا
٣. معاف مدايان ڪُل ڪيتوني
سانون پرين پرچايا
۴. اڱڻ اساڏي آيا سويلي
سانون سجن نال چايا
۵. **سچو** جنهندا سڱ اصل دا
سر تنهيندا سايا

ڪافي سُر بلاولي ١۵٣

عشق آهي ارباب، تقويٰ طاعت رعيت تنهنجي
ڪُل ستارا گم ٿيا
جڏهن ايريو آفتاب

جي مُڙي ويا ميدان مؤن
أتن آهي عتابُ
اصل عاشقن جو
کولي نينهن نقاب
شارڪ پڳا سنبري
جڏهن آيو نينهن نواب
سچو ورتو جنهن وره کي
عالي تنهن القابُ

ڪافي سُر بلاولي ۱۵۴

ڏيکڻ نال وي ميان هادي سائين دي غير نہ رهندا وي
۱. دلبر باجهون وي ميان
نال ڪنهين دي تاهہ نہ تهندا وي
۲. اوران نال وي ميان يارا الاوي
ساڏي ساه نہ سهندا وي
۳. **سچو** سائنيان اڱون
منصب لهندا وي

ڪافي سُر بلاولي ۱۵۵

سنوري سنيان وو، سانون ناهين ڪيڙي دا خيال
۱. مئين تا رانجهو دي آهي
رانجهو مئڏا حال
۲. ماهي يار دي ڪيتا اسان نون
نيهنڙي ني نهال
۳. روز ازل تؤن تنهندا
هويا مئن سر قرب ڪمال

۴. عامان ليکي وچ هجر دي
سچو وچ وصـــــــــال

داستان ٽيون
پيرويءَ جي ڪافين جو

ڪافي سُر پيروي ١٥٦

حق اناالحق ٿي چيو، پر منجهہ نظر منصور هو
منجهہ شرع شرڪت چون منجهہ معرفت منظور هو
١. وس نہ هو حلاج جو ڪوئي محبتي مخمور هو
سر نہ جي سوريءَ ڏنائين قرب ۾ ڪو قصور هو
٢. هوءِ حيرت ۾ هئڻ تنهن دائمي دستور هو
سر مٿي سوريءَ سَٺڻ تنهن ذوق مؤن بہ ضرور هو
٣. عاشقن جي فوج ۾ تنهن مست جو مذڪور هو
مشرق ۽ مغرب تهين جو مرتبو مشهور هو
۴. عام ڪي ارمان تنهن جو حر ڪي بہ حضور هو
حال ۾ حلاج جي هيءَ موج ۾ مسرور هو
۵. سر ۾ توحيد جي ڪئي سال مُلهہ مستور هو
پوءِ **سچو** ڪنهن نينهن نيون، تنهن ڇهڇٽي چڪچور هو

ڪافي سُر پيروي، جوڳ ۽ ڪونسيو ١٥٧

حسن تنهنجو تو اچي طرحون طرح ڏيکار ۾
هڪ هئين آئين وري ڪنهن شوق مون بہ شمار ۾
١. ڏوريان انهيءَ دم ڏور ٿيا واقف پيا ويچار ۾

حاصل نہ تن جيئي پيا آهن سندي انڪار ۾
٢. محرم ٿئين منهن جي وجهين هن تن سندي طومار ۾
جي تو چوين آءُ شاه تيان گم تي يڪا يڪ يار ۾
٣. رک هوش تا مدهوش ٿين غمزون اٿيءَ گفتار ۾
ساري پوئي سڌ تا صحيح جي رخ رکين رفتار ۾
۴. پوءِ تا پڇج هي ڳالهڙي اول اچج اعتبار ۾
قابل هئين ڪر پانهجي صورت سهي سنسار ۾
۵. ڪر گوش تون درگوش جي ديدان رکين ديدار ۾
آهي **سچوءَ** تي نام جي ناهي ٻيو نروار ۾

ڪافي سُر ييروي ۽ جوڳ ۽ ڪونسيو ١٥٨

موج مستيءَ جي چڙهي واديءَ وحدت جي منجها
ڪيو پسارو پيل پاٽي جوش مان هر جاءِ بجا
١. هن لهر تي جي لڙهيا تن ڪي پيو سارو سماءُ
جي سُڪر جي سير تي ويا تن چيو آ خود خدا
٢. هاءِ هيءَ حلاج جان ڪيئي لعل هن لڙ ۾ لڙهيا
آر هن آيا اُهي جي گهوٽ هو گهيڙون گهڙيا
٣. ڪي ٽبي ڏيئي ڏسو پاتال منجهہ پيهي ويا
ڪينڪي عاشق اهي ٻهڳڻ وري ٻاهر پيا
۴. غرق ٿيا غازي اُتي ڪن عام بيتا هاءِ هاءِ
آءُ لڙهي آيس اتي جاتي رتي ناهي رياءُ
۵. دلق ڪي درياه ۾ اُڇلن بهادر بي بها
صاف ٿي نڪتا **سچو** سي صاف سالڪ جي هوا

ڪافي سُر ڀيروي ۾ ڪليان ١٥٩

تن قال ڪؤن ڪوتاه ڪي حاصل جني ٿيو حال جي
صُم بڪم سڪوت ۾ فرمان تينُ في الحال هي
١. حيران حيرت ۾ ٿيا بانڪا هون بيحال هي
فارغ تين سڀ فعل ڪؤن نين عشق ڀيو افعال هي
٢. ننگ نام ڪؤن نڪري هليا جيءَ تون لاهي جنجال هي
دارين جون دامان ڇڻ خاصو جنين ڪي خيال هي
٣. هن فڪر ڪؤن فارغ ٿيا عاشق ڇڏي اشڪال هي
ظاهر سهي تن ذات ڪئي وهندو تنهنڪي وصال هي
٤. قابو رهيا قرآن تي عالم تنين عيال هي
جن ڪن سڃاتو پاڻ ڪي ساقط تنين ڪي ٿيو سوال هي
٥. جيئن آهيرئ ۾ مُنهن وجهي پاڻهن پسن برحال هي
تيئن پاڻ تن پاڻؤن ڏنو ڪُلي لٽن ڪشال هي
٦. حلاج حالؤن جيئن لڌو سُوريءَ وارو سنيال هي
سچو صدق تنهن تؤن تئين اعليٰ جنهين اقبال هي

ڪافي سُر ڀيروي ۾ ڪونسيو ١٦٠

شخص ڪو جامو ڪري جامون نہ نالو سو سڏاءِ
نائؤ سو پنهنجو سڏائيندو سر جنهين جو نائؤ آءِ
١. ڪئي ڳالهيون ڪوڙيون ڪري محلي ۾ وينو پاتشاهہ
ائين نہ چئبو آهي هي تا ماڳ محلي جو الاءِ
٢. آهي عجائب جيهڙو بازيگري هن جو بناءِ
پاڻ تا پنهنجو لهي هن سر جو سارو سماءِ
٣. رمز مرشد ڪؤن سهي ڪيم جو ندا سوئي صداءِ
اس **سچو** ري سج ڪؤن ناهي ذرو ڪوئي جداءِ

ڪافي سُر پيروي ۽ برووو ١٦١

ڪير هُنڙس ڪير تي آيس نرالي نام ۾
ڪَيئن قائم پاڻکي نئين درد جي هن دام ۾
١. ڪونڪو چاڻين اهو جيڪو پيو هن جام ۾
آهي عجائب هي وڏو پيو خاص خيرو عام ۾
٢. جي الف ڪؤن آيا هلي لائق نہ پيا سي لام ۾
"لا" ڪؤن لنگهي آيا هلي مستي سندي بہ مقام ۾
٣. اصل ڪؤن عارف اهو آندو جڏهن انجام ۾
ظاهر ظهورو ٿيو تڏهن چا ڪُفر چا اسلام ۾
٤. بُت وٺي پنهنجو پيو زاهد خصالت خام ۾
عشق اناالحق چيو منصور ماريو مام ۾
٥. جن عشق آرانيو ڏٺو سي مرد پيا ماتام ۾
هونداسي هڏهين ڪينڪي عاشق اُهي آرام ۾
٦. ڏڙ سرجدا تن آئيا جي عشق جي احرام ۾
طالب ٿيا تڪرار ڪؤن سوريءَ سندي سر انجام ۾
٧. هُنڙس آءُ جو آيس هاڻ ڪهڙي طرح ڪمام ۾
بي سلاميءَ مؤن اُٽي **سچو** آيو تہ سلام ۾

ڪافي سُر پيروي ۽ پهاڙي، جوڳ، تلنگ ۽ سورٺ ١٦٢

تيز تير اندار چشمان جُون خوني خطابُ
ناز پرور نيون نظر سان ٿيون ڪرن عاشق ڪبابن
١. ڪان قهرن مون سَون سرشائقن ايندا شتاب
لڳڻ سان لوت پوت تيندا جُنگ نا ڏيندا جواب

۲. پلڪ جي پاسي ڪري يڪبارگي نيٽؤن نقاب
هيءَ مٽي تن جي ڏسڻ سان خلق ساريا ئي خراب
۳. آهي ويجهائي جو تن عاشقن ڏوڙو عذاب
موت مارياجي اڳهن تن سالڪن پيٽون ثواب
۴. بره جا باشا چوان يا نينهن جا نيزا ناياب
يا چوان سي باز بحري يا ترارين تيز تاب
۵. ملڪ گيري ڪن وڏي غُماز سان لس لاجواب
قتل جي اُنکون ٿيان تن تي پيو ڪهڙو حساب
٦. پيا جڏهن قطرا ڪري بحرين مؤن جي هيون پرآب
ٿيا **سچو** روشن اتاهون آفتاب ۽ ماهتابُ

ڪافي سُر پيروي ۽ جوڳ ١٦٣

آءُ وجي ڪنهنکي چوان هِن يار جي احوال جي
سُڌ تنهين کي سر جي، هوندو جنهين تي حال جي
۱. حال سر جن جي جُهليو ڪوته تنين ٿيو قال جي
ماضي تهين توؤن محو ٿيو ۽ ڪر نـ استقبال جي
۲. پاٽؤن پروڙي ڳالهہ جي تن خبر خاص خيال جي
جي سُرڪ ڪؤن صافي ٿيا ڪل ناهي تن ڪلال جي
۳. شاهي جنهين جو شان ٿيو تن ناهي سڌ سوال جي
مئيخاني مون مخمور ٿيا منجهہ بيخوديءَ بيحال جي
۴. يسمع يُبصر اتئي ويڏن اها وصال جي
ڪر واقفيت وهم سين **سچو** تون قرب ڪمال جي

ڪافي سُر پيروي ١٦٤

يا امام حسين ع تو قدمن اتون قربان وڃان
ملڻ لئي محبوب تنهنجي سڪ اندر آهي اڃان
١. تون نبيءَ جو نور صاحب پڻ سپه سالار آنهن
ملڪ سڀ تي آهه روشن تار تنهنجي سان تڳان
٢. تون نبيءَ ص دلبند ۽ موليٰ علي ع فرزند آنهن
صاحب دلاور گنج آن آذر ڏيو جو تو رُئان
٣. ڪربلا جو ڪارآن ڪُل ملڪ جي مختيار آنهن
وارث وسيلو وار آن منتار محمد ص جو چوان
٤. سڪ منجهؤن سچو چوي دامن لڳو تنهنجي آهيان
پاڙي وهارج پانهنجي آءٌ همت تنهنجي سان هلان

ڪافي سُر پيروي ۽ بنس ١٦٥

يا رسول الله ص جي روضي جو مقرر ڪر سلام
سو ڪندو واهر ولهين جي هيءُ سندس آهي انجام
١. اٺئي پهر اندر ۾ ڪر يار ڪي ويهي ياد ميان
پنج ئي وقت نماز پڙهه تون سِرُ نوائي چؤ ڪلام
٢. آهه اڙين جو آسرو ميرل مديني ۾ مدام
حامي حشر ۾ ٿيندو چئو تنهن تي صلواة و سلام
٣. ابوبڪر رض شاه عمر رض عثمان رض علي ع حسنين ع پاڪ
سان يقيني ٿي سندن گولو الله جو آهي اعلامُ
٤. رک صدق ثابُوت سچ تنهن ۾ ٿيندئي مشڪل آسان
ڪربلا جو آهه سيد ضامن روز تمامُ
٥. لافتيٰ الاعليٰ لا سيف الا ذوالفقار
سڪ منجهؤن سچل چوي، تحقيق تن جو هان غلام

ريختو پيروي ١٦٦

اگر اثبات کر جانو، نہ ہرگز تم گدا ہو گا
یقیں کرنا گدا گر ہیں، ولیکن خود خدا ہو گا
۱۔فنا کی بات باطل ہے، اگر پوچھو ہمن سوں رے
بقا باللہ ہمیشہ تو، خدا تا نا فنا ہو گا
۲۔ نہیں دیدار کوئی دوجھا، نہ جا دیکھن کی
نظر کی جا تمہاری ہے، ببیں تا خود لقا ہو گا
۳۔ زمیں پر کیا فلک پر کیا، کیا پر عرش کرسی پر
دروں بیروں ہم اندر ہے، کہ کلی جابجا ہو گا
۴۔ ہوالاول ہوالآخر، ہوالظاہر ہوالباطن
اِہاں اوئی، اُہاں اوئی سچو کہہ تم کجا ہو گا

ريختو پيروي ١٦٧

بنا کر آدمی صورت سارا مظہر خدا ہو گا
کڈہاں کرار حیدر ہے، کڈہاں شہ مصطفی ہو گا
۱۔ کڈہاں فرعون یا موسیٰ، چڑھا تھا طور سینا پر
کڈہاں کافر، کڈہاں ملحد، کڈہاں اور کیا ہو گا
۲۔ کڈہاں یعقوب، کڈہاں یوسف، کڈہاں عاشق زلیخا ہے
کڈہاں اوغُل و کاندا ہے کڈہاں او بادشا ہو گا
۳۔ کڈہاں خادم، کڈہاں مرشد، کڈہاں ابرہ کڈہاں نقرہ
کڈہاں صاحب سلامت ہے، کڈہاں او رہنما ہو گا
۴۔سچ اے صحی جو لیکھا ہے تیرے ہی بیچ وے یارو
اوئی اندر اوئی باہر اوئی ارض و سما ہو گا

ريختو پيروي ١٦٨

بـنـا كـر آدمـی صـورت، سـراسـر خـود خـدا هـوگـا
كـہاں يـونـس كـہاں يـوسف، كـہاں اوئـی مـصطفیٰ هوگا
١ ـ كـہـاں مـاتـم زده هـوئے، كـہـاں هے بيچ عشـرت كے
كـہـاں اسمِ حسـن هـوتـا، كـہـاں شـه كـربـلا هـوگـا
٢ ـ كـہـاں صـاحـب عـظم هـوتا، كـہـاں هـنستـا كـهـاں روتـا
كـہـاں عيسیٰ كـہـاں موسیٰ، كـہـاں اوئـی مـرتـضیٰ هوگا
٣ ـ كـہـاں ليـڑياں كـہـاں گـودڑيـاں، كـہـاں اطـلـس حـريـرائـی
كـہـاں درويـش كـہـاں پـياده، كـہـاں اُوئـی بـادشـاه هـوگـا
٤ ـ كـہـاں روتـا كـہـاں هـنستـا، كـہـاں سـكـه دُكـه بيچ هـوتـا
كـہـاں بـدخـواه بـدنيـت، كـہـاں اوئـی آشـنـا هـوگـا
٥ ـ كـہاں هے مـوج لـكـه لهـريـاں، كـہاں كـهـڑتـا كـهـاں بـہـتـا
كـہـاں دريـا كـہـاں كشتـی، سـچـو اوئـی نـاخـدا هـوگـا

ڪافي پيروي ١٦٩

نڪو مئن، نڪو تئين، ٿيوين گم اُتان گم

١. نـڪـو قـرب نـڪـو بُـعـد، نـڪـو هـجر نـڪـو جم
٢. نـه ڪـو ورد، نـه ڪـو درد نـه ڪـو غم اتـان غم
٣. نـه ڪـو جسـم نـه ڪـا جان، نـه ڪـو دم اتـان دم
٤. نـه ڪوئي بت، نـه ڪـوئي رت نـه ڪـو ماس نـه چم
٥. نـه ڪـو غيـر نـه ڪـو ويـر، هـر جاءِ هـوئـيـا هـم
٦. اهـو انـدر، اهـو بـاهـر، طـالـب ٿـيـويـن اتـان تم
٧. **سچو** سـت وچون آهـسـتـي، اتـاهـين غيـر هـووين تم

ڪافي پيروي ١٧٠

لوڏا ڏيان ڪاڪيون ڪيڏا، وينو سو هوت هندوري الله
١. شاه منجهاروُن ني وي ميان عبد سڏايس الله
پورا ڪيون پاڻ پوري پوري
٢. ڏک منجهاروُن ني وي ميان ڏولي جا آئي الله
ڏک ڪيون پاڻ ڏوري ڏوري
٣. اوهين پاڙيچيون ني وي ميان، پري نہ پانيو الله
آهي آرياڻي سو اوري اوري
۴. دل دنبوري ني وي ميان، يار **سچوءَ** جي الله
تار چڏيائون توري توري

ڪافي سُر پيروي ١٧١

سِرُ ڏئين تون سِرُ ڏئين جي عشق ۾ تو سِرُ ڏئين
ٿين وڏا طالع توئي جا جان جسم ڪوُن جي ڏئين
١. تو عمر ناحق وڃائين غير جي خيالات ۾
مُحب بي توکي مڃن جي نينهن جي بازي نئين
٢. محو ڪر ٻي ڳالهہ ڪُلي مُڙ مَ چڙهہ ميدان تي
جيئن چوان تو سا مڃج هي عشق ٻُڌ آهي ائين
٣. ڳالهہ ڪرڻ ۽ تيڻ ۾ آهي تفاوت تا وڏو
حال سان هميشگي جي پُر اِهو پيالو پئين
۴. موت موتي نہ پڇي تنهنجي اها گهر جي ڳلي
قبل موتوا ڪوُن پڇاڻون ني وري جاني جئين
۵. پيو مُبدل ڪر سيوئي خيال پؤ توحيد جي
جيئن ڪيو منصور شهہ تا آخرين تون ڪر تئين

٦. نازباني تو چوان دل سان لائج هي ڳالهڙي
نانءُ **سچوءَ** جي تو چوي ساري رمز سڻ سان هئين

ڪافي سُر ڀيروي ١٧٢

ڳهوريو هي ڀنيور، مون سڳ ڀاروچن سان ڙي الله
١. مرڪُ تا معذور ڪي
سندو هوتن هور
٢. راتيان روان وڏ ڦڙا
ڏينهن سارو ئي ڏور
٣. آهي آرياڻي جو
ديواني ڪي دور
٤. **سچو** ڳالهه انهيءَ جي
شوق مچايو شور

ڪافي سُر ڀيروي ١٧٣

هڪ مئين نه هويا جاني تم هويا
ڏوجها رمز چليندا ڪؤن هويا
١. ڏو ڏو ڏڪڙ تال تماشي
ڏوجها طبل وڄيندا ڪؤن هويا
٢. عاشق ڀڪرا معشوق قاصائي
ڏوجها ذبح ڪريندا ڪؤن هويا
٣. تسبيح ڦردي من نهين ڦردا
ڏوجها مڻڪا ڦريندا ڪؤن هويا
٤. حسن ع حسين ع شهادت پائي
ڏوجها قتل ڪريندا ڪؤن هويا

۵. سچو هــــيءَ مـــــســـــــڪـــــين الله دا
ڏوجهـــا رامُ ريـــجهـــيـــنـــدا ڪـــؤن هـــويـــا

ڪافي سُر ڀيروي ۾ ٻروو ۱۷۴

ڪـــو ڪـــيـــئـــن چوي ڪـــو ڪـــيـــئـــن چوي
آءٌ جوئـــي آهـــيـــان ســـوئـــي آهـــيـــان وي

۱. ڪو مومن چوي، ڪو ڪافر چوي، ڪو جاهل نالو ظاهر چوي
ڪو ساحر چوي، ڪو شاعر چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان وي
۲. ڪو پنڊت چوي، ڪو سنت چوي، ڪو باغ بهار بسنت چوي
ڪو ميراثي ڪلونت چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان وي
۳. ڪو مُلان چوي، ڪو قاضي چوي، ڪو مُفتي چوي، ڪو غازي چوي
ڪو روزه دار نمازي چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان وي
۴. ڪو رد چوي، ڪو بد چوي، ڪو بيديني بيحد چوي
ڪو مُشرڪ ٻي مُلحد چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان
۵. ڪو صورت ۾ انسان چوي، ڪو شر ڀريو شيطان چوي
ڪو بزرگ ڪو مستان، چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان وي
٦. ڪو سُت ڪوئي سرمست چوي، ڪو راه تي دين درست چوي
ڪو عاشق روز الست چوي آءٌ جوئي، آهيان سوئي آهيان
۷. ڪو زير زبر زنديق چوي، ڪو راه نماءُ رفيق چوي
ڪو غرقيءَ منجهه عميق چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان وي
۸. ڪو رنگ ڪوئي بيرنگ چوي، ڪو مستومست ملنگ چوي
ڪو ننگي ڪو بي ننگ چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان وي
۹. ڪو حالي چوي، ڪو قالي چوي، ڪو خاص الخاص خيالي چوي
ڪو ازلي مست موالي چوي، آءٌ جوئي آهيان سوئي آهيان وي
۱۰. ڪو شڪ ڪري ناحق چوي، ڪو بات اِها برحق چوي

مونکي مرشد عبدالحق چوي، آءُ جوئي آهيان سوئي آهيان وي
١١. ڪو خاص چوي، ڪو عام چوي، ڪو پُختو چوي ڪو خام چوي
ڪو سچوُ سچو نام چوي آءُ جوئي، آهيان سوئي آهيان وي

ڪافي سُر ڀيروي ١٧٥

سهسين رنگن ۾ سُهڻو بيرنگي بڻ آيو

١. بوتيِ وچ مِٽيءَ جي يارو، سارو سمنڊ سمايو
چولين ڇرن واهڙن الله، لهرن لس لڪايو
٢. سمنڊ نالو ڪن الله جي، متم آٽي ڏرايو
نَتَ اصل پاٽي آهيان، لوڪن نانوءُ ڀُلايو
٣. وحدت جي آزاهه ۾، يار جن جسم جلايو
منصور اُتي موج ۾، سائين سُوريءَ سِرُ سلايو
۴. عرش ڪُرس آسمان مڙيوئيِ، آٽي وره ورايو
باري بار بره جو الله، آدم سِر تي اُتايو
۵. من خدايم موج ۾ ميان! سچوءَ يار الايو
آهه ڪُل روح ربي، مرشد عبدالحق فرمايو

ڪافي سُر ڀيروي ١٧٦

هو اسان وٽ يار تون، آهي هِت اسانجو حال هي

١. اُپاٽڪو آهيان گهٽو، توريُ پرين پرديس ۾
آءُ مڙيوئي معلوم ڪر عاشق سندو احوال هي
٢. آهي اوسيڙو تانهجو، شب روز اکڙين ۾ ميان
جاني سندءِ مون جاڳندي آهي خواب ۾ بہ خيال هي
٣. دوست تُنهنجي دَر اُتي دُونهون وجهي ويهي رهان
مُنهن ڏيڪارج مُحب مونکي نہ تہ متون آهي وبال هي
۴. درد منديءَ جي در پيهي آءُ دوست دل خوشحال ڪر

صدقي ڪريان سر ساه سان ڇا ملڪ ۽ پيو مال هي
٦. ويني نهاريان واٽڙي تُنهنجي اچڻ جي لئي ميان
لهہ سڌ سنديم ساجن اچي نہ تہ آهي جيڻ جنجال هي
٧. پاٽؤن پري نہ ڪريو مونکي دوست دلداريون ڏيو
هو تون سدائين ساڻ مون آهي **سچوءَ** جو سُوال هي

ڪافي سُر پيروي ۾ بروو ١٧٧

چپر تانہ چڙيندين اڙي پلو پُنهڻ يار
١. پاڻ سُجاٽين پانهجو
گولئي ساڻ گڏيندين
٢. اگڻ آسروند جي
آرياٽي تون ايندين
٣. اهو اتم آسرو
نال نماٽي نيندين
۴. پڪا پکن سامهون
اوري شال اڏيندين
۵. سڪ ۾ سور **سچوءَ** کي
بلوچا بخشيندين

ڪافي سُر پيروي ۾ بروو ١٧٨

منهنجي ساه سڄڻ کي ساريو
مونکي ڳالهہ تنهين جي ڳاريو. هوءِ هوءِ هوءِ هوءِ هوءِ
١. اديون آرياٽن جي وجي
توڏن تؤنگ تنواريو
٢. مون من گڏي گوندرين
ڪيچي ڪيچ قراريو

٣. اهڙي هوتاڻن کي
وريتيون نہ وساريو
٤. جيءُ **سچوءَ** جو سرتيون!
سندن عشق اجاريو

ڪافي سُر پيروي ۽ بلاولي ١٧٩

ڪتان وي عشق تون چايا هين
هڻ آک ڪسي وو نپايا هين
١. ڪيهي ڪيهي ڪم ڪريندئين، مشتاقان نون موت مريندئين
سولي تي منصور چڙهيندئين، اناالحق الايا هين
٢. تيڏي جاءِ مڪان نہ ڪوئي، لامڪاني سير ڪتوئي
حيرت ديوچ اي دل هوئي، ڪس بحري ڪر اڏايا هين
٣. ڪتان رانجهو هير سڏائي، ڪتان ليلي نام ڏرايئي
مجنون هوڪي پوش چڙهائي، انگ پيوت رمايا هين
٤. **سچو** تيؤن مسڪين نماڻي الله تُسان ڪون مين گهر آڻي
تيڏي جٽ ڪٽ تاڻي پاڻي، شاهنشاه سڏايا هين

ڪافي سُر پيروي ١٨٠

حق پاک ہے حق پاک ہے، حق خالق کل اخلاق ہے
کب خورم و بیباک ہے، کہیں اوئی غمناک ہے
١۔ کب وحی پر فرمان کیا، میرے یار پیارے کوں لے آ
صد ناز عزت سوں کیا، اوئی صاحب لولاک ہے
٢۔ کب حیدر کرار تھا، شاہ یتیماں یار تھا
کب دلدل بسوار تھا، مالک زمیں افلاک ہے
٣۔ کب شرع واعظ کہتا ہے، کب میخانے وچ رہتا ہے
کب خاک غلطاں بہتا ہے، کب دست درفتراک ہے

۴- کب شاه حسن حسين، رنگين پايا پيرہن
کب سرخ کب سبزه تن، وه اوئی خوش پوشاک ہے
۵- ہر جا ظهورا يار سوں، سچو بهرا اسرار سوں
ديکها جسے اعتبار ہوں، سوں کا جگر صدچاک ہے

ڪافي سُر پيروي ۾ ڪؤنسيو ١٨١

منصور سوريءَ تي چڙهيو هر ڪنهن چيو ٿي واهه واهه
عاشق اُتي ئي سِرَ ڏنو اناحق ٿيو سڀ ساهه ساهه
١. عشق اچي نعرو هنيو آيس سڀائي باه باه
نظر مونکي هادي آيو ٿيو سوئي الا الله
٢. عاشقن سرڪي جا پيتي تي سيائي هُو هواءِ
منصور شمس تبريز پارن هٿ ڪيائون جاهه جاهه
٣. ويا سمنڊ ڏيئي ٽپي، سارو لڏائون سُڌ سماءِ
الف سان جي گم هوا ٿيا ڪُل شيءِ هر جاءِ جاءِ
٤. **سچو** ڏسڻ سان سُرخ ٿيو ۾ تخت تي هو شاه شاه
رچي اُتاهون لعل ٿيو، سارو اهو هو خود خداءِ

ڪافي سُر پيروي ١٨٢

پُڇي عشق نئو پوشاڪي، هاريا چڙ اها هُشناڪي
١. ابا ڪتي ڪُل عشق ڪون يارو عرش ڪرس افلاڪي
اهو باربره دا چايا، خاص ويچاري خاڪي
٢. عشق نار احتراق، اتو هيءُ سڀ هلاڪي
نيست نماڻا جي ٿيا يار انهن اوطاقي
٣. چٽ چاموٽ جي جاءِ نهين ڪي ڪامل ڪن قضاڪي
سڪ سڌن سان نہ ٿي محبت ناه مزاقي
٤. علم پڙهايُس عالم ڪؤن ميان بره بچايس باقي

بره تنهان کون بخشش کيتس جي مست هون مميثاقي
۵. انهيءَ فڪر کنون جي فارغ، تن تي ترم طراقي
سچيڏني کي مئي جي مٽ مؤن سُرڪ چکايو ساقي

ڪافي سُر پيروي ۱۸۳

ڪانگڙا ميان قريبن جا توکي ڪالهہ اَڏايو ڪن

وو وٿؤن ويڙيچن يار
۱. آسروندي آهيان
من کو پيرڙو کن
۲. پکا پکن سامهون
اوڏا مانَ اڏن
۳. سچوءَ جي بسريرﻫ
ڏونهان روز دکن

ريختو پيروي ۾ سورٺ ۱۸۴

بہتر ہے ایسی زندگی
بن عشق ہے شرمندگی
۱۔ جس کوں سجن کا درد ہے،رویت اس کی زرد ہے
اِس اُس جگت سوں سرد ہے،صف عاشقان کی مرد ہے
۲۔ عاشق اوئی جسم غم ہوا،دونی جگت ہکدم ہوا
دن رین اسی ماتم ہوا،اکھیاں کوں اب آگم ہوا
۳۔عشقا عجب آفات ہے،نا کشف کرامات ہے
تقوی نہ کائی تات ہے،تس میں نہ مرجوعات ہے
۴۔ بربا سارا بدنام ہے،باطن سے کُلی کام ہے
ناصبرنا آرام ہے،وہ واہ اسے ماتام ہے
۵۔ باری برہ کا بار ہے،سر عاشقان سینگار ہے
سچُو کے سر خمار ہے،وہ عشق کا اسرار ہے

ڪافي سُر پيروي ١٨٥

ڪرن مڙئي قتلام، پاڻ ڪريان جي پڌرو

١. جدا جماعت ڪان
آهيان پاڻ امام

٢. دم نہ اڳيون دين ٿيو
ڪفر نہ ڪو اسلام

٣. فارغ ٿيڙس فرض ڪؤن
سُنت ڪي بہ سلام

۴. **سچو** آيو سچ ۾
ناهي حلال حرام

ڪافي سُر پيروي ١٨٦

اهين ڪل دي ناهين ڪل، اٿان آءُ ڪرن اٿڪل

١. آڪ بندي الله تون
ايوين آکيا ڪرمل

٢. انا احمد بلا ميمي
اها مؤج ڪيتي مُرسل

٣. مومل وچون راڻا هويا
راڻي وچون مومل

۴. جاڏون آيا تاڏون جايا
موتي سو پار اصل

۵. گل قل ويک سو مول نہ پُلين
هوئي هڪ هڪل

٦. **سچو** انا حق عشق الايا
مست ڪڙا پڙ مل

ڪافي سُر پيروي ١٨٧

جن گهوري گهوڙي ڙي، گهوري وو جند گهوري

١. اسي ميدان وچ ڪيوين جو سولي سر سلايا هي
محض منصور محبت ۾، اناالحق الايا هي

٢. اول آخر هوئي هوڪا، گلي ۾ شهہ گهمايا هي
اسي هڪ رنگ اپٽي ۾، ويڪو، هر رنگ لايا هي

٣. سهي ڪر هر ڪسي شئي وچ، سارا صاحب سمايا هي
جو ڏرڪي نام شمس الحق، جُٿا سارا جلايا هي

٤. أسي ڪي واسطي مالڪ، اسي گهر ۾ جو آيا هي
اسي ني پُتلي پر آپي، جو **سچو** نانؤ ڏرايا هي

ڪافي سُر پيروي ١٨٨

شهر هڪ آهي عجب الملڪ تنهن نالو ٿيو
جنهن گهٽي ڏنڙي تهين ڪوشش ڪشالو ٿيو

١. جو شهرُ سو بادشاهہ هي نوع نرالو ٿيو
جو ٿيو واقف شهر چُڪت تهين چالو ٿيو

٢. ڪنهن ڪي سهي تنهن شهر جو ساعت سنيالو ٿيو
سو خاص عامن جي اڳيون لاغرض گوسالو ٿيو

٣. جو نہ ويو اوڏو شهر سو بيشڪ بيتالو ٿيو
سچوءَ سجاتو شهر سو، عاشق الله والو ٿيو

ڪافي سُر پيروي ١٨٩

ساٿون پِل ڳئي ڪُل ڪار، ويلا آتڻ لنگهيا

١. آپي جاٿي سر اساڏي يار، چڱي ڪيتي جاني الا
هُڻ آٿڪي لائِئي آر

٢. مئين تا تيڏي روز ازل ڪنُون، سُڻ تون مئيڏا سائين
سڳها آوين تون ڪنهن وار

۳. دلبر سائين دور اسان کنون، اتي هوءِ هوءِ هوئي اسان نون
يــار ڏيـــنـــهــن پـــئـــي ڏون چار
۴. اکيان تيڏيان سيف ستم ديان، اسان چاتيان خونيان خوب الا
ســانــون مـــزگــان نــال نـــ مـــار
۵. آهي غلام **سچو** در تيڏي دا، تنهنکون ياد رکين تون سائين الا
اتـــي ويـــلـــي کـــنـــهـــن نـــ وســـار

ڪافي سُر پيروي ۱۹۰

لهندا سار سنيال، منهنجي، مُنهنجا وو ميان
۱. مـــونـــکـؤن ڏورڻ نـــ تـــيـــا
آهـــن کـــاف کـــشـــال
۲. اوهـــان پـاجهـون ســپـريـن!
جيـئـڻ مـــنـــجهـــ جنجال
۳. کـــري فـــنـــاءَ فـــراق کـــي
وجهـــان واجهـــ وصـــال
۴. پـــاجهـــون پـــاروچل جي
هـــهـــڙا تـــيـــم حـــال
۵. راتـــو ڏيـــنـــهـــان روح کـــي
مُـــنـــجهـــڻ لاءِ جمـــال
۶. ســـک تُـنـهـنـجي سُـپـريـن
جـــيءَ **سچوءَ** جـــي جـــال

ڪافي سُر پيروي ۱۹۱

پير وني جي تون آئين يار! وَؤن وني سي پير سچار
۱. هک هنڌؤن هلي بي هنڌ آئين
تئي هنڌ لاتئي لقب هزار
۲. چوتين جاءِ سهي کر سالک!
پوءِ تيندين هت گرد غبار

۳. بحر اعظم جو اهين پکيڙو
وڃن آڏامي پئو تنهن پار
۴. سؤدا سُود وهايئي ڪيئي
کهڙا ڪيڙ وٽج واپار
۵. **سچو** سالڪ سمجهه اتيئي
لاهي سڀ تؤن مرد ميار

ڪافي سُر پيروي ۱۹۲

ليڪي "لا" جي ڪؤن جي لنگهيا
ڏاڍي وحدت جي ۾ سي ونگيا
۱. اُچت انا الحق جي
پُٺي انهيءَ ٽنگيا
۲. ڳئيڙا هر دو جهانئون
اصل انهيءَ آهه چُنگيا
۳. عاشق ڪڏهين ڪينڪي
سُولي ڏسي سنگيا
۴. نيزي اُتي نينهن جي
عاشق اصل لنگهيا
۵. **سچو** سورهيه سوَن مؤن ڪي
ڀهڳڻ وجي ڀنگيا

ڪافي سُر پيروي ۱۹۳

مُلان تہ ڪارڻ مانين جي ميان! ختمان پڙهن ٽا خاصا الله
۱. هلي اچن ٽا ڪُنن تي ميان!
هت ۾ ڪيون عاصا الله
۲. جُڙي ويهن ٽا مانين تي، ميان!
ڪُکيون پرن ٽا پاسا

٣. مُلان چون تـا کـين کـيـون تـا
کـائي وجن تـا کـاسـا الله
٤. **سچـو** سـچُ چوي تـو ظـاهـر
بُنيون گـهمن تـا پاسا الله

ڪافي سُر پيروي ١٩٤

ڪڏهن عيسيٰ، ڪڏهن موسيٰ، فرعون تي حڪم هلايم تي
١. ڪڏهن منصور ڪڏهن شمس الحق، اِهي سر تي سور سهايم تي
ڪـڏهـن دارا ڪـڏهـن سـڪـنـدر، ڪـڏهـن ديـس دٻـايم تـي
٢. ڪڏهن اياز ڪڏهن هُئس محمود، ڪڏهن نوڪر نانءُ ڌرايم تي
ڪـڏهن لـيـليٰ هُئس مجنون، ڪـڏهـن واتـين ورهـ وسايم تـي
٣. ڪـڏهـن نـام شـداد جو مون تـي، وري نئون نـئون بـنـايم تـي
ڪـڏهـن وامـق عـذار، ڪـڏهـن شـيـريـن فـرهـاد ڪـوٺـايم تـي
٤. ڪڏهن هئس زليخا، ڪڏهن يوسف، ڪڏهن عزيز مصر سڏايم تي
ڪـڏهـن رامُ سيتـا ، ڪـڏهـن لڇمڻ، ڪـڏهـن ڏهـيسر بـنـايم تـي
٥. ڪـڏهـن نـمـرود هـوس، ابـراهـيـم وچ آتـش پاڻ وجهـايم تـي
ڪـڏهـن دائـود هـوس، سـلـيـمـان، ڪـڏهـن تخت هـواءِ اڏايم تـي
٦. ڪـڏهـن چام پـنهـون، ڪـڏهـن سسئي، ڏونـگـر ڏس پڇايم تـي
ڪـڏهـن گِهـڻ گـهـڻ وڃن گـهـنـگـهـرو ڪـڏهـن چيرين چمـڪـايم تـي
٧. ڪـڏهـن آيت مُصحف ياد ڪـيـم، ڪـڏهـن ناچو ناچ نچايم تي
ڪـڏهـن تـيـا تيا ۾، ڪـڏهـن تـيـا، ڪـڏهـن ڦيري ڏئي ڦتڪايم تي
٨. ڪـڏهـن زردا جاما زربفتي، ڪـڏهـن دلق ۾ لـيڙ لـڙڪايم تـي
ڪـڏهـن عاشق، ڪـڏهـن معشوق تـيـس، ڪـڏهـن چشمان بي اتڪايم تـي.
٩. ڪـڏهـن لک وڏا تـي ويس ڪـيـم، ڪـڏهـن سر سارو سـمجهايم تي
ڪـڏهـن نـانءُ **سچـو** تـي، هت آيس، ڪـڏهـن روح تا راڳ رسايم تـي.

ڪافي سُر ڀيروي ١٩٥

جنهنکي عشق مولا جو ناهي، سو ڇڻ جهنگ جناور آهي

١. وهم ارادا خيال پيا
وچ ڳاه بره جي ڳاهي

٢. هو جو ڪوٽ هُئڻ جو ميان!
ڊوڙ ڀهرئين سان ڊاهي

٣. عاشق تڏهن ڪونجي
جڏهن سڀ لاڳاپا لاهي

٤. دوستيءِ ڀاڄهون دوست جي
هَڏِ ناهُ نہ ڀيو ڪو ناهي

٥. محبت جي ميدان ۾
هو ڪامل پون ڪاهي

٦. **سچو** صاحبُ سِڪَ وارن کي
چاه منجهؤن پيو چاهي

ڪافي سُر ڀيروي ١٩٦

سچ ٿا مرد چون، ڪنهن کي وٽي نہ وٽي
ڪوڙيءَ دوستيءِ جو دَمُ ٻٽي نہ ٻٽي

١. سچ تہ پاڻ ڏٺي پيدا ڪيو آهي
انگ تہ آدم جو ٻئي ڪنهن جوڙيو ناهي
سچ چيو منصور نئي چڙهيو ڦاهي
اهڙا بار بره جا ڀيو ڪو ڪٽي نہ ڪٽي

٢. سچ تہ مُربي مُحب مُجيبَ چيو
اَنا احمد عين عجيب چيو
اسان تہ عاصين خاص نصيب چيو

ڳڻي يار ويو پيو ڳڻي نہ ڳڻي
٣. نڪا عيب ثواب جي جاءِ آهي
نڪا تہ نيهن نواب جي راءِ آهي
اهو تا عشق حُسن هر جاءِ آهي
چٽي يار ويو پيو چٽي نہ چٽي
٤. سچ تہ **سچل** سائين جي ڳالهہ سچي
مئي تہ محبت وارا ڪندا ڪين ڪچي
رنگ رمز انهيءَ ۾ ويو روح رچي
سڏڙا مالڪ سُڻي پيو سُڻي نہ سُڻي

ڪافي سُر پيروي ١٩٧

سُڻ تون منهنجڙو حال، ميان! واقف سائين!
مرشد سائين وو حال ميان
١. تي خلاص وو خود پرستيءَ کؤن
ميان ڪر پلا پال
٢. بخشش توڏهن وو تي بره جي
ڪاريئي سو ڪون ڪشال
٣. مان مان وچي وسري ميان
تون ئي تي برحال
٤. صحيح **سچوءَ** جي دانهن اها ئي
فضل تئي في الحال

ڪافي سُر پيروي ١٩٨

آهيان آهيان تہ پي چؤ ناهيان ناهيان، ڪين آهيان آءٌ
١. آهيان ناهيان جي خبر نہ پوندي
موتي چوان تا چاهيان

۲. باقي آهيان سٽوري سرتيون
فانيءِ ڏي ڪيئن ڪاهيان
۳. آهيان ۾ آهي خوف گهٽيرو
سينو تہ نانهہ جو ساهيان
۴. الله آهہِ اثبات اصل ڪئون
"لا" ڪي ڪاڏي لاهيان
۵. **سچو** سچ اهو ئي آهي
ناه نہ پيو ڪو ناهيان

ڪافي سُر پيروي ۱۹۹

ينگ ٻوڙيندا اهو نشا ناهين، شوري ڪيف شرابي هي
۱. سر ڪنون ٿيا اهو سر پيدا
اي تا ڳالهہ ڪتابي هي
۲. نا اهو خاڪي نا اهو بادي
آڳي نا اهو آبي هي
۳. اور تا هي گوياءِ سڃاڻون
اي بي هڪ حجابي هي
۴. عاشق آهستا نهين ويندا
شاهي شوق شتابي هي
۵. جي مئن ڪنون پڇو ڳالهہ سيائي
بره سارا بيتابي هي
٦. عشاقان اور مشتاقان ڪون
عشق اجهل اربابي هي
۷. **سچو** صبر اتاهين ڪرٽا
نا تان وچ خلق خرابي هي

ڪافي سُر پيروي ٢٠٠

اڄ اگهڻ اجهي آيم، پرديسي گڏيم ميان!

١. پـيـهـي پـڪـي آئـيـا
لـنـوَ جنـين سـان لايم

٢. ڪـوڙين قـاصد ڪـيـترا
هـوتـن پـار هـلايم

٣. پُڇيـم جن لـئـي پـنـڌڙا
سـي والـيءَ پـوءِ ورايم

٤. انـهـن ڪـارڻ سـرتـيـون!
سـر تـي سـور سـهـايم

٥. سـيـئـي **سچو** آئـيـا
جن لـئـي ڪـانگ اُڏايم

ڪافي سُر پيروي ٢٠١

جهڳ مڳ جهڙڪي عشق مچايا
عشق ألانبا لايا هي
١. سولي تي منصور چڙهايئي
جنهن اناالحق الاياهي
٢. فڪل سان فرعون ٻوڙايئي
جنهن الله آپ سڏايا هي
٣. آدم ديوچ آدم پيدا
وچ آدم دي سمايا هي
۴. تيڏي قصہ دا انت نہ ڪوئي
شاهنشاه سڏايا هي
۵. عشق تُساڏي آنبہ لايا
ڏُونهان روز ڏُکايا هي
٦. تون طبيب هئين من ميڏيدا
ڏي ٻُڪي تن لايا هي
٧. مئين وچون جا مين پيدا تي
هي جڳ مئين مرايا هي
٨. ڪو هووي جو مئين ڪون ماري
سچل سچل الايا هي

جُهولتو پيروي٢٠٢

آءِ ساتي سانون ڪا ڳالهہ سُڻائين وو
يار دي ٻاجهون مئُن نا مردي نہ جينديان
١. راتو ڏينهان مئين ناپوتيان پتائين
روز فقيران ڪنون فالان وجهائين

دوست دي ڪيتي مئين تا وره وسائين وو
٢. عشق اسان تي هلان ڪيڏيان لائين
ٻيلي واليان مئين تا ڊونڊ ديان جائين
نانؤ الله دي سانُون دوست ملائين
٣. طرف معشوقاندي ٿيوين تون تا راهي
حال اساڏي دي ڪرين ڪا آگاهي
مهر پوين مان ڪرن ٻلائي
٤. يار دي اتان ماريا هجر اسان نون
ديس سڄڻ دي ساتي ٿيوين تون روانو
طرفون اساڏي ٻرين سؤ لک جانو
٥. دوست اساڏا ٿيا وڃ پرديسي
آهي اُميد سانون نال تا نيسي
اوڏا مئيڏي ٿيسي پري نہ ويسي
٦. سهڻا سانون سائين مُکڙا وڪالين
قول جي ڪيتئ ميان سي تا پالين
ورق وڃوڙي دا ميان والي تون والين
٧. سڻ ميان ساتي مئيڏا حال اهوئي
آندا نهين اوڏون قاصد ڪوئي
سوال **سچو** دا سائين آکين تون روئي

ڪافي سُر پيروي ٢٠٣

ٻلا ميان رانجها آوين آوين ساه سياوين
١. سدا تون هوين نال اساڏي الله
ميان وَل نہ پڇون تي جاوين
٢. نانؤ سائين دي اڳڻ اساڏي الله
ميان سگهڙا ڦيرا پاوين

۳. جهنگ سيال تي نهين جو پائندا
الله ميان هڪ تون سانون پاوين
۴. بره تُسا ڏا سچو چايا الله
ميان تون بي **سچو** کون چاوين

ڪافي سُر پيروي ۲۰۴

هاٽي ڪنهن سان ڳرهيان ڳالهه، پلو هاريون پنهنجي حال جي
۱. پرين نيندا پاڻ سان
پينر پنهنجي پال
۲. ڪرڻ عرض عجيب ڪي
منهنجي چاهي مجال
۳. ڪندي پورهيو ڪيچ ۾
جي نين نماڻي نال
۴. پنهنجي وڙئون پرين پيارا
ڪندا قرب ڪمال
۵. سِڪ سائين جي منجهان **سچو** جو
وريو ورق وصال

داستان چوٿون

ڌناسِري جي ڪافين جو

ڪافي سُر ڌناسري ۲۰۵

ساروئي سِرُ آهي آهي، ڪاتي سچو ڪاتي ذات سچل جي
۱. موج درياه حباب ڪڙا ڪيا
چاٽج ڪو شڪ ناهي ناهي

۲. آهـــ اونـــهـــون اســـرار الاهـــي
چا آ چا منجهارون چاهي چاهي
۳. پـنـهـنجي پـاڻ پـسـڻ جي ڪـارڻ
تـاه لـڪـين تـو تـاهـي تـاهـي
۴. عـاشـق عـشـق مـعـشـوق اهـوئـي
ڏانـوءُ ڏاڍو ڪـيـو ڏاهـي ڏاهـي
۵. "الاالله" اثـــبـــات مـــڙيـــوئـــي
"لا" ڪـي تـون چڏ لاهـي لاهـي
٦. "لـي مـع الله" سـمـجهـ اشـارت
فيل لنگهيو منجهہ پاهي پاهي
۷. وات اهـــا ئـــي وحـــدت واري
ڪـامـل ايـنـدا ڪـاهـي ڪـاهـي
۸. اوئـــي انـــدر اوئـــي بـــاهـــر
ڪـيـئـن چوان ائين نـاهـي نـاهـي
۹. ڳالهہ **سچل** جي ڪي سالڪ سمجهن
عـام لـيـڪـي تـا چاهـي چاهـي

ڪافي سُر ڏناسري ۲۰٦

صـاحـب اَتـون اِتـان آڪـر آدم نـام سـڏايـا
۱. جيـويـن تخت هـزاري رانـجهـن
چاهـؤن چاڪ سـڏايـا
۲. بـــاطـــن مـــؤن تـــي ظـــاهـــر
ويـڪو عـشق جو لاوڻ آيا
۳. آپـــي عـــاشـــق آپـــي دلـــبـــر
آپـي عـشـق ڪـمـايـا

۴. عــبــرت وچ اهــيــنــدي يــارو
ڪُوپين ڪـنـڌ ڪـپـايـا
۵. هـر شـئـي ديـوچ انـدر پـاهـر
صـاحـب آپ سـمـايـا
٦. بـحـر عـمـيق وچون ٽـيـان مؤجان
جنهـن پارو پـار پـسـايا
٧. **سچو** سـيـڪـنـهـن صورت انـدر
رنـگـي رنـگ رسـايـا

ڪافي سرُ ڌناسري ٢٠٧

ڏوڙو ڏک پيو دوست اسان تي، مُحب جڏهن موڪلايو تو
١. دردمـنـدي جي دل ڪـي دلـبـر
نـازن سـاڻ نـوايـو تـو
٢. منهنجو تنهن ڏينهن پرينءَ پاڻ ئي سان
روح آٽـي اتـڪـايـو تـو
٣. گهونگهٽ منجهہ ڪري ڪيئي غمزا
عـاشـق تـي آزمـايـو تـو
۴. رهــبــر ڪــج روانــو اســان ڏي
فـائق هـيـئـن فـرمـايـو تـو
۵. مـيـلائـي جو مـحـب سـگـهـيـرو
سچوءَ جو آهـي سـعـيـو تـو

ڪافي سرُ ڌناسري ٢٠٨

ٽــيــون ورڻ جون وايــون
يـار سـانـگـيـئـڙي جون

١. هٿ پانڌيئَ جي پاروٺ پرين جي
اهــي ســي خبــران آيــون
٢. ڪونجان هزارين ڪيچ وٽن ڏنهن
اســانــڏي اپــار آڏايــون
٣. اســان پـــريـــن جون شـــل
جدا نـہ هونـديون جايـون
٤. ڪيئي ڪتابتان پهنجي اچڻ جون
مُونــڏي هــوت هــلايــون
٥.ناهن ڳالهيون هي ڳرهڻ جهڙيون
سچو ري ســوز ســلائيُون

ڪافي سُر ڌناسري ٢٠٩

اهو اتم ارمان، ڇا منجهان هٿ ڇا تي آيُس
١. چاڪـر ٿيس نـہ چاٽـان ڇاڪوٺ
نا تہ هوس صحيح سلطان
٢. هــوس دانـاءُ دنـوار انــهــيءَ ۾
هـت نـانـؤ ٿـيـس نـادان
٣. ڪـوئـي چاٽـي ڪـوئـي سچاٽـي
اهــو مــردي جو مــئـدان
٤. بـحـر اواگـهـہ جو لـهـر لـڪـايـو
ٿـيـو طـرح نـويـن طـوفـان
٥. اصـلـؤن ســاڻ ونــي هـت آيــس
سُورن جو ســـــامـــــان
٦. هڪ گهر ڪؤن تي ٻي گهر آيس
مــحــض آيـــس مــهــمــان

٧. بحر أتون جا لهر أيي تي
موتي تيو مهران
٨. **سچوءَ** کي کيو ساعت ساعت
حيرت هن حيران

ڪافي سُرُ ڌناسري ٢١٠

اصل آهين اسرار، ظاهر ڳالهہ زبانون ناهي
١. پهريون پاڻ نہ چاتم هنئين تي
شوق پريم شُوڪار
٢. مرشد رمز ڳجهي پُرجهائي
آندم هت اعتبار
٣. دين ڪُفر اسلامُ مذاهب
اول ڇڏڻ درڪار
٤. پوڙيم سب ارادا
آندم هڪ ارادي آر
٥. جائي ڳالهہ سڄاتيم سائي
ساڳي آهيان سردار
٦. يسمع يبصر ينطق هڪڙو
ناهي آٽڻ انڪار
٧. خلق الا اشياء وهو عينها
تي خاصا خبردار
٨. **سچو** غير خدا جو ناهي
گوش ڪرڻ گفتار

ڪافي سُر ڌناسري ۱۱ ۲

سُنوري سيان بره مئين ليان، ناهي سوز سماوڻ دا

۱. بره برساتيان سر تي لايان
سيل ڪِتُس هڻ ساوڻ دا

۲. واسُ جو ويس لبيس ڪراهين
اڄ واعدا شهہ دي آوڻ دا

۳. چوڙا پيڙا سينڌ ڳنڌائي
ساڏا وقت اڱهاوڻ دا

۴. عرش ڪُرس ڪل ايوين آکيا
اي نانهين ساڏي چاوڻ دا

۵. سارا سؤدا سِرُ دا ڪيجي
هئي چهرا ڏينهن چلاوڻ دا

۶. سر ڏي **سچو** هڪ ساجن ليوين
تل نهين هڪ تاوڻ دا

ڪافي سُر ڌناسري ۱۲ ۲

دل اتان پئي وج اتان، جتان ڏوه ثواب دي جاءِ نهين

۱. چرخا چار ٽُڪر مئين ڪيتا
ڪيڪُر هُڻ مئين ڪتان

۲. . جتان پڙڪي باه بره دي
طالب ويندي ني تتان

۳. . عاشقاندي آءُ منزل ويڪو
قدم ڌريوني ڪتان

۴. لوڪ نہ پاوي جاءِ اتاهين
عاشق ويندي جتان

٥. **سچو** سالڪ لنگهہ اڳي پئي
اسان رهيو سي اٽان

ڪافي سرّ ڌناسري ۲ ١٣

پهون پهو ن هت ماندڙيان
آءٌ جاني ڳل لڳ رَهہُ پيارا
١. **ڪتڻ اٽڻ دي ڪار ڪريجي**
نہ تہ پيان رهسن پاندڙيان
٢. ڳيان انداريان ڳليان چاندوڪيان
رلمل ڪيڏن راندڙيان
٣. تيان خراب اوئي هن دليان
وره ڪنون جي واندڙيان
٤. **سچو** هشناڪُ اٽانهين رهٹا
جِت سؤ لک غوطي ڪاندڙيان

ڪافي ڌناسري ۲ ١٤

آندا جاندا يار وي، ويڙهي ديوچ يار اساڏي
١. مارڻ ڪاڻ اساڏي ڪيتس
صورت دا سينگار وي
٢. بوءِ عطر دي مست ڪيتا وت
ڪوچہ شهر بازار وي
٣. وچ وصال فراق ڳڌوسي
اِهو **سچو** ڪيها اسرار وي

ڪافي سرّ ڌناسري ۲ ١٥

اڪيان ڪول تماشا ڏيکين، صاحب صورت ساري هي
١. ايڏون اوڏون اوئي دلبر، چئون طرف چوڌاري هي
٢. ڪتي بلبل ڪتي گل ڦل، ڪتي باغ بهاري هي

۳. ڪٿي بِسمل پڙهندا ڄُلندا، ڪٿي خاص خماري هي
۴. ڪٿي گوشي گهِن ڪر ٻئينا، ڪٿي شاهہ شڪاري هي
۵. ڪٿي درد دوزانو ڪيتا، ڪٿي سئيل سواري هي
٦. ڪٿي مومن ڪٿي ڪافر، ڪٿي آپ پساري هي
۷. ڪٿي شيخ مشائخ، ڪٿي حافظ ڪاتِبُ قاري هي
۸. ڪٿي مُغ برهمڻ، ڪٿي ظاهر ذوق زناري هي
۹. ڪٿي دلق درويشي پهري، ڪٿي پَٽ پهاري هي
۱۰. ڪٿي مست موالي ڦردا، ڪٿي چؤرنگ چاري هي
۱۱. ڪٿي تخت تڪبر ڪردا، ڪٿي پاڪُ پيناري هي
۱۲. ڪٿي لِڪُ لڪوتي ڦردا، ڪٿي مُشڪ مشاري هي
۱۳. ڪٿي چندبِ ستاري اوجل، ڪٿي سج سهاري هي
۱۴. ڪٿي هر ڪائي ٻولي ٻولي، ڪٿي گنگ گذاري هي
۱۵. ڪٿي سُني ڪٿي شيعہ، ڪٿي سُرت سچاري هي
١٦. ڪٿي عاشق ڪٿي معشوق، ڪٿي ناز نظاري هي
۱۷. ڪٿي اناالحق دمُ مُريندا، ڪٿي زياده زاري هي
۱۸. اوئي حُڪم هليندا حاڪم، اوئي ڪل داري هي
۱۹. اندر ناچ نچيندا ناچو اوئي ڪيل ڪيلاري هي
۲۰. اوئي ٻاوي اوئي بجاوي، اوئي بيڪ بيڪاري هي
۲۱. اوئي خاڪ مَليندا مُنهن ڪون، اوئي عطر عطاري هي
۲۲. اوئي خاڪ قلندر ٻهندا، اوئي وچ هنباري هي
۲۳. اوئي دانهين اوئي ڪوڪي، اوئي مير مهاري هي
۲۴. اوئي لڏزيا دور تڙيندا، اوئي ڪات قهاري هي
۲۵. اوئي مردا اوئي وڙهدا، اوئي او صُلحاري هي
۲٦. اوئي ڪعبہ اوئي بتخانہ، اوئي سنگ ديواري هي

٢٧. آپــي گــهــوٽ آپــي ڄڃ اوئــي، آپــي او شــرنــاري هــي
٢٨. آپــي اوئــي جُهــمــر مــريــنــدا، آپــي او ڊُهــلاري هــي
٢٩. آپــي احــمــد صــ آپــي عــلــي عــ آپــي قــربُ قــراري هــي
٣٠. آپــي عــبــدالحــق ڏســيــنــدا، آپــي نــور نــيــاري هــي
٣١. آپــي انــدر آپــي ٻــاهــر آپــي او ســڀ ڏيــکــاري هــي
٣٢. هر ڪائي شڪل اُنهيندي آهي، عين اوئي انواري هي
٣٣. ڪٿي ڪيوين ڪٿي ڪيوين، ميڏا مُحب مڪاري هي
٣٤. جيوين چيٽ هوئي هڪ نالي، تنهن سر ڪيئن گلڪاري هي
٣٥. ايڪ داني مؤن سبزه برگان، ڏار ميوه لک تاري هي
٣٦. اصل متي پوءِ نانءُ رَچاندي نانواندي نرواري هي
٣٧. اصل ڪماند تنهين مون پيدا، ڪيئي ميٺ ميٺاري هي
٣٨. جيوين قند ڪهان ڪنڊ مصري، ڪيئي لک نانءُ ليڪاري هي
٣٩. سون وچون سؤ زيور نالا، هر ڪنهن نانءُ اجاري هي
اوئــي **سچو** ســچ ٻــولــيــنــدا، اوئــي ســبــد ســنــواري هــي

ڪافي سُر ڏناسري ٢١٦

اپٽي ويڙهي دا، چا غلام ڪيتوئي

١، هــوش اســاڏا هــڪــو واري
نــيــٽــان نــال نــتــوئــي
٢. هجر گهتيوئي اسان يتيمان نون
ڪــيــون ڏوراپــي ڏتــوئــي
٣. چشمان ڪاليان لعل شرابي
مَئــي دا مــت پــتــوئــي
٤. چولا تــيــڏا رنــگ رنــگــيــلا
ڳوڙهــي رنــگ رتــوئــي

۵. ساه سريرؤن يار **سچل** دا
ليئي نال لتوئي

ڪافي سُر ڌناسري ۲۱۷

مئين مندي مئين سندي
ڪيوين سڏايان سوبندي
۱. توبه توبه تي استغفر
ڳچي پاتي سي گندي
۲. اهين ڳالهيون ڪائي مدت
دل تي هئي درد مندي
۳. ڀاجهون ساياندي هُڻ **سچو** وي
ڪارڻ ڀي ڪائي ڪندي

ڪافي سُر ڌناسري ۲۱۸

ڪيسا بانوري رنگ مچايا هي ڪيسي رانولي رنگ مچايا هي
۱. اهو جوڳي ڪلنگي والا
ڪهڙي ديسؤن آيا هي
۲. ڪيڏون آندا ڪيڏون جاندا
انگ ڀڀوت رمايا هي
۳. پاڻ ملیندا وتندا روندا
آک ڪنهندا وت چايا هي
۴. مئين نہ چانا ڪنون ذاتين
سچو نام سڏايا هي

ڪافي سُر ڌناسري ۲۱۹

ڪيون درويش سڏائين، **سچو** تون ڪيون درويش سڏائين
۱. وچ عبادت نا وچ طاعت
ڪنهين سي ويل نہ آئين

٢. ڪوجهي تيڏي ڪم سيئي
تاجان سروچ پائين
٣. اپڻي راه وي گم ڪيتائي
پنهان نُون واٽ وڪائين
٤. هادي مُرشد مهر ڪريسئي
پاندتهين در پائين

ڪافي سُر ڏناسري ٢٢٠

تيڏي شوق مچائي شور، اَڏر اَلنبي آسمان لڳي
١. پُر پيالا محبت والا
زهر پلايا زور
٢. جس تن لڳڙي سوئي تن چاڻي
ڪيا چاڻي ڪوئي هور
٣. بُت اساڏا ڪيتا بيراڳي
تيڏي چشمان والي چور
٤. لڪان ديوچ صحيح سڃاڻين
عجب رڪائين ٽور
٥. دردمندا دي دل تي **سچو**
بره بڇائيندا بور

ڪافي سُر ڏناسري ٢٢١

مونسان نينهڙو لايائون، آهي شُڪر حمد لله
١. مزگن سان هِن مشتاق جي
خوشي خيال دل ڪسيائون
٢. درد منديءَ تي ڪيئي دلا سا
ڏِسَ جو وري ڏنائون

٣. حال احوال ني هِن فقير کؤن
پيرا پري پچيائون
۴. ڏنگائن ڏي کين ڏنائون
وني پانهجو کيائون
۵. هڪ ڏهاڙي سڏي سچوءَ کي
ائين کي چڱو چيائون

ڪافي سُر ڌناسري ٢٢٢

پيا تُساڏي نال پَهہُ وي ميان
قاصد ڳالهہ چڱيڙي کهہ
١. آوين برابر ديس اساڏي وي
وچون راتين نہ رهہ
٢. ڪوئي اسا تون دور نہ جاوين
ڀهڳڻ مئين کول ٻهہ
٣. تانگهہ اساڏي تئين ڏهون هوئي
تون ٻي اسان نال تهہ
۴. طعني طرفون سجڻاندي
سڀ يار سچو سرتي سهہُ

ڪافي سُر ڌناسري ٢٢٣

وجي شال ڏسان، پُنهون تنهنجو ڪيچ والي وسايو
١. اديون اونارن کي آيل زي
رتيءَ منجهہ رسان
٢. ڪاڪيون کوهيارل کي، آيل زي
پڇي شال پسان
٣. وندر جي واٽن تي، آيل زي
گوڏن پر گسان

۴. هاريون هوتياڻن جي، آيل ڙي
ويڙهي منجهہ وسان
۵. وجي ڪيچ وڻن ۾، آيل ڙي
هوتن سان هسان
٦. **سچو** سپرين سان، آيل ڙي
ڪنديس چاهہ چسان

ڪافي سُر ڌناسري ۲۲۴

تيڏڙي نال، وو ميان! مئين تا هويان هوي
۱. نال تيڏي ميڏيان ڳجهيان ڳالهين
اپڻا آپ سنڀال، وو ميان!
۲. ڪهندي ڪارڻ ميان! آک اسان نون گهتدئين
جيءُ جنجال، وو ميان!
۳. آپ سڃاڻين مئين ڪون چاڻين
ٻئي تا خام خيال، وو ميان!
۴. **سچو** ميڏئين مئين تا تيڏي، ميان
نال جميعت جال، وو ميان!

ڪافي سُر ڌناسري ۲۲۵

دل اساڏي لُٽي، زلفان والي يار ڙي ميان!
۱. غمزان رمزان لاءِ ڪراهُڻ
ٻاڻ تهندي ٻُتي
۲. راتو ڏينهان سا رت رووي
دوست ڪنون جا ڦُٽي
۳. زهر پيالا محبت والا
گهت پريندي گهتي

۴. دل اساڏي آچر ڪرڪي
نال چشماندي چٽي
۵. منزل دور آٽانگيان پٽيان
حب والي نهين هُٽي
٦. سڪ **سچو** ڪون ساوڻ ڪيتا
سا وت شال نہ ٿٽي

ڪافي سُر ڏناسري ٢٢٦

مُحبن مُڪا مونڏي وري اڄ، ڏوٽ ڏوراپا ڏئي
١. سُٽي سنيها يار جا
ٻولي ٻَڌيم ٻانهون.ٻئي
٢. دل ديري ڏي دوست جي
وهندو انهي ويلي وئي
٣. مونکي وساريو ڪيئن اٿئي
مون پرت توئي سان پئي
۴. تنهنجي اسانجي ني وڃڻ ڏس
ڏينهن ويا گذري ڪئي
۵. تو دور دل ڪوُن ٻائين
آهي حيف تا توکي هيئي
٦. مون تا ڪيون توسان جي سانيڄ
سچو ڳالهيون سيئي

ڪافي سُر ڏناسري ٢٢٧

پائي ڏوهہ پنهنجي پاند ۾
آءُ دوست تو در آئيان
١. راتو ڏينهان پنهنجي روح ۾
تُنهنجا سوين ڳڻ ڳائيان

۲. ڏوٽ ڏوراپــو ڀُـــڌي
آءٌ پلـؤ تـوکـي پـائـيـان
۳. زاريؤن ضعيفي مؤن ڪري
تـوکـي پـريـن پـرچائـيـان
۴. جا تـو پٽـي پيزار جي
سا کهـ لـڱن کـي لائيان
۵. سڀ ڳالهہ پنهنجي سر جي
تو کـي **سچو** سمجهائيان

ڪافي سُر ڌناسري ۲۲۸

مونسان ڪيون ميهار، ڳجهيون ڳالهيون وو دوستيءَ جون
۱. ســي نــہ وسـرن ســيـر ۾ جي
آيـــون ڏنـــهـــن اســـرار
۲. ســـون لـيـڪـو نـاه ڪـو
پـــر هـــيـــون هـــت هـــزار
۳. ڀـــجي پـــيـــون ڀـــرتـــي
مـــنـــجهـــؤن گـــرد غُبـــار
۴. منهيون اڌن ٿيون ڪيتريون
آٽـــيـــو مـــٿـــي آر
۵. ساه **سچوءَ** جو سوگهو ڪيڙو
پـــاڙيـــچون هُن پـــار

ڪافي سُر ڌناسري ۲۲۹

دوست کي دانهون سڻي، مانَ مِهر ڪا مون ڏنهن پوي
۱. دردمـــنـــد جي دَرَ اُتـــي تـــو
ڪـــانـــگ لاڪِـيـــٽـــو لَوي

۲. پـــيـــغامَ پِرينَ پـــار جا
چشمـن اُتـي ويـهـو چوي
۳. عـاشـق آهـي اُکـنـڊيـو
گهٽو ٿو راند رُوَنُ جِي رَوي
۴. سَرَ يَرا اسـي ايـڏانـهـن اَچون
يـا ڪـي اوري ايـنـدؤ اوي
۵. **سچو** سدا سڪ سوز ڪؤن پيو
مـاڻ مـحـبـت جو مـوي

ڪافي سُر توڏي ۲۳۰

يـــاد مـــونـــڪـــي اُهـــي آيـــون،
وو يار! ڪيئي ڳجهيون جي ڳالهڙيون هوءِ هوءِ
۱. اوهـــانـــجي بـــ اچڻ جون
تـــيـــون وري هَتِ وايـــون
۲. دردمـنـديءَ جي وو دل ڪـي دلـبـر
وره وجـــي ڪـــيـــئـــن لايـــون
۳. نـانـؤ سـائـين جي سُهـٽـا سـائـين
چتَ نـــ وج مـــون تـــؤن چايـــون
۴. آءَ تـا ڏيـنـهـڙا گـڏ گـذاريـون
هـــت ويـــنـــا وره وســـايـــون
۵. ڏوهـــن **سچو** جي ڏي نـــ ڏســـو
هِت تـــا ســـنـــدوَ ســـڏايـــون

ڪافي سُر توڏي ۲۳۱

شهـ درياه تي وج پياسي، وو لهريون ڪيئي ڪن لس لنگهياسي
۱. ســيــر ســمــونـڊ جي آنـدا اتـاهـين
وسـري پـيـا سـپ وهـڻ ويـاسـي

٢. ڪارونيار مڙيوئي ڦلزم
هن برابر اُتي وو نياسي
٣. ظاهر پهرون لهر ڏني سي
پوءِ سارو پاڻي پاڻ ٿياسي
۴. فوق تحت جي خبر نه پوندي
خوني موج بموج ڪنياسي
۵. **سچو** اُتي سچ ٿيو
چر چلڪ جي سر چڙهياسي

ڪافي سرَ توڏي ٢٣٢

دارون نه پيو ڏئين، آهي طبيب عشق منهنجو
١. ڊپليون دارون وو سنديون
موتي نال چو نئين
٢. ڳالهه اهائي عاشقن جي
هئي لاءِ سا هنئين
٣. اوڏنهن الانيو آئيو
چو ويچ ڏي وئين
۴. رک **سچو** ري سوز سيني ۾
تا تون سچو ٿئين

ڪافي سرَ توڏي ٢٣٣

رهبر ائين چون، اڄ اڱڻ تنهنجي ايندا
١. تون ڪيئن وسارين تن کي
تو هت گهٽو پچن
٢. در تنهنجي دوست اُهيئي
اڄ ٿا اجهي اچن

۳. پڪا پائر ڪٽي ڪري
اوڏا تنهنجي اڏن
۴. **سچو** سندءِ ني حال جي
ساري خبر لهن

ڪافي سُر توڏي ۲۳۴

مونکي مهٽا ڏئي
مرڪا پارؤن پرين جي
۱. هي تا حبيبن ري
پيالا زهر تي پئي
۲. ڏوڙو ڏک مون پرائيو
هئي دوست جي وئي
۳. روز پرين جي پار ڏي
مونکي نيهن تو نئي
۴. ساروئي ڪر **سچو** تيو
پُنيءَ دوست جي پئي

ڪافي سُر توڏي ۲۳۵

مونکي نيڻ تا نين، هر هر حبيب ڏي
۱. دل جوش ۾ خروش،
اکيون روز رت رون
۲. مونکي شڪر آهي خدا جو
ديدان ديدار ڪن
۳. پارؤن يار لک هزار
مونکي ميهٽا ڏين
۴. سر تي مون سب سهايا
پينر پلي چون

۵. تن ۾ تانگهہ پرين جي
من ۾ مچ مچن
٦. **سچو** سِڪ وارن ڏي سائين
پاڻ اڪيروُن اچن

ڪافي سُر توڏي ٢٣٦

عشق اکن نئي لايو، مستانن محبن سان
١. سر مٿي مون سرتيون! الله
ورهي مينهن وسايو
٢. البت ويندیس اوڏهين، الله!
پل پاڙيچيون نہ پايو
٣. آءٌ ڪيئن وهان مات ڪري، الله!
سورن هت سمجهايو
۴. جا سيبايم وو سرتيون! الله!
ڳالهہ اُهائي ڳايو
۵. اصل آه عجيب جو، الله!
سچوءَ تي سڀ سايو

ڪافي سُر توڏي ٢٣٧

ديواني هن جي دل ڪيوَ، ڪو دوست دلاسو ڏيو
١. تو پاجهوُن سانول سائين
چئو ڪير ڪو پُچندو پيو
٢. توهون الاجي ڪيئن سائين
سو واعدو وسري ويو
٣. گهرجي سعيو تنهنجي گهٽو
جو پيش اوهانجي پيو

۴. ڪنهن کي ڏيان هي ڏانهڙي
هئي بره بيراڳي ڪيو
۵. هئي هئي ني هھڙو حالڙو
اي يار تا توريؤ تيو
۶. هي ساه منهنجي سرير مؤن
هئي تانهجن نازن نيو
۷. نجهري نماڻي جي اڇي
هڪ ڏينهن پاءِ لعل لپو
۸. ڪيو ڪالھ هاديؤ قول تو
مڙني اڳيون مون سان اهيو
۹. هوندس **سچو** تو سان آئون
پير عبدالحق چيو

ڪافي سُر توڏي ۲۳۸

ڪاڪيون مونڏي ني ڪالھ، دلبر لڪيا دلاسا
۱. ايندا اڱڻ سي تانهنجي
جن لئي سڪينءَ ٿي سال
۲. هاريون هجر فراق جو
واريو ورق وصال
۳. سرهو ٿيڙو ساه مون
لاٿئون ڪل ڪشال
۴. ڪرم ڪيائون پانهنجو
مُنهنجي ني چا مجال
۵. تر نہ ماندو تون ٿئين
لهندئي **سچو** سنيال

ڪافي سُر توڏي ٢٣٩

منهنجي اصل آهہ، ميان! دل دست دوستن جي

١. جيئن هلائن تيئن هلي ٿي
منهنجو وس ني ناهہ ميان

٢. سوگهي ڪيؤن دل اسانجي
ڪنهين ڏاڍي جاءِ ميان

٣. جاءِ سا ڪهڙي محڪم ڪيؤن مونکي
ڪل نہ پَيڙي ڪاءِ ميان

٤. **سچو** توڙي پانهنجو ڪيؤن
تہ ٻيي ڇڏ نہ هاءِ هاءِ ميان

ڪافي سُر توڏي ٢٤٠

پاروُن تا پرين، جيڏيون اچن اهي اولانيا

١. تيلهان ترسين تار ۾
جا محبت نا هئي من

٢. ڪنين چانگار چڙن جي
ڪُوڙي پيڙيءُ ڪن

٣. سڪ سچي جن جي ساهہ ڪي
سي تاروُن نہ ترسن

٤. ڪين اسانڪؤن تانهجيون
ڳالهيون تيون وسرن

٥. ڪيئن اسين تو وسريا
جا طلب ناهي تن

٦. آءُ اسانجي پار ڏي
ٻيون تا ڏيئي ٻن

۷. عشق **سچو** جن آهي
سي تا روءِ رسن

ڪافي سُر توڏي ۲۴۱

مون تاڪي مُحبن، ڏيان ڪيها ڏوراپا
۱. ڪيئن شريڪت آءُ ڪندي
سرتيون سان سائن
۲. آءُ نماڻي چاهيان
سوين ڪين سڪن
۳. ڏوڙا طالع مون تين
جي ويڙهي هن وسن
۴. ڏسي حال حقير جو
اگڙ مانَ اچن
۵. ڪين ڇڏيندا ڪڏهين
سچو سگُ سندن

ڪافي سُر توڏي ۲۴۲

مونکي ڏور چو ڏسن،سرتيون! ديرو ني دوستن جو
۱. جي مون سڻو سرتيون!
سدا وچ وسن
۲. اکيون عجيبن کي
پلپل تيون پسن
۳. محب مشتاقن جي
تا ڪليو دل ڪسن
۴. **سچو** سوز واريون
وجي روءِ رسن

ڪافي سُر توڏي ٢٤٣

اج اڱڻ اجهي ايندم، سکيا سانگي گڏيم شال

١. ڏسي حال حقير جو، سو دلاسا ڏيندم
هوجي کهي ويئڙم ڪالهه

٢. پنهنجي وڙؤن سُپرين، حال پائي اچي ٿيندم
جن لــڱ وجهـايم فــال

٣. لکي ساري لوڪ کؤن، گوشي پاڻ گڏيندم
آهـي ڪـنـدا پـلائـي پـال

٤. سڱ جنهينجو سڏجي، **سچو** سيئي سڏيندم
جيءُ جيءُ چونـديـس جـال

ڪافي سُر توڏي ٢٤٤

سگهڙي پرين جي پار جي، ڪانگا خبر ڪا مون ڏئين

١. دوست جي نـي ديس ڏي
ڪين ڪالهه تون اڏري وئين

٢. اول اسـانـجي حـال جا
نـازڪ ادا نـيـاپـا نـئـين

٣. ساري سنيها سوز جا
هئي هئي سيئي لائج هئين

٤. ماري ميان مشتاق کي
ڪيئن يار تون ياقي ٿئين

٥. پورن منجهه پرديس ۾
پاجهؤن اوهان آهيون ائين

٦. آءُ جي مُئي تا گهوريس
جاني سدائين تون جئين

٧. **سچو** سکي ساري توکي
تون پي تهين سان هوتئين

ڪافي سُر توڏي ٢٤٥

ڪــانــگــي قــريــبن ڏنــهــن
خبر آندي وني وهندو وري
١. خط منجهؤن معلوم ٿي ساري
خبــر ڪــئــين جي ڪــري
٢. دوســت دلاسا لــکيا تا تـو
اسان ريءُ ڪـيـئـن سـري
٣. آءُ گــهــٽــو تــو ســاريــان
ڳالهيون چوي کهڙيون چري
٤. **سچو** تو سان آهي منهنجي
اهـــا ذوق مـــون دل جي

ڪافي سُر توڏي ٢٤٦

ڪيئن ڙي اديون آتڻ اچان، مونکي پور پرين جو پيو
١. هَئي هَئي سورن جي سيف سان
مــاري ويــچاري ڪــي ويــو
٢. مونـکي نـہ ٻي مصلحت ڏيو
هئي نيهن تا هن کي نيو
٣. سوئـي پـاريـندو پـنـهـنجو
جو قول ڪوهياري ڪيو
٤. الحـــمـــد لله ٿـــي چوان
هي سگ **سچو** سان ٿيو

ڪافي سُر توڏي ٢٤٧

ڪو دم اسانجي درد ڪؤن، عاشق متان ڪاهل ٿئين
١. يـسمع ڪرين يُبصر صحي
هن جسم ڪؤن جاهل ٿئين

۲. سِرَ ساهه سان صدقو ڪرين
جي تون منهنجو مائل ٿئين
۳. هن قُرب جي تون ڪل لهين
اناالحق جو قائل ٿئين
۴. صورت سڃاڻين پانهنجي
هر فعل مؤن فاعل ٿئين
۵. دمدم سندن ديدار جو
سچو سدا سائل ٿئين

ڪافي سرّ توڏي ۲۴۸

اڄ اسان وٽ آءُ، ميان! تون منجهين والا ميهار
۱. پاڻي اُپڙڻ نا ڏئي
هڪ ويريون ٻيو واءُ
۲. ڪاري ڪن لهريون سان
دؤر وڏي درياءُ
۳. ساهڙ تانهجي سرتيون!
ڏين نه ساءُ
۴. سيڻاهيو تا سئون وڃي
هن ڪنن ڪؤن ڪاءُ
۵. پرين وڙؤن پانهجي
سچوءَ لهه سماءُ

ڪافي سرّ توڏي ۲۴۹

لڙ وهي لوهاڻو، يار وي
ساڪيئن ترسي تار ۾
جيءَ جنهين جهوراڻو

١. ڪاهيو پوي ڪنن ۾
پوءِ ڏنس عشق اوراٽو
٢. ساھڙ ڀاڄهؤن ساه کي
ڪيو وره ويڳاٽو
٣. سانول سدا آهه مون
اوهين سيئي ائين چاٽو
٤. پچندو اچي پاٽهين
سچو يار سياٽو

ڪافي سُر توڏي ٢٥٠

ڪنهنکي ڳالهه سٹايان، ميهر سندي مؤج جي جيڏيون ري
١. سڪ ساوڻ ڪيو ساه کي
چولي تا نه چپايان
٢. دُعا ڪريجو جيڏيون
سندن نيهُن نباهيان
٣. سارنگ آيم سِرَ تي
سوتي وِرهُ وسايان
٤. ڳالهه پرين جي ڳجهه جي
ٻين کي ڪيئن ٻُڌايان
٥. وهي سير سرير ۾
لهرون تانه لڪايان
٦. **سچو** ساهڙُ ساه کي
اوڏوئي تي پانيان

ڪافي سُر توڏي ٢٥١

جيءَ جون ڳالهڙيون هُيون جن سان
هاءِ هاءِ سانگ چڙهي وياسيئي
١. ماريس انهيءَ مامري
هيءَ پوءِ اُنهن کان پيئي

۲. وني ويندي‌س اوڏهين
حال پنهنجڙو هيئي
۳. ايندا اتم آسرو
جيءَ گهريا ٿي جيئي
۴. مونڌي مُڪائون ڪيترا
ڏک ڏوراپا ڏيئي
۵. جيءُ وڏو آهي جار ۾
تن نياپن نيئي
۶. **سچو** سنيها ٻُڌي ميان!
ٻڌ ٻانهون ٻيئي

ڪافي سُر توڏي ۲ ۵۲

تنهين ڏينهن ڏنائون، ساه منهنجو ساهڻ کي سرتيون ري
۱. درد منديءَ جي دلڙي
نازن ساڻ نيائون
۲. هيڏي هوڏي نه ويو
سوگهو ساه ڪيائون
۳. سٽي سنيها يار جا
عاشق تيڙس آئون
۴. جيءُ وڏائون جار ۾
ڪاڪيون تن ڪڏهائون
۵. ميهر سندي معرڪي
هيءَ غريب گڏيائون
۶. جيءُ منهنجو جيڏيون!
ويرن منجهه وڏائون
۷. **سچو** ڪڍ سرير مؤن
ميڙي سڀ مدايون

ڪافي سُر توڏي ٢٥٣

سانگ چري سيئي آيا، وو ڏينهن لايا

هوا جن اوڏهين الوالو

١. انهن ڪارڻ اوڏهين ميان!
مون تي پند پچايا

٢. سانگي جي هوا سانگ تي
واليءَ پوءِ ورايا

٣. پرين هوا پرديس تي
سي مولا مُحب ملايا

٤. قادر پنهنجي ڪرم سان
ميان ويڙهي هن وسايا

٥. موليٰ پنهنجي مهر سان
ساڻ غريب گذايا

٦. تون تا هڪڙو ناهين
سچو سوَ سڪايا

ڪافي سُر توڏي ٢٥٤

پرين آهن پار، آءٌ تا هت ڏينهن گذاريان

١. ويهي وسارڻ اتهينَ
آهه ڪميڻن ڪار

٢. عشق وارن ڪي جيڏيون!
پوڙي هڏنہ پار

٣. دڙڪا ڏيو نہ درياءَ جا
تري ويندس تار

٤. ايندءون وره واريون
اديون ڙي هن آر

٥. **سچوءَ** وڏو سُپرين!
جاني ڙي ڪنهن جار

ڪافي سُرَ توڏي ٢٥٥

عاشق ڪر آرام، آءُ تا توکي اوڏو آهيان

١. ٻيو نہ ڀانئج پاڻ کي
آهين هڏ نہ عام

٢. تون تا آءُ ئي آهيان
پيج دوئي جو دام

٣. مطلب آهي تانهنجو ميان!
سريرون سر انجام

٤. ڪيئن ڪيو تو پاڻ کي
بندو ٿي بدنام

٥. ڪفر زلف اسانجي ميان!
مُنهن سندم اسلام

٦. ٻانهپ ٻيائي ڪؤن ميان!
سچو ڪج سلامُ

ڪافي سُرَ توڏي ٢٥٦

اُهي شال اچن، وو واقف هن جي
ني هوا حال جا جيڏيون ري

١. جيءُ وڏو جن جار ۾، اُهي موتي مان ملن
٢. پنڌ پراهين مؤن پرين! سگها پوءِ ورن
٣. ساريو سنگهارن کي، پلپل پور پون
٤. مانَ مونکي سپرين، چڱي نانءُ چون
٥. جيهو تيهو آهي ميان! **سچو** سگُ سندن

ڪافي سُر توڏي ٢٥٧

نيئي ڪو گوش گذاري، ووهي نياپا مُنهنجي پرينءَ ڪي

١. آءٌ اوهانجڙي آهيان
ويهه نه يار وساري

٢. اوهانجي ني اچڻ جي
نتُ نِتُ واٽ نهاري

٣. راتو ڏينهان روح کي
تار سنديوَ تي تاري

٤. ساعت ساعت سُپرين!
سچو روز سنياري

ڪافي سُر توڏي ٢٥٨

جنهن ميهر ملايو، تنهن گهڙيءَ تؤن گهوري آهيان

١. تنهن ڪُنير تؤن قربان ٿيان
جنهن ڪچو پچايو

٢. اوهين جيڪس جيڏيون!
اهو پيلو ٿيون پايو

٣. تنهن مونکي تار ڪُنن مؤن
منجهؤن لهرن لنگهايو

٤. انهيءَ داٻ دِلي جي
سارو درياءُ دپايو

٥. پاڻ پنهنجو سرتيون!
ميان! گهوري گهمايو

٦. اصل تا اڻ تاريءُ جو، ميان!
آهه ساهڙ تي سايو

٧. سِيٽاهن جي سرتيون!
مونکي لاري نه لايو

۸. ساهڙ سير ۾ تو وٽ
سچو اڪيرؤن آيو

ڪافي سُر توڏي ٢٥٩

جا چوڻ جيهي ناه، سائي ڪيئن چوان جيڏيون!
١. ڳجهي آهي ڳالهڙي، ڪنهين ڪل نہ آهي ڪاءِ
٢. ورو ڪڙ هن واٽ ڪي، هيڏي پير نہ پاءِ
٣. اوڏي ناه پروز ڪي ميان! ويجهي نہ ويساه
٤. پوڻ آهي اُونهن ۾، جتي هوءِ هواءِ
٥. **سچو** سرُ نہ سلڻ جيهو، متيون سڀ مُنجهاءِ

ڪافي سُر توڏي ٢٦٠

منهنجو ناه ڪوئي اختيار هي، يار وي
١. مون تا سر تي چائيو
باري بره جو بار هي
٢. راتو ڏينهان تيڏي ڪارڻ
روڻ زارو زار هي
٣. ڪيئن ڏنو تو سپرين!
جاني جيءَ ڪي جار هي
٤. **سچو** سارو سمجهين
عشق سندو اسرار هي

ڪافي سُر توڏي ٢٦١

ڳالهہ پنهنجي حال جي، توريءَ وجي ڪنهن ڪي چوان
١. جوش تنهنجا جان ۾
نِتَ نِتَ آهن مونکي نوان
٢. ڪيئن جي پچان پوءِ تَي خبر
پانڌي اول پيرن پوان

۲. پاٽون آيا هن پور هي ڪي
هن مُڪا مونڊي اوهان
۴. **سچو** مٺيان آءُ ڪينڪي
هي سور سُکن سان سوان

ڪافي سُرَ توڏي ۲٦۲

ڇڏ غُصو غمناڪ سان
اچي ملُ تہ ماندائي لهي
۱. سڏ سيا توکي پرين!
جيڪا واڍوڙين سان وهي
۲. سور سيبائڻ جيهڙو
پر جي جُدائي نا سهي
۳. پاٽؤن آيا هن پور هي
ڪي تو مڪا پريم پهي
۴. **سچو** وهاريو وٺ ۾
هي ناهہ تڏهين ڪو نهي

ڪافي سُرَ توڏي ۲٦۳

ٽُنهنجي اڇڻ جيون واٽڙيون
نتَ نتَ اُيي وو نهاريان
۱. لنوُ لڪايو لَوڪ کؤن
هنج ۾ هنجون ٿي هاريان
۲. سي ڳالهڙيون ڪنهن سان ڪريان
جيڪي سڄڻ ٿي ساريان
۳. داغ تنهنجي درد جا
ڏيهہ ڪي ڪيئن ڏيکاريان
۴. **سچو** چوي سائين! شوق تنهن ۾
ڪو دم نہ وساريان

ڪافي سُر توڏي ٢٦٤

دوست ڪي دانهون سُٽي، مانَ مهر ڪا مونڏنهن پوي
١. درمند جي در اتي، تو ڪانگ لاڪيٽو لنوي
٢. پيغام پرين پار جا، چشمن اتي ويهيو چوي
٣. سر پر اسين ايڏنهن اچون، يا ڪي اوريِ ايندو اوي
٤. **سچو** آهي اَڪنديو گهٽو، تو راند رُوڻ جي رهي

ڪافي سُر توڏي ٢٦٥

اڄ ڪي صبح اچن تا
نروار چؤ نجومي
١. مون هت نماڻيءَ جو پرين
حال ڪي پڇن تا
٢. هن پار ڏي اچڻ جو
چؤ ڪي سڄڻ چون تا
٣. پرين آهن پنڌ ۾
ڪي ويڙهي پانهنجي وسن تا
٤. **سچوءَ** جي پي سُڌ لهڻ لئي
قاصد هيڏي منجن تا

ڪافي سُر توڏي ٢٦٦

ڪنهن ويل نتا وسارن
عاشق نہ تج تون ماندو
١. نحن اقرب ايها اشارت
گڏ توئي سان گذارن
٢. اصل لاڪون طرف تنهنجي
نت نِت گهٽو نهارن
٣. جي تون اَڪنڊ اَنهن جي
سي پي توئي ڪي سارن

۴. ڏينهن اتهين چو تو لائين
تو هُتِ **سچو** سنپارن

ڪافي سُرُ توڏي ٢٦٧

هئين اڄ چئي مُڪائون
عاشق اچون تا ايڏهين
١. هن جيءَ جڏي کي جيڏيون!
آڏر وڏي ڏنائون
٢. ٿنهنجي ديس اسين اچون ٿا
عاشق نہ ٿج اپائون
٣. مُونءَ نماڻيءَ سان
ڪيڏا ڪرم ڪيائون
۴. مطلب تنهنجو آءٌ آهيان
ٻيون ڇڏ مڙئي مدعائون
۵. دلاسي لئي درد مند ڏي
قاصد **سچو** ڪديائون

ڪافي سُرُ توڏي ٢٦٨

هيئنءَ ڪانگ اڄ کهي ويو
ايندءِ صُبح سويلي
١. ڳالهيون ڪري سڄڻ جون
اڄ رات هِت رهي ويو
٢. حال منهنجي جو سماءُ ٻيي
هن لوءِ مؤن لهي ويو
٣. ڳالهيون ٻُڌجي ڏڪن جون
ٻولين تنهن ٻهي ويو
۴. پرين جي پار اُڏاڻو
ڪيئن سُورَ هي سهي ويو
۵. **سچو** سڄڻ ملايا نئي
هن ناهہ تي نهي ويو

ڪافي سُر توڏي ٢٦٩

منهنجو ڪي هت پڇيائون
سچ چئو اداڙي ساتيو
١. گوشي ويهي گڏ اوهان سان
منهنجي ڳالھ ڪا ڪيائون
٢. سڪيو! سنيها ساڻ سلامن
هن ڏاه ڏي ڏنائون
٣. پيغام پرت وارا
چؤ جي مونڏي چيائون
٤. دلاسي جي درد مندن ڏي
ڪا اڄ خبر لکيائون
٥. **سچو** ڪاڻ تو گهٽيرو
هن ڏيهہ تي ڏنائون

ڪافي سُر توڏي ٢٧٠

منهنجو نينهن وڏايو ناز
نيڻن نيڻن ميان!
١. آهن يا تہ ستم جون تنهنجون اکيون ڪجليون ڪاريون
سائين الله، يا تہ بحري باز
٢. درد مند جي دلڙي دلبر، ڏادي زور ساڻ سائين الله
آندي نيڻن منجهہ نياز
٣. شال پون ڪَنِ اوهانجي، اوا هڪيئي واري سائين الله
عاشقن جا آواز
٤. ٻئي ٻانهون ٻَڌي **سچو** وڄ تون، ساڻ يقيني سائين الله
سرمتي ڪارساز

ڪافي سُر توڏي ٢٧١

لوڪ ڪنون لڄ مُول نہ آوي
عشق گھمايان گھتيان وي
١. طعني تنڪي زينت تنهاندي
مول نہ تيون ڪتيان
٢. سوين سٽن ڪن اُنهاندي
پڌن سرانديان پتيان
٣. پرير ڏيون هوت جنهان نون
وره والين وتيان
۴. پيتيان جنهان هان خبر تنهاهان
اور نہ چاٹن چتيان
۴. بر سر آندا بره جنهان تي
ڀُل ڳيان سڀ متيان
۵. پاندُ آڙاڪي، خلق ڪلاڪي
هوڪي ڏيون هتيان
٦. عشق عذاب جنهاندي ڳل وچ
پيان ڳالهين سڀ ڪتيان
٨. اُهي **سچو** سائين ڪيا سڪ سنيلن
وتن فراق ديان ڦتيان

ڪافي سُر توڏي ٢٧٢

جيڏيون ڪائي مَ جهلي
مون کي پارؤن پريت جي
١. خويش قبيلو اوڙو پاڙو
مون کي چا لڳ پلي

۲. ميهر جو مون بخشيو
سو تان هيءَ نہ سلي
۳. ناحق وجهو نهكران
آءُ ڀاڱي پيڙي ڀلي
۴. ساهہُ تنهين تؤن صدقي
جا هاريون اوڏهن هلي
۵. **سچو** ساهہ سرير کي
ميهر ويتو ملهي

ڪافي سرّ توڏي ۲۷۳

عشق عطاء الهي ملدا، نهين ڪوئي ڪسب ڪماوڻ دا
۱. ڪڪر ڪنهين هٿ نهين آندا
سر تي ابر وساوڻ دا
۲. مئين تا ڪنهن ٿون مول نہ سُٽيا
هيرا هٿ تهاوَڻ دا
۳. بدلان نال جو نينهن لائيُي
بدلُ وسي سر ساوڻ دا
۴. **سچو** سؤدا سر دا ڪيجي
ڇهرا ڏينهن چلاوڻ دا

ڪافي سرّ توڏي ۲۷۴

چرخي چتُ نہ لڳدا وي، هُڻ ڪيون آتڻ آوان ري سنيان
۱. سهج ڪنون مئن سرتي چايا
مهٽا ساري جڳدا
۲. مئين رانجهن دي، رانجهن ميڏا
ڪيڙا وت ڪيون وڳدا

۳. تانگهه ماهيدي نال اساڏي
اي تن سارا تڳدا
۴. مئن تا تيڏي در دا بردا
آهس عاشق اڳدا
۵. رمزان نال **سچو** سُهڻا
دليان پرايان تڳدا

ڪافي سُر توڏي ٢٧٥

آءُ پانڌي ڪرنال، اسان ڪائي ڳالهہ سڄڻ دي آوڻ دي
۱. هجر تيڏي مئيڏا حال وڃايا
اتان صورت هئي ساوڻ دي
۲. هُت بسنت بهار جو کُليا
آئي مند ملاوڻ دي
۳. مئين غريب نماڻي نون ناهين
قوت عرضي الاوڻ دي
۴. خبر ڪناندي نال نہ سٽون
جاني دي ول جاوڻ دي
۵. **سچو** ڳالهہ آکان مئين تئڪون
سائين دي سوز سماوڻ دي

ڪافي سُر ڌناسري، مومل ٢٧٦

شوق پڇين شمشير وو، پيارل ماري آهيان
۱. ڪوڙن منجهان ڪو لهي
هن پونءِ سندو پير، وو
۲. اچي پيڙس اُتهين
جاتي اير نہ پير وو

۳. دوست دشمن هڪڙو
ڪنهن سان پائين ويرُ وو
۴. **سچو** سڪ اوهانجي سان
سندوَ، سجاتو سير

ڪافي سُر توڏي ۲۷۷

ڏينديس ڏوراپو، آءٌ وجي راڻي روبروءِ
۱. پريان سندي پار ڏي
ڪو نئين نياپو
۲. اوهان پاجهؤن سُپرين
آءٌ ڪريان ٿي ڪاپو
۳. سوڊل توئي ساڻ آهي
منهنجو سڳ سياپو
۴. دل **سچو** جي تي تو هنيڙو
چوه مجهؤن چاپو

ڪافي سُر توڏي ۲۷۸

ڏور ڳئي دلگيري، رانجهو اساڏي اڱڻ جو آيا
۱. مئين نماڻي قران ديواني
هُڻ ڀهون ڏيتيس دلڏيري
۲. ڏيکڻ نال رانجهو دي سنيان
هوئي ساهه سُڌيري
۳. اِهين اُتون ماهي مهر نہ لاهين
جا تيڏي بره بگيري
۴. بادشاهي ڪنون ڀليري
سچو ڪون تيڏي فقيري

ڪافي سُر توڏي ٢٧٩

باري بار محبت والا
آدم جاءِ اُنا وڻ دي
١. ايهي جاءِ نہ ڏوجهي ڪائي
شاه گنج چپاوڻ دي
٢. پئو ڳيس سائين اها ارادت
اپڻي مُلهہ وڪاوڻ دي

داستان پنجون جهنگلي جي ڪافين جو

ڪافي سُر جهنگلو ٢٨٠

آيا تماشي يار آ مل ويکو
١. نظر اساکون ماهي آندا تُسان ڪيڪر چاتا
آهہ ڪڏهوڪر. نال اُنهيندي سنوري سنيان ناتا
لتا حجاب اکين ڪل پئيان، ساڳي مئين دوست سُجاتا
٢. محلا هڪو رنگا رنگي ڪنون عشق اڏيوسي
پاٽي آگِ تي واءُ ري سنيان متي نال ڳڏيوسي
محل اُهيندا آپي چاٽي آدم نانوُ رکيوسي
٣. بنگلا ايڪُ دريچي ڪتلي، دلبر يار بنائي
جائين جوڙ ڪچهري واليان بينا حڪم هلائي

تختگاه تنهين وچ ويکو سارا دوست سماوي
۴. هڪي طاق دريچي وچون آپڪون آپ ڏيکيندا
ڏوجهي طاق وچون ري سيان اناالحق اليندا
ٽيجهي طاق وچون ڪيئي ٻوليان دلبر يار ٻوليندا
۵. جي مئين تون پوڇو سُهڻا سائين سارا حڪم ڪريندا
موسيٰ هوڪر مُعجزا ڪرڪي بيضايد ڏيکيندا
ڏوجهي صورت جوڙ ڪرا هڻ آپڪون آپ پُليندا
٦. محلي دا ڪوئي وس نہ آ ها آپي سر حڪم هلاوي
جوئي الائيندا سوئي سڻائيندا سوئي ڏک ڏکاوي
ٻوليان لک هزار ڪروڙيان **سچو** ڪون يار سڪاوي

ڪافي سُر جهنگلو ٢٨١

وس وچ پيان سنيان سهٽي يار دي مئن

۱. عرض آکڻ دي حاجت ناهين
عشق ماهيدي مئين ليان
۲. سؤ سؤ طعني ڏيون سيالين
شرم حيا ڪنون ڳيان
۳. شهر بحر وچ هوڪا ڦردا
مئن ديواني ٿيان
۴. حال اساڏا ڏيک ڪراهُڻ
يج ڳيان سب سنيان
۵. **سچو** تيڏي در وڪاڻا
برهين لاتيان ٻهيان

ڪافي سُر جهنگلو ۲۸۲

آءُ ڀاروچل ڀيلي، مُونجهہ تنهنجي ماري آهيان
۱. ناهي واجب رُسڻ توئي ڪي، تون گرو آءُ چيلي
سنگ نہ تي ڪو ساهيان
۲. عشق اوهانجي ڪؤن هوت ڀاروچا، ڪيئن ٿرن هيءَ ٿيلي
ناتہ چپر اڳيون ڇاهيان
۳. سگهہ نہ ساريان پنڌ ڪرڻ جي، توبن آهيان اڪيلي
ڪيچ وٺن ڪيئن ڪاهيان
۴. وڳٽي آهيان ورهہ تنهنجي ڪؤن، توڙي ڪي پُورن پئيلي
سچو نہ آسر لاهيان

ڪافي سُر جهنگلو ۲۸۳

آءُ ادا ڙي پانڌي، دوست دلاسو ڪو ڏنو
۱. سڻ ري ساٿي آهيان اُداسڻ
محب بنان هت ماندي
۲. اگڻ اسانجي ڪڏهن ايندا
اها خبر توڪا آندي
۳. دل اسانجي دوستن پاڃهون
ناهي وره ڪؤن واندي
۴. سگهڙي ساٿي ڙي مان ٿيان
آءُ هوتن سان هيڪاندي
۵. ساران سنپاران **سچو** ري لهندءِ
آهين جني جي تون باندي

ڪافي سُر جهنگلو ٢٨٤

ياد وو ياد، رانجها! سي ڳالهڙيون ٿهنجون مونکي ياد

١. اوهان ٻاجهون وي دلبر سائين الله
ٻيون ڳالهيون برباد

٢. سچي وعدي وي ڪيئي اصل ڪؤن الله
دوست منهنجي دلشاد

٣. درد منديءَ جي وي دل درد ڪؤن الله
يار ڪرين آزاد

٤. ساه **سچوءَ** جو وي يار سڄڻ ڙي الله
آهي انهيءَ اعتقاد

ڪافي سُر جهنگلو ٢٨٥

ٿُنهنجو ديس وسي، ميان پري نـ وڃ پرديسي

١. ياقي تئين يار اسانڪؤن
دل نماڻي جي ڪسي

٢.اوهان ٻاجهون دلبر سائين
آهيون اداسي اسي

٣. وينا ڏسون واٽ اوهانجي
مان ڪو رهبر رسي

٤. اڄڻ اسانجو يار ايذاهين
ڏيهہ سنڌ ۽ ڪو مون ڏسي

٥. سر **سچوءَ** جي يار سدائين
ورهَ جو مينهڙو وسي

ڪافي سُر جهنگلو ٢٨٦

اهو نيا پو آندو، پانڌي پرين جي پار ڏنهن

١. آهي تياري ايڏنهن اسانجي
متان تئين تون ماندو

٢. عاشق توکي آٿي اسان سان
حب ڪنديئي هيڪاندو

٣. اسين بي اوڙڪ ايندا سين ايڏهن
تج نه وره ڪؤن واندو

٤. ملڻ مُحبن جو آهي اهوئي
پرت جو پاچاندو

٥. طرفون اسانجي سُڻ **سچو** ري
لاهين تون سڀ سياندو

ڪافي سُر جهنگلو ٢٨٧

برهين جهنگ ڏکايا، مئن تا تخت هزاريدا

١. عشق اصل ڪنون سُنو سهيليان
سياليان دا راج پچايا

٢. ايهو طريقه عشق دا
اصل ڪنهين تانه سڪايا

٣. مصلحت ڪنهندي مول نه مَندا
اُهين آپي هي ديس چتايا

٤. وچ ويراني بره ڪيون ڪر
اپٽان گنج لڪايا

٥. فحبت انا اعرف
سچو ري سئيل بنايا

ڪافي سُر جهنگلو ٢٨٨

دع نفسڪ وتعال، اتي ڳجهي اها ڳالهہ

١. خاڪي جسم ڪؤن ڪر جدائي
بحر عدم جي ۾ حال

٢. خيال وجودي ڇو نہ وساريں
ڪريں پي قيل مقال

٣. ڳالهيون ڪُوڙيون ست سيئي
پؤ تون خاص خيال

٤. ڪذهن نہ ٿيندءِ حق سو حاصل
جي تو بت مجال

٥. گرد غبار ۾ ڪاءُ نہ غوطا
سچو ري پاڻ سنيال

ريختو سُر جهنگلو ٢٨٩

نيں تمھارن ناز سے،میرے دل کوں کوئی اِسرار کیا
میرے پاس آئو رے سجن،مجھ کوں برہ بیمار کیا
١- تیرے غمزے سے صنم،بے جان ہوں بے جان ہوں
خوبی حسن کی دیکھ کر،تیرا عشق میں اختیار کیا
٢- تس دن دلاسادے کیوں تم ہم سے ہے،میں تم سے ہوں
وہی پال اپنا اے سجن،مجھ سے جو تم اقرار کیا
٣- در در پھروں اس درد سے،ہئے ہئے نمانہ ہوءِ کے
دل ہاتھ سوں میرے گئی،تم نے گلے کاہار کیا
٤- وہ تار تیرے زلف کی،عاشق پڑا ہے پیچ میں
اس کا نہ پھر چھوٹن ہوا،سچو شکر صد بار کیا

ريختو سُر جهنگلو ٢٩٠

ہاتھ پر لالی لگائی،آج کیسا دن ہوا ہے
وہ لٹکتی زلف چیرا،سر اوپر سوسن ہوا
١- یوں کہیا معشوق، اے مور کھ برہ سوں بے خبر
عشق کی تلوار میرے ہاتھ، کتھ تن من ہوا
٢- عاشقاں ہم قتل کیتا، ہاتھ سے لوہو لگا
جب اوّل سر ڈیوتا ہے،تب میرا درسن ہوا
٣- رت جگر ہے عاشقاں کا، تس میں چھرا رنگا
میرے ہاتھوں جس کوں شہادت،تس کوں کیا کفن ہوا
٤- زلف ہے زنجیر میری،دام کیتے عاشقاں
جو آوے اس دام میں،اوئی اُتھان مدفن ہوا
٥- آج دن ہے دیکھنے کا،اب ہمن کھولیا نقاب
ناہ ... تیرے اوپر،اوئی سچو سمجھن ہوا

ريختو سُر جهنگلو ٢٩١

ہاتھ پر لالی لگائی، آج کیا اسرار ہے
عاشقاں اب قتل ہوتا، رت سیتی تلوار ہے
ا۔ ہاتھ میرے رت لگاتا، عاشقاں کے قتل میں
تم بھی آئو سردیوو، جب عشق تو اختیار ہے
۲۔ سر تمنا چھوڑ میرے پاس آئو یکبار سیں
یک نگہ واصل کروں، میرا یہی اقرار ہے
۳۔ ہو پتنگ سچُو پریم کا، پڑ حسن کی شمع میں
جوں خلیل اللہ پر، اوئی آگ سبھ گلزار ہے

ريختو سُر جهنگلو ٢٩٢

عشق کا شهباز معشوقاں، میری طرف اڑایا هے
عقل علم تے شرم حیا کوں، ایك طعمه کر کهایا هے
١۔ مرغ ادب کی تاب تسی کوں، لیکر آپ چهپایا هے
مائی باپ نه اس کا کوئی، نهیں کسی کا جایا هے
٢۔ عرش کرس آرام نه اس کوں خاك اوپر پاؤں پایا هے
درد منداں کے دل پر آشیاں، عشق شهباز بنایا هے
٣۔ رهتی نهیں کائی طاقت جس تس، چنگل باز لگایا هے
دونوں جك ایك اس کے پر کے، سجو رے بهی چهپایا هے

ڪافي سُر جهنگلو ٢٩٣

آءُ تا گڏ گذاريون، ري ڏکيا سي سُکيا ڏينهڙا
١. ڳالهيون ڪَيُءِ جي ڪالهہ اسان سان
ڪيئن تو يار وساريون

۲. ٻچي پائي ڪپڙو سائين الله
دوست ڪريان ٿي زاريون
۳. راتو ڏينهان توکي دلبر
سانول ويتا ساريون
۴. اڄ سنديون تانهجون سائين الله
واٽان نت نهاريون
۵. پرين پنهنجو پاڻ سان سائين الله
سچو سو سگ سنياريون

ڪافي سُر جهنگلو ۲۹۴

سانون سي هونديان ياد، وو جاني ري ميان
هوجي ڳالهين ڪيتيءَ ڪالهه وي
۱. تُسان ٻاجهون سُهڻا سائين
ڏينهن ڳئي برباد
۲. هڪ ڏينهن آوين اڱڻ اساڏي
دوست ڪرين دلشاد
۳. يار **سچو** دي هجر تيڏي وچ
عمر ڳئي افراد

ريختو سُر جهنگلو ۲۹۵

يار ميرا هر صورت، رنگارنگی آپ دکھاوے گا
مُلاں ہووے قاضی ہووے، ول کے تلك لگاوے گا
۱۔حافظ ہو کر حفظ کریں گے، پوتھی ول پڑھاوے گا
جوگی ہو کر جوگ کماوے، گنگا پر ول جاوے گا
۲۔ ھٹی پر چڑہ بیٹھ کریں گے، ول کے بانگ کہاوے گا
لہ د لہ د، دے وچ لالی لاکے، پیالا عشق پلاوے گا

۳۔ شاهی نام جو آپ تے دهرنا، سارا دیس دہاوے گا
مفتی هو کر فتوی دے کر، سولی آپ سڻاوے گا
٤۔ کب کب پاءِ برهنه هو کے، کونتل پهیر کڈاوے گا
ساگا جوڑ سناسی پهردا، سامی نام سناوے گا
٥۔ چوتا پهر لاهوتی چلدا، دنیا دار لٹاوے گا
دست پهوڑا گل جنبیلاں، ول کے خیر دلاوے گا
٦۔ بزرگ شیخ مشائخ هوتا، ظاهر ذکر کماوے گا
کب کب مکه کوں خاك ملیندا، جاما پهر پهناوے گا
۷۔ سچو کیوں نه پچهانے صورت، سارا ایك سماوے گا
نوعا نوع پوشاکاں کر کے، دلبر اس جگ آوے گا

ڪافي سُر جهنگلو ٢٩٦

جي هئين عاشق تہ برسر مينهُن محبت جو وساءِ
ساه جو سانگو ڪرين تا پير هن پڙ ۾ نہ پاءِ
١. پاڻ ڪُل قربان ڪر هي دم هٽڻ جي ناهي جاءِ
آءُ ادا اعتبار ڪر آهي هوش نيندڙ هيءَ هواءِ
٢. رت روئڻ راتو ڏينهان آهي لڄڻ محبوب لاءِ
هِي ملئي سودو سهانگو ڪينڪي سر ڪوُن سواءِ
٣. ڪينڪي مونکون ٿيو هي عمر تا ويئي اَجاءِ
هئي وساري ني وهڻ جاني نہ هيئن توکي جڳاءِ
٤. هيِ مهل موچاري آهي پوءِ ڪريندين هاءِ هاءِ
هاءِ هئي مون هٿ نہ ايندءِ ويل گذريئي واءِ واءِ
٥. هي حقيقت حال جي ساري وجي سائين سڻاءِ
سو **سچو** مرشد سچوءَ جو پير عبدالحق آءِ

ڪافي سُر جهنگلو ٢٩٧

مونکي نہ وسار وو ڍوليا وو ميان
آءُ تا تُنهنجڙي آهيان يار وي
١. نانوُ سائين جي اسان نماڻن ڏي
ڪٽي تون نيڻ نهار
٢. پرين وڙوُن پانهنجي
گڏ غريب گذار
٣. ڪيوَ اسان سان يار پيارل
پنهنجا سي واعدا پار
۴. اگڻ اسانجي سگهو ڪي ايندين
والي سو ڪهڙي وار
۵. در پنهنجي جو دلبر سائين!
سچو سو سگ سنيار

ڪافي سُر جهنگلو ٢٩٨

لک ڪريان توڙي زاري، دوست چوي تون کهڙو
١. هٿين ڀي پوان وو پيرين ڀي پوان الله
پايان ڳچيءَ ڳاري
٢. آءُ اُهائي وو يار اوهانجي الله
تُنهنجي محبت ماري
٣. روز الستي وو منهنجي آهي ميان الله
يار اوهان سان ياري
۴. اسان يتيمن کي يار پيارا الله
ڏيج اچي ڏيکاري

٥. ورهـ مـتـي تـي ويـنـي وسـايـان الله
دوسـت ڏيـو دلـداري
٦. آءَ اوهـان تـؤن ميـان سـهڻا سـائين الله
واري وڃـان لـک واري
٧. تـوڙي سُڃاڻـين وو تـوڙي نـہ ڃاڻـين الله
دوسـت نـہ آهـيـان ڌاري
٨. ڳل اوهـانـجي وو آهـي اصـل کـؤن الله
ڳالـهہ **سچوءَ** جي سـاري

ڪافي سُر جهنگلو ٢٩٩

يار عشقدا ڪوئي احوال نهين، تئيڪُون پنهان أنهيدا حال نهين
در تيڌي شب روز دُونهان ڀاءِ رهي. ايڌي نہ اوڌي عاشق هڪ جاءِ رهي
مئين ڃاتا تيڪُون تهندا خيال نهين
حال تـهـنـدا هـئـي هجر وڃايـا. سـر أتـي بـاري بـره تـنـهـين ڃايـا
درد جيها تيڪُون ڏوجها مال نهين
هاءِ هئي هئي تي راتيان رووي. جڳ جيوڻ تهندا نـڪـائي ساعت سووي
هوءِ ويچاري ڪُون ووءِ وصال نهين
تـيـڌي دسـتـؤن قـتـل جي عاشـق ٿـيـا، اپڻا سـارا أنـهـي مطـلـب ڪـيـا
قسم تيڌا تو أتي وبال نهين
جنهن ڏيکيا تيکون اوئي ديوان ٿيا. هوش ڳئي تهندا مگر مستان ٿيا
تيڌي صورت دا ڪوئي مثال نهين
هڪ ڏهاڙي گهر اساڌي آءَ سائين، مئن نماڻي دي أتون ڇتَ نا ڃائين
اِهو جيها **سچو** ڪُون ٻيا اقبال نهين

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠٠

ڪيهي غمزي لائيندا يار وي يارو

١. سولي چڙهه منصور اگهاڻا جو نعره عشق مريندا
سؤ مُلان تي قاضي ملڪر فتويٰ سب لکيندا
٢. حڪم قتل دا لکَ ڏتوني مُلين بي ڪُل قاضيان
سڻو تُسان سب الله ديان وت ڏيکو ني بي نيازيان
٣. شيخ جُنيد ڪون سُولي هينون آڻ ڪي يار ڪڙايا
فتويٰ قتل والي لک ڏيوين آپي سائين فرمايا
۴. عاشق يار اساڏا شبلي جنهن رورو حال وڃايا
در الله دي زاريان ڪردا توڪيڏا قهر ڪمايا
۵. وقت اُنهين هڪ مست ديوانا آيا هسدا روند
پُڇيا تهنکون عالم ساري روندا ڪيون تون هسندا
٦. ڏتا جواب ديواني تنهانکون عالم تي ويسارا
اهين جيها نا ظاهر تيسين آپ خدائي نظارا
٧. ڪلدا جو مئين آيس يارو ڏيک تماشا سارا
تهندي پڇون مئن رووڻ لڳس سارا ڏيک نظارا
٨. قتل ڪيتي ڏيکو خلق خدا ڪُون ڳڌا هي هي هوئي
سچو چپ ڪريجي اتان جوئي آها تيا سوئي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠١

ڪيون نانهين ڪون مريندئين

وت آهين دي نال ازيندئين
١. آهين ناهين دي وت سهڻا ڏونهين ڪم ڏسيندئين
ڪم ڪريندئين اپڻا آپي ول ڏيکڻ نال هسيندئين
ايڏي اوڏي عشق دي ڪيئي مهڻي وره وسندئين
٢. آهين ناهين بي تيڏي سُهڻا سب اپڻي نال ڪريندئين

ڪتي شابس شابس آکنديون وت ڪتي موت مرينديون
نعرا ماركي حق دا سائين سُولي پر چڙهينديون
٣. خودي ڏوجهي بيخودي بيلي آپون آپ بٽينديون
ول خُودي دي خوف ڪنون تي بهون ڏرينديون
بيخودي دي ڪلمہ وت ميان نهين نهين وو منينديون
۴ اتان ڪنهين ڳالهہ ڪنون آءُ **سچو** نانوُ سڏينديون
ظاَهر ڪرڻ واسطي بيلي اِس صورت وچ چپينديون
آخر زمان دي وچي بيلي پيدا عشق ڪرينديون

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠٢

جي اَئين چاٽون ڙي جيڏيون! آهي الله لوڪ سارو
١. ڪاتي آهي چُپ چپاتيءَ ۾
ڪاتي سو ماري نعرو
٢. بيڪسيءَ ۾ ڪاتي گذاري
ڪاتي سو حُڪمن وارو
٣. ڪاتي شرع ۾ شور مچائي
ڪاتي ڳچيءَ ۾ ڳارو
۴. جاڏي ڏسو تا تاڏي آهي
سندس نينهن نظارو
۵. حقيقت جي حال ڪوُن ميان
سچو تيءُ نہ وسارو

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠٣

اگرڻ اسانجي اسانجڙي سائين ڪر پلا تون پيرو
١. نانوُ ڏٽيءَ جي دلبر سائين! پاند ڳچيءَ ۾ پائين
ڪج فقير ڏي قيرو
٢. سدا سو لڳ يار سجڻ وي، جايون سي رنگ بنائين
وجهي منهنجي در ديرو

۳. حجت رکڻ سان اوهانجي پول اهو پولائين
ناهيم ايڏو سو جيرو
۴. وات اوهانجيءَ جو کنيو **سچوءَ** ني، ڏينهن اُنهيءَ اج تائين
پيرادي جان پيرو

ڪافي سُر جهنگلو ۳۰۴

لڳڙي وچي دل رانجهي نال، اڙي لوڪو اڙي لوڪو
۱. روح اساڏا راتو ڏينهان
پئي وچ خاص خيال
۲. رانجهو تخت هزاري والا
مئين تا هير سيال
۳. دل تي آءُ جو محڪم رهي هي
رانجهو دي هڪ ڳالهه
۴. اصلون تهندي نال جو آهي
جيءُ مئيڏي دي جال
۵. عشق رانجهو دا اندر وڙيا
وسر ڳئي پي چال
۶. ڪيوين اپڻا مئين حال سڻاوان
بره ڪيتس بيحال
۷. اڳون سڄڻ دي عرض ڪرڻ دي
مئيڏي ڪيهي مجال
۸. حاضري وچ هووين هميشه
سچو تون آپ سنيال

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠٥

ڪيوين ڪران مئين بيوس پيان
سڻو وي لوڪو لوڪو
١. طعني ٹُنڪي لڪ لڪ بديان
ڏيوَن سانون سنيان
٢. آکن سيالين تا هير سياٹي
مئن اياٹي ٹئيان
٣. شرم حيا سڀ چوڙ ڳيوسي
عشق رانجهو دي ليان
٤. سيني تي بره بوراق دوڙائي
نيٹين وهنديان نيان
٥. مئينون نصيحت ڪائي نہ ڏيوي
هوش ڪنون مئن ڳيان
٦. ورد وظيفا سَتِ گهتيوسي
قال ڪنُون بي رهيان
٧. ڪوڙيان ڳالهيان سڻ وي **سَچُو**
خيال اِهين سڀ ڪيان

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠٦

اچي مل وو نماٹياندي نال وو
١. فلڪ فراق دا سر ميڏي توُن ميان!
آءُ سائين تون تا تال وو
٢. نانءُ الله دي نال اساڏي
جاني تون جال

٣. فلڪ فراق دا سر ميڏي توٴن
آءُ سائين تون ٽال
٤. اپڻي حال دي يار **سچو** ميان!
آکان سا کنهن کُون ڳالھ

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠٧

سانون هجر ڳڏا هي وو هاءِ هاءِ
١. عاشق شدا وو ڳلي ڳلي وچ
ڳالهه تساڏي ڳاءِ
٢. تسان پاجهون يار پيارا
هئي اسانکون واءِ واءِ
٣. تار تُساڏي يار **سچو** کون
اصل لاکون آءِ آءِ

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠٨

سانُون ڪيهي لايئي وو يار وي
١. دل اساڏي کُون وي درد بچيوئي
اِها سا مصلحت ناهيئي وو يار
٢. اسان نماڻيان تون سهڻا سائين ڪيهي ڳالهيون
دل چايئي وو يار
٣. **سچو** هي سگ در تيڏي دا
دل تنهندي گهايئي وي يار

ڪافي سُر جهنگلو ٣٠٩

نوان نياپا آيا، مونڏي مُحبن جا ميان
١. قاصدن وو ميان! هيڏي اچڻ جا
روز سي رستا لايا

٢. طرف پنيور جي وو سُڻ تون عاشق!
پنهونءَ تي پند پُڇايا
٣. توتا طالب وو يار سڄڻ ري
گوندر ڏينهن گنوايا
٤. اڱڻ تنهنجي وو اڄ سي ايندءِ
جن لئي تو وره وسايا
٥. جيئي گذاريئي يار جانب ري
اُهي سي ڏينهن اجايا
٦. هوا پرينءَ کي پار تنهنجي ميان!
سچو اڄڻ جا سعيا

ڪافي سُر جهنگلو ٣١٠

يلي لائيي وو يار! ساڏڙي نال، چڱي لائيي
١. لاهين اسان تون فلڪ فراق دا
آءُ جاني گڏ جال
٢. لوڪ ساري ڪنون توڙي لڪايم
ڪِجهي نه رهي ڳالهه
٣. مئين نماڻي ڪيا ڪريسان
تون گهڙي گهڙي پئي خيال
٤. حسن اسان تي حُڪم هلايا
بره ڪِٺس بيحال
٥. حال **سچو** دا ويک ڪراهڻ
ورق وڇوڙي دا وال

ڪافي سُر جهنگلو ٣١١

سجن سئينسار ۾ هويا، نهين ڪوئي دل اولي دلبر، اکيان کول ويکين يک وو نظر

١. ڪِنهان ڪيتيُ ملان قاضي، ڪنهان سُولي اوپر بازي، ڪنهاندي دل اٿان راضي
ڪِنهان گهڙي هڪ هويا وي گذر

٢. ڪيئي وتدي ائين آذوري، ڪيئي ڪاون چانور چوري، ڪنهان گذر باه ڀنيڙ گوري
ڪنهان نون سک هوئي وي ثمر

٣. ڪيئي هن وچ عبادت دي، ڪي طالب تقوي طاعت دي، ڪي منگدي دين سلامت دي
ڪِنهان نون زُهد هويا وي زهر

٤. اِهين حيرت دي حيراني، ڪٿي ميري ڪٿي خاني، ڪٿي مسڪين اخواني
سچو مرشد ميرا قلندر

ڪافي سُر جهنگلو ٣١٢

ڙي جيڏيون منهنجي يار سڄڻ سان زاري زاري

١. مئين اياڻي عيبن هاڻي
ٻره سندن آهي ٻاري ٻاري

٢. هيءَ نہ جوڙ ني جسُ جانب جو
تار تهين جي تاري تاري

٣. حاضر ٿيندس در دوستن جي
ٻائي ڳچي سا ڳاري ڳاري

٤. پوءِ تا ياقي يار ٿيوسي
پهرؤن لايوَ ياري ياري

٥. هت سڄڻ جي اديون ڙي آهي
ڳالهہ **سچوءَ** جي ساري ساري

ڪافي سُر جهنگلو ٣١٣

نيٹان دي عجب نگاه. جو وَل وَل هونديان هادي دي نال

١. هادي سائُون سر انهيندي
اِهـــا ڏيـــڪـــالـــي راه
٢. هتون ڀُهاريان ڏيڪر رهيان
آپ نـــهـــين هـــر گـــاه
٣. ڪـتي تـائين نـظر نـہ آيا
بِـــن الله دي آگـــــاه
٤. **سچو** تئيڪون رمز ڏيکالي
هـــادي تـــيـــا هـــمـــراه

ڪافي سُر جهنگلو ٣١٤

جيوان تہ جالين نال، اَهين پرديسي دي

١ مئيڏي روز الستي آهي نال ياراندي ياري، بسم الله پڙه اپٹي سِر تي بره چاتوسي باري
لک لک بار ڪريندي يان سُهٹا ٻانهان ٻڌ سؤ زاري

٢ هجر اسان ڪون مار گهتيا تون تا گهٹا سگهڙا آوين. تئيڪون سڪنديان نانوَالله دي ڦيرا مئين در پاوين
هووين هميشه يار اسان وٹ ول نہ پيچي تون جاوين

٣ پهلي روز اساڏا دلبر جيءُ نتوئي جاني، هُڻ ڪيون يار نماٹيان نون وت ڪيتئي فراقي فاني
رهہ ڳئي ميڏي رُوح دي اُتي نيهُن تيڏا نيشاني

۴ اسان غريبان نون نانوَ ڏتي دي ڏيوين ڪي دوست دلاسي، تيڏي آوڻ ڪيتي سائين منتظر اسان هاسي
ڏيک احوال اساڏا دلبر. نہ تيوين هڪ پاسي

۵ اسان يتيمان نون يار ڪڏاهان وال نہ هڪ وسارين. شب و روز سنيال تساڏي تون پي ڪي صاحب سارين
ڏکئي سُکئي ڏينهن اُهي تا نال غريب گذارين

٦ نهين سا توڑڻ ڪيتي سائين تئيڏي مئين لائي. عاشقاندا ڪم اهو آها لاءِ تي توڑ نڀائي
آڳون تا مئيڏا شرم تُسان تي ڪرين تون يار ڀلائي

۷ طرفون معشوقاندي مئين ڏهون قاصد آوي ڪوئي. سو سنيهي وچ سچو ري حال مُنجيسان روئي
مُشتاقان ڏهُون تا تئيڏي ڪائي رتي دل دي هوئي

۸ ساڏا ڏيک فراق سهيليان متيان ڏيوڻ آيان. تيڏا دوست سدا پرديسي جوڙ نہ ٻهندا جايان
هھڙي مسافر نال تُسان ول ڪيڪر اکيان لايان

۹ سهيليان ڳالهہ مئيڏي دل دلبر لٽ ڳيوسي. هئي هئي اهين پرديسي سانون وچ فراق گهتيوسي
عاقبت اُهي مهر ڪريسن جنهان ديوان ڪتيوسي

۱۰ جوڳي ري مئين هڪو ڏيکا راه تي روندا ويندا. اپڻي حال احوال دي ڪائي ويڏن مُول نہ ڏسيندا
هڪو واري ڪيِ سريرون نال ميڏا روح نيندا

۱۱ رورو ڪريسان نديان ڪپ ڪپ ڪاني دا قلم بنيسان.لک لک خط هجر دا سَهڻا طوطي دي ڳل گهتيسان
طرف معشوقاندي ويل صُبح دي پهلي پهر پئيسان

۱۲ ۱ڏر ميان طوطا طرف محبوباندي خبر اها پُهچائين.اڻان فراق اسان نون ماريا سَڻ تون ميڏا سائين
سدا اڻان خوشحال تون هووين سُک وسن تئيڏيان جائين

۱۳ سُنو سهيليان طرف معشوقاندي طوطا اُڏرڳيوسي، رورو جهوري نال سجڻ دي جهولي وچ پيوسي
سارو سو معلوم ڪيوسي جو ڪجهہ حال آکيوسي، **سچوَ** سؤ مبارڪ تئيڪون اپڻا يار ڪتوسي

ڪافي سُر جهنگلو ۳۱۵

عاشق جي احوال جي، تون ڪوه نہ پڇين ڪَل

۱. راڻي ڪارڻ تي رُئي
محل چڙهي مومل

۲. سهڻي گهڙي سير ۾
آڻي عشق اجهل

۳. سسئي گوندر گهاريا
پنهونءَ ري هت پل

۴. ڪڏهن ٻڌي ڪانڪا
جهانگيڙن تي جهل

۵. سک **سچوءَ** کي سرتيون!
ڪيا هينئڙي اندر هَل

ريختو سُر جهنگلو پيروي ٣١٦

ايسی ری جمعیت سیتی حیران ہوں بیران ہوں
١۔ کب پشیمانی میں ہوں گہ گاہ پریشان ہوں
کعبہ کنشت دور ہے منزل میری کائی اور ہے
بدنام ہوں بدکار ہوں صورت میں گر انسان ہوں
٢۔ کھلتا ہوں کب کب رونا کب خوش رہوں تصدیع پر
تسبیح کی خواہش نہیں زنار پر خندان ہوں
٣۔ نہ دردخواں نہ متقی زاہد نہ عابد ہم ہُوا
مجنون ہوں مفتون ہوں مستانہ ہوں دیوانہ ہوں
٤۔ نہ دین کوئی میرا ہُوا مذہب ملت سے دور ہوں
بدکار نیکوکار میں ہرگز نہیں میخانہ ہوں
٥۔ پہروں قبا کب اطلسی خرقہ ہمارا شان ہے
بلبل ہوں کب گل بوستان ہم شمع ہم پروانہ ہوں
٦۔ قاضی نہ مفتی میں ہوا، ملا نہیں میں محتسب
ملحد اور کافر ہم رہوں، مونن نہ مسلمان ہوں
٧۔ صورت بشریت میں ہوں، ظاہر گداگر ہور ہوں
باطن پچھانے کو میرا، سلطان ہوں سلطان ہوں
٨۔ اس دینداری سوں رے میں، بیزار میں
میں غیراللہ کے نہیں، جنان یا سبحان ہوں
٩۔ سچُو ہمارا نام نہیں، نامی ہمارا پاک ہے
معشوق سرو پاء ہوں، ہم گوئی ہم چئوگان ہوں

ڪافي سُر جهنگلو ٣١٧

عاشق اکيون اُپٽي ڏسين آهي مڙيوسي يار ميان
ظاهر زباني تو ڪريان عجب جيهو اسرار ميان
١. اعتقاد فردا جو نہ رک اڄ دوست تي اظهار ميان
جنکي پسڻ هت پرينءَ جو، هت پي تهين ديدار ميان
٢. سالڪ صحي کي تا ڪرين صورت سندو سينگار ميان
پانهون پڌين چو پين کي آهين تون سپہ سالار ميان
٣. بلبل اول ڪر پاڻ کي گهٽ گهٽ سارو گلزار ميان
جي تون زليخان جان ٿئين ساجن سپو سئينسار ميان
٤. تون تا سچي هن ڳالهہ کؤن عاشق نہ ڪر انڪار ميان
جيڪي چيو مُرشد توکي آڃ اتي اعتبار ميان
٥. سروپا اهو ساجن وسي، تي پاڻ کؤن بيزار ميان
آهي وس **سچو** سڀ يار جو، ناهي اسان اختيار ميان

ڪافي سُر جهنگلو ٣١٨

پيارا دور نہ جاوين هميشہ ڪول مئن هووين
الله لڳ حال سڻ مئڏا اڱڻ ول قيرڙا پاوين
١. تُسان پاجهون اُداسي مئن، قران حيران سناسي مئن
اصل ڪنون هان پياسي مئن، سگهيرڙا ول وطن آوين
٢. برهہ تيڏي دي بدنامي، چايم سر تا ڪيم آمين
عاشق هرگز نہ آرامي، اسان تي تيڏڙيان چاوين
٣. سجن تئيڪون سنپالين مئن، نہ ڪوئي دم وسارين مئن
راهان نت نت نهارين مئن، اسان نون چت متان چاوين
٤. اسان تي رهہ سجن راضي، نہ ڪرمئن نال بينيازي

ميڏي هي در تيڏي آزي، نيبهه دا نينهڙا لاوين
٥. تيڏيان هن جا بجا جائين، سنپارج تون هڪو سائين
کيها ول رنگ اتان لائين، عشاقان نون ايوين پاوين
٦. اسان نال رنگ جو لائيي، تي دم دم جوش جاڳايائي
دلاسا آپ فرمايئي، **سچو** ڳڻ يار دا ڳاوين

ڪافي سُر جهنگلو ٣١٩

هيءَ تا خبر ڪنهنسان ڪريان هئي هئي نہ هھڙي حال جي
آهي مڙيائي محبوب کي آگہ منهنجي احوال جي
١. ماريومِ فلڪ فراق جي ڪنهن در ڏيان هي دانهڙي
طالب آهيان ديدار جو. ناهي طمع ملڪ ۽ مال جي
٢. عام آهي نِتَ تا ڪرن طعنہ متي مون تُهمتان
آهي نہ ٻي ڪنهن خان کي خاص خبر هن خيال جي
٣. آخر خجل سي خر تيندا، ڏسي يگانائي يار جي
هن تؤن هجر معافي ڪندا، وائي تيندي وصال جي
۴. جيڪي ٻيائي ۾ ٻُڏا رهندي نہ نيشاني تنهين
صاحب مدد سگهڙي ڪندا، **سچو** سندي ٻہ سوال جي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٢٠

شال ڪنهندي پيش نہ آوي
اهو سو فلڪ فراقدا وي
١. ڪڏهان رووي درد هجر وچ
ڪڏهان سو دوست ڪلاوي
٢. ڪڏهان هووي نال اساڏي
ڪڏهان سو ديس جاوي

٣. ڪڏهان گذاري گڏ اسان نال
ڪڏهان سو بره بچاوي
٤. گهڙي گهڙي وچ نوعان نوعين
عجب رنگ بناوي
٥. نَويان نَويان ڪتليان بوليان
سچو ڪون يار سڪاوي

ڪافي سُر جهنگلو ١ ٣٢

دوست ڪيتي مئين قران قيريدار وانگر سب شهر
گشت ڪرسان تي گداگر درد سيتي دربدر
١. يا تہ تيسان مئين سئلاني هو فراقي بر بحر
دل جهين هي لت نيتي مانَ آوي سو نظر
٢. ڏينهن ڪنهن من ٻَلي اساڏي يار ڊا تيوي گذر
محب دي ميلاپ باجهُون زندگي ساري زهر
٣. دور دريا لنگهہ پياسي، شوق لايا شور شر
بره آۓ پائي تيوسي خام ٻَئي ڪلي خطر
٤. سُڌ اهينڪون هي ساري، عشق دا جنهنڪون اثر
ٻالهہ اِهين ڪنون دم نہ پاسي سُڻ **سچو** ري با خبر

ڪافي سُر جهنگلو ٢ ٣٢

اج اوڏاهون آيا، گڏيا سي قاصد مونکي اهي ڏنائون واڌايون
١. وري ورڻ جا هوا پنيور ڏي، سات ڏٺين جا سعيا
٢. اج اچي ويجها سي وهندۓ، ڏور جنين ڏينهن لايا
٣. گوشي گڏجي ڪندۓ سي ٻالهيون، جنجا تو پنڌ پچايا
٤. خيال سچوئي هيڏي سوهڻن، ڏکيا تو ڏينهن لنگهايا

٥. طرف ٿنهنجي اڳي بي رهبر، ڪيئن تو هوت هلايا
٦. تنهين جا نياپا ڏنا جنين هي، **سچو** سي ساه سيبايا

ڪافي سُر جهنگلو ٣٢٣

جي اڄ وو اسان ڏهون تون آوين
تا صدقي ٿيوان مئين سؤ وار
١. در نماٿيدي دلبر سائين! نانوُ ڏٽي تون پير پاوين
تا مُئيان ڪنون جيوايو ئي يار
٢. نال اساڏي هووين هميشه، جاني تون نا ول جاوين
تيڏي ڪارڻ رووان زاروُن زار
٣.اسان غريبان ٿون نانؤ الله دي، سُهٽا چت نہ چاوين
ميڏي تن من لڳڙي تيڏي تار
٤. ڳالهہ **سچو** دي دلبر سائين، آپي تئيڪون شال پاوين
نا تہ مئڏا ڪوئي نهين اختيار

ڪافي سُر جهنگلو ٣٢٤

تئيڏا ديسڙا ڪتان پلا پرديسيا وي ديسڙا ڪتان
١. ڪم تسان ڪُون آها ڪيها
جو تون آئين اتان
٢. آوڻ جاوڻ تئيڏا هٿ پنهان دي
ڪيهان ڪريندئن رتان
٣. آوڻ تيڏا وي هويا جتائون
ول پي ويسين اتان
٤. ڪيون وساريئي ياد ڪر سائين
جال تُساڏي جتان
٥. **سچو** هوڪر اتان جو آئين
چوڙ پيان حرفتان

ڪافي سُر جهنگلو ٣٢٥

نہ مان مُريد نہ مان پير
ساري فقر جو فقير
١. نہ مان حاڪم، نہ مان ظالم
آهيان اَمن جو امير
٢. نہ مان ڪُڇڻ نہ مان پڇڻ
آهيان دوست لئي دلگير
٣. **سچوءَ** پڌو محڪم سر تي
محبت جو منديرُ

ڪافي سُر جهنگلو ٣٢٦

آگهہ لهہُ اسرار دي ڪائي
ڇوڙ وجود وسار اِتاهين
١. شبهي نال نہ حاصل ٿيوي
ڳالهہ هيئي اعتبار دي
٢. ڪيوين هلدئين ڪيوين چليندئين
رمز ڏيکين رفتار دي
٣. ڪيوين سُڌئين، ڪيوين اليدئين
عبرت گهن گفتار دي
٤. سر سهي ڪر نؤبت مارين
حلاجي هوشڪار دي
٥. **سچو** سري سره هويا
صورت هيئين سردار دي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٢٧

لک ڪريان شڪرانا، راضي ٿيو يار مون تي

١. سور ٿيا ڙي وو سرتيون ميان الله
ونـي سـي راه روانـا

٢. ڏينهن گهٽا وو هواسين سرتيون! الله
دوسـت پـاجهـون ديـوانـا

٣. راضي ٿيڻ جا وو آيا اسانڌي، الله
پـريـن جا پـروانـا

٤. اڇي لـڳا وو سـر اسـانجي، الله
خوشـيءَ جا شـاميـانـا

٥. ڪيا **سچوءَ** ڏي وو دوست اچڻ جا
هـاريـون ڙي هـاوانـا

ڪافي سُر جهنگلو ٣٢٨

ڪيهي ڪريان مهماني، يار اڱڻ منهنجي آيو

١. دوست گڏيو وو دلجاءِ تي ميان الله
هِئين لتـي حـيـرانـي

٢. هن وڙ لائق وو هوس نـه آئون تا الله
مُحـب ڪـئـي مـهـربـانـي

٣. مشڪل جا هئي وو ڳالهہ اسانکي، الله
اُهـا ڪـيـؤن آسـانـي

٤. فضل ڪرم سان وو پاڻ بخشيائون، الله
سچوءَ ڪـي سُلـطـانـي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٢٩

تون کھڙا، مئين کھڙا، آهيون سي جلوي جھڙا

١. جوڙ پاتا سي سِرُ اپٽي تي
صورتدا وت سِهرا
٢. شاه بلاشڪ قدم جو پاتا
يج پيا سڀ مُهرا
٣. جيئي ڄاڻيندئين ساڳي ڄاڻيندئين
آهيون سو اصل تهڙا
٤. جاڏي ڏيکان تاڏي هيئين
چو طرفين هڪجهڙا
٥. نانءُ **سچو** تي آيو، صفت وچ
لاوڻ ڪيتي نينهڙا

ڪافي سُر جهنگلو ٣٣٠

سل ڙي سؤداگر، تون تا آئين وني هَت سؤدو کھڙو

١. هُتؤن آئي هِت ڪيئن لڪايئي، ڪٿي مُشڪ عطرِ
٢. هوڪو هت پيو ڪيهو گهمايئي، ڪري تا گم گهر
٣. هھڙي جواهر جي هت تا ڪنهن سان، ڪيئي ڪا نہ خبر
٤. پنهنجي اڳيون ڪَيئي، ميڙيوئي سارو مُلڪ شهر
٥. چا ڪون تو تا شاه چپائي، هَنيئي سان هٿ مُهر
٦. لکي ڏنا تو ڪيترا، مُلن کي محضر
٧. لعلان لکين ڪيون پڌريون، **سچو** ري سرور

ڪافي سُر جهنگلو ٣٣١

بحربره جي مؤج کڙي تي، ناگهہ تنهن سر آيا سي

١. مؤج مؤج برابر آئي، جان جسم جي سُڌ نہ ڪائي
ڪام نهنگ نياسي

٢. لهر لڙات منجهي لڙ لايو، تنهن تا هيءُ وجود وڃايو
خُوني موج ڪنياسي
٣. ڪارونڀار مڙيوئي قُلزم، تاتي جان نہ جسم نڪو دم
ڇوهي ڇولي سر چڙهياسي
۴. شه درياہ تي اچانڪ آيس. مُهره ساڻ تني لڙ لايُس
ٻيا سڀ غرض گنواياسي
۵. سير سرير ڪيو سڀ پاڻي، خاڪي جسم ٿيو گم هاڻي
عينؤن عين ٿياسي
٦. **سچو** نالو آهين بهانو، تون يگانو، ناهين بيگانو
عشق معشوق ڪياسي

ڪافي جهنگلو ٣٣٢

ڪم نہ عاشق سو ڪرين جنهن ۾ تهنجي تعريف ٿئي
ڪڻ ملامت ڪا متي مَرُ ڏيهہ تو طعنا ڏئي
١. بره ۾ بدنامُ تي ٻيو ڪين ٿئي ڪسبن ڪئي
عشق جي درياهہ جي ڇولي ڇڪي مَرُ تو نئي
٢. پوءِ تا خبر ساري جو پوندئي دوست جي هن پنڌ پئي
راه گم ڪر پانهجي وڙن وک نہ ڪنهن ڀڄڻ ٻئي
٣. ڀڄ حجابان پذر پؤُ لوٽيو توکي کهڙي لِئي
ڇا ٿيندو پوءِ تا **سچو** هئي هئي انهيئن ورهي وئي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٣٣

حال اچي ڏس هاڻي، وهي تو پنبڙيؤن پاڻي
پاڻ ڄاڻي
١. آءُ ڪنيزڪ مُلهہ خريدڻ، سائين تون پاڻ سڃاڻي
پاڻ ڄاڻي

۲. سڌ لهج تون سگهڙي منهنجي، جاني ڪيڏ جا جوڳياڻي
پاڻ چاڻي
۳. ڏئي ڏيکاري پاڻ ڇپايو، پلي اِها توکي ڀاڻي
پاڻ چاڻي
۴. روز ازل ڪڏن، در تنهنجي تي والي، سا هيءَ وڪاڻي
پاڻ چاڻي
۵. سيني اندر يار **سچوءَ** جي، سڪ سنديڏ ساماڻي
پاڻ چاڻي

ڪافي سُر جهنگلو ۳۳۴

مُلڪ جا مالڪ ٻيا هن تون وڃڏن بيٺين ٻٽي
هَي ڪنهين هن حال ۾ توکي وڏو هستي هٽي
۱. سير الله، سير بالله، سير مڏن الله گهرُ
سير في الله لاهه تون خود ڪڏن وڃي منزل ڪٽي
۲. هي جيڻ آهي عاريت جن جو آهي تن ڪي وٽي
ڪڍ وڃڏن تون پاڻ ڪي اندر پاهر آهي ڏٽي
۳. آهي امانت ٻين جي تون آهين ڪاٿهن ڪينڪي
سرُ هي سارو سهي ڪر هڪ ٻه تي چو ٿو ڳٽي
۴. انسان جو اولو ڪري، سڏ رنگ ڪري سنسار ۾
شاهه ڪي هيءَ ڳالهڙي وهه واهه جا **سچو** وٽي

ڪافي سُر جهنگلو ۳۳۵

حُج ڦِتي ڪَيَمِ هاٺي، ماريس تنهنجي ماٺي
الله چاڻي
۱. تهن ڏينهن لاڪون يار اوهان سان، لايو هن نينهن نماٺي
الله چاڻي

۲. ويــنــي ڏســان وات اوهــانــجي، آءُ ڀــلا هــن ڀــاڻــي
الله چاڻـــي

۳. جيهي تيهي آهيان اوهانجي، سائين تون پاڻ سڃاڻي
الله چاڻـــي

۴. راتيان ڏينهان يار سڄڻ ميان، تن توئي ڏي تاڻي
الله چاڻـــي

۵. ڏوڙا طالع تين **سچوءَ** جا، الله جي تـوكي آڻـي
الله چاڻـــي

ڪافي سُر جهنگلو ۳۳۶

يــار چڱي تُســان لائــي، وات مـئـيـڏي تـئـيـڏي وائــي
قســم آهي

۱. طرفون تنهنجي يار پيارل، ٻاجي سا عشق دي آئي
قســم آهي

۲. تيڏي در دي بردي آهس، ڏوجهي ڪاڻ نـہ ڪـائي
قســم آهي

۳. حال مئيڏي دي رانجهن سائين، تئيكون سڌ سپائي
قســم آهي

۴. تسان ٻاجهون ٻنهان سياليان ٿون، دل اسان هُڻ چائي
قســم آهي

۵. دل **سچو** دي نــال تُســاڏي، بــرهــين آڻ اڙائـــي
قســم آهي

ڪافي جهنگلو ۳۳۷

ڪــيــهــا چيــتــڪ لانــدا لانــدا، رانــجهــن يــار اســانــون ســنــيــان

۱. ساه سريرون ڪيِ چوڙيندا، جڏهان ڪنگڻ ٻانهن لڏانـدا ولانـدا

۲. مئين تا چاٽان درد ڪنهين ڪنون، ڳلي ڳلي وچ ڳاندا گهماندا
۳. ساري راڄ وي سياليندي ڪنون، ڀهون ڀهون اُهو ياندا سيياندا
۴. ڪنهن تا ڳالهيون اڱڻ اساڏي، ڦيرا ول ول پاندا آندا
۵. **سچو** چاتا وي تخت دا سائين، ميان اٿان سو چاڪُ سڏاندا ڀُلاندا

ڪافي سُر جهنگلو ۳۳۸

رانجهو چاڪ تي آيا سو الله ملايا
واري واري مئن چاوان
۱. تخت هزارا ڇوڙ ڪراهڻ
تهن تا چاڪ سڏايا
۲. ڪتون آڪر ڪتي، نينهڙا
نال اسان تنهن لايا
۳. ڀڳوي ڪپڙي پهر ڪرا هُڻ
برهين دا مينهن وسايا
۴. مئين تا صدقي ٿيوان تهن تون
جنهن **سچو** نانوُ سڏايا

ڪافي سُر جهنگلو ۳۳۹

رانجهو يار ديان ڳلان، تي سنيان سائون ياندیان
۱. ڳجهيان رمزان وي رانجهن واليان
سي تا لوڪ نه سلان
۲. سُٺو سيالين وي رانجهو ڏانهون
ڪيڪر ڪنهن ٿون جهلان
۳. ماهي دي مهٽي وي ڪوڏ قبوليم
والَ پچي نه ولان

۴. **سچو** ڪيتيان وي سيني اندر
حُسن هادي دي هلان

ڪافي سُر جهنگلو ۳۴۰

جوئي آهيان سوئي آهيان، غير خدا جو ناهيان ناهيان ناهيان
۱. آدم شيث ۽ يعقوب يونس نالو نينهن سڏايم
ڪيم طوفان تمام زمين تي عالم سڀ ٻوڙايم
هنومان تي ڪانئيم ڏنيم لنڪا لنڪا باهيان
۲. وامق عذرا ليليٰ مجنون ڪيئي ڏينهن ڪوٺايم.
ديعل سوئي صيفل تي ڪر برهين بار اُٺايم
سو بديعل سوئي صيف لکين ناهه تو ناهيان
۳. شيرين ۽ فرهاد جو تي ڪر ٽَڪر تاڪ ٽُڪيوسي
خُسرو تي حيران ٿيوسي حيلا سو ڪيتوسي
ذات نڇاٽا پانهنجي آءُ تا اصل ڪؤن ٻي چاهيان
۴. يوسف تي زليخا خاطر مصر بازار وڪاٽس
عيسيٰ تي وت ساڻ اشاري چڙه آڪاس اڏاٽس
رنگا رنگ لباس لکين ڪر ڪي پهريان ڪي لاهيان
۵. سولي چڙهه منصور جو تي ڪر اناالحق الايُمِ
شمس تي تبريزون آيس خوشؤن ڪل ڪلايم
لک لباس ڪري ڪئين اهڙا ڦاهيءَ ۾ ڦتڪايان
٦. مدت پڇاٽون نانءُ **سچو** تي عالم ۾ هن آيس
نانوَ انهيءَ ۾ وحدت وارو سارو سر سٽايس
نعري نينهن جي ٻاجهون يارو ڪون سڱو ٻيو ساهيان

ڪافي سُر جهنگلو ٣٤١

اسان وجڻا تخت هزاري، رهڻا راوي دي ڪناري

١. هي دل اساڏي تي ديواني
ويکڻ هڪ نظاري

٢. هو ڪنيزڪ وچ اُتاهين
باقي سا عمر گذاري

٣. تدڙيان تالين راوي والين
جثان رانجهو مست پُڪاري

٤. هي ضرور اسان کون وڃڻا
هُتِ ڪيتا ياد پياري

٥. ڪڏهان ملسُون نال سايانديِ
چوڙ سچو پئي لاري

ڪافي جهنگلو ٣٤٢

مئين ٻلي ٻلي آهيان
پاند ڏئي ڍڪِ اسانُون

١. سڻ ميان رانجهن عرض اساڏا
نال تيڏي هُلي آهيان

٢. مئين ڪنيزڪ در تيڏي دي
يار تا اڻ مُلهي آهيان

٣. مثي پيرين مئين ڏهارڻ
يار تيڏي ڳلي آهيان

٤. سڻ تون سُهڻا ڳالهہ سچو دي
ڳل تيڏي اصلي آهيان

ڪافي سُر جهنگلو ٣٤٣

جوئي ڳيا وو ڳيا وو الله سوئي ڦِر نہ آيا وو ميان

١. ڦهڪهہ آتي وو جوئي چڙهيندا
چِتُ اُنهين سر تون چايا

٢. ڪاسي ڪلوت جيئي ويندي
اُنهان سوگَر گنوايا

٣. وچ همالي آپ ڳاليندي
برف وچي سب کايا

٤. بيٺ دوارڪا پڇندي اُٿان
يار اٿان سو رنگ لايا

٥. هٿ وچ بئيرق هُئي جنهانڪون
تنهان جوش جڳايا

٦. انهيندي ڪيتي اِڳون پيرل!
سونا محل بنايا

٧. ڪيا همالہ ڦهڪہ ڪاسي
دُوارڪا پند اجايا

٨. آپ سڃاڻي ڪوئي لڪان وچ
اٿان سو دوست سمايا

٩. **سچو** اپڻان سِرُ سنيالين
پڙها سي يار گهمايا

ڪافي سُر جوڳ ٣٤٤

هُتوَن هلي هِت آئين، ڪرڻ واپار ري تون وڻجارا

١. وچ بازار جي چوسول وچ ۾
پِڙي پرت جي پائين

٢. شاه پنهنجي سان واعدو جو ڪيڙئي
ڏينهن سجيهي چت لائين
٣. شاهوڪارئ جي ڪوٺي جا پاٽئي
سا ويهج ڪيم وسائين
۴ وٽج وره جو تئي موتي لعلان
ٻي گهوري سا ڪيم گمائين
٥. سودو سچ جو آهي **سچو**
هي ڪوڙڪنگڻ ڪچ ڪانئين

ڪافي سُر جوڳ ٣۴٥

اڄ جو جوڳي آيو، نانوُ تنهنجو نتي چاٽان
١. صورت سهڻي وو آهه اُداسي
لڱين تهن بسمو لايو
٢. ذري جوڳي وو ذري سناسي
تنهن سامي نانوُ سڏايو
٣. ذات أنهئ جي وو نتي سُجاٽان
چنديـن پاڻ ڇپايو
۴. **سچو** ساڳي وو رانجهو هيوني وو
مونکي بسمي پلايو

ڪافي سُر جهنگلو ٣۴٦

اڄ جو جوڳي آيو نانوُ تنهنجو نتي چاٽان
١. سر جتائون جوڳين واريون
لڱن تنهن بسمون لايو
٢. ڪڏهن نـ ڏنم ڏيهـ انهيء ۾
مولي سو آڻ ملايو

٣. ڏسڻ ساڻ تهين جوڳي جي
ڏاڍو مون پور پرايو
٤. سپرين بازارين ڳهڻ گهڻ گهنگهرو
ڇم ڇم تنهن ڇمڪايو
٥. سوئي ساڳو رانجهن هيڙو
سچوءَ سر سٽايو

ڪافي سُر جهنگلو ٣٤٧

جسم اتاهين چوڙين
ميڏي يار وي يار ميان
١. جدا جسم ڪنون جي تون ٿيوين
عيش انهي لوڙين لوڙين
٢. محبوباندي منزل اهائي
خيال پيا سڀ توڙين توڙين
٣. زائل جسمي ڪر تُون عاشق
خيما عشقدا ڪوڙين ڪوڙين
٤. ڳهن طريقي وحدت والي
در نہ پئي ڪنهن دوڙين دوڙين
٥. **سچو** سورهيہ جي تون آهين
مُنهن نہ اتون موڙين موڙين

ڪافي سُر جهنگلو ٣٤٨

تورا ڪيڏا مونسان لايا
يار سانگيڙي ميان
١. جيئين جيوسي، تيئن مجيائون
موٽي نہ تن موٽايا

۲. چپ چپاتي ويڙهي اسانجي
اچ اچانڪ آيا
۳. دل سان لايم هوجي دلبر
سچا سخن فرمايا
۴. ڏکن سڪن ڏي ڪين ڏنائون
توري عاشق تي آزمايا
۵. **سچو** هواسي اُداسي جن لئي
سي مولي محب ملايا

ڪافي سُر جهنگلو ۳۴۹

اُيريان لڙ ديان لهريان وي ميان! سر اساڏي آءُ نهريان نهريان
۱. موجان موڄ پيائي آوي
ڪڙيان ٽيان بره ديان بحريان
۲. چوه ڏاڍي ڪنون چوليان چٽڪيان
ڪڙڪي قهر ديان قهريان
۳. زورا زوري موجان چڙهديان
ڪڏهان سو وهنديان نهريان
۴. هيئي پيوڻ نال ٿبوتي
سچو هي سُرڪيان زهريان

ڪافي سُر جهنگلو ۳۵۰

ڪيهي جدائي تو پائين، وو اسين پري توکؤن ناهيون
۱. هيڏي هوڏي چوٽو نهارين
پاڻ منجهئي مُنهن پائين
۲. آهيون سدائين طالب توسان
ڪنهن لئي ورهه وسائين

٣. ٻيو نہ چاڻج ٻرين ٻاڻ کي
آهيان اُهوئي آئين
٤. تون تا آهين آءٌ تا تون ئي
لنؤ ٻئي کنهن سان لائين
٥. ٻولي ٻيائي جي ساري وسارج
آهہ **سچو** سڀ سائين

ڪافي سُر جهنگلو ٣٥١

جاني جدائي ماريو، ڏينهن ڏهيلا سي گهوريا
١. اصل لاڪون آهيان اوهان جي
ويچاري نا وساريو
٢. نانوُ سائين جي اسان نماڻن سان
اچي سو گڏ گذاريو
٣. مشتاقن ڏي مهر پئي تا
ڪٽي نيڻ نهاريو
٤. ٻري نہ ٻاڻؤن يار ڪريجو
ٻنهنجي وٽ وهاريو
٥. سگ **سچو** آهي در تنهنجي، جو ميان!
ٻنهنجي سو ڪڍ قطاريو

ڪافي سُر جهنگلو ٣٥٢

رانجهو ديان رُسوايان، سارا لوڪ اسان نون ڏيندا
١. جو ڪُجهہ سانون رانجهو ڪيتا
سو ڪيون لوڪ سٽايان
٢. ڪِجهيان ٻاچيان ماهي واليان
ڪنهنون مئين وڪلايان

۳. **سچو** سؤ لک طعني بديان
چشمان تي چُم چايان

ڪافي سُر جهنگلو ۳۵۳

هوءِ رهي، ڙي الله مئين ديواني هوءِ رهي

۱. عشق اسان نون يار سڄڻدا
لوڪ ڪيتا هڻ صحي

۲. طرف اساڏي ڪوئي نہ آوندا
پريان ڏهون هڪ پهي

۳. دلبر ٻاجهون دل اساڏي
تاهہ نہ ٻئي ڪنهن نهي

۴. ياد تُسانڪون دلبر ڪيتا
ڳالهہ ڪانگي اِها ڪهي

۵. آپي چاٽي ڳالهين ڪريسن
ڪول **سچو** تيڏي ٻَهي

ڪافي سُر جهنگلو ۳۵۴

پيالي عشق پلاڪي، ساجن چا مخمور ڪيتوئي

۱. چشماندي ويڪا چمڪاري.نسنگ نيتي ايڪ نظاري
چڪنا چور ڪيتوئي

۲. اناالحق دا ماريئي نعرا، حيرت دي وچ پيا جڳ سارا
نانوُ منصور ڪيتوئي

۳. ڪيتا سِر تُسان اظهارا نانوُ منصور دا يار پيارا
ڪيون مشهور ڪيتوئي

۴. ملان تي منصور بي تون هين، ايڏون اوڏون هڪو ڏونهين
ڪُل منظور ڪيتوئي

٥. سرمد هوڪي قيريئي هوڪي، نال شمس دي مُلان هوڪي
ڪيها مذڪُور ڪيتوئي
٦. ڪرمل هوڪي الله آڪيوئي، تنهن وچ اپڻا راز رکيوئي
سچو وهلور نيتوئي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٥٥

اِهي اولانبي ني آئي آئي، سي اوڏاهون آئي

١. سگهي آوڻ دا وعدا ڪيتوئي
ڏينهن گهٽي تو ڪيون لائي
٢. عاشق سانون ڪيون وساريُئي
نال اسان لنوءُ لائي
٣. اسان پاجهون گذر ويندئي
اتان سي ڏينهن اجائي
٤. **سچو** اساڏي هڪو واري
پڪي تون آوين پچائي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٥٦

دل اُتي وچ پيئي، جاءِ جتي دم ناهي

١. شئي عجب جي پار اسانجي
ڏِسُ مُڪائون ڏيئي
٢. خيال لڳوسين وجي اُتاهين
وائي بي سب ويئي
٣. دهشت واري مؤج ڏسي تا
ڪُوپا موتيا ڪيئي
٤. نيڪي بدي تن برابر
جر گهڙيا وجي جيئي

٥. بحر عميق ۾ سٽوري سرتيون!
نانؤ وجايم نيئي
٦. حال منهنجي جا محرم آهن
سچوڙي واقف سيئي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٥٧

ڳالهين رانجهي ديان پائنديان پائنديان
تي پهون وي سيباونديان
١. سُڻ ڪر رانجهو جهنگ سياليان
پيڙي تہ ڪر ڪر آنديان
٢. ويک ڪي صورت سُهڻي والي
پاند ڳچيءِ وچ پانديان
٣. هو هو ڪرڪي پيان حيرت وچ
خون جگر دا کانديان
٤. **سچو** رانجهو مِلک هيري دي
پيان چوڙ دعويٰ گهر جانديان

ڪافي سُر جهنگلو ٣٥٨

پوندي ويندي غازياندي غُلغُل
خبر نہ چاڻي ڪُل ڪُل
١. شاهہ منصور دا سولي أتي
هوا هنگامان هُل هُل
٢. شيخ عطار تي شبلي أوپر
عشقي ڪيتي أل أل
٣. عشاقندي راه أنهين وچ
پوندي وجي چُل چُل

۴. راه انهيڪون سنوري سئيان!
لــوڪ ڳيــا پــل پــل
۵. ڏوڙي دل تـي يـار **سچوءَ** دي
دردان دي دُل دُل

ڪافي سُرُ جهنگلو ۳۵۹

ڪــيــڏوُن وي عــشــق تــون آنــداهــين، هُڻ آڪ ڪــســي ول جانــداهــين
ڪــيــهــارمــزان غمــزان لانــداهــين
۱. موسيٰ تي وت ڪيتيءَ ڪشالي، آپڪون آپي ڏتئي ڏيکالي عيسيٰ تي وت دم دي نالي
هــويــان نــون قــيــر جيــوانــدا ئــين
۲. وچ حلاج دي ڪيتي نظارا، اناالحق دا وت ماريوئي نعرا، ايڏوُن اوڏوُن ڪر پسارا.
آپــڪــون آپ مَنــاويــنــداهــين
۳. ڪڏان آ وهين وچ صبوري، ڳهن ڪڙوتيءَ اِنهين دوُري، آپ تي آب ۰ رِندئين مخموري.
وت ڪــيــهــي بــات بــنــائــيــنــدا هــين
۴. ڪڏان تون آن وهين يار يگانا، ڪڏان وت هوندئين آپ بيگانا، پر پر آپڪون آپي جانا
اپــڻــا آپ ريــجهــنــونــدا هــين
۵. عشق واليان نون اها وت ڏيندا، جيڏوُن آندا، تيڏون ويندا. اپڻي نال جو آڻ لنؤُ لويندا
ڪــســڪُون **سچو** پــڇانــونــدا هــين

ريختو سُر جهنگلو ۳۶۰

مـجـهـ کـوں تیـرا جـادو لـگـا،نـاصبـر نـا آرام ہے
تیـرے طـرف سے اے صنم نـاخـط آیـا نـا پیغـام ہے
۱۔ آتـش لـگـائـی جـان سوں،فریـاد پر فریـاد ہے
مـرتـاہوں تیـرے ہجـر میں،سرسوز کـی صمصام ہے
۲۔ اس حـال اپنے کـی خبر،کـس کـو سنائوں اے سجن
جـنـجـال ہے یـہ زنـدگـی،مرنے میں میرا کـام ہے

۳۔ یا مکھ سے برقعہ دور کر، یا خون تیرے گُل ہوا
تم ہی بہا میرے خون کی، مجھ کوں یہی الہام ہے
۴۔ اکھیاں جادو گر تیریاں، دل ہماری لٹ نِتی
پھر پڑے زلف کے پیچ میں سچودلوں کا دام ہے

ڪافي سُر جهنگلو ۳٦١

پانڌي اوڏاهون اچ آيو، پريان سندي پار ڏنهن، پلو ميان
١. طرفان ٽُنهنجي هون اچڻ جو
ساٽ ڏٺين ڪي سعيو
٢. گهٽو پڇن هُت پرين توئي ڪي
گهمين تون هت اجايو
٣. آهه توئي ڏي سُڻ ڙي عاشق
روح سندن جو رايو
۴. پاڄاٽين جو هن پيغامن
وري سو ورهه وڏايو
۵. ٻڌي نياپا ٻانهون ٻڌي ٻئي
آٽي سچوءَ سرُ نايو

ڪافي سُر جهنگلو ۳٦٢

تي تون رهبر راهي، پريان سندي وو پار ڏي، پلو ميان
١. ڏيهه اُنهيءَ جي ساٽي تون
سگهڙي آءُ لهي آگاهي
٢. تِرُ نه هڪڙو ترس اتاهين
واَلي آهي تنهنجو واهي
٣. هن نماٽي سان نانوُ سائين جي
ڪرين تون هي همراهي

۴. درد اسانجي جي اڳيون دوستن جي
ڏيندا هي نيڻ گواهي
۵. يار مسافر سگهو **سچوءَ** سان
آڻي تون ميڙ الاهي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٦٣

سُڪ وسن تيڏيان جائين
جيوين تون مئيڏا سائين
۱. نانوُ سائين دي اڳڻ عاشقاندي
سگها تون ڦيرا پائين
۲. اسان نماڻيان ٿون سُهڻا سائين
چِتُ نہ دلبر چائين
۳. جيها تيها **سچو** تُساڏا
هَسُ سجڻ ڳل لائين

ڪافي سُر جهنگلو ٣٦۴

اوهين پانهجو پاڻ آهيو، ننگ نباهڻ وارا
۱. هي نماڻي، عين هاڻي الله ميان! هٿ مٿئون مون نہ لاهيو
نيڻ وهائن نارا
۲. عاشق شودا وي آهن اُداسي، الله ميان! چاه منجهؤن سي چاهيو
ورهہ ڪيا ويچارا
۳. ميلائي جو مشتاقن سان، الله ميان! ناهہ ڪو سگهڙو ناهيو
مرتا ڪرن نظارا
۴. اصل لاڪون وو آهن اوهان تي، الله ميان! پاڻ پرين نيباهيو
ڪم **سچوءَ** جا سارا

ڪافي سُر جهنگلو ٣٦٥

نڇاٽان نڇاٽان جوڳي ڪيهي ديسؤن آئي

١. اڳي ڪڏاهان نهين سو ڏيکيم
صورت تا نہ سڄاٽان

٢. ڪيون ڪريندا سُنوري سنيان
نال ميڏي ڪئي ماٽا

٣. ڳل ري ڪفني دست پهوڙا
آءُ مليندا پاٽا

٤. مئين أهوئي رانجهن آهُسِ
تيڏي سو در وڪاٽا

٥. طعني تُهمت سب لوڪان دي
سچو ڙي ساه سيباٽا

ڪافي سُر جهنگلو ٣٦٦

گهُمن بره دي گهوڙي، وره واليان نون وو ڙي هوءِ هوءِ هوءِ

١. نال زوريدي زور گهتيندا
ڪيهي اڏين پئي اوڙي

٢. ڏوهين چشمان مشتاقان ڪون
پاڻ مريندريان پوڙي

٣. مسافر جنهاندا هوندا
ڏک تنهان نون ڏوڙي

٤. بره بوراق نون ڪون قسائي
مُنهن پنهاندي موڙي

٥. ياد ڪريندا يار جنهان نون
أهي تر نہ رهيس توڙي

٦. أهين جيهي سَڻ **سچو** ري
ڳڏي چڪن ڪر چوڙي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٦٧

ساجن هر ڪنهن صورت سنيان! سارا سيل ڪريندا وي

١. ڪڏهان مُلان، ڪڏهان مُفتي
قـرانـاالحـق الـيـنـدا وي

٢. ڪڏهان تسبيح آپ پڙهيندا
ڪڏهان جٽيان جوڙ گهتيندا وي

٣. ڪڏهان ڪافر ڪڏهان مومن
ڪـڏهـان مـلـڪ نـاهـيندا وي

۴. موسيٰ يا فرعون ڪڏهان شداد
بـهـشـت بـنـيـنـدا وي

۵. آذر يا نمرود ڪڏهان خليل
سـونـام سـڏيـنـدا وي

٦. آدم عـزازيـل حـوا سـوئـي
سچو سِرُ سُڻـيـنـدا وي

ڪافي سُر جهنگلو ٣٦٨

جي آيا، پلي آيا ساتي سڄڻ جي ڏيهه ڏنهنُ

١. مــون تــا چاتــو واٽ واهــو
پر مـونـڏي سي هوت هـلايا

٢. ڏينهن پڇاٽون پانڌي پرين جا
ســـاڻ غريـــب گـــڏايـــا

٣. پـاڻ مـتـائن ڪـريـان قربـانـي
لـــڪـــين تـــورا جن لايـــا

٤. اول دلاسـا ڏيـئـي انـهـن هـي
پـــوءِ پـــيـــغام سڻـــايـــا

٥. طـرف تـنـهـنـجي اهي عـجيبن
ســـچا سُخن فـــرمـــايـــا

٦. اڻ ٽڻ اهـا ئـي آهـي اسـانـڪـي
ڏڪـيـا تـو ڏيـنـهـن لـنـگـهـايا

٧. پـيـا اسـانـوٽ هـاٽـي ٽهـيـنـجا
سچوڙي پـــنـــڌ ســـجـايـــا

ڪافي جهنگلو ٣٦٩

اهين اکياندي نال آزي ساڏي سنيان

١. خون جگـر دا جڌهان سي پيندیان
تـڌهـان تـا رهـنـديـان راضـي

٢. خونـــي خاشـــي بـــره دي بـــاشـــي
قـــتـــل ڪـــريـــنـــديـــان غازي

۳. دل ڪنون هُڻ وي اُنهان چشمان
ڪٿ نيتي ڏيک بازي
۴. زوراوريان دي اِڳون اصل لاڪون
اسان ٿيوڻ ايلازي
۵. قدر اُنهاندا سڻ **سچو** ري
ڪياسي چاٽن قاضي

ڪافي جهنگلو ۳۷۰

يار ملي تا مئين جيسان، لوڪ ڪري مَرَ ريسان
الله دي سُنهُن هي
زهر پيالا محبت والا، بسم الله ڪرپيسان
الله دي سُنهنَ هي
۱. رانجهو دي ڪيتي سُنوري سنيان مئين ديواني ٿيسان
الله دي سُنهن هي
۲. راتو ڏينهان ياد ڪريندِيان تيڏيان، سوهادي حديثان
الله دي سُنهن هي
۳. ڏوٿ ڏوراپي ول نہ ڏيسان، لڪين ڪيتُم ڪُل ڪيسان
الله دي سُنهن هي
۴. شاهہ رانجهن دا سُنو سهيليان، نِينهُن نباهہ ڪي نيسان
الله دي سُنهن هي
۵. ڏونهين جهانين يار پيارا، دامن تيڏي ليسان
الله دي سُنهن هي
۶. سر **سچو** هي اِڳون سايان دي، پهلي سٽ سٽيسان
الله دي سُنهن هي

ڪافي جهنگلو ٣٧١

پُڇو نہ منهنجڙي ذات، جوئي آهيان سوئي آهيان

١. اڇڻ اسانجو ٿيو اتاهين
جاتي ڏينهن نہ رات

٢. ظاهر ٿيو ذاتي ديوچ
سمجهڻ منجهہ صفات

٣. ظاهر آه زبانون منهنجي
قرب سندي ڪلمات

۴. "لا" ڪي لاهي نفي ڪيوسي
الا الله اثبات

۵. **سچو** سر صحي ڪر پنهنجو
عشق منجهون عشقات

ڪافي جهنگلو ٣٧٢

ڪيها غمزا لآيا وي لايا لايا يار وو

١. شاه منصور ڪُون هٿين گهن ڪر سُولي پڪڙ چڙهايا
تهنڪون تهن ڏهاڙي آڻ ڪي پيالا عشق پلايا

٢. پُرزا پُرزا عُضوي ڪرڪي اي سِرُ گهول گهمايا
اهو نغارا نينهڙي والا بر سر آڻ وڄايا

٣. قاضي مُفتي مُلان مل ڪر ڏاڍا مچ مچايا
هٿون اُنهاندي پاهڻ پڙ تي لاڪين سر وسايا

۴. حضرت شيخ جنيدُ ڪون اوڏون امر اهو ئي آيا
فتويٰ لکي خُون اُنهيندي جنهن اناالحق الايا

۵. شيخ آيا چل حُڪم اُنهيندي جنهن پنا مس بنايا
لک ڏتي تنهن فتويٰ يارو رو حال وڃايا

٦. وچ ميدان وحدت والي آٿي عشق ڪڙايا
سچو چول ستاران اتان جتان غازي سر گنوايا

ڪافي جهنگلو ٣٧٣

آءُ ادا سالڪ صحي ڪر تون تہ طلسات ڪي
يج دوئي تاڪل پويئي دور ڪردجات ڪي

١. ڪيئن وساري ويهي رهين هر هر نفي اثبات ڪي
اثبات ڪؤن اڳنان لنگهي ڪرتم تون طلاعات ڪي
٢. ڪيئن وٺي ويهي رهين هئي هئي تون حڪايات ڪي
ڳالهين منجهؤن تاڪين ٿيو يج اوٿ عُزا لات ڪي
٣. غازي نہ پانئج غير تون هن محض موجودات ڪي
سرُ گهور ڪر هن گهور ۾ ڏي مُنهن نہ بئي مصلحات ڪي
۴. سرُ سڃاڻج پانهنجو ڏي ڪن نہ ڪرامات ڪي
ذاتي منجهؤن ظاهر ٿئين تون سمجهہ هن صفات ڪي
۵. **سچل** روئين چو ايترو بسڪار هن برسات ڪي
تصديع تون چو ٿو ڏئين محبوب جي محلات ڪي

ڪافي جهنگلو ٣٧۴

بات برهُ دي ايهي هي سا عجب جيهي

١. مِل معشوقان مصلحت ڪيتي عاشق قتل ڪريسُون
قتلَ ڪنون جو پڇي تهنڪون شهر ڍنڍورا ڏيسون
ڪنون ڍنڍوري پڇي تنهنڪون سولي سر چڙهيسون
سولي ڪنون جو پڇي تهنڪون لهرين وچ لڙهيسون
٢. لهر ڪنون جو باهر آيا رمز اُهين دل ريهي
لهر ڪنون جو پڇي تنهنڪون آتش وچ ستيسون
آتش وچ جو ست تهينڪون ڦوڪ آزاه مچيسون
ڦوڪ آزاه مچاءِ تهنيدي وائين خاڪ اڏيسون
خاڪ عاشقدي اکياندي وچ سُرمہ جوڙ پئيسوُن

عاشق سوجو سُرمہ تيوي ڳالهہ اُهين دي كيهي
٣. سنيان طرف صُبح دي ويلي عاشق تيار كريسون
شباشب تنهندي پچون فوجان حُسن چڙهيسُون
وچ لتاندي عاشق شهدا قابو قيد كريسون
اول هُشيان ڏيكر پچي اهو منصوب چلئيسون
نال تهيندي جيهي وٹيسم آپي كريسُون تيهي
٤. چلو ري سنيان عاشق كيتي سُرها ميٹ مليسون
وچ درياءِ لوهُودي تهنكون ڏوپان نال ڏئيسُون
ڏوپي نال ڏوائي تهنكون غوطا خوب ڏيويسُون
غوطي كنون جو پچي تهنكون ڏيكرلت پوڙيسون
پُڏڻ كنون جو باهر آيا ڳالهہ كريسين كيهي
٥. رنگا رنگ نقاشي والا محلہ ايك بٹيسُون
هڏي گڏي عاشقدي وت تنيين كام كريسُون
چارئي باري كركي ڏاكا پوڙي جوڙ جڙيسون
سر عاشق دا تهندي اُتون دِكي درس ڏريسون
پير ڏري وت تهنتي چڙهُسون اندر روح پهيسون
خُون دي قيمت اسان تيوسي قتل تيا پرڏيهي
٦. عاشق آهُو معشوق شكاري اهو شكار كريسون
رمزان غمزان مزگان والي تهنكون تير مريسُون
الله دي نال عاشق كُون چا تكبير گهتيسون
هتين اپٹي گهن عاشقدي چا وت كل كليسون
بوتيان كركي آتش ديوچ سيخين سرِ چڙهيسُون
سيخين اُتون لاه كر اتي تل قُل كر ونديسُون
تل قل دا وت ذرا پُرزا ڳيا جان جگر وچ پيهي
٧. اصل كنون جو اساڏا آها **سچو** يار پچيسون

وچ درازين جاءِ تنهيندي تهنکون لوڙ لهيسُون
تي مُلاقي نال تنهيندي سارا وِرهُ وندِيسُون
اَهو اساڏا اسان اَهيندي عاشق کيتم نيهي

ڪافي جهنگلو ٣٧٥

ڪريو ڪون گمان
جوئي آهيان سوئي آهيان
١. نا مئن مُلان نامئن پانيڻ
نامئن ورق قرآن
٢. نامئن اولهه نامئن اوير
نامئن زمين آسمان
٣. نا مئن شيعا، نامئن سُني
صُوفي حق مستان
٤. شهر **سچل** دا وچ درازين
ناهي مکي نا مُلتان

ڪافي جهنگلو ٣٧٦

مڙسُ تي منصور چئو نه ته ڪيم چئو منصور آن
١. منصور جي منزل اَتي ڏاڍا تماچا تُهمتان
سگهه نه جي ساري سگهين سائين مُنهن رکين تنهن تي ميان
٢. چو چوڪراٽيءَ ۾ پئي رانديون روين راتو ڏينهان
احوال سڀ اسرار جو سائين عشق ڪي آهي عيان
٣. نڙڪو نڳيءَ جي ٿاهه جو ناحق ڪرين ٿو ناتُوان
هنڪي چيو هُنڪي چوين آهيان لاهوتي لاطمعان
٤. منصور جي تنهن مُلڪ تي آهن سدا نُڪتا نوان
سڻ **سچو** تون سمجهه رک توکي چڱائي ٿو چوان

ڪافي جهنگلو ٣٧٧

ڪو دَمُ اسانجي درد ڪؤن عاشق متان ڪاهل ٿئين

١.يسمع ڪرين يبصر صحي، هن جسم ڪؤن جاهل ٿئين

٢. سر ساهہ سان صدقو ڪريان، جي تون منهنجو مائل ٿئين

٣. هن قرب جي تون ڪل لهين، اناالحق جو قائل ٿئين

۴. جي دم سڃاڻي پانهنجو هر فعل ڪؤن فاعل ٿئين

۵. دم دم سندم ديدار جو، **سچو** سدا سائل ٿئين

ڪافي جهنگلو ٣٧٨

پيتا مئن آب حيات وي هاريا
پيتا مئن آب حيات

١. پيوَڻ سيتي تنهندي هويا عيان
تن من سڀ تجلات

٢. خيال اساڏا ڪتان نہ اٽڪيا وي
لنگهہ پيا ظلمات

٣. هڪو هوڪر وي هڪو چاڻين
هڪا ذات صفات

۴. جوئي اليندا وي سوئي سُڻيندا
هيئي اهو اثبات

۵. مئن خدائي، خدا هان وي
آکين اهو ڪلمات

٦. اٿان جو ويندا وي مول نہ مردا وي
آءُ ڪرين تسلات

٧. ڪنهن ڪنهن ويلي آٿان جو ويندا وي
جتان **سچو** دن نہ رات

ڪافي جهنگلو ٣٧٩

بحر بره دا تارو تار، مؤجان مؤج پئي پاهار

١. وچ بحر دي عُشاقان ڪون
نينهن ڪريندا نگوسار

٢. لڙهہ ڳئي لڙ وحدت ديوچ
غير والي خس و خار

٣. أهين بحروچ مئين وچ پئيان
جهندا هئي ڪوئي نہ ڪنار

٤. ڏيکڻ وچ نهين سو آندا
سارا هئي جو ڏنڌڪار

٥. **سچو** سِرُ تيا وچ ظاهر دريا
دل ڪيتا ڏڏڪار

ڪافي جهنگلو ٣٨٠

مئن تا تيڏڙي نال، رانجها وو هوسان

١. تون تا تخت هزاري دا سائين
مئن تا هير سيال

٢. ڇوڙڪي ديس ڇوپاري والا
آۓ اسان گڏ جال

٣. تيڏي ڪيتي بسمي لڳيسان
پيان اهين وو خيال

٤. ڪنهن دي نال ڪريان وو بيان
ڳوڙهي عشق دي ڳالهہ

۵. اتلي ڏينهن جو ڪيون وي وساريئي
اپٽا **سچو** سڳ سنيال

ڪافي جهنگلو ۳۸۱

وهنيان وساريان ڪيئن، جيڏيون جي لنؤن لائي ويا
۱. گهوري ڇڏيم هي گهر جايون، بره ڀهيران پُٺي لايون
پير نہ پوءِ ورايان وري سنياريان ڪيئن
۲. شهر ڀنڀور ڪؤن تيم آزادي، ڪيچ ويندي ڏٺم شادي
تنهن سان نيهن نباهيان، پوءِ نهاريان ڪيئن
۳. تي پئي منهنجي دلڙي ديواني، محبت ڪيڙس آءٌ مستاني
دردر ڦيريون پايان، هت گذاريان ڪيئن
۴. پُور پرين جي ڪئي پڌرائي، اوڙي پاڙي وڃُني وائي
چاڪي عشق چپايان هُڻ گهر گهاريان ڪيئن
۵. ڪيچئڙن جي ڪم اچان جي، رنگ پرين جي رنگ رچان جي
سچو ري ڳڻ ڳايان، هي سِرُ واريان ڪيئن

ڪافي جهنگلو ۳۸۲

آهي ههڙو حال، ويچاريءَ جو، سُهڻا ڪر ڪو ڪرم ستاريءَ جو
۱. لئي پنهل جِي ڪانگ اُڏايان، ڪونيون پوتيدار پٺايان
وَرُ وري وَرَ واريءَ جو
۲.حال ڏسي پنهنجو پال پَلائج، پِر پچاٽون وره ورائج
ڪج ڊَپ داروُن ڊُک واريءَ جو
۳. درد فراق جا ڊُونهان ڊُکن تا، مچ مگر هن من مچن تا
ڪو ور وري ويچاريءَ جو
۴. سڪ **سچل** جي توڪي ساري، ڪيچي ايندم نرتيون نهاري
ساه سڪي سڪ واريءَ جو

ڪافي جهنگلو ٣٨٣

هڪ آهيان پوءِ هاڻي وي ميان! ڇئو ٻيو آهي ڪهڙو

١. اندر ٻاهر حڪم اسانجو ميان الله

صورت هيءَ سجاڻين

٢. عاشق ۽ وو عشق معشون ميان الله

يار مڙيوئي هڪ ڄاڻين

٣. تون سڀوئي وو آءٌ تا آهيان وي ميان

متان اِتي شڪ آڻين

٤. ڳالهه هجر جي وو ڇاڻي واڻي ميان الله

سچو ساه سيباڻين

ڪافي جهنگلو ٣٨٤

دل جا دلبر يار يار ري، سڳهو سگهو ايندو رهين

١. اسان نماڻن جي نانءُ سائين جي

لهين تون سار سنيار

٢. پار اوهانجي ڪيئي مُڪاسين

قاصد سَوَ هزار

٣. اوهان ٻاجهون يار پيارا

اڇن تا اوتار

٤. سي تون پارج پرين پانهنجا

ڪيءُ جي قول قرار

٥. هُوءَ جا هُڙي مٿي منهنجي تي

ڪرين سا معاف ميار

٦. **سچو** اوهان لئي يار سياڻا

روئي سو زارو زار

ڪافي جهنگلو ٣٨٥

مُڪاسين قاصد ڪالهہ، اجهي چاڻ آيا آيا

آهي تياري ايذهن اسانجي
آهيون سومنجهہ خيال

١. اڪنڊ تُنهنجي اصل اسانجي
آهي سا جيءُ ۾ جال

٢. عاشق توتي ڪرم ڪيوسي
سُڻي سندءِ احوال

٣. پنهنجي لُطف سان هاڻ لاتا سين
تو تؤن ڪُل ڪشال

٤. اچي لهون تا اجها تنهنجڙي
سچو ري رات سنيال

ڪافي جهنگلو ٣٨٦

يار مئن ڏهون ڪرين ڪا آوڻ دي

١. چتڪ پيان هُڻ عشق ديان چوليان
مؤج نهين اتان ماوڻ دي

٢. ابر اڪين دا مينهن وسائيندا
سِت تي اتان ساوڻ دي

٣. ڪنان نال نهين شالَ سُڻيان
ڳالهہ جاني دي جاوڻ دي

٤. **سچو** سوز چپاءُ سيني وچ
بات نهين وو سڻاوڻ دي

ڪافي جهنگلو ٣٨٧

نال اساڏي ڪي ڪرين، ڳالهين يار ديان قاصد

١. ڳالهين سڄڻ ديان ڪيون چپائين
الله ڪنون ڪُجهہ ڏرين

٢. طرف معشوقان دي هُڻ تون ويندئين
ول سڳها تون ورين
٣. پارؤن اساڏي اڳون سجڻ دي
وچ ٿون مجرا پرين
۴. دست دلاسا دل ميڏي اُتي
آءُ ادا هڻ ڏرين
۵. شوق ماهيدي سُڻ **سچو** ري
کوليان دل ديان درين

ڪافي جهنگلو ٣٨٨

مُنهنجو هينئڙو پيو، وچي پرين جي پار وو
١. سُپيريان ڏي سرتيون!
مونکي نينهڙي نيو
٢. ڳٽن ڳالهين يار سجڻ جي
سوگهو ساه ڪيو
٣. پاٽون پائي اڱڻ اسانجي
لعلن شال ليو
۴. جڙ لڳي هُيوَ جيڏيون!
تہ ڪيئن مون ڏوه ڏيو
۵. سُپيريان جي سڪ ۾، مون سان
پيلي ڪونہ پيو
٦. سگ سجڻ سان سگ **سچوءَ** جو
جيڏيون جيءَ ٿيو

ڪافي جهنگلو ٣٨٩

جيڏيون مون کي چوتيون جهليو، ويندي پرين جي پار
١. هن پر پيرا تي ڪريان،
جو مون هُت روح رکيو
٢. ڏانهُنِ گهٽا ڏينهڙا،
مون تي عشق اليو
٣. روح پريان جي پار ڏي،
وتي سا حُب هليو
٤. پريان سندي پار ڏي
پاڙيچون نہ پليو
٥. **سچوءَ** جو ڙي سرتيون!
محبت مَن مليو

ڪافي جهنگلو ٣٩٠

آدم تي ڪر آيا، آوڻ جاوڻ دي سُدِ تا ناهين
١. ظلم جوئي باطن سوئي، مرشدؔ اينوين سمجهايا
تنهين مڪاني نانؤ بتايُس، تنهن قدم ڊگهيرا چايا
٢. چوٿان مڪان صحيح ڪر چاٽين، تنهن هڪ گهر رنگ جو لايا
٣. جنهان خانان ڪنون گذر ڳياهس، سوول اٿان جايا
سچو وچ صفات بنا ڪر، سارا سر چايا

ڪافي جهنگلو ٣٩١

سانول ياد ڪيتا، ڪي يلا ميان پانڌي يار وي
١. پريٿين ڪائي ڪرين اساڏي، نينهن سانون اٿان نيتا
زهرپيالا درد فراق دا، هتون ماهيدي پيتا
٢. ڏيکڻ نال ساتي تُساڏي، جي مُوا ول جيتا
نال لئي دي ساهہ **سچو** دا، تُسان ڳالهين ڪرليتا

ڪافي جهنگلو ٣٩٢

ساٿي ري ديس دلبر جي سگهو وڃ پار پرين جي
خبر ڪا خير جي آڻين، آهي خوش خاص سو مظهر
١. پانڌي پيغام هي نين تون سنڀاري دوست کي ڏي تون
ڳالهيون ڪر ياد پيِ کي تون آهيم تون دل گهريو دلبر
٢. عاشق ايڏهن نهاري ٿو توئي گوندر گذاري ٿو
سڄڻ ڪون سرس ساري ٿو، اوهان لڳ آهي منتظر
٣. زياده ٿو ڪري زاري، ڪيائين سو ڪڇي ڳاري
مَ ڪج تنهن ڪون تون بيزاري، ڏسي ڏوهن سندو دفتر
٤. درد ۾ دل بجانو ٿيو، اُتي يڪدل يگانو ٿيو
وٺي نياپا روانو ٿيو، رسيو تا روءِ وچي رهبر
٥. اڱيون پيِ پاجهه هُت پيئي، وائي تا هجر جي ويئي
دلاسا دوست ڪيا ڪيئي، لکڻ ڪؤن هن آهي ٻاهر
٦. آهي سڀ خيال هي مُنهنجو، اوڏنهن ويو حال هي منهنجو
سچو ري سوال هي مُنهنجو، حُضوري ۾ ٿيو حاضر

ڪافي جهنگلو ٣٩٣

مون تاچشمن کي پرجهايو، پر جهليان پليان وونهين رهنديان
١. انهن اکڙين وو ويڙهي پرائي، الله وڃي سو وره وهايو
٢. ڏاڍي جاءِ وو انهن مستانن، الله، تئين سو آ پاريو
٣. آکڻ ميڏي تي لڳديان ناهين الله، انهان پور پرايو
٤. جتان پکياندا پيرناهي، عشق اکن آتان لايو
٥. خيال **سچو** دا لڳا آتاهين، جتان تنهن هينڙو کسايو

ڪافي جهنگلو ٣٩٤

آهيان اوهانجڙو آئين، دوست چوي ڪير آهين
١. پرين ڏسج تون پاڻ ڏي ميان الله، آءٌ ٻانهون تون سائين

۲. پنهنجي دروُن وو سپرين! ميان الله، پير منهنجي در پائين
۳. ڳچي پائي وو ڪپڙو ميان الله، پرين ڪي پرچائين
۴. آءٌ اوهانجڙو آهيان ميان الله، چت نہ هن توُن چائين
۵. ديدان ڪڻ وو تون مٿي الله لڳ ميان! **سچو** ڪي سرچيائين

ڪافي جهنگلو ۳۹۵

صحيح سُڄاتو سي هاٿي، اصل اسانجو تون آهين
۱. عاشق متان وو اوتئين ميان الله، پنبڙن مؤن پاٿي
۲. ڪڏهين اسانجي ڳالهہ ڪؤن ميان الله، عذر ڪو متان آٿين
۳. عاشق مٺي وو ڳالهہ جي ميان الله، وري تا ڏين وراٿي
۴. ڏينهون نئين وو آهي سا ميان الله، ناهي سا پرت پراٿي
۵. تن ۾ تنهنجي وو اصل اسانجي الله، **سچو** ري سڪ سڄاٿي

ڪافي جهنگلو ۳۹۶

عشق وڏي مرتنهنجو، وي ڏولڻ! پارت سان طعنہ ڪير توڪي
۱. نہ ڪي سُڄاڻان وو عاشق توڪي ميان الله، اِهو هُنر آهي مُنهنجو
۲. ڪني ڪني ڪي وو لڳي اسانجو ميان الله، عشق اصل ڪؤن اهنجو
۳. اها وراٿي وو آئي **سچو** ڏنهن الله، راضي اوهين هٿ ڏرجو

ڪافي جهنگلو ۳۹۷

وچ نہ يار پراهون، وس اساڏڙي ويڙهي
۱. پرلڙا ويندين اسان ڪنون ڪيوين، آک تہ ڪيهي گناهون
۲. درد تساڏي ڪاهل ڪيتا، آوين تون دوست اڳاهون
۳. اوڳڻ ڏهون ميڏي نہ ڏيکين، ڪيتم لک الاهون
۴. هووين هميشہ نال اساڏي، سٹين اساڏيان آهون
۵. اينوين نال عُشاقاندي ايندا ناهين، يار سُهٹاهن چاهون
٦. **سچو** هي سگ در تيڏيدا، ڪرين نہ دور نگاهون

ڪافي جهنگلو ٣٩٨

پانڌي آيم اڄ پيهي، پريان سندي وو پار ڏنهن
١. ڏوٺ ڏوراپا ڏئي مُڪائون، تن ڪئي ديواني ديهي
٢. ڳالهيون اهي يار سڄڻ جون، ڪيئين وساريئہ ويهي
٣. جهڙيائي آهي تنهنجي سان، هت پي گذري تيهي
٤. هوش **سچو** جو ميان نيو نياپن، ڳالهہ ڪريان پي ڪيهي

ڪافي جهنگلو ٣٩٩

ڪؤن آهيان ڪؤن آهيان، جوئي آهيان سوئي آهيان ڙي
١. جسم اُتون ڪُل آسرو، لحظي انهيءَ ڪؤن ٿو لاهيان
٢. تيا خلافي خيال سيئي، نروار ۾ تا ناهيان
٣. جان تي خود ڪؤن خلاصي، پاڻ اها پي پانيان
٤. بحر جي هن موج تي، جان چڙهان تا چاهيان
٥. بادشاهيون ڪيتريون، **سچو** عجب سروپائيان

ڪافي جهنگلو ٤٠٠

سُک وسن تيڏيان جائين، جيوين تون مئيڏا سائين
١ نانءُ سائين دي اگڻ عاشقاندي، سگها تون ڦيرا پائين
٢. اسان نماٽيان ٿون سُهٽا سائين، چت نہ دلبر چائين
٣. جيها تيها **سچو** ٿُساڏا، هَسُ سڄڻ ڳل لائين

ڪافي جهنگلو ٤٠١

الله تون آڻ ملاوين اُهين پرديسي نون
١. طرف معشوقاندي عرض عريضي، لکين لک مُتياسي
کونہ جواب لکيوني تهندا، هنجين هار پوتاسي
رب تا آڻ مليسي پلا، اُهين پرديسي وو
٢. راتو ڏينهان آهي اسانون، وات تنهاندي وائي

جنهان تا لائي نال اساڏي، تنهان توڙ نباهي
آءُ تيس دک پائي أهين پرديسي وو
٣. هجر تنهاندي کاهل کيتا، کنهنکون کوک سُناوين
سانون سڄاندي هک واري سائين تون سات رلاوين
لاءِ ڳئي سانون کيهي، أهين پرديسي وو
۴. سٹو سهيليان حال اساڏا، جو برها مشکل بازي
پانهان پڌکي پانهيان وانگر، آپ کريسائين آزي
مهر پويئي ني مان أهين پرديسي نون وو
۵. اکيان بحري باز سڄڻ ديان، شوخي کرن شتابي
نال خماري قرن خماري، شاهبازان هوشرابي
مار سانون رويندي أهين پرديسي وو
٦. نال اساڏي سي هون سدائين، دور نہ تيون
اکيان قيد کريندييان ڏهاڙي، ڏيون نت ڏيکاريان
الله تون عرض اگهائين، ملان پرديسي نون وو
٧. چرخي چت نہ لڳدا مئيڏا کيون کر کڙيان کتان
دست کنون تند چڻ پئي دور، کيون روندييان رتان
گهلي وچوڙي دي واءُ سُهٹي پرديسي وو
٨. آتڻ دي وچ سنگيان ساڏيان، وارا کر کر آيان
دوست ميڏا پرديس سڌاٹا، مئين کيون چرخا چاوان
ڳئي کتڻ دي کار پلا پرديسي وو
٩. پچي پوٹين نون مئين سنيان، تکلي آگ لڳيسان
ديس بديس تهين پرديسي دا سئيان ڏس پُڇيسان
مولا تون واڳ ولاوين، أهين پرديسي وو
١٠. پير تنهاندي مئين نہ چوڙيسان، جنهان کيتم جوڳياٹي
کفني پاءِ ڳچي ۾ ڳولسان، پنبٹين وسايان پاٹي
جوڳڻ کيتا اسانون أهين پرديسي وو

١١. سنو سهيليان يار مُسافر، ميکون بيراڳي کيتا
مار سانون پرديس ڳئي، چڻ زهر پيالا مئين پيتا
هوءِ هوءِ سانون لائي، آهين پرديسي وو
١٢. جيءَ جثي جهر جُهوري دي وچ، يار مُسافر کيتي
کنهنکون آه فرياد ڏيوان مئين ڏک دي پيالي پيتي
رونديان زاروزار آهين پرديسي لئي وو
١٣. دوست کنون جو دور پياسي، ٻن پئي وو جدائي
هجر کنون آهين بردي کيتي، در در کنون گدائي
نينهن لڳا ول نال آهين پرديسي دي وو
١٤. درد فراق کنون هُڻ ميڏيان، منجهه ڳيان مصلحتان
اسان ڏهون مان لک کي ييجن، آپ سکيان تسلاتان
ڏادي بره دي بار آهين پرديسي وو
١٥. ڏونهين جهانين يار جيهي، ٻيا نظر نہ کوئي آوي
روز ازل کنون، اصلون تنهندا **سچو** سگ سڏاوي
کيهي ڳڻين مئن پار آهين پرديسي دي وو

ڪافي جهنگلو ۴۰۲

لڳڙي وجي دل رانجهي نال، اڙي لوکو مئيڏي

١. روح اساڏا راتو ڏينهان، پئي وچ خاص خيال
٢. رانجهو تخت هزاري والا مئين تا هير سيال
٣. دل تي آءُ جو محکم رهي هي، رانجهو دي هک ڳال
٤. اصلون تهندي نال جو آهي، جي ميڏي دي جال
٥. عشق رانجهو دا اندر وڙيا، وسر ڳئي ٻي چال
٦. کيوين اپٹان مئين حال سٹاوان، بره کيتس بيحال
٧. اڳون سجڻ دي عرض کرڻ دي، ميڏي کيهي مجال
٨. حاضري دي وچ هووين هميشہ، **سچو** تون آپ سنڀال

ڪافي جهنگلو ۴۰۳

ڪنهن سان ڪيم نہ ڪل، جو سودو آندم پاڻ سان

١. سودو ڪنهن نہ پُڇيو، آيس ۾ مُشڪل
٢. گِران قيمت ڪؤن، سيئي موتيا تهن مهل
٣. سودي هڙي جي اُتي، لاهن سڀ نقل
۴. ميڙو موڙن تي ڪري، عالم ڪئي اُچل
۵. حال ڏسي تا هُن جو، پيو جيئڙو منجهہ جنجل
٦. ڏوهہ نہ مونکي ڪو ڏيو، پئي خلق منجهہ خلل
٧. **سچو** سرافراز ڪيو، آٿي سو عشق اجهل

ڪافي جهنگلو ۴۰۴

زهد طاعت ۽ عبادت ترڪ تقويٰ ۽ تجل
نينهن نگونسار نيسئي عشقدا ڏاڍا عمل

١. سر سولي منصور شهہ ڪون عشق تا ڪيتا قتل
هيئي جو ڪجهہ بره هيئي اور تا خامان خلل
٢. هجر ڪنون تا هِجر چاڻين وره تا هيئي وصل
سمجهہ تاتون گهن ڪي آيو عشق ڪون روزازل
٣. سر زمين تي ظاهر ٿيوين، برهين دا مارين طبل
آءِ اِتان سالڪ سُڄاڻين، اولون اپڻا اصل
۴. عشق عالي هئي امانت بئي موقوفي سڀ مثل
زيب بئي ڪل ذبح ٿيسين، عشق **سچو** هئي اجهل

ڪافي جهنگلو ۽ ڪونسيو ۴۰۵

دل چين سان جي چُمين پير مُغان جي آستان
محبت سچي محبوب جي بانڪا وڃي تون باس تان

١. ڪي ڏينهن مون دلدار لئي، ورد وظائف تي پڙهيا
جڏهن عشق آرانيا ڏنا، تيون خود خدا جون خواستان

٢. جڏهن شوق مون شامل ٿيو پيو خيال خاطر ڪؤن ويو
هڪ واسطو تهن جو رهيو، وسري ويون پيون واسطان
٣. راهون سيئي گمراه ٿيون، جي مون پُڇڻ تون ڳالهڙي
ڪر گذر پئي گوڙ ڪؤن، اٿئي راه رب جي راستان
٤. رنگ روح ڪي جيڪو لڳو، دُنيا ۽ عُقبا پؤ پڳو
غمزي تهين گم ڪل ڪيو، وهواه پيا وسواس تان
٥. عشق جي ڙي جيڏيون، ناهي تماميت ادا
چاهون چوائي تو گهٽو، هي درد مونکي داستان
٦. **سچو** سدا سڪ ۾ رهين، متان تون جهلين رٺيون اکيون
هُت درد وارن جي پرين پاٺهين ڪرن تا پارتان

ڪافي جهنگلو ٤٠٦

مئين تا ڦردي وتديان تيڏڙي نال

١. تون تاتخت هزاريدا سائين، مئين تا هير سيال
٢. پاءِ رڪاب تُساڏي هوسان، جيهي تيهي حال
٣. تون بي پرواه جاليندئين، ساڏي جوشان وچ جال
٤. اپٽي در دا دلبر سائين! **سچو** سگ سنيال

ڪافي جهنگلو ٤٠٧

ويڙهي اساڏڙي وسي رانجهو يار ڙي ميان

١. ناز اسا ڏي نال پيارا، دليان پرايان ڪسي
٢. راه رانجهو دي سُنوري سنيان، ڪائي نماٹي نون ڏسي
٣. قتل ڪريندا عشاقان نون، يار **سچو** ول هسي

ڪافي جهنگلو ٤٠٨

حڪم تُنهنجو تو هلي، پر ڏوه پاٹئي ڪي ڏيان

١. آهي فعال لِمايريد، نانءُ هي ڪاڏي نيان
٢. آهي وبي ينطق و يُبصر، ترُ نه هڪ توريءَ جيان

۳. جاڏهون اچي ظاهر ٿئين، هلي هيج مؤن تاڏي هيان
۴. يُرجع علي اصله ائين، سُڻ مام هي مونهؤن ميان
۵. گم نام غمزي ۾ ڪري، ساڳو **سچو** سوئي ٿيان

ڪافي جهنگلو ۴۰۹

عشق پنهنجي جي خبر، جي ڪنهن ادا عاشق آهي
مُشرڪ ۽ مُرتد آهي، توڙي اُهو تارڪ آهي

۱. جو ٿيو گم يار ۾، پاڻئن ڪؤن لاتعلق آهي
پانهنجي هووٽون اُهو هر فعل ڪون فارق آهي
۲. ڪفر ۽ اسلام ڪؤن، لاڑو انهي لاشڪ آهي
رمز تا هن راز جي، سمجهي سير ئي سالڪ آهي
۳. دائم دوئي وارن نظر هڪ خلق ٻيو خالق آهي
اٻٽي جو عبرت جون اکيون، تنهنکي مڙيوئي مالڪ آهي
۴. جيئين هادي فرمائيو، سوئي سيوئي برحق آهي
سو **سچو** مرشد سچو جو، پير عبدالحق آهي

ڪافي جهنگلو ۴۱۰

عاشق هووين تا سِرُ ڏيوين، سؤدا ڪرين جي يار دا
هَئي ازل دي روز ڪنون، باري بره دي بار دا

۱. سِرُ ڏيوين مليسين يار ڪُون، اڳنان هيئي اختيار دا
عاشق تماشا آءُ ڏيکين، اهين بره دي بازار دا
۲. صدقي ڪرين سِرُ يار تؤن، واقف ٿيوين اسرار دا
سِر دي تمنا ڇوڙ ڏي، جهل تاب اهين تلوار دا
۳. آپ ويچ ليجي عشق نون، اهو حرف هَئي اعتبار دا
دام اپٽي مهر مُرشد مئڪون، طالب ڪيتا تڪرار دا
۴. روز ازل ٿون سگ هوان، دلبر دي مئين دربار دا
آهہِ پير عبدالحق دي چاڪر **سچو** ئي پيزاردا

ڪافي جهنگلو ۱۱ ۴

جيڪي هوندين، سوئي ٿيندين، تون ئي مالڪ موليٰ

۱. تن دا نجهرا چوڙ ڪرا هُڻ
نانءُ پنهنجو نيندين

۲. شاه اتاهون ٿي ڪر چلٽا
ناتہ عذابين ايندين

ڪافي جهنگلو ۱۲ ۴

نيٽاندا هُڻ ناز، سائون مزگان نال مريندا

۱. دل اساڏي تتر آهي
چشم شهان شِهباز

۲. باشا برهہ ماهيدا
ڪردا برسر ني پرواز

۳. اِهين بي پرواه دي اڳون
ساڏي نِتُ نياز

۴. **سچو** صدقي سڄڻ تؤن
جو رهندا وچ دراز

ڪافي جهنگلو ۱۳ ۴

ڪيوين وساريوَ، وو ميان! عاشق ديس اساڏا

۱. نال اساڏي ياد ڪرين سيئي
ڪي تا ڏينهن گذاريوَ

۲. ڪنهين ويلي اٿان اسانڪون
سچو ڙي ڪين سنياريوَ

داستان ڇهون

سارنگ جي ڪافين جو

ڪافي سارنگ ۾ بلاولي ۱۴ ۴

جيءُ آئين ڀلي آئين ٿون، ڪنهن منزل مون ڀهچائين تون،
ٿو موٽي سر وڃائين تون

۱. سرمد کي ڏيئي لت ڪُهايئي، سوريءَ تي منصور چڙهايئي، شيخ عطار جو سِرُ وڃايئي
هاٿي هيڏي پنڌ پڄائين تون

۲.زڪريا ساڻ ڪرت چيرايئي، يوسف کي منجهہ کوه وجهايئي، شمس مُلن جي هتون مارايئي
عاشق ٿو آزمائين ٿون

۳. جٿيو ڪُفر صَنعان وجهايئي، بُلي شاه کي ذبح ڪرايئي، جعفر کي درياءَ ٻوڙايئي
تن کي پار لنگهائين تون

۴. گهاٽي ۾ بلال پيڙايئي، عنايت ۾ ميدان مارايئي، ڪرمل کي هن حڪم هلايئي
ڦيروءَ ڪَنڌُ ڪپائين ٿون

۵. قاسم دُرن ساڻ ستايئي، موسيٰ کي بي سُهاڳ وتايئي، آڪيداس تعزير ڏوايئي
سو اڄ ساڳيو آهين تون

۶. **سچو** سنڌئي پنڌ پڇائي، گهوريو پنهنجو سِرُ گهمائي، نَهيءَ واري ڳالهہ ڳالهائي
عاشق ٿي فرمائين تون

ڪافي سارنگ ۱۵ ۴

عشق اسانوت آءُ، اڄي تو تا سانوڻ لايا

۱. چئنچل چيعل تي چوڏاري، مينهنِ رات ڪئي موچاري
عزت لذي آسمان، پرينءَ اڄي پير گهمايا

٢. بوند بره جي برسي باري، جوش اکين سون جَرَ تيا جاري
بيحد تيا باران. اصل ڪؤن واه وهايا
٣. گل ڦل گاهن ڪئي گلزاري، مچيائون سارنگ جي سرداري
سهسين تيا سامان. اکين اڇي آگم لايا
٤. يار **سچل** چئي مُحب ملياسي، بيشڪ دل جا درد لٽاسي
شاهي رکيائون شان، اڇي تن حڪم هلايا

ڪافي سارنگ ١٦ ۴

آتش عشق دي آنبهہ ڪيتا، چڻگان پاهر پئيان وو
١. آڳ دا شُعلہ ويک ڪرا هُڻ
پج ڳيان سپ سئيان وو
٢. آڏيان آتش عشق ارانيان
ڏوريان تابش تئيان وو
٣. متا عشق ميڏي دل اُتي
رمزان ڪيتيان رئيان وو
۴. باه برهہ دي پڙڪا ڪيتا
آپي دلبر ڏيان وو
۵. لڳيان قناطان **سچو** سچ ديان
آءُ نيڻان تي نيان وو

ڪافي سارنگ ١٧ ۴

پانڌي منهنجي يار کي
ساري چئج سلام
١. چئي مُڪا هوا ڪيترا
ميان الله پرت وارا پيغام

٢. اوهانجي ني اچڻ جا سائين الله
هُل پون هنگام
٣. محبت منهنجي وي روز ازل کنون
توسان محب مُدام
٤. سچو جيها ميان ڪيترا سائين الله
تنهنجي در تي غلام
٥. ڪڏهن ڪندين يار اسان ڏي
اچڻ جا انجام
٦. عشق اوهان جي شور مچايو
هُل پون هنگام
٧. پانهي گولي يار سچڻ جي
ميان مُلهہ خريد مدام
٨. روز ازل کنون آهي، اوهانجو
سچو سنديوَ سام

ڪافي سارنگ ١٨ ۴

شئي آهيان ڪاڪيون کهڙي جا سمجهي نہ چاڻان
١. بعضي پايان پُتلي يا آهيان گڏي ڏور
ياگوءِ آهيان هٿ يار جي يا وانگيءَ وانگر زور
٢. يا تہ محل آهيان جنهن ۾ شاهنشاه
بوليون ڪري ڪيتريون تو دَرُونئون داناه
٣. يا تا گهوڙو آهيان، جو هلائي هسوار
يا تہ مؤج درياءَ جي جا پوڙي تي پاهار
۴. يا ميندئَ گل تا آهيان جنهن اندر لالائي

يا آهيان گل گلاب جو جنهن سِرَ ۾ سرهائي
٥. يا تہ چشمون آهيان جو آبر پريو آب
تهن ۾ سايو سج جو يا پاڇو ئي مهتاب
٦. ياتہ پاڇو حق جو آءٌ اصل کون آهيان
جنهن ۾ ڳالهہُ ناهہ تا سوپي تا ناهيان
٧. ڳالهہ **سچوءَ** تا سمجهي کؤن هاديءَ اهائي
تا غير خدا جو ناهين آهي صاحب سدائي

ڪافي سارنگ ١٩ ۴

وٺيون سين وه واهہ
پڙهندي پروانو پرين جو
١. اوڏا مينهن ملهار تيا
گل ڪليا ۽ گاهہ
٢. سيئي سڄڻ سامهان
حال پائي همراهہ
٣. محبت پنهنجي من ۾
چوريءَ مچايو چاه
۴. سِڪَ تا سڄڻ جي
اُجهايو آزاهہُ
٥. ديس ڇڏي پرديس ويا
دوست پرين داناه
٦. هوتن ڏانهن نہ هڪڙي
مڙيئي مانڏانهن
٧. پرين جي پيغام ڪيو
آرامي ارواح

٨. قاصد تو تان آءُ كريان هي
سر صدقي ساهُ
٩. اگڻ آسروند جي
آٿينदن الله
١٠. سچو چوي رب ميڙي
روز پيچان آءُ راه

ريختو سارنگ ٤٢٠

ليا بره بلبلی سوں، جب رت آئی بہاراں
فریاد وصال سیتے کرتا جوں بے قراراں
١۔ ہم حال اس کوں پوچھا، عاشق گُلوں کا تم ہے
کہہ وصل یا ہجر ہے، روتی ہو زارزاراں
٢۔ منقار بیچ گل ہے، کرتی ہولکھ فریادیاں
کہہ یھی سبب کیا ہے، حاصل ہے گل ہزاراں
٣۔ اُس مجھ سون پھر سنایا، اے بے خبر بره کا
اس کام میں رکھا ہے، مجھ کوں رے آن گاراں
٤۔ آندیاں نہ خوش فریادیاں، موریاں رے اس صنم کو
تس واسطے نہ چھوڑوں سچُو رے یھی پکاراں

كافي سارنگ ٤٢١

مارڳيان تلواريان، اكيان تيڏيان خون كريندَيان
قهر كمائيندَيان
١. بجلي وانگر جهلڪا ڏيندَيان
پارپيان كتاريان
٢. مئين نمائي دي مارڻ كارڻ
فوجان چڙهيان باريان

۳. آءُ ساجن لهين سچوءَ سنيالان
مهر كرين سرماڙيان

ڪافي سارنگ ۴۲۲

رانجهن نُون پرچاوين، ڪيڙا رُنا تہ پي گهوليا وو
۱. مئين رانجهن دي رانجهن مئيڏا
ڪيڙا ڪوئن بلائين
۲. لوڪ آکي چاڪ منجهيندا
رانجهو سِر دا سائين

ڪافي سارنگ ۴۲۳

تُنهنجي چشمن چيٽڪ لايو
آءٌ هاٺي ڪيئن ڪريان
۱. ڪل نہ مونکي ڪا هُئي
عشق اچانڪ آيو
۲. دل اسانجڙي لعل لپيٽيو
رمزن جو رنگ لايو
۳. سدا گهرجي سپرين!
محبت جو مون مايو
۴. راتيان ڏينهان يار سچل جي
روح جو ايڏهن رايو

ڪافي سارنگ ۴۲۴

يار تئين وڃي ياقي، متان هي وسارين ميان
۱. پيو سيو مُون وسريو
بره رهيو هڪ باقي

۲. تنهنجي طالب آهيان
مُحب مون تا ميثاقي
۳. ڪم منهنجو ڪيچ ۾ وو
هاڙ هو سڀ هلاڪي
۴. لاهج پنهنجي لطف سان
گولي ڪؤن غمناڪي
۵. ڪر پاچاٽي پانهنجي
سچو هي ڪُساڪي

ڪافي سارنگ ۾ بروو ۴۲۵

نيو هي نماٽي نال، مَ ڇِڏ يار
۱. جيهي تيهي تانهجي
سا تا پرين پال
۲. پير پيادي هلندي
جيهي تيهي حال
۳. هر دم اوريان دل دي اندر
ڳجهي تيذي ڳالهه
۴. سائين لڳ **سچو** دي اُتون
ورق وڇوڙيدا وال

داستان ستون
بروي ۾ تلنگ جي ڪافين جو

ڪافي بروو ۴۲٦

اسين ساڳي خُود آهيون، عام چوي ائين ناهي

١. ماڳ انهي ۾ وي ميان شاهه منصور جون وي. ڏنيون لک گواهيون
ڪيئن چڙهيو وڃي ڦاهي

٢. شاه شرف جي ني وي ميان سر تي سَمهيون وي. سر وُڙهيون سرواهيون
عشق اوقات پي آهي

٣. بتخاني ڪون وي ميان رهي بيزاري وي. ڪيئن ڪعبہ ڏي ڪاهيون
دين ايمان پي چاهي

۴. ساعت هِن ۾ وي ميان سڀ چنيون سي وي. ڦِڪل واريون ڦاهيون
چاڙهہ انهيءَ توڙن ڪير لاهي

۵. زوران زوري پون اوقاتان وي ميان. ڏاڍيون بره جيون باهيون
سچو آهي ڪڏهن ناهي

ڪافي بروو ۴٢٧

هيءَ غريب نماڻي، ڪيئن بيراڳڻ ڪيئي

١. معاف مدايون ڪر تهين تئون الله لڳ آرياڻي
پيش اچي جا پيئِي

٢. بيٺي آهيان يار انهيءَ تي حُب منجهوُن هوتياڻي
ڳالهہ چُڪيءَ جا چيئِي

٣. هڪ خيال ني دل تي تُنهنجو تنهن ڪَيَسِ جوڳياڻي
خيال پيا سڀ ڪيئِي

۴. واعدن واري ڳالهہ اسان سان هوت ڪَيَئي جا هاڻي
ڪيئن وسري سا ويئي

٥. ڏک ڏوراپا کهڙا توسان پرين سا ڪيئي پڇاڻي
نال نماڻي نہ نيئِي

٦. پري ناوڪ نينهن جي سائين **سچوءَ** کي. ني سجاڻي
هوت پري جا هيئي

ڪافي بروو ٤٢٨

آڪوڙي آءٌ ڪير، آهيان ذات نہ ڄاڻان ڪير وي

١. سهي ڪري ڪين سگهان ٿو
پينر پنهنجو پيرُ

٢. ڪاتؤن تي آءٌ ڪاتي آيس
پريؤن پاڻم پير وو

٣. ساڱوئي سو رانجهو آهيان
تنهن ۾ ڦند نہ ڦير

٤. پاٽون ڄاڻي پير گهمايم
سرهو ڪيڙم سير وو

٥. جوڳي تي ڪر جوڳ پڇايم
ڏاڍو ڪيم انڌير

٦. مکي منجهہ مسيت بنايم
جٽيون جيسلمير

٧. **سچو** نانءُ نہ آهي منهنجو
هڏ نہ آهيان غير وو

ڪافي بروو ٤٢٩

آهيان آءٌ اسرار، جيڏيون! مونکي ڪير پانيو ٽيون

١. ڪن نہ ڏيان ڪيچ ڏي
پنيورؤن بيزار

۲. چڙي پاتشاهي پانهنجي
ڪيڙم هِت شڪار
۳. آيس هن عالم ۾
باري چائي بار
۴. آٽيون صدق يقين سان
اديون ڙي اعتبار
۵. نوري ناري ناهيان
آهيان رب جبار
٦. ماريو آهہ منصور جي
خُون هن خمار
۷. مُرشد پانهون نہ چيو
تون **سچو** آهين سردار

ڪافي بروو ۴۳۰

دوست تنهنجي درد جي هي ڳالهہ
آءٌ ڪنهن سان ڪريان
۱. چڙ پرين پرڏيهہ تون ميان!
ڏک اوهان ٻاجهون ڏريان
۲. دوست رَهہُ هِن ديس ۾، ميان!
ساهہ سرُ منجهون سورن پريان
۳. لڪ سيئي وٺي لنگهيس ميان!
پُورئون اوريان پريان!
۴. ساڻ چرخي چت جي ميان!
وره جا ڌاڳا وريان

۵. سِرُ **سچو** چوي پانهنجو ميان!
دوست تو آڏو ڏريان

ڪافي بروو ۳۱ ۴

ڪنهن ٿون آپ لڪائِئي وو ڪنهن ٿون آپ ڇپائِئي وو
۱. ڪسدي ڪيتي رانجهن سائين
جُهونا بگل هنداِئي
۲. تون تا تخت هزاري دا سائين
ڪيون ڪر چاڪ سڏائِئي
۳. جوڳي هوڪر مُرلي هٿ ڪر
دردر ڦيرا پائِئي وو
۴. منجهيندا تون مانجهي هوڪر
ڪيڏا هُنر هلائِئي
۵. سڀ سنيان دي وچون والي
ويڙها ساڏا وسائِئي
٦. بار بره دا سرتي چا ڪي
سچو نام ڌرائِئي

ڪافي بروو ۳۲ ۴

تون تا وسين منهنجي من ميان!
توڪي چئي ٻُڌايان چا
۱. هوت سنديوَ آءُ حاضري
ٻيون سي ڏنڙيم ٻن ميان
۲. مقصد منهنجو تون ٿئين
ٻيا ڪعبي نيت ڪن ميان
۳. آءُ گهٽو گهوري تن جي
ڪيو سر صدقي جَن ميان

۴. عـــرض اِلاهـــون عـــاجزن
كـوه نـہ كـريـن كـن مـيـان
۵. اكـــين عـــام آوڙي تـــوكـــي
جانـــي ڏنـــو جن مـــيـــان
٦. آهـــي **سچوءَ** كـــي ســـدا
طـلـب تـوهـانـجي تـن مـيـان

كافي بروو ۴ ٣٣

سوئي كـم كـريجي، جنهـن وچ الله آپ بڻيجي
١. وچ مـيـدان مـحـبـت والـي
دم قـــدم ڌريـــجي
٢. اها تـكـبير فـنـا في والي
پـهـلـي پـهـر پڙهـيـجي
٣. مـــار نـــغارا انـــاالحـــق دا
سُـــولـــي سِـــرُ چڙهـــيـــجي
۴. انـدر پـاهـر هـكـو هـويـون
مـوتـواقـبـل مـريـجي
۵. وچ كُفر اسلام كـڏاهـان
عـــاشـــق تـــانـــہ اڙيـــجي
٦. سبحـانـي ما اعـظـم شـانـي
سچو سِرُ ســـٽـــيـــجي

كافي بروو ۴ ٣۴

مئين ويسان تخت هزار، چوڙكي جهنگ سياليندا سنيان وي
١. پابل وير تي مايو مئينوُن، حيلي كرن هزار
مئين تا شرم حيا كنُون ڳيان وي

٢. لوڪاندا ڪوئي غرض نہ مئينون، رووان زارو زار
مئين تا در سُهڻيدي پئيان وي
٣. رنگپور مئڏا روح نہ ڀاوي، ڪيڙي سڀ خوار
مئين تا مِلڪ رانجهو دي ٽيان وي
٤. ويسان ويسان مول نہ رهسان، سٽ سيو سينگار
سچو بره لائيندا ٻهيان وي

ڪافي بروو ٣٥ ۴

ٻول نہ ٻئي ڪنهن ٻِل، تون تہ آدم ناهِئين
١. لڪو تو لاتيون ڪرين
جيئن باغ اندر بلبل
٢. ملڪن تي سجدا ڪيا
واهہ متي تنهنجو مُلهہ
٣. ڪير ٽَپائي ڪير ڪُڏائي
شاه بنا دُلدُل
۴. احد منجهاروُن عبد سڏايُئي
هُئين تا پاڻ اصل
٥. **سچل** چوي سچ تي آئين
ڪونهي ٽُنهنجو ٽُل

ڪافي بروو ٣٦ ۴

ساروئي سِرُ آهي، ڪاٽي سچل ڪاٽي ذات سچل جي
١. مؤج درياء حُباب ڪڙا ڪيا
چاٽج ڪو شڪ ناهي
٢. آهي اُونهو اسِرار الهي
چا منجهاروُن چاهي

٣. پنهنجي پاڻ پسڻ جي ڪارڻ
ناهه لڪين تو ناهي
٤. عاشق عشق معشوق اِهوئي
ڏانوُ ڏاڍو ڪيو ڏاهي
٥. اِلاالله اثبات مڙيوئي
”لا“ کي ڇڏ تون لاهي
٦. لي مع الله سمجهه اشارت
فيل لنگهيو منجهه پاهي
٧. وات اِهائي وحدت واري
ڪامل ايندا ڪاهي
٨. اوئي اندر اوئي ٻاهر
ڪيئن چوان ائين ناهي
٩. ڳالهه **سچل** جي سالڪ سمجهن
لوڪ ليکي ٻيو ڇاهي

ڪافي بروو ٣٧-٤

هيئين ۾ وڄ تون ماريون
هوت نماڻيءَ کي ميان
١. سڪ ٺُنهنجي سپرين!
ڪُوڪان هنڪي ڪاريون
٢. پرين پري ڇو وڃي
ٻارڻ دل ۾ ٻاريون
٣. ٻاجهه ٻاروچا تو ٻوي
سُڻي ضعيف جيون زاريون
٤. جايون ساري جيءَ ۾
وره اوهانجي واريون

۵. ميان مشتاقن جون
سهڻ آرياڻي آريون
٦. سُک اُتي تيوَ سپرين!
ڏک هتي ڏيهاڙيون
٧. راتو ڏينهان تو روئي
سچو توکي ساريُون

ڪافي بروو ۴۳۸

هوت ڪڏهن هت ايندو، ڪَهڻ ڪانگا ڪَل ڏي ڪا
١. چڙڪي وهِندؤ اتهين
ڪي ساڻ نماڻي نيندو
٢. هيڪند اچي هوت مُون
هِن تکي سان تيندو
٣. پاڻ پنهنجو سپرين
ساڻ غريب گڏيندو
۴. پکا پاڇاڻن کي
اوڏا يار آڏيندو
۵. هوت پنهنجا هتڙا
هن ڏکي تي ڏيندو
٦. سنگت پنهنجي سپرين
سچوءَ کي ب سڏيندو

ڪافي بروو ۴۳۹

عشق عقل ڪيا لڳي، وو لڳي سُڻ ري قاضيا
١. دوڙ عقل دي ڪتلي توڻي
عشق دي منزل اڳي وو اڳي

۲. نال عقل دي ڪيئي پساري
ڏيک بره ڪنون ڀڳي وو ڀڳي
۳. مئين رانجهو دي رانجهو مئيڏا
ڪيڙا ڪيون وت وڳي وو وڳي
۴. بوءِ بره دي جنهان نون هوئي
يار اُنهان نون نڀڳي وو نڀڳي
۵. دوست منگي تو **سچو** جنهان نون
پرت تِنهاندي تڀڳي وو تڀڳي

ڪافي بروو ۴۴۰

عشق عقل دي نهين نهين، سُڻ ري قاضيا
۱. مسلي واليان ڳالهيان چوڙين
اڳون اسان ناپهيون ڀهين
۲. وَسُ اساڏا ڪوئي نہ آها
نال اسان ڪيون کهين کهين
۳. عشق اسان نون وي علم تسان نون
نال اسان ڪيون نهين نهين
۴. صاف دليان دي ڪيئي هوسن
پت پراٽي ڪنهين ڪنهين
۵. عاشق هوڪر آءُ **سچوري**
سوز سجڻ دا سهين سهين

ڪافي بروو۴۴۱

پرديسي گڏيا دوست لو هجر هلاڪي
آيا اڱڻ منهنجي جن ڪيو فراقي

١. جن ڪاڻ سِڪيس سال ويٺي واٽڙين تي
مون ساڻ اچي سي مُحب ٿيا مُلاقي
٢. پرديس لڳ مُون تي پاندي روز پڇايا
مونکي ڪانہ پئي خبر اچي سي ٿيم اوطاقي
٣. پهريون پاندي هٿ پاڻ مُڪائون ٿي
هاڻ هڪ ٿيا مُون سان جي يار هوا ياقي
۴. آهي سڳ **سچو** دوستن جي درجو اصل ڪون
تن ڏيڻ ڏوراپو ناهي مست ميثاقي

ڪافي برور ۴۴۲

يار پانڌي ڙي ميان يار، ساٿي ڙي ميان پلو ڙي ميان
ڪيچيئڙا يار وي پيليئڙا ڪڏهن اسانوٺ ايندا
١. هوندا اسانوٺ يار هميشه
ڪي ڏک ڏئي پوءِ ويندا
٢. اهو اٿم آسرو
چوري تان چڏيندا
٣. صاحب پنهنجي ساٿ سان
هي غريب گڏيندا
۴. پڪا پنهنجا چؤ ڙي ساٿي ميان!
ڪي هٿ عجيب اڏيندا
۵. **سچو** توتي سپرين پلو ميان!
پاڻ اچي هٿ ڏيندا

ڪافي برور ۴۴۳

دوست دلاسا ڏيئي، ڏک ڏوڙو وري ڏيندئي
١. متان ويهين ماٺ ڪري، يار سڄڻ سان تو پيئي
ساڻ نيٺن دل نيندئي

٢. مون تا ڏنا ڪيترا، مارياسي ڪجلين ڪيئي
اڄ صـــبــح تـــو وٽ ايـــنـــدئـــي
٣. **سچو** آڏو سڄڻان، پانهون ٻڌي آءُ بيئي
سـب بـديـون بـخشـيـنـدئـي

ڪافي بروو ٤٤٤

رات پرينءَ ڪاتي پيئي، اڙي ساتي سُڌِ ڏيجو
١. پچاٽا پرين جي، حال اسان هِت هِيئي
سانڻ ٿَڪيءَ هڪُ تيجو
٢. پسڻ ڪارڻ پرينءَ جي، ڪانگ اُڏايم ڪيئي
نـــال ونـــي هـــي نـــيـــجو
٣. عرض آرياٽي کي، نانوُ ڏٽيءَ هي نيئي
پانهون ٻڌي چڱيان چئجو
٤. **سچوءَ** پاروَن ساتيو! ڪين ڏوراپا ڏيئي
پيرين پانديو وجي پئجو

ڪافي بروو ٤٤٥

حال هلڻ جو مون ناهي، آءُ تا ڪيچ پهچان ڪيئن
١. ناتو نماٽيءَ جو اصل توسين آهي
هي هوت نہ چڏج هيئن
٢. تون تا صاحب سپرين سگ نہ تي ڪو ساهيان
ڪر جاني وٽئي جيئن
٣. پسي حال حقير جو آءُ ڪوهيارل ڪاهي
ڪر **سچو** پنهنجي سِيئن

ڪافي بروو ۴۴٦

آيو منهنجي گهر يار، جنهنجي ڪارڻ
مون ٿي ساٽي سنياپا
١. در پيهي مون آئيو
دوست مِٺو دلدار
٢. سوئي ڳڏيو سپرين
هو جنهن جو جيءَ ڪي جار
٣. بلڪل ڪيائون پانهنجو
ڏنائون قول قرار
۴. معاف ڪيائون مهر سان
جا مونتي هُئي ميار
۵. **سچو** سرهائي ۾ رهي
چڏ روئڻ زارو زار

ڪافي بروو ۴۴٧

منهنجي اکهين لڳي، ناتا هاڻ لڳي دل
الوالو تنهن يار سان
١. روز ازل ڪؤن اکيون لايون سي
دوست مٺي دلدار سان
٢. ڪيئي ڊانا ديوانا ڪيائين
چشمن جي چمڪار سان
٣. دوستن جي در اچي پيس
اصل سچي اعتبار سان

۴. پـريـن اسـان وٽ پـيـهـي آيـو
صـورت جي سـيـنـگـار سـان
۵. جيـڪـي ٿـئي تـو جوش وارن سان
سـو نـہ ٿـئـي هـوشـيـار سـان
٦. نـاز نـيـاز جي نـيـنـهـن وارن کـي
تِـڪَ ڪـيـو تـلـوار سـان
٧. سـر **سچوءَ** ڪيو صدقي سائين
عـقـل ڇڏي اختـيـار سـان

ڪافي بروو۴۴۸

هُو ڪهڙي وات ويام، آءٌ تا ڳوٺ رهيس سڀ ڳولي
١. عـشـق تـہ عـاشـقـن جا اڳهـين تـي ٻُڌام
تـولـي ڪـيـئـن لـڪ نـولـي
٢. ڪوڪان چڙهي ڪوه تي ڪيچيڙن کي ڪيام
چولـي سـر مـون چولـي
٣. ڏوريندي مون ڏونگرين، سرتيون سال ٿيام
هـاٺـي رنـدلـڏم مـون رولـي
۴. **سچو** آءٌ تـا نـاهـيـان، پوءِ ساري سُڌِ پيام
تـو پـاڻ پـاروچو پـولـي

ڪافي بروو۴۴۹

ڳلي ڳلي مون تي ڳولي ڳولي، يار سڄڻ تنهنجي ڪارڻ
١. ڇڏي لاڳاپـا لـوڪ جا، اسـان تـا پـانـهـپ پـولـي
٢. ٿيس ديواني دوست اوهان لاءِ، ڪري ڇيهاڙيون چولي
٣. اچي اچانـڪ انـدر اسـانـجي، حُب مـچائـي هـولـي

۴. اصل لاکون آهي اوهانجي، هيءَ غريب سا گولي
۵. سڪ وارن کي سچو ملندي، ٿڪر منجهؤن ٿولي

ڪافي بروو ۵۰ ۴

اڄ تا خبران آيون آيون، دوست اوهانجي ديسؤن
۱. وري وسائيندو سگهڙي جاني
پسو پهنجيون جايون جايون
۲. تہ کو ويندين نکري هيئن
پٻلي کين پانيون پانيون
۳. ڏک وڏو ئي ڏيل منهنجي کي
وئين تون لعل لايون لايون
۴. راتو ڏينهان روح پنهنجي سان
ڳالهيون سنديوَ تا ڳايون ڳايون
۵. اڄڻ اوهانجي جُون طرف **سچوءَ** جي
شال وري تين وايون وايون

ڪافي بروو ۵۱ ۴

قلندر جوڳي کيسي تو بين بجائي
۱. دل درياه ديان سؤ لک لهريان، لهرين نال لڙهائي
۲. رانجهن آيا اڱڻ اساڏي، سُرهي سيج وڇائي
۳. الگ لکيو ني اکهين، سُهٽي نال سدائي
۴. مئين رانجهن دي رانجهن مئيڏا، لؤن لؤن رانجهن ماهي
۵. **سچو** هي مسکين الله دا، در در باب تي مائي

ڪافي بروو ۴۵۲

ڪريان اسرار مئين ظاهر هُئي حيرت ۾ حيراني
نڪا ڪا جوڙ جسماني رهي ڪٿ شڪل انساني

١. عجائب بحر وچ پيوسي، جسم ۽ جان ڪون ڳيوسي
لهر آپي آپ هُڻ تيوسي، تئي سڀ مؤج نوراني

٢. سنو منصور ڪي سرسي، سُولي ڪنون نہ ڪڙا ترسي
بره دي بُوند سر برسي، جسم ڪنون ٿيا فنا فاني

٣. ماريُس اناحق دا نعره، ٿيا هس جسم سو پارا
پڙهيُس سِرُ حق دا سارا، ڪيتُس جند جان قرباني

۴. نظر ڪوئي غير آئندا نہ دم وچ غير سماندا
آپ نال آپ لؤن لائندا، تئي سڀ رُوح رُوحاني

۵. منجهہ انا اليہ اشارت، هُئي عبرت همہ حيرت
جيهي وحدت تيهي ڪثرت، **سچو** هي سِرُ سُبحاني

ڪافي بروو ۴۵۳

اهو ويو هاٺي ڪاڏي، جنهن سچو سو نانءُ سڏايو

١. مُڪڙيءُ منجهؤن ني وي ميان ٿيو گل پيدا وي ميان
مُنهن ڪري بيٺو ماڏي

٢. سُڌِ نہ پيئي وي ميان طرف انهي جي وي ميان
جان جٿو ويو جاڏي

٣. اهو هلي ٿو وي ميان اهو چلي ٿو وي ميان
گوشو ڪيو وڃي ڪاڏي

۴. ڏيهہُ ڏاڏاٿو وي ميان اڳ ڏنوسي وي ميان
پلڪ ڪئي پڙ ڏاڏي

۵. نانءُ **سچوءَ** جو وي ميان ويو اوڏاهين وي ميان
طلب وئي پي تاڏي

ريختو بروو ۴ ۵۴

خدا كس جا نهيں چهپدا، الـه جگ لوك سارا هے
نـه كوچے نا گلى چهپدا، الـه جگ نوك سارا هے
١ـ بـه هر جائيں بـه حاضر هے، اندر باهر بهى ناظر هے
اكهيں كهولو تو ظاهر هے، الـه جگ لوك سارا هے
٢ـ كهاں دعوت كى درويشى، كهاں دردوں سے دلريشى
كهاں ركهدا هے بدكيشى، الـه جگ لوك سارا هے
٣ـ كهاں لكهه ورد پڑهتا هے، كهاں آپ نال لڑتا هے
كهاں خُوناب كرتا هے، الـه جگ لوك سارا هے
٤ـ كهاں بازيگراں بازى، كهاں ميدان كا غازى
كهاں مفتى كهاں قاضى، الـه جگ لوك سارا هے
٥ـ كهاں دلقى گداگر هے، كهاں پيرى مجاور هے
كهاں سلطان سرور هے، الـه جگ نوك سارا هے

ڪافي بروو ۵۵ ۴

تون آهين صاحب صورت جو، هي آهي غلام تنهنجو
آهي ذوق شوق سهڻا مونکي مدام تنهنجو
۱. جي آهن اصل اوهانجا، سي ناوسارجو ميان
مُون تي آهي مقرر، سائين سلامُ تنهنجو
۲. راتو ڏينهان روئڻ ۾، هينئڙو اُداس هُئيڙو
رهبر آئي رسائيو، پريم پيامُ تنهنجو
۳. دلگير تون متان ٿئين، ڪر دُور درد کي ميان
اول آخر اسانوت، هوندو مقام تُنهنجو
۴. رد ڪر فنا فڪر کي، اُميد وار تي رَهه
هِت هُتِ يقين چاڻج، آهيان امام تنهنجو
۵. تون آهين اصل اسانجو، آهيون اسين سي تهنجا
آهي قبول ڪُلي، **سچو** ڪلام تنهنجو

ڪافي بروو ۵٦ ۴

آءُ اصل ڪؤن آهيان گولو غلاَم ٿنهنجو

۱. مونسان وعدو ڪيڙيءَ ويهي ڪالهه پڪي هنِ پيهي
ناهيان ڏور اوهان ڪؤن ڏيهي، ڪن لايان ڪلاَم تنهنجو
۲. تنهن ڏينهن لاڪُون تائين، مُنهنجو ساه سڪي ٿو سائين
پيو اوچتو هندائين، دلڪي دام تنهنجو
۳. چِڏ سڀ لاڳاپا لاهي، اَهو وجڻ تہ واجب ناهي
اهو فرض اسان تي آهي، سجدو سلام تنهنجو
۴. ڏاڍا خوني نيڻ خُماريئي سي ڏاڙي ڪارڻ ڏاريئي
ملڪ نيٽن سان ماريئي هر جا حُڪام تنهنجو

۵. آئي سائين ڏهون وراڻي ٻيا خيال ويا اُڪاڻي
تون تہ سرور ٻڻي سجاڻي، **سچو** آهي امام تنهنجو

ڪافي بروو ۴ ۵۷

سڄڻ تنهنجو بره ٻاري، اسانجي تو ساڻ ياري
آءُ تا ٻانهي تون تا سائين، ٻڌي ٻانهان ڪيم زاري
۱. اچانڪ لؤن جا تو لائي، پئي تا ڪَل نہ مُون ڪائي
وٺيئي جائي ڪيئي سائي، ٻاتيسُون ڳل ڳچيءَ ڳاري
۲. وڏوسين طلب ۾ توئي، نہ هو هِت حال مون ڪوئي
چوان هي حال ڪنهن روئي، معلوم آهي توکي ساري
۳. اَليلان عشق جي لايون، ويون وسري سيئي وايون
اسانجي طرف ڏي آيون، ڪئي سب لوڪ بيزاري
۴. لڪان ڪيئن ڳالهہ هن دم جي، ڏاڍي آهي راه هو غم جي
ملامت ڪُل عالم جي، اسان تا اصل اختياري
۵. **سچو** ڪرسو شڪرانا، پُڇي نا بره بيگانا
توڙي هت ٿياسي ديوانا، مليوسين دوست هڪواري

ڪافي بروو ۴ ۵۸

جڏهن پرين پاتم جهاتي، تڏهن حاجت ناهي حج جي
۱. اڄڻ ساڻ اُنهن جي يارو، عشق ڪئي اثباتي
۲. سڀ ڪجهہ ٿيئڙم حالون محرم، وسريم ذڪر ذاتي
۳. چوريءَ چوريءَ يار سڄڻ سان، ڏس **سچو** دل ڦاتي

ڪافي بروو ۴ ۵۹

تيان خوشيان، جو پانڌي آيا هي
اُهين دي پار دا، پلا ماهي يار دا

۱. گهنڪي نياپي وي دلاسي دي وي ميان ساڏي طرف دي نال
پـــنـــيـــان ســـئـــي چـتـــيـــان
۲. مئن وي اياٽي نينهن ڪي چاٽان ڳوڙهي عشقدي ڳالهه
لـتـــيـــان ســـي نـــيـــتـــيـــان وي
۳. ندي ڪناري وي رانجهن سائين، جاري چاڪاندي چال
ڪـــتـــيـــان ســـي مـــتـــيـــان
۴. تلي ڪرڪي سڀ سياليان وي. آنديان اپٽي خيال
ڇَتـــيـــان ســـئـــي مـــتـــيـــان
۵. رانجهن سائين تخت هزاري دا وي مئن ڪيا. هير سيال
وتـــيـــان ســـئـــي ڪُئـــيـــان
۶. جهنگ سيال يي وي **سچو** ساري وي ميان! ويڪو اساڏڙي چال
سَتـــيـــان ســـيُ چُتـــيـــان

ڪافي بروو ٦٠ ۴

اصل اسانجڙو آهي، ننگ پاروچل توتي
چڏڻ مناسب ناهي، ننگ پاروچل توتي
۱. ذرڙو جنهنڪي ذوق ٿُنهنجي جو
چپر تـــهـــنـــڪـــي چـــاهـــي
۲. جاڏي گهمائين تاڏي گهمون ٿا
ڏور وڏي مـــــون ڏاهـــــي
۳. جيهو تيهو يار اوهانجو
چـــڏڻ لائـــق نـــاهـــي
۴. ترين برين يار تڪيءَ ڪي
رس ڪـــوهـــيـــارل ڪـــاهـــي

۵. ساه **سچوءَ** جو در تنهنجي ڏانهن
هڏ نہ آسرو لاهي

ڪافي بروو ۴۶۱

نتي وٽي ڳالهہ پي، ڙي جيڏيون! مونکي نتي وٽي
۱. آءٌ نہ ڪنديس وي اهڙي پلو ميان
ڪيچين جا مونسان ڪي
۲. اوهان مِڙن ۾ وي مَستُ جو تيڙس
پيالو عشق جو پي
۳. اوهين مڙيئي وي عقل واريون وي
آءٌ جو بيراڳڻ ٿي
۴. **سچو** پڇاڻا وي سپرين، پلو ميان!
ڪوه ڪنديس هتي وهي

ڪافي بروو ۴۶۲

آهي انهن اکين کي، خاصو خُمار تنهنجو
وينو وني مان آهيان ڪامل قرار تنهنجو
۱. هن کي اوهانجي ٻاجهون آهي نہ ماڙ ڪائي
هي تا غريب آهي اميدوار تنهنجو
۲. ٿي پاڻ ڪؤن پري تون، فرمائيو اوهان جو
آهي ڄميل اصل ڪون، هي اعتبار تنهنجو
۳. هن تي ڪرم وڏو ڪيو، جو درد دل ٻَڄايُوَ
ساريان لُطف سنياريان، ني بيشمار تنهنجو
۴. چاهؤن تيو اوهانجو، دامن لڳو جو آهي
سچو غلام چاڻي جو، داغدار تنهنجو

ڪافي بروو ۴٦٣

لنگهي ويون ڪالهہ قطارون، ڪُونجڙين جون
ڪيچ وڻن ڏنهن ميان
١. ڪنديون ويون وو ڪيچ ڏي ميان، الا
طرحين طرحين تنوارون
٢. ويچاريون ميان الا ولر ڪيو وڙڪن
ڦتي تيون سي قارون
٣. ولر ڪُونجڙين جو، ميان
الا ڪنهن اندوه اُڏاريون
۴. انهن جي افسوس جو، ميان الا
پونديون ويون پچارون
۵. اتن ڳانا پت جا ميان الا
موتين مڙهيون مهارون
٦. **سچو** هليو سوز ۾، ميان الا
لاهي لوڪ مياروں

ڪافي بروو ۴٦۴

مني اساڏي ڳالهہ اتي ڪوئي نہ يارو
اهو افسوس اسان ون ڪِهندا وت ميان
١. دشت بلا ڏنهن اسان جو ويندي وي
ڪوئي نہ چلدا نال
٢. ڪڏهان دي اسان ڏسدي آئندي
درد مندان دي چال
٣. مرڻ جيوڻ تي آوڻ جاوڻ وي
پوين نہ اهين خيال

۴. ڏيندئين صلاحان لوڪان نون ڪيهيان
سچو تون آپ سنڀال

ڪافي بروو ۴٦٥

ندي دي ڪناري ڪڙا وي رانجهو وي، چل ويکو ڪريندا ني زاري
پيچ پيچ آيا سو راج سياليندا وي. ونجهلي وڄيندا ٻهون ٻهون روندا
ليندا اکين رک رک ياري
۲. ڪڏهان ڪڏهان سو تا ٻيٺا روندا وي، ڳالهه سياليندي سيکنون پڇدا وي
اُهين تي آيا ڪوئي بره باري
۳. سوهيدا سپ ويس ڪريسُون وي، چُوئي نال چنڊي وال ڳنڌيسون وي
تن ڳل گهتيسون ڳاري
۴. مُشڪ گلاب دي نال ڌئيسون وي بويان خوشبويان لڳين لئيسُون وي
ڪرسُون ڪجليان ڪاري
۵. عطر عنبير دا مينهن وسيئسو وي **سچو**، سُرها چاه ڪريسون وي
تنهن تون ٽيسُون وارڻ واري

ڪافي بروو ۴٦٦

اي پرين! تون پاڻ سان هي گداگر نئين گڏيون
۱. هو هميشه مُحب مُون وٽ
وَئُون مَ هيئَن لوئون لڏيون
۲. محبت اوهانجي مون پرين
ڪئين مال هن مِلڪ ۾ مڏيون
۳. مُحب مهميزان اسان تي
وره تنهنجي ڪيون وڏيون
۴. تنهنجي اچڻ جي ڪاڻ مون
جايون سي اکڙين ۾ اڏيون

۵. دوست دلداريون ڏجانئي
چو وچين هنکي چڏيون
٦. ساڻ نيون سانول سائين جي
سگ **سچو** پنهنجو سڏيون

ڪافي بروو ۽ ڪؤنسيو ٦٧ ۴

ڀينر هي ڀنيور، اسين چڏي ويندا سون
وس نہ آهيان پانهجي پلو ميان پورُن ڪيڙو پورُ
هِت رتي نہ رهنداسُون
.٢. جاءِ عقل جي ناه ڪا پلو ميان! عشق ڏيکاريو **هت** زور
اُهو وٺي ويندا سُون
٣. پورهيو ڪنديس وي پِرَ جو پلو ميان! ڀيو تڪ تور
اسين جان ڪي جيئنداسون
۴. ڪاڪيون وچي ڪيچ ۾ پلو ميان، هينئن جو هور
ڏک ڏوراپا ڏينداسون
۵. **سچو** ڏني سجڻ پلو ميان شوق مچايو شور
تن جي پڪي پهنداسُون

ڪافي بروو ٦٨ ۴

تال ميڏي ڪيئي ڪيئي
يار سجڻ تيڏيان ڳالهين
١. فضل ڪرم ڏهون ڏيک تون اپٽي
اسان هتون پيئي پيئي
٢. ڏک ڏوراپي تئيڪون دلبر
مئين رهيس ڏيئي ڏيئي

٣. ڏيک پيارل نال کرم دي
حال مئڏا هيئي هيئي
٤. هتون اساڏي مُحب ملڻ دي
ويل اِها ويئي ويئي
٥. آوڻ مئڏا اڳون تساڏي
بانهان بڌڻ بيئي بيئي
٦. نال نماڻي دي ڳالهين جي ڪيتئ
ياد ڪرين سيئي سيئي
٧. **سچو** حاضر تئيڏي ڪيتا
نينهن اجهل نيئي نيئي

ڪافي بروو ٦٩ ۴

چو تو چنين چو تو چنين، وو محبت لائيئي جُڙيا جاني مون سان
١. بانهو ڪَيَڙُوَ پرين پانهنجو
ڳڻن سان ڳنهين وو
٢. جوڙي هنيوَ جان ۾
اکين پاڻ ٻنهين وو
٣. الا ڦت فراق جا
رکو اچي پاڻ پنهين وو
۴. سگ **سچو** ڪيو در تنهنجي جو
اصل ڳالهه انهين وو

ڪافي بروو ٧٠ ۴

وجڻ آءُ وجڻ وو ڪيئن ڏيان
جُڙيا جاني توڪي
١. وجڻ تنهنجو سپرين!
منهنجو موت ميان

٢. اوهان ڀاڄهون سانول سائين!
وٺي زهر پيان
٣. صورت ٿنهنجي سپرين!
ڏسيو ٿي جيان
٤. **سچو** ڀاڄهون عشق الله جي
ٻيو سڀ آهي زيان

ڪافي بروو ٧١ ۴

زاريون ڪيو زار زار ميان!
ويني رُوان ٻڙي جيڏيون
١. ڪيئن ڪريان ڪاڏي وڃان ميان!
ياقي ٿيڙم يار ميان
٢. راتو ڏينهان ڳالهہ انهيءَ جو
جيڏيون ڙي جيءَ کي جيار ميان
٣. ڀاتو اتم لڳ پرين جي
ڳل هنجن جو هار ميان
٤. عاشقن کي وو سوز **سچو** ڙي
آهي سدا سينگار ميان

ڪافي بروو ٧٢ ۴

آهي معلوم توکي حال، ميان! اسان نماڻن جو ميان
١. راتو ڏينهان، آهي اوهانجو خيال، وو
٢. نانؤ ڏٿيءَ جي، اسان غريبن سان، آءُ يلا ڪر يال وو
٣. آءُ اچي سُڻ وو يار سياڻا، **سچوءَ** جو احوال وو

ڪافي بروو ٧٣ ۴

پرين نہ ڇڏ ٻئي پار، ساريو تهنجيون ڳالهيون رُوان آءُ

١. اگڻ آسـرونـدجي والـي
ايـنـديـن كـهـڙي وار
٢. مـاري هِن مـشـتـاق كـي
كـانـڌ نـه وڃ كـوهـيـار
٣. آهـين جنـهـن تـون آسـرو
سـا ويـچاري نـه وسـار
۴. نمـاڻـيءِ جي نـجهـري
آءُ گـهـڙي هـك گـهـار
٥. كـيئي سچوءَ سـان جي واعـدا
سـي پـرور لـئـي تـون پـار

كافي بروو ۴ ٧۴

مونـكـي هوتـن هاڻي، كونـي تا پنـهنجو كـيو
١. جت گهڻا پيا جڳ ۾ سائين! منهنجو هوت آرياڻي
كنديس كون پيو
٢. لـكـين پـچن پـريـن كـي، آءُ تـا كـيـر نمـاڻـي
سـنـدن نـيـنـهن نـيـو
٣. جيهي تيهي در دوستن جي، عاشق هي اگهاڻي
سـارو كـم ٿـيـو
۴. كـيائـون كـناري پانـهـنجي، هيءَ تا پاڻون ڇاڻي
جـڏو جــيءُ جيـو
٥. پـريـن كـيـو پـانـهـنـجو، سچو سـگ سـڄاڻـي
وڇـــوڻ وِره ويـــو

ڪافي بروو ۴۷۵

پـريـن اوهــان ڪـؤن پـوءِ، مـيـان،
هـــت راتـــيـــون رهـــنـــديـــس ڪـــا
پُـٺي ايـنـديـس تـانـهـنـجي مـيـان الا
لال وري هن لوءِ پوءِ، سُور سهنديس ڪا
واعـــــدا ويـــــڙو وســــــري
هوت ڪيوَ جي هوءِ، ٻئي ٻول ٻهنديس ڪا
پـريـن تـنـهـنـجي پـار ڏهـن،
قاصد اچي ڪوءِ، وري هت وهنديس ڪا
سچو ســــــڪ اوهــــــان جي،
هينئڙي ۾ هوءِ، هوءِ، ٻئي ناهہ نهنديس ڪا

ڪافي بروو ۴۷۶

آءُ اڱڻ منهنجي آري، توکي صاحب ساريان ٿي
١. ونـدر جي نـي وٽـن ۾، مـيـان! الاهـوت مِـلـج هـڪـواري
تـوڪـي گـهـٽـو نـهـاريـان ٿـي
٢. پرين وَڙؤن وو پانهنجي، ميان الا دوست ڏيو دلداري
سـارو ڏيـنـهـن سـنـيـاريـان ٿـي
٣. دوست اوهانجي وو درد سان، ميان الا، ڳچيءَ پائي ڳاري
ســـارو روه رُئـــاريـــان ٿــــي
۴. ڪڏهن ايندين، وو تون پرين ميان الا، **سچوءَ** ڪج ستاري
هـت هـنـجون نـي هـاريـان ٿـي

ڪافي بروو ۴۷۷

پينر هئين نہ پايون، تہ هوت ڪندا ڪا ههڙي
١. عـشـق تـا آتـش جهڙو
لالـــن وجـــن لايـــون

٢. ڏيـنـديـس پـاروچـن ريءِ
پـنـيـور کـي بـاهـيـون
٣. سـرتين سُڌِ نـہ سُور جي
هـي تَنُ وجن تـا تـايـون
۴. ڏنءُ ڏين ٿيون ڏيل کي
سـنـديـون جتن جايـون
۵. **سچو** وجـي سـاٽـڙو
ڇُـپ ڇپـاتـيـون چايـون

ڪافي ٻروو ۴٧٨

ڏي دلاسو دوست هِن کي اصل تنهنجو آءِ ميان
١. هت تـي گذاريان ڏيـنـهڙا، سـانـول اوهـانـجي ساءِ ميان
غُصو نـہ ڪـر غمـنـاڪ سـان، نـاتـہ حـال هـن هـاءِ هـاءِ
٢. دلـبـر اوهـانـجي در بـنـان، جانـي نـہ مـون ٻـي جاءِ
جنـهـن کـي نـہ تـنـهـنجي دوسـتـي، آهـي انـهـيءَ واءِ واءِ
٣. ڏسـي اسـانـجو حـالـڙو، تـون پـيـر اسـان وٽ پـاءِ
پـاڇي ونـي هـي پـانـهـجو لالـن پـهـنـجي ڳل لاءِ
۴. مـطـلـب اهـو محـبـوب ڪـر، طـالبُ نـہ هيئن ترساءِ
آهـي دم اسـان ديـدار جو، ڪـنـهـن وار هـي ورسـاءِ
۵. راتـو ڏيـنـهـان هُوتـانـهجون، ڳـالـهـيـون ويـٺـو هت ڳاءِ
ڪـڻ نـيـڻ نـالـي ڏٽـيءِ جي، هـي سـگ **سچو** سـرچاءِ

ڪافي ٻروو ۴٧٩

هوندي سپ پر سائن ساڻ، جيڏيون
هي پورهيو بندي وجي ڪيچ ڪندي
١. ڪـالـهہ ڪـالـهوٽـي سـپـريـن!
اجان مـون وٽ هـا مـهـمـان

٢. لـڳي ڪـافـن ڪـيـچ جي
پُرزا ڪـنـديـس ڀـاڻ
٣. اتـن اوتـارن تـؤن آءُ
ڪـاڪـيـون ڙي قـربـان
٤. هـٿـي ويـڙو نـڪـري
ڀـاروچو مـون ڀـاڻ
٥. وهـڻ مـونـڪـي وِهـُ تـيـو
چيـتـڪ ڪـيـڙس چاڻ
٦. **سچو** سـوز فـراق جو
ڏئـي ويـڙم ڏاڻ

ڪافي بروو ٨٠ ۴

هيڏي هوڏي نـ نهار، تنهنجي ويڙهي سو تا يار وسي ٿو
١. سـاڻ سـدا آهـي تـانـهـجي
پـريـن نـ آهـي ٻـئـي پـار
٢. ڦـولـي لـهـج پـاڻ مـؤن
ڇـو وجـين وٽـڪـار
٣. پـريـن نـ پـڇج پـنـڌڙا
تـون **سچو** پـاڻ سـنـيـار

ڪافي بروو ٨١ ۴

ڙي جيڏيون آءُ تا پيو نـ ڪندي
منهنجو پيچ پُنهـڻ ساڻ آهي
١. آءُ جنـين جي آهـيـان
سـوتـا مـهـر نـ لاهـي

۲. ڪير ڪميٽي هوت سڄڻ سان
سنگ سياپو ساهي
۳. هٿ وجي پئي هوت جي
وس نماڻي ناهي
۴. سوال **سچو** جو اهو آهي
نينهن سندن نيباهي

ڪافي بروو ۸۲ ۴

ويجها شال رهن، ميان ڏور لايا جن ڏينهڙا

۱. سِگها منهنجي سپرين
پکي مانَ پهن
۲. وڏا طالع تن جا
جن جي راڄ رهن
۳. هن مُنهينجي حال جي
سگهڙي سي سُڌ لهن
۴. طعنا ڏيو تن جا
ڏاهيون سڀ ڏنهن
۵. **سچو** صدقي تن تؤن
جي تا ڪيچ ڪهن

ڪافي بروو ۸۳ ۴

ڏئي مون ڏيڪاري، اڙي وريو ويو در تون دلبر

۱. ڏنم اکيڙن سان، هوءِ هوءِ حُسن هزاري
۲. وس نہ هُن جو ڪو هيو، هوش نئين هڪواري
۳. دين ڪفر اسلام ڪؤن، بره ڪيئي بيزاري
۴. ڪنهن در ڏيان دانهنڙي، مونجهہ انهيءَ مونجهاري

٥. سوز سفيران لايون، هن چُڪي ڪي چؤڏاري
٦. حاجت هن جي نه هئي، جا قاتل فوج قراري
٧. گهٽي مدت ڪان پوءِ اچي، دوست ڏني دلداري
٨. باسيائون تا بره جي ميان! **سچوءَ** ڪي سرداري

ڪافي بروو ۴ ۸۴

هوت ڏهؤن هاٽي آيون
مانڏي خوشخبران هي
١. اچي اڏيون تا اوڏڙيون
جار تُنهنجڙي جايون
٢. چڏي شهر پنيور ڪي
پير وري ايڏهن بايون
٣. تيون جيارن جيڏيون!
اِهي ويچارئ ڪي وايون
٤. **سچوءَ** سنديون دانهڙيون
دوست وري ورنايون

ڪافي بروو ۴ ۸۵

ڏني ڏيڪاري ڙي، ميان صورت سپرين جي لو
١. حسن عہ حُسين عہ جي ڪارڻ، زاري ڙي زاري
٢. ورتيم ساري لوڪ ڪؤن، پينر بيزاري
٣. محبت محبوبن جي، مون اصل اختياري
٤. چوان حقيقت حال جي، هي سچڻ ڪي ساري
٥. هِت هُت ڪندا ڪاڪيون، اُهي مون سان موچاري

٦. **سچوءَ** سـدائـين گـهـرجي، يـارن جي يـاري

ڪافي بروو ٨٦ ۴

ڳالھ صحيح ڪيم ساري، ٻڙي جيڏيون يار جي

وو ڀلو جيڏيون هوءِ هوءِ هوءِ

١. جي مـون وسَهـو جيـڏيـون!

آءٌ اُهـو آهـيـان آري

٢. پـوءِ پـروڙڻ پـانـهـنـجي

لاتـي خلـق خـواري

٣. پـاڻ ڪـري ٿـو پـاڻ ڪـي

يـار زوراور زاري

۴. **سچو** ري سِر پـنـهـنـجي

بـره ڪـيـائـون بـاري

ڪافي بروو ٨٧ ۴

هوت وئين ڪيئن ماري، ڀلو هيءَ نماڻي ڇو

١. هيءَ ڪميٽي ڪوڙي، وينين ڪيئن وساري

مـانَ قـاصـد مُـنجين ڪـو

٢. هيءَ ڪميٽي ڪوڙي، سڪئون اوهانکي ساري

تـون هـوت اسـان وٽ هـو

٣. **سچو** سـگ اوهـان جو، واتـان نِتُ نـهـاري

هـي لـعـل نـہ ڇڏج لـو

ڪافي بروو ٨٨ ۴

هو سو سڄڻ مون ساڻ، جنهنجي ڪارڻ مون تي پوتيون پتايون

١. وهو معڪم اينما ڪنتم، آهي سندن اُهڃاڻ

جنهنجي ڪارڻ مون تي فالون وجهايون

٢. سدا مون وٽ سپرين، مُحب نآهي مهماڻ
جنهنجي ڪارڻ مون تي واتون پچايون
٣. اهڙي اوڏائي ۾ ڪونہ پيو مون چاڻ
جنهنجي ڪارڻ مون تي راتيون لنگهايون
٤. هيڏي هوڏي تي ڏنم، ڪين پروڙيم پاڻ
جنهنجي ڪارڻ ويني ورهٔ وسايون
٥. پري پڇ نہ پنڌڙا، **سچو** تون پاڻ سڃاڻ
جنهنجي ڪارڻ مون تي ميڙيون سنپاهيون

جهولڻو روپ بروو ۾ پيروي ٤٨٩

آءُ ميان پانڌي سائين! اسان غريبا دا حال، آکين وڃ يار پيارل نُون

١. يار دي ٻاجهون ٻهون مئين تا ماندي، ورهين ڪنون دل دم نهين واندي
بلڪل مئين تا آهين يار دي باندي وو
٢. يار دي ڪيتي مئين تا جوڳڻ هوئي، خبر سڻاوي مانَ قاصد ڪوئي وو
حال سڻاوان تنهنکون سارا روئي وو
٣. دوستان ٻاجهون مئن ڪون هي دلگيري، آپي ڏيندا سانون **سچو** دل ڏيري
جواني ساڏي ڳئي آئي هُڻ پيري وو

ڪافي بروو ۾ جوڳ ٤٩٠

هيڏي هوڏي نہ نهار، تنهنجي ويڙهي سو تا يار وسي تو

١. ساڻ سدا آهي تانهجي، پرين نہ آهي ٻئي پار
٢. قولي لهج پاڻ مؤن، چو تو وڃين وٽڪار
٣. وفي انفسڪم افلا تبصرون، ويجهو ڪيم وسار
٤. پرين پري ناهہِ تو، تُون **سچو** پاڻ سنيار

ڪافي بروو ٤٩١

هوت اسان وٽ ايندا، وني نال پيي نيندا

١. سؤ دلاسا سرتيون، هِن ڏکي کي ڏيندا
ڳولي پاڻ ڳڏيندا
٢. پکا پاچاڻن جي اوڏا، آڻ اڏيندا
چوري تاڻ چڏيندا
٣. جانچي ڏسجو جيڏيون! هک ٽکيءَ سان ٽيندا
وري پوءِ نه ويندا
۴. پسي حال حقير جو، بديون تا بخشيندا
سچو نانءُ سڏيندا

ڪافي بروو ۴۹۲

ناهي ڀاروچو ڪو ڀيو، آهي اُهو، جو مان روز ڏسان ٿي
١. ويٺي هٺڙس وات تي، اچي وسيلو ٿيو
٢. مارڙيءَ منجهه معشوق ڏٺوسين، لالن پائي ليو
٣. دريءَ منجهؤن ديد ڏٺي سون، لالن پاتو ليو
۴. جتن ڪج جتن جو، سنگ سبب سان ٿيو
۵. صحي سجاتم سپرين، يار يقينؤن ٿيو
٦. خلق الا شيا وهو عينها، شڪ وڃؤن پيو ويو
٧. ڪٿي وجان آءُ خوشيءَ سان، سرتيون جي سنهن ڏيو
٨. سير سارو ئي صورتين، پاڻ قريبن ڪيو
٩. پريون پچان ٿي ڪينکي، مونکي نينهن اُنهن جي نيو
١٠. ڪيو **سچوءَ** کي سرتيون! اُنهن خمارن ڪيو

ڪافي بروو ۴۹۳

يار توسان منهنجي زاري
آهي سولڪ واري، ميان

۱. وندر جي تہ وٽن ۾، واجهہ وجهي ويچاري
ساتا محبت ماري
۲. هي تا حال حقير جو، آءُ اچي ڏس آري
ڪنيمر بره باري
۳. ازل لاڪون آهيئي يار توسان، منهنجي ياري
پاتم ڳچي ۾ ڳاري
۴. سُور تنهنجا سپرين! چُڪيءَ ڪي چوڏاري
وجهج گهوٽ نہ گهاري
۵. آهي هٿ حبيب جي، ڳالهہ **سچوءَ** جي ساري
ڪندا ني پوءِ واري

ڪافي بروو ۴۹۴

يار اسان ڪي تيون مارن
تهنجيون الغرضايون
۱. دانهون دانهن تي سائين!
هن ڪيمٽي ڪارن
۲. باهيون تنهنجي بره جيون
ٻارڻ دل ۾ ٻارن
۳. ڪيئن جون ڏنئون خبران
سچو تو هُت سارن

ڪافي بروو ۴۹۵

ساڌي ويڙهي وسدا يار، وو
۱. وهو معڪم اها اشارت
دور نہ تيو دلدار وو

۲. اندر هڪو ٻاهر هڪو
توڙي صورت لک هزار
۳. آپي لِڪُ لِڪوتي ڦِردا
آپي هويا اظهار وو
۴. جيڏي تيڏي سُهڻي دا هئي
سچو ڙي سينگار وو

ڪافي بروو ۴۹٦

ناهي ويچاري سا وَس، هيءَ تا بيوس آهي ميان
۱. پرين پنهنجي پار جو، ڏاها ڪو پَهہُ ڏسِ
تنهنجي ڪس ني آهيان ميان
۲. اول آخر آهيئي رانول منهنجي رس
تنهنجي وس ني آهي ميان
۳. اوهان ٻاجهون سپرين، ڳالهيون نہ اچن ڪس
روح رس ني آهي ميان
۴. پچاڻا پرين جي، آهي پنيور ڪوُن بس
سو تا چس نہ آهي ميان
۵. ساڻ **سچوءَ** تون سپرين! هوت ڳالهائج هس
پيو ڪو جس نہ آهي ميان

ڪافي بروه ۴۹۷

ڪيا ٿيا، اچ ڪيا ٿيا، وي سيو سانون اچ ڪيا ٿيا وي
۱. دين ڪُفر ڪنون منزل چاتم
عشق اسان نون قابو نيا وي

۲. پهلي ست سرير اسا ڏا
ناز نيڻان دي ناگهہ نيا وي
۳. پُر پيالا مستي والا
ساقي اسان نو آڻ ديا وي
۴. موتوا قبل انت موتوا
مئا هئا تا قير جيا وي
۵. جنهندي ڪاڻ هاسي بيراڳي
سوئي **سچو** تون آپي پيا وي

ڪافي بروه ۴۹۸

آهي صبح انجام اسانجو
پرين تنهنجي پلا پار ڏي
۱. اسان ڪنيو تانهجو
سر تي ڪُل ڪمام
۲. دانهون ڪري درد مؤن
بره نہ ڪر بدنام
۳. جي تون پڇين ڳالهڙي
طلب نہ ڪج تمام
۴. اگڻ اچن تا تانهنجي
عاشق ڪر آرام
۵. **سچو** سيو تانهنجو
ڪيوسي قبول ڪلام

ڪافي بروه ۴۹۹

چوڙڪي جهنگ سيال، جو ويسون
اهو خيال اسانون جو هويا

۱. ڪتلي ڏهاڙي آها اسان ڪون
خاطر وچ خيال

۲. نظر نگاهان ڪوئي نه آوي
مئيڏي مُحب مثال

۳. ڪيڙاندي نگري ساز ڪراهُڻ
لائيسان، پوتي برحال

۴. **سچو** ساياندي وو حاضر هوسون
توڙين پي قيل مقال

ڪافي بروه ۵۰۰

اسان ٿيو، اڄ اسان ٿيو، ميان!
نتا چاٿون چا اسان ٿيو وي

۱. هيڏي هوڏي هيون نه باسي
سچڻ اسان هت صحيح ڪيو

۲. عقل علم تا شرم حيا ميان!
وڏي ويلي اهو اُتي ويو

۳. دين ڪفر اسلام مذاهب
ناز نيڻن جي پري نيو

۴. پاروُن پرين جي پُور اهوئي
مونکي اوچتو اچي پيو

۵. **سچو** عشق سائين جو ائين
جيئن انذاري پري ڏيو

ڪافي بروه ۵۰۱

ڪيا ٿيوئي، وو ڪيا ٿيوئي، آکن سنيان تئيڪون ڪيا ٿيوئي

۱. راتو ڏينهان آهِ رُنڻ تُساڪون
پوُر پريان دا مگر پيوئي

۲. دوستي دي وت ڳالهہ وچون ڙي
آک اسان نون تا ڪيا هيوئي

۳. اسان سيالان ڪنون ٻاهر پئين
ڪيا ڪيوئي ڙي ڪيا ڪيوئي

۴. نصيحت ساڏي نهين منيدئين
هوش تساڏا سارا ڳيوئي

۵. **سچو** پريان دي ٻارؤن اسان ڏي
اِهوئي نياپو عشق اَيوئي

ڪافي بروه ۵۰۲

رانجهن تخت هزاري دا تنهن جهنگ سيال پچايا، وي ميان

۱. اصلون ملڪ ڪيڙياندي ناهَس، مئين تا ملڪ ماهيدي آهس
جنهن انگ پيوت رمايا وي ميان

۲. ماهي عشق ڪيتا درماندا، درد هجر ڪنون ونجهلي وڄاندا
جنهن بره دا مينهن وسايا وي ميان

۳. رانجهو ڇوڙيا راڄ ڀڀاڻا، عشقي ڪيتا آڻ نماڻا
جنهن ڪم چاڪان دا چايا وي ميان

۴. ميڏي سِر تي نانءُ جهيندا، هر ڪنهن دي وچ ماڳ تهيندا
جنهن سچو نام سڏايا وي ميان

ڪافي بروه ۵۰۳

پيڙي ڪر ڪر آنديان، ساڏهون سڀ سياليان وو پيلي

١. قسم الله دي ميڪون آهي
ذرا نهين هڪ پانديان

٢. ماهيدي طرفون مهٽي ڏيوَن
پڇون قِتيان وو ڦڪڙيان لانديان

٣. ڪڏهان اساڏي ڪد نہ چوڙين
ڦيرا ول ول پانديان

۴. اسان تي رانجهن هڪ ٽيوسي
بيان آپي **سچو** گهر جانديان

ڪافي بروه ۵۰۴

چئو ميان عشقا! ڪيئن ڪيئن، تون سوين سئيل بنائين تو

١. يا تون آهين ذات ديوانو، جو ڪيڏا ناهہ ناهين تو
٢. ڪاٿئين مُلا قاضي تون، ڪاٿئين سيد سڏائين تو
٣. ڪاٿئين مُغ برهمڻ تون، ڪاٿئين بانگ ٻُڌائين تو
۴. ڪاٿئين مُنهن ۾ محراب، ڪاٿئين تلڪ لڳائين تو
۵. ڪاٿئين تسبيحان تون سورين، ڪاٿئين جٽيان پائين تو
٦. ڪاٿئين پيرين آهين پيادو، ڪاٿئين بور بچائين تو
٧. ڪاٿئين منبر واعظي، ڪاٿئين پوتيون پتائين تو
٨. ڪاٿئين زربفت قبائون، ڪاٿئين ليڙان لڙڪائين تو
٩. ڪاٿئين ڏئين شرعي فتويٰ، ڪاٿئين منصور مارائين تو
١٠. ڪاٿئين هنومان ڪونائين، ڪاٿئين ڏهيسر ڏسائين تو
١١. ڪاٿئين ٿئين رامُ يا سيتا، ڪاٿئين لڇمڻ لڪائين تو

١٢. ڪاتئين نمرود ابراهيم تي، ڪيئي بيک بنائين تو
١٣. ڪاتئين تي فرعون يا موسيٰ، سڀ صورت ۾ سمائين تو
١٤. ڪاتئين تئين پاتشاه مُلڪ جو، سارو ديس دٻائين تو
١٥. ڪاتئين تي غرض گداگر، ڪاتئين توليون تڪائين تو
١٦. ڪاتئين مُفتي تون ”خدائي“ ڪاتئين اناالحق فرمائين تو

ڪافي بروه ٥٠٥

ڪانڻ اچڻ تنهنجي ڪندي، آءُ هِت حيلا هزارين وي

١. پرچ پرين ڏِسُ پانڻ ڏي، بره اوهانجي بندي آءُ
وري مان نهارين وي
٢. پرچي اگڻ آءُ تون، پايان ڳچيءِ منجهه گندي آءُ
يار گڏ گذارين وي
٣. جيهي تيهي هوت اوهانجي، چڱي سا توڙي مندي آءُ
ساتون چو تو وسارين وي
٤. اوهان ٻاجهون سپرين! نيٺؤن وهايان ندي، آءُ
پيو **سچو** پنارين وي

ڪافي بروه ٥٠٦

متان تون مونکي ڇڏين، سُونهان ڙي سچڻ جا

١. محبوبن سان نانءُ ڏٺيءَ جي
نئي غريب گڏين
٢. نتو چاٽان ڏينهن اُهوئي
تيندو الاجي ڪڏين
٣. جڏهن تون حاضر تئين حضور ۾
نانءُ **سچو** ڪري سڏين

ڪافي برؤه ۵۰۷

جانــي سو تـيڏڙا جمـال، ڪـيهـا ڪـيهـا هونـدا

١. ذري هــونــدا شـــڪــر شـيــريــن
ذري زهـــــــر زوال

٢. ذري آنـــدا خوش اســـانـــون
ذري جي دا جنــــجال

٣. ڏيــڪـــڻ دي وچ جوئـــي آنـــدا
هـيـئـي سو خاص خيـال

۴. سَڻ وي **سچو** يار مئين جو ڪـيتا
اهـيـنـدي نـيـهـن نـهـال

ڪافي برؤه ۵۰۸

مــئــين رانــجهــو هــڪ تــيــان
ڪــيـڙا سَتِ گـهـتـيـجي مـيـان

١. ظاهر ناهي جڏهان ذات ڪيڙاندي
تڏهان عشق رانجهو دي ليان

٢. در رانجهو دي مئين وڪـاڻي
ٻيان ڪـيهان اسان تي ٻيعان

٣. جنهان دي آهس روز ازل ڪنون
وس اُنــهــان دي مــئـين ٻـيــان

۴. ڪرين نصيحت سانون نہ ڪائي
شــرم حــيــا ڪــنــون ڳيــان

۵. دعوي اسان تي ڪنهندي نہ لڳدي
سُٽـو سـيــي تــســان سـنـيـان

٦. ڪيون وهائندئين سَڻ **سچو** ري
نــيــڻــين نــيــر ديــان نــيــان

ڪافي بروه ٥٠٩

حاجي اڄ ڪيوسي، ڪعبي مُنهن محبوب جي

١. هاڻ حاصل سرتيون!
اڪبر حج ٿيوسي

٢. ٿيو قبوليت منهنجو
جيڪو عرض چيوسي

٣. هي تَنُ طوافي ٿيو
وچؤن غير ويوسي

٤. هاريون ڙي حرمين ڏي
سندن نامُ نيوسي

٥. انهيءَ ٻاجهون ناه ڪو
اهو احرام پڌوسي

٦. اِهو ڪعبو اهو قبلو
سچو ڏسُ ڏهيوسي

ڪافي بروه ٥١٠

اجهي آيا ڪلي گڏياسي، جنهنجي ڪارڻ پانڌي پڇياسي

١. فلڪ فراقي ڏينهن ڏهيلا
سيئي وسري وياسي

٢. ٻاٽؤن چاٽي سي پيهي آيا
جنجي ڪارڻ چلاڪدياسي

٣. اسان ٻانيو آرام ٿيوسي
ناز نيٽن جي نياسي

٤. جيئن وٽين ڪين تيئن ڪرن سي
وس پرين جي وڃي پياسي

٥. ويڙهي اسانجي **سچو** سي آيا
طرف جنهين جي قاصد ڪدياسي

ڪافي بروه ۵۱۱

يار چڱي توتان مونسان لائي لائي، ري دلبر لائي

۱. دوست دلاسي جي دردمندن ڏي
مُنج ڪتابت ڪائي ڪائي

۲. تنهنجي اچڻ جي يار پرين ڙي
هت وري تي وائي وائي

۳. جا وٽيوَ دل پنهنجي ڪي
ڪيوَ سانول سائي سائي

۴. خبر خوشيءِ جي پاروُن اوهانجي
اج اسان وٽ آئي آئي

۵. حال ڏسي ڪري يار **سچوءَ** سان
تيءُ اچي ڏک پائي پائي

ڪافي بروه ۵۱۲

ڪالهہ اسان وٽ ويهي ويهي
وو يار سڄڻ ڪيون ڳالهيون

۱. سي نہ وسرن ساه منهنجي ڪي
ڳالهہ ڪريان ٻي ڪيهي ڪيهي

۲. ڀهہ ڀاروچا ڀاجهہ پئي تون
آءُ پڪي هن پيهي پيهي

۳. ڏينهن ڀہ تي چار دوست اساهنجي
دل سا رمزن ريهي ريهي

۴. هج هميشه يار اسان وٽ
پرين نہ تج پرڏيهي پرڏيهي

۵. ڪيو بيراڳي ڏينهن انهيءِ لاڪون
دوست **سچوءَ** جي ديهي ديهي

ڪافي بروه ۵۱۳

يار سڄڻ تيڏي باندي هان، مئين باندي گهول گهماندي هان

۱. تيڏي هٿون يار پيارا
جي مران تا چاندي هان

۲. ڪيا جي لوڪان توڪان چايان
ساجهر جهوڪين جاندي هان

۳. ڏک ڏوراپي رانجهن والي
سيي سرتي سهاندي هان

۴. **سچو** ويڙهي يار سڄڻ دي
پرتئون پانؤ مئين پاندي هان

ڪافي بروه ۵۱۴

بيرنگي سڄڻ رنگ لايو، ڏسو ڪيهو ڪيهو ڙي ميان

۱. سُرخ، سياهي، زرد، سُفيدي
أنهيءَ عجائب آيو

۲. ڪاتي فرعون، ڪاتي شداد
ڪاتي موسيٰ نانءُ سڏايو

۳. تخت هزارو ڇڏي ڪري وو
تنهن تا جهنگ پچايو

۴. سج ڪڪر ۾ سُنوري سهيان
ڪنهن تا چند ڇپايو

۵. ذات صفات ڪي **سچو** صحي ڪر
هاديءُ هئين سمجهايو

ڪافي بروه ٥١٥

ڪــڏهـــان آ مِل مـــيــڏڙي جان، بــيـــبـــا

١. عشق ديان باتيان منصوبا ڪرٹا
عشق دا ڪهڙا وو مڪان، بيبا

٢. اسان نماٹيان تي سُهٹا سائين
آءُ ڪــريــن احـســان، بــيــبــا

٣. عشق تُساڏي ڏيک جو ڪيتا
سچو ڪُون سـلـطــان، بــيــبــا

ڪافي بروه ٥١٦

وات ونـدر جي ڪو ڏسي، وو ڏسي، مـونـڪي جيڏيـون!

١. سـپـيـريـان جي سات جا، آهـيـون سو عـاشـق اسي وو اسي
٢. سُڌِ تـنـهـن ڪـي سور جي، چام پـنـهـون جا پـسـي وو پـسـي
٣. وهاَن ڪـيـئـن پـنـيـور ۾، خانَ ويـو دل ڪـسـي وو ڪـسـي
٤. پـريـان سـنـدي پـار ڏهون، مـانَ ڪـو رهـبر رسـي وو رسـي
٥. هيڪند ٿيان جي هوت سان، هينڙو منهنجو هسي وو هسي
٦. سر **سچوءَ** جي ساوڻ وانـگر، بره جو بادل وسي وو وسي

ڪافي بروه ٥١٧

تهنجي حُسن ماريا، سُوريءَ سي سنياريا، اِنهي ڳالهہ ڳاريا
هـــزاريـــن هـــزار

١. أهـي يـار آيـا، نـيـزن جي نـوايـا، نـيـئـي سِرَ سـلايـا
تــنــهــين تــو آهــار

٢. جنهين موج آئي، تـنهين سُڌ سيائي، ڪـيهي ڳالهہ ڪائي
لـنـگـهـيـا شـهـسـوار

٣. ڪـمـر جا ٻـڌائـون، وري نـا چوڙيـائـون، نِئي سِرَ ڏنـائـون
لاتــائــون مـــيــار

۴. مچڻ هٽ هٽي سي، اِها ڳالهہ ڳٽي سي، ترِيءَ سِرُ ڪٽي سي
ڪيائون نثار

۵. جي موجن چڙهياسي، لهر هن لڙهيا سي، اناالحق پڙهيا سي
ڪنيا هِن خمار

٦. هي نعره هنيائون، اناالحق پڙهيائون، نئين سِر سليائون
تيا گم غُبار

٧. مَي جا پيتائون، هي سهرا ڳتائون، وڏي وک وڌائون
پاڙيائون قرار

٨. پهلوان پاسي، نہ تيندا ڪڏهان سي، اِها بات باسي
هليا حُڪم دار

٩. مُلڪان مُلڪ ۾، مَلڪ ۽ فلڪ ۾، سڄو سڀ خلق ۾
پئي هيءَ پچار

١٠. منجهؤن حُب هليا سي، ماري چوٽ چليا سي، وڃي ؛؛گ رليا سي
تنهين هيءَ تنوار

١١. اُهي اعتباري، سُوري جن سُواري، عجب خوش خماري
ڪُنَن جي قطار

١٢. نشانا ڪوڙيائون، مُنهن نا موڙيائون، ٻئي هٿ ٻڌائون
ڪُنا قربدار

١٣. تي منصور مستي. ڪيئن گم هستي، هنيائين دو دستي
تپش جي ترار

١۴. تِي شبلي شابس آهہ. سُورن جي سراپا ء، ڏِڪيائين لڱين لاءِ
وجودؤن وسار

١۵. مُلا سو قاضي، ڪڙي ڪيائون بازي.منجهن گنؤ غازي
ڪڙو هو جهونجهار

١٦. فتوي لکيائون، قتل سو ڪيائون، مبارڪ ڏنائون
ني ڪي هوشيار

١٧. هُئين پير جنهن تي، ڏئين سِرُ ڀي تنهن تي، نہ سُڌ هي سيني تي
تئين سچ سچار
١٨. سچو سڪ تنهين جي، جذب جاءِ جنهين جي، نہ پرواهہ ڪنهين جي
رکي نہ سنيار
١٩. وڍي سِر پڇاڻون، اناالحق واٽؤن، اُهو سِرُ سڃاڻون
آٽيو اعتبار
٢٠. هنيائين هڪل هي، وئي تا شڪل هي، نہ حاجت عقل هي
جلسيا جلوه دار
٢١. ڏنئون مُنهن متاري، نہ ڪاڌي نهاري، سٽيو سِرُ سچاري
دليون دوستدار
٢٢. سچي ڳالهہ ڪيائين، نہ ڪوڙي چيائين، نباهي نينهن نيائين
ڪارڻ هڪ نظار
٢٣. باهِن ۾ وڌائون، پوءِ لهرين لوڙهيائون، اناالحق ٻُڌائون
تي هَي هي هُونڪار
٢٤. ڀي بغداد سارو، مِڙيو بَهُتُ يارو.مَنجهنِ نَر نعرو
هٽي هوشدار
٢٥. **سچو** عشق ايندئي، اچي ڏاڻ ڏيندئي، مَني ماؤ نيندئي
ڪندئي گل بهار

ڪافي بروه ٥١٨

مهنجو هينئڙو هوتن ساڻ

ڪهڙي ڪريان ٻي آءٌ تا ڳالهڙي ڳالهڙي

١. وندر سندي واٽ تي
پُرزا ڪنديس پاڻ
٢. اچي لڳو مُون اوچتو
ٻاروچي جو ٻاڻ

۳. دُعا ڪريجو جيڏيون!
شــال مــوتــي مُئــي جو مــاڻ
۴. ويــڙو درد فــراق جــو
ڏيـــئـــي ڏکـــيءَ کـــي ڏاڻ
۵. اڳڻ ايـنـدو تـانـهـنـجي
سچو ســـــو ســــــرواڻ

ڪافي بروه ۵۱۹

پانڌي نئي پهچاءِ، پلا هي نوان نياپا نينهن جا
۱. هوت اسانکي هيترو
تون سانول ڪيم سڪاءِ
۲. ڏيـنـهـن گـذري ڏک ۾
راتــيــون هــن هــوش هــواءِ
۳. اوهان پاجهؤن سپرين!
هــيءَ ويــتــي ورهــ وســاءِ
۴. پـريـن ڏِسج پـاڻ ڏي
وايـــون هـــي ورنـــاءِ
۵. اڳــڻ اڇــي هِــن جــي
ســـگ **سچو** ســــرچاءِ

ڪافي بروه ٥٢٠

آهه علاج نہ ڪوئي، هن اکين ماري آهيان

١. ڪنهنڪي سليان سرتيون!
حال اهو روئي

٢. ڦڪيون ٻڪيون لکين هزارين
ڪيون طبيبان توئي

٣. ناحق ٻڌين پٽيون
ڪل نہ حاذق هوئي

۴. ويچ وٺي وج وات اِهائي،
سانول ايندم سوئي

۵. دوست سڄڻ جي دارون آهي
سچو يار سيوئي

ڪافي بروه ٥٢١

اڙي مهر پئي، مونکي يار سڄڻ ماڻ دارون ڪو دل جو ڏئي

١. قدر پيو مونکي ڪاڪيون!
ٺي وو وو، ويچن وئي

٢. اٿر منهنجي درد جو اديون!
شال طبيبن ٿئي

٣. ورهيہ ويڙا گذري
هن عاشق آهون ڪئي

۴. وره وهايم جيڏيون!
پوءِ تا پُرجهڻ پئي
۵. ٻکي ڏين جي ٻاجهه جي
تا جيءُ **سچوءَ** جو جئي

ڪافي بروه ٢ ۵٢

ڏس کهڙيون ڦيريون پائي
اهو لِڪُ لڪوتي يار سڄڻ
١. غمزي هن جي عبرت ٿي جو
عشق لگن سان لائي
٢. علم عقل ويو اُڏري
عين عشق جي آئي
٣. طبل ٻيا سڀ تَرُ ٿيا
جڏهن نوٻت نينهن وڃائي
۴. نحو صرفُ ويو وسري
جاتي پاڻ خيال کُپائي
۵. رمز پنهنجي راز جي
تو **سچو** کي سمجهائي

ڪافي بروه ٣ ۵٢

آءٌ آريائي اوري، آءٌ دامن لڳڙي آهيان
١. سِرُ پهنجو سُپرين!
آءٌ گهرؤن آيس گهوري
٢. هِيءَ ڪميٽي ڪينڪي
ڏونگر سگهي ڏوري

٣. ڪاجا تند طلب جي
چِٽُ وئين تون چوري
٤. نيو پاچاڻي پاڻ سان
تر نه رهي توري
٥. **سچو** سگ اوهانجو
ڪين پُڇي تهنجي توري

ڪافي بروه ٥٢٤

متان ڪنهن لاري لڳين وو لڳين
هي بازي بازيگر دي ميان
١. ڪم آسئي عاشق!
أها ڳالهه اصلدي اڳين وو اڳين
٢. اي سڀ هين ني ڦرتيان ڦاهيان
تار طلب دي تڳين وو تڳين
٣. تڏهان ٿيسين ڪناري يار دي
جڏهان ڀول اِهي سڀ ڀڳين وو ڀڳين
٤. عاشق هوڪر ٿي ديوانا
مار برهه ديان ڪڳين وو ڪڳين
٥. سر **سچو** دي آڪر هُڻ ميان!
نينهن دي نؤبت وڳين وو وڳين

ڪافي بروه ٥٢٥

أهي ڪهڙي طرف ويام، آءُ ڳوٺ رهيس سڀ ڳولي
١. عشق تہ عاشقن جا ميان! اڳهين ٿي ٻَدام
هاڻي تولي مؤن سؤ ٿولي

۲. ڪُوڪان چڙهي ڪوه تي ميان! ڪيچئڙن ڪيام
هـاٿـي چولـي مـؤن سـؤ چولـي
۳. ڏوريندي مُون ڏونگرين ميان! سرتيون سال تيام
هـاٿـي رمـز لـذي مـون رولـي
۴. **سچو** آءٌ تا ناهيان ميان! ساري سُدِ پيام
اِتـي پـاڻ پـاروچل پـولـي

ڪافي بروه ٦ ۵۲

چاوڻ بار بره دا سنئيان، بيدليان دا نهين وو نهين
۱. راه اِهيندي طالب ٽولي، لوڪان وچون تا مهين وو مهين
۲. لڪين هزارين وچؤن وي ميان، پُور پرايا ڪنهين وو ڪنهين
۳. آءُ تـ تيوئـي بره بيراڳي، ناه اِهين تي نـهين وو نـهين
۴. مئي دا پيالا پي ڪرا هُڻ، رنگَ اِهين وچ رهين وو رهين
۵. عاشق هو ڪر، سُڻ **سچو** ري! سوز بره دا سهين وو سهين

ڪافي بروه ۷ ۵۲

تـون تـ پـاٿـهين ٿـو سـائـين چاٽـي
ڪـيـهـو حـال چوان تـوڪـي هـاٿـي
۱. دل ديواني ڪئي اسانجي
مُحـب اوهـانـجي مـاٽـي
۲. ڏوهن ڏي ڏِسُ ڪين اسانجي
سـائـين تـون پـاڻ سـجاٽـي
۳. درد مندي جي دل توئي سان
اڪـين اڙائـي آٽـي
۴. ڪڏهن اسان وٽ ايندين دلبر
ويـنـي وجهـان ويـجاٽـي
۵. سوال **سچوءَ** جو آهي اهوئي
تنهنجو عشق نـ شال اُڪاٽي

ڪافي بروه ٨ ٥٢

ڪالهہ اسان تون ڪيون ڪيون
يار سڄڻ ڳجهيون ڳالهيون
١. تين پُراٽيون ڪينڪي
نتُ سي آهن نيون نيون
٢. رهيون آهن روح ۾
چڱيون اوهان جي چيون چيون
٣. ڪين وسرن ساه کؤن
آهي تا پاڙڻ پيون پيون
۴. مٺيون ڳالهيون تاهنجيون
هِن **سچوءَ** ساه سيون سيون

ڪافي بروه ٩ ٥٢

ڏک وڏو وئين ڏيئي ڏيئي
وو يار سڄڻ اڄ مونکي
١. اوهان ڀاڄهون يار پيارل
حال اسانجڙو هيئي هيئي
٢. پرين ڏسيجو وڙ پانهنجي ڏي
اسان هتؤن هي پيئي پيئي
٣. ياد ڪرين يار ڏينهن آهيئي
ڳالهيون ڪيوَ ڪڏ ڪيئي ڪيئي
۴. هو جي ڪيون ڳالهيون توئي سان
نينهن **سچو** ري سيئي سيئي

ڪافي بروه ۵۳۰

ويـــڙا جي وٽـــڪـــار، اڄان وري ايـــنـــداســـي

١. ڪي ڏينهن پهچڻ ڪيچ ۾، قصد ڪنداڪوهيار
اسين ڪاڏي نہ ويندا سي

٢. پوءِ مُنهن رکي جيڏيون! پاٽون ڇاٽي هن پار
اسين ڪاڏي نہ ٿيندا سي

٣. آيـا ڄاڻ سـپـريـن، جيءَ نـي پـيـڙو ڄار
نينهن نيبه نيندا سي

۴. ويئي سچو مونکؤن وسري، ڪتڻ واري ڪار
اسين ڄانڪي جيندا سي

ڪافي بروه ۵۳۱

جي مون وٽ دوست اچي، آءٌ ڦيريون ڙي لک پايان

١. شال نہ ڏسي جيڏيون! ڏنهن هِن جي ڪر ڪچي
آءٌ ويئڙي تاڳڻ ڳايان

٢. جيهـي تـيـهـي سـرتـيـون! آهـيـان سـام سـچي
سِرُ پيرن تي نايان

٣. دل وچي تي دورجي، تو جيئن مهرياڻ مچي وو
ياڻ جُٺي ڪي پايان

۴. ساه سچوءَ جو سرتيون! تو اِنهيءَ رنگ رچي وو
آءٌ پانهي هُو سايان

ڪافي بروه ۵۳۲

آيس آءٌ ڪي اوڏي، جهاڳيا مُون تا جبل جال

١. جي مُون وسِهو جيڏيون! آهيان ڪيچين جي آءٌ ڪوڏي

٢. حب جهينڪي هوت جي، درد نہ بئي ڪنهن ڏوڏي

٣. ڪيئن ڪريان آءٌ ڪاڪيون! هوت منهنجو سو هوڏي
٤. درد جهين ڪي دوست جو، لڪن سا نہ لوڏي
٥. سيڻن خاطر سُڻ **سچوءَ**، ڳاه ڪنديس ٻڌي ڳوڏي

ڪافي بروه ٥٣٣

اڄ هوتن ريءَ هت هاڻ، پيا ڪير لهن مُون ساران
١. قاصد ڪيچ وڃن ڏنهن، سائين سگهڙو آڻ، ڻي روز وڃهايان ڦاران
٢. وڃهان وڃاڻا ڪيترا قريبن جي ڪاڻ، يار ملن شل ياران
٣. آيون انهيءَ پار ڏهون، اديون ڪر اُڪاڻ، ڪونجن جون پيي قطاران
٤. سنجهي صبح سرتيون، ميان! پاروچي جي پاڻ، آهن **سچوءَ** ڪي سنپاران

ڪافي بروه ٥٣٤

اديون اُهي اڄ آيا، جن ڪاريو مونکي الله
١. سيئي ڳڏيا سپرين! ڏينهن گهڻا جن لايا
٢. وينا ويڙهي وچ ۾، جن لئي پنڌ پڇايا
٣. ڏينهان راتيان ڏک جا، مٿي مُون مينهن وسايا
٤. جن جي ڪارڻ جيڏيون! ڪوڙين مون ڪانگ اُڏايا
٥. هيڏي هوڏي نہ ڏسين، **سچوءَ** وچ سمايا

ڪافي بروه ٥٣٥

هوت پرين هڪواري
مونکي اڄ ملج ميان
١. ڏونگر ڏورڻ مون نہ ٿئي
اوري آءٌ تـــــون آري
٢. ٻچيءَ پائي ڪپڙو ميان لا
زور ڪريندس زاري
٣. جا اوهانجڙي ميان ڪونجي
سا تو ڪيئن وساري

۴. هيجؤن ڪنيم سر تي
بار بره جو سو باري
۵. ويني ڏسان واٽڙي
مُونجهه اوهانجي ماري
٦. **سچو** سَندُوَ سڄڻا
تيو فراق فراري

ڪافي بروه ٥٣٦

چوڙيا مئين جهنگ سيال، وي رانجهن رمز رلائي
١. پار درياهُون جهوڪ رانجهن دي وي، رانجهو منجهيندا مهوال
وي ويندا لوڪ چپائي
٢. اسان ول جوڳي وي جادوگر تيوسي وي، ويک مُرلي دي هڪ تال
وي ويندا مند چلائي
٣. اکيان سُهٽياند يان وي پلن مُشعلان وي، ڀهڳڻ ٻتوين جهندي وال
وي چولي اندر عشق نه مائي
۴. **سچو** سائين ڄڄُ، ڪيڙاندي آئي وي، ڪيڙان ڪنون بيخيال
وي مولا مُحب ملائي

ڪافي بروه ٥٣٧

زاري ٻينر زاري، اڳيون عجيبن جي آهي اسانجي
١. روز ازل ڪنون عاشقن جي، سُوريءَ تي هسواري
٢. شاه منصور حلاج حُسيني، سوري ڪيئن سينگاري
٣. هي تئي گم اُهو تئي ظاهر، چُپ چپان چؤڏاري
۴. **سچو** ساه سري ڪر صدقي، سرسُ وڻين سرداري

ڪافي بروه ۵۳۸

اڙي پلو يار ڪيفي تهنجي ماريو مونکي اکن

۱. شوري مَتَ شراب مؤن ٿُنهنجي
چکيو ڪي چشمن

۲. هو جي عاشق تانهجا
سي قهرون قتل ڪن

۳. گؤنتا گل گلاب جا
تن هنيون پاڻ پنهن

٦. هرڻ تا حيران ٿيا
سي ڏسو پؤ پچن

۵. جي نيزا لڳن نيهن جا
متي تا مستن

٦. بڙچيون تنهنجي بره جُون
اهي پارؤن پار لنگهن

۷. نرگس کي تن نيست ڪيو
ٿيو **سچو** ترس سين

ڪافي بروه ۵۳۹

ڙي جيڏيون هاٿي گهوريو

هوتن ري سارو شهر پنيور

۱. لاهيندا وو لُطف سان

هِن ڏکيءَ کؤن ڏور

۲. هي هالاٿي أنجي

شُعلي وڏڙو شور

٣. منت نہ منهنجي موتيا
زاري آهي نہ زور
٤. درسن ساڻ دفع ٿيندو
سندو هينئڙي هور
٥. **سچو** سندين راه تي
هڪ جفا پيو جور

ڪافي بروه ٥٤٠

ڙي جيڏيون! هاٿي هوت ويا جي
وو سي موٽي مان اچن
١. دعا ڪريجو جيڏيون!
پري نہ هوت وڃن
٢. سگها موٽن پوءِ تي
اچي ويڙهي هو وسن
٣. وڃي ڪيچ وٽن ۾
پورهيائت پچن
٤. ڪيچي ڪميٽيءِ جي
هُتِ ڪچي شال نہ ڪن
٥. **سچو** اصلون آهي
سرتيون سگ سندن

ڪافي بروه ٥٤١

هوت اچج هت هاٿي، پنهنجا ڏک ڏسنديس ميان
١. دوست اوهانجڙي آهيان، ميان الله، سائين لڳ سجاڻين
پاڻ گولين گڏيندس ميان

٢. تون تا صاحب وو سپرين! ميان الله، هيءَ سا نانؤ نماڻي
توکي سائين سڏينديس ميان
٣. پکا پکن وو سامهان، ميان الله، آرياڻي مون آڻي
توکي اوڏا اڏينديس ميان
٤. پُنيءَ لڱس وو تانهنجي، ميان الله، حُبَ منجهؤن هوتياڻي
آءٌ ڪا پاند ڇڏينديس ميان
٥ **سچو** اوتي وو سپرين! ميان الله، پنبڻن مؤن پاڻي
ڏک ڏوراپا ڏينديس ميان

ڪافي بروه ٥٤٢

ڳوٺ ساري جيون ڳليون
وو نِتَ ڏسڻ مونکي آئيون

١. رت روئڻ کؤن آهي اکڙيون، ڪين سي جهلجن جهليون جهليون
٢. ڪيچيڙن جون وري قطارون، هيڏي ٻُڏيون سين هليون هليون
٣. سي نہ وسرن ڳالهيون، آهي يار سڄڻ جي تو سليون سليون
٤. چاڙهيئي اسان تي درد فراق جون، چوهہ ڏاڍي مؤن چليون چليون
٥. روز ازل کؤن ڪيو **سچوءَ** سان، يار پلا ڪيئي پليون پليون

ڪافي بروه ٥٤٣

جاني سوتيڏا جمال
ڪيها ڪيها هوندا

١. ذري هوندا شُڪر شيرين، ذري زهرزوال
٢. ذري آندا خوش اسان نون، ذري جي دا جنجال
٣. ڏيکڻ ديوچ جوئي آندا، هيئي سو خاص خيال
٤. سڻ وي **سچو** مئين جو ڪيتا، آهيندي نينهن نهال

ڪافي بروه ۵۴۴

هوت وئين ڪيئن ماري
پلو هيءَ نماڻي چو
۱. هِيءَ ڪميڻي ڪوڙي، وينين ڪيئن وساري
مان قاصد مُجين ڪو
۲. راتو ڏينهان سپرين، سڪؤن اوهانکي ساري
تون هوت اسان وٽ هو
۳. **سچو** سگ اوهانجو، واڻان نِتُ نهاري
هي لعل نہ ڇڏج لو

ڪافي بروه ۵۴۵

جي آئين، پلي آئين، ڪيچي ڏنوَ ڪالهہ ڪاتي
مان وهن اچي ويجها
۱. سگهو سگهو وو تون ڏيج سنيها
ڏينهن گهڻا چو لائين
۲. تورا لائين تو هن تڪيءَ تي
پير اگڻ جو تون پائين
۳. پاڻ توئي تؤن ڪريان قرباني
جو ڳالهہ سڄڻ جي تو ڳائين
۴. طرفؤن تنهنجي هيءَ نماڻي
سپ پلائي تي پائين
۵. ڏيهہ سڄڻ جو ڏسيون ڏهاڙيون
سچو تو ڪانگ اُڏائين

ڪافي بروهه ٦ ٥٤

پـورهـيـت پـاٽـي ڊوئـي
خان ٻـاروچا تــنــهــنـجي
١. حـاضـر خدمـت اچي اوهـانـجي
حــال چونــديــس روئــي
٢. سـاٿـي اسـانـجي سُڌِ لـهـڻ لـئـي
ڪـڏهـن نـہ مُـڪـئـہ ڪـوئـي
٣. قـول ڪـيـو هوءِ جو هـوت اسـان سـان
سـائـين پـورو ڪـر سـوئـي
٤. ڪـيـئـن وسـاري وهـان اوهـان ڪـي
ڪـئـي تـا هـهـڙي تـوئـي
٥. طـوطـي جي ڳـچـيءَ سَوَ سـلامـن
سچوءَ مُڪـا پـڻ پـوئـي

ڪافي بروهه ۽ ڪماچ ٧ ٥٤

پـيـاري نـي رمـزان لايـان لايـان، وي مـيـان!
١. لڳا فراق ني وو ميان هادي والا سائين! ڳل ڪي ڪفني پايان پايان
٢. سب سيالين وو ميان ميڙا ڪرڪي سائين، سانون ويکڻ آيان آيان
٣. پنڌڙا ساڏا وو ميان اوڏنهن هوسن سائين، جتان هادي ديان جايان جايان
٤. جتان سايانڊي وو ميان ڳالهہ نہ هوسين سائين، تتان سو دوزخ پايان پايان
٥. نانءُ **سچو** تي وو ميان هي جو تيڏا سائين! پاند ڳـچيءَ وچ پايان پايان

ڪافي بروهه ٨ ٥٤

تـو دوسـتـيءَ جو دم هـٿين، پر ڪين ڪُسي قرباني ٿـئين
مـهـنـد منـصـورن جي تـون مـنـجهـہ مـعـرڪـي مـردان ٿـئين

١. وري صحي انا سره، تنهن اسم تون انسان ٿئين
٢. جي تو پوي سُڌ سر جي، حيرت انهي حيران ٿئين
٣. جنازي گدائي جي منجهون صوبہ عجب سلطان ٿئين
٤. تون شاھہ تو شاهي ٿئي، تون گوءِ تون چؤگان ٿئين
٥. نعره اناالحق جو هڻي، ٿي مرد سر ميدان ٿئين
٦. جي دم سڃاڻين پانهنجو، تون دين تون ايمان ٿئين
٧. هي پنڌ سيو پُرزا ٿئي، جي نينهن جي نيشان ٿئين
٨. **سچو** يڪايڪ يڪ ٿئين، تون شمع تون پروانہ ٿئين

ڪافي بروه ٥٤٩

گم هوئيان، مئين گم هوئيان، مئين اِهين سهٽي وچ گم هوئيان مين

١. خاڪي جسم مئين تا ناهيان
اصل ڪنون مئين دم ﮬوئيان
٢. لامڪاني سير اسا ڏا
هر جا حاضر هوئيان
٣. الله وچون بندا بڻيا
اِهين ڳالهيون پُر غم هوئيان
٤. جيڏي ڪيڏي اَهو آها
چاڻ **سچو** تا ثُم هوئيان

ڪافي بروه ٥٥٠

آهي ويچاري ڪا وس، ميان! توکي معلوم مِڙيوئي

١. ويني آهيان واٽ تي، گوليءَ ڪجو گس، ميان!
٢. سارو وندر وڙيان، ڏاها تنهن ڏس، ميان!
٣. ماٿهو شهر ڀنڀور جا، رُوح نہ اچن رس، ميان!
٤. **سچو** پوءِ پريان ڪؤن، آهي ڀنڀوران بس، ميان!

ڪافي بروه ۽ ڪسوري ٥٥١

گهوري گهوري، وو ميان!
جند سڄڻ توتان گهوري

١. راتو ڏينهان وو آهي اوهانجي
سائين جهوري جهوري

٢. ڳچيءِ وڌيوَ عجب جيهي
سُهڻا ڏوري ڏوري

٣. تند نہ ڇاڻان وو ڪنهين هي
سهڻا چوري چوري

٤. دل ڪسيائي وو لَٽ نيتيائي
سهڻا زوري زوري

٥. اول آساني ڳالهہ تي، پوءِ ڪيڙۂ
سائين ڳوري ڳوري

٦. **سچوءَ** لايوَ سچ منجهارؤن
لالن لوري لوري

ڪافي بروه ٥٥٢

يار ساتيؤڙي ميان يار پانديؤڙي ميان! پلوڙي ميان!
ڪيچن جي وو ڪل مونکي ڪائي ڏيجو

١. هيءَ نماڻي ني وو در وڪاڻي ميان
نال نباهي نيجو

٢. ڪيم وساريو مُئي نہ ماريو، ميان!
چوري تا مَ ڇڏيجو

٣. ڏيو دلاسا ڪڏهن ايندا ميان!
لوئون تانہ لڏيجو

۴. آءُ اوهانجڙي اصل آهيان گولي
گولي ساڻ گڏيجو
۵. جنهن ويلي وو هلو اِتاهين
سچو نانءُ سڏيجو

ڪافي بروه ۽ تلنگ ۵۵۳

رانجهو دي ڪيتي ڀهون وي پائندا أتي پلا ڀهون وي پائندا
سو پائندا مهٽي يار دي پلا ڪلنگي والي دا
۱. ويل صبح دي ندي ڪناري، ونجهلي پس چاڪ وڄائيندا
۲. اڳڻ اساڏي وو ميان جوڳي هوڪر، ڪڏهان ڪڏهان اوئي آئندا
۳. لوڪان ڪنون چوري چوري ڳجهڙي، سو ليا وت پاوندا
۴. چال حُسن دي نال مهينڪون مارڪي، ول ول جائندا
۵. زوران زوري نال **سچو** دي، رمز نيٽاندي وو لائندا

ڪافي بروه ۵۵۴

ڏيکين يار تماشا لايا
جي ڪُجهہ هووي حال وو
۱. حيرت وچ هميشه هووين
ڪُلي چوڙين تال وو
۲. خاص خيال اوهيندي ڀاجهون
جيوڻ هت جنجال وو
۳. مُوتوا قبل انت مُوتوا! ڀاجهون
مرڻ محال وو
۴. دين ڪُفر ڪنون منزل چاوين
هووئي خاص خيال وو

۵. پيائي وچ ڏون تي ڏيکين
غلط هئي امثال وو
٦. **سچو** کنون زُهد چِڙائين
بخش اهو احوال وو

كافي بروه ۵۵۵

اديون أهي اج آيا
جن كاريم الله الله
۱. سيئي گڏيا سپرين
ڏينهن گهٽا جن لايا
۲. وينا ويڙهي وچ ۾
جن لئي پند پچايا
۳. ڏينهان راتيان ڏک جا
مٿي مون مينهن وسايا.
۴. جن جي كارڻ جيڏيون!
كوڙيون مون كانگ اُڏايا
۵. هيڏي هوڏي نه ڏسين
سچوري وچ سمايا

ڪافي بروه ٥٥٦

حال منهنجو ڪونہ هو، جيڏيون ري پنهنجو ڪرم ڪيائون

١. معاف ڪيائون مديون
ڏوهــن ڏي نــہ ڏنــائــون
٢. جيڪو حال حوال هو سائين
الا! پــاٽــون واڻ پــچائــون
٣. پاڻ پنهنجو وو پاٿهين
ســاڻ غريــب گــڏيــائــون
٤. **سچوءَ** ڪي ڪيئي وو سرتيون
تـــي دلاســا ڏنــائـــون

ڪافي بروه ٥٥٧

زار روئي ڪيم زاري، تورڻتانہ سري

١. محبت ٽُنهنجي وو ڪيس مستاني، بار بره باري
دوســـت ري چوي لـــوڪ چري
٢. هــن بــنــديءَ ڪــي بــخش بــلــوچا ســائــين وو
هــوت جي هـــڪــواري، ذوق ذري
٣. ميلائي لڳِ مُحب اوهانجي واجهہ وجهي ويچاري
هـــوت زي وجان تـــام مـــري
٤. آهــي مــڙيــوئــي وي تــوڪــي مــعــلــوم ســائــين
وو حال حقيقت ساري وج م يار وري
٥.جيڪي آهين وي سوتا توهين، سائين وو حڪم سندو آهي جاري
دوســـت ڙي پــيــڙم خبــر ڪــري
٦. **سچو** آهي وو سگ اوهانجو سائين وو ڏجو تنهن دلداري
وجـــــن ڳـــــچ ڳـــــري

ڪافي بروه ٥٥٨

لوڪان ٿون لڪئيندا وو
رانجهن آپ ڇپائيندا
١. رانجهن تخت هزاري والا
ڪس لڳ جهنگ ڀچائيندا
٢. ڪر ڪر ناز نياز محبوبان
چشمان تير چلائيندا
٣. جوڳي هو ڪر رانجهن آيا
گهٽ گهٽ آپ گهمائيندا
٤. اسي لباس ۾ ڪؤن سجائي
جهونا بگل هندائيندا
٥. اپڻا نانءُ ڪتين دا سائين
سچو آک سڻائيندا

ڪافي بروه ٥٥٩

گهڻا وجي ڏينهن لايا
يار پياري ميان
١. آءُ ري پانڌي ڪل ڪائي ڏي
هُون اچڻ جا سعيا
٢. انهن ڪارڻ راتو ڏينهان
مُون ٿي وره وسايا
٣. ڏينهن اُنهيءَ ڏي ڏسان ڏهاڙيون
هن ٿي ڪانگ اُڏايا
٤. يار مسافر موليٰ مهر سان
ساڻ غريب گڏايا

۵. تــورا تــن جا **سچو** سنپارين
جــي اجهــي چــون اچ آيــا

ڪافي بروه ٥٦٠

تــيــون ورڻ جيــون وايــون
يــار ســانــگــيــڙي جــون
١. هٿ پانڌين جي پارؤن پرين جون
اِهــي ســي خبــران آيــون
٢. ڪونجان هزارين ڪيچ وٽن ڏنهن
اهــي سي دوســت أڏايــون
٣. اگڻ أهي ئي اسان پرين جون
جدا نــ هــونــديــون جايــون
۴. ڪئين ڪتابتان پنهنجي اچڻ جون
مونــڌي سي هــوت هلايــون
۵. ناهن ٻالهيون هي ٻرهڻ جهڙيون
ســچــو سي ســوز ســلايــون

ڪافي بروه ٥٦١

الا أهــي اج ايــنــدا، پــريــن جي هــوا پــرڏيــهــي
١. فلڪ فراق جو وو معاف ٿيوسي، ميان! هاديءَ ڪيا هيڪاندا
ٻالهيون ڪيون سي گڏ ويهي
٢. پنهنجي ڪرم سان وو ساه سريرؤن ڀي، ڪيائون وره ڪؤن واندا
آيــا پــڪــي هــن پــيــهــي
٣. اگڻ پيــهــي وو آئيــا پلو مــيــان! هــواسين جن لــئــي مــانــدا
ٻالــهـــ ڪــريــان ڀــي ڪــيــهــي
۴. آرامــي وو رُوح اســانــجو مــيــان! لٿيــاسين ســي ســيــانــدا
خوش ڪــيــائــون هــي ديــهــي

٥. **سچو** هواسين وو سال گهٽيرا الا، دوست پاجهون درماندا
ڏيهـ گـڏيـا أهـي ڏيـهـي

ڪافي بروه ٥٦٢

هٿؤن پيتو مون تا پير مُغان جي
جام شـرابـون شـوري
١. دؤر ڪارائي دل ڪي تـو
چشمان ڪيف ڪڪوري
٢. اصل ڪؤن منصور جو انهيءَ
ڪـاتـيـو ڪـنـڌ ڪـتـوري
٣. نـشـي مـنـجهـ نـواز تـي
گهوريون هي سِرُ گهوري
٤. جنهن ساقي سُرڪ پياري
آءُ ڪيئن پچان تنهنجي ٿوري
٥. پنهان ڪيائين پاڻ ڪي
چِـتُ **سچوءَ** جـو چـوري

ڪافي بروه ٥٦٣

ڪيڙاندي هن جهڳڙي ڇُوڇڪي ميان ماهيدي نال جالون وي رانولا
١. بابل پائي سانون ستيندا وي، ڪيهي ڏوهؤن ڳالهيون وي رانولا
٢. هڪو جيڏيان متين جو ڏينديان وي، ڳئين ڪيهي وت حالون وي رانولا
مئين سُهٽين چاڪ دي پُڪي پئيان وي رانولا
٣. مايان پيٽيان مهٽين جو ڏينديان، ميان غرض أنهاندا ڪيها وي رانولا
٤. هـڪ دل آهي رانـجهـو نـيـتـي، نـاڪـوئي اهين جيـهـا وي رانـولا
٥. سانگ بره دي وي ڏادي لڳڙي وي ميان، ڪنهندي اڳون وت نالون
مئين سهٽي چاڪ دي پُڪي پئيان وي رانولا

٦. آتڻ ٻهان ٻهڻ نہ ڏيندیان ميان، ڇٽي وٽي جهٽڪي وي رانولا
٧. وڏڙي ويلي وي عشق ماهيدا ميان، سر ساڏي تي ڪڙڪي وي رانولا
٨. عشق رانجهو دا غالب هويا وي ميان، ڳئيان آپ خيالون وي
مئين سهٽي چاڪ دي ڀُڪي پئيان وي رانولا
٩. گهر کيڙاندي نون آگ جو لئسان، مئين ديواني تيان وي رانولا
١٠. خويش قبيلا ڇوڙ ڪراهڻ، در تيڏي تي پئيان وي رانولا
١١. جوڙڪي الفي ڳل وچ پئيان، ڇُٽ پيان هُڻ سيالون وي رانولا
مئين سهٽي چاڪ دي پکي پئيان وي رانولا
١٢. ٻن کيڙاندا ناںۂ گهتيجي ڪُهہ کيڙاندي راڄي وي رانولا
١٣. رانجهي طرفؤن ڏي جو پنيان سانون عشق دي ٻاڄي وي رانولا
١۴. ڪيڙي نون وو ڏاج ڏتوني، آءُ **سچو** آگ ٻارلون رانولا
مئين سهٽي چاڪ دي ڀُڪي پئيان وي رانولا

ڪافي بروه ٥٦۴

آڻ گهتيا هَسِ ڏُونهين ڏُونهين
رانجهو سائين اڱڻ اساڏي
١. مئين تي رانجهو هڪ تياسي
مست رهياسي ڏونهين ڏونهين
٢. راه اهيندي واقف ناهي
عشق اسان ڏي سونهين سونهين
٣. ڪتان مئين تي ڪتان رانجهو
سؤدا ڪيتا هي روحين روحين
۴. ايڏي اوڏي مُول نہ ڏيکين
سچو يار سموهين سموهين

ڪافي برو ٥٦٥

شال اوڏاهون ايندا وٺي خاطي خبران خير جون

١. مون هِن نماڻي ڪي، اڃان دلاسا ڏيندا

٢. پرين پاڻهين پاڻ سان، هي گولي گڏيندا

٣. محبت مون مسڪين سان، شال نباهي نيندا

٤. ڏک سُک پائي سپرين، هن ڏکي سان ٿيندا

٥. ڪيچي ڪڏهن ڪينڪي، هِيءَ چپر چڙيندا

٦. جيڪي اڳيون پويون، بديون سڀ بخشيندا

٧. پڪا پڪن سامهون، آٽي اوڏا اَڏيندا

٨. ٻاجهہ ٻريا ٻي ٻاجهہ مؤن، ڪري **سچو** سڏيندا

ڪافي برو ٥٦٦

دل اسان ٿون سا چائيي، ٻلو ڪيهي گناهون يار

١. اها صلاح ني وي دلبر سائين
ميان سمجهہ دي وچ آيئي

٢. وصل والي وي ڳالهہ اسان نون
ميان اپٽي مُک الايئي

٣. **سچو** تيڏا وي در دا بردا ميان
تنهن ڪون سرڪ پلايئي

ڪافي برو ٥٦٧

بره بيراڳي ڪيو ڙي جيڏيون! مونکي درد ديوانو ڪيو

١. پڇو ڪيم طبيب ٻيا، مونکي نينهن سو نيو

٢. هاريون اچي اوچتو، پور پرين جو پيو

٣. اونده عشق عجيب جو آهي، ڏوکي ني ڏيو

٤. جو امر اوراٽو ڏنس، سوتا ساڳي ٿيو

٥. سرتيون پاجهون سوز جي، آهي جُنن ڳاڏون جيو
٦. راتو ڏينهان روح تي، خيال ڪيو هن ڪيو
٧. **سچو** باقي سچ ٿيو، غير وڃون تا ويو

ڪافي بروه ٥٦٨

جاني آءُ ڙي جاني ميان! آءُ تا روز پچان تي پانديون

١. تنهنجي اچڻ ڪاڻ آءُ هت پوٺيون پٺايان، سنجهي صبح سرتيون تي پانڌي پچايان
ڏاها تنهنجي ڏيهه ڏي تي ڪانگل اڏايا

٢. پرين تهنجي پار ڏنهن اچي قاصد جي ڪوئي، حال سٺايان پانهنجو تنهن رهبر کي روئي
جاني جال اسانجي هاڻي هجر ۾ هوئي

٣. دلبر تنهنجي ديس ڏي تي ڏسان ڏيهاڙيون، نانءُ تهنجو سپرين اسين وس نہ وساريون
ڳچيءَ پائي ڪپڙو اسين ڪريون ٿا زاريون

۴. اتي ويني اوتيان آءُ پنبڙين مؤن پاڻي، اچي ڏسج سپرين! تون حال منهنجو هاڻي
درد منديءَ جي دل ۾ تنهنجي سڪ تا ساماڻي

٥. تاڪون سڄڻ تانهنجي هينئڙي حيراني، ڏئي ڏکيءَ کي وئين تون نينهن تہ نيشاني
سدا **سچو** آهي ميان! تنهنجي ڳچيءَ ۾ ڳاني

ڪافي بروه ۽ سارنگ ٥٦٩

پري ٿين نہ شال، پرين پاڙيچا پرڏيهي

١. ساٿن ٿيس نہ سنگتي
هيَ هيَ هيڙي حال

٢. جتن ڪيڙم جيڏيون!
جتن سان مون جال

٣. دوسن بنان ديس ۾
جيئڻ منجهہ جنجال

۴. ڪنهن در ڏيان دانهنڙي
هُوجي ڪُهي ويڙا ڪالهہ
۵. ڪوڙيون ڪيئڙم ڪيترا
اُنهن ڪاڻ ڪشال
٦. سيئي سچو آئيا
جن لڳ وجهايم فال

ڪافي بروه ۽ سارنگ ۵۷۰

پسڻ ڪارڻ پرينءَ جي، ڪيا آگم اکڙين
١. ملڻ لئي محبوب جي
تيون راتو ڏينهن وسن
٢. جهور نہ لهي جُهڙ جي
نا ڪڏهن اوڪاٽن
٣. سدا ساوڻ تن ڪي
بُوندان بس نہ ڪن
۴. سچو سپيرين لئي تيون
جهوريءَ منجهہ جهڄن

ڪافي بروه ۵۷١

منهنجو پانڌيئڙا، پرئين کي ڏيج هي نياپو
١. ڏئي باه پنيور کي، هي ڪيچ ڪندي ڪاپو
٢. اصل لاڪون آهي، منهنجو ساٿو سياپو
٣. آهي اوهانجو سپرين! هن ڇوري تي ڇاپو
۴. منهنجو محبوبن کي، پيو ڏيج نہ ڏوراپو
۵. سدا آهين سچوءَ کي، تون جيءَ جو جياپو

ڪافي بروه ٥٧٢

پُڇيو ڪي پرين، ميان! حال منهنجي جيون خبران ساٿيوري

١. ساه سڪي تو جن ڪي، مونڪي ڪي سارن

٢. هن دم دلاسا ڏنا، سرتيون ساٿيئڙن

٣. تون هت ڪهڙيءِ ڳالهہ ۾، هُو هُت ياد ڪرن

٤. آهين جنين جي آسري، سي توڪاءِ ڇڏن

٥. **سچو** سنگت پانهنجي، مانَ غريب گڏن

ڪافي بروه ٥٧٣

هاريون ههڙي حال، ڏيان ڏوراپو ڪهڙو وو پرين ڪي

١. مئين نماڻي ياد يارانون

آپئون نيندا نال

٢. راتو ڏينهان آهہِ اسان نون

جوشان دي وچ جال

٣. نال تُساڏي دلبر آها

سچو آپ سنيال

ڪافي بروه ٥٧٤

يار ٻُڌا هوا لوءِ بلوءِ پيي، هاجا تنهنجي حُسن جا وو

١. جهڙي ڪيئي اهڙي پرين

سا ڪنديـن پوءِ پيي

٢. تاب تنهنجي ڪؤن سچ صريحن

ڪير سگهي ٻيو چوءِ پيي

٣. ڪيرنماڻي آءُ عالم ساري ڪي

تنهنجي آهي ووءِ ووءِ پيي

٤. جي ڪارايو يار پيارل

سچوءَ ڪي هوءِ هوءِ پيي

ڪافي بروه ٥٧٥

ڏونگر آهي ني ڏسُ ميان
هاريون منهنجي هوت جو
١. هلان تہ هلڻ نہ ٿئي
ناه ويچاريءَ جو وس
٢. راتيون رهڻ راه ۾
ڪاڪيون آهي ڪسُ
٣. ڪيڙو عشق عجيب جو
هينئڙي منجهہ هنبس
٤. آهي عجيبن جي
سچو سڪ سرسُ

ڪافي بروه ٥٧٦

ڳالهہ ڪريان ڪيهي، تهنجي مزگن ماري آهيان
١. پرين وڙؤن پانهنجي ميان الله
آءُ پڪي هن پيهي
٢. ٻاڙي ساڻ وو پرينءَ جي ميان الله
وره وهايم ويهي
٣. پلؤ لڳي وو پرينءَ جي ميان الله
جيهي سا آهي تيهي
٤. ڳالهہ ڏسيائون وو سا تا ناهي وي ميان!
سچو سلڻ جيهي

ڪافي بروه ٥٧٧

ڪيهي چال چلي تو وو، اڙي جيڏيون! يار منهنجو
١. ونفخت فيه من روحي
ساري ڳالهہ سلي تو

٢. انا عبده ورسوله
مُلن گهر ملي ٿو
٣. ڪاٿئين تعظيمان ڏئي
ڪاٿئين ڪل ڪلي ٿو
۴. ڪاٿئين سُڪيو سپرين
ڪاٿئين جوشِ جلي ٿو
۵. **سچو** سڀ ڪنهن صورتين
هيڙي طرح هلي ٿو

ڪافي بروه ٥٧٨

چاڪي ڏونگر ڏوريان
من وسي يار منهنجو
١. پرين آهي پاڻ سان
تڪ پيا چو توريان
٢. راتو ڏينهان رُوح ۾
آرياڻي تي اوريان
٣. سيڪنهن پارين پاڙي سُپرين!
آءُ گهٽوئي گهوريان
۴. هوت هميشه حاضري
وندر ڪنهن لڳ وڙيان
۵. **سچو** سچي ٻالهڙي
چت اهائي چوريان

ڪافي بروه ٥٧٩

هوت اچي هٿ ڏيندو، پلو جيڏيون! مون هن نماڻيءَ تي ووءِ ووءِ
١. پرين وڙون پانهنجي
چپر تان چڏيندو

۲. ڏسنديو اکڙين سان
نال نماڻي نيندو
۳. پاڻؤن پاسي نہ ڪري
گولي ساڻ گڏيندو
۴. پانڌين پچارون ڪيون
آرياڻي اڄ ايندو
۵. اڳڻ آسروند جي
پڪا پاڻ اڏيندو
٦. ڪيچين سندو قافلو
لوئون تا نہ لڏيندو
۷. ساجن سنگت پانهنجي
سچو شال سڏيندو

ڪافي بروه ۵۸۰

ڪيچ منهنجڙو ڪم ني، آهي ٻلو ٻينر ڙي

۱. ويا ڪيچيئڙا نڪري
گوليءِ ڏيئي غم ني
۲. دعا ڪريجو جيڏيون!
جانيءِ تيان جم ني
۳. ڪنهين ڇن نہ ڇڏيان
دوستيءِ وارو دم ني
۴. قيامت تائين ڪينڪي
تيندي طلب تم ني
۵. پير نہ ڇڏيان پرين جو
توڙي ٿئي ڇيهاڙيون ڇم ني

٦. جهڙ نہ پانئجو جيڏيون!

اِهـو اڪـين جو آڳـم نـي

٧. سڪؤن **سچو** پرين ڏي

راتـو ڏيـنـهـان رم نـي

ڪافي بروه ٥٨١

توکي جاني نہ جڳائي ٿو، رُسڻ نماڻن سان

١. جيهي تيهي تانهجي، آءٌ اصل ڪؤن آهيان، اوهانجي تا اچڻ جو آسر هڏ نہ لاهيان

سرتي سو فراق جا، هي مينهنڙا وسائي ٿو

٢. پري ڪر نہ پاڻ ڪؤن ڏي دلبر دلاسو، توريءَ سُجهي ڪونڪو مونکي پرين پيو پاسو

جيهو تيهو اصل ڪؤن هي سندوَ سڏائي ٿو

٣. سُکن مٿي ڏکڙا ٿي مُحب مٿايان، غم خوشيءَ ڪؤن اڳرو آءٌ پليرو پايان

مُنهن مقابل تانهنجي اِهو گوندر گڏائي ٿو

٤. اگڻ نماڻي جي تون اچج الله ڪاڻ، هيڪر وت ڪريج تون يار پيرو منهنجي پاڻ

سوز تنهنجو سُپرين هت سانول سجهائيتو

٥. وني ويني آهي اهو وعدو ويچاري، ڳچيءَ پائي ڪپڙو هي ڪري ٿي زاري

سچو سگ اوهان جو هت پانڌي پچائي ٿو

ڪافي بروه ٥٨٢

خبر ڪا مُون ڏيو ساٿيو، سائين عجيبن جي اچڻ جي

١. ڪيچيئڙن جو قافلو

وچئـــين رات ويـــو

٢. آئين نہ چڏيو چيرين

هـي تـا نـال نـيـو

٣. تـوڙي وره وهـاريـو

ڪنديس ڪونہ پيو

۴. وندر سندي واٽ تي
مون صدقي سر ڪيو
۵. چڏ ساها بنا سنبر
سچوڙي جي تو پُور پيو

ڪافي بروه ۵۸۳

تيڏي طرفؤن ڏيندا لوڪ اي جاني، طعني سؤ طعني
۱. اڱڻ اساڏي وو آوين پيارل، ميان! مئين ڪيتي قرباني
جاني سؤ جاني
۲. ڳل اساڏي وو آڻ گهتيائي ميان! ٻانهپ دي نشاني
ڳاني سوڳاني
۳. صحي ڪران مئين وو ڪيڪُر تيڏي ميان! ڪُل يوم هُو في شاني
باني سوباني
۴. دل اساڏي ڪون وو لڳ جو رهيا ميان! تيڏي ديدار دي رُوحاني
داني سو داني
۵. **سچو** هوندا ني وو يار سهٽي ديان ميان! شرط سيئي سُلطاني
خاني سو خاني

ڪافي بروه ۵۸۴

ميڏي تيڏڙي نال ني، لک زاري هوءِ هوءِ يارڙي
۱. مئين تا آڪان وو اڳون سايان دي ميان! حال حقيقت ساري
روءِ روءِ يارڙي
۲. سهج ڪنون وو سرتي چائي ميان! بره تُساڏا باري
ڪوءِ ڪوءِ يارڙي
۳. هار هنجون دا وو ڳچي پايم ميان! يڪدل چاتم ياري
پوءِ پوءِ يارڙي
۴. تيڏي طرفؤن وو طبل طعني دا ميان! **سچو** آهِ سرداري
سوءِ سوءِ يارڙي

ڪافي بروهه ٥٨٥

جاني تون جڳائي، رُسڻ نماڻي سان يارڙي

١. دوست اوهانجي در تي
ويني وِرهُ وسائي
٢. ٻاهر ٻانهي تانهنجي
سانول هي سڏائي
٣. اچڻ لاءِ اوهان جي
پاندي روز پڇائي
٤. فالان فلڪ فراق جيون وو
وريتن ڪان وجهائي
٥. سوال **سچوءَ** جو سپرين!
عجز ساڻ اڳهائي

ڪافي بروهه ٥٨٦

هيئي عشق نيشاني ايهي
آکان ڳالهه انهاندي ڪيهي

١. سپر سينه ڪر اڳون سولاندي
مند ڪڙون ديهي
٢. وچ درياءَ محبت والي
ڳئي پنجاهي پيهي
٣. سولي اُتي وير وڃائيندي
نينهن دي نوبت نيهي
٤. عاشق اولي مول نه اٿڪن
ڪي ويل وڃائيندي ويهي
٥. **سچو** سوز واليان دي اٿان
هي ڳالهه نه آکڻ جيهي

ڪافي بروهه ٥٨٧

ڪنيون نيڻ نهار ڙي ميان! پلو منهنجا يارڙي وو

١. مون من ڳڌي گوندرين
تئين تون ڪيچ قرار

٢. ڏکيا سُکيا ڏينهنڙا
ڳڏ غريب گذار

٣. دلبر پنهنجي دل کؤن
ويچاري نه وسار

٤. منهن نه مؤن ٻئي پار ڏي
پنهنجي ڪڍ قطار

٥. **سچو** آهين اسان جو
هنجون هڏ نه هار

ڪافي بروهه ٥٨٨

سڪ هُئي جنهنجي سر وو، دوست آيو اسانجي در

١. پرين وڙؤن پانهنجي، ڪيئي ويچاريءِ ڏي ور

٢. هي سر ڪريان صدقي، گهوٽ اچي مون گهر

٣. ڏنم هن اکين سان، پرين موچاري پر

٤. جاءِ ڪيائون جيءَ ۾، نهريا هڏ نه تر

٥. قرب ڪارڻ سڻ **سچوراي**، ڪوشش ڪائي ڪر

ڪافي بروهه ٥٨٩

ڏنو هي پانڌيءِ پيغام، تنهنجي اڱڻ اچ يار اچي ٿو

١. عاشق عجيبن جو توکي
سؤ لک آهي سلامُ

٢. سڀ قبوليو سپرين
جيڪو ڪيوَ ڪلام

۳. پڪو آهي پرين جو
تو سان اڄ انجام
۴. روءُ نہ رت اکين مؤن
عاشق ڪر آرام
۵. **سچو** گڏ جن پوءِ پيي
آهہ نہ طلب تمامُ

ڪافي بروه ۵۹۰

هوت پارؤن مونکي هاٿي
ڏنا نينهن نياپا هي
۱. هتؤن پئي تانهنجي ميان!
عُذر ڪيها پيا آٿي
۲. اوتين ڪهڙيءَ ڳالهہ ڪؤن
پنبڙن مؤن پاٿي
۳. وينئن ڪيئن پنيور ۾
سُور هُيئي جي ساٿي
۴. **سچو** توکي ساه ڪؤن
آهہِ اوڏو آرياٿي

ڪافي بروه۱ ۵۹۱

اسان غريباندي نال
دلبر چگي ڪيتيءَ
۱. آگي پيچي ڳل تُساڌي
جيوين وٹئي تيوين پال
۲. ونحن اقرب اها اشارت
ورق هجر دا وال
۳. **سچو** ڪون هيءِ عُمر سيائي
جوشاندي وچ جال

ڪافي برووه ٥٩٢

ڪيچؤن آيم ڪالهہ، سي تا سڻو سنيها

١. ڳالهيون ڪندي گذريئي
سُوراتي توکي سال

٢. اُڪنڊ اسان ڏي ڪانہ تو
ڏينهن اتي جاليئي جال

٣. ڪنهنجي ڪارڻ تِي ڪيا
لَڪِ روئي تو لعل

٤. ڪرين نہ قطري جيتري
ساعت هڪ سنڀال

٥. ٻڌي ڏوراپا مُون تيو
جيڻ منجهہ جنجال

٦. جن لئي ڏونگر ڏوريان
تن پي هيڙا حال

٧. سي سڀ تنهنجا اڳهيا
جي ڪيئي ڪالهہ ڪشال

٨. ٻُڌندو ٻاروچو وري
سچوءَ جايي سوال

ڪافي برووه ٥٩٣

مُون ڪَر تا ڪين پڇيائون، هاڻ ڪانگل ڪل ڪاڏي

١. ڏوث ڏوراپا وو ڪيترا، ميان الله، ڏئي سي سخت مُڪائون
هت حال اسانجا هي

٢. سگها ايندا وو سپرين! ميان الله، ڪي تاپاڻ اُتيائون
جڏوجيءُ جيارن جي

۳. ڏاها ڏيهہ وو پرينءَ جي، ميان الله، آهيان اُباٽڪو آئون
منهنجو هيءُ نياپو ني
۴. طعنا طرفؤن تانهنجي، ميان الله، هِن ڏکيءَ کي ڏنائون
سائين سڀ قبوليم سي
۵. سي نہ وسارج وو سپرين! ميان الله، ساڻ **سچوءَ** سمجهائون
اهي قول ڪيا هُيءِ ڪي

ڪافي بروه ۵۹۴

يارو! منهنجو يار، ڪئي ڪئي صورت سير ڪري ٿو
۱. ڪاٿئين ٻُڍڙو پير ٿيو
ڪاٿئين ٻولي ٻار
۲. ڪاٿئين بيراڳي ٿري
ڪاٿئين ڪَيس قرار
۳. ڪاٿئين وظيفن ۾
ڪاٿئين خَمُ خمار
۴. ڪاٿئين آهي بادشاه
ڪاٿئين چونريدار
۵. ڪاٿئين پيرن پنڌ ڪري
ڪاٿئين گهوڙي جو هسوار
٦. ڪاٿئين احمد ٿيو علي
ڪِٿ عبدالحق اظهار
۷. آهي دلبر دوست جو
سچو سڀُ سينگار

ڪافي بروه ۵۹۵

ديس اساڏي آوين، يار پيارل وي ميان

١. رَهـُ اسـاڏي وه دلـبـر نـيـڙي
دُور نــ ســاڻون جاويــن
٢. اڳڻ نمـاڻـي دي وو سـهـڻـا سـائين
پـيـر سـگـهـيـرڙا پـاويـن
٣. تـسـان پـاجُهون قـران بيراڳڻ
چِرتـا وت كـيـون لاويـن
۴. نــانءُ الله دي تـيـوان ايـلازي
چت **سچو** تـون نــ چاويـن

كافي بروه ٥٩٦

تـيـڏي طـعـنـي ڏيـنـديان شـه والـيـان، سائون سـڀ سـيـالـيـان
١. كاوڻ كيتي وو ماسُ يتيمان دي، تيڏيان بحريان اكيان ني توپاليان
٢. زُلفان تيڏي وو نانگ بسيهر، تيڏيان اكيان ني وه كجليان كاليان
٣. نال كرم دي وو ڏيک **سچو** ڏهون، سهڻا يار سُٽي تهنديان ناليان

كافي بروه ٥٩٧

ڳالهہ كريان آءٌ كيهي، حال پنهنجي جي ڙي جيڏيون
١. كالهہ كالهوٽي سپرين!
ويـا وتـئـون مـون ويـهـي
٢. چڏي شـهـر پـنـيـور كـي
ويـا پـهـاڙيـن پـيـهـي
٣. كـري پـريـشـان ويـا
درد مـنـديءُ جي ديـهـي
۴. آءٌ اُنـهـن جي آهـيـان
جيـهـي جي تـيـهـي

۵. مـــارڻ پـــوءِ جيـــارڻ
رســـم اُنـــهـــن جي ايـــهـــي
٦. **سچو** ســـوز فـــراق جا
بـــار ڪـٹـــن ڪـي نـيـهـي

ڪافي بروه ۵۹۸

هـوت ڏهـون هـاٹـي آيـون
مـونـڏي خوشـخـبـران هـي
١. اچي اڏيون ٹـا اوڏڙيون
جـــار اوهـــانـجڙي جــايــون
٢. چڙي شـهـر پنـيـور ڪـي
پـيـر وري ايـڏي پــايــون
٣. ٹيون جيارن جيڏيون!
اِهـي ويـچاري ڪـي وايــون
۴. **سچو** سنديون دانهڙيون
دوســـت وري ورنـــايـــون

ڪافي بروه ۵۹۹

هوت اوهـان تي آهـ، مـيـان، سـارو نـنـگ نمـاٹيءَ جو
١. سـائين ڪـارڻ سـپـرين! پيـر اڳڻ منهنجي پاءِ، مـيـان
٢. پرين وڙوُن پـانـهـنـجي، لوُن نمـاٹي سـان لاءِ، مـيـان
٣. مـاٹـهـو شـهـر پـنـيـور جا، سـاه نـه اچن سـاءِ، مـيـان
۴. ڏسنديس آءٌ اڪڙين سان، جانب ٹُنهنجڙي جاءِ، ميان
۵. ڪـاري ڳٹن تـانـهـنـجي، **سچوءَ** ڪي هـاءِ، هـاءِ، مـيـان

ڪافي بروه ٦٠٠

هوت اچڻ جي ڪا ڪر ميان! پانڌي روز پڇايان ٿي

١. راتو ڏينهان روح ڪي ميان الله، سڪ اوهانجڙي سر
ميان توئي هت ڪانگ اُڏايان ٿي

٢. سِر ُتوئي تؤن وو صدقي ميان الله، گهوٽ اچين جي گهر
ميان گهوريو پاڻ گهمايان ٿي

٣. ايندڙيس اهڙي وو حال سان ميان الله، دوست اوهانجڙي در
ميان ٻچيءَ پلؤ پايان ٿي

٤. پرين! پارؤن وو تانهنجي ميان الله، تئي ويچاريءَ جي ور
ميان ويني ڏک وسايان ٿي

٥. سارو مطلب وو مون تئي ميان الله، پرين اچي ڪنهن پر
ميان هت پوتيون پتايان ٿي

٦. **سچوءَ** آتي وو سپرينِ ميان الله، دست مبارڪ ڏر
ميان سنديوَ يار سڏايان ٿي

ڪافي بروه ٦٠١

آءُ ڪوهيارل ڪائين، وري ويڙهو وسائج ميان

١. ٻانهون ٻانهنِ وو جان ٻڌي ميان الله، پاند ٻچيءِ مِر تي پائين
مون تؤن چت نہ چائج ميان

٢. مون هؤن مدايون وو تيڙيون ميان الله، تيس ايلازڻ آئين
پرين پاڻ پسائج ميان

٣. آءُ ڪنيزڪ وو تانهنجي ميان الله، تون منهنجڙو سائين
ٻيو عيب نہ لائج ميان

٤. ڏئي حال وو حلاج جو ميان الله، **سچوءَ** ڪي سمجهائين
سارو سرُ سٽائج ميان

ڪافي بروه ٦٠٢

هر هويا تر هر هويا، ڏوجهي رمز چليندا ڪؤن

١. عاشق ٻڪرا معشوق ڪاسائي، ذبح ڪريندا ڪؤن
٢. ڏو ڏو ڏڪڙان تال تماشي، طبل وڄيندا ڪؤن
٣. تسبيح ڦردي منُ نهين ڦردا، مڻڪا ڦريندا ڪؤن
٤. حسن حُسين شهادت پائي، قتل ڪريندا ڪؤن
٥. **سچو** سچ ڪر چاڻ اتاهين، رامُ رجهئيندا ڪؤن

ڪافي بروه ۾ پيبروي ٦٠٣

هينئڙي ڳالهيون ياد
آريءَ ٻاروچي جيون

١. ويا ويساهي نڪري
عشق ڏئي امداد

٢. پينر شهر پنيور ڪؤن
آءُ تيندس آزاد

٣. انهن ٻاجهون جيڏيون!
عُمر مڙئي برباد

٤. درد مندن جي دلڙي
شال ڪنداسي شاد

٥. **سچوءَ** سندي سرتيون!
پُني سڀ مراد

ڪافي بروه ٦٠٤

آءُ اچي رَهـُ رات پلو، منهنجا يارڙي

١. راتو ڏينهان روح کي
آهِ اوهانجڙي تات

٢. مشر آهي مُلڪن ۾
سنديوَ ڏاڍي جات
٣. اچڻ ريءُ اوهان جي آهي
هينئڙي ڪي هيهات
٤. **سچوءَ** ڪي تنهن سرت جي
ڪاٿهون تيندي ڏات

ڪافي بروه ٦٠٥

آءُ ويڙهي تون تا وَسُ، ڙي پلو پُنهڻ يار ميان
١. پرين مونکي پانهنجو
ڏاها ڏي ڪو ڏَسُ ڙي
٢. نماڻيءَ جو حالڙو
پريم اچي پسُ ڙي
٣. ڪاهي ايندي ڪيچ ڏي
گولي وني گس ڙي
٤. پوي پاڇاڻي جو ڪو
توڪي مان ترس ڙي
٥. وهڻ آهي ينيور ۾
بنا عشق عبث ڙي
٦. سوز اوهانجو سپرين!
سچوءَ آهي سرس ڙي

ڪافي بروه ٦٠٦

ڪيون هيريندئين يار وي، سائين! غريبان نون
١. خبر تئيڪون درد ميڏي دي، روؤن زارو زار وي
ڪيهي ڪل طبيبان نون

۲. ڏوه اسان تي ڪوئي نہ آها باري، سو برهين بار وي
ڪوئي آڪي عجيبان نون
۳. يار دي ڪارڻ سُنوري سنيان! هنجون دا ڪيتم هار وي
هوئي سڌ حبيبان نون
۴. جهڻڪان ڏيکر آپ جهليندئين، وس نہ مئيڏا وار وي
ڪيها ڏوه رقيبان نُون
۵. سچ صريحن سُڻ **سچوري**، آکي ني سو هڪ وار وي
پيا ڪؤن قريبان نون

ڪافي بروه ٦٠٧

اچي لايوَ ڪيئن، سڄڻ توتا نينهن نماڻي سان
۱. ماريس انهيءَ مامري، هوت ڪندين ڪو هيئن
۲. ساتا ڪَيئي پانهنجي، جاني وٽيئي جيئن
۳. جهڙي پُنهڻ توڪئي، آءُ پڻ ڪريان تيئن
۴. ڪان ونندي ڪڏهين، نالو سندوَ نينهن
۴. وري وهاريو ويجهڙو، **سچو** پانهنجي سيئن

ڪافي بروه ٦٠٨

اهو ڏونگر ڏهاٽي، مون ڏوراپو تو ڏئي
۱. هاري ههڙا هوت تون
تي ويجها وسارين
۲. هيڏي هوڏي تي گهمين
تون نال نہ نهارين
۳. پنيورؤن بيزار تي
جي سانول سنيارين
۴. پاڻ **سچو** تون پاٽهين
وجي ساٽن سلهاڙين

ڪافي بروه ٦٠٩

وسئون تانہ وسار، ڀلو يار ڙي، آءٌ اوهانجڙي آهيان ڀلو ميان

١. سڪائِي ڏي سپرين!
ڪٽي نين نهار

٢. هيڏي هوڏي نہ چڏين
پنهنجي ڪدي قطار

٣. توکي ڏسان مون ڏسين
پرين ڪهڙي پار

٤. **سچو** صبر ۾ رهين
گوندر ڏينهن گذار

ڪافي بروه ٦١٠

هُئي نہ مون ڪل ڪائي، سِر انهيءَ جي ڙي جيڏيون

١. اڳ نہ سيم ڪڏهين
هي وراڻي واري وائي

٢. ڳالهہ نہ ڳرهڻ جهڙي
سائن جا سجهائي

٣. ڏوهہ ثواب جي ڳالهڙي
سڀ ويساه وڃائي

٤. سائي حقيقت حال جي
سر اچانڪ آئي

٥. **سچو** سانيج ڳالهڙي
پرين جا پُرجهائي

ڪافي بروه ٦١١

رهــبــر روز بــروز، اچن مــونــڏي يــار جا

١. ڪنهن سان سليان سرتيون!
سپــيــريــان جو ســوز

٢. انــدر مــنـجهــ عـجـيـب جي
ڪــيــڙو ســڪ ســروز

٣. هيڪند ڪارڻ تي ڪريان
خــاطــر انــدر خــوض

٤. شال ڪنهين تي نہ ٿئي
ســنــدو جانــب جوز

٦. **سچو** اجهــو آئــيــو
آريــاٽــي امــ روز

ڪافي بروه ٦١٢

طعنا سر تي سهندي هان، سرتيون! ساري لوڪ جا

١. پاجهون پاروچل جي، راتيون هت ڪا رهندي هان
٢. ڪاف منجهارؤن ڪاڪيون! لعلن لوڙي لهندي هان
٣. پسڻ بنان پرينءَ جي، ٿاه نہ ٻئي ڪنهن ٿهندي هان
٤. ڀينر هن ڀنيور ۾، ريءَ ٻاوچي نہ ٻهندي هان
٥. **سچو** سچيءَ سڪ ڪؤن، ڪيچن ڪڍ ڪهندي هان

ڪافي بروه ٦١٣

دل جيون ڳالهيون ميان! آءُ تا توسان اوريان

١. ڳجهيون ڳالهيون وو ڪريان ڪن سان الله
تــڪ ويــنــي تــي تــوريــان

٢. سڳو تنهنجي وو سڪ جو، ميان الله
ساه اندر تي سوريان
٣. سڪ اوهانجي وو سر تي ميان
ڏيهه ساريوئي ڏوريان
٤. راتو ڏينهان ڪاڻ اوهانجي ميان الله
چت ۾ چرخو چوريان
٥. اڱڻ **سچوءَ** جي آءُ پيارا، ميان الله
پاڻ گهٽوئي گهوريان

ڪافي بروه ٦١٤

هيئن نہ مونکي ماريو، اوڙڪ اوهانجڙي آهيان
١. ٻانهي آهيان وو تنهنجي ٻاروچا الله، پورهيت پنهنجي پاريو
سڱ نہ تي ڪو ساهيان
٢. آسروندي وو آهيان ميان الله، واڳ مُئي ڏي واريو
لالچ نہ تي لاهيان
٣. ڏاڍا ڏونگر وو لڪيون ميان الله، توه پنهنجي سان تاريو
ڇپر اڪيون نا تہ چاهيان
٤. آءُ اوهانجڙي وو آهيان ميان الله، وسئون ڪيم وساريو
جوڙ اوهانجڙي ناهيان
٥. سانول انهين وو سڏ ۾ ميان الله، ڳالهين تنهنجن ڳاريو
ڪيچ وڻن ڏي ڪاهيان
٦. آءُ اُڪندي ووهوت اوهانجي الله، **سچو** ڪِي سانول ساريو
ڳاه بره جو تي ڳاهيان

ڪافي بروه ٦١٥

رهـو مـون وٽ رات، اڄي پانـڌيـو پـريـن جا

١. آءُ اوهـان تـوُن صـدقـي، جا وائـي مـتـيـو وات

٢. پـسـان اکـڙيـن سـان، پـاروچاٽـي جات

٣. راتـو ڏيـنـهـان روح کـي، تـن جي آهـي تـاتِ

٤. هـئـي هـمـيـشـه سـاتـيـو! **سچو** سـنـدو سـاتَ

ڪافي بروه ٦١٦

ڙي جيـڏيـون آءُ تـا پـيـو نـہ ڪـنـدي

مـنـهـنـجو پـيـچ پُـنـهـونءَ سـان آهـي

١. آءُ جنـي جي آهـيـان، سـو تـا مـهـر نـہ لاهـي

٢. ڪـير ڪـميٽي هوت سجڻ سان، سگ سيـاپـو سـاهي

٣. هـت وجي تـي هـوت جي، وس نـمـاٽـي نـاهـي

٤. سـوال **سچوءَ** جو اهو آهي، نينهن سندن نہ ٻاهي

ڪافي بروه ٦١٧

تـون آءُ آريـاٽـي اوري، تـنـهـنـجي دامـن لڳڙي آهـيـان

١. سِرُ پـنـهـنـجو سـرتـيـون!

آءُ گهـروُن آيـس گـهـوري

٢. ڪـامـل ڪـڏهـن ڪـيـنـڪـي

آءُ ڏونـگـر سـگـهـان اڏوري

٣. ڪـاجـا تـنـد طـلـب جي

چِـتُ وئـين تـون چـوري

٤. نـيـو نـمـاٽـي پـاڻ سـان

تِرُ نـہ رهـي تـوري

٥. **سچو** سـگ اوهـانـجو

ڪـيـئـن پـجي تـنـهـنـجي ٿوري

ڪافي بروه ٦١٨

مونکي تايو طبيبن، ميان! ڀن ڀڪيون وجهان تن جيون

١. نظر ساڻ نهال ڪيو
هاريون حبيبن ميان

٢. آزارؤن آزاد ڪيو
اڇي عجيبن ميان

٣. دل کي دلاسو ڏنو
ڪاڪيون قريبن ميان

٤. ڏيندا **سچو** سپرين!
گوش پي غريبن ميان

ڪافي بروه ٦١٩

خود هي أهوئي خود هي نهين اور ڪوئي اليندا

١. طرحون طرح تماشا اپڻان جو آپ ڪريندا، منصور هوڪي ويکو سولي أپر چڙهيندا
٢. عاشق ٿيوي آپ تي ڏيک حُسن اپني ڪون، نعره اناالحق دا وچ بيخودي مريندا
٣. ڪيا وصل ڪيا هجر وچ آپي جو آپ هوندا، وت عشقدي ألنبي آسمان پر أڏيندا
٤. مٺکون قسم مُصحف دا هويا قسم هادي دي، نهين دوسرا بي ڪوئي اوئي ڏيکيندا سٿيندا
٥. موسيٰ فرعون هڪو اهو ٻول ڪوئي رکا هئي اهو، سيڪنهين صورت وچ ٻوليان لکين ٻوليندا
٦. ڪافر مومن أهوئي اس ۾ نهين تفاوت، ڪڏهان ٻوتيان پتيندا ڪڏهان وت ورد پڙهيندا
٧. سينگار ڪر بازاريان لاءِ تلڪ آپ ٻيٺا، سؤدا سلف تنهين وچ آپي جو آپ ڪريندا
٨. عالم ڪُون چڙهه مُناري واعظي وعظ سناوي، مُلان بي هو مهت وچ بانگان بُلنديان ڏيندا
٩. لشڪر پڇون تي لاءِ ڪي آپ بادشه سڏا وي، وت خرقه پهر آئُندا درويش آپ سڏيندا
١٠. هر ڪوئي آکي مٺيڪون اهو جسم جان گم ڪر، گم ڪنون پڇي تا آبي أهو خود لَهيندا
١١. عبرت رهي اسان ڪون اِهوئي سخن بجا نهين، هئي جسم جان اهوئي ڪُوڙي حرف بنيندا

۱۲. جانن جسم چاڻ ڪنهندا ڪهڙي طرفون جو آيا، آپڪون جو آپ ٻٽايس ڪس واسطي ٻُليندا
۱۳. جنگ و جدل آهوئي اوئي صلاحيت وچ، بيرنگ وچ رنگان دي اِهي چاليان چليندا
۱۴. **سچو** تون ڪٿ نهين اندر ٻاهر آهوئي، بدنيڪ اوئي ڪريندا تون آپ ڪيون ڳٿيندا

ڪافي بروه ٦٢٠

مُنهنجو هئينڙو هوتن ساڻ، ڪهڙي ڪريان ٻي آءُ تا ڳالهڙي ڳالهڙي

۱. ونـدر سـنـدي واٽ تـي
ٻُرزا ڪـنـديـس ڀـاڻ
۲. اڇي لـڳو مـون اوڇتـو
ٻـاروچي جو ٻـاڻ
۳. دعا ڪـريجو جيڏيون!
شـال مـوتـي مُئي جو مـاڻ
۴. ويـڙو درد فـراق جو
ڏئـي ڏڪـيءَ ڪـي ڏاڻ
۵. اڱڻ ايـنـدو تـانـهـنجي
سچو سـو سـرواڻ

ريختو بروه ٦٢١

اس چشـم سـورے ، ايسـا اسـرار ديـکھـا تھـا
بيـچ ابـر کـے ، آفتـاب کـا انـوار ديـکھـا تھـا
جـس نـور کـی تـجـلـی ، سـارا طـور جـلايـا
اس دل کـی گـلـی ميـں ، اوئـی چمـکـار ديـکھـا تھـا
۲۔ جـس جـاء سـے عـلـمـائـوں، پـرہيـز کيـا ہـے
تـس جـاء ميـں سـر نـور کـا، جھلـکـار ديـکھـا تھـا
۳۔ بـے فـکـر بـہ ہـر ذره، نـہ ديـکھـن ہـے مـنـاسـب
ہـر شـے کـی نـگـہ ہـم نـے ، ذوالـفـقـار ديـکھـا تھـا

۴۔ از دیکھن ہادی کے، سارا کام میرا تھیا
اس صورت مرشد کی سوں، دیدار دیکھا تھا
۵۔جیوں سورج کا نور، ہر جا ہے برابر
تیوں ہر مظہر اس کا، انظار دیکھا تھا
جس کوئی آیا ہے، اس رنداں کے بزم میں
یکبار ہوا منست، نہ ہشیار دیکھا تھا
۶۔ کہہ کلمہ اناالحق کا، یکبار یقیں سے
منصور یہ اسرار، اوپر دار دیکھا تھا
۸۔ تس بحر میں آیا ہے، سچو جس نہ کنارہ
اس بحر میں عشاق، نگونسار دیکھا تھا

ریختو بروه ٦٢٢

ایک دن بزار میں، میں دیکھا عجب نظارا
طفلاں کے ہاتھ میں رے، بلبل ہوا بیچارا
۱۔ پر بال رشتہ سیتے، اس نے کیا ہوا محکم
تڑپن سے اوئی نہ چھوٹے، کرتا ہے لکھ پکارا
۲۔ ہم حال اس کا پوچھا، کہہ بلبل ہمن سوں
کس جاء آپڑا ہیں، چھوڑیئی چمن ہزارا
۳۔ ہس ہس ہمن سے گویا، ہویا ہے تجھ خبر نہیں
عاشق جو کوئی ہوا ہے، جانے حال وئی ہمارا
۴۔ دم عشق جس نے ماریا، اس گلے پڑی ہے گاری
سر جان صدق سجن پر، سچو سریر سارا

ڪافي بروه ٦٢٣

نينهن ڏاڍي سان لايوسي
آءُ تا هاڻي ڪيئن ڪريان
١. عشق سولو سرتيون!
هت پينر پايوسي
٢. پڇي اسان جا پڪڙا
اديون اڄهو آيوسي
٣. پينر شهر پنيور جي
هت طعنن تايوسي
٤. جو ڏنائون جيڏيون!
سو پلئي پايوسي
٥. سوئي **سچو** سرتي
هاڻي ڄمي ڇايوسي

ڪافي بروه ٦٢٤

اسين آهيون ڇا اسين آهيون ٻيلي، ننا ڇاڻون ڇا اسين آهيون
١. ذري باران برساتيون لايون، ذري ٻرن ٽيون وڏيون باهيون
٢. ذري پڙهون تا نمازان روزا، لوچ متي توڻ ذري لايون
٣. ذري ڇئون تا آهيون سيئي، ذري ڇئون تا اصل ناهيون
٤. ذري آرام آهي هن دل کي، ذري وهايون نيٽوڻ واهيون
٥. ذري چون تا اسان پاڻ سڃاڻون، ذري چون تا اسين ڇاهيون
٦. **سچو** اصلوڻ سوئي آهين، ناه هتي ٻيو ڪيهو ناهيون

ڪافي بروه ٦٢٥

ڪوئي نہ آندا وي يار دي پارون، ڪڏهان خاطي سگها ساتي
١. سڀ سيان دي وچون لوڏ سڄڻ دي، مايو اسان وو سڃاتي، هَڻ ڇاتي

٢. ويجهو وهاري دوست پيارل، اندرون وت جهاتي، ڏيکو پاتي
٣. نال اساڏي روز ازل کنون، رمز رانول هي لاتي، دل ڦاتي
۴. ٻيان ڳالهيان سڀ وسر ڳيان عشق ڳڏي ميڏي ڇاتي، دن راتي
۵. ڏوه ٿوابون زُهد ريا ٿون، دل **سچو** هڻ چاتي، ڏيک ذاتي

ڪافي بروه ٦٢٦

محبت مست مجنون ڪيا ڪئين خاصا خماري لو
١. اصل ڪؤن عاشقن آهي، مٿي سُوريءَ سواري لو
٢. هُئي هڏ شال منصوري، جريده راه جاري لو
٣. هِتؤن مُنهن سانـ موريندي، هوندي جا وره واري لو
۴. سنو جو مير محبت جي، ڪُنن کي ڪوٺ ڪاري لو
۵. جنين کي جوش جاڳايو، تنين کهڙي تياري لو
٦. چڏي هي عيش عالم جا، هلياسي هڪواري لو
٧. پياسي هُوءِ حيرت ۾، چڏيئون سُڌ سار ساري لو
٨. بره جي بابَ ڏِسُ تن کي، سيا وائي وساري لو
٩. سدا تن آهي ساجن جي، اچڻ جي انتظاري لو
١٠. **سچيڏنـ** سمجهـ کي اتهين، متان ٿئين هُتِ مياري لو

ڪافي بروه ٦٢٧

ڪڏهن الاجي ايندا
يار سانگيڙا ميان
١. سگهي اچڻ جون ڪانگ اسانکي
اچي واڌايون ڏيندا
٢. ڏئي دلاسا دل منهنجيءَ کي
نال نماڻي نيندا

۳. اِهي اُميدان آهن اسانکي
هڪ تڪيءَ سان تيندا
۴. ڪين ڏسندا ڏوهن اسانجن ڏي
بديون سڀ بخشيندا
۵. آهي اوسيئڙو اکڙين کي
گولي ساڻ گڏيندا
٦. ڪيچ وٽن ڪؤن پٽي سي پڪڙا
آٽي هت هُو تہ اڏيندا
۷. جيهو تيهو **سچو** سندن آهي
پانهنجو ڪين ڇڏيندا

ريختو بروه ۸ ۲ ٦

دوست میرے گھر جھاتی پا کے، درد ہمن سوں لاءِ گیا
بڑچھیاں نیزا مژگاں والا، سینے میں سٹکاءِ گیا
۱۔ وہ وہ کر سینگار سجن، میرے ساتھ اکھیں اٹکاءِ گیا
غمزے رمزے نازے سیتے دل، ایك واری چٹکاءِ گیا
۲۔ سنو سہیلیاں حال میرا، مجھ کوں رے صنم پھتکاءِ گیا
پیچ زلف کے وچ ہماری، دلبر دل انکاءِ گیا
۳۔ کُو کُوں آہ فریاد سیتے، مجھ کوں رے سجن ہٹکاءِ گیا
بحری باز بر ہیں کے باشے، طرف میری چھٹکاءِ گیا
۴۔ کس کوں میں فریاد کروں، جو کنڈی دل اٹکاءِ گیا
سینے وچ سچو کے آتش، برھے کی بھڑکاءِ گیا

ڪافي بروه ٦٢٩

رانجهن جهنگ پچايا وي پچايا
الله بيلي تنهندا سو الله بيلي
١. ڳالهين سڻ ڪي سيالين واليان
ڏاڍا تنهن پُور پرايا پرايا
٢. تخت هزارا ڇوڙ ڪراهڻ
ڪنڌي چناه وي آيا آيا
٣. مال ملڪ تي ملڪ خزاني
تنهن لحظي وچ لٽايا لٽايا
۴. رانجهن سائين نال هيري دي
مولٰي سو آڻ ملايا ملايا
۵. سوز سهڻي دا حاصل هويا
سچو دا بخت سوايا سوايا

ريختو تلنگ ٦٣٠

کیا کروں میں، جو میرا کوئی اختیار نہیں
بابا پاس میرے، آج وہ دلدار نہیں
۱۔ مجھ کوں اس ہجر لیا، دیدوں کسی کوں فریاد
بابا حال میرے، جو یکدل یار نہیں
۲۔ نبض دیکھن سے افلاطون، سوں لیا بے خبری
بوء بوء کرنے رہیا، مست سو ہوشیار نہیں
۳۔ یار بن ہے زندگی، ایسی مجھ کوں عذاب
خاک ہے دیدہ اسی میں، جسے دیدار نہیں
۴۔ یوں کہا یار سچو، تجھ کوں میرا درد نہیں
روء روء ہمیں، پڑا ہوں، تو بھی اعتبار نہیں

ريختو بروه ٦٣١

میری جند جان قربان ہے، دلبر تیرے دیدار پر
میرے حال کی تجھ کوں، تیریاں خوبی کریں گیاں خوشخبر
ا۔ تیری آنکھیں کے ظلم کا، ہوگا پھرے گا دربدر
چھٹ کے خدنگ مزگاں کا، کیتا ہے میں سینا سپر
۲۔ میں کون ایک مسکین ہوں، تیرے برہ سے بے خبر
زوری زلف کے پیچ میں، تھیا قید دارا سکندر
۳۔ لقمان افلاطون کیا، دیوانہ نیناں کی نظر
ساجن اسی سنسار میں آئینہ تم مارن مگر
۴۔ تس کوں خبر اس سر کی، جس عشق کا ہوتا اثر
سر جھل سچو اس راہ میں، مقصد تیرا سارا صبر

كافي بروه ٦٣٢

كيهي لاءِ ڳيا پرديسڙا
توبه توبه پرديسڙا
١. اپڻي نال دل اساڏي
هكواري چاءِ ڳيا
٢. روز ازل كنون اسان نماڻيان تي
بار بره دا آءِ ڳيا
٣. عقل علم تي شرم حيا كون
عشق سجن دا گهاءِ ڳيا

۴. جو ڪجهه هيئي عشق هيئي
ڳالهه سجن سچي فرماءِ ڳيا
۵. ڳالهه عشق دي يار پيارل
سچو ڪون سمجهاءِ ڳيا

ريختو تلنگ ٦٣٣

تیرے آون کا مجھکوں،یہی انتظار ہوناں
تیرے مکھ دیکھن کے کیتے،دل بے قرار ہوناں
۱۔ اس دل میں عشق تیرے وہ شور شر مچایا
تیری ہجر سوں رووں،مجھ بار بار ہوناں
۲۔ سولی اُوپر چڑہا ہے،منصور اس درد سیں
پیوں شراب سیتے،خونی خمار ہوناں
۳۔ چشماں تیریاں شکاری،مجھ کوں قتل کریں گی
تجھ کوں نی عاشقاں کا،شوقِ شکار ہوناں
۴۔ تجھ بن نہیں کائی طاقت،مجھ کوں رے اے سریجن
روز ازل سے یوں میں، بے اختیار ہوناں
۵۔ عاشقان کی آہ سیتے،تجھ کوں کنارہ لینا
یہی آگ عشق کی میں،شور شرار ہوناں
۶۔ سچُو بے چارہ کیا ہے،آشفتہ تو صنم کا
عاشق تیرے درسن کا،کوئی لکھ ہزارہوناں

ريختو بروه ٦٣۴

تیرے ملن کے کیتے،میں منتظر ہوا ہوں
بے زر غلام تیرا،ہم سر بسر ہوا ہوں

۱- پھر دیکھ طرف میرے، تجھ بن پھروں اداسی
تیرے کیتے گداگر، میں دربدر ہوا ہوں
۲- رو ون تیرے ہجر سیں، دن رین ہمن ہوتا
حبل الورید سیتے، ہم بے خبر ہوا ہوں
۳- امید ہے فضل کی، تجھ میں نئی عاشقاں کوں
لاتقنطو سن رحمت، میں بے خطر ہوا ہوں
۴- دوری نی ہمن جاتی، کوئی دم نہ دور تم ہیں
تیرے کرم کے سیتے، ہم درد نظر ہوا ہوں
۵- فریاد اے سریجن، سن نائو خدا سچُو کی
آءُ دیکھ حال میرا، کہ اندر شرر ہوا ہوں

ڪافي بروه ٦٣٥

سرتيون ڏين صلاحان، چت تون چرخي لائين
آءُ ڪتان ڪي ڪانگ اُڏايان
۱. راتو ڏينهان روان انهن لڳ
پرين جي ٿيم پراهان
۲. دل جميعت تڏهن ڪي ٿيندي جڏهن ايندا
ڪي هوت اڱاهان
۳. اديون اُنهيءَ جوُن، ويٺي اچڻ جون
روز نهاريان ٿي راهان
۴. والي ورائين وري پنهور ڏي
سُڻي اسانجون آهان
۵. ڪيون قبوليت سيئي سچوءَ جون
سائين عرض اِلاهان

ريختو بروه ٦٣٦

اگر اپنا قدر جانو، سپه سالار تم ہو گا
کیا اندر او کی باہر، ہمہ اظہار تم ہو گا
١۔ عجب ہے بات باطن کی، بگوش دل کے تم سن کر
یقیں کے آءُ میداں میں، اصل اسرار تم ہو گا
٢۔ گمان کر ٹوٹ آو یکھن، دوئی کر دور وادی سے
جسی کی طلب کرتے ہو، اوئی تکرا تم ہو گا
٣۔ اسی جگ موں جو مطب کر، چلے منصور مستی سوں
تصدق سوں انالحق کہہ سبھو دلدار تم ہو گا
٤۔ سولی پر وہ چلے حلاج، فارغ ہوا سو ہستی سوں
کمر بند انا احمد کی، نہ ڈر نروار تم ہو گا
٥۔ کیا کیا کام سکندر جو، سارا ملك لے جاتا
پکڑ لے ملك دل کا تم، سکندر وار تم ہو گا
٦۔ رموز یسمع و یبصر، تحقیق میں صحی کرنا
عجب کیا جانتا ناہیں، یکایك یار تم ہو گا
٧۔ سچُو کی ذات معلوم ہے، سچُو سچ ہے جو اوئی ہے
نہیں کوئی دوسرا دلبر، اوئی دلدار تم ہو گا

ريختو بروه ٦٣٧

سیٹھا جب سر اول کرنا، عشق بازار آون کیا
نہ کجھ دیویں نہ کجھ لیویں، اسی سودے میں جاون کیا
١۔ کھڑا ہے یار چو سول میں، دیکھن آیا تماشے کوں
نکل کر جان سر صدقہ، عاشق اب مکھ چھپاون کیا

۲-تیکوں حاصل نہ کب ہووے،ایسارے اور کوئی سودا
دیویں سر دوست تب لیویں،خریدی اس میں تاون کیا
۳- بہت عاشق یہی سودا، کرن آئے ہیں خواہش سیں
سودا لے اسی سوں،آگے اوراں سودا کماون کیا
۴- گرم بازار دیکھن سے،ملاحظہ سر کار کرتے ہیں
ایسی سوداگری میں سچو تب پائوں پاون کیا

ريختو تلنگ ٦٣٨

ناو نوش دارو، مجروح کی دوا ہے
یہی اصل عاشقاں کو، اس درد کی دوا ہے
۱- یہی ہے طریق مشکل، آسان نہیں رے جانی
دم عشق کے میں یارو، جور و رے صد جفا ہے
۲- سر کی چھوڑین تمنا، جب راہ عشق کی پوچھیں
خونریزی عاشقاں کی، دوستوں کو یہی روا ہے
۳- اس کوں خبر نہیں کائی، اس قرب کی وے یارو
یوں جو کوئی کہے رے، معشوق بے وفا ہے
۴-آشفتگان ہزاریں، قربان سر کیا ہے
سچو بے چارہ مسکین، درگاہ کا گدا ہے

ڪافي بروه ٦٣٩

اوهين پهنجو پاڻ آهيو، ننگ نباهڻ وارا
١. هي نماڻي وي عيبن هاڻي، هٿ مٿؤن مون نہ لاهيو
نيڻ وهائن نارا
٢. عاشق سندوَ آهن اُداسي وي، چاه منجهؤن سي چاهيو
وره ڪيا ويچارا

۳. ميلائي جو وي مشتاقن سان وي، تاهہ ڪو سگهڙو تاهيو
مَرُتـــا ڪـــرن نـــظـــارا
۴. اصل لاڪون وي آهن اوهان تي وي، پاڻ پرين پُرجهايو
ڪـــر سچوءَ جا ســـــارا

ڪافي بروه ٠ ٦۴

اڪيـــان جو ڪـــوئـي ڪـــولـــي
نـــهـــين ســو دلـــبـــر اولـــي
۱. ڪؤن ڏيڪيندا، ڪؤن سٹيندا
ڪـــؤن زبـــانـــون ٻـــولـــي
۲. خلق الا انـسـان علـي صورتـه
يـــن پـــئـــي ســـي يـــولـــي
۳. ســولــي أتـــي ســهــين چڙهــيـــا
شـاه ڪـيـئـي اهـين شـعـلـي
۴. ذاتـين دي وچ ظـاهـر هـويـا
ڍَڪُ ڪيتا ڪيها ڍولي
۵. ڪِس ڪـيـتـي سـڻ سچيڏنا
چاڪ ڪـريـنـدئـين چولـي

ريختو بروه ٦٤١

کانگے مجھ کوں خبر کیتی ،اب یار میرے گھر آویگا
آویگا ول جاویگا،پھر تجھ کوں برہ بچھاویگا
١- یار غیور ضرور اول سے،عاشق کو آزماویگا
پہلوں مکھ دکھالے ول ول، سیتے ہجر اڑاویگا
٢- دم دم دوست دلاسا دے کر،پیالا سوز پلاویگا
کس دن آپ دکھاویگا،پھر کس دن آپ چھپاویگا
٣- سچُو تجھ کوں دلبر اپنا،آپ دیدار دکھاویگا
جب تب اول آخر ساجن،پائوں تیرے در پاویگا

ڪافي بروه ٦٤٢

اي اچي ڏس حال منهنجو
آ اچي سڻ عرض هي
١. نينهن مون ڪي نيو طاقت نہ ڪاتن ڪي رهي
مشتاق جي مارڻ سندو آهي اوهان ڪي عرض هي

٢. ڏاهـا وجي ٻـيـا چو ٻُچان مـون تـا پـروڙي ڳالـهـڙي
درد ٻيو مون کي نـہ آهـي محبت تـنهـنجي جو مـرض هـي
٣. دل کـسـي مـون کـؤن وئـين مـوتـي نـہ آئـين چا چوان
سُڌ لــهــو ســاجن اچي آهـــي اوهــان تـــي قـــرض هـــي
۴. آ اچـــي امــام تـــي تـــو تـــي اســان نــيـتـي نمـاز
سـر كـرڻ صـدقـي اوهـان تـؤن آهـي **سچوءَ** تـي فـرض هـي

ڪافي بروه ٦۴٣

جانـــي جواب نـــہ ڏيـــنـــدا
عـرض اسـاڏيـدا سـائـين
١. بـي نـيـازي دي نـال پـيـارل
اسـان ڌهـون نـہ ڏيکـيـنـدا
٢. جي مـئـين آكـان حـال اپـڻـا
تـايـي نـہ يـار الـيـنـدا
٣. پاند ڳچيءَ وچ جي مئين پانديان
جهـٽـكـا ڏيـكـي جهـلـيـنـدا
۴. هـٿين پي پونديان پيرين پي پونديان
تـذهـان پـي نـال نـہ نـيـنـدا
۵. سُنوري سنيان ڳالهين مُحب ديان
مـار ويـچاري كـون ويـنـدا
٦. رمزان غمزان دي مؤج كرا هُڻ
ڏاڍي سـو سـتـم سـهـائـيـنـدا
٧. سـوال **سچو** دا جذهـان تـذهـان
سـارا سـو مُحـب مـنـيـنـدا

ڪافي بروه ۴ ۴ ٦

تو ڪيئن أهي وسري ويا، جن تي ڪارُون توسان ڪيان

١. پانڌي پرين جي پارڏنهن، آندي خبر اِها يار ڏنهن

آيو اصل اسرار ڏنهن، دوستن سندي دربار ڏنهن

٢. ڪيئن تون پئين بي ڳالهہ ۾، هئي جيءُ وڌئي جنجال ۾

چئو آهين ڪهڙي خيال ۾، رهين هميشه حال ۾

٣. ڳالهيون سڄڻ جون ياد ڪر، دل ساڻ سب عاشق اپر

تاتو اچي نازڪ نظر، هَي هَي متان تين بيخبر

۴. بيڪس فراق جي فال هئي، ڪا ڪين تنهنجي ڳالهہ هُئي

تو گڏ جيڻ جي جال هُئي، اج تو نہ تن سنيال هئي

۵. اتي وساريئي ڪيئن ويهي، جي ڏيهہ هُئا تهنجا ڏيهي

توڪي آئي مصلحت ڪيهي. هاڻ پاڻ اج ايندا پيهي

٦. **سچو** متان دلگير تئين. اج پاڻ فرمائيون ائين

طالب وجي تسلا ڏئين. معافي مدايون ڪيون مئين

ڪافي بروه ٦٤٥

هڪ ڏهاڙي پير مُغان مونکي ڳالهہ ڳجهي فرمائي

١. سلڻ جهڙي ناهي سا، جا پاڻ پرين پُرجهائي

٢. عام نہ مجن ان کي، جا صاحبن سمجهائي

٣. مت منجهارؤن مَئي جي، تنهن ساقي سرڪ چکائي

٤. پيالي مؤن پرواز ٿيو، واءِ وئي ٻي وائي

٥. عبد چاتو تي وو جنين، تن بازي هٿ هارائي

٦. حق کؤن حق نصيب ٿيو، تي مُدعا **سچو** سپائي

ڪافي بروه ٦٤٦

واعدا اُهي اڄ يادپيا مُون سان قرين جي ڪيا

١. ڳالهيون ڳجهيون اُهي يار جون، اصلون ٻڌيم اسرار جون
سي ٿيون سڀ اعتبار جون. دل ۾ رهيون دلدار جون

٢. والي اهو واعدو ڪيو، جو ڪم چيوسي سو ٿيو
هڪ ٻول توسان ٻيو، وسري نہ مونکؤن سو ويو

٣. فائق وري فرمائيو، تو سر اسانجو سائيو
اِهو ڏسڻ مون آئيو، دل ساڻ سو مون لائيو

٤. **سچو** سدا سرهو رهين، هن ٻول اسان جي تي ٻهين
تون ٺاه تا هن تي نهين، سر بار برهي جو سهين

ڪافي بروه ٦٤٧

مئين ناهيان، مئين ناهيان، قسم سچي صاحب دا

١. آهيان وچون ناهيان، ٿيندِيان ناهيان وچون آهيان
٢. طلسم نقش نقاش چاٽين، ويڪو رنگ الاهيان
٣. غوطي ڊي وچ غوطہ مارن، ڪيئي ڪج ڪلاهيان
۴. اِهين ڪُوچي وچ سنوري سنيان، گم هويان بادشاهيان
۵. شاه محمود دا مال لٽيو ني، **سچو** سچ سپاهيان

ڪافي بروه ٦٤٨

هوت غريب نماڻي، اِتي ڪيئن وساريئي ميان

١. اڱڻ آسروند جي آءُ تون پاٽون ڇاٽي
هوت سُٽي چو ماريئي ميان
٢. وندر جن وٽن ۾، حُب منجهؤن هوتياڻي
مُون تا گهٽو نهاريئي ميان
٣. ٽورا گهٽا ڏينهڙا، هِن عاجز سان آرياڻي
مان گڏ گذاريئي ميان
۴. أتي هلي هيڪلي، پرت منجهؤن پاڃاڻي
جڏهين سانول ساريئي ميان
۵. ڇڏي وئين ڇپرين، ڪيئي پنهون ڇام ڇڃاڻي
هي ڪيئن آزاريئي ميان

٦. **سچو** سگ اوهانجو، سائين لڳ سجاڻي
پنهنجي ڪڍ قطاريئي ميان

ڪافي بروه ٦٤٩

آءٌ ڪا رهندي هوتن ريءَ
هونديس سانول ساڻ
١. لون لون منجهه لڳي رهيو
وو پاروچاڻو پاڻ
٢. وندر سندي وات تي
پرزا ڪنديس پاڻ
٣. ڏير ڏئي ويا ڏک جو
هن ڏکيءَ کي ڏاڻ
٤. درد مندي داهون ڪري
چيتڪ ڪيڙس چاڻ
٥. ماڻ اچي تئي ڪڏهين
هِن مُئي جومهماڻ
٦. **سچو** سگ اوهان جو
سوتہ پنهنجو چاڻ

ڪافي بروه ٦٥٠

ڙي جيڏيون هوتن ري
آءٌ ڪنديس ڪوه رهي
١. اندر وره وتاڻ ڪيا
لون لون منجهہ لهي
٢. چڏي شهر ڀنڀور کي
هي ويندي ڪيچ کهي

۳. ڪونهي ڪوهيارل ري
سرتيون! هت سهي
۴. قول پاريندو پانهنجو
ڪيو پاروچل پهي
۵. **سچو** ڳڏيم ساٿڙا
پنڌن منجهه پهي

ڪافي بروه ٦٥١

پرين نا پئي پار، ميان جانب تنهنجي جان ۾
۱. سبق ڏيئي سُور جو، ڪُتابي نه ڪار
۲. حرف صحي ڪر هيڪڙو، ورق سڀيئي وار
۳. نينهن وارن ڪي ناحقي، مُلا هيئن م مار
۴. راتو ڏينهان آهي توئي ڪي، ڪتابن جي ڪار
۵. پاجهون نالي نينهن جي، **سچو** سبق وسار

ڪافي بروه ٦٥٢

پُرجهي پاڻ نه جاڻان
ڪير آهيان يار ڙي ميان
۱. مورت موڳائي ڪئي
صورت تانه سڃاڻان
۲. ڪنهن تا ڳالهيئن ڪاڪيون!
تياسين هت اڃاڻا
۳. جان جُٺو دل سيوئي
آڏا تيم آڏاڻا
۴. ڏنم ڏاڍي ڏک سان
عشق جا اوراڻا

۵. خام خيال ني سُڻ **سچو** رهي

انـــهـــيءَ فـــكـــر أڏاٿـــا

كافي بروه ٦٥٣

أهـو بـر ڀـي بـازر آءِ جتـي ديـرو دوسـت جو

۱. ڏونـگـر ڏولـي ڀـائـيـان، سـپـيـريـان جي سـاءِ

۲. چمـنـديـس چپـن سـان ميان! سـنـدي جانـب جاءِ

۳. محبت محبوبن جي كارڻ، هينئڙي كي هاءِ هاءِ

۴. ويـنـي كـانـگ أڏايـان، لـكـين لـعـلـن لاءِ

۵. مـونـكـي كـيـچ وٽـن ۾، نـئي پـانـديـڙا پـهـچاءِ

٦. سـاٿـي سـپـيـريـن سـان، هـي گـداگـر گـڏاءِ

۷. **سچو** سـجڻ كـي مـيـان! پـانـد ٻـچيءِ ۾ پـاءِ

كافي بروه ٦٥۴

ڙي جيڏيون هاٿي گهوريم

هـوتـن ري شـهـر پـنـيـور

۱. لائـيـنـدا وو لُطـف سـان

هـــن ڏكـــي، كـــي ڏور

۲. هـــي هـــالاٿـــي ان جـــي

شـــعـــلـــي وڏڙو شـــور

۳. مِنت نـه منهنجي موتـيا

زاري نـــــه آهـــــي زور

۴. درسـن سـاڻ دفع تـيـندو

سـنـدو هـيـنـئـڙي هـور

۵. **سچو** سـنـدن راه تـي

هـــك جفـــا پـــيـــو جور

ڪافي بروه ٦٥٥

حال معلوم توکي هيئي، آءُ تا وس نہ وينياس

١. پرين تنهنجي پار ڏي، قاصد مُنجان ڪيئي، ايڏنهن مُنهن ڪيون بيٺياس

٢. ڇڏي وڃ نہ ڇپرين، مُنج دلاسا ڪي ڏيئي، تنهنجي محبت مارياس

٣. ڇئي پُڌايان سرتئين، هن سڀاجها سيئي، آءُ تا وار نہ وسرياس

۴. پاٿون پري نہ ڪرين! آءُ پلئي اوهان جي پيئي، تهنجي پکي ني پيٺياس

۵. ساتي ڏيج **سچوءَ** اهي، نياپا تون نيئي، آءُ تا گهٽو اُڪنڍياس

ڪافي بروه ٦٥٦

ڙي جيڏيون! هاٿي هوت وياجي وو سي موتي مان اچن

١. دُعا ڪريجو جيڏيون! پري نہ هوت وڃن

٢. سگها موتن پوئتي، اچي ويڙهي هن وسن

٣. وڃي ڪيچ وٺن ۾، پورهيائت پڇن

۴. ڪيچي ڪميٽيءَ جي، هُت ڪچي شال نہ ڪن

۵. **سچو** اصلون آهي، سرتيون! سگ سندن

ڪافي بروه ٦٥٧

منهنجو پنڌڙو پهہ آهي، پلو سرتيون! سانول ساڻ

١. سو تا چنڻ جيهو اصل ڪؤن ناهي، آهي سڱ تہ پنهونءَ ساڻ

٢. ايندو، اتم آسرو، آسر هڏ نہ لاهي، ٿيندو مُئي جو مهماڻ

٣. ڇڏي شهر پنيور کي، ڪيچ ويندي هي ڪاهي، لڳم پاروچي جو پاڻ

۴. هي ڪميٽي ڪوڙي، سڱ ڪا ساٿن ساهي، پر پرين ڏسندا پاڻ

۵. **سچو** چاڻ صحي ڪري، توڙي باب سندن هي ناهي، تہ پي نيندا سڀاجها ساڻ

ڪافي بروه ٦٥٨

دل آپـنـي سـنـيـال، تـيـڏا عـشـق ڪـٿ لـڳا

١. دين ڪُفر تي ڪُل مذاهب، هيئي سو سارا تڳا

٢. سـروپـاءِ ڌـي اگـهـاڙا، وره سـارا هَـئـي وڳا

٣. ونحن اقرب سُڻ **سچو** ري، هيئي سا تن ڪُون تڳا

ڪافي بروه ٦٥٩

هوت اڇج هت هاٽي، پانهجا ڏک ڏسينديس ميان

١. دوست اوهانجڙي آهيان، ميان الله، سائين لڳ سُڃاٽي
پاڻ گولين گڏينديس ميان

٢. تون تا صاحب وو سپرين، ميان الله، هي سا نانوُ نماٽي
توکي سائين سڏينديس ميان

٣. پکا پکن وو سامهان، ميان الله، آرياٽي مُون آٽي
توکي اوڏا اڏينديس ميان

٤. پُکي لڳيس وو تانهنجي، ميان الله، حُب منجهوُن هوتياٽي
آءٌ ڪاپاند چڏينديس ميان

٥. **سچو** اوتي وو سپرين، ميان الله، پنبڙين مؤن پاٽي
ڏک ڏوراپا ڏينديس ميان

ڪافي بروه ٦٦٠

آءٌ اوهانجڙي آهيان، مونکي ڪيم وسارج ميان

١. دوست اوهانجي وو در تي، ميان الله، مران تا نابرناهيان
پنهنجي ڪـڍ قطارج ميان

٢. ميلائي جي وو مُون پرين، ميان الله، لالچ هڏ نہ لاهيان
ڪٽي نيڻ نهارج ميان

٣. سچو ٻڌي وو سندرو، ميان الله، ڪيچ وٽن ڏي ڪاهيان
اچي گـڏ گـذارج مـيــان

٤. هي ڪميٽي وو ڪوڙي ميان الله، سگ ڪو ساٿوَ ساهيان
پـانـهـنجي وٽ وهـارج مـيـان

٥. سوال **سچوءَ** جو وو اهو آهي، ميان الله، نينهن سندوَ نيباهيان
پـانهـنجو سگ سنـپـارج ميان

ڪافي بروه ٦٦١

پير اسان وٽ پاءِ، سڪندي سال اوهان کي گذريم

١. هي هت هجر هلاڪ ڪيو، آهي هينڙي کي هاءِ هاءِ

٢. حال نـہ هن جو ڪو هُئو، تنهـنجي بره ڪيو برپاءِ

٣. راڳ رڱن کـي تــانــهــنـجو، راتـو ڏيـنــهــان آءِ

٤. اچي نـظـر ڪـون پـيـو، سـانـول تـنـهـنجي سـاءِ

٥. عـرض ڪريان آءٌ ڪـهڙو، تـون جاني آهين هـر جاءِ

٦. **سـچـو** سـگ اوهـان جو، تـون دانـهـن تَـهـنجي ورنـاءِ

ڪافي بروه ٦٦٢

ويندي تا وٽڪار، جيڏيون! هي لڳ هوت بلوچ جي

١. آءٌ ڪيئن وهان هتهين، آهي منهنجو ڪم ڪوهيار

٢. سـاه مـنـهـنجو سـرتـيـون! آهـي پـريـن جي پـار

٣. هـي دل ديـوانـي ڪـري، هـو تـيـا پـاڻ قـرار

٤. جات جتن جي جيــڏيـــون! جيءُ وڏو آهـــي جار

٥. **سچو** نـہ وسـار سـاه ڪـؤن، دوسـتن جي دربـار

ڪافي بروه ٦٦٣

اُهــين پــيــرمُغان دي پــيــالــي
مَئي مَست مَنُ ڪيتوسي

۱. ڏونهين جهانين وسرگيوسي
أهين خُمر دي خيالي
۲. لاثي حجابان هکواري
أهين پيالي هادي والي
۳. سُري دي سُرکي کيتا اسان ٿون
پئي معاف کل کشالي
۴. سر اساڏي توُن لهہ پئي لوري
اهين جڳ دي سڀ جنجالي
۵. سُرها کيتا وو ساه **سچو** دا
أهين ناز پري دي نالي

ريختو بروه ٦٦۴

اگر اثبات کر جانو نہ ہرگز تم گدا ہوگا
یقیں کرنا گدا گر ہیں ولیکن خود خدا ہوگا
۱۔ فنا کی بات باطل ہے اگر پوچھو ہمن سوں رے
بقا باللہ ہمیشہ تو خدا تانا فنا ہوگا
۲۔ نہیں دیدار کوئی دوجہاں نا جائے دیکھن کی
نظر کی جائے تمہاری ہے ببیں تا خود لقا ہوگا
۳۔ زمیں پر کیا فلك پر کیا کیا عرش کرسی پر
دروں بیروں ہم اندر ہے کہ کلی جابجا ہوگا
۴۔ ہوالاول، ہوالآخر، ہوالظاہر، ہوالباطن
یہاں اوئی وہاں اوئی سچو کہہ تم کجا ہوگا

ريختو بروه ٦٦٥

عشقا امام ميرا، ديگر امام کيا هي
ميخانه ميں هوا هون، جرعه کا جام کيا هي
۱- ميں يار، يار ميں ري، تس ميں نهيں تفاوت
انا معي انت معکم، ديگر کلام کيا هي
۲- اس جاء ملائکان ري، مجھ کڙن سلام کيتا
کهه قاضيا همن سون، اس جاء سلام کيا هي
۳-يسمع و بي يبصر جانون يقين سيتي
هم خانه يار هوتا، پڙهنا پيغام کيا هي
تحقيق الحقيقت ساري، ني هي الله کون
صاحب سچو هوا هي، دوجا غلام کيا هي

ريختو بروه ٦٦٦

کها کر سرانا هُوکا،سرِ ميدان آئونگا
۱- گلي اب چهوڙ دلبر کي،طرف ديگر نه جائونگا
کها اسرار انا سِرّهي،يهي معلوم هوتا هي
جتهان پائون خلق نهيں پايا، اتهان کونتل کڏائونگا
۲- مزد کر سر چلاتا هون،جو رکھ کرخيال خاني کا
بساطِ بره کي بازي،بلاشك وه بنائونگا
۳- دُئي کا دين باطل کر،نکل باہر مذاہب سون
حکم يهي هيکڙائي کا، چپ وار سو چلائونگا
۴- وبي يسمع وبي يبصر،نشاني حق کي يهي هوتي
وبي ينطق صحي کر کي،سبهوسر بم سنائونگا
۵-مقرر هون ميسر هون،قدم باہر نه دهرتا هون
سلامت بار باري هي،جو اب سر پر اٹهائونگا

۶۔ کہا ہے پیر یوں مجھ کوں،نہ ہوتا غیر حق کا تم
ولا سوجود الا ھو نغارا یھی لگائونگا
۷۔ حکم ہوتا ہے جب مجھ کوں،بجانب اناالحق کی
اسی عالم میں برھے کا، تماشا تب دکھائونگا
۸۔ ہواالظاہر ھوالباطن جو دونوں جگ میں حق ہوتا
جو کجھ منصور سر سولی، کہا اوئی ہم کہائونگا
۹۔ سچُو ہے سرّ معنیٰ کا،جو جس دیکھا ہے تس دیکھا
عشق کی آگ میں یارو،دل وجان دم جلائونگا

ڪافي بروه ٦٦٧

مرغِ خيال دا سنوري سنيان پانؤ نہ پر ڪوئي ڏردا
لامڪان پرواز ڪريندا، يا وت عرش اَڏردا
١. جاءِ نهين آشيان نہ تهندا، هير ڪهين ڪس گهر دا
جاءِ نہ ڪنهن جميعت، تهنڪُون ڪردا ڪام گذردا
٢. زنده ذوق هميشه هوندا، ڪڏهان مؤل نہ مردا
لهر جهين وچون اَڏردا آيا، وت بحري شوق بحردا
٣. ڦڙڪڻ نال ڏيندا سؤ ڦيريان، چوٽ برابر چڙهدا
اپٽي اوئي اختيار والا هي، ڪس مڪان نهين ڪڙدا
۴. هو هواءِ وچي وج پوندا، ناهين خط خبر دا
سچو رنگ رُوپ تنهيندا، نا امڪان نظر دا

ڪافي بروه ٦٦٨

عــين اتــو انــسـان
پول متان پلي ڪائي

١. دلـق درويـشـي پـهـري آيـو
صـورت هِـن سـلـطـان
٢. آهـي جڳ ۾ سـنـوري جيـڏيـون!
صـاحـب جو سـئـيـلان
٣. ڏسـي تمـاشـو يـار سـڄڻ جو
هـر هـمـه حـيـران
٤. واهـ عـجـائـب جيهو ڪـيـائـين
سچو ري سـامـان

ڪافي بروه ٦٦٩

ٻَت اهـوئـي ضـايـع ٿـيـسـي
اول آخـر ڏيـکـٽـان وو
١. ضـايـع ڪـنـون اڳ مـايـا ٿـيـوين
حـرف انـاالحـق آکـٽـان
٢. مـسـتـان دي تـا مـنـصـب هـيـئـي
پـوءِ اڳـي هـڪ چاٽـٽـان
٣. عـشـق لـهـر دم جـٿـان مـاريـا
غـيـر نـہ اُتـان آئـٽـان
٤. خـاڪـي اُتـي نـظـر نـہ آٽـين
اپـٽـا سـر سـجاٽـٽـان
٥. صـوفـي هـو ڪـر صـافـي پـاويـن
گـردا گـرد اُڏاوٽـان
٦. **سچو** سُولـي اُتـي جـاويـن
جي تـو درسـن پـاوٽـان

ڪافي بروه ٦٧٠

رکٹا جي ايڪ خيال وي، تون سمجھ سمجھ، ٻُڌ پاوين

١. خيال خُودي سَتِ جان جلاوين بيخودي پاوين ٻوجھ
دردمانوين هستي چتڙا چاوين تڏهان آئسئي هٿ حال وي

٢. دل درياءَ ديان ڪئين لک لهريان، بي پايان گوناگون
جنهان وي اِهين وچ غوطہ ماريا چُڪ پئي هي قيل وقال وي

٣. عشق آتانبر ڪُل آڏارئي رهي نہ رسمان ريت
ملامت مُول اُسي گهر پاوين ڪرسئي بره بحال وي

٤. هات اتي پنڌ پير نہ چلٹا، اکيان ڪنين مت ناه
سمجھ صفاتي هر ٻول پڇاڻين هئي سو ڳالھ محال وي

٥. **سچو** اي دم هُو حق رهٹا ويسئي وسر وصال
حال نہ قال ُڪسي نهين هووٹا ناڪوئي اَمر اعمال وي

ڪافي بروه ٦٧١

ٻاروچي لؤن لائي، ميان! ڪوهياري لؤن لائي

١. ڳالهہ نہ ٻُرهڻ جهڙي، ڏاڍي سُور سلائي

٢. سرتيون! مونسان سُور ۾، پينر ڪانهي ڀائي

٣. هير وٺي سا هانوَ کي، ڏانهن عجيبن آئي

٤. سِرُ ڏيڻ سيٹن کي، **سچو** آهي سچائي

ريختو تلنگ ۽ بلاولي ٦٧٢

جگت ادهيں، توں تا کابے کوں جاوں

ا۔ جس گھر تیرا بھیرا ہوا تھا، جل پل کوئیل ڈھیر
آپ سیں سادھو آپ پچھانو، ہمری ذات ادھیں

۲۔ بہوں ساگر میں کھیل ہمارا، جانی تا کچھ جان جانیندے
آوے سادھو بستی دکھاوے، ہمری ذات تسیں

۳- طلب تُلس سکھ ساہ سمائی، جان سکے تو جانی
گُر کی چرن سادھو چیت سدھاروجانی تا تو سدھیں
۴- پیر ہمارا حق الحق، جس گُر راہ بتایا
آپ سیں ڈھونڈھ تو آپ ہی رہ گئی سچُو نا نوء مسکین

ڪافي بروه ٦٧٣

صحيح سڃاڻج ساري، خود آهين وي خدائي
١. لکين ستارا گم ٿيا، روز ڪئي روشنائي
٢. ڪوڙين قطرا ڪارونِيار ويا، ڪئين سمونڊ سمائي
٣. سُڌِ جنهين ڪنهين سِرَ انهيءَ جي، مٿي جهين جي آئي
۴. تخت هزارو اوري رهيو، پري رهي بادشاهي
۵. **سچو** سچي ڳالهڙي، پاڻ پرين پُرجهائي

ڪافي بروه ٦٧۴

جاني تون آءُ اسان ڳڻ جالين، ڪرون ڏک سُک ديان ٻهه ڳالهين
١. اڳڻ ڪيڙاندي وڄن شرنائين، ڏوڏو ڏهل گنجن شرنائين
تون تاميڏي سردا سائين، جهڳڙي ڪرڪر رهسان سيالين
٢. اي تا ڪؤن ڪميٽا ڪيڙا، نال اساڏي لائيندا جهيڙا
وسدا تهندا مُول نہ ويڙها، رانجهو سائين هڪ تون ڏڪالين
٣. آوڻ ساڏا تخت هزاري، رهڻا راوي دي ڪناري
ٻانهان ٻڌسي عرض گذاري، دامن لڳڙي دي لج پالين
۴. اي تا ڪوئي ڪميٽي ڪيڙي، جنهان ٻڌي ڪُوڙي نيڙهي
لهيسين ڪٿون تون رانجهن جهڙي، دم دم لهين ساڏيان سنڀالين

٥. ڪهنيدي خويش نہ ڪنهندي قبيلي، ميڏي نال راڄ رسيلي
ڪيتم لک هزارين حيلي، بٹ أنهان دي طول نهالين
٦. پچ پچ آيون راڄ ٻٻاٹا، عشق دي خواهشن ڪيتئي ٽڪاٹا
ميڏي دل وچ تون هڪ سماٹا، ڪنهندي مئين اٿان مئين نالين
٧. مئين تا ملِڪ تُساڏي آهي، ڪيڙان نال اصل دي ناهي
ميڏي دل وچ ماهي ماهي، **سچو** ديان هِن اهي حالين

ڪافي بروه ٦٧٥

لڳي وي رانجهي نون واءُ عشق دي تڪيرڙي ڪائي، هُڻ ڪائي ملڪ سياليندي
١. جڏهان وت دائي چاگهتڙيس جهولي، تڏهان سُولان ڏتڙيس لولي
ياڄي عشق دي تهين ڪني آئي
٢. تنهن تا آڻ ڪي جهنگڙا وڪايس، هڪ هڪ نون ڪر پلڙا پايس
ڪاڻ ڏڪان دي ڄٽيان مائي وي مائي
٣. ندي دي ڪناري ونجهلي وڄئيندا، وڏڙي ويلي ڪتيان چاريندا
ڪڙدا اٿان اڪيان لائي وي لائي
٤. رلمل آنديان سي ٻابل واليان، نازان نيازاندي نال سياليان
آونديان پڇون فوجان چائي وي چائي
٥. سوهيدا سڀ ويس ڪريندبان، چوئي چندن نال ڏڙيان ڳنڌِينديان
تهندي اتي سُرخي لائي وي لائي
٦. هار سينگار تي ڪُڙيان ڪريئديان، غمزين رمزين نال مريندبان
آنديان **سچو** چُلڪيان چائي وي چائي

ڪافي بروه ٦٧٦

وس ڪا آهي ويچاري، هئڻ هن جو هوت رئُ ناهي
١. انن انارن تؤن، سائين الا، صدقي آءُ سؤ واري
٢. چايم ڏاڍي چاه مؤن، سائين الا، بره بلوچي باري

۲. هيڏي هوڏي جان ڏسان، سائين الا، اندر ٻاهر آري
۳. ٻانهان ٻانهن جان ٻڌي، سائين الا، زار تي ڪريان زاري
۴. **سچو** صحي جي ڪرين، سائين الا، حق حقيقت ساري

ڪافي بروه ٦٧٧

قيمت دي وچ ڪيون آيوئين، وچ پچو بي قيمت سُون
۱. آپؤن آپ، بلايوئي، شور چاڪيتئي شربت ڪون
۲. مين اٿان حيران جو رهيان، مورچا ڪيتئي پربت ڪُون
۳. جي تون چاهين بادشاه ٿيوان، ترڪ ڏيوين چا تربت ڪُون
۴. سچل سائين سچ تون ويکين، غرق ڪرين چا غربت ڪون
۵. هئي حباب تي آپ **سچو** ٿيا، بعد چاتوئي ڪيون قُربت ڪون

ڪافي بروه ٦٧٨

يار سڄڻ تيڏيان ڳالهين، نهين لوڪ سُڻاوڻ ديان
۱. هڪدل آهي رانجهن نيتي، ڪيڙان نون ڪيا ڏيسان
نهين لوڪ الاوڻ ديان
۲. مئين تيڏي ٻانهي تون ميڏا سائين، ادب نال اليسان
نهين هَل هُلاوڻ ديان
۳. اکيان تيڏيان عجب جيهان، ڪيهيان سکيان هڻ چالين
اهين دل لُٽاوڻ ديان
۴. تخت هزاري وچ جاءِ رانجهن دي، **سچل** سچ اکيسان
نهين سچ سچاوڻ ديان

ڪافي بروه ٦٧٩

ويکو چشمان دي چمڪاري
دل حيرت دي وچ هو رهي

۱. انهان اڪيان منصور مرايا
سولي اوپر نعري
۲. جيوين بجلي وچ بدل دي
ڪر جهڳ مڳ جهلڪاري
۳. نال اڪين وي نيزي مارن
هڪ ماري ٻي آلاري
۴. مستان ڪون سرمست ڪتوئي
سچو ڪون بيچاري

ڪافي بروه ٦٨٠

تون آءُ اسان وٽ يار، تنهنجي اچڻ ڪاڻ جيئڙو جُڪي ٿو
ساهڙو سڪي ٿو
۱. بس نہ وَهڻ ڪؤن ڪرن
نيڻن سندا نار
۲. ماٺ ڪنديئي چاڙهيا
بره اسان تي بار
۳. پرين پارج پانهنجا
جي ڪيئي قول قرار
۴. چمي چشمن تي ڪنيم
تنهنجو عشق الله توهار
۵. باهہ جيهو آءُ پانئيان
جو دم توهؤن ڌار
۶. راتو ڏينهان تانهنجي
آهي **سچو** سار سنيار

ڪافي بروه٦٨١

قاضيا! ڪيهي مسلي ڪريندئين
عشق شرع ڪيا لڳي لڳي
١. دوزخ بهشت دي ڏي نا دڙڪي
پؤ اسان ڪنون ڀڳي ڀڳي
٢. باب بره دا ڪوئي نہ پڙهدئين
ڪاغذ لکيندئين بڳي بڳي
٣. مئين رانجهي دي رانجهن ميڏا
ازل ڪنون اڳي اڳي
٤. **سچو** هي مسڪين نماڻا
توه تيڏي نال تڳي تڳي

ڪافي بروه ٦٨٢

درد مندن جي دل جو ميان! شوقي وو يار شڪاري
١. يار سهڻي جون ڏسو ڏهاڙي
ڪن ٿيون خون خماري
٢. سوز وارن ڪي سيني اندر
ماري قئيبر ڪاري
٣. چشمان.چوٽڪ ڏاڍو لائن
ڪجليان هن قهاري
٤. ٻانهون ٻڌيم اڳيون انهن جي
زاري سؤ لک زاري
٥. دِل اسان جي وو لٽ نين ٿيون
ٻئي چشمان چاري
٦. پاٽان چاٽي ظاهر ڪيائين
هوءِ هوءِ حسن هزاري
٧. جِيءُ **سچوءَ** جو جار وڏائون
ڏيئي پاڻ ڏيکاري

ڪافي بروه ٦٨٣

سگها ايندا سگها ايندا، ٻانڌي ٻرين جا ڪي تا

١. سڪائي سان سرتيون! الله ڏک ٻائي اڇي ٽيندا، ٻلي ايندا
٢. دردمنديءَ جي دل کي ميان! دوست دلاسا ڏيندا، ٻلي ايندا
٣. ڪين چڙيندا چپرين ميان، نال نماٽي نيندا، ٻلي ايندا
٤. ٻڪا ٻڪن سامُهان ميان، آٽي ٻاڻ اڏيندا، ٻلي ايندا
٥. ٻاڻ ٻنهنجو سپرين، ميان، ساڻ غريب گڏيندا، ٻلي ايندا
٦. سو ڏينهن ٽيندو کهڙو جو، **سچو** ناؤ سڏيندا، ٻلي ايندا

ڪافي بروه ٦٨٤

تنهنجي محبت موهيو موهيو، رمز ريهيو ريهيو

هي تا ساه، آٽئي الله

١. طرف تنهنجي راتو ڏينهان
چت گهٽيرو چاهہ

٢. آهہِ اسان سان سپرين
حُب سندو همراه

٣. ٻيو ٻناري تانهجي ميان!
هي ڏهاري ڏاه

٤. واڪا ڪيون ٽو وهي
دل اندر درياه

٥. ڪاجي ڪري ڪپڙا
سچو مليندا ٻاه

ڪافي بروه ٦٨٥

هوت ڪڏهن نہ هلايو، ٻانڌي، ٻنهنجي ٻار ڏنهن اسان ڏي

١. طرف تنهنجي مُڪو سين قاصد
سوبي وهندو ڪين ورايو

۲. نياپو منهنجي نينهن جو
جيڪس ساٿي ڪونہ سڻايو
۳. هو جو ڪيو هوءِ واعدو
سو تا ياد نہ آيو
۴. هر دم هونداسين اسين تئين سان
فائق هيئن فرمايو
۵. تنهن ڏينهن لاڪون يار **سچوءَ** کي
باري سو بره بچايو

ڪافي بروه ٦٨٦

محبت عشق مولا جي گهٽا سي گهوت گهايا ها
هزارين ساه سانول توڙن ڪنين گهوري گهمايا ها
۱. ڪنين سر ساه ساجن لئي مٿي سُوريءَ سنپايا ها
وره جي واٽ تي ويرن ڪُلهن ڪوڙن ڪنڌ ڪپايا ها
۲. ٿيوتن ميهٽو موتڻ تڪي ڪنهن تاوَ تايا ها
مٿا ميخانہ تي مستن وٽي جي وٽ وڌايا ها
۳. انهيءَ پڙ ۾ پهلوانن جوشوڻ جيءَ جلايا ها
ڪنيان جي موج محبت جي اُهي هنِ آر آيا ها
۴. ڏسو هي نينهن جي ناتي ڪنين جا سرَ گنوايا ها
سچو ري ٿي صدق تن توڙن جنين هي رنگ رچايا ها

ڪافي بروه ٦٨٧

ڪالهہ قاصد اوڏانهون آيا، اِها ڪيوڻ آگاهي
۱. پار پنيور جي هوا اچڻ جا سات ڏٽي ڪَي سعيا، چڱي ڏنائون گواهي
۲. منهن محبوب جو ٿيو اسان ڏي، پيا سي پند سجايا، ڪيها رهبر ڪريان راهي
۳. يار مسافر ڪيُم اُداسي، ڏُور جنهين ڏينهن لايا، آٽي تون ميڙ الهي
۴. پاند ڳچيءَ پائي اڳيوڻ پرين جي، اسان ڏوهہ سيئي بخشايا، ٿياسي پاڻ صلاحي
۵. **سچو** اُتاهون اچي رهي، هت ويڙها سي يار وسايا، غم لٿي گمراهي

ڪافي بروه ٦٨٨

هاري سو پاتُئي هار، تا آءُ چام چنيسر آوڙان

١. جنهن دوست ڪسايو دم ۾، سَتِ اُهو سينگار
٢. هتؤن پئي تاهنجي آهي، روئين چو زارو زار
٣. داڻو هُئڙو درد جو، جنهن ڪيو بهشتؤن بيزار
۴. ڏوه تہ تنهنجو ڪونہ هو، پر نينهن ڪيو نروار
۵. پلنگؤن پئين پٽ تي، ڪري گوندر گفتار
٦. **سچو** صحي ڪرين، هي هو عشق جو اسرار

ڪافي بروه ٦٨٩

هار چنيسر چام، ليلان ڪسايو دستؤن پنهنجي

١. ڏاڍو مٺيو هو ڪسوتي، جو دل جو تي پيو دام
٢. نظر وڌيئي تا غير تي، تيلهان تون ٿئين تمامُ
٣. پُلي پولي ۾ پئين، هار پانيئي آرام
۴. تنهن ڏينهن آندئي پاڻ سان، سُورن جو سرانجام
۵. **سچو** ره صبر ۾، عشق ٿيئي انعام

ڪافي بروه ٦٩٠

گهن پيئين آرام رانول! راوي دي ڪناري
وڃ ڪيتئي آرام، ڍولڻ تخت هزاري

١. اسان نماڻيان ڏهون ڍولڻ سائين، ڪيتي ڪونہ انجام
٢. اسان يتيمان نون سگهي آوڻ دا، پنيئي نا پيغام
٣. سدا ساڏا توتي آها، آءُ ٿيوين تون امام
۴. تسان پاجهون سُهٽا سائين! مست قران وو مدام
۵. در تيڏي دا اصلون آهُس، غلامان دا غلام
٦. سڻ **سچو** ميان! اساڏا هيئي، پانهپ ڪُون جو سلام

ڪافي بروه ٦٩١

البت ويسون، پار چناه دي، اسان ڇوڙڪي ويسون

١. جا ڪائي آسي أهان منهن ڏيسون، جيڙي ڪون نہ جهليسون

٢. چاڻ رهيان مئين، اهو هيئي رايا، ٻگل وچ الفي پئيسون

٣. تي نماڻي باندي حاضر سايان دي، عاجزي نال اليسون

٤. راڄ ٻاٻاڻا ڇوڙ دلون بجانون، راوي رنگ وِڪيسون

٥. ٻاجهہ سايان‍دي **سچو**، ساعت اٿان نہ مول رهيسون

ڪافي بروه ٦٩٢

ڪيئن چوين ٿو، ڪيئن چوين ٿو، لوڪ ناهي ٻيو ڪيئن چوين ٿو

١. لوڪ سيوئي أهو آهي، ڪيئن ٻيائي منجهہ پوين ٿو

٢. اجا بنائي پاڻ بهاريئي، غمزي انهي ۾ ڇونہ گنوين ٿو

٣. ساڻ سچي تا **سچو** گذارين، راند روئڻ جي ڪيهي رهين ٿو

ڪافي بروه ٦٩٣

ٻُل وجي تو ٻُل وجي ٿو، لوڪ ساروئي ٻُل وجي ٿو

١. مان ٿون ويندي أهوئي ٿيندو، ٻول اهوئي جيڪو ٻجي ٿو

٢. اِهو اهوئي آهي سرتيون! اها نہ ڪوئي ڳالهہ مجي ٿو

٣. اَندر ٻاهر أهوئي آهي، **سچو** هي سِرُ ڪنهنکي سجي ٿو

ڪافي بروه ۽ جوڳ ٦٩٤

سُونهون سڱ ٿيو، ڪاڪيون ڙي ڪيچ ڏٿين جو

شال مؤلو ميڙيندو

١. اڳئين ڪؤن ٻي اڳرو، ٻائن تا ورهُ ويو

٢. آريءَ جي اولاد سان، ڏاڍو ٻيچ پيو

٣. بيڪسي جي دائري، تنهنکي نينهن نيو

٤. صدقي تن سيرن تؤن، **سچو** ساه ڪيو

ڪافي بروه ٦٩٥

شال مونسان وريون وريون
ڪانگ ڪرين منيون ڳالهيون
١. جدائي جيون جان جسم تي
ڪيون پُورن پريُون پريون
٢. درد سڄڻ جي دل منهنجيءَ کي
زور ڪيون زريون زريون
٣. ڏکن واريون ڳالهيون اسان پي
دل پائي ڏريون ڏريون
٤. وايون وصل جيون يار **سچو** تون
متان ڪرين ڍريون ڍريون

ڪافي بروه ٦٩٦

متان تون مونکي ڇڏين، سُونهان ڙي سڄڻ جا
١. نتو چاٽان ڏينهن آهو تا تيندو، الاجي ڪڏين
٢. نانءُ مولا محبوبن سان، نئي غلام کي گڏين
٣. حاضر تئين حضور ۾، نانءُ **سچو** ڪري سڏين

ڪافي بروه ٦٩٧

جنهن بيلي دي وچ شير، ٻيا ڪُل جناور گم ٿياوي
١. اڳون شير پڇون ڦيڪاري، سارا جهنگ سٽاءِ رهيا
٢. سٽڻ نال گروڙ تهيندي، ٻيا سپو بيوطن ٿيا
٣. هڪو شير آتاهين تڪسي رهسي، آتان ڪون ٻيا
٤. تتان اور دي باس نہ رهندي، جتان شيرمڪان ڪيا
٥. **سچو** دا ڪوئي وَسُ نہ هويا، نينهن اجهل نروار نيا

ڪافي بروه ٦٩٨

أهو آهي آهي، يار ساڳي ساڳي

١. اوهين ڄاڻون ساڻ يقيني، ٻيو سوناهي ناهي
٢. ميخاني وچ مست هميشه، ڪيئن سو ڪعبي ڪاهي
٣. لوڪ سارو ٿي هن جو آيو، سڀ حجابان لاهي لاهي
٤. ظاهر باطن آهي أهو ئي، جان جُٺو وري ڇاهي ڇاهي
٥. نانءُ سچوءَ جو آيو صفت ۾، ڏانؤ ڪيو ڪيهو ڏاهي

ڪافي بروه ٦٩٩

آءُ ميان پانڌي وي، ماروئڙا ڪڏهڻ آسي

١. آپ وچالي آپ نون ڏيوين، ڪائي خبر خاصي
٢. اهو أهوئي هڪ تياسي، هويا ٻيا ڪؤن أداسي
٣. تاج تخت ڪُون ڇوڙ ڪراهڻ، ڄُلسون وانگ سنياسي
٤. نال شراب دي رليا شرابي، پيالا رهيا سو پياسي
٥. **سچو** سمجهي ڳالهہ اهائي، جيها آسي تيها جاسي

ڪافي بروه ٧٠٠

سائين ڪول حجابئون پردي
هن ڏون تي ڏينهن گذر دي

١. آ گڏ جالين تون نال اساڏي
ڏينهن لنگهي او سردي
٢. پيان ڳالهين سڀ ڇوڙ ڏتيان سي
اسان عاشق هڪ نظر دي
٣. ڏونهين جهاني نہ مطلب ميڏا
مئين طالب تو دلبر دي
٤. اپڻي حال دا عرض ٿساڪون
آک نہ سگهنديان ڏر دي

۵. تيـــڏي دا دلـــبـــر ســـائـــين!
اسـان رهـسُون بـنـدي بـردي
٦. **سچو** دا ايـهـو سـوال مَـنين تـون
نــيـــت ســب فـــقـــردي

ڪافي بروه ٧٠١

هـــي پـــورهـــيـــت پـــائـــي ڍوئـــي
خان ٻـــاروچا تـــهـــنـــجي
١. حــاضـر خدمـت اچي اوهـــان جي
حـــال چونـــديـــس روئـــي
٢. ســاٿـي اسـانـجي سُڌ لـهڻ سـان
ســوال پــورو ڪـر سـوئـي
٣. ڪـيـئـن وسـاري وِهـان اوهـان کـي
ڪـئـي تـا هـهـڙي تـوئـي
۴. طـوطـي جي ٻچيءَ سَوَ سـلامـن
سچو مُڪـــا پـــڻ پـــوئـــي

ڪافي بروه ٧٠٢

وات مـــونـــکـــي آهـــي وائـــي
خان ٻـــاروچـــا تـــنـــهـــنجي
١. پـريـن نـہ مُڪـي طـرف اسـان جي
لـــکـــي ڪـــتـــابـــت ڪـــائـــي
٢. پيـرو ڪـنـديـن وري پنـپـور ڏي
اهـــا آذر مـــــون آئـــــي
٣. حال منـهـنجي جي خبر نـہ ڪنهنکي
چـــڱي ســـجڻ تـــولائـــي

۴. اِهو آسرو مونکي آهي
تيندين اڃي ڏک پائي
۵. اڄ صبح تا اڱڻ **سچوءَ** جي
جاني ايندين شال جائي

ڪافي بروه ۷۰۳

سڻ منهنجڙو حال، دلبر ديس وسيئي
گهوريو ڙي پرڏيهہ تو تؤن
۱. مونکؤن پري نہ تيندين، سائين مڄ سوال
۲. منهنجو توسان تا آهيئي، خاصو يار خيال
۳. روان واتڙين تي، ڪريون ههڙو حال
۴. واڳان وطن پانهنجي، ڦيري آءَ في الحال
۵. توکؤن ڳجهو ناه ڪو، عاشق جو احوال
۶. ڪر **سچوءَ** کي سپرين، ڪٽي نيڻ نهال

ڪافي بروه ۷۰۴

ڪڏهن قاصد وري ويندين
ديس پاروچل جي ميان
۱. خبر خوشيءِ جي وٺي آتاهون
سگهو اسانڏي ڪي ايندين
۲. دردمنديءَ جي دل ڪيِ هاٽي
ڏيِ دلاسو ڏيندين
۳. سپيرين جي ڳالهہ ڳجهيءِ جو
وڃي سو واقف تيندين
۴. سوز فراق جو **سچوءَ** جو
تون هي نياپو نيندين

ڪافي بروه ۷۰۵

مئين ڪٿ نهين وو، ڪٿ نهين، اهو يار جو آليندا

۱. عبرت ويکو يار دي، ڪيهي چال نوين چليندا
۲. آپ کون دلبر آپ ڪنون، ڪس واسطي پليندا
۳. گوش ڪڏان گهن ڪي روندا، ڪڏهان همہ نال هسيندا
۴. ڪڏان نَتُوا ڪڏان پڳتا، ڪڏان بازيگر بليندا
۵. رانجهو هير تي ليليٰ مجنون، سوين نام سڏيندا
۶. ڪجري هوڪي صورت والي، **سچو** ناچ نچيندا

ڪافي بروه ۷۰۶

مئين اٺ ڳئي وو اٺ ڳئي، شاه جو پوليندا

۱. آپي سُخن آپٽي اُهو، سوين طرح سليندا
۲. اپٽي صورت سهٽي، وتدا آپکو ڏکيندا
۳. عاشق تيوي آپ اتي وت، آپي عين اَڙيندا
۴. ڪٿ مريد محبت والا، ڪٿ پير بنيندا
۵. لک مظاهر جوڙ ڪي، اٿ **سچو** نانءُ سڏيندا

ڪافي بروه ۷۰۷

عاشق يار دمامان ماريا، تيا اناالحق اظهارا

۱. شمس طلوع جڏهان وت ڪيتا، تاريڪي کُون تهن وت نيتا
گم تيا وو ستارا ستارا
۲. عشق جڏهان آفتاب اُپاريا، ليکا چوکا کُل وساريا
ڳئي لک شمارا شمارا
۳. خاڪي وچون تيا حق ظاهر، جيها اندر تيها پاهر
سيو نور نظارا نظارا

۴. مؤج حلاج دي سِر چڙهه آئي، تڏهان نوبت نينهن وڄائي
كيتس قرب قرارا قرارا
۵. **سچو** سچ لكاوڻ ناهين، اي تا سِرُ ڇپاوڻ ناهين
شاهي مار نغارا نغارا

ڪافي بروه ۷۰۸

آئين قاصد ڪالهه، پرين جي پار ڏنهن
آنڌئي جي سنيها سَلِ اهيئي
۱. هاريا هن جي حال جي، ڪا هُئي هُت قيل مقال
۲. پاچيءَ ڪي پرديس ۾، سڪندر تَيڙا سال
۳. پرين ڪِي مُون پڇيو، ڪا خبر ڏي خوشحال
۴. ڪي ڪيندا هجر فراق ڪي، ڪي ورندو واؤ وصال
۵. **سچوءَ** سندي ساه جي، ڪا هُئي هُت ڪين سنڀال

ڪافي بروه ۷۰۹

عاشق ڪر آرام، پرين گهٽو پڇيو تنهنجو
خوشيءَ ۾ رَهُ ري
۱. طرف تنهنجي آهه اچڻ جو، اسانجو انجام
۲. رهبر عاشق ڪي وجي، سَؤ لک ڏيج سلام
۳. اڳنان آهي تانهنجو، سَرهائي سر انجام
۴. جيڪي چيو تانهنجو، آهي ڪُلي قبول ڪلام
۵. **سچو** تنهنجي ساه ڪي، آهِ محبت بخش مدام

جهولڻو بروه ۷۱۰

رمزان سي هاديءَ يار جُون ميان جيڪي چيائون
مونڪي سي تاسلڻ جيهون ناهن هوءِ هوءِ
ڏريون آهن دل تي ري ميان

١. ڳالهيون ڪري ڳجهه جون تا صاحب سمجهائين
لا اِلهٰ ڪؤن اڳنان تا هادي هلائين
سمجهڻ سمع بصر جو تا فائق فرمائين
٢. خوديون خاص نه پائنجو هي نِتُ نِتُ نمازان
ڄاڻو ڀلي ڳالهڙي هي سوزو گدازان
اتو اناالحق جا هي عبرت آوازان
٣. هيءَ هيءَ هڪڙي ڏينهڙي تا هادي ائين چون
جن نه سمجهي ڳالهڙي سي سيان گهڻو رُون
جن سڃاتو هتهين سي هُتِ ڀي ائين هُون
۴. جيڪي ڀليون ڳالهڙيون اُنهون ڀڄڻ ڀري آههِ
ڪُوڙا قصا ڪهه پيا يار سڃاڻڻ سواءِ
پُرجهڻ آهي پاڻ کي ڀي ڀلي بات نه ڪاءِ
۵. هاديءَ حقيقت جي يار موتي هئين چيو
آغا آهي هي اداءِ آهي ڪونه ٻيو
جيئي لنگهيا جڳ ڪؤن مقصد تن تيو
سائين ساڳيو سو اتو جو وجودئون ويو
٦. مرشد هادي رهنما تا سمجهائن ائين
هو تون ڄاڃ پاڻکي متان هِي تئين
وحدت جي چؤگان ۾ اِها گوءِ نئين
سچو ساڻ يقين جي هي حال ڏي هئين

ڪافي بروه ٧١١

يار منهنجي کي ڪريو منت وڃي ڪائي

١. پرڏيهه وڃ ۾ مون پرين! يار تو سان مون تا لائي
٢. اندر هن جو اڌ تيو، ڪري وڃڻ جي تو وائي

۳. ڏسو اوهين تيون دل ڏاڍي سان، اديون! مون اتڪائي
۴. چڱا مڙيئي ميان! ائين چون تا، لائي تہ توڙ نڀائي
۵. هِجر منجهاروُن تيندي وصالت، اها ڳالهہ **سچو** سمجهائي

ڪافي بروه ۷۱۲

هاڻي مونکي پرينِ پوءِ، جيڏيون جيڻ جنجال ٿيو
۱. ويني واتڙين تي، هي راتو ڏينهان روءِ
۲. وهڻ هن جو وِهُ ٿيو، هو لڏي ويڙا لوءِ
۳. درد مندي دانهون ڪري، آهي هوتن ريءُ هوءِ هوءِ
۴. ڪاڪيون مونڏي ڪيچ ڪوُن، شال قاصد اچي ڪوءِ
۵. **سچوءَ** ڪندي سال ٿيا، وريتيون ووءِ ووءِ

ڪافي بروه ۷۱۳

يار ساٿيو ڙي ميان! يار پانڌيو ڙي ميان پلوڙي ميان!

دوستن جي ڪل مونکي ڪاڏي
۱. هيءَ نماڻي، دَرِ وڪاڻي
نال نباهي نيجو
۲. ڪيم وساريو، مُئي نہ ماريو
چوري تانہ چڏيجو
۳. ڏيو دلاسا ڪڏهن ايندا
لوئون تانہ لڏيجو
۴. آءُ اوهانجڙي اصل ڪوُن آهيان
ڳولي ساڻ ڳڏيجو
۵. جنهن ويلي هلو اتاهون
سچو نانوُ سڏيجو

ڪافي بروه ۷۱۴

ساجن انهيئن سير، ايندئي ڙي اجا

۱. سيئي پهتيون پرين سان، جي گهڙيون انهين گهيڙ

۲. سپيريان جي سير ۾، هيجؤن هنيڙو هير

۳. ٻڌي نچج نينهن جي، ڇاتي ڇاتي ڇير

۴. **سچو** سائين جي پچين، قند سيئي قير

ڪافي بروه ۷۱۵

مُنهن لڪائيندين اسان ٿون، ڪيهي گناهون يار

۱. ٻانهون ٻڌ ڪر زاري ڪريسائين، جاني ميڏڙا جانو

۲. شمع حُسن دي ويک ڪراهڻ، آپ ڪيتم پروانو

۳. عقل شرم تا ڇوڙ ڳيوسي، دوست ڪتم ديوانو

۴. سڌ تيڏي نون سدا مئين سڪدي، ڪُجهہ تا ٻول زبانو

۵. سِر **سچو** دي آڻ ڪڙايا، شوق تيڏي شاهانو

ڪافي بروه ۷۱٦

هوت اسانجڙو حال، تون تاپاڻهين تو ڇاڻي

۱. اوهان ٻاجهون وو سپرين! ميان الله ساعت ڀايان سال
اوري اڇج آرياڻي

۲. راتو ڏينهان وو روح کي؛ ميان الله، سندو خواب خيال
هي اتو نماڻي

۳. ڇڏي ويندين وو ڇپرين ميان الله، تو لڳ ڪيم ڪشال
تون هيئن هِئين هوتياڻي

۴. معلوم توکي وو مون پرين، ميان الله! عاجز جو احوال
تون تا سانول سڃاڻين

۵. سوز اوهانجي وو سپرين! ميان الله! بره ڪئي بيحال
تہ ڀي عُذر نہ آڻين

٦. لاهہ فراق وو فقير ڪؤن، ميان الله، **سچو** مج سوال
هيءُ هاديءُ لئي هاٽي

ڪافي بروه ٧١٧

يار تو تا مون سان ڪيهي ڪيهي، ڪيهي لؤن لؤن لائي

١. درد منديءَ جي دلڙي دلبر، رمز اوهان جي ريهي
٢. سي نہ وسرن ساه منهنجي ڪؤن، ڳالهيون ڪيو ڳڏ ويهي
٣. سڀ ڪنهين جو ڪم نہ آهي، نينهن ڪٽن ڪي نيهي
٤. ملڪ فلڪ تا ڪين قبولي، عشق امانت ايهي
٥. ٻاجهہ پئي تون يار ٻاروچا، آءُ پڪي هن پيهي
٦. ڪرم ڪيڙئي يار **سچوءَ** سان، ڏيهہ ڳڏيا اڄ ڏيهي

ڪافي بروه ٧١٨

توکي عاشق پنهنجو چاٽا، توکي سَوَنِ ۾ سجاٽا

١. اسين تا توسان آهيون سدائي، وجهج ڪين وڇاٽا
٢. آهي تا آهن نظر اسان ڪي، اڄي جي در وڪاٽا
٣. دستئون ڪري ڏنوَ مون ڪي، يار داروُن جا داٽا
٤. سهج **سچو** تون ساڻ يقيني، محبوبن جا ماٽا

ريختو بروه ٧١٩

سجن چا بار برہے کا، اسی عالم میں آیا ہے
سیہ لالی سفیدی کا، برابر رنگ بنایا ہے
۱۔ کڈھاں سومن کڈھاں مسلم، کڈھاں کافر کہایا ہے
کڈھاں ملا کڈھاں قاضی، کڈھاں بانبھن بلایا ہے
۲۔ نہ جاناں اس معما کوں، کسی نوں کس بھلایا ہے
خلق الانسان علیٰ صورتہ، ابوئی کہں سنایا ہے
۳۔ دیکھو منصور ہو کر کے، جو سولی پر سلایا ہے

زلیخا ہو کے یوسف پر، مصر سوں دُھم مچایا ہے
۴۔ سچُو کی صفت میں ساجن، یھی انچھر الایا ہے
کوئی سمجھے لکھاں وچوں، رمز ربی رلایا ہے

ڪافي بروه ۰ ٧٢

هادي ويڙهي آيو، هنئين سمجهايو، والي ويڙهي آيو
١. ڪڏهن تيو ڪونڪو، عاشق آرام ميان!
راتو ڏينهان تن أتي آهي محبت جو ماتام ميان
٢. خاڪؤن هلج خاص تي، ڪرپاڻ ئي ڪون پرواز ميان
چڙيءَ چنبو ماريئي، تي شاهين آئون شهباز ميان
٣. جيڪو اصل آهي، تيو هاٿي سو سلطان ميان
گهوڙي چڙهندڙ گم تيو پيو گهوڙي ۾ جولان ميان
۴. آيو بحر جوش ۾، تڏهن مؤج پئي پاهار ميان
هئي هئي آيو نانؤ ۾، تيو ساوڻ جو سينگار ميان
۵. لڙ منجهون تيو اچو ڪارو، اصل سو درياه ميان
بيحد رنگ گهٽا تيا پاهر، ڪير تيو گمراه ميان
٦. ساونڻ لٿو ماٿ تي تڏهن پاٿي موتي پوءِ ميان
اچو ڪارو لڙ تيو اهو سارو سمندوءِ ميان
٧. نانؤ لهي ويا پاهريان أهو باقي رهيو نام ميان
ڪُوران ڪسيان واهڙان، هُت ڪُلي تيا گمنام ميان
٨. هت سيئي درياه تيو، پيا ڪوڙا لٿا نانءَ ميان
ميان اول آخر هڪ تيو ويو وچائون گناهه ميان
٩. اصل جيڪي هوس، آءُ هت آهيان سو ميان
آخر تيندس سو وچي، هڏ آهيان ڪونه پيو ميان
١٠. اڪيون اڪڙين ۾ رکي، تون پنهنجو پاڻ سجاڻ ميان
پئي نظر جتي تانهنجي تتي پنهنجي چشم چاڻ ميان

١١. اکيون اکڙين ۾ رکي، تا هت هُت توهين آنهن ميان
جي خبر اکين جي لهين، تا تَون نرالي نانءُ ميان
١٢. اکين مؤن معلوم اهو صورت جو سينگار ميان
سچو سارو سچ ٿيو پيو ناهي تفاوت وار ميان

ڪافي بروه ٧٢١

اوڏاهُون قاصد جي آيا تن هُلائي هيءَ وائي

١. هاڻي هوتياڻن جي هُئي توڏي تياري
واتان پڇي تانهجون ٿو اصل ڪؤن آري
ساري سنديوَ حال جي هُت معلوم سپائي
٢. اهو رکج آسرو جو اَڄُ توڏي ايندا
ڏئي پانهون ڳل تو وري پرين پرچائيندا
هيڪند ٿيندئين هوت سان تون جاڳندي جائي
٣. مارُئي ماندي نہ ٿي چو گوندر گذارين
واتان اچڻ اُنجون ٿي نتُ نتُ نهارين
جهڙي تون هِت آهين آهَين هُت پي اُهائي
٤. ويو وڇوڙو وڃ مؤن تون گڏئين سائين ساڻ
توسان آهنِ سپرين پري پانءِ نہ پاڻ
سچو ٿينديوَ سيگهڙي، اها وائي سوائي

ڪافي بروه ٧٢٢

عشق والي تڪبير هڪا ٿي، ڪيهان بيان تڪبيران

١. جيهي تيهي نون بره نہ پڇدا، ماري عشق ميران
٢. ڪاه پوسن پرواني وانگڻ، نينهن نہ نال نظيران
٣. چشمان چاون مزگان سارن، چوٽ چلاون نيران
٤. ”الفقر فخري والفقرمني“، اهو بخشش حال فقيران
٥. **سچو** نينهن دي نئيل اسان ڪون، ڪيها زور زنجيران

ڪافي تلنگ ۽ ڏوليو ۷۲۳

ڪرڪي ساڻي وو سڄڻان ديان منيان ڳالهين وي
نال ساڏي ڏون ٽي تا چار گهڙيان ڪي جالين
۱. فوجان تا حُسن چڙهيان سرتي عاشق دي
طرحين طرح تہ ڪيتي عشقديان چالين وي
۲. هن لڪين طالب ديدار دي اُنهين پاوين ڪؤن
رانجهو تا هڪ هويا سؤ ڪُڙيان سيالين وي
۳. اصل نال سهٽيان دي ني رانجهو ڪيڏيندا
ندي دي ني ڪناري وو ٽڏيان ٽالين وي
۴. دانهن فرياد پهون آوي سڄڻان نون
خواه مخواهون در سُهٽان دي ٽون نالين وي
۵. يار دا خيال هڪ رک جي تون تا عاشق هيئين
دل اُتون غير دا خيال تا سبي ٽالين وي
٦. عشقدا سبق سانون ڏيوين جي تون واقف هيئين
چوڙ مسلي مُلين والي پاس پرين دي جالين وي
۷. قاضيا ڪوري ڪاغذ ڪُوڙي تن ثابت نہ هووي
سچو اهين راه وچون جان جُثا تا ڳالين وي

ڪافي تلنگ ۷۲۴

ڳل پيان وو ڳالهيان، يار تساڏيان سانُون وي الله
۱. طرفؤن تيڏي طعني ڏيوَن، سانون سڀ سياليان
۲. راوي واليان پهون سُهٽانديان، تيڏيان نديان ٽاليان
۳. راه تساڏي نهين چوڙيسن، ول ول ورهين واليان
۴. پٽر تساڏا سانون سيباوي، ڪُهہ ڪيڙانديان قاليان
۵. عرض آکڻ اڳون تساڏي، نهين **سچو** ديان مجاليان

ڪافي بروه ٧٢٥

منهنجي اڱڻ اچ آءُ، پرديسيئڙا ڙي يار

١. والي شال وصال جو، ڪو وري لڳي واءُ

٢. اچي هڏ نہ هٿهين، سانول توري ساءُ

٣. ميان مشتاقن جو، اچي صاحب لهہ سماءُ

٤. دانهون ڪري درد ۾، جا ڦٽي فراقاءُ

٥. ٽيون منڊايون ڪيتريون، سائين **سچوءَ** ڪانءُ

ڪافي بروه ٧٢٦

ڪيچي ڏنم اچ اتي

اوهين تا چاتا پانيو

١. سال لنگهي ويا ڪيترا

ڪاڪيون ري تا ڪَتي

٢. اچ تا ويندس ڪاڏي ڪينڪي

هوت سو منهنجو هتي

٣. منزل محبن جي جتي هوندي ميان

هونديون سرهايون تتي

٤. موڳائي جي مُونجهہ ۾، سائين الله

ڪانڌ ڏسي ڳپ ۾ ڳتي

٥. سودو سيڻن سان حاصل ٿيندو

ميان **سچو** تا سر ڏتي

ڪافي بروه ٧٢٧

ڪيها اکيان تُون رنگ لايوَ، رنگ لايو رنگ لايوَ

١. نال اکين دي وي عالم دي وچ ميان

ڪيڏا حڪم هلائيوَ

٢. جام ڪٽوريان نون جام شرابي

جيڪس سو پُر پلائيوَ

۳. عاشق شودا وي لکين هزارين
ڪاتي نال ڪُهايوَ
۴. حيرت دي وچ هڪ جو ٿيان
سچو سر سلائيوَ

ڪافي بروه ۷۲۸

ڪيتي تيڏي ڏُوري جا بيقراري
۱. بيقراري دي ميان ڪنهن نون هوئي، ڳالهہ سمجهڻ اها ساري
۲. غين دا نقطا گم ٿيا هڻ عين ڪيتي اظهاري
۳. لک چالي وچ شهہ دا هويا، هوءِ هوءِ حُسن هزاري
۴. خودي وچون ميان بيخودي آئي، بُت ڪنون بيزاري
۵. جان دي گردش ڪيهي ڪريندئن، هوش نيندا هوشياري
۶. بقا باقي دي آپي بخشش وي، **سچو** ڪُون سرداري

ڪافي بروه ۷۲۹

اڄ اوڏاهين سي آيون، مُون ڏي خبران خير جون
۱. پيو تا توسان دوست ري، ڪونہ برابر پايون
۲. لڪئي مون معلوم ٿيو سائين! پير ايڏاهين تا پايون
۳. سيڪو توکي ميان ڏيهہ سنديوَ لک ٿورا تا لايون
۴. سُورن واريون سيئي ساعتان، تو تا لک لنگهايون
۵. توکي ٿينديون وي هاٽي حاصل، **سچوري** سرهايون

ڪافي بروه ۷۳۰

يار ديواني سان ڪيتئي، ٻي تا ڪيهي آکين ڳالهہ
۱. درد مندان دي دلبر دلڙي ميان! نال نگاهان نيتئي
۲. چشماندي جو چوپڙ ڪراهڻ، ساري بازي جيتئي
۳. دلبر سائين مشتاقاندي وي، رت دلين دي پيتئي

۴. آپڻي محبت وي سُهڻا سائين وي، نال **سچو** دي سينئي

ڪافي بروه ٧٣١

منهنجي حُجت تو سان ناءِ
توکي مؤلو ميڙي يار
١. مؤن هن نماڻي کي
آسر سند آءِ
٢. اندر ٻاهر تانهنجي
جانب آهي جاءِ
٣. ڏونگر ڏورڻ آئيا
ساجن تنهنجي ساءِ
۴. **سچو** آهي سڪ ۾
لعلن تنهنجي لاءِ

ڪافي بروه ٧٣٢

١. مارگئي غمزان دي نال هورهي هئي دل ديوان
مئين بچاري نِت جو بردي، رُسين ڪيهي گمان
٢. محرم هُوا اس راز ڪاتس سرديا ميدان
خلق اس سُون اُس جدائي هو سدا بيران
٣. عشق ڪر استاد ڦريون درد ڪا ديوان
تحقيق مئين تائب هُوا ايڪدان تيرا مهمان
۴. جس سنايا هئي شوق سُون سارا ميرا فرمان
عشق ڪي ايوان ۾ ڪيا سِرُ اُسي قربان
۵. پهلوانان ڪي هي بازي عشق نهين آسان
تُجهہ ڪون اپڻا هو ڪيا هي هو **سچو** سلطان

ڪافي بروه ٧٣٣

تئينون معلوم سائين!
حال نماڻي دا ميان
١. ڪيڙي ڀيڙي وو آتون تئي
رانجهو يار ملائين
٢. دل جا رانجهن سوکهي ڪيتي
ڪيڙا گهول گهمائين
٣. جچ ڪيڙان دي اگڻ آئي
تهنکون **سچو** آک سڻائين

ڪافي بروه ٧٣٤

پڇن ڪوه طبيب، او سوز واريون سرتيون پلو الو
١. پيدا تيندا پاڻهين
ڪول آيس قريب
٢. ڏين ڏيکاري ڏيل مؤن
اچانڪ عجيب
٣. **سچو** وسن سي سدا
هينئڙي منجهه حبيب

ڪافي بروه ٧٣٥

الا باري بره ڍولڻ جي دل ديواني منهنجي ڪيئي
١. اوري اتڪ نہ رهي، خاص پرين ڪُڪئي
٢. پياريائون پُر ڪري، ڀي سڀ وائي ويئي
٣. راتيان ڏينهان روح ۾، تيا تيا آهي تيئي
٤. اکيون دل **سچوءَ** جيون، پاڻ سُکيون ڪيون پيئي

ڪافي بروه ٧٣٦

يار لايو رنگ ڏس تون جي هئين ڪنهن حال ۾

١. محڪم رهين احوال ۾، قائل نہ ٿي تون قال ۾
٢. خيال پاڄهون خاص تُنهنجو، هُئي جيڻ جنجال ۾
٣. جي هئين ڪو دم اتي تا هُج تون، خاصي خيال ۾
٤. اصل ۾ يڪتا ٿئين، عاشق جو ڇئو امثال ۾
٥. محبت مگر مرشد سندي، آڻي انهيء احوال ۾

ڪافي تلنگ ٧٣٧

هَسدا وي ميان! ڪرڪي ڳالهين رُسدا وسدا وي ميان

١. جاءِ قتل دي ميان نال اشارت! سائين ڪڙڪي ڏورؤن ڏسدا
سيني اندر تير ماريوني، سو غمزه مُول نہ گسدا
٢. درد منديان ديان دليان دلبر، ڪل ڪي خوني ڪسدا
٣. ڏي پيار **سچو** ڪون سائين! ڪيون پر نسدا

●

داستان اٺون ڪسوريءَ جي ڪافين جو

ڪافي ڪسوري ٧٣٨

عشق اول آزمائي، ڪاڪيون ڪيچن جو ميان

پير تهان پوءِ پائي

١. سر تي سهج وو سور سٽاٽا

ٻاروچو ٻولائي

٢. صحي ملندئي هوت حقاني

رانول مؤن رولائي

٣. عاشق صادق سڻ **سچيڏنا**

پول نہ ڪنهن پولائي

ڪافي ڪسوري ٧٣٩

ڪيڙان نال گذاريم ڏينهڙي

هُڻ ويندیان رانجهن يار ڏهون

١. مئين مُئي دي هُڻ دلشاد هوئي

گهليا واءُ تڏا اهين پار ڏهون

٢. اس جڳ ديان جايان چوڙڪي

رک ڏيان سچي اقرار ڏهون

٣. توسين هنيان سيي هت

پاتيون دير نہ پوي دلدار ڏهون

٤. ڪتي تائين مهجور هوسئين

آيا پانڌي اصل اسرار ڏهون

٥. پڳي شڪ **سچو** دي غير ڪنون

دل آءُ پئي اعتبار ڏهون

ڪافي ڪسوري ٧۴٠

عاشق مرندا ڪينڪي، رهندا ڪين مڪان ۾

١. ديــوانــي دريــاه جو پــيــتــو پــيــالــو پُر ڪــري
اجر مــنــجهــہ امــر ٿــيــو آهــي گــڏيــا ڪــين جهــان ۾
٢. غيــب ۾ جي غرق ٿــيــا تــن گــهــاوَ گــردن ۾ لــڳا
ٻــولــي ٻــولــن ٿــا ٻــي نــڪــا آهــي رهــن الامــان ۾
٣. ڪــنــي پــڙهــنــدي ســال ٿــيــا روزا نمــازا نــفــل نــي
تــن ڪــتــن ڪــل ڪــانــڪــا بــاطُون جي بــيــان ۾
۴. چين ولايت گــهــر ڪــري گــهــڙي گــهــارن ڪــيــنــڪــي
پــس هــاديءَ حــق ڪــي رهــن تــا ٻــئــيــبــان ۾
۵. هر دم آهي دم دوست ڏي آهي سُونهن ٿا سرانجام ۾
سو **سچوءَ** ڪــي ٿــي مــلــيــو هــي ڪُر اچي تــہ گــيــان ۾

ڪافي ڪسوري ٧۴١

آءُ ڪــانــگــا ڪــا پــريــن جي ڳالــهــہ ڪــر
واعــدو ڪــيُــئــي ڪــالــهــہ ســو ٻــر حــال ڪــر

١. ڪيئن ڏٺو تو دوست مهنجو ديس ۾، خوش ڏٺو هُئي يار ڪهڙي ويس ۾
سا خبر مون سان ساري في الحال ڪر
٢. ڪــي پڇيائون خبــر هــن جي حــال جي، ڪــي ڪــيــئــي آگــاه هــن احــوال جي
سو مونسان ڏاها اهو احوال ڪر
٣. هِت فراق آهي ماريو مُون ڀيو ڇا چوان، سور هــن جي ساه ڪي نِتَ نِتَ نــوان
آءُ ادا خاطر منهنجي خوشحال ڪر
۴. ڪــي اَڏاٿــو هُئين پــريــن جي پــار ڏي، ڪــي نــيــاپــا هــي نــيــا هُــئــي يــار ڏي
ڪا مدد منهنجي ادا الحال ڪر

۵. دوست جي ٻـ حضور جي حاضر ٿئين، زاغ زاريءَ مؤن اهي نياپا نئين لڳ سائين سارو **سچوء** جو سوال ڪر

ڪافي ڪسوري ۷۴۲

مانَ پرين پهچائي
هي نياپو ڪو نيئي
۱. ٻچي ٻائي ڪپڙو پاڇاٽي پرچائي
حال ڏئي وچ هيئي
۲. پرين ڏسج پاڻ ڏي
چت نہ وڃ مون تئون چائي، يار اسان نال پيئي
۳. الله ڪارڻ آءُ تون سائين!
ٻانهي تي ٻاڏائي منج دلاسا ڏيئي
۴. اوهان ٻاجهون سپرين!
ويني ورهہُ وسائي ڪانگ اڏائي ڪيئي
۵. در اوهانجي جو دلبر سائين!
سچو تو سگ سڏائي، ٻانهون ٻانهون ٻيئي

ڪافي ڪسوري ۷۴۳

ميڏهون آوين، وو ساري روان تيڏيان ڳالهين
۱. اگڻ اساڏي وو نانءُ الله دي، آڪر قيرا پاوين
۲. اسان يتيمان، ٿون سهڻا سائين! چِتُ نہ دلبر چاوين
۳. آءُ وس سهڻا ويڙهي اساڏي، جاني تون ول نہ جاوين
۴.**سچو** هي سگ در تيڏي دا، ٻڏي مُڪڙا وڪاوين

ڪافي ڪسوري ۷۴۴

ڪئنتون آپ لُڪيندا، سائين! ڪئنتون آپ چُپيندا
۱. طرحين طرح هڪائي ٻولي، آدم وچ اليندا وي

٢. نوعان نوع تماشا ڪيتا، اوران چال چلیندا وي
٣. آپ اناالحق الیندا، سولي آپ سليندا وي
۴. هر ڪنهن مظهر ظاهر هوسين رنگان وچ رليندا وي
٥. **سچو** دي وچ ٿوهين سائين! سارا سر سليندا وي

ڪافي ڪسوري ٧۴٥

آپي سير ڪريندا، موليٰ آپي سير ڪريندا وو
١. جوڙ تماشا ملڪر دلبر، چھہ چپ نال چلیندا موليٰ
٢. هر ڪنهن صورت هر ڪنهن ٻولي، عينؤن عين اليندا موليٰ
٣. **سچو** سچ اهوئي آهي، ٻول ٻئي نہ ٻُليندا موليٰ

ڪافي ڪسوري ٧۴٦

هيون هوتن هٿ آهي
ڪير چوي تا ناهي ناهي
١. فهم فراست عقل ارادت
نينهن ٻنان سڀ ناهي ناهي
٢. مست ٿيا مخمور اٿاهين
ڪل نہ پئي ڪنهن ڏاهي ڏاهي
٣. ڏوڙا طالع ٿين انهن جا
يار جنهان نون چاهي چاهي
۴. وس مڙيوئي يار سڄڻ جو
هيءَ نماڻي چاهي چاهي
٥. سگ سپاپو سڄڻ سان
ڪير **سڃيڏنا** ساهي ساهي

داستان نائون
پهاڙيءَ جي ڪافين جو

ڪافي پهاڙي ٧٤٧

چوڙ گمان گدائي والا، شملا چا پذ شاهيدا
١. مار نغارا وحدت والا، فڪر رکين پاتشاهيدا
٢. غير خيال گذار نہ دل تي، غمزا هئي گمراهيدا
٣. گمراهي وچ هئَي هدايت، نور سفيد سياهيدا
۴. هر ڪنهن طرفؤن تارڪ ٿيوين، ڪر ڪم ڪج ڪلاهيندا
۵. مارِ زُغا تا ظاهر ٿيويئي، سُرڪا پيءُ صُراحيدا
٦. آپ سڃاڻ اناالحق آکين، لوڙين عيش الاهي دا
٧. نفي **سچو** اثبات ڪريندا، ويڪو سيل سپاهيدا

ڪافي پهاڙي٧٤٨

برها هئي سارا مشڪل بازي، ڪؤن ري هاٿ لاويگا
١. بي سروپا يگانا هو ڪر، دلبر اس جڳ آويگا
٢. عشق ڪي نيشاني پهلي، دين ڪُفر ڪُون اُڏاويگا
٣. جسڪا هاٿ پڪڙ ليا برهي، تسڪا سر ڪٽاويگا
۴. عشوه عشق پي هئي يارو، سُولي سر چڙهاويگا
۵. ديڪنا هي اب اُسڪي پيچي، ڪيسا رنگ بناويگا
٦. دليان ڪي ميدان ڪي اوپر، ڪونتل عشق ڪڏاويگا
٧. **سچو** سوز فراق ديان فوجان، پئي پئي بره بچاويگا

ريختو پهاڙي ٧٤٩

اے یار جب تم سر دیویں،تیرا نام عاشق ہوا
منصور اول سر دیا،تب سوں سارا اناالحق ہوا
اس عشق اناالحق کا،یهی مار نعرا آءُ کے
سِرّاپنا جب ظاہر کیا، ہر طرف سوں تارك ہوا
طالب ہوویں جب یار کا،آءُ عشق کے میدان میں
عاشق اسی کوں ہم کہوں،جو تیغ سے دو تك ہوا
عشقے میں روون زار ہے،نا خواب نا ارام ہے
جس دل سیتے بربا لگا،اوئی سب سوں لاتعلق ہوا
پیرمغاں کے آستان،سیتے پڑا وہ اے سچُو
تجھکوں کیسی پرواہ ہے،تیرا پیر عبدالحق ہوا

ريختو پهاڙي ٧٥٠

مجھ کوں جو مارتی ہے، جاناں تیری جدائی
دلبر تیرے ہجر سے، در در کروں گدائی
١- در در پھروں دیوانی تیرے فرق سیتے
مجھ پر تمام کیتی، یوں خلق نے رسوائی
٢- دو چار دن وصل سے، دو چار دن فراقی
سَکھتا نہ کس سوں جانی، یہی رسم آشنائی
٣- لُوٹا کے دل پڑا ہے، سچُو تیرے شہر میں
اس کے اندر میں تیری، نوبت برہ بجائی

ڪافي پهاڙي ٧٥١

هوش مان پي هوش مان بي هوش
١. ڪڏهان زاهد ڪڏهان عابد
ڪڏهان نوشا نوش
٢. ڪڏهان هجر فراق ڏسيندا
ڪڏهان غوشا غوش
٣. ڪڏهان دلبر دُور گهتيندا
ڪڏهان گوشا گوش
٤. ڪڏهان جاءِ ڪناري ڏيندا
ڪڏهان پوشا پوش
٥. ڪڏهان مؤج وهيندي ماني
ڪڏهان جوشان جوش
٦. ڪڏهان **سچو** جاءِ نہ لهندا
ڪڏهان دوشا دوش

ڪافي پهاڙي ٧٥٢

تاب مان بي تاب

١. نہ مئين گويا، نہ مئن جويا نہ سوال جواب
٢. نہ مئن خاڪي، نہ مئن بادي، نہ مئن آگ، نہ آب
٣. نہ مئن جني، نہ مئن اِنسي، نہ مائي، نہ باب
۴. نہ مئن سُني، نہ مئن شيعہ، نہ مئن ذوه ثواب
۵. نہ مئن شرعي، نہ مئين ورعي، نہ مئين رنگ رباب
٦. نہ مئن مُلا، نہ مئن قاضي، نہ مئن شور شراب
٧. ذات **سچو** دي ڪيهي پڇدئين، نالي تا ناياب

ڪافي پهاڙي ٧٥٣

آءُ ٻانهي تون سائين
وي ٻاتم ٻاند ڳچيءَ ۾ ڪپڙو
٢. طرفؤن تنهنجي يار پيارا
ڪانگ اڇن من ڪائين وو
٣. نانءِ مولا جي مهر پويئي
تورا مون تي لائين وو
٣. روز ازل کؤن تنهنجڙي آهيان
غير نہ مونکي ڀائين وو
۴. هڪڙي ساعت اڱڻ **سچوءَ** جي
پير مُبارڪ پائين وو

ڪافي پهاڙي ٧٥٤

پيو ڪو چاڻ محض گناه، هر ڪنهن صورت آپ الله

١. ڪتي گداء گدائي والا، ڪتي جو شاهنشاه

٢. دُونهان ڏيک متان ڪو ڀولي، اولي ابر ماه

٣. و نفخت فيه من روحي، آهه سهي ڪر ساه

۴. خلق الاشياء وَهُو عينها، اهو قول گواه

۵. صورت منجهه **سچوءِ** جي، ڀولي پاٽئي بي پرواه

ڪافي پهاڙي٧۵۵

ڪيها غرض پيوئي وي

اپڻا ديس ڇوڙيوئي

١. خوشيان خورميان وي ڇوڙ ڪراهُڻ

ڏک قبول ڪيتوئي

٢. شان شاهي داگم ڪيتوئي

جهونا بگل هندبيوئي

٣. آتان هو ڪر اتان جو آئين

رهبر عشق تيوئي

۴. تخت هزاريدا وي تون سائين!

ڪيونڪر جهنگ پچيوئي

۵. درد هجر وچ سُڻ **سچو** ري

ڪيونڪر آپ گهتيوئي

ڪافي پهاڙي ٧۵٦

نماٽي دا ننگڙا تئين تي، جيوين تيوين پالٽا

١. ميري آهيان مندي آهيان، بيشڪ بندي آهيان

ڏکين ميڏا ڏولڻا مئيڏي عيب نہ ڦولڻا
٢. پيان پناري، لڳي آهيان لاري
جوڳي نال جالڻا، اسان ول هين آوڻا
٣. يار **سچل** توڻن لتي ڪشالي
گهونگهٽ ڪولڻا، ٻهہ ٻهہ ٻولڻا

ڪافي ڀهاڙي٧٥٧

ڪيوين ڪاغذ ڪيتي ني ڪارا، هاءِ هاءِ وي يارا
١. عالم ساري ڪُون مسلي والا
سبق پڑهايو سارا
٢. ڪيتئي مُنهن ڪتابان ڏهون
ڀُل ڳيون بيچارا
٣. ٻيان ڳالهيان سڀ ڇوڙ ڪراهڻ
وِرہُ گهنين وٽجارا
٤. ڪيڪر ڳالهہ الست والي
وسر ڳيئي ويسارا
٥. ورد وظيفي دا راتو ڏينهان
ڪردئين لک شمارا
٦. **سچو** يار سڄڻ دا ڏيکو
هي تا محل موچارا

ڪافي ڀهاڙي٧٥٨

سڻو سنيان تسان ملڪر آئو، يار تماشا لايا هي
١. سُرخ سُهاءِ اکيان رنگ ڪيتس
بره ٻڻاءِ ٻنايا هي

٢. سيرين بازارين آکر ڏيکو
لعلي کا رنگ لايا هي
٣. ڏيکو تسان اهو سيل سڄڻ دا
جو کنهن جاءِ سمايا هي
۴. طرف اساڏي دلبر سائين
برها باز آڏايا هي
۵. ايڏي اوڏي هر کنهن طرفين
هوکا حُسن گهمايا هي
٦. **سچو** دا اهو آکڻ ناهين
آپي دوست آلايا هي

کافي پهاڙي٧٥٩

پانڌي پريان ڏهون آوين، يار آوين
١. سگهڙا سگهڙا آندا رهين، مُدت مُور نہ لاوين، يار لاوين
٢. گهنکي نيايي ول ول وو ميان دل ميڏي کون سيباوين، يار سيباوين
٣. مويان نون وت ڦير جيوائين، اگڻ ڦيرڙا پاوين، يار پاوين
۴. **سچو** تيڏا وي بندا در دا، چِتُ نہ تهين تون چاوين، يار چاوين

کافي پهاڙي٧٦٠

عشق تي باز، اسان مرغابي، پيان دست شکاري دي
١. دين کفر کنون باهر پيان، لکيم خط بيزاري دي
٢. يار تا بي پرواه ٿي گهمندا، ناهي وس ويچاري دي
٣. پئي دن گهوريئي ڳئي اجائي، دم پلي دوستداري دي
۴. ساتي **سچوري** آءِ اسان ڏهون، دوست کنون دلداري دي

ڪافي پهاڙي ٧٦١

اکيان باز تي دل مُرغابي، پيان وچ دست شڪاري دي
١. عشق سارا اتفاقي هوندا، ڪم نهين اختياري دي
٢. جري جنهين ڪُون چنگل ماريا، خيال ڳيا سناري دي
٣. تڙڪڻ نال مُول نهين ڇڏيندا، مُنهن پيان وچ ماري دي
٤. ڪل تنهين ڪون آپي هوسي، ماريئي حُسن هزاري دي
٥. سانگا ڇوڙ **سچو** سر سٽا، سودي نهين پساري دي

ڪافي پهاڙي ٧٦٢

عشق ديان اُلٽيان بازيان، ميان! اُلٽ بازيگر ويڪو
١. بره ديان باتيان سنو سنيان
تن من اندر تازيان
٢. علم حقيقي عاشق چاڻن
ڪيا چاڻن مُلا قاضيان
٣. محبت دي ميدان وچون
گوءِ چاتي ڪنهان غازيان
٤. **سچو** سائين در الله دي
ڪردا سؤ لک آزيان

ڪافي پهاڙي ٧٦٣

سانورا جي ميڏي سو ماهي آويا، ميلاپاڪيي هوي سدا هووي
١. ابڪي وڃڙي ڪب سون هو ملونگي جائونگي ندي دي ڪناري
٢. راتيان ڏينهان تانگهہ تساڏي، سيني سڪ نہ سماوي
٣. الله ڪريسي ڏينهن اهوئي، اڱڻ سچو دي آوي

ڪافي پهاڙي ۷٦۴

ﭘﻼ اسان ڪريسُون تيڪُون حيلي هزاري وو هزاري

۱. گهر اساڏي ٻہ چوڙين ندي دي وو ڪناري هو واري وو ڪناري

۲. تيڏي ڪيتي هار سينگار ڪردي ني، جي ساري هو واري وو ڪناري

۳. تنهن ڪنون پيچي ڏونهين رل ڪرويسون، تخت هزاري هو واري هزاري

۴. راج سيالين درست چوڙين، ٿيون فقير بيچاري، هو واري بيچاري

ڪافي پهاڙي ۷٦۵

عشق تنهنجي ماري آهيان، آءُ اچي ڏي دوست دلاسو دل کي

۱. سگهہ نہ ساريان پنڌ ڪرڻ جي، ﭘﻠو ميان!

ڪيچ وٺن ڏي ڪيئن ڪاهيان

۲. آءُ تـا ٻـانـهـي تـون تـا سـائـين

سگّ نہ ٻيو ڪو ساهيان

۳. ڪم اچي جي هي سر تنهنجي، ميان!

تـايـي نـابـر نـانـاهـيـان

۴. آءُ اڻ سُونـهـين سُنـهـين نـاهـيـان

ڪـاڏي ڪـرهـل ڪـاهـيـان

۵. هوت ڪرين ٿو ڪهڙيون ميان!

آسـر هـڏ نـہ لاهـيـان

٦. اگّڻ آءُ تـون يـار پـيـارا،

سـڀ ڀـﻼيـون ٿـي ڀـايـان

۷. وره اوهـانـجي ڪـيـئـي ولـوتـيـا

سچو چوي آءُ چاهـيـان

ڪافي پهاڙي ٧٦٦

مئين تا ڪوئي خيال هان هڻ ليسان نال خيال دي

١. زُهد عبادت تقويٰ طاعت، ناهن ڪم ڪشال دي
٢. فڪر اهين وچ فاني ٿيوين، ويکين جوڙ جمال دي
٣. اُهين جو منزل سيي ويسن، صاحب جي احوال دي
٤. مئين ديدار مئين وچ، پهريم ويس وصال دي
٥. اصل اُنهان آگاه نهين جي، عاشق شئي شڪال دي
٦. **سچو** سچ ڪريندئين ظاهر، الا ڪاڻ قتال دي

ڪافي پهاڙي ٧٦٧

جادو لايا جادو لايا، جوڙ بيبا اُنهان رنگ پريان

١. حُسن ماري عاشقان نون، عشقا وي هوءِ هوءِ
درد ڏادي آونو تا روز شب تا ووءِ ووءِ
بيبا يار دل دا ڏادا
٢. شمع حُسن دي تي عاشقان جيوين، سر ستن پروانڙي
راتو ڏينهان ڪڙ رهي معشوق در ديوانڙي
بيبا موت باس ڪڙوتا
٣. عشق بازي وچ هوئي سي جان بازي پاوٹا
عشق ڪي ميدان ۾ سرڪات دي تا آوٹا
بيبا پنڌ هئي اڙنگا
٤. مئن پچيام سُهڻي يار ٿون تيڏي طرف ڪيونڪر آوٹا
اها تي ولاٹين يار ڏهون جهنگ چوڙڪي نا ول جاوٹا
بيبا ٻهون ڏک ڏسيندا
٥. ڏادي چالي سهٹيان دي ٻَل ڳهتن سوني هار
ڪنڌي چناه دي ڪڙ رهيان جوڳي ڏيک رانجهو سهٹا يار
بيبا ٻهون آزيان ڪردا

٦. ديس اپڻا چوڙ ڪي هڻ يار چليا پرديس
هجر تنهندي مئنون ماريا ول آوي شال ديس
بيبا رب آن ملاوي
٧. جوڳي زلفين والڙا ويڙهي ساڏڙون تي ول آئنداهي
پوچو مئين نون حال حقيقت روح ميڏي پاندا هي
بيبا اڪين نال مريندا
٨. ديدان اڄ عيد هوئي تيا حاصل ديدار
گهر **سچو** دي گهڙ جو آيا چوڙ ڳئي آزار
بيبا خوشدل هوئي

ڪافي پهاڙي ۽ بلاولي ٧٦٨

اپڻا ديس سنيال، وو ميان! پلا پرديسيا وو
١. ديس اهوئي ڪيوين وساريئي جاني
ڪيتؤ اتان جال
٢. پل ڳئي هي ڳالهه اهائي
ڪيهي ٻي قيل مقال
٣. ياد نه ڪيتئي، وطن اصل دا
پو ڳيؤن ٻئي خيال
٤.**سچو** سنيالين دوجا
ڪا آهي اصل دي ڳالهه

ڪافي پهاڙي ٧٦٩

آک اسان نون تون حال وو، ڪيوين ٿيون پرديسي
١. اُتان هوڪر، اتان جو آئين
پيئي ڪيوين اهو خيال وو
٢. ديس تا اپڻا وو ڪيوين چوڙيوئي
ڪرين اسان نال ڳالهه وو

٣. مئن نہ ڄاتي رمز اهائي
جاني وٽيئي اها ڄال وو
٤. اڄ تا او ڳئي، سڻ **سچو** کنون
ڪيا هووين تون ڪال وو

ڪافي پهاڙي ۽ بلاولي ٧٧٠

ساڏڙي نال، وو ڪيتي ويندا ڏاڍپ يار
١. يار زوراور اسان نماڻيان دي، وو
نهين منيندا ڳالهہ
٢. روز الستي وو آهي اساڏي
جوشان دي وچ ڄال
٣. درد مندان دي وو ڏاڍا دلبر
نهين سڻيندا حال
٤. دوست اساڏا وو سڻوري سنيان
گهڙي گهڙي پئي خيال
٥. نال تساڏي وو مئن تا آهس
سچو تون آپ سنيال

ڪافي پهاڙي ۽ بلاولي٧٧١

ڪيوين دل لائي وو، تسان پرديسي نال
١. نال تنيندي لنؤ تولائي، ڏک نہ تيوين پائي وو
٢. يار مسافر چيتڪ لائي، هت تئيڪون ڪيهي آئي وو
٣. ڄاءِ اُهيندي نان آهي، شل نہ هوئي ڪائي وو
٤. آوڻ ڄاوڻ دي سڌ نہ تئيڪون، اڳيان تيڏي دل چائي وو
٥. الٽ پلٽ دي وي ڳالهہ **سچو** هي، سمجهہ ساري اها وائي

ڪافي پهاڙي ۽ بلاولي ٧٧٢

رانـــجهـــي دي رســـوائـــيـــان
سارا لوڪ اسان نون ڏيندا
١. جو ڪجهہ سانون رانجهن ڪيتا
ســو ولا لــوڪ سـٽــايــان
٢. ڳجهيــان پاڇيان رانجهي واليان
ڪـنهـن نـون مـين وڪلايـان
٣. **سچو** سؤ لـک طـعنـي تـهمت
چشـمـان تـي چُـر چا چايـان

ڪافي پهاڙي ۽ بلاولي ٧٧٣

فـــوجـــان اســـان تـــي ڏاڍيـــان
حسن والي ديان چڙهيان وي
١. غمـــزي رمـــزي لـــڳي اهـــين يـــار دي
اسان وو نماٽيان نال اڙيان وي
٢. مـزگـان والـي بـرڇين نـيـزي، لـڳي تـڪـيـرڙي
دلبر تيـڏيان زلفان قابو ڪڙيان وي
٣. ڳجهيان ڳجهيان ڳالهين سهٽا **سچو** سنيالي
حال ڏوليا سدا ساڏي جي نال جڙيان وي

ڪافي پهاڙي ۽ بلاولي ٧٧٤

ســـانـــون وو مـــريـــنـــديـــان،
حسن والي ديان چشمان وي
١. نينهن دي نيزي لڳي وو لڳي وو نظاري سهٽا
مٽن تا لڳڙي وتان تيڏيان قدمان وي

۲. برهہ ديان بڙچيان هرچيان ڪُتيان وو خُمار يار
ڪيڏيان هويان ڪيهان رسمان وي
۳. ڈاڍي ڈاڍي ڈاڍي وي چـــلا ونــــدئـــين
سهڻا مئيڪون تيڏيان قسمان وي
۴. تئيڏي ڀاجهون مردي جهردي ڦردي اداسين
سچو وو ملـيـندا بسـمـان وي

ڪافي پهاڙي ۽ پيروي ۷۷۵

آءٌ ادا سـالـڪ صـحـيـح ڪـر تـون طـلـسـمـانـت ڪـي
پـيـچ ڏئـي تـا ڪـل پـويـئـي، دور ڪـر درجات ڪـي
۱. سـر اهـو سـارو سـٽـائج، ڪـن نـہ ڏي ڪـرامات ڪـي
ظاهر ٿي تا ذات مؤن، پر سـمـجـهہ تـون نـہ صفات ڪي
۲. غازي نـہ پـانئج غير تـون، هـن محض مـوجـودات ڪي
سـر سـتـج هـن سـر ۾، ڏي مـنـهـن نـہ ٻـي مصـلـحات ڪـي
۳. بـي اعـتـبـاري سـان ڪـرين، هـر هـر نـفـي اثـبـات ڪـي
اثـبـات ڪـؤن اڱـنـان لـنـگـهـي، ڪـر تـم تـون طـاعـات ڪـي
۴. تـون ڪـيـئـن ونـي ويـهـي رهـين، هـي هـاءِ دڪـايـات ڪـي
ڳالـهـين مـنـجـهـؤن تـا ڪـين تـئـي، پـيـچ اوث عُزي لات ڪـي
۵. **سچو** رُئين چو هـيـتـرو بـس ڪـار هـن بـرسـات ڪـي
تـصـديـع تـون چو تـو ڏئـين، مـحـبـوب جي مـحـلات ڪـي

ڪافي پهاڙي ۽ بلاولي ۷۷٦

اي يـارو مـيـڏا ڪـوئـي اخـتـيـار نـهـين
آڪـٽـان اهـو عـشـق دا اسـرار نـهـين
۱. درد اهيندي وو يار قيمت نهين، اهو جيها وو مرتبہ حاصل نهين
عشقدا سؤدا شهر بازار نهين

۲. عشق تا منصور نون ڏيک کيا کيتا، تنهنکون سر سولي اُنهين برهين نيتا
شوق واليان دا کوئي شُمار نهين
۳. کنهن پوڇا عاشق کنون جا تم پاس صنم، مرض تئيکون آهِ کيها سوکر معلوم
عشق جيها اور کوئي آزار نهين
۴. زهد تقويٰ آئون طاعت کيها کام کيتا، عشق بن کيا کُفر کيا اسلام کيتا
جيوين لک سپاهي هئي هک سردار نهين
۵. کيون نہ مرويندي هجر والا هاءِ هاءِ، روز شب وائي تنهيندي واءِ واءِ
کنار ديوچ جنهندي يار نهين
٦. جي بره دي تيغ تئيکون تک کيتا، يار تئنکون آپڻا عاشق کيتا
خون دي قيمت منگڻ درکار نهين
۷. لک هزاران وچون کوئي عاشق ٿيا، بي سرو سامان اوئي لاشک ٿيا
هر کهين تي عشق دي تلوار نهين
۸. گم ٿيوين تون يکا يک يار وچ، دل و جان آوين اُهين اعتبار وچ
ايوين آکيا مرشد **سچو** انکار نهين

کافي پهاڙي ۷۷۷

پلا پلا کيهان وو کيهان، تو تا سانون تانگهان لايان
۱. هکبئي پچون فوجان حسن ديان، چڙهہ چڙهہ آيان
۲. آوڻ دا وت ديس اساڏي، تيان سهڻي ديان
۳. وڏڙي ويلي ويسان اتاهين، جتي سهڻي ديان جايان
۴. هر هر توبه عشاقان نون، **سچو** سي بره پڙهايان

کافي پهاڙي ۷۷۸

تيرا تير لگا هي ميري جان جداهي مُجکون قسم خداهي
۱. اس عاشق بيچاري کون تم مار چليا هو
سر اوپر چيرا لعلي کيئي اور تير چلا هي
۲. شمشير خونريزي کي سجن عريان مت کر

تـيـري الـم كـي آگـي عـاشـق جو فـنـاهـي
٣. ڳل پـر جو لـتـڪ زلـف تـيـري شـاه وگـداكـيـا
تـيـريـان اكـيـان خونـي كـيـسـا قـهـر كـيـا هـي
۴. كـسـدن كـريـئـي مـهـر مـيـري آءُ گـلـي ڻَم
تـيـري خاك قـدم كـي تـؤن سـر سـاه فـدا هـي
۵. الـظـالـم اس نـاز سـون مـشـتـاق مـاريـاهـي
عـاشـقـان كـي خونـريـزي تجهـكـون جو روا هـي
٦. تـيـري نـام كـا عـاشـق جو پـيـا اصـل هـمـن هـون
از روز ازل تـــيـــري **سچو** در كـا گـدا هـي

كافي پهاڙي ٧٧٩

آءُ پانڌي كرنال اسان كائي ڳالهہ سڄڻ دي آوڻ دي
١. هجر تيڏي ميڏا حال وڃايا، اٿان هوت رهي ساوڻ دي
٢. خوب بسنت بهار جو كليا. هڻ آئي مُند ملاوڻ دي
٣. مين غريب نماڻي نون، ناهي ڦُوت عرض الاوڻ دي
۴. نال **سچو** دي سهڻا سائين! كركا نينهن نڀاوڻ دي

كافي پهاڙي ٧٨٠

نڳدا وتدا دليان يار ني وي
١. ساري عالم كون عاشق كيتا، چشماندي چمكار
٢. ده بده نون ديوانا كردا، اكياندا اسرار
٣. نكل باهر هُڻ برُقعہ چاوين، عشق هويا اظهار
۴. ايڏون ايڏون خون كريندا، اِنهان خونياندا خمار
۵. اكيان كول تہ هادي والا، **سچو** ڏيک سينگار

كافي پهاڙي ٧٨١

پار چناب دي سڻو سنيان! رانجهو سائين وسدا وسدا
١. سڀ دي سيتي هر كنهن جائين، كڙكي آپي هسدا هسدا

٢. اَياڻان وو يار اسان نون، نينهڙا لاڪي ڏسدا پسدا
٣. ڳالهين نال وي دليان سڀ ديان آکين، چاءِ ڪي ڪسدا ڪسدا
٤. سيان نال وو هڪو جيها، ڪيون وو **سچو** ڪنون نسدا نسدا

ڪافي پهاڙي ٧٨٢

اَهي اڱڻ مهنجي آيا، جن ڪاڻ سي پير پچايم تي

١. پڪي اسانجي پيهي آيا، ڏينهن گهٽا جن لايا
جن ڪاڻ سي پوتيون پٿايم تي
٢. جن لئي روز نهاريم راهان، مولي سي محب ملايا
جن ڪاڻ سي ساتي سنپايم تي
٣. هن غريب ڪي گڏ نيڻ جا ڪياسي سجڻ سعيا
جن ڪاڻ سي ڪانگ اُڏايم تي
٤. ڏينهن فراقي لنگهيا اسانون روئندا دوست ڪلايا
جن ڪاڻ سي ڏڪڙا لنگهايم تي
٥. رهيا آهن روح منهنجي تي، فائق جا فرمايا
جن عشق جا سبق پڙهايم تي
٦. دل **سچيڏنـ** جي تي اصلؤن هادي حڪم هلايا
جن ڪاڻ سي وره وسايم تي

ڪافي پهاڙي٧٨٣

آوين تون ميڏڙي ڪول، وي مئين مرديان

١. تيڏي ڏيکڻ ڪيتي سُهٽا لک لک خيالي ڪرديان
٢. اسان تسان وچون وهندي وي، راتيان نديان نديان
٣. سيالين وچون ٻاهر جو پيان، ٻانهي سا تيڏڙي در ديان
٤. لاوباليان وي يار سهٽي ديان، ويک سچو مئي ڏرديان

ڪافي پهاڙي ٧٨٤

آءُ تنهنجي، سارو عالم ڄاڻي، يار چڱي تو تا لائي وو

١. گهوريو پرين پرديس اوهان تؤن، ڪر تون اڇڻ جي ڪائي وو

٢. اندر اسانجي يار سڄڻ وي، سنديوَ سڪ سمائي

٣. طرف اسانجي شال اوهانجي، ٿئي ورڻ جي وائي

٤. مهڻا ڏئي تو لوڪ مڙيوئي، دوست توتؤن دل چائي

٥. شال **سچوءَ** جي يار پيارا، لهين تا سُڌ سيائي وو

ڪافي پهاڙي ٧٨٥

ناهي ڏوراپو ڪو ڏيڻ اوهانکي
يار توسان منهنجي زاري

١. روز ازل ڪؤن چاڙهيئي اسان تي
بار بره جو ٻاري

٢. جاتي ڪاتي صاحب ساريان
يار اوهانجي ياري

٣. راتو ڏينهان ڳالهہ اوهانجي
ٻي وائي مُون وساري

٤. درد منديءَ سان ڪنهن ڏينهن
دلبر ڪرڪا ورهن واري

٥. حال احوال جي آهي اوهانکي
سُڌ **سچوءَ** جي ساري

ڪافي پهاڙي٧٨٦

مئين بندا هويا ني يار تيڏا وي، شل جيوين، وي يار

١. نال اساڏي ني وي، رانجهن محبت لايوئي وي ميان
آڳ اندر وچ وي ماهيا آڻ جڳايوئي وي ميان
هُڻ ناپچدئين ڪيوين وو شل ڪيوين، وو يار مئين بندا

۲. جهنگ سيال وي رانجهن تئي تون صدقي وي ميان
راڄ ڪيڙاندي ني وي ڍولڻ هويا رد ڪي وي ميان!
مئنون ڀاوين اينوين ايوين، وو شل ايوين، مئين بندا
۳. وِهہَ ديان وتيان نديان ني وي رانجهن سانون ڏسيندئين وي ميان!
نال ٻنهاندي وي ڍولڻ ڀهون هسدئين وي ميان!
ملڪ **سچو** دي ٿيوين ٿيوين، شل ٿيوين، مئين بندا

ڪافي پهاڙي ۷۸۷

مئن تا نالان ڪر ڪر رهيان،
سانون لڳڙا عشق اويڙا
۱. ساڏي حال دي خبر نہ ڪائي
تسان نال ميڏي ڪيهي لائي
ڪيون مريندديان سنيان
۲. هڪو جيڏيان اسان تي هينديان
رلمل هوڪي رانجهو ڏسينديان
مئن تا حال ڪنون هڻ ڳيان
۳. ڪيتا حسن اسان نون اُداسي
ڪڏهان رانجُهو مئن ڪني آسي
اهيندي ڪيتي بيراڳڻ ٿيان
۴. ميڏي حال دا محرم نہ ڪوئي
ڪنهن ڪون آک سٽايان روئي
مئن تا وس انهان دي پئيان
۵. ڪيتا عشق هادي دي اليلان
آوي ڏيک نہ ويل ڪُويلان
سچو لحظي مئن ليان

ڪافي پهاڙي ٧٨٨

عشقي پاڇهون پيا سڀ ڪوڙ، سُولي تي منصور

١. نہ ڪوئي دوزخ نہ ڪوئي، جنت نڪا حُور قصور

٢. من اساڏا نهين منيندا، مُليان دا مذڪور

٣. ڏينهن جواني لنگهہ ڳيوسي، هُڻ ٿياسي جهُور

۴. ظاهر ڏيکيم يار سڄڻ دا، نيڻن والڙا نُور

۵. پيان سڀ ڳالهيان ڦڙتيان ڦاهيان، چوڙڻ هين ني ضرور

٦. **سچو** سچ صحي ڪر ڄاڻين، هيئين آپ حضور

ريختو پهاڙي ٧٨٩

تیرے چشم کا چمکار،میری دل کو اثر کیتا
وہ بات اثر کی نہیں،تس بلکہ حشر کیتا

۱۔ وہ ناز غمزہ سیتے،آیا ہے یار سرا
یوں دیکھ لائو بالی،زاہد نے حذر کیتا

۲۔ ایک دن تماشے کیتے بازار وچ چلا تھا
تس بائے بائے عاشق سارا سو شہر کیتا

۳۔ ابروء کج کمانان،مژگان کا تیر کاری
سینے میں عاشقان کے،لاگن سے گذر کیتا

۴۔لکھ میر شہزادے،حیران دیکھ ہوتے
دیکھ آپنی غریبی،سچو سو صبر کیتا

۵۔ دیون سے بکا پھیری،لٹ لے گیا دل میری
آیا فتح سجن تیری،گھونگھٹ سے گذر کیتا

۶ ۔ تیرے دیدان کا ہے دور تم آپ ہم زور
وہ واہ کی عجب شور،ظاہر سے ضرر کیتا

۷۔ بک چھیر کا چھکار،ڈوجھی دست وچ تلوار
ٹیچھی صورت سینگار،سچل کو سحر کیتا

ڪافي پهاڙي ۷۹۰

چيرن تا اڄ چم چم لائي، يار ويڪو رنگ لايا هي
۱. غمزي رمزي ساز ڪڙي تئي، ڳاوڻ والي ڳايا هي
۲. مُنهن مهتاب ڪنون هئي زياده، صورت وچ سوايا هي
۳. شاه گداگر پيران ميران، ڦير اهين ڦتڪايا هي
۴. عشق جنهاندي اندر وڙيا، نظر تنهان نون آيا هي
۵. رانجهن سائين جاءِ جوڙائي، وچ **سچو** تہ سمايا هي

ڪافي پهاڙي ۷۹۱

نانءُ اهو ئي اهو نانءُ وارو، صورت مورت سائي وو
۱. اسم خاني وچون اسما، اِهو ڏس هاديءَ جو جائي وو
۲. آهہ تعجب اهو جو ڪرَ لوڪان، ذات لڪائي وو
۳. گاهي طاعت گاهي عبادت، سجدو سهو سهائي وو
۴. ٻي پاروُن تا ڏئي ڏيڪاري، اوڙڪ خلق منجهائي وو
۵. **سچو** صحي ڪيئي اها سيائي، جا بازي يار بنائي وو

ڪافي پهاڙي ۷۹۲

دلڙي ڪس ڪي ميري وي چل ڳئي تخت هزاري بيبا
سڀ سياليان ٺون هُڻ تا هڪواري ٺٽ پيان بيبا
۱. ماهي ٻاجهون وو ڏکيان مئين ديواني تيان بيبا
هتڙي ڏوکي ول ڳيان سڀي سنيان بيبا
۲. حال اساڏي تي روءِ روءِ رهيان، ويڪو سياليان بيبا
ڏاڍيان ڏاڍيان هُيان عشقديان وو علحديان چاليان بيبا
۳. انگ ڀڀوت رانجهو يار دي ڪيتي لڳئيسان بيبا
وچ هزاري ٻانهيان وانگون پلڙا پئيسان بيبا
۴. بره تڪبيران تڪيان وو ني ويڪو اسان تي وهائيان بيبا
ساڏي سرِ تي آک **سچو** اهي ڪيڏون آئيان بيبا

ڪافي پهاڙي ٧٩٣

رانجها طبيب دليندا پيارا
سڻ اساڏي فرياد ماهي
١. مئن تي رانجهن ڪوٺ وساريا
هنجون دا ڪيتم گارا
٢. ڪوٺ جُڙيا بر آمد هويا
چوڙ چُليا وٽجارا
٣. مئن تي رانجهي ڪوٺ اُهين وچ
نينهن دا ماريا نعرا
۴. ڏينهن آوڻ تيندا ناهين
راتين لنگهسون چارا
۵. **سچو** سئل تنهندا هويا
ڪيها محل مُهارا

ڪافي پهاڙي ٧٩۴

مُک مهتاب سڄڻ تا سنيان، گهونگهٽ وچ لُڪايس
١. ڏونهين نُور تجلا ڏيندا، ڪيون وت آپ چپايس
٢. ظاهر باطن سوئي آها، بازي پيد بنايس
٣. چشمان دي چمڪار نہ لُڪدا، لاشڪ برها لايس
۴. **سچو** وچ آدم دي آکي، سارا سوز سمايس

●

داستان ڏهون جوڳ ۽ مارئي جي ڪافين جو

ڪافي جوڳ ٧٩٥

اوڏنهن آئين ڪانگل ادا لئون تون چڱي اڄ لات ڪا
ڪي هُت هُئي محبوب ڪي مشتاق جي مصلحات ڪا
١. هيڏي اچڻ جي ڪا هُين ڏي تون مونکي تسلات ڪا
مُون هن نماڻي وٽ اُهي رهندا اچي هت رات ڪا
٢. ٻي تا هوندي هيٺي ادا ظاهر جهڙيم ذات ڪا
پيغام مون ڏهن پرت جا ساڻي آندوَ سوغات ڪا
٤. هيڪند هُئڻ جي هوت سان سائين ڪندم ساعات ڪا
دلبر ٻاجهون هڪدم **سچو** بيهي اها برسات ڪا

ڪافي جوڳ ٧٩٦

سر ساڏي آيا وو يار، عشق زورازور هئي
١. حُسن ديان فوجان چڙهيان، لٽ پٽ سيتي لحظي لڙيان
مئين بيچارا ڪوُن وي يار! شهر مچايا شور ٻي
٢. مئي دا پيالا پُر ڏتوئي، هوش سارا لُٽ نِتوئي
ايڪ پيالي پيوڻ دي نال دل جو ڪاڏا دؤر ٻي
٣. دستؤن سوئي هادي ڏتا، بسمل سيتي مئن پر پيتا
قدر پيالي دا وو يار ڪوُن چاڻي اور ٻي
٤. مُدت پڇاڻون آءُ ڪي دلبر سانون ڳل لاءِ ڪي
اپڻا ڪيتس وي يار، ٿيا **سچل** دا غور ٻي

ڪافي جوڳ ٧٩٧

عاشق شهادت ڪر قبول، رک فنا دا خيال ٻي
١. ان في قتلي اشارا سخن اي تون سڻ سچارا
اينوين آکيا رب رسول، جسم هي جنجال ٻي

٢. اِهين جسم دا ڪر وسارا مار اناالحق دا نعرا
وحدت اندر ٿي وصول، وصل برحال پيو
٣. موج زورازور آسي، مُشت خاڪي لڙه ڪي جاسي
نينهن خود ڪرسي نزول، دم اُهين هڪ سال پيو
٤. عشق انبوه ڪريسي، سير سڀ عالم وڪيسي
سر سچو ڪر قتول، پڪڙ نيسئي نال پيو

ڪافي جوڳ٧٩٨

اڄ اساڏنهن آئي آئي
پانڌي پريان دي وو ميان
١. روندي سڪدي سال جو لنگهه ڳئي
ڏينهن گهٽي وڃ لائي لائي
٢. درد فراق رانجهن دي ميان
ڏاڍا ڪو مچ مچائي
٣. نينهن دي نياپي رانجهن والي
ڏاڍي سو جوش جڳائي جڳائي
٤. آگ عشق دي من ميڏي وچ
ڏاڍا ڪو دود دکائي
٥. بار بره دا مشڪل هويا
چُم سچو سِرچائي چائي

ڪافي جوڳ٧٩٩

مئين تا ڏيوان هو ڏيوان
سُهٽي ڪُون وي ڪيهي ڏوراپي
١. اپٹا حال اڳون سيان دي
ٻيلي نيوان هو نيوان

۲. وچ هزاري گوليandي گولي
پيلي جيوان هو جيوان
۳. هنجون دي نال چاڪ سيني دي
پيلي نيوان وو نيوان
۴. **سچو** پيالا محبت والا
پيلي پيوان هو پيوان

ڪافي جوڳ ۸۰۰

حُسن دا هرڪارا، سهڻي والا وي آندا
چڙهہ ڪي سانگين والا پر پيالا
۱. ڏيندا دستؤن آڻ ڪي سانون، ڪيفي تيا هشيارا
۲. آوڻ نال جو لُٽ نتوني، شهر دليندا سارا
۳. بانڪي نيڻ انهاندي هوندي، مار گهتين سردار سهڻي والا
۴. **سچو** وڪالت گهن جو آيا. بره وڏائڻ بار سهڻي والا

ڪافي جوڳ ۸۰۱

يار وچ بيخودي ڪڏهڻ ڪڏهڻ آوندي هُون
چوڙ عناصر چارئي صاحب سڏاوندي هون
۱. مملڪت مُفلسي بادشهہ بيڪسي
تنهن وچ اسڪندري نؤبت وڄاوندي هون
۲. ياد نہ ڪوئي آوندا غير نہ سماوندا
هڪو هڪ هورهيا راه نہ پڇاوندي هون
۳. ڪشور ڪئخسروي طبل وڳا سنجري
اِت اُت نغار دي چوٽ پي چلاوندي هون
۴. خيماهي خاڪ دا چاڪ ڪرون چاڪ دا
واءُ جو وحدت والي نال چا اڏاوندي هُون
۵. سچو اتان نانءُ نهين، ڪنهندا اتان پانءُ نهين
ظاهر اهو نانءُ رک عالم ٻُلاوندي هون

ڪافي جوڳ ٨٠٢

رو رو رهيان يار، تئيڪون اوڻ مناسب هي سائين
١. روز الستي سر چاتم، بره تُساڏيدا بار
هجر تساڏي ڪاهل ڪيتا، رووڻ زارو زار
٢. لون لون وچ لپيت رهي هي تن من تيڏڙي تار
لک ڪروڙين ڪتلي آکان، مارئيي سو حُسن هزار
٣. اکيان تيڏيان گُل گلابي، خوني عجب خمار
ظاهر نال زبان ڪريسان، عشق تيڏيدا اسرار
۴. چشمان بحري باز تساڏيان، شوقي ڪرن شڪار
عاشق ڪتلي قتل ڪيتا هئي، صورت دي سينگار
۵. تيڏي ڪارڻ جوڙ پاتوسي، ڳل هنجون دا هار
سولي تي منصور چڙهيا، تيڏي چشمان دي چمڪار
٦. ڪيون ڪر اسان نون ڪيتا، برهي بي اختيار
دين مذاهب ڪل ڪنون، يار **سچو** هي بيزار

ڪافي جوڳ ٨٠٣

نهين آوندي اسانون ڪس وي يار
قاضي ڪيهي جو ڪريندئين مسلي
١. پاپل آڻ ڪي چاڪ ڪڙايا
ڳيا ميڏي دل ڪس وي يار
٢. چڙيسان وو تخت ضروري
ويسان جهنگ دس وي يار
٣. اهين دي خاطر ويندي ميڙ
اهين وي يار
۴..............................
....
۵..............................
....

ڪافي جوڳ ٨٠٤

سيو ميڏي من پائندا پائندا، رانجهو محرم حالدا

١. پڳوي ڪپڙي پهر ڪرا هڻ
ڳلي اساڏي ڳائندا ڳائندا

٢. سيرين بازارين ڳلي ڳلي وچ
ول ول ڦيرا پائندا پائندا

٣. تخت هزار ڇوڙ ڪراهڻ
اتان سوچاڪ سڏائندا سڏائندا

٤. ڪيهي ڳالهين رانجهو سائين
عالم وچ پلائيندا پلائيندا

٥. آها صاحب ملڪ ساريدا
عاشق هوڪر آئندا آئندا

٦. شاهي قرب وڃاءِ ڪرا هڻ
ڪم چاڪدا چائندا چائندا

٧. ڳل ڪي ڪفني دست پهوڙا
آندا جهنگ پچائندا پچائندا

٨. ڪڏهان سيل سيان وچ ڪردا
ڪڏهان **سچو** وچ سمائندا سمائندا

ڪافي جوڳ ٨٠٥

جهانگيڙن ڪؤن جدا تيڙس جيلاهون،
سهسين سور سهٽا هتڙي تيلاهون

١. هئي هئي حال منهنجو عُمر هي آهي، اُنهن ٻاجهون جيئڻ منهنجو ناهي
پنوهارن ڪون وو پيڙس پراهون

٢. قسمت قيدالماء جي هت آندو، اُنهن ٻاجهون آهي هي هنئڙو ماندو
وساريو مونکي جهانگيڙن چاهون

۳. راتو ڏينهان رُئان تي ساريون، وينـي در الله جي ڪريان تي زاريون
ٻُڌندو آهو ئي هن جون ايلاهون
۴. مارو شال وري مونکي ياد ڪري، پلڪان ڪانئس جي هٿ پئيڙس پري
حال ڏسي اچي اوراهون
۵. چڏي محل ماڙيون وڃي پٽ پسان، بيگانن ڪؤن وڃي پنهنجي راڄ رسان
ڳالهيون ڳرهيون ڪي ڳل ٻاهون
٦. وري پنوهارن جي پکي آءُ پيهان، سگهڙي مارن سان لاوان شال لهان
وينـي ڪريان اهي آهون ۽ دانهون
۷. **سچو** سنگهارن سان هيڪاندي آءُ ٿيان، گڏجي انهن سان پاٽي مينهن پيان
ڪين جو خبرون وو ايندم اوڏاهون

ڪافي جوڳ ۸۰٦

تجهہ بن ڪهين نهين ڪيتا، دلبر وي دارو درد ميڏيدا حال ميڏا
۱. مئين رانجهن دي رانجهن ميڏا
ڪـيــڙا لــڪ پـلــيــتــا
۲. آنـدي جانـدي ڦـيـرا پـانـدي
نــيــٽــين خيــال نــيــتــا
۳. مــســت پــيـالا رانـجـهـن والا
دسـت انـهـان دي مـئـن پـيـتـا
۴. ناڪنهن آٽيا نا ڪنهن ٽُٽيا
سچو ڪـهـين نـهـين سـيـتـا

ڪافي جوڳ ۸۰۷

رات مُڪم روئي، ساري سلام سنگهارن ڏي ميان
۱. اڪـيـون اباٽـي پـار ڏي، بـيـنـيـون جُهـڙ جهـوئـي
۲. ابــاٽــن جي آسـري، لــيـڙون تـيـم لـوئـي
۳. ونـدن ورچن پــاڻ ســي، ڏونــرن جي ڏوئـــي

۴. لکي ڪاغذ مون وڌو، پکيءِ ڪي پوئي
۵. ڪي ڏينهن ڊويم ڪيت سان، آب ڀري اوئي
٦. اوهان ٻاجهون ڪونڪو، ڪل لهي ڪوئي
٧. مارو ملندئي مارئي، **سچل** ڪي سوئي

ڪافي جوڳ ۸۰۸

ڏاڍا سقيلا وي جنهان لڳا، تنهان خاصيان خبران
١. لکان وچون ڪوئي پڇسين، رانجهن والا ٻيلا
٢. جان جٺا جنهن صدقي ڪيتا، نال ماهي تنهين ميلا
٣. ٻارنهن ماه جو نال لوڪان دي، نال رانجهو هڪ ويلا
۴. وايان سيي ٻيان **سچو** وساريان، روح ڏنا اٿان ريلا

ڪافي جوڳ ۸۰۹

تون تا ڪڏهين ايندين وو يار، تنهنجي روز نهاريان راه
١. سرتي چاڙهيا سپرين، بره تنهنجي ٻار
٢. راتو ڏينهان رُوح ڪي، تنهنجي سار سنڀار
٣. وهن تا واڪا ڪيو، نيٽن سندا نار
۴. آءٌ تا هڪڙو ناهيان، تنهنجا عاشق لک هزار
۵. سور سنڌئي ميان سپرين، مونکي ڪوه ۾ هڻن قهار
٦. پرين پارج پانهنجا، جي ڪيئي قول قرار
٧. ڏوه ڏيان ٻئي ڪنهنکي، آهي مؤن ئي سر ميار
٨. اندر منهنجو اڏ ڪيو، جاني انهيءَ جار
٩. انئي پهر ٿي وڄي، تنهنجي تند تنوار
١٠. مُئي ماري اتهين، تون وئين ڏنهن وٽڪار
١١. **سچو** سگ اوهان جو، ٿو روئي زارو زار

ڪافي جوڳ ٨١٠

هــجر مــاهــي دي مــاريــان

اڙي سـنـيـان مـئين تـان

١. نــال ڏاڍي دي زور نـــه چلــدا

پـائـي ڳچي وچ ڳاريـان

٢. پون مـيـڏيـان مانَ قـبـولـيـت

يـار ڏاڍي نـــون زاريـــان

٣. فـوجان فـراق ديان ابـر اسـاڏي

بـره چاڙهـيـان هُن بـاريـان

۴. ڳالهين رانجهو ديان يار راتو ڏينهان

سـاريـن اُهـي ٻيـنـي سـاريان

۵. نـير ديان نـديان سَڻ **سچو** ري

جوش ڪنون هويان جاريان

ڪافي جوڳ ٨١١

مـــيــڏي تـــو دل زوري زوري دي نـــال نـــيــتـــي هـــي

١. سِڪين ڪنهان ڪنون سُهڻا سائين

چشـمانـدي هڻ چوري چوري

٢. راتـو ڏيـنـهـان آهـہ تـسـاڏي

جيءَ اساڏي ڪون جهوري جهوري

٣. ڳل اســاڏي تـــيـــڏي آهـــي

يـار ڏاهــا وت ڏوري ڏوري

۴. يـار **سچو** ڪون سُهڻا سائين

لاءِ ڳيـون ڪيـهـي لوري لوري

ڪافي جوڳ ٨١٢

نينهن نشان ڪتوئي، هڻ تا مڙڻ ناهين

١. روز الستي آپي چاٽي، باري بره چاتوئي

٢. ظاهر هو ڪر مار نغارا، عشق ڪيون اڪتوئي

٣. زهر پيالا محبت والا، پُر ڪر پاڪ پيتوئي

٤. سر **سچو** دا يار پيارل، ڳوڙهي رنگ رتوئي

ڪافي مارئي٨١٣

ڏوراپا ڏيئي، ڪنهن هٿ مُجان وو مارئين

١. وساري ويهي رهيوَ، حال ٻڌي هيئي

٢. مڙي اچو مُون ڳري، آهيو جهانگيئڙا جيئي

٣. ڪيئن سا پهنوارن، پري هيءَ پيئي

٤. لهو سڌ سنگهار جي، آهيو اتيئي

٥. ڪو رساٽي راڄ ڪي، هي نياپا نيئي

٦. **سچو** چيائون ڪين سا، جا ويڙيچون ويئي

ڪافي مارئي ٨١٤

مارو اهي مليام، عمر چام، وو طلب جنهن جي آهي مون ڪي

١. ڪرم ڪيائون ڪيترا، ڏوتي هت ڏنام

٢. هت جنهن ڪي هت يي تنهن ڪي نا آرام

٣. پاريائون سي پانهنجا ميان! ڪيئؤن جي انجام

٤. ڪاڏهن **سچو** سالڪ سان، ميان تي طلب تمام

ڪافي جوڳ ٨١٥

پيارا لي چل اپڻي نال، نهين تہ مر مر جانديان وو الله

١. عشق تساڏي ماريا نعرا. جهنگ سيال پي ڇوڙيم سارا
تخت هزاري مئن آنديان

٢. تيڏي ڪيتي قران اداسي، ويس وڳا سڀ رنگ سناسي
ڀهون ڀهون اتي مانديان وو الله
٣. درد فراق جو مئنون ماريا، خويش قبيلا وطن وساريا
خون جگر دا ڪاونديان وو الله
۴. تون تا ميڏي دلدا جاني، عشق گهتي ڳل وچ ڳاني
جوڳڻ تيڪر ڳانديان وو الله
۵. گهت جدائي تؤن نہ مارين. **سچو** سائين تون نہ وسارين
پاند ڳچيءَ وچ پانديان وو الله

ڪافي جوڳ ٨١٦

نِتَ نِتَ پڇدئين سهڻا سائين! ساڏڙا حال ذري ذري وو
١. رَانجهن سائين چا ڳل لائين، ڪيڙا تيوَن هُڻ پري پري
٢. عشق لڳا هُڻ دعوئ چُڪ پئي، ڪيهي ڪيهي وت شري
٣. عشق واليان تي طعني جو مارن، سوئي ڪيد شال مري مري
۴. دوستان ٻاجهون ڪوئي ساڏا، نهين **سچو** سري سري

ڪافي جوڳ ٨١٧

رانجهو سردا سائين وي سُڻ هُڻ مايا وي موليا ملايا وي
١. جتان ڪتان وي سنوري سنيان سڀ سهٽي ديان جائين
تنهندا مهٽا مئن سر چايا وي
٢. اندر ٻاهر اهو هي هادي، ڪيون تا تخت پڇائين وي
لون لون ديوچ سڄڻ سمايا وي
٣. بخشيا مئين وي آپ اُهينڪون، تهنديان سؤ ٻلائين
تنهن تان ميڏا وي ٻاڻ وسايا وي
۴. وچ هزاري وي هُل جنهندا پاند تهينڪون ني پائين
سچو يار وي چاڪ سڏايا وي

ڪافي جوڳ ٨١٨

ماهي يار محرم ميڏي حالدا
مُنيڪون ڪيڙاندي راه ڪنون
١. ڪهي ڪوڙي مسلي تون اکيندئين قاضي
ڏر عشاقاندي آه ڪنون
٢. ڪيڙي ڏهون ميڏا ڪوئي خيال نهين
دلڙن چاڪ چاتم ڏاڍا وي چاه ڪنون
٣. لڳا عشق مين تاهڻ چڪ پيان
اهين سيالياندي صلاح ڪنون
٤. سنيان سٹو سيي رلمِل رانجهو
اوڏا وسي سو ساه پساه ڪنون
٥. جي تا مئين تون پوڇو تڪرار ٿيوي
ساري ڳالهه حاصل ويساه ڪنون
٦. هڪو پل پاسي شال نا هووان
مئين تا يار ماهيدي نگاه ڪنون
٧. ملامت چاوين سر موڙ ڪڙين
اِهين عالم دي وهواه ڪنون
٨. **سچو** سر هادي دا وو حال جهليو ئي
گوشاگهن ثواب گناه ڪنون

ڪافي جوڳ ٨١٩

مئين تا آپ هويان رانجهو يار
سائين صحي ڪر ڏيکيا سارا سير اسان
١. توحيد والي ڳجهي ڳالهه هوئي
ڪيتي عشق سا اظهار

٢. جائي ڳالهہ لڪايم لوڪ ڪنون
سائي اج ٿئي نروار
٣. لانگھا لنگھہ ڏريم پير سير اتي
وچ تار پيس تڪرار
۴. چوٿي پير ڏيکيم سارا آپ دا
عجائب جيها اسرار
۵. منصور والا معلوم ٿيا
خونيان وچ ميڏي خمار
٦. **سچو** نام تيڏا عجائب سارا
ڪليا گل وچون گلذار

ڪافي جوڳ ٨٢٠

جتان گرد ٿيون روگردان
آڪڙي خان وچ ميدان
١. وچ ميدان محبت والي، الله ميان
نهين آون نامردان
٢. جان جمعيت نهين اُنهان نون
سدا هوون سرگردان
٣. اهو طريقا وحدت والا
آک چوڙيا شاه مردان
۴. عشق والي اهو درجا چاڙن
سُڌ نهين بي دردان
۵. **سچو** ساعت اِها ڪر چاڙين
ڪم نہ گهتين فردان

ڪافي جوڳ ٨٢١

اوڏهـــــون آئـــــي آئـــــي
ڏاڍي ڏوراپـــــــــــــي

١. انـهان عتابان سنوري سيان
عـشـق دي مـچ مـچائـي

٢. خاطـي دي هـتـون آک مُتيونـي
تـهـن سـاري آن سـٽـائـي

٣. سٽـڻ نـال مونجهـہ سو ڳيـڙي
بـــرهــين بـــور بـــچائـــي

۴. تـــهـــين ڏهـــاڙي **سچو** نمـاٽـا
انـــگ پـــيـــوت رمـــائـــي

ڪافي جوڳ ٨٢٢

مون تـا تـوکي اڳهـين ٽـي چيـو، نـہ تـون دل قـاسـاءِ

١. آهـون داهـون چـو ڪـريـن سـپـر سـيـڻ سـنـديـاءِ
ڪُچ پـچ ڪـنـهـن سـان ڪـيـنـڪـي، پـولـي ٻـي نـہ ٻـڌاءِ

٢. ويـڇڙيـــا گـــڏ گـــڏي پـــريـــن! والـــي ورق وراءِ
ٽـــوري گـــهـــٽـــي ڏيـــنـــهـــڙي، ڪـــنـــدءِ مـــاڙ خداءِ

٣. سـانـگـي ويـڙا سـانـگ تـي، پـنـهـنـجـي سـانـگ سٽـاءِ
پـاٽـون چاٽـي پـريـت مـؤن پـوءِ ڪـريـن هـاءِ هـاءِ

۴. **سچو** ســپـريــن لاءِ ڪـــوڙيــن ڪـــانـــگ اُڏاءِ
تـــو پـئـي ساريـو جن کي، تـن بـي سـڪ سـنـديـاءِ

ڪافي مارئي ٨٢٣

هوجي ماروئڙا پيهر مان ملن، شل الهہ اوراهون ڪندن
سانگي سانگ سندن

١. ويـنـي آهـيـان واٽ تـي
مـــن اچيـــو حـــال پـــچن

۲. پـكـا پـكـن سـامـهـون
اوري آٹـــــــــــــــي اڏن
۳. انـهـن كـارڻ جيـڏيـون!
مـنـهـنجون اكـيـون رت رُئـن
۴. اصــل لاكـــون آهـــي
سچو ســـــگ ســـــنـــدن

كافي جوڳ ۸۲۴

مئين اصل كنون وچ پاند نهين، اِها رمز لڌي لكان وچون كهين
۱. كيڏي تسبيح كيڏي وو سجاد رهيا، كيڏي قيدي كيڏي آزاد رهيا
كيهي سُور تسان ول سِر تي سهين
۲. كيڏي ذكر كيڏي وت فكر ڳيا، كيڏي صبر كيڏي وت شُكر ڳيا
هر ٻولي ٻچن نِتَ ٻول رهين
۳. كيڏا هَل كيڏا غوغاءُ رهيا، اندر ٻاهر اهو هو سَرَ پاء رهيا
اهين نال اٿين، اهين نال ٻهين
۴. كيڏي جان، كيڏي وت جسم ڳيا، كيڏي مئن تسان كيڏي رسم ڳيا
اهو اوئي هويا جو آكدا هين
۵. **سچو** كون وو هادي اها ڳالهہ ڏسي، اٿان آتان اها ول چال ڏسي
صدقي تنهن تون وچان، كيتي بخش جهين

كافي جوڳ ۸۲۵

آءُ وَسُ ميـڏي ويـڙهـي، سڻ حـال وي مـيـان رانـجهـا
۱. مئين تـا تـيڏي تـون تـا ميڏا، گهول گهتان سڀ كيڙي
۲. كيڙياندي ننگري كنون توبه هيئي، لتي اسان تون جهيڙي
۳. راتو ڏينهان تئن كاڻ سكدي، رب تسان نون ميڙي
۴. لـڳيان دلين دي كـيـهي مسلي، قاضي كـؤن نـبيـڙي

۵. رانجهو سائين دُور نہ جاوين، وَسُ نيٽاندي نيڙي
٦. سدا تون آوين نال فضل دي، يار **سچو** دي ديري

ڪافي جوڳ ٨٢٦

رهجي اچي يار، توسان منهنجي
١. آءُ چا چاٽان عشق منجهارون، برهي والڙا بار، توسان
٢. طرف نہ ٻئي ڪنهين خيال نہ پايا، آهي سدائين يار، توسان
٣. هونديون هي گڏ اسان سان، نيڻن وهايم نار، توسان
۴. پانهن **سچوء** جي سهڻا سائين، لاتي آهي سردار، توسان

ڪافي جوڳ ٨٢٧

رانجهن ويڙهي آيا، هي هُل پيا وچ ڪُل سيالين
١. ڳل وچ ڪفني دست پهوڙ، اتهن ڪيا بيک بنايا هي
٢. جيڏي تيڏي رانجهو سائين، ڪيڙا ڪنهن ڪڙايا هي
٣. ايڏون اوڏون سنيان آکن، اچ چوچڪ چاڪ منايا هي
۴. شاهي قُرب وڃاءِ ڪراهڻ، تنهن ڪم چاڪ دا چاياهي
۵. صورت وچ **سچو** دي سائين، آکي آپ سمايا هي

ڪافي جوڳ ٨٢٨

تخت هزارا ڇوڙ ڇوڙ ايا، ماهي ميڏي سانگي
١. لوڪان ليکي چاڪ منجهيندا، ميڏي ليکي حق توڙ آيا
٢. تخت هزاريدا جوڳي آيا، ٻنهان ڪنون مُنهن موڙ آيا
٣. اسان رانجها هڪ تيوسي، ذات ڪيڙاندي پوڙ آيا
۴. **سچل** نون چا اپٽا ڪتوئي، گهت زلف دي ڏور آيا

ڪافي جوڳ ٨٢٩

سو حقيقت سنيان، وو ماهي مژگان نال مريندا وو
١. دم دم دي وچ دوست سڄڻ دي، لحظي ليان

٢. زوري زور گــهــتــدا ســهــٽــا، رمــزان ڪــيــتــان ريــان
٣. نــاچو وانــگــر نــيــنــهــن نــچــيــنــدا، شــرم حــيــاڪــنــون ڳــيــان
٤. شــهــر بــحــروچ هــوڪــا ڦــردا، مــئــن مــســتــانــي ٿــيــان
٥. مئين رانجهن دي رانجهن ميڏا، ڪيڙيدي پاس نہ پيان
٦. ســيــنــي ديــوچ ســرس **سچو** دي، بــرهــي لايــان بــئــيــان

ڪافي جوڳ ٨٣٠

غير دي خيال ڪنون، هڻ هادي، سانون توبه توبه

١. جيهي تيهي تيڏي آهس، دور نہ ڪرين وصال ڪنون
٢. آپون آپ جمال وڪايئي، مئين ڳيان هر حال ڪنون
٣. نانءُ سائين دي سانون بچائين، اوران دي قيل قال ڪنون
٤. عرض اساڏا من تون هادي! سُنهن مئيڪون ٻئي سوال ڪنون
٥. گڏ هووڻ دي آکيئي اسان نون، ڳهلي ٿيان اهين ڳالهہ ڪنون
٦. دين ڪُفر ڪنون قسم ڪنيو سي، بس اهين وو وبال ڪنون
٧. عشق اسان نون الف پڙهايا، تہ ڳئي دل دال ڪنون
٨. ڪڙم سيوئي ڪوڙي آکي، سچي ٿيان سنيال ڪنون
٩. جنــد **سچو** دي نــال تُســاڏي، ڇُٽ پئي جنجال ڪنون

ڪافي جوڳ ٨٣١

رانجهو يار تساڏي مئن تان نال ڪيڪر ڪتان
جيوين تيوين پالين چوڙين متان

١. راتو ڏينهان آهہ اساڏي جوشان دي وچ جال
تــنــد نــہ گــهــتــان

٢. پيتم روز ازل ٿون سُهٽا عشقدي زهر پيال
ڪــيــتــم نــہ تــان

٣. دل اساڏي ٿون دلبر سائين، پول ڳئي سب چال
پــنــجان ســتــان

۴. چوڙ آياسي اپٽا ديسڙا ماهي تيڏي خيال
رونديان رتان
۵. مهر پويئي يار لهين تون **سچو** دي ٻه سنڀال
ڏيوين نيٽين لتان

ڪافي جوڳ ۸۳۲

چو تو ڇڏين، چو تو ڇڏين
آءٌ تانهنجڙي آهيان مونکي هاٿي
۱. پاڻ پنهنجو پاٿهين
ساڻ غريبن گڏين
۲. پڪا پڪن سامُهان
اوري سي دلبر اڏين
۳. **سچو** نهاري واتڙيون ايندين
سو صاحب ڪڏين

ڪافي جوڳ ۸۳۳

سهٽا توکي ڪيهو هاٿي
ڏوراپو ڏيان پلو من موهٽا
۱. وس ويچاريءِ جو ناهه اصل ڪؤن
تون پرين پاٿهين جاٿي
۲. اندر منهنجي وو آهي اوهانجي
ڏادي سا سڪ ساماٿي
۳. اوهان پاجهون ويني اوتيان
پنبٽن مؤن پاٿي
۴. **سچو** اوهانجو آهه اصل ڪؤن
پنهنجو سو سڱ سجاٿي

ڪافي جوڳ ٨٣٤

تسان نال ميڏي ڪيهي لائي، فرياد وي ميان رانجها
١. جي آوين تا آءُ پيارا نہ تہ ويسانئي مرجائي
٢. طرف اساڏي ڪڏهان نہ لکيئي، يار ڪتابت ڪائي
٣. اسان نماڻيان ٿون يار پيارا، ڪيون ويندئين چت چائي
۴. ياوين مئيڪون سهڻا سائين! ڳالهہ تيڏي مئين ڳائي
۵. روز ازل ڪنون يار تساڏي، وات **سچو** دي وائي

ڪافي جوڳ ٨٣٥

تخت هزاريدا رانجهو آيا وي آيا
سيالين تامُشڪ مَلاياوي مَلايا
١. عطر عنبير دي ٿئي هُبڪاري
جهنگ سارا تنهان چايا وي چايا
٢. سوهيدا سڀ ويس ڪتوني
رنگ رنگيليان لايا وي لايا
٣. عشق حُسن ديان فوجان رلڪي
ڌوهين مچ مچايا وو مچايا
۴. فوج حُسن دي زور پؤڳئي
عشق ايلاز الايا وي الايا
۵. سوز گداز دا سبق اسان نون
سچو يار سڪايا وي سڪايا

ڪافي جوڳ٨٣٦

آڪہ تہ نالا فقير ڪيون ڪر سڏاوندئين
عشق دي ميدان وچ مول نهين آوندئين
١. غفلت وچ عمر سڀ تيڏڙي برباد هُئي

مستي ميخانہ ڏهون وقت نہ کنهين جاوندئين
٢. زندگي هئي عذاب هئي هئي اونهين يار بن
سمجهہ تساکون نهين لوک نون سمجهاوندئين
٣. بات بره دي بيان کردئين عالم اڳون
واءِ تيڏي حال تي پانؤ نہ اوڏهون پاوندئين
۴. دعوا کرين عشقدي خوش رهين تعريف وچ
بار ملامت والا سر تي نهين چاوندئين
۵. خوش لباس اَون غذا تيکون پهون آرزو
يار دي جدائي کنون انگ نہ بسم لاوندئين
٦. حيف تا صد حيف هئي حال تُساڏي اُتي
کير منجهين دا پيوين قورمي رل کاوندئين
٧. مست **سچو** هو رهيا پيالاپي شوق دا
آپ تہ نچدا نهين لوکان نون نچاوندئين

کافي جوڳ ٨٣٧

مالک هئين مَلک دا چاک کيون سڏاوندئين
تخت هزارا تيڏا جهنگ کيون پچاوندئين
١. عشق وي لاوڻ دي پئي خواهش تئينون کيهي
سيل سيالينديُ کاڻ ڏک سر وساوندئين
٢. آيو ئي خوش درد ايهہ چوڙ گهتيوئي عشق کون
عشق دي ميدان وچ نوکرتي آوندئين
٣. تولي کر آونديان تيڏي ويکڻ دي کيتي
کُڙيان سيئي سُهٽيان درس تينهان پاوندئين
۴. ويک چناه دي کنڌي سبز کڙيان تاليان
نال سياليان اٿان رلکي جهمر پاوندئين
۵. اٿون آکر اٿان ويس جوڳياندا کيتئي وو

مانجهي منجهياندا تي ونجهلي وچاوندئين
٦. **سچو** ٻيا ڪوئي نهين باقي وحدت هوئي
جوڙ ڪي ڪثرت ساري اڪيان اتڪاوندئين

ڪافي جوڳ ٨٣٨

دم دم جا ديدار وو، اپر اسان جي ائيت تي
١. بگا ڏاند ٻڌائون ٻيئي، تن جي ڳالهہ ڪريان آءٌ ڪيهي
وهن ڏارو ڏار، اسان ڳاڏي ڪاها ڳتڪارتي
٢. ڀاروني هڪڙي چڪريون ٻيئي آرا انهن جا آهن اهيئي
وهن بارو بار وو، اسان لٿ واري للڪار تي
٣. ڦرهيون ونگڙيون آهن اوڀاريون، اِرڙيون سونهن مالهہ ڪي موچاريون
جهلڻ جا جهلڪار، اسان لوٽن واريٰ ڏڏڪارتي
۴. ڍڍي چؤنڪ جوئر جا نسري، ڳنا تن جا ماڪي مصري
ڪيرن جا ٻہ خمار وو آهن پيهي واري جي پونجارتي
۵. ڪانگن ڪانگيرو وهين واهيرو، ٻوڙين جهرڪين ڳيرن گهيرو
ڳوڙهن جا وسڪار وو، اسان جي جوئرجي جنسار تي
٦. آيو نيسر پاڙچ ۾ پاٽي، مرشد اچي تيڙم ساٽي
ساڄُئرِ پچايم جار، آهن ڪم **سچل** جا ڪلتارتي

ڪافي جوڳ ٨٣٩

جڏهان موج مستي دي آئي، بيخودي تئي جسم ڳيا
١. ڇوه ڏاڍي ديان ڇتڪيان چوليان، هڪي آون ٻيان وت نوليان
تي ڳئي موج سيائي
٢. وچ درياه وحدت والي، جان جسم دي ڳئي وي سنيالي
ڪار نہ چلدي ڪائي

۳. جنهندي وچ وجود نہ رهندا، قيام قعود سُجود نہ ٿهندا
رمز انالحق لائي
۴. **سچو** سارا ٿيا وت پاٽي، وچلي وائي گرد اُڏاٽي
جوئي آها سو ٿيا جائي

ڪافي جوڳ ٨۴٠

گهوري هي جدائي اڙي ميان! پنوهارن پاجهون پور پيا
١. صبح ويلي ميان سومرا، الله ميان خبر اها مون آئي
٢. لنگهي مُلڪ ملير جو، ويڙئي ويڙه سيائي
۳. لاڏن پنهنجي لوءِ ڏي، وائي پوءِ ورائي
۴. پائر ڪنڌئين ڪينڪي، وهندا ساعت ڪائي
۵. . ڪنين ٻُڌان ڪينڪي، وري اها شل وائي
٦. ڏوٿي پنهنجي ڏيهہ مؤن، ڪندا ڪيئن نوائي
٧. عمر اباٹا ڏيهہ ۾، سرها هُون سدائي
٨. موٽي نہ وجن اوڏهين، جنجي سڪ سمائي
٩. هوءِ هوءِ هنجي حال تي، پاڳيا ڪرڻ پلائي
١٠. **سچو** سندن ساٿ ۾، ڪري مَرُ تہ گدائي

ڪافي جوڳ ٨۴١

ڏوجها ڪوئي نهين، هيئين آپ الله
١. صاحب توهين، صاحب ڄاڻين، ڪولي وچ گناه
٢. آپ ڪون مول نادان نہ ڄاڻين، دوست هيئين تون داناه
۳. جوئي اندر، سوئي ٻاهر، متان ٿيوين گمراه
۴. **سچو** سچ اهو ڪر ڄاڻين، هوش رکين همراه

ڪافي جوڳ ٨۴٢

تون تا ميڏڙي جان
رانجها وو تون تا ميڏي

١. عاشقان ٽون دل ڪيوين وي چاٽئي
عالم پئي وچ گمان
٢. آپ چاٽيندئي مئين تا آهس
تيڏيان قدمان تؤن قربان
٣. راتو ڏينهان دلڙي اسا ڏي
درد ڪيتي ديوان
٤. عشق تيڏي ڪنون يار **سچو** وي
هوئي جند حيران

ڪافي جوڳ ٣ ٨٤

آءُ ميان رانجها سائين ساڏڙي نيڙي
ڪيتوئي بيراڳي سانون آ وس ويڙهي

١. شوق تساڏي سائين شور مچايا، سوز فراق وچي دن رين گنوايا،
لوڪ ساريدا مهٽا سرتي مئن چايا
٢. تيڏي ڪيتي مئين تا قران وو فراقي. ڪِس دِن آوڻ مئين ڏهون ٽيوين اوطاقي.
ڪيون ٽيون اسان ڏهون يار تون ياقي
٣. دور نہ جاوين ساٿون چتڙا چائي. ڳالهہ ملڻ دي سائين ڪرين تون ڪائي
دل ڪون ميڏي تُسان هوءِ هوءِ لائي
٤. آهہ اُداسي ميڏا جيئڙا جاني. روح تي رهہ ڳيا نينهڙا نشاني
اِهين ڳالهيؤن مئين تا قران وو ديواني
٥. اسان وو مُسافر تيڏي شهر آيوسي. نال تُساڏي سُهٽا عشق لايوسي
ڏيک تُسان نون ڏوڙا ڏکڙا پايوسي
٦. نال هجر دي مئين تا دن رين گذاريئي. مئين نال ڪيتئي سي ڪيون واعدي وساريئي
طرف تساڏي مئين تا ڪانگ اڏارئي
٧. نال منجهيندي تسان چڙ ڳيون جاني. تيڏي ڪارڻ قران مئين تا مستاني
هوءِ هوءِ لايئي سانون پا گماني

٨. آهہ تساڏا سائين **سچو** وو نماڻا. روز ازل ٿون تيڏي در وڪاڻا
عشق نہ تيسي ڪڏهان يار پُراڻا

ڪافي جوڳ ٨۴۴

تنهنجي ڪارڻ ڪاريو
هوءِ هوءِ هو ليڙو

١. ڪنهن سان ڪريان سپرين!
تنهنجين ڳالهين ڳاريو
٢. ڪنهن در ڏيان دانهڙي
تنهنجي محبت ماريو
٣. آگ عشق جي اندر اسانجي
ڏاڍو ٻارڻ ٻاريو
۴. آءَ اوهانجڙو آهيان
والي ڪيم وساريو
۵. پاڻؤن پاسي نہ ڪريو
سگ **سچو** پنهنجو ساريو

ڪافي جوڳ ٨۴۵

يار تُساڪون ني حال وو حال وو، آوين تہ آک سڻاوَئين
١. راتو ڏينهان طرف تُساڏي، ميڏا خواب خيال وو خيال وو
٢. آهہ اساڏي تساڏي ٻاجهون، جوشان دي وچ جال وو جال وو
٣. اسان يتيمان نون مُول نہ ڇوڙين، نيوٽا هئي نال وو نال وو
۴. نال اساڏي يار جا لايئي، پرت اهائي پال وو پال وو
۵. نال **سچو** دي آهي تساڏي، يار سا ڳجهڙي ڳالهہ وو ڳالهہ وو

ڪافي جوڳ ٨۴٦

ناز اساڏي نال ڪريندئين، دردمندان دي وو دل لٽي
١. عرض ڪرڻ دي حاجت ناهين، هيءَ ويچاري ڪيون ڦٽي

۲. ڪيڏي اسانون وچڻ نہ ڏيندا، راهہ لنگهڻ دي گهتي
۳. دل اساڏي آچر ڪرڪي، چشماندي نال ڪيون چُٽي
۴. ول ول بازي بره لائيندئين، اسان هاري تو ڪتي
۵. نال غمزي دي مئيڪون مريندئين، لوڪ سيا ٻئي نهين ڪٽي
٦. **سچو** ڪُون ٻئي ٻاڻ نہ مارين، گهاءُ اڳين ٻي نهين ڇٽي

ڪافي جوڳ ۸۴۷

سهٽا ڪيون سانون فراقي، ڪيتوئي ٻلا يار
۱. تيڏي ٻاجهون هئي هئي هلاڪي، برهي چاڙهيئي بار
۲. اڳڻ اساڏي وو ٻاجهہ پويئي، ٽيوين اوطاقي. رووان زارو زار
۳. دل سا ميڏي وو لٽ نيتائي، ڪيون ٽيون ياقي، لڳڙي تيڏي تار
۴. نال تساڏي ميڏي آهي، محبت روز ميثاقي، بيحدبي شمار
۵. بخش **سچو** ڪون سهٽا سائين! آپٽي عشاقي، لئون لئون لائين لار

ڪافي جوڳ ۸۴۸

آهي لڪ زاري، ساڏي تيڏي نال
۱. نال تساڏي ميڏي آهي، يار ياري، جيوين وٽيئي پال
۲. ڪيوين آڪان يار پيارل، هئي هڪواري تيڏي ڳجهي ڳالهہ
۳. مئين تا تيڏي چاڻ رهي هي، سُڌساري، ورق هجر دا وال
۴. روز ازل دي يار تساڏي، هئي ڳل ڳاري، آءُ ڳڌ اسان جال
۵. **سچو** هئي سگ در تيڏي دا، تنهنڪون دلداري، ڏيوين تون غم ٽال

ڪافي جوڳ ۸۴۹

آءُ تا آپي پيڙس اُتي
جت جاءِ ادب جي ناهي
۱. نادانن نادان آهي
بيهڻ اُتي بُتي
۲. وحدت جو پيو بار جتي
مُئو مرغ ادب جو تتي
۳. وهم خيال وڃايا غيري
خيال هيڪڙي ڪتي
۴. سر ڪٽايو سوڪين موتي
ويڙو جو شرط تي
۵. **سچو** سچ اهوئي آهي
وسريئي ني پنج ستي

جهولڻو جوڳ ۸۵۰

۱. يار مُسافر هوءِ ڳيا مئين ڪينون آکان ڪوڪ
خبر اسانون ڪنهين نہ ڪيتي ساري ڏنا لوڪ
عالم ليکي ديس ڇوڙيوني ڳئي وساوڻ جهوڪ
۲. آپي وڃ آرام پئي، سانون لائي فلڪ فراق
راتو ڏينهان آهہ اساڏي اکڙئين اشتياق
مئين نماڻي دي سردا سهرا لوڪان ليکي چاڪ
۳. آءُ ڪانگا ڪائي نال، اساڏي ڪرين پرياندي ڳالهہ
آوڻ دي ڪائي ڏيوين واڌائي، بره ڪيتس بيحال
سوز فراقدي وچ اساڏي جاني هيئي جال
۴. دوست ٻاجهون پرديس اسانڪون هجر لاتي هوءِ هوءِ

حال ميڏا آکين يار پياري نون رهبر وج روۓ روۓ
راتو ڏينهان آهہ تساڏي عاشق کون ووۓ ووۓ
٥. جهاتي پا ڳيون دل دلبر سانون بره بچاۓ
هک واري اسان يتيمان ڏهون تون ڦيرا پاۓ
سُڻ ري کانگ فرياديان ميڏيان ساريان تون دل لاۓ
٦. آۓ ڙي کانگ الله دي کارڻ اُڏر پرياندي پار
حال ميڏا وج آک سڻاوين دوستان دي دربار
سوز فراقدي بيان کرين اڳون دلبر دي هنجون هار
٧. زاري نال تون عرض کرين جو ڏيک ويندئين احوال
ميڏهون مان مهر پويئي سڻي اهوئي احوال
عيبن ڏهون ميڏي شال نہ ڏيکين يلا کريسين يال
٨. آۓ کانگا تون لڳ خدا کائي تن کون ڏين تسلات
سوز گداز فراق کنون ميڏي مونجهہ ڳئي مصلحات
طرفون معشوقان دي کائي سڻائين سانون يليري بات
٩. فلک فراقدا سهہ نہ سگهنديان بره کيتس بيتاب
اج توڙي تاکوئي نہ آندا جانب ڏهون جواب
دوست ٻاجهون پرديس اساڏا هويا جيوڻ عذاب
١٠. اُڏر جاوين تا طرف محبوباندي نيئي پهچائين پيغام
ٻانهان ٻڌ حبيبان نون آکين سؤ هزار سلام
سچو نماڻي ڏهون کرين کوئي آوڻدا انجام

کافي جوڳ ٨٥١

روح رانجهي دي رمزان لُٽ نيتا مئين نون، کيڙي کنون بيزاريان
١. ماهي کيتي مهڻي جهولي پاۓ جهليم ساري خلق ديان خواريان
پچي لڳ انهان دي مئن رهہ ڳئي مست محبت ماريان

٢. ڪينزڪ هووان ڀانهان ڀڏ ڪڙان ڳچي پاءِ پاءِ لڪ زاريان
آسڻ وچ مهٽا سيئي ڏيون، ڪلان ڪن قبيلي واريان
٣. لوڪان ليکي منجهيندا چاڪ آها، مئين تا تيوان صدقي سو واريا
لَهسن ڪل سيئي جنهندي ڪاڻ مئين تاغمان وچ جو ڏينهن گذاريان
۴. ڀچي پوٽين چرخي ڪُون ساڙ گهتان تاڙين مُنا تمام اُڏاريان
سچو سڀ سيالين وو چوڙ ڳئي مئين تا رانجهو دي ڪد قطاريان

ڪافي جوڳ ٨٥٢

تهنجي آهيان، آءُ پنهنجي ڪر چاڻ
١. جاڏي تاڏي توهين دلبر، ڪاڏي ڪاهيان، آءُ هونديس اوهان ساڻ
٢. آءُ ڪنيزڪ تون تاسائين سگ نہ ساهيان، آءُ چيتڪ ڪَيس اچاڻ
٣. سِڪن ڪيئي تولئي سانول، هڪ تاچاهيان، آءُ صدقي ڪيم پاڻ
۴. تَوهؤن ڀاهرسُڻ **سچو** ري ڪو دم ناهيان. آءُ منهنجو جهلج ٻاڻ

ڪافي جوڳ ٨٥٣

وسين اساڏڙي ويڙهي، يار وي تيوين نماٽي دي نيڙي وو
١. راتو ڏينهان تئيڪون سڪنديان، دوست آوين ساڏي ديري
٢. جي تون آوين اڱڻ اساڏي، ٿت پون سڀ جهيڙي
٣. دل اساڏي ڪيتئي ديواني، ڪؤن ڪميٽي ڪيڙي
۴. آءُ تون دلبر درد مندان ڏهون، اڏين ساجهرڪ اويري
٦. سبق وساريئي **سچو** ڪون ساري تيڏي سو عشق اويڙي

ڪافي جوڳ ٨٥۴

انهين ڳالهيون بيراڳي مئين هوءِ رهي، ڏاڍا يار سانون بره لاءِ ڳيا
١. ڪينون ڏيوان فرياد فراق دي وو ميڏا يار دروني جهاتي پاءِ ڳيا
ڪيهي ڳالهہ آکان مجنون والي، اهو حال اسان سر آءِ ڳيا

٢. أسي يار ڪيتي جوڳڻ هوءِ قران، هاءِ هاءِ بره بچاءِ ڳيا
مزگان مار هڪي غمزي نال ميڏي دل چاڪ برابر چاءِ ڳيا
٣. پچي پوٹين چرخي ڪُون سٹو سنيان، لڳا عشق دا واءُ أڏاءِ ڳيا
رُليا روح تا وج رانجهي نال ميڏا، تهندا سيني ۾ سوز سماءِ ڳيا
۴. مئيڪون محبت دي ميدان وچي ويکو، آگ ماهي پڙڪاءِ ڳيا
مهر نال آپي سهٹا يار سانون، سارا سرِ **سچو** سمجهاءِ ڳيا

ڪافي جوڳ ٨٥٥

مئين تا آپ مستاني وو هوءِ رهي
هُڻ نال سنيان آکان حال ڪيها
١. ماهي يار محرم ميڏي حال دا، ميڏا ڪم اوراندي نال ڪيها
٢. سٹو سب سيالين وو ڳالهہ ميڏي، رانجهو يار ٻاجهون ملڪ مال ڪيها
٣. ماهي چاڪ ميڏي دل لٹ نِتي، تسان ڪون کيڑاندا خيال ڪيها
۴. جنهن دي روز الست مئين هوءِ رهي، تنهندا آهس ٻيا وو سيال ڪيها
۵. مئين ڪؤن ڏوراپا جو تئيڪون ڏيوان، سڻ يار ميڏي هي مجال ڪيها
٦. رانجهو آءُ اسان وو نماٹيان تي، ساڏا ڏيک هيئي احوال ڪيها
٧. مهر نال پچين جي تون آپ مئيڪون، **سچو** آک تيڏا هئي سوال ڪيها
٨. ول آکان سٹجين تون هکو مئيڪون ميڏا تيوي اٹان اقبال ڪيها

ڪافي جوڳ ٨٥٦

ميلو تيندئي ميلو تيندئي، نينهڙو لايو
جڙيا جاني مونسان ميلو تيندئي
١. وهو معڪم چيو وصالون
وري سو وره وسايو
٢. ونحن اقرب پاڻ أتيوئي
موتي تابره بچايو

۳. اسين توسان تون اسان سان
پاڻ پرين فرمايو
۴. زلفان ڪوليو خيال اسان جي
ڏاڍو ڪو ستم سهايو
۵. ڪري أمارو اڳيون اسان جي
تيرن ساڻ تپايو
٦. راند روئڻ جي سڪئين **سچو** ري
ڏاڍو ڪو ٻُور پرايو

ڪافي مارئي ۸۵۷

ساريان آءٌ تا لوءِ پنهنجي جون لويون
عمر گهوريا هي پٽ پٽيهر ميان
۱. هت ويڙهيچا وو وينا ورهائن ڏيهاڙيون
سي ڏونرن سنديون ڏويون
۲. سنگهارن ڏي سوز سنيها
راتين آئون تا روز مُجان رويون
۳. ڪنديون ڪوڪڙ وو سنديون ميان
ڳچيءِ پائن هت پيڪا پويون
۴. صبح سانجهيءِ وو ڪٽن خوشيءِ سان
أهي سي تا آب پريون اويون
۵. پاندين پائن وو پسيون، ساڳن سگر
سنگهار **سچو** سي سويون

ڪافي جوڳ ۸۵۸

رُئان زارو زار، يار مانَ مارن ڪي ملان آءٌ
۱. ڏيان ڏوراپا ڪن ڪي، پري تيم پنوهار، يار
۲. وئي ويڙا پاڻ سان منهنجو ساه سنگهار، يار

٣. اهو اتم آسرو، ايندم اڄزوار، يار
٤. كندا مُهڙ مليرڊي، رڻ چڙي ريدار، يار
٥. سو دم گوندر گذري، جو دم اُن ريءَ ڏار، يار
٦. روئي رت اکين جا، جهونا تيا جهالار، يار
٧. وجي ٻڌنديس اُتهين، سندي پنهن پُکار يار
٨. رکي ويڙهيچا ويا، مُونهين سر ميار، يار
٩. پيكين مُون پهچائين سومرا سردار، يار
١٠. راتو ڏينهان اوڏهين، **سچو** ساه سنيار، يار

كافي جوڳ ٨٥٩

اديون ري آهي اچن، جن كاريو مونكي الله

١. هون سدا هت سپرين، وري نہ شال وڃن
٢. پري نہ وڃن مون پرين، ويڙهي سي هن وسن
٣. آءٌ گهوري كاكيون! راضي سي پاڻ رهن
٤. دعا كجو شال هن كؤن، رتي تانہ رُسن
٥. جيهو تيهو وو جيڏيون! **سچو** سگ سندن

كافي جوڳ ٨٦٠

جائي وٿيئي كَيئي سائي، هن ڏكيءَ ڏوه كيهو كيهو

١. ڳالهہ اوهان جي عالم سڀ ۾، ڳڏي سا عشق اَڏائي
٢. حال منهنجي جي هوت پنهون ري، توكي تا سُڌ سيائي
٣. پاڻ لكائي سر پانهنجي كي، وري گهمائيئي وائي
٤. ڳالهہ ڳجهي جي دوست پيارل! كل نہ هن كي كائي
٥. سائي نيائج نانءَ ڏٽي جي، لنؤن **سچوءَ** سان تولائي

ڪافي مارئي ٨٦١

مارُو تر تيام، پلو ميان وو ڏيان ڏوراپو آءٌ ڪنهن کي

١. سي پاريند يس پانهجا، ميان!
جي هُتِ قـول ڪـيـام

٢. ڇڏي مُلڪ مليـر جـو
پـريـن وس ويـام

٣. گهوريا پري ڏينهنڙا
جي پـنـوهـارؤن پـيـام

٤. سـنـگـهـارن جي اڇڻ جا
مـيـان **سچو** سنيه سُيامِ

ڪافي مارئي ٨٦٢

ڏوتين ڪؤن نہ ڏور آهيان، وو جيڏيون!
عُمـر آءٌ اوڏي انـڪـي سـائـين الله

١. نـاهـيـان بـاهـر تـن ڪـؤن مـيـان، هـڪـڙو ئـي دم دُور

٢. الانـسـان سـري وانـا سـره، دوسـتـن جي دسـتـور

٣. هـي مـڙيـوئـي آهـي تـا مـيـان! مـارن جو مـذڪـور

٤. **سچو** سـانـيـج ڳالـهـڙي، مـيـان! مـارن جي مـسـتـور

ڪافي مارئي ٨٦٣

هـلـي هـهـڙي حـال مـيـان وڃي ڏوتـن ڪـي ڏسـان آءٌ

١. پـيـڪـين مُون پـهـچائـيـين، پـلا پـنـهـنـجي پـال

٢. مـنـهـنـجو مـاروئـڙن ريُ، جيـڻ آهـي جنـجال

٣. هـهـڙي وڃوڙي جي، ڪـنـهـن سـان ڳرهـيـان ڳالـهہ

٤. هـئـن سـدا خوش سـومـرا، مـارُو پـنـهـنـجي مـال

٥. **سچوءَ** جي تـہ سـريـر ۾، مـارن جي آهـہِ مـقـال

ڪافي مارئي ٨٦٤

مارو مونکي نہ وسارين، آهيان اُنهن جي ميان

١. درد جنين جو دل کي، ڪرم سين اُڪارين
٢. انئي پهر اوڏهين، تا نيڻ نهارين
٣. هردم طلب جون تن اندر ۾، تارون تنوارين
٤. **سچو** سارين جن کي، سي پي تو سارين

ڪافي جوڳ ۽ ڌناسري ٨٦٥

اول دلاسي ڏي ڳيون، هڻ ڪيهي گناهون تون رُس ويندئين سائين

١. دل اساڏي ٿون وسر نہ وينديان، تو ڳالهين اسان نال ڪيون
٢. سؤ سؤ طعني لک لک بديان، سانون ڏينديان تيڏيان سڀ سَنيون
٣. مهر تنهان ٿون مول نہ چاوين، جي پيش تُساڏي آءُ پيون
٤. عشق تيڏي دا ديرا دلبر، ناگهہ نيٹان تي آءُ نيون
٥. **سچو** اپٹا سگ نہ ڇوڙين، نيوين يار پيارل نال ليون

ڪافي جوڳ ٨٦٦

اسان يتيمان نون ڪيوين وساريوئي
تيڏي ويڪڻ ڪيتي، پهون مئين تا سڪنديان

١. ڪينون ڪُوڪان ڪينون آکان، سانون سيف هجر دي نال ماريوئي
٢. ڏک ڏوراپي تيڪون ڏيسان، ڪڏهان ڪو دم ساڏي نال گهاريئي
٣. **سچو** تيڪون مُک وڪائيا، ميڏي ڪيتي راتو ڏينهن پڪاريوئي

ڪافي جوڳ ۽ ڌناسري ٨٦٧

سُنو حقيقت سنيان، وي ماهي مزگان نال مريندا

١. دم دم ديوچ دست سجڻ دي، لحظي لحظي ليان
٢. زوري زور گهتيندا سهٹا، رمزان ڪيتان ريان
٣. ناچو وانگر نيهن نچيندا، شرم حيا ڪنون ڳيان

۴. مئـن رانجهـي دي رانجهـن ميڏا، کـيڙان پـاس نـہ پـيان
۵. شـهـر بـحـر وچ هـوکـا ڦـردا، مـئـن ديـوانـي ٿـيـان
٦. سـيـنـي دي وچ سـرس **سچو** دي، بـرهي لايـان بـهيـان

ڪافي جوڳ ٨٦٨

سانون متيان ٻهڻ ديان نا ڏيو، مئين تا جهوڪ هادي دي جانديان
١. مـئين تـا طـعنـي تـهـمـت يـار دي، ڪـر هـار ڳلي وچ پـانـديـان
٢. سٹو سڀي سنيان رانجهو نال هوسان، مئين تا ڪيڙي وچؤن نهين چاٹنديان
٣. راتو ڏينهان أسي يار ديان **سچو**، ڳلي ڳلي وچ ڳالهين ڳانديان

ڪافي جوڳ ٨٦٩

تون تا تخت هزاري دا سائين اِت چلينديئين چال چليديئين
وي رانجها هر ڪنهن دا سهنجا وي رانجها
١. ڪيهي سبب وچ جهنگ سيالين، ٻول جو اپٹي ٻلنديئين
وي رانجها هر ڪنهن دا سهنجا وي رانجها
٢. تون تا ڪڙديئين ندي دي ڪناري، حُسنان دي وچ هَلنديئين
وي رانجها هر ڪنهن دا سهنجا وي رانجها
٣. اپٹي ذات تي اپٹا نالا، **سچو** ڪنون ڪيوين اليند ئين
وي رانجها هر ڪنهن دا سهنجا وي رانجها

ڪافي جوڳ ٨٧٠

مـئين تـا تـيـنـون مـنـگـدي آهـي
تـون مـئـينـون ٻـهـون مـنـگـدا رانـجـهـا
١. تون جو ٻڌديئين سر تي چيرا، سبز سُرخ چورنـگدا
٢. مئين تا تيڏي روز ازل ڪنون، ڪيڙا مول نـہ سگندا
٣. اول آخر تـوتـي هـوسـين، شـرم اسـاڏي نـنـگـدا
۴. نال پيڙاندي سُڻ **سچو** ميان، ذرا نهين ڪوئي زنـگدا

ڪافي جوڳ ٨٧١

سهڻي نال وي ساڏيان اکيان اڙڪن هو اڙڪن

١. بار بره دي درد مندان تي، چُڙڪن هو چُڙڪن
٢. غمزي رمزي يار سڄڻ دي، ٻيلي ڪڙڪن هو ڪڙڪن
٣. درد تيڏي ڪنون عاشق شُهدي، ٻيلي ڦڙڪن هو ڦڙڪن
٤. سوز تيڏي ڪنون برهي والي، ٻيلي ٽڙڪن هو ٽڙڪن
٥. سُولي اُتي سر عاشقاندي ٻيلي لڙڪن هو لڙڪن
٦. باهين بره ديان اندر **سچو** دي، ٻيلي پڙڪن هو پڙڪن

ڪافي جوڳ ٨٧٢

مئين تا ٽيوان هو ٽيوان، سهڻي توُن وي گهولي هو گهولي

١. رل مل سيالين ڪر ڪر آنديان، ٻيلي ٽولي هو ٽولي
٢. ڪانهن رانجهن دي سنوري سنيان! ٻيلي ڪهيلي هو ڪهيلي
٣. تختؤن آءُ ڪي جهنگ ڪون، رانجهو ڳولي هو ڳولي
٤. سر **سچو** دي تيغ عشق دي، ٻيلي تولي هو تولي

ڪافي جوڳ ٨٧٣

سانون اداسي ڪيتئي پلا يار، سانون اُداسي ڪيتئي چڱا يار

١. تيڏي اسان نون دلبر ڪيتا، برهي بيماسي، ٽيوين نہ تون ڏار
۴. سهڻا سائين! ڪيتيان تي يان سوزان سناسي، تيئڙا دونهن انڌار
٣. اگڻ اساڏي پل پل آوين، هويان پياسي، وڄ نہ تون ٻئي پار
۴. ساه **سچو** دا ملڻ تُساڏي ڪيتا آساسي، تون آوين بار و بار

ڪافي جوڳ ٨٧٤

ٻيلي زاري هو زاري، سهڻي نال وو ساڏي هوئي هوئي

١. دلبر اُتون مئين تا ٽيوان، ٻيلي واري هو واري
٢. ڏونهين جهانين ٻهون لٽيجي، ٻيلي ياري هو ياري

۳. ڪل اساڏي يار سڄڻ دي، ٻيلي ڳاري هو ڳاري
۴. بات بره دي سُنوري سنيان، ٻيلي باري هو باري
۵. ڳالهہ **سچو** دي دست ماهيدي، ٻيلي ساري هو ساري

ڪافي جوڳ ۸۷۵

جو اڱڻ پيهي اڄ آيو، سو سامي مُون تا صحيح سڃاتو
۱. بيراڳين جو بيک ڪري، تنهن ڪيڏو هنر هلايو
۲. سر جٽائون جوڳين واريون، تنهن لِڱين بسمون لايو
۳. مرلي مست آواز اُنهين جي، منهنجو روح ريجهايو
۴. رانجهو تخت هزاري وارو، مولي آٽي ملايو
۵. عطر عنبير اُنهين جي ڪارڻ، مون تا مشڪ ملايو
۶. پياري هي سِرُ پاٽون چاٽي، **سچوءَ** ڪي سمجهايو

ڪافي جوڳ ۸۷۶

پاڙيچون ني پرين جو، مونکي پُور اڄ ني پيو
۱. انتر ۽ جنترن مؤن تي، هي نينهڙي نيو
۲. جيڪي چيو نجومي، سو تا صحيح ٿيو
۳. چرخو پيچي چيهاڙيون، مون ڪاڪيون ڪيو
۴. هِي جان تئي جمعيت، لعلن جي پائي لِيو
۵. ڪو ڏَسُ اچي پرين جو، هن ڏاه ڪي ڏيو
۶. جي در اچي سو دلبر، تا جِيءُ **سچوءَ** جو جيو

ڪافي جوڳ ۸۷۷

آيم رات عتاب، سخت سنگهارن جا
۱. مونکي عمر ماريو، جهانگين جي ني جواب
۲. وينئن اتي مارئي، ڪائي خوش ڪباب

۳. هِت سارو ڏيهہ ڏڪائيو، عمر جي تڪ تاب
۴. مولي تا معافي ڪيا، **سچوءَ** توُن سڀ حساب

ڪافي جوڳ ۸۷۸

اڳڻ ميڏڙي آوين، ميڏي دلبر وي
دامن لڳڙي نُون ڇوڙ نہ پيارا وي
۱. جيهي جي تيهي ميان تيڏي آهيان، چت نہ مئين تون چاوين
۲. هووين هميشه نال اساڏي، جاني پري نہ جاوين
۳. **سچو** هي سگ در تيڏي دا، پير اُهين ڏنهن پاوين

ڪافي جوڳ ۸۷۹

آءُ تا صدقي اُن توُن، جي آيا پنهل جي پار
۱. مُڪر نياپا نينهن جا، هوتن ڏانهن هزار
۲. محبت محبوبن جي، ڪئي هينئڙي ۾ هُشڪار
۳. وڃي ڏسنديس اڪڙين سان، وڻ سندا وٽڪار
۴. سڪ **سچوءَ** ڪي سرتيون! ڪيا اندر ۾ الغار

ڪافي جوڳ ۸۸۰

تون آءُ ڙي قاصد آءُ ميان! ڪا خبر ڏينهون ڪيئن جي
۱. پرين سندي پار جو، ڪو لهي اچ سماءُ ميان
۲. منهنجو ٿئي هِت ڪينڪي، ٻاجهون هوت هلاءُ ميان
۳. ملڻ ٻاجهون دوست جي، ڪندو وره وڏاءُ ميان
۴. **سچو** سمجهين ڪينڪي، اهو اٿئي لوڪ لقاءُ ميان

ڪافي جوڳ۸۸۱

رانجهو ڪيڙا ڏونهين مئين هان، هير رهي وڃ ڪٿي ڪٿي
۱. جهنگ سيال ٻي تخت هزارا ڏونهين ڏنم اِتي اِتي

۲. اسان پياسي وج أتاهين، نانوَ ڪنهندا تتي تتي
۳. گم هوئي بي هير اتاهين، موج أڑهي هئي جتي جتي
۴. **سچو** صاحب هڪو ها، وتي وال نڪوئي وتي وتي

ڪافي جوڳ ۸۸۲

پلپل پونم پُور، عمر تن مارن جا ميان

۱. دم دم منهنجي دل ۾، ميان مارن جا مذڪُور، سرتيون سُورن جا ميان
۲. سانگيڙن ڪي سدا نِتُ ساريان، هينئڙي هُريم هُور، پُورن جا ميان
۳. مَنِ مچائي **سچو** ويو سانگي دائم، دُونهان دستور، خاص ڪورن جا ميان

ڪافي جوڳ ۸۸۳

والي تُساڏا واهي يار، سدا سُکيا هووين

۱. ڪوئي دم اسان تئون دُور نہ ٿيوين، خوش هووئي بادشاهي
۲. ڏونهين جهانين نال تُساڏي، هادي دي همراهي
۳. قيامت توڻي بخش تُساڪون، اوجو عيش الهي
۴. وڏڙي ويلي ندي ڪناري، ڪران سو ماهي ماهي
۵. دُعا ڪريندي لکين هزارين، **سچو** يي هڪ سپاهي

ڪافي جوڳ ۸۸۴

پلؤ تساڏي پئيان، مئين پلؤ تساڏي پيان

۱. اوڳڻ ڏهون ڏيک نہ ميڏي، حال ڪنون هُڻ ڳيان
۲. عشق پيالا پيِ ڪراهُڻ، اينوين ديواني ٿيان
۳. طعني تهمت ڏيوَن مئينون، رِلمل سيالين سنيان
۴. اگڙ **سچو** دي آءُ پيارا، بره تساڏڙي ليان

ڪافي جوڳ ۸۸۵

عشق نهين آساني، ڪم هئي ڪنهان ڪُوپاندا

۱. ڏينهان رات برابر هويا، هئي هئي سڀ حيراني

۲. سرُ ڏيوَن سلطان اتاهين، ڪيا جي دُر دُراني
۳. فوج بره دي لکين هزارين، تالان ڪيا طولاني
۴. سرِ **سچو** دي ساوڻ وانگون، بره ڪيتي باراني

ڪافي جوڳ ۸۸٦

لوڪان نون خبر ڪيهي، طعني ڏيوي ڄٽي ڄٽي
۱. اصلون آهي نال رانجهن دي، پرت ميڏي گهٽي گهٽي
۲. مئين تا رانجهن گڏ پيتا سي، کير مکڻ جهٽي جهٽي
۳. ٻولِي جوڳي وي دل ميڏي ڪُون، ٻهون ٻهون وٽي وٽي
۴. عشق دي مصلحت مئين تي ماهي، ڳوڙهي اها ڳٽي ڳٽي
۵. سُنوري سهيان پرت اساڏي، نال **سچو** دي بٽي بٽي

ڪافي جوڳ ۸۸۷

سَنديِوَ سار سنڀال، يار مونکي آهي منهنجا ميان
۱. مُون هئون ڏورڻ نہ تيا، الله آهن ڪاف ڪشال
۲. اوهان پاجهون سپرين، جيڻ منجهہ جنجال
۳. ڪريو فناءِ فراق کي، وجهان واجهہ وصال
۴. پاجهہ پاروچا تو پوي، ههڙا تيئڙم حال
۵. راتو ڏينهان روح ۾، جُڪان لاءِ جمال
٦. سڪ **سچوءَ** کي سپرين! آهي جيءَ ۾ تنهنجي جال

ڪافي جوڳ ۸۸۸

اري الوالو منهنجي يار سڄڻ جو سات سلامت آيو
۱. سيئي اگڻ آيا، مون جن لئي ورهُ وسايو
۲. أهي گڏ مسافر هِن گڏيا، مُون جن لئي پنڌ پچايو
۳. ڏئي دلاسا دل کي، تن ريهي روح رسايو

۴. حال پائي اچي سي تيا، جن تا چيتڪ لايو
۵. ريتيون وصال جو، هاڻ واليءَ ورق ورايو
٦. **سچوءَ** ڪي ري سرتيون! آهو مولي محب ملايو

ڪافي جوڳ ۸۸۹

مِنڙا رانجهو تيڏا لڳڙا
سو ڪو ڳڻ زور
۱.ڏونهين جهانين ڪوئي نہ ليي
هادي جيها ڪو هور
۲. مئين رانجهن دي رانجهن ميڏا
ڪيڙا گهتينديان گهور
۳. بره دي بادل برسن لاگي
عشق ڪيتي گهنگهور
۴. تيڏي اسانون سهٹا سائين!
شوق مچايا شور
۵. تسان پاجهون سڻ **سچو** سائين
حُهرجُهر هوئيان مور

ڪافي جوڳ ۸۹۰

مئينون لڳڙا نينهن نيارا، ڍوليا
۱. چشمان تيڏيان جادو ڪيتا، برهي بار اٺايا، ڍوليا
۲. اي ڪم ڪيتا وي عشقي ڏاڍا، درد فراق بچايا، ڍوليا
۳. شاهي نانءُ وڃاءِ ڪرا هڻ آڪي، تو چاڪ سڏايا، ڍوليا
۴. عشق رانجهندي ڏم مچائي وي، جهنگ سيال پچايا، ڍوليا
۵. اڱڻ **سچو** دي رانجهن سائين! ول ول ڦيرا پايا، ڍوليا

ڪافي جوڳ ۸۹۱

دامن تيڏي مئين لڳيان لڳيان
حاضر تيڏي اڳيان اڳيان
۱. ماءُ پيءُ ڇوڙ لڳيس لڙه تيڏي
برهين بانگان وڳيان وڳيان
۲. سڱ سيالاندا ڇوڙ ڪراهڻ
طرف تساڏي مئين ڀڳيان ڀڳيان
۳. مئين تہ راجهندي رانجهن ميڏا
ڪيڙاندي گهر ڪڳيان ڪڳيان
۴. **سچل** هئي مسڪين الله دا
عشق تساڏي ٺڳيان ٺڳيان

ڪافي جوڳ ۸۹۲

تخت هزاري دا شاه، ميان رانجها، دامن تيڏي لڳي آهيان
۱. جوڳي ٿيڪر ڦردا سيلاني، رهندا بي پرواه، ميان رانجها
۲. تو وت ٻاجهون نال ڪيڙان دي، نهين سو ٿهندا ٺاه، ميان رانجها
۳. نال ڪرم دي ديد مهر دي، مئين ٿون مُول نہ لاه، ميان رانجها
۴. نانءُ الله دي آپ سڃاڻين، سنگ **سچو** دا پناه ميان رانجها

ڪافي جوڳ ۸۹۳

رانجهو سائين اڱڻ اساڏي
آڻ گهتايس دونهين دونهين
۱. مئين تا رانجهو هڪ رهياسي
مست ٿياسي ڏونهين ڏونهين
۲. راه آهيندي واقف نہ هاسي
عشق اساڏي سونهين سونهين

٣. ڪٿي مئين تا ڪٿي رانجهو
سودا ڪيتا روحين روحين
٤. ايڏي اوڏي مُول نہ ڏيکين
سچو يار سموهين سموهين

ڪافي جوڳ ٨٩٤

رانجهو ڏنم نال اکيندي، هُڻ تا مئين جڳ جيندي هان يارو
١. رانجهو اڱڻ ميڏي آيا، ٻهون ٻهون خوش ٿيندي هان يارو
٢. رانجهو مئين تا صحي سڄاتا، ڳليان شڪر ونڊيندي هان يارو
٣. زهر پيالا، وحدت والا، شربت ڪر ڪر پيندي هان يارو
٤. سيني اندر چاڪ **سچو** ڪون، صحبت نال مين سيندي هان يارو

ڪافي جوڳ ٨٩٥

جو جوڳي زلفن وارو، سو سام مون تاڪين سڃاتو
ڳل ڪي ڪفني، دست پهوڙا، مشعل مُنهن موچارو
انگ ڀڀوت بنائي آيو، ٻيڪ پئي وٽجارو
پئي لباس ڪو رانجهو ايندو، ڇڏي تخت هزارو
سبب انهيءَ ڪؤن ڪين سڃاتم، ماريون مرليءَ وارو
سچو سڃاتو رانجهو آهي، جڏهين حال سليائين سارو

ڪافي جوڳ ٨٩٦

سهٹا توبن ساڏڙا حال وي، دُکي هويان نسي جينديان وو الله
١. ميڏي نال تسان جا لائي، وسر ڳيوسي ٻابل ڀائي
زهر پيالا مئين پينديان وو الله
٢. عشق جڏهان ٻي سِرتي آيا، ٿيا ٿيا نينهن نچايا
اينوين ديوانڙي ٿينديان وو الله

٣. مزگان تير مريندديان بڙڇيان، سيني اندر لڳديان هُرچان
هوءِ هوءِ هوءِ آکيندديان وو الله
٤. بره اسان تي بڙڇيان لايان، سڀ سهيليان مل کر آيان
مهٽي نال مريندديان وو الله
٥. **سچو** سوز سنڀال ڏتوسي، جان تڏهان قربان ڪيتوسي
سانگان نال سلهيندديان وو الله

ڪافي جوڳ ٨٩٧

ٻيلي وسدا رانجهو يار! اسان نماڻيان نون الله مليندا
١. تنهندي عشق آرام وڃايا، ڳيا سو صبر قرار
٢. ڏونهين جهانين وچون يار سڄڻ دا، عشق ڪيم اختيار
٣. رانجهن جيها هور نہ ڪوئي، ٻئي تي ڪيڙي لک هزار
٤. اڳڻ اساڏي جي رانجهو آوي، ٿيوي سا دل ٻهار
٥. آهي **سچو** ڪون سُهڻي ٻاجهون، روئڻ زارو زار

ڪافي جوڳ ٨٩٨

سانون مليا محرم يار، اري الا الا ميڏا ٻلا ٿيا
١. مئن رانجهن دي، رانجهن مئڏا
ڪيڙا سو خجل خوار
٢. ڳيا فراق وصال ٿيوسي
سهج ڪيتم سنگار
٣. پڇي پوٺين نون آگ جلايا
هوئي سا دل ٻهار
٤. **سچو** جان جميعت ٿي
هويا ماهي دي نال اقرار

ڪافي جوڳ ٨٩٩

وچ ميدان محبت والي اپڻان سِر ستيسان
هادي دا سُنهن هي
١. بات اُهائي، اڳي آڪيم وائي، سا ڪين مٽيسان
هادي دا سُنهن هي
٢. مئي دا پيالا، محبت والا، پيسان سو جام جهٽيسان
هادي دا سُنهن هي
٣. ڳالهہ هادي دي ظاهر ڪرسان، لوڪاندي ڳالهہ لٽيسان
هادي دا سُنهن هي
۴. بازي ڪليسان نال ياراندي، ڏيڪو جا مئين ڪٽيسان
هادي دا سُنهن هي
۵. رانجهو سائين ملڪ **سچو** دي، ڪيڙاندي پاڙ پٽيسان
هادي دا سُنهن هي

ڪافي جوڳ ٩٠٠

دم الله وسدا مُلڪ رباني

سڻ ميان قاضي، نهين دل راضي، توُن ڪيها جهڳڙا لايا
١. اول عشق الله نون هويا، جنهن رسول اُپايا
ڏوجها عشق محمد صہ نون، جنهن ڪلمان جوڙ پڙهايا
ٽيجها عشق هئي چئون ياران، جنهان صدق خوب سنايا
چوٿان عشق حيات خضر جنهن نديان نير وهايا
پنجوان عشق زمين آسمان، جنهان ٽنيا نا جهٽڪايا
ڇهوان عشق هي هير ڄٽي جنهن جڳ ڪُون ڪُوڪ سڻايا
ستوان عشق تون بخش اُنهان، جنهان زمينان ڪنڌ لٽايا
سرمد نون شهہ عشق يارو اينوين قتل ڪرايا

بخش دلاور گهتين نہ وچوڙا قاضي مسلہ تينون هٿ نہ آيا
٢. قاضي! مس قلم نال ڪتلي ڪاغذ ڪيتئي ڪالي
عالم ڪُون وت ڪيها، ڏسدئين مسلي والي چالي
عشق جيهي ٻي راه نہ ڪائي اينوين آکيا متوالي
٣. جڏهان مئين دلبر دي وت هوئي ضديت تؤن ڪيهي لاتي
وچ پينگهوڙي پئي تڙپان، ميڏي ويڏن ڪنهن نہ ڄاتي
عشق قاصائي اندر وڙيا، گهن ڪُهاڙي ڪاتي
رڱين رڱيندا ماس ڪپيندا سيني اوپر ڇاتي
سؤ وره دي زحمت جائندي، جڏهان رانجهن پائي هڪ جهاتي
٤. جڏهان هير ڪُنواري هوندي سُٽڪي جواب نہ ڏيندي
شينهان تي هسواري ڪريندي، ڇهبڪ نانگ ڏريندي
جيڪو منگدا نانءُ رانجهو دي، پرڪي ڪٽورا ڏيندي
جيڪو جو منگدا نانءُ ڪيڙاندي، پريا چاتہ وٺيندي
٥. هڪ ڏهاڙي مُرشد مئنون آپ اينوين فرمايا
اهو طريقہ، وحدت والا، سانون ٻهون خوش آيا
سچل پنڌ عشقدا سچا، ٻيا ڪُل پنڌ اجايا

ڪافي جوڳ ٩٠١

مونکي عبرت آهي اهڙي، حال جي
هاريون! حيرت آهي انهيءَ ڳالهہ جي
١. ڪاٿئين ڏاڍو ڪاٿئين هيٺو، ڪاٿئين جوڙ جٽيان تو پائي
٢. ڪاٿئين ٿوري، ڪاٿئين موچي، ڪاٿئين سيد سڏائي
٣. ڪاٿئين تارڪ، ڪاٿئين شارق، ڪاٿئين مُڪ ملائي
٤. ڪاٿئين شاهي ڪاٿئين، سپاهي، ڪاٿئين حڪم هلائي
٥. ڪاٿئين ڪافر، ڪاٿئين مومن، ڪاٿئين سُوريءَ سِرُ سلائي

٦. ڪاٿئين گوسائين، ڪاٿئين سنياسي، ڪاٿئين تو بت بنائي
٧. ڪاٿئين سامي، ڪاٿئين انعامي، ڪاٿئين، تلڪ لڳائي
٨. ڪاٿئين قادر، ڪاٿئين نادر، ڪاٿئين **سچو** نانءُ سڏائي

ڪافي مارئي ٩٠٢

شال نہ وسارين، مونکي شال نہ وسارين، درد جنين جو آهي دل کي
١. اٺ ئي پهر اوڏهون، نيڻ تا نهارين
٢. پهون پنوهر پاهنجا، ويجها وهارين
٣. جهور اسان جا جُهوپڙا، ماڙيون تيون مارئين
٤. هردم طالب جون تن ۾، تارؤن تنوارين
٥. سنگهارن جون ساه کي، ڳالهيون تيون ڳارئين
٦. **سچو** سارين جن کي، سي پي تو سارين

ڪافي جوڳ ٩٠٣

هُتِ تا ڪير هُياس، ميان وو
هِت تي ڪير آيس نہ ڄاڻان
١. نانءُ پيو هُت هو منهنجو، هِت پئي نانءِ ٿياس
٢. اچڻ نہ هو هِت منهنجو، پر ڪنهن تا خواهش ڪنياس
٣. هُت هُيُس معشوقيءَ ۾، هِت عاشق تي آياس
٤. هئي هئي هُئي هُت ڪانڪا، هِت منجهہ پروڙ پياس
٥. **سچو** سارو وو سچ تيو، وڃؤن آءُ وياس

ڪافي جوڳ ٩٠٤

اري ساتي سڄڻان دي اڳون تون ڪيوين جالين
١. تيغ ستم دي وهي تسان تي، سانون مارينديان ڳالهين
٢. آه تيڏي ڪنون طول وهاٽي، جل ڳيان سي نهالين
٣. اڳي اسانون تو جي ڏتيان، اجاسي پٽيان آلين

۴. جنهندي آنديئي وو گهن نياپي، أهو تا دوست وكالين
۵. خوني خنجر دست سڄڻ دي، **سچو** تون آپ سنڀالين

كافي جوڳ ٩٠٥

ڳالهيون ڳارن ٿيون، ميان دل كي دوستن جون ميان
من كي مُحبن جون ميان!
١. ياد اچن جي ڳالهيون، أهي كوكان كارن ٿيون
٢. هوجي كيائون ڳجهه ۾، أهي مامان مارن ٿيون
٣. دلين واريون ڳالهڙيون، أهي پارڻ ٻارن ٿيون
۴. پسڻ كارڻ اكڙيون، صاحب سارن ٿيون
۵. پاٽيءَ گاڌون رت جان، هنجون هارن ٿيون
٦. اكيون ڏسن غير جو، واحدؤن وارن ٿيون
٧. **سچو** أهي ڳالهڙيون، نِتَ مونكي مارن ٿيون

كافي جوڳ ٩٠٦

عاشق كيتئي آداسي، وهواه ڳالهه خاصي
١. روز ازل كؤن لُون لُون منهنجي، واءَ وره جي واسي
٢. دلڙي اسانجي سهڻا سائين! ڀهريون كيتي پياسي
٣. هيڏي هوڏي كون وياسي، باس اها اسان باسي
۴. عشق دا نعرا سڻ اشارا، هي دل لڳي هراسي
۵. بيخوديءَ مؤن باغ بهاران، خوديءَ كانءَ خلاصي
٦. بره آنجي كيو بيراڳي، **سچو** رنگ سناسي

كافي جوڳ ٩٠٧

انهين سهڻي تؤن مئين تا صدقي ٿيوان ٿيوان
١. صدقي ٿيوان وي جاني، جانكي جيوان جيوان
٢. دُعا كريو تُسين سنيان، نينهڙا نيه شال نيوان نيوان
٣. هنجون والي ڌاڳي كر كر چاك سيني دا، مئين سيوان سيوان

۴. هتون سهڻي دي سٹوري سنيان، وي پيالا عشق دا پيوان پيوان
۵. **سچو** دامن دوست دي وي ميان، نال يقين دي ليوان ليوان

ڪافي جوڳ ۹۰۸

اَڌر پکيڙا پار پرين جي
خبر آڻي مُون ڏئين لا
۱. ڪين گڏيئي سي سپرين
واٽ تا ڪنهن ٻي وئين
۲. پاڙي ويهي پرين جي
وڃي تون واقف ٿئين
۳. سُڌ سيائي مون ڏئين
جڏهن پاڻي اکين جو پئين
۴. سوز **سچوءَ** جو پاڻ سان
اداڙي نازڪ نئين

ڪافي جوڳ ۹۰۹

ويٺا منهنجون ڳالهيون ڪن
هُت ماروئڙا ٻه ملير ۾
۱. عمر آنديئي مارئي
تاسف ڏيئي تن
۲. سدا آهن سومرا
مارو منهنجي من
۳. مون جيڏيون ٻه ملير ۾
چانگن پاس چڙن
۴. چڏي پائر ڪنڌيون
مَنهيون اوري اڏن

۵. **سچوءَ** جي ٻہ سرير ۾
ويـــڙيـــچا تـــا وســـن

ڪافي مارئي ۹۱۰

غم ۾ ڪيئن نہ گذاريان

ڏوٿين وچڙن مونکي ڏينهن پيا

۱. ميان مُلڪ ملير ڏي
گهـٽو نـيـڻ نـهـاريـان

۲. پـڪـا پـنـوهـارن جا
ساعت ساعت سنڀاريان

۳. راتيان ڏينهان روح ۾
ساهـيـڙيـن ڪـي سـاريـان

۴. وس جي هوڪو منهنجو
گـڏ هُن پـاڻ قـطـاريـان

۵. پت پنهنجي پاٺهين
پـنـوهـارن سـان پـاريـان

٦. ياد ڪيو سي ڳالهيون
پانـهنجو پاڻ تـي ڳاريان

۷. موڪل ڏينم مٿين مڙان
گهڙي هِت نہ گهاريان

۸. ٻـڪـر ٻـاٻـاڻـن جا
چهـرائـي سـان چاريـان

۹. جان مون روح رڳن ۾
ويـڙهـيـچانـہ وسـاريـان

۱۰. جا لوئي آنديم لوءِ ڏنهن
عـمـر شـال أجاريـان

١١. حال پسي هي پانهجو
مـاروئــڙن لـڳ مـاريـان
١٢. پٽ پـتـيـهر گـهوريا
طـول پـايـان تـلـواريـان
١٣. ڪر لهڻ لئي ڪانگڙا
اوڏنـــهـــن روز اڏاريـــان
١٤. **سچو** سنگهارن ڪؤن
هـي سِرُ هـڏ نـہ واريـان

ڪافي جوڳ ٩١١

دل ناهي سا منهنجي وس، ڙي جيڏيون! ڪيئن ڪريان
١. انـهـن اکـڙيـن ڪـي، نـاه ڏسـڻ ڪـؤن بـس، ڙي جيـڏيـون!
٢. اصـل لاڪـون آهـيـان، پـاڙيـچون پـروس، ڙي جيـڏيـون!
٣. ڪاڪيون آهہ نـہ عام سان، روح منهنجڙو رَسِ، ڙي جيڏيون!
۴. ٻاجهون ويڙهي دوست جي، ٻي ڳالهہ نہ لڳي ڪس، ڙي جيڏيون!
۵. ساه **سچوءَ** جو سرتيون! دوست وٺي ڪيو وس ڙي جيڏيون!

ڪافي جوڳ ٩١٢

يـاقـي تـيـوَ يـار اسـان ڪـؤن
دل نمـــائـــي جي ڪـــســـي
١. ويــنــي ڏســان واٽ اوهــان جي، مــان ڪــو رهــبــر رســي
٢. اچڻ هـن جو يـار ايـڏاهـين، ڏيـهـہ سـنـدئـي ڪـو ڏسـي
٣. سـر **سچوءَ** جو، يـار سـدائـين، وره جو مـيـنـهـڙو وسـي

ڪافي جوڳ ٩١٣

سچو هي نا پيدا، سو تا ڏيکڻ وچ نهين آندا
١. تـنـهـيـنـدي نـا پـيـدائـي وچون، آپـي آهـائـيـنـدا
٢. تـنـهـنـدي جات جمـات نـہ چاٽـان، ٻـيـنـا پـيـدا ڪـانـدا

۳. سؤ پيرا هر گليان وچون، ڏيک نہ آندا جاندا
۴. گم تيونڻ هِن غمزي وچي، شاه شرف شهاندا
۵. ڏيکڻ وچ نهَين مطلب کوئي، هوکا يارگهماندا
٦. آپون آپي پيدا تيوين، **سچو** سِرُ سٽاندا

ڪافي جوڳ ۹١۴

جو تون پير پري آئين، تنهنجي توري هڪ نتي پچان الله ميان
١. عاشق هتي لکين هزارين، لئون اسان سان تو لائين
۲. عيب اسان ۾ آهن اپارين، اهي پلا کيو تو پائين
۳. ڏوهہ ڏنگايون ڏسي اسان جون، چِت نہ اسان تؤن چائين
۴. راتو ڏينهان يار اوهان جا، ڳڻ **سچو** تو ڳائين

ڪافي جوڳ ۹١۵

رانجهي تا ديس پڇايا، چوڙ هزارا اسان نماٽياندا
١. پڳوا ڪپڙا پهر اتاهون، اڳڻ اسا ڏڙي آيا
۲. نال اساڏي رانجهو جوڳي، عشق آڻ ملايا
۳. ڪنهن تا ڳالهيون سٹو سياليان، اتان تنهن چاڪ سڏايا
۴. ناچاٽان مئين ڪس دي ڪيتي، رانجهي بڳل هنڊايا
۵. نال فضل دي يار اساڏا، ويڙها چاءِ وسايا
٦. ايڏون اوڏون آکن سيئي، **سچو** دا بخت سوايا

ڪافي جوڳ ۹١٦

محبت جي مئي ماريو، ڙي مونکي
ڪاکيون ڪنهن سان وره وراهيان
١. عقل علم سڀ چوڙ ڏتوسي، عشق ڏنو اولارو
۲. اکيان کول تہ ظاهر ڏيکين، سير سڄڻ جو سارو
۳. پُرجهي پير ايڏاهين پايو، هوت اتؤ هاکارو
۴. محبت مؤن منصور وجهايو، ڳچيءِ جي وچ ڳارو
۵. سنبر **سچيڏنا** چوڙ سانباها، وره کيو جان وارو

ڪافي جوڳ ٩١٧

ويکو سنيان رنگ رانجھن دا، جو آيا ويس مٽائي

١. اپٹا ديس ڪٹان وت ڇوڙيس، اٿان آيا چاڪ سڏائي
٢. رانجھو تخت ھزاريدا سائين، آندا جھنگ پڄائي
٣. ظاھر اپٹي ذات نہ ڪيتس، لوڪان توں آپ لڪائي
٤. شال نماٹيان دي نال اُھوئي، منڙي محبت لائي
٥. سر جٹائون جوڳن وانگڻ، بسمہ انگ لڳائي
٦. ڳجھہ دي ڳالھہ سيائي ڳيا وت، **سچو** ڪُون سمجھائي

ڪافي جوڳ ٩١٨

واعدا ڪيئن وساريو ڀلا سائين!
ڪيھي ڳالھيون ڳالھيون

١. اسان نماڻن سان يار پيارا
ڪو ڏينھن مانَ گذاريوَ
٢. ڏک ڏئي وئين اڳي ڪؤن اڳرو
وري نہ پوءِ نھاريوَ
٣. ھيڏنھن ھوڏھن جُتي اسانکي
پنھنجي ڪَدي قطاريوَ
٤. آتڻ چرخو ويٺي چوريم
ڏيئي سو عشق اُڏاريوَ
٥. سڀ ڪنھن ساعت سانول سائين!
سچو ھت سنڀاريوَ

ڪافي جوڳ ٩١٩

اسان جيھا ڪوئي اور، ڪٿ نہ ملسي
ايڏي اوڏي اکين ڪول ويکين

١. نال اساڏي تون محبت لاوين، عشق ڀنھان ڪنون توڙ

٢. اسان جنهان ڪُون ياد ڪيتوسي، گهتون تنهان ڳل ڏور
٣. لکان دي وچون ڪوئي جهليندا، عشق اساڏيدا زور
۴. **سچو** راه اساڏي دي آتي، هڪ جفا ٻيا جور

ڪافي مارئي ۽ جوڳ ٩٢٠

لڄايان نہ لوئي، وو عمر آنديم جا اوڏاهون
١. هي تا مُلڪ مليرڏنهن، قاصد اچي ڪوئي
٢. سارو سنگهارن ڏي، حال مُنجان روئي
٣. وجهان پرندي باه ۾، شالون پٽ سيوئي
۴. ڪتي ڪنيم ڪيئي جي، اڏو ٻنڌ جا هوئي
۵. آنديم ڪٽي ڪوه توُن، آب پري اوئي
٦. پيڻ ڪاڻ پنهوار جي، ڪلي مون تا ڍوئي
٧. اهڙي اڳي ڪنهن نہ ڪئي، جهڙي ڪيڙي توئي
٨. مونسان مدد ني ڪندو، **سچو** صاحب سوئي

ڪافي مارئي ٩٢١

مارن ڪي وچي ملان ملان، هادي الله الويلو
١. لاوان لهنديس ڪيت پنهنجي سان، سرتيون ٿينديون مون چجان چجان
٢. ڪد بندياٽي بند موُن، ڪُرف ڪڙا تي پيجان پيجان
٣. وات جنهنين ڪوُن سانگي ايندا، سائي وات مون وجان وجان
۴. **سچو** سائل آهي اوهانجو، سر سائين اڳيون سجان سجان

ڪافي جوڳ ٩٢٢

نينهڙا اپٽي نال لايوئي، تون تا رانجها تون هير سيال
١. تون تا تخت هزاريدا سائين، هڻ چاڪاندي ٻڌئي چال
٢. اپٽي نال ڪريندئين آپي، عشقي والڙي ٻجهي ڳالهہ
٣. ظاهر ويس چوٻارا آها، جهنگ سيال پي تيڏڙي جال
۴. اندر ٻاهر توهين وسدا، **سچو** ڪائي نہ شئي شڪال

ڪافي جوڳ ٩٢٣

مــهــڻــي مــاهــيــدي ڏيــنــدا
ســانــون مــايــا لــوڪ ســارا

١. وچون سياليان هڪ اسان نون، نينهن أنهيندا نيندا
٢. تخت هزاريدا رانجهو سائين! اتان سو چاڪ سڏيندا
٣. ڀچ ڀــچ آيــا راڄ ڀــڀــاڻــا. ونــجــهــلــي آڻ وڄــئــيــنــدا
٤. ڳجهيان ڳالهين ڪر ڪر رهيان، **سچو** ڪون بره ٻڇيندا

ڪافي جوڳ ٩٢٤

مئين تا سوين هو سوين، سؤ هزارين ڪُون ڏيسان ڏوراپي

١. يــار دي پــاروُن آون نــيــاپــي، ٻــيــلــي نــويــن هــو نــويــن
٢. دل دي انــدر دُود بــره دا، ٻــيــلــي ڏويــن هــو ڏويــن
٣. بــار بــره دا چاون ڪــيــتــي، ٻيــلــي گنوين هــو گــنــويــن
٤. نــال ٻــيــاري رانــد رووڻ دي، ٻــيــلــي رويــن هــو رويــن
٥. سڄڻاندي پيرين سڻ **سچو** سائين! ٻيلي پوين هو پوين

ڪافي جوڳ٩٢٥

عشــقــانــدي ديــري ديري، دلــبــر آوڻ هيئي

١. ڪــڏهــڻ تــيــســين ڏيــنــهــن أهــوئــي
آءُ ڪــي وســين تــون ويــڙهــي ويــڙهــي
٢. وس اســاڏا ڪــوئــي نــہ لــڳــنــدئــي
مــولــي تــســان ڪــون مــيــڙي مــيــڙي
٣. دم اســان ڪــنــون دُور تــہ جاويــن
ســدا هــويــن شــال نــيــڙي نــيــڙي
٤. تــيــڏيــان قــدمــان تــوُن رانــجــهــن ســائــين
گــهــول گــهــتــان ســڀ ڪــيــڙي ڪــيــڙي

۵. لٿي اسان ٿون سچو سائين
جهنگ سيالينديءَ جهيڙي جهيڙي

ڪافي مارئي ۹۲۶

متان مُنذ مارن تئون وهين آسرو لاهي
۱. بند تنهنجي باب ۾، اصل ڪؤن آهي
۲. سڱ اسانجو سومرا، چنڻ جيهو ناهي
۳. پرين نيندا پاڻ سان، سڳر ڏي ساهي
۴. نَير هي جي نينهن جا، ڪير سگهي لاهي
۵. رکج مُنهن ملير ڏي، تاه نہ پيو تاهي

جهولڻو جوڳ ۹۲۷

ساٿي ساري سنيها هي، چئج پنهونءَ کي بيراڳي آهيان وو
۱. حال ڏسيو تو جو وڃين، سارو عرض ڪرين وو
دلاسو ڪو دوست ڏنهن، وٺي جلد ورين وو
۲. ڪارو ڪج نہ ڪيچ کي، چپر تانہ چڙهين وو
پانهي پائي پانهنجي، ڳولن ساڻ ڳڏين وو
۳. توسان عُمر گذاريان جا ڪين هت هُئان وو
ڳالهين ٿنهنجن ڳاريو جاتي رت روان وو
۴. ڏوريندي مون ڏونگرين، گهٽا ڏينهن ٿيا وو
ٻُڌا هوندا هوت تو، جي سچوءَ سڏ ڪيا وو

جهولڻو مارئي ۹۲۸

ڪانگل ساري سنيها هي، چئج مارن کي ويراڳي آهيان
۱. اوهان ٻاجهون آءٌ گهٽيرو، محلن ۾ ماندي
قسمت قيدالماءَ جي، ارادي آندي

۲. چانـــــور ڇا چُورمـــــــان، آچن نِتُ نـــــوان
ڏونـــرا پُســيـــون ڏيـهـــ جا، ســـاڙيـــون هِتُ روان
۳. زهـــر پــيـــالا ســـوز جا، اوتــيـــون آءُ پــيـــان
اوهـــان ڀـــاجهـــون ســـپـــريـــن! مـــران آءُ كــي جيـــان
۴. ڏكـــن كـــارڻ ڏيـهـــ ۾، نـــپـــايـــس اوهـــان
سچو اكـــــڙيـــــن مـــــؤن هـــــاري، رت رُوان

جهولڻو مارئي ۹۲۹

جاليُئي جن سان ٿي وو، سي تا مارو كيڻ ويا
هوءِ هوءِ حالڙو كنهن سان ڳرهيان
۱. پـكـــا پـــتــي اُتـــهـــون، ويـــا پـــرئـــين پـــنـــڌ كـــٽــي
راتـــو ڏيـــنـــهـــان روح كـــي، اوڏنـــهـــن گـــهـــر گـــهـــٽــي
۲. گـــهـــڙي جا هُت گـــهـــاريـــان، ســـا ويـــڙيـــچن نـــ وٽــي
جهـــلـــيـــان شـــال وجي اُن، ڀَهُن جي بــــ پـــــٽـــي
۳. مـــون مـــن مـــانـــدو مـــارئـــيـــن، ڇاٽـــي هـــك ڏٽـــي
پـــكـــا پـــائـــر كـــنـــڌئـــيـــن، هـــو ويـــتـــا حـــال هـــٽـــي
۴. جدائـــي كـــؤن جهـــانـــگـــيـــڙن، مـــنـــهـــنجي بـــاب بـــٽـــي
سچو ســـنـــگـــهـــارن جا هِت، ويـــتـــي ڳـــڻ ڳـــٽـــي

كافي مارئي ۹۳۰

سومرا سائين! توكي وو ڳالهيون چونديس آءُ حال جون هوءِ هوءِ
۱. عـــمـــر ابـــاٽـــي پـــار ڏي، كـــرڙ كـــكـــوريـــا كـــي كـــي
۲. كـــوكـــڙ چُونـــديـــان كـــانـــڌ ســـان، پـــٽ چڙهـــي پـــيـــكـــي
۳. ســـڱر كـــيـــن ســـفـــرا، ســـئـــين جان ســـيـــكـــي
۴. **سچو** ســـنـــيـــاران تـــن جون، جتـــي جڙيـــا جيـــكـــي

داستان يارهون پوربي جي ڪافين جو

ڪافي پوربي ۹۳۱

سانون عشق لڳا يار پياريدا سانون نيڻين قوت نظاريدا

۱. سُڻي آوازان عاشق جهولن، نوبت نينهن نغاريدا
۲. هير نماڻي جهنگ دي چڻي، رانجهن تخت هزاريدا
۳. پنهان لوڪان نون اجل مريندا، عاشق قتل نظاريدا
۴. الفقر فخري والفقر مني، وت ڪيها ڪم پساريدا
۵. اڪيان نال جو عاشق مارِيُو، ڪيها ڪيس ڪتاريدا
٦. اينما تولو فثم وجه الله، تيو ڳولا اهين وو اشاريدا
۷. **سچو** سنيها ڪِيڪُر پهچي، ناهي سو ڪم هرڪاريدا

ڪافي پورب ۹۳۲

تيڏي چشمان ڪيتا چُورُ ميڏي دانياوي
ڪهنون آڪان ڳالهه اهين حالدي

۱. بُلي شاه ڪُون بيراڳي ڪيتوئي، جنهندا شهر قصُور
۲. نازنينان دي نال پيارا، سُولي چاڙهيُئي منصور
۳. خوني نيڻين تيڏي ڪيڏا ڪيتا، ڪرمل نال ڪلور
۴. سرمد ڪنون لت ڏئي ڪُهائِئي، وره نيتا وهلور
۵. شمس الحق دي ڪل ڪلائِئي، مُلڪين وچ مشهور
٦. قتل تُساڏي تنهان وو قبوليا، جي هوندي وچ حضور
۷. **سچو** حيرت دي وچ هووين، پئي محو ڪرين مذڪور

ڪافي پوربي ۹۳۳

پُتلي ديوچ ڳالهيان يار ڪريندا ني
ڪيهان ڪيهان سي تعجب جيهان

۱. تند تهيندي دست سجڻ دي، سؤ ڪرائيندس چاليان
۲. آپ هليندائس، آپ چليندائس، رنگ ڏيکي رنگ واليان

٣. ڪنهان پتليان نون خرقا ڏيندا، ڪِنهان نون شالي شاليان
٤. ڪيئي ٻوليان آپ ٻوليندا، هڪ هويان هرتاليان
٥. ٻن بازيگر ناچ نچينديان، ڪڏهان نہ هونديان خاليان
٦. پتلي اُتي نام **سچو** ذر، ٻاتيان ڪري ٻرجهاليان

ڪافي پورب ٩٣٤

اکيان تيڏيان عُقاب وي
عاشق مار شڪار ڪتوني
١. غمزي نال گلابي هونديان
ڏونهين نين نواب
٢. دل تي درد مندان دي دم دم
شوقي آون شتاب
٣. شير ڪڏهان گاه نہ کاون
اُنهاندا قوت ڪباب
٤. دائم پيوَن چشمان تيڏيان
شوري مست شراب
٥. قتل ڪيتا اکيان تساڏيان
سچو لڳ ثواب

ڪافي پورب ٩٣٥

آهي مون عين عذاب وي ميڏي دانيان وي
جيڻ منهنجو ميان جوڳيڙن ري الله
١. ساميئڙن ري وي ميان سرتيون! الله، جيئڻ جُنن هاب، وي ميڏي دانيان
٢. اڳيائن وي ميان تيئڙس اڳهين الله، ڪُسي چو نہ ڪباب، وي ميڏي دانيان
٣. هجر هلاڪي وي ميان آهي تو تا الله، ٻابوين جو ٻاب، وي ميڏي دانيان

۴. مونهين مٿي وي ميان، انهن جو پلو ميان، آهي اڄ عتاب، وي ميڏي دانيان
۵. **سچو** سنگت وي ميان! تن جي ٿئين الله، پڇين هي ڇونہ حجاب، ميڏي دانيان

ڪافي پورب ٩٣٦

آخوند سبق پڙهايا وي ميڏي دانيان وي
اُهي سپئي ميان عشق وساريا، وي ميان
١. حُسن هاديدي وي دل ميڏي تي ميان
هوجي حڪم هلايا، وي ميڏي دانيان وي
٢. زيران زبران وي وسر ڳيوسي ميان!
ورهين مينهن وسايا، وي ميڏي دانيان وي
٣. مُلان سانون وي جيوين پاڙهيندئين ميان!
پني سوز پسايا، وي ميڏي دانيان وي
۴. ڪيئي مسلي وي سانون آکيندئين ميان
سي تاياد نہ آيا، وي ميڏي دانيان وي
۵. نال ڪرم دي، سُڻ **سچو** وي ميان
ويڙهي يار وسايا، وي ميڏي دانيان وي

ڪافي پوربي ۽ ڌناسري ٩٣٧

تيڏيان اکيان بحري باز، دليان مارکي ڦوت ڪريندیان
١. يا وت باشي برهي دا، يا وت شاهين يا شهباز
٢. مشتاقاندي مارڻ ڪيتي، پلڪ ڪرن پرواز
٣. ڪڏهان مئين تا مول نہ ڏيکيا، نيٽان وچ نياز
۴. **سچو** يار دا هووي سدائين، نال نماٽيان دي ناز

ڪافي پوربي ٩٣٨

هئي هئي هن جي حال، وي ميڏي دانيان وي
سگر تيس نہساميڙن جي
١. منهنجو آهي وي ميان ڪم ڪاپڙين ۾، ناتہ جوڳي آهن جال

۲. ويم ويساهي نڪري اوهيئي، رات لانگوتيا لال
۳. ڳوليان ڦوليان واٽڙين تي، جي ڪهي ويڙم ڪالهہ
۴. ڪات اُتي ڪند آڻ ڪپاوڻ، لاهي جيءَ جنجال
۵. منجهہ گداوَ وري من گڏجن، جنجا خواب خيال
۶. راتو ڏينهان آهي هوتن جي، **سچو** ساه سنيال

ڪافي پوربي ۹۳۹

ڪيهي آک سٽايئين ڳالهہ، مئين شرط پيا وچ وچ شه دي
۱. آب اواگهہ وچ غوطا ماريم، پڇي ولڻ دا خيال وساريم
چُڪ پئي قيل مقال، وي ميڏي دانيان وي
۲. آءُ اچانڪ وچ پئي مئين، لڙ لهر دي نال هڪ ٿئي مئن
پهريم ويس وصال، وي ميڏي دانيان وي
۳. تانگها لنگهہ ڪر تار پيوسي، تن من لهرين وچ ڏتوسي
جوئي چوڙ جنجال، وي ميڏي دانيان وي
۴. ايڏون اوڏون آواز هُليا، سر تي آ ڪر سارا اُجهليا
هادي والڙا حال، وي ميڏي دانيان وي
۵. توبي وانگي ٺپ ڳئي مئين، ساري سپ پروڙ پئي مئين
سچو دست وڪال، وي ميڏي دانيان وي

ڪافي پوربي ۹۴۰

تيڏيان اکيان لال
شوقي يار شرابي هونديان
۱. بانهان ٻڌ ڪر ڏُور ڪڙوتن، ڪيفي ڏيک ڪلال
۲. ڏيک پتنگ پرواز ڪريندي، تيڏي مُک شعال
۳. دليان دي ني سؤدي وچ سائين! ديدان ڏونهين دلال
۴. **سچو** صفت تمام نہ ٿيوي، ڦرنديان بي خيال

ڪافي پوربي ٩٤١

ڪل اهين ڪل پيئي، ميڏي دانيان وي
صورت مُورت هڪا جا چاتيم ميان
١. سمع بصر مؤن وي ميان! سر اهيندي وو اها جا تل پيئي
٢. دم الف نون وي ميان! آدم ڪيتا وو اها عجائب آل پيئي
٣. ظاهر ڏيکڻ وي ميان! غير الله دي وو، جهوڪ ڪنون جهل پيئي
٤. سائي ڄوڙڻ وي ميان ناهي مناسب وو، ڳالهہ! جائي ڳل پيئي
٥. نال يقيني وي ميان! صحي **سچو** دي وو ايڏنهن اهل پيئي

ڪافي پوربي ٩٤٢

کهڙي ڳالهيون يار، ڪيتئي بيراڳي اسانکي
١. درد منديءَ جي دل تي، باري چاڙهيئي بار
٢. اصل ڪؤن آرام وڃايا، جاني تنهنجي جار
٣. مون ڪي يار جدائي ماريو، آءٌ روان زارو زار
٤. ڪيئي دانا ديوانا ڪيڙا، تنهنجي حُسن هزار
٥. غمزي ساڻ غلام ڪيا سي، **سچو** ري سردار

ڪافي پوربي ٩٤٣

عشق ڪري آل الان، ميڏي دانيان وي
ڪيتئي بانڪي منصوراندي جيهي نون مليان ميان
١. عاشق اينوين قرن آداسي، جيوين باغ بنا بُلبلان. ميڏي دانيان وي
٢. عشقدي آهہ تيز تکيري، قتل ڪري ڪُل ڪُلان. ميڏي دانيان وي
٣. پار محبوباندي مشتاقاندي، پوندي وڃي چُل چُلان. ميڏي دانيان وي
٤. محبت تيڏي مشهور هئي، هوءِ ڳئي هُل هُلان. ميڏي دانيان وي
٥. سِر سُولي دي سالڪ سَرهي. غازي ڪرن غُل غُلان. ميڏي دانيان وي

٦. اهي آرانيي عاشقان نون ياون. مول نہ چاڻن مُلان.ميڏي دانيان وي
٧. گلا غيبت گار ملامت. سرِ غازيان گل گلان. ميڏي دانيان وي
٨. صاف **سچيڏنا** عشق دا مشرب ٻُل نہ ٻئي كنهن ٻلان. ميڏي دانيان وي

كافي پوربي ٩٤٤

سر اساڏڙي ساوڻ، ميڏي دانيان وي
كيها لحاظ لوكاندا وو سانون ميان
١. سرِ دي تمنا چوڙ كراهڻ، عشقدي بات الاوڻ
٢. آپَ صحي كر حال حَلاج دا، سر ميدان ستاوڻ
٣. سانگي ست كر كم كنهاندا، ڏيك اجل ڏهون آوڻ
٤. عشق صادق منصور دا هيئي، اها بازي گم بناوڻ
٥. سر ميدان دي جي تون مڙندئين، هيئي آپ لجاوڻ
٦. **سچو** سارائي مشكل بازي، عاشق نام سڏاوڻ

كافي پوربي٩٤٥

اكيان لڳيان ڏاڍي جاءِ
عشق ديواني مئين كيتيان
١. لڳي جنهان نون سيئي چاڻن
خبر لوكان نون ناءِ
٢. عالم وچ پئي هُل حُسن دا
جلوه جاءِ بجاءِ
٣. درد اِهين دا اور نہ آهي
پاجهون درس دواءِ
٤. سك **سچل** كؤن سنهيون!
رات ڏينهان هي هاءِ هاءِ

ڪافي پورب ٩٤٦

واه ٻاروچي ٻولي، هوئين گهولي ميان

١. اناالحق منصور الايا، ڪيتس حشر هولي
٢. من خدا عطار الايا، هُڻ چُل پئي اِها چولي
٣. خود خدا هون آکيا قلندر، راه لڌايس اها سولي
٤. عشق بُلهي دي سر دي اُتي، تيغ اجل دي تولي
٥. **سچو** نال سدا سُک هووي، عشق واليان دي ٽولي

ڪافي پوربي ٩٤٧

خوني عجب خمار وي، تيڏي روز بروز مشتاق مريند يان

١. درد منديان ديان دليان ڪُون، سائين شوق ڪرن شڪار
٢. چشمان وو چڙواڳ تساڏيان، ڦرديان بي اختيار
٣. قتل ڪيتا تيڏي سهڻي چالي، عاشق لک هزار
٤. ڪالين ڪجلين تيڏيان، چشمان نيڻن ناز نظار
٥. **سچو** ڏيک سينگار سجڻ دا، سِرُ ڏيوَن سردار

ڪافي پوربي ٩٤٨

نال ياراندي ياري ميڏي دانيان وي
ساڏي لڳڙي روز ازل ڪون سائين

١. ٻانهان ٻڌڪي پيش پوائين، نال سانياندي زاري
٢. عقل علم تي شرم حيا ڪنون، عشق ڪيتي بيزاري
٣. نال خواهش دي آپي چاٽي، ٻره چاتوسي ٻاري
٤. اگرڻ اساڏي نال فضل دي، آءُ هادي هڪواري
٥. دوستي تيڏي دلبر سائين! اسان اصل اختياري
٦. معلوم تئيڪون يار پيارا! ڳالهه **سچو** دي ساري

ڪافي پوربي ٩٤٩

تيڏيان چشمان گهتديان چاڪ

درد مندانديِ دليان ڪون

١. مشتاقانديِ مارڻ ڪيتي، چُست قرن چالاڪ

٢. هي هئي تيڏي خونين دي هي، هر ڪنهن طرفين هاڪ

٣. ناز غماز سيتي عاشق ڪون، ڪر ديان هن هيراڪ

۴. غرض نہ ڪهندي رڪديان، قرديان بانو، ريان بي باڪ

۵. سر گهنڻ بن ڪڏان نہ رهنديان، ورهين ڏيوَن واڪ

٦. جادو جوڙ **سچو** نون مارن شاهي سي لولاڪ

ڪافي پورب ٩٥٠

ٻنهان ڳالهيان ٿون هُڻ ڳيان وي ميڏي دانيان وي

اڙي سنيان وي، مئين ٻنهان ڳالهيان ٿون

١. ورِد وظيفا ميان سٺ گهتياسي الله. دست بره دي مئين پيان وي

٢. تُسان سياليان وي ميان! سيئي سياٽيان الله، مئين ديواني ٿيان وي

٣. خيال سڄڻ دي ٻاجهون ڪو دم الله، سردا ناهين سيان وي

۴. نين **سچل** وي وچون هميشہ الله، وهنديان نير ديان نيان وي

● هن ڪافي ۾ بہ فقط ٻہ بند هئا، ان ڪي مڪمل ڪيو ويو آهي (ن.ش)

داستان ٻارهون پيلي جي ڪافين جو

ڪافي پيلو ٩٥١

ڪيها شڪ گمان، دانيان وي
سڀ ڪنهن صورت سير تساڏا
١. لڪ پوشاڪان وي ڪرڪي
عاشق ڪيتئي همہ حيران
٢. شاه منصور نون وي سرڪپائي
ملهہ ڪڙا ميدان
٣. او بي تون هين اي بي تون هين
آپ ڪرين ارمان
٤. مُلان تيڪر ڏيوين فتوي
آپ تيوين قربان
٥. **سچو** هويا نام تساڏا
ڪردئين آپ بيان

ڪافي پيلو٩٥٢

بره ڪيتس بي حال، دانيان وي
آئڪي ڏيکين حال وو ميان
١. آپڪون پاسي مُول نہ چوڙين
ميان! ماهي توئي نال
٢. ٻٽ ڪيڙاندي مجلس ڏيوان
وو پيا سو هُڻ خيال
٣. **سچو** اُتي رحم ڪيتوئي ميان!
اپڻي قُرب ڪمال

ڪافي پيلو ٩٥٣

مئين مُئي هويان، ڏوليا تون نا چر لاوين

١. جيندا جيندا هووين ڏوليا، تيري بندي هويان
اهين جڳ ساري ديوچ تيري نال لوئيان
جنيديان تائين ڏوليا، پهون من پاوين
٢. آهين دانهين ڪر ڪي ڏوليا، رين وهائي
توبن ڪتان قردي وتان مئين وڳائي
آءُ وَسُ ويڙهي ڏوليا، دُور نہ جاوين
٣. ٻن وڇوڙيا گهوليا، آءُ گڏ جالين
نال اساڏي تيڏيان، متيان جو ڳالهين
اوڳڻ ڏيکين ڏوليا، چتڙا نہ چاوين
٤. ڏينهن گذاريئي ني مئين ڏيهہ وچ گهٽيري
آءُ اوراهون ڏوليا وچ نہ پريري
مِهر پويئي ڏوليا، **سچو** ڪنين آوين

ڪافي پيلو ٩٥٤

آئين سو ڳالهہ سڻائين، وهنيا ڪانگل تون ٻلي آئين

١. خط جو آندي يار سڄڻ ڏهون، هلي سو نال پڙهائين
٢. آءُ تہ جوڙيون جاءِ اکين ۾، اچ اوڏاهون آئين
٣. سگهڙو سگهڙو آءُ اسان ڏنهن، ڏينهن گهٽا چولائين
٤. اچون اچون تون چونہ اچين تو، محرم راز رَلائين
٥. نانءُ الله جي يار **سچوءَ** ڪي، مُحبن سانڻ ملائين

ڪافي پيلو ٩٥٥

ٻول ٻکي پرديسيڙا وي تون
کهڙي ديسؤن آوندئين

١. هٿ وچ مُرلي پيرين گهنگهرو
گـلـي گـلـي وو بـجاونـدئين
٢. اُتـون آيـاهـين پـيـرون لـنـگـڙا
اتـان تـہ پـانءُ پـريـاونـدئـين
٣. جڏهان تون آيون ڍوني محل وچ
تڏهان تون ڪيا ڪجهہ ڪاوندئين
٤. جڏهـان تـون آيـون پـالاپڻ وچ
هـر ڪـسـي نـون پـاونـدئـين
٥. جڏهان تون آيون مد گهر ديوچ
عــادانـــت پُل جاونـــدئـــين
٦. لالا مـوهـن لـج نـهـين آونـدئـي
ذرا نــهــين شــرمــاونـدئــين
٧. **سچو** ذات صـــفـــات دي وچ
ســهــجؤن آءُ ســمــاونــدئـين

ڪافي پيلو ٩٥٦

سانون لايوَ تار ڍوليا، تيري ننگ دي رهسان
١. ڪـڙي ڪـڙي ويـڪـان مـئين، تـيـڏڙيـان راهـان ڍولـيـا
قــابــو ڪــيــتــوئــي ســاڏيــان بــيــان ڪُل واهــان ڍولــيــا
اڱڻ تـــون آويـــن ســـاڏي، رونـــدان زارو زار ڍولـــيـــا
٢. تـو بـن مـانـدي ٿـيـان سـاري سـاري ريـنـان ڍولـيـا
نـمـاڻـيـان دي سـڪـنـديـان سـدا تـون بـنـا نـيـنـان ڍولـيـا
مــهــر پــويــئــي ســهــڻــا آويــن ڪــنــهــن وار ڍولــيــا
٣. پُڄ آنـــدا رانـــجـــهـــا راڄ بـــابـــاڻـــا
سُنــهــن الله دي هــي مــيــڪــون بــهــون مــن ڀــاڻــا

سڀ وي سياليان وچون نہ ڪيتس هير شڪار ڍوليا
۴. اهين جوڳي جيها مئين تا ڪوئي نہ ڏٺا ڍوليا
هُڻ تا مايو مئيڪون ڀهون لڳا مٺا ڍوليا
عشق دي خواهش ويڪو، ڇوڙيس تخت هزار ڍوليا
۵. اساڏڙي ڦيرڙا پاوندا ڍوليا
درد فراق ڪنون ونجهلي وڄاوندا ڍوليا
انهان دي آوازان اسان نون ڪيتا بيقرار ڍوليا
٦. أهين ديان خبران آکان مئين ڪهنون ڍوليا
چيتڪ لايئي سهڻا آڻ ڪي مينون ڍوليا
هِڪ واري هر ڪوئي مردا **سچو** بارو بار ڍوليا

ريختو پيلو ۹۵۷

مجھ کوں اس حسن تیرے، یار جو دیوان کیا
جادوسے چشم تیرے، مجھ کوں مستان کیا
میں کوں دیوانگی ہوئی، دیکھ بسیہر کالے
تیرے زلف پریشان مجھ کوں پریشان کیا
۲۔ سوں فوج حسن کی ہر دم
سارے دن نہ عالم سارے کوں حیران کیا
۳۔ تیزی کی سجن، جن کوں لگی
پکی کوں اس برہے بیران کیا
۴۔ ایک نگھ سے نی، سچُو کی دل جان
تیرے ابرو مژگان کیا

ڪافي پيلو ٩٥٨

عاشق ڏسڻ ۾ آيو محبوب گل سناسي
عبرت عجب عجائب اسرار رنگ عباسي
١. بر هي جي اک ببيني ڪائي مثال چيني
توڙي رنگؤن رنگيني، چينيءَ جي مٽ نه ڪاسي
٢. گل آب جاءِ جاتي، محبوب راز تاتي
عاشق ڏسڻ کؤن ڪاتي، رهندو پتنگ پياسي
٣. صورت ۾ جاءِ دم جي، دم ري نه صورت ڪم جي
دم ۾ جا لذت غم جي، وه واه ڳالهه خاصي
٤. ابليس جي وڏائي، هر ساس تي سوائي
جيوڻ ته دم پلائي، نه ته تحت نحس ناسي
٥. ثابت **سچل** سچا ري، يارن جي ياد ياري
وحدت جنين وساري، تن تن مٿي اٽاسي

ڪافي پيلو ٩٥٩

ڏاڍا جو لڳڙا فراق، دانيان وي،
بار بره دا يارا
١. اڱڻ اساڏي آوين پيارا وي
ناته مران مشتاق
٢. اندر تون هين ٻاهر تون هين
پهرين هر پوشاڪ
٣. **سچو** هيئي تيڏي ڏيکڻ دا
اکيان کُون اشتياق

داستان تيرهون سسئي ۽ ڪوهياري جي ڪافين جو

ڪافي سسئي ٩٦٠

گـــولـــن جي آءُ گـــولـــي
ٻـــاروچاڻـــي ذات جـــي
١. سمجهي سگهان ڪينڪي
اي ٻـــاروچي جي ٻـــولـــي
٢. عـبـث آءُ ٻـي نـاهـيـان
ڳالهہ ڪيس ڪنهن ڳولي
٣. ڪري ڪوهيارل ويو
هـيـنـئـڙي انـدر هـولـي
۴. روئـي اُنـهـن واسـطـي
چڪ ڪـيـم هـي چولـي
۵. ڏسـان اڪـڙيـن سـين
ٻـاروچاڻـي تـولـي
٦. **سچو** صدقـي تـن تـؤن
جنـد جهين هـت گـهولي

ڪافي سسئي٩٦١

يار لڳي آءُ هلندي توسان وو، رهنديس ڪيئن ٻنيور ۾
١. پاءِ رڪاب پرين جي، هئي هئي هاريون هوسان
٢. پـــائـــي مُنـــدڙان پُور مـــؤن، راه تـــي روســـان
٣. اوهان ٻاجهون سپرين! چاهي منهنجو لوءَ سان
۴. سُورن سِهـرا سر تـي، پاروُن تـنـهـنجي پوسـان
۵. **سچو** سـاعـت نـہ رهـي، دم ٻـاجهـون دوسـان

ڪافي سسئي ٩٦٢

ڪــر پــاڻ ڪــي ســجود
تـون آهين جاءِ سـجود جي
١. تـون هين عـابد آهـين
تـــون هـــين مـــعـــبـــود
٢. هـيڏي هوڏي نـہ ڏسين
تـونمـڙيـوئـي مـقـصـود
۴. **سچو** سمجهہ ڳالهڙي
مُحـــب آهـــي مـــؤجود

ڪافي سسئي ٩٦٣

گـــولـــي جي گـــفـــتـــار
ٻُڌيــوَ پــاروچن ۾ ڪــا
١. ڪُتـاڪـان قـريـب جا
هـيـنـئـڙي مـنـجهہ هـزار
٢. آءُ پـيـادي نـا پـچان
ســـارو ســـــات سُوار
٣. انــهــن ڪــارڻ آئــيــو
روئـــــــــــــڻ زارو زار
۴. لذم پـيـر پـنـهون ۽ جو
مــنــجهــؤن گــرد غـبــار
۵. اچي شـال پـنـيـور ۾
پـــاروچو پـــيـــهـــار
٦. پاڻؤن پاڻهي پانهنجي
دوســـت نـــہ ڪـجو ڏار
٧. ڪـن **سچوءَ** ڏي سچ جي
مـنـجهؤن نـيـنـهـن نـهـار

ڪافي سسئيَ ٩٦٤

هُوان پـــاروچي نـــال وو نـــال
پـلـڪ نـه پري پـريـن ڪـؤن
١. ورهـــيـــه ويـــڙم گـــذري
هَي هَي هـهـڙي حـال وو حـال
٢. سـاجن تـنـهـنـجي سـور جي
ڪريان ڪنهن سان ڳالهه وو ڳالهه
٣. تـــي گـذاريـان ڏيـنــهــڙا
تـنـهـنـجي خاص خيال وو خيـال
٤. پُـنـيءَ لـڳل پـانــهـنـجي
پـنـهـون سـائـي پـال وو پـال
٥. سـاه **سچوءَ** جو صدقي آهي
أتـــــــــــون آل وو آل

ڪافي سسئي ٩٦٥

نينهن نهوڙي آهيان، هاڻي جيڏيون! ڪاڏي وڃان
١. پـنـڌ پـري تـيـو پـريـن جو، عـشـق ألاريـو اڃان
٢. ڪـتـڻ وتـڻ نـه تـئـي، چرخو ڦـيـرائـي پـڃان
٣. پـريـن لايـون پـٺ ۾، عـشـق سـنـديـون سـي جـنـجان
٤. مـوتـڻ واري ڪـذهـين **سچو**، نـه مـصـلـحـت مـڃان

ڪافي سسئي ٩٦٦

سـڱـهـڙو لـهـج سـنـيـال
هـادي! هـن جي حـال جي

١. ڪوته ڪريو قال ڪي
آٽـــــي ۾ احـــــوال
٢. سگهو مونجھ سپرين!
توريءَ ڪيم ڪشال
٣. فنا ڪريو فراق ڪي
ويجهو ڪريو وصال
٤. گهٽا لايوَ ڏينهڙا
ماريس هن مثال
٥. اوهان ٻاجهون سپرين!
هـهـڙا تيـڙم حال
٦. اگڻ هن جي آءُ تون
سچو مَـــجُ ســـوال

ڪافي سسئي ٩٦٧

ٻاروچا ميان هيئن نہ ڇڏيو هي، نيو نماڻي ساڻ
١. سُڌِ تهنڪي سوز انهيءَ جي، جنهن لڳو ٻاروچاڻو ٻاڻ
٢. ٻانهي گولي تانهنجي، پنهُون پاڻ سڃاڻ
٣. پرين! ڏسج پاڻ ڏي، آهيان آءُ اڄاڻ
٤. بخش سچوءَ کي سپرين! سندو نينهن نياڻ

ڪافي سسئي٩٦٨

هيءَ نماڻي نال
نجو اداڙي اونيو
١. هيءَ ڪميٽي ڪوڙي
بره ڪئي بيحال

٢. پئي ايندي آنهنجي
جيهي تيهي حال
٣. پرين نيندا پاڻ سان
پلا پنهنجي پال
٤. اوهان ٻاجهون سپرين!
جيئڻ آهي جنجال
٥. ٻاروچا تا ٻاجهہ پئي
سچو سگ سنيال

ڪافي سسئي ٩٦٩

ٻاروچا پئي ٻاجهہ، چپر هُن کي هيئن نہ ڇڏيجو
١. مهر نہ لاهيو مُون پرين! مٿان هن محتاج
٢. آهي هن عاجز جي، توتي لالن لاج
٣. هيءُ پنيءَ پئي تنهنجي، منجهؤن ساري راج
٤. ڳچيءَ پائي ڪپڙو، ات ڪريان ايلاج
٥. ٿي پورهايت ڪيچ ۾، ڪندين هزارين هاج
٦. اوهانجي تہ اچڻ لئي، **سچو** وجهي ٿو واجهہ

ڪافي سسئي ٩٧٠

يار تئيڪون اسان ڏنهن آوٽا
ول نهين پيچي ووني جاوٽا
١. ڳالهين نہ لڳين لوڪ دي، عشق اساڏڙا چاوٽا
٢. جي تون عاشق نانءُ اساڏيدا، خون جگر دا ڪاوٽا

۳. هڪ خيال ذرين وو دل تي، غير خيال اُڏاوٽا
۴. سانپ **سچو** ري سور اساڏا، ڳلي ڳلي نهين ڳاوٽا

ڪافي سسئي ۹۷۱

ساري ڏيهہ نہ ڏي ڙي، پانهنجي دل سمجهہ سنڀالين
۱. ڳالهہ پڇين جي پرين جي، حرف حال ٿي جا هي ڙي
۲. اڃل نہ تکر پتر جان، نينهن پاڻ ٿي سان ني ڙي
۳. هاريون انهيءَ حال جو، قرب سڃاڻي ڪي ڙي
۴. پاڻهين آهن پڌرا، **سچو** سالڪ سي ڙي

ڪافي سسئي ۹۷۲

توريءَ ڳالهڙيون، ڪنهن سان ڪنديس آءٌ ور واڳ ورائي
۱. وات نہ وندر جي لهان، وڌيس مُونجهہ مُنجهائي
۲. سڪ تنهنجي سپرين! ڏونگر تي ڏورائي
۳. هيڪلڙي هيءَ حب ۾، والي ورهُ وسائي
۴. طعنن شهر پنيور جي، وڌم تن تپائي
۵. جيهو تيهو سپرين! **سچو** سندن سڏائي

ڪافي سسئي ۹۷۳

شوريدن ڪوُن حال، پڇج وچي پوءِ هُوءَ ۾
۱. مجلس وچج اُن جي، تا ڏسني خاص خيال
۲. آگهہ لهج اُن حي، تا تو وڻ تڻ آه وصال
۳. ورق وسارج وچ جا، تا فارغ ٿئين في الحال
۴. عقل اُڇلج آب ۾، تا بره ڪرئي بيحال
۵. جي تون وسهين ويسلا، هي **سچوءَ** سچ سوال

ڪافي سسئي ٩٧٤

ٻانهن جي آءٌ ٻانهي، آهيان ٻاروچي جي ذات جي

١. ڪيم جهليو مُون جيڏيون! دوسن جي ديواني آهيان

٢. آءٌ ڪنيزڪ مُلهه خريدڻ، شاهن جي ڪا شاني آهيان

٣. انن اونارن تؤن، ڪوڙيون آءٌ قرباني آهيان

٤. جي مون پڇو جيڏيون! سُورن ۾ ساماڻي آهيان

٥. پڇو **سچوءَ** ڪؤن سرتيون! مُحبن جي مستاني آهيان

ڪافي سسئي٩٧٥

اِهين سئنسار ۾ يار تماشا وو ڏيکڻ آيا هي

١. رنگاَ رنگ وچ يار پياري، عجب جيها رنگ لايا هي

٢. انوري سهيان جُهمر مارون، اڄ سارا ڪم سجايا هي

٣. لک لک قيريان دلبر ڏيندا، ناچو ناچ نچايا هي

٤. بيرنگي لهين رنگ دي اندر، **سچو** آپ رَلايا هي

ڪافي سسئي ٩٧٦

پنهنجو ڪيو هي تا پنهنجو ڪيو، مونکي يار پُنهڻ ڪوني

١. دوست گڏيو دلجاءِ تي، وڇؤن سارو وڇوڙو ويو

٢. آڌر تي ارواح ڪي جيڏيون، ڙي، منهنجو جيئڙوجيو

٣. رهجي اڇي يار سان، ڏاهيون اهو ڏسڙو ڏيو

٤. اگڻ آسروند جي اڇي ميان! لالن پاتو ليو

٥. ساه **سچوءَ** جو سرتيون! نيڻن سندي ناز نيو

ڪافي سسئي٩٧٧

هِتؤن اُٿي تنهنجا هوت ويا، تون تا پي نہ ڪوشش ڪرين

١. [illegible] تون نہ ڪٽين، ٻُڏيون سي ڳالهيون ڪرين

۲. تـوکـي تـا تـرسـائـيـو، پـاڇاڻـي پـنـڌ پـريـن
۳. اتـي کـر پـنـڌ پـهـاڙ جا، مـتـان تـون پـوئـتـي وريـن
۴. **سچو** پُڇج سـپـريـن مـيـان! مـتـان تـون تـا نـهـريـن

ڪافي سسئي۹۷۸

گولي مان سڏين، اُنهن جي ني آهيان جيڏيون ري
۱. پـکـا پـکـن سـامـهـون، وري مـان اڏيـن
۲. آريـجا عـاجز کـي، ڇپـر تـانـ ڇڏيـن
۳. پـاروچا تـا پـاجهـ پـئـي، گـولـي سـاڻ گـڏيـن
۴. هُون هـمـيـشـه مُون پـريـن، لحـظي تـا نـ لـڏيـن
۵. اصـل لاکـون آهـيـان، هُـهـين آءُ هـڏيـن
۶. اَڻ مُلـهـ پـانـهـون آهـيـئـي، **سچو** پـاڻ سـنـديـن

ڪافي سسئي ۹۷۹

تـيـڏي نـيـٽـانـدي نـاز، مـاري وي پـيـارا
مـئـين ڳـئـي، دل هـٽ نـهـين مـيـڏي
۱. سر عشـاقـاندي سـتـان ڏيـنـديـان، چشـمـان بـحري بـاز
۲. پـانـهـون بـڌ کـر در تـسـاڏي، کـرن نـوڙت نـيـاز
۳. دردمنديان ديان دلين لُتيـنديان، تيـڏيان اکيان دا اغماز
۴. اکـين سـاڏيـان سـڻ **سچو** ري، شـوقـي هِن شـهـبـاز

ڪافي سسئي ۹۸۰

پرين پرديسي، وو مولي ملايا سانون
۱. جڏهان تـڏهان وي اسان نماٽيان نون، نال ڪائي نيسي
۲. ويـڙهـي اسـاڏي هـوون سـدائـين، ول پـڇي هـويـسـي
۳. لـک دلاسـي حـال اسـاڏا، ڏيـک نـمـاٽـيـان ڏيـسـي
۴. سـگ **سچو** هي وو در جهنيـدا، پـيرين انـهـانـدي پـيـسـي

ريختو سسئي ٩٨١

آئــو ســنــورے يـــارو،ہـــے عشــق انتــظـــاری
آرام نہیں گھـڑی کـــا، ہــے بہــت بــے قـــراری
۱۔ہــے زار زار رونـــا، یہــی کـــام عـــاشـقــوں کـــا
گـــاری ســـے گـــل پـــائیگــی اور عـــجـز نیـــاز زاری
۲۔کیـــا خـــویـــش کیا قبیلے،سب سوں جدا ہوا ہے
عـــاشـــق اٹھـــائـــی ســر پر، بـــرہے کـــا بـــار بـــاری
۳۔ یہی ہاتــھ سب صنم کے چُھٹ کے خدنگ خونی
عـــاشـــق کـــوں آ لـــگـــا ہے،نـا گـــہ گلے کـــا کـــاری
۴۔ شـــاه عشـــق چـڑہـا ہے،آءُ دیکــھ سچُو تـماشے
اس عـــقـــل دیـــکھـنــے ســے،ایک بـــار ہـــے فـــراری

ريختو سسئي ٩٨٢

اس درد ســوں رے تـــجـــھ کـــوں،ســاری خبـر پـڑیـگـــا
دم عشـــق ســـوں رے عـــاشـــق،سـولـی اوپر چـڑھیـگـــا
دیـــکـــھ حُســـن عـــاشـــقـاں کـــوں،دیـوانگـی جو ہـوتی
یہـــی پیــچ زلف کـــے میں،دل عشـــق ســـے اڑیـگـــا
۲۔ شـــاه حســـن چـــڑہـــا ہـــے،نـــازوں کـــے فـوج سیتے
غـــمـزے کـــا وه کـــٹك کـــر،عـــاشـق سے اب لـڑیـگـــا
۳۔ بـــرہـــے کـــا بـــادشـــاه جـــب،دل پـــر مـکـــان کیتـا
اســـلام کـــفــر کـــو تـــب،یـــه تـــاب ســے تـڑیـگـــا
۴۔ نیـنـــاں کـــے دیـکـھنـــے ســـے،آہـــو خـــراب ہـوتـــا
کیـــا چـنـدر کیـــا ستـــارے کـــوزش ســچُـو کـــریـگـــا

ڪافي سسئي ٩٨٣

مونکي ماريو مونجهاري، ووءِ ووءِ سانگي مون سيئي ڪيا

١. سوز تنهنجو سپرين! هت ڪُوڪان ٿو ڪاري

٢. انهيءَ پاجهون سرتيون! هي گوندر گذاري

٣. ڏاڍي ذات جتن جي، جي عاشق ويا آزاري

٤. وندر جي تہ وٽن ۾، ٿي ڪيچي نهاري

٥. **سچو** سپرين ڪي، تون ويهہ نہ وساري

ڪافي سسئي ٩٨٤

ڪنهن لڳ ڏونگر ڏوريان، جيڏيون ري!

مُحب آهي منهنجي من، ميان

١. وفي انفسڪم افلا تُبصرون، ڪاڪيون! ڪجو هي ڪن

٢. اسين تو سان پرين تون ڦولين، اولانيا هي اچن

٣. پاڻ سنيالج پانهنجو، پرين ائين چون

٤. اهڙي اوڏائي ۾، ورهي مينهن وسن

٥. **سچو** سيئي پري پيا، جُدا چاتو جن

ڪافي سسئي ٩٨٥

يار ٻيلي ري، متان مونکي هت ڇڏين
١. هيءَ نماڻي عشق اوهان سان
هي مُحب ميلي ڙي پاڻ غريب سان گڏين
٢. ڪنهن در ڏينديس دانهن پيارا
پُورن ٻيلي ڙي آڻي پڪا اوري اڏين
٣. لهه **سچوءَ** جي وو سُدِ سجڻ سائين سويلي ڙي
يار ايندين تون ڪڏين

ڪافي سسئي ٩٨٦

نانَونِ حق ڇپايو، ٻلو جيڏيون! وو هوءِ هوءِ هوءِ
١. هينئڙي ڪي حيرت يار وي، آهي اُهائي، وي ميان لهرن بحر لنگهايو
٢. هينئڙي سان لائن يار وي، رمز اِهائي، هاديءَ هيئن سمجهايو
٣. جان جسم جي يار وي، ڏئي ڏيکاري. لڪ لڪوٽي ٿي آيو
٤. رنگ برنگ ۾ يار وي طرحين طرحين، يار **سچوءَ** رنگ لايو

ڪافي سسئي ٩٨٧

پرين منهنجي اڱڻ الله توڪي آڻيندو
١. اڄڻ سندي انجي ٿينديون واڌايون، جڳ مبارڪ ڏيندو
٢. وري وسائج پنهنجون جايون، ٽورو مون تي لک ٿيندو
٣. ٻلو پنهنجا هنڙا ڪري ٻلايون، لڱين مون لائيندو

۴. خبران ڪين جون اسانڏي آيون، توڪي پرين ساڻ نيندو
۵. ويو فراق فنا ٿي، وصل ٿيون وايون، **سچو** نانءُ سڏيندو

ڪافي سسئي ۹۸۸

وري آءُ وطن، منهنجا ساريو نيڻ سڪن
موت سلامت سپرين!
۱. اڪڙيون اوهيڙا ڪري، وات ڏسيو ونجهلن
۲. پرين پرديسن لاءِ، جهوريءَ نيڻ جهڄن
۳. عمر اباڻي پار ڏي، وڄون ٿيون چمڪن
۴. ميڙائي جا مينهڙا، ويجهو شال وسن
۵. اَلهہ آندا مُون پرين! دارو درد مندن
۶. **سچل** سِڪ سبيل ٿي، پارؤن جا پرين

ڪافي سسئي ۹۸۹

منهنجو سگَ نہ سياپو، ڪاڪيون! ڪيچ ڏٺين سان
۱. هتؤن هلي اتهين، آءُ ڪنديس ڙي ڪاپو
۲. ٻانهي خان ٻروچ جي، تيس لاهي لاڳاپو
۳. شال نہ ڏکيءَ ڪي ڏين، ڪنهن ڏوهؤن ڏوراپو
۴. جيڏيون هِن مئي جو، آهي جانب جياپو
۵. **سچو** سڄڻ سان ڪندو، منهنجو مولي ميلاپو

ڪافي سسئي ۹۹۰

رويو حال چوان، الله جي اوني آيم اوڏاهون
۱. پايو پاند ٻچيءَ ۾، آءُ پيرين تن پوان
۲. سرتيون! انهيءَ سوز جي، ناهي سُدِ اوهان

۳. سـڪـن مـٽـي ڪـيـنـڪـي، آءُ مـتـيـان سـور سـنـوان
۴. سـڄڻ سـڄڻ ٿـي ڪـريـان، ڀيون لاتيون ڪين لـوان
۵. جوش تـهـين جا جان ۾، مـونـڪـي آهـن نِت نـوان
٦. **سچو** اڪـڙيـن مـان ٿـيـا، ريـلا رت روان

ڪافي سسئي ۱ ۹ ۹

تئيڪون اسان ڏهون آوٽا، جاني ول نہ جاوٽا
۱. اسـان اُتـون دلـبـر سـائـين، ڀـلا چت نـہ چاوٽـا
۲. تيڏي طرفؤن طعني تهمت، ميڏي دلڪون ڀـاوٽـا
۳. نـانءُ تـسـاڏا راتـو ڏيـنـهـان، ڳلـي ڳلـي وچ ڳاوٽـا
۴. ڏونـهـين جڳ وچ تـيـڏا دلـبـر، سـانـون درس پـاوٽـا
۵. سـر افـرازي اهـا **سچو** ڪـون، تـيـڏا مـهـٽـا لاوٽـا

ڪافي سسئي ۲ ۹ ۹

هيڏي اڄڻ جي آهہ ڙي، ڀانڌي يار پرين ڪي
۱. پـريـان ري پـرديـس ۾، آهـي اسـان هـاءِ هـاءِ ڙي
۲. وهـڻ ڪـارڻ يـار سـڄڻ جي، جي ۾ جوڙيم جاءِ ڙي
۳. پـوتـيـون هِت پـتـايـان، لـڪـين لالـن لاءِ ڙي
۴. سـڪ سـڄڻ جي سـاه ۾، سـاتـي تـانـہ سـمـاءِ ڙي
۵. سـدا **سچوءَ** ڪـي آهـيـئـي، دوسـتـن جي واءِ واءِ ڙي

ڪافي سسئي ۳ ۹ ۹

توڏي هُين ڪا تياري، اجهي اڄ سي ايندئي ميان!
۱. رڪج وڏو آسرو جي تون محب ماري، اُهي نال نہ نيندئي ميان
۲. اڄي اڳڻ تانهنجي ڏيندئي سي دلداري، سنوان طالع ٿيندئي ميان

٣. وٺي گهٽي يار کي زور نہ زياده زاري، وري ڀوءِ نہ ويندئي ميان
٤. آهي هٿ حبيب جي، ڳالهہ **سچوءَ** جي ساري، توکي ڏاڻ سي ڏيندئي ميان

ڪافي سسئي ٩٩٤

لٿي هلاڪي هاٿي، دوسبت وسي منهنجي ويڙهي
١. ڪوني ڪيوَ پانهنجو، پرين پاٽون چاٽي
٢. ناحق اوتيم هوت ريءَ، پنبڙين مؤن پاٽي
٣. سيئي آيا هُيس جنين لاءِ، جيڏيون ڙي جوڳياٽي
٤. وني وهاريئون ويجهڙو، **سچو** سو سگ سجاٽي

ڪافي سسئي ٩٩٥

مونکي مُرڪڻ سان تون ڪيئن ماري وئين
١. رکيُي پڇنديءَ پانهنجي، موني ڏوراپا ٿو منکي ڏئين
٢. آءٌ ايلازڻ دوست توئي کي، يار وجي اتي ياڪي ٿئين
٣. آءٌ مُئي تا گهوري جاني، سدائين سو تون تا جئين
٤. ڪهڙي ڳالهيؤن يار سڄڻ ريءَ، هيءَ نماڻي نال نہ نئين
٥. آهي **سچو** جيئن يار توئي سان، هُج تنهن سان تون بي تئين

ڪافي سسئي ٩٩٦

متان ڏوراپو ڪو ڏيو
ري ساٿيو! مونکي
١. هيءَ ڪنيزڪ مُلهہ خريدڻ
ڪين هٿؤن مون ٿيو
٢. حرف اسان تي آهي اصل ڪؤن
وقت ويسر يم ويو

۳. پـلـؤ پـائـي مـديـون
پيش پنهونءَ هي پيو
۴. **سچو** کـونـي پـانـهـنجو
پـاڻ قـريـبن کـيـو

ڪافي سسئي ۹۹۷

مُڪا دلاسا ڏيئي، ري سجن مونڏي صبح
۱. دوستن دلداريون ڏنيون، حال ڏسي تا هيئي
۲. پسي عيب اساهنجا، مهر پنهونءَ کي پيئي
۳. وريو ورق وصال جو، وائي هجر جي ويئي
۴. ماريون مُلاقات جا، وس ڪيا هُيمِ ڪيئي
۵. **سچو** سيئي آئيا، جيءَ گهريا هُيمِ جيئي

ڪافي سسئي۹۹۸

مونکي تنهنجو آءِ، اچڻ جو وڏو آسرو
۱. جوڙي چڏيم وو جائيون، ميان الله، لُون لُون ۾ تولاءِ
۲. اڱڻ آسروند جي ميان الله، پير مبارڪ پاءِ
۳. ڪڏهن ڪڏهن تو ڏسان ميان الله! توکي جاءِ بجاءِ
۴. تو گذاري گوندرين، ميان الله **سچو** تهنجي ساءِ

ڪافي سسئي ۹۹۹

آءِ ڪانگا ڪا ڪر ري مونسان هرهر پيو ڪر ري مِٺي ڳالهہ پرين جي
۱. ڏاها ڏنؤڪي وجي، اوهي پرين کهڙي پر ري
۲. ڪي حال پڇيائون هن جو، ڪا ڪندا ويچاريءَ ور ري
۳. محبن هي ميلاپ جي، ڪا ڪندين پيٽي پر ري

۴. آءٌ تـــوئـــي تـــؤن صـــدقـــي، هـــوئـــين دوســـتـــان در ري
۵. پـريـان سـنـدي پـار جي، آهـي سـڪ **سچوءَ** ڪـي سـر ري

ڪافي سسئي ۽ سارنگ ۱۰۰۰

اُهي ٻَرَيون ٻاروچا اڄ اڱڻ منـهنجي ايندا

۱. هيءَ شريڪت ڪا ڪندي اڙي سرتيون! سائن ساڻ
نـاهيان شـانيـاٽي تـن جي جان پـرجهـي ڏنـم پـاڻ
ٻـانـهـي ڪـري پـانـهـنجي اُهي صاحـب سڏيـنـدا
۲. اُتـئـي ويـنـي تـانـهـنجون هـن واتـين وروهـان
ڏيـن سـيـئـي سرتـيـون مـونـڪـي لـڪـين تـيـون لُوهـان
اهـــو اتـــم آســـرو گـــولـــي گـــڏيـــي گـــڏيـــنـــدا
۳. ڪيئن جون مونڪي خبران، آٽي پانڌيءَ پهچايون
هُيـون هـوتـن سـنـديـون هـيـڏي ورڻ جون وايـون
سچو جن جو آهـــين، ســـي ڇـن نـــه ڇڏيـــنـــدا

ڪافي سسئي ۽ سارنگ ۱۰۰۱

اُهي ڪاڪيون ڪوهيارا اڄ اڱڻ منهنجي آيا

۱. پـــيـــهـــي پـــاٽـــهـــين آئـــيـــا، جن ڏور تـــي ڏســـايـــو
هـــتـــؤن جنـين هـيـنـئـڙو، اديـون مـون تـي كـسـايـو
جنـجـي ڪـارڻ جيـڏيـون! مـون تـي پـانـڌي پـڄايـا
۲. هُيـــس جنـــين ڪـــاڻ آءٌ آيـــل اُبـــائـــون
دل ۾ دردمـــــــنـــــــديءَ جي وڏو وِرهُ وڌائـــــون
پـــوتـــيـــون پـــتـــايـــم جن لـــيءِ اوهـــي مـــولـــيءِ مـــلايـــا
۳. واعدا پـنـهـنجا سـرتـيـون! اُهي پـاٽـهـين پـاريـائـون
نمـــاٽـــيءَ جي نـــجهـــري اڄي پـــڪـــا اڏيـــائـــون

أنھن ڪارڻ ڪاڪيون! مون تي وره وسايا
۴. ڪرم ڪيائون پانھنجو ھاڻي حال ڏسي ھيئي
وائي فلڪ فراق جي، ھاڻي وچؤن ئي ويئي
سچو گڏيو سڄڻا، جنھن تي ڪانگ اُڏايا

ڪافي سسئي ۽ پيروي ١٠٠٢

ڪيچي ويڙم ڪالھ
آءُ تي وره وسايان
١. مانَ نماڻي ھُنِ جي
سگھي لھن سنڀال
٢. ڀينر آھِ ڀنيور ۾
جيڻ منجھ جنجال
٣. جن لئي ڏونگر ڏوريان
سيئي ڏسان شال
۴. آءُ ڀيادي نہ ڀچان
ڏاڍا ڪاف ڪشال
۵. مون جياريو جيڏيون
سندن خواب خيال
٦. ساڻ **سچوءَ** ڪن سپرين
ڀلائي جا ڀال

ڪافي سسئي ۱۰۰۳

پُڇيون ڪين پرين ميان! حال منهنجي جون خبران
ساتيوڙي پانڌ يوڙي

۱. آهي ڀاجهه ڀروچ کي، مٿي معذورن ميان
۲. ساه سڪي تو جن لئي، سي مُون کي سارن ميان
۳. هِن دم دلاسا ڏنا، سرتيون! ساتيڙن ميان
۴. تون هِت کهڙي ڳالهه ۾، تو هُتِ ياد ڪرن
۵. تون جنين جي آسري، سي توکاء ڇڏن
۶. **سچو** سنگت پانهنجي، مانَ غريب گڏن

ڪافي سسئي ۱۰۰۴

ڪجو ائين ويساه، سرتيون! منهنجي ڳالهه سچيء تي

۱. آيو ڪنهن تا ڳالهه ڪؤن، شُهدائي ۾ شاهه
۲. لذم هڙي هوت جو، ريجهائي مؤن راهُ
۳. جوئي هدايت ۾، سوئي آهي گمراه
۴. احمد ص علي ع هڪڙو، آهي پاڻ الله
۵. ساڳين اَتوَ پاڻ، سو چئو جو ارواح
۶. **سچو** سچيء ڳالهه ۾، ڪهڙو ڪيم گناه

ڪافي سسئي ۱۰۰۵

آءُ هلي ڏس حال، منهنجو ڀاروچا ڙي ميان

۱. راتو ڏينهان رُوح ۾، تنهنجو خاص خيال
۲. اوهان ڀاجهؤن سپرين، ساعت ڀايان سال
۳. مون تا نماڻيءَ سان، ڪر پلائي پال
۴. سارڻ سِڪڻ آنجو، مونکي مِلڪ آئون مال
۵. مرشد سارو مجيو، **سچوءَ** جو ٻــــ سُوال

ڪافي سسئي ١٠٠٦

اِهو ڏاهيون ڏَسُ آهِ، سانول اِتي وسي ٿو
١. ڦولي لهج پاڻ مؤن، پري نہ پيرا پاءِ
٢. دائم آهي دوست جي، تنهنجي جيءَ ۾ جاءِ
٣. ڪنهنجي ڪارڻ ٿي ڪرين، هاري ري هاءِ هاءِ
٤. سوئي ڏسندڙ سُندڙ، پاڻئين ڳالهيون ڳاءِ
٥. سارا ڏونگر ڏورئين، ڪاڪي ڙي ڪنهن لاءِ
٦. **سچو** اوڏو ساه ڪؤن، ڪير چوي ٿا ناهِ

ڪافي سسئي ١٠٠٧

وڃي ڪا منت ڪري، منهنجي يار ڪي وو
١. هوءِ سدائين ساڻ مون، پرين نہ وڃ پري
٢. حال نماڻيءَ جو ڏسي، وري سو پوءِ وري
٣. وني ڪا دامن دوست جي، اکين تا آب ڀري
٤. ساريو توکي سپرين! هِت مريض مري
٥. رُسنِ نہ تن سان جن ريءِ، **سچو** نہ ساه سري

ڪافي سسئي ١٠٠٨

جو تو ڳولين يار، سو تا تو ۾ آءِ
١. ڏونگر ڪيڏا ڏورئين، چؤ تون ڪني لاءِ
٢. هيڏي هوڏي نہ وڃين، پاڻ ئي ۾ مُنهن پاءِ
٣. دل واري خاني ۾، سندي جانب جاءِ
٤. اهڙي اوڏائي جي، **سچو** ڪل نہ ڪاءِ

ڪافي سسئي ١٠٠٩

مونڏي واڳ ورائيندا، سرتيون! سگهڙا ٻيليڙا ڪوهيارا
١. پڪا پڪن سامهون، اوري آٿي آڏيندا
٢. پينر هن پنيور جا، وري پاڻ وسائيندا

۳. سيئي ڏسنديون سرتيون! روندا هوت ڪلائيندا
۴. پاڇاٽي جا پاٽهين، پڪا پاڻ پچائيندا
۵. سور **سچو** ري هوت سان هي غريب گذائيندا

ڪافي سسئي ۱۰۱۰

ڏونگر چو تو ڏکائين، پير پيادين جا ميان

۱. پنڌ ڪرن جي هوت پنهونءَ ڏي، تن چو روهه رهائين
۲. اهو ڏوراپو تيندئي اوڏاهين، چو طالب تو ترسائين
۳. هيئن تو گهرجي عاشقن سان، ميان ڪا مدد ڪرائين
۴. سمجهي ڏسج ساڻ ڏکوين، پانهڻ ڪيئن تو پائين
۵. هُو جي منجهن اڇي توئي ۾، سي هوتن ڏانهن هلائين
۶. ڪر ڪو تورو سگ **سچوءَ** سان، مُحبن ساڻ ملائين

ڪافي سسئي ۱۰۱۱

مونکي آڏر ڏي، ميان! سهڻا ساٿيڙا ڙي

۱. وڃي چئج پرين کي، حال منهنجو هي ڙي
۲. پريان سندي پار ڏي، قاصد اڇن ڪي ڙي
۳. واعدا پارج پانهنجا جاني ڪيڙئي جي ڙي
۴. هو جي ڪيوَ ٻالهڙيون، ساه نہ وسرن سي ڙي
۵. سچو سنگت پانهنجي، نانوُ ڏٽي جي ني ڙي

ڪافي سسئي ۱۰۱۲

ڪالهہ قاصد اوڏاهون آيا، جاني ايندئي اڄ جائي

۱. اسين تا اوڏاهون اڄ آيا سي، هُئن اڇڻ جا سعيا، ڪيچ هُئي هي وائي
۲. سڪين سارين وو جن کي ميان والي پوءِ ورايا، اڇي تيندئي ڏک پائي
۳. ڏينهن گهٽا تو وو هوت پنهون ري، ورهي مينهن وسايا، آئي اوڏاهون واڏائي
۴. اجهي ايندئي وو سپرين! ميان ڏينهن گهٽا جن لايا، ڪل نہ پوندئي ڪائي
۵. **سچو** سڪندي وو سال ٿيا، ميان ڏکيا مُون ڏينهن لنگهايا، وڃي هي عُمر اجائي

ڪافي سسئي ١٠١٣

مونکي آڏر ڏيجو، سڪئو ساٿيڙو پسان

١. اڱڻ آسروند جي، ڀَلي پريجو
٢. مُئي ڇو نہ جياريو، اوهين الله لڳ اچيجو
٣. ڪڏهن ايندم سپرين، ڪو چڱو سُڀ چئيجو
٤. سڪان ساريان جن کي، سي گولي ساڻ گڏيجو
٥. پڪا پکن سامهان، اوڏا آئي اڏيجو
٦. **سچو** سنگت پانهنجي، سائين لڳ سڏيجو

ڪافي سسئي ١٠١٤

گهوري جاني ري جدائي، گڏ گهاريون، هوءِ هوءِ هوءِ

١. معلوم توکي مُون پرين! سائين سا ڳالهہ سيائي
٢. شال ڪنن سان نہ سُڻان، آءُ تنهنجي وڃڻ جي وائي
٣. توسان چنڻ ڪاڻ تا، يار نہ مُون لڙه لائي
٤. ٻن وڇوڙي جي شاهي دلبر! ورسان گڏ گدائي
٥. ساڻ **سچو** هوءِ ميان سپرين! سائين تون گڏ سدائي

ڪافي سسئي ١٠١٥

مونکي مُحب ويو ماري، ڪنهن دَرِ ڏيان دانهڙي

١. سوز تنهنجو سپرين! ڪُوڪان ٿو ڪاري
٢. هوت نماڻي هِن کي، ويهہ نہ وساري
٣. نيو پورهيت پاڻ سان، پنهنجي ڪڍ قطاري
٤. ويو ٻاروچو نڪري، عاشق هي آزاري
٥. راتو ڏينهان سپرين! **سچو** سگ سنياري

ڪافي سسئي ١٠١٦

مونکي دوست ڏنيون دلداريون
جيس آءُ تا ني وو جيڏيون
١. پـاجهـ پـاروچا تـو پـوي
سٽي ضعيف جون زاريـون
٢. سـنـيـون سيـئـي سـچڻـن
عــاجز جون آريــــون
٣. لتـــا فـــلـــڪ فـــراق جا
آءُ تـــا گـــڏ گـــذاريـــون
٤. تـــوڪـــي تـــا تـــر جيـــترو
وار نـــــ وســـاريـــون
٥. ســـيـــئـــي **سچو** آئـــيـــا
جن لـئـي جهُونـگـاريـون

ڪافي سسئي ١٠١٧

هـــوت اوهـــان تـــي آهـــي
نـــنـــگ نمـــاڻـــي جو
١. هيءَ ڪنيزڪ مُلهہ خريدڻ
سـگ تـي ڪـو سـاهـي
٢. جيئن هلايو تيئن هلان ٿي
ڏور وڏي تـــو ڏاهـــي
٣. هي پاڄاڻي پرين سا پرتيو
بـاب سـنـديـؤ تـوڙي نـاهـي
٤. ســاه **سچوءَ** جو، در تنهنجي ڏنهن
هـــڏ نـــ آســـر لاهـــي

ڪافي سسئي ١٠١٨

ڪنهن حال چوان هي
اديون ڙي واويلا وو
١. ڏيرن ڏئي ڇڏيا
موتي سُور نوان هي
٢. مهٽا محبوب جا ڏنا
پاڻ اوهان هي
٣. سڪن اُتي سرتيون!
ڏيان نہ سُور سَنوان هي

ڪافي سسئي ١٠١٩

ڳالهيون ڳڻ تنهنجا يار، سڄڻ مونکي روز رُوارن ٿا
١. سر تي سوز فراق جا باري چاڙهيئي بار، سڄڻ ايڏنهن نيڻ نهارن ٿا
٢. منهنجو اندر اڌ ڪيو، جانب تهنجي جار، سڄڻ! مونکي ماٿا تنهنجا مارن ٿا
٣. پرين پاڙج پانهنجا جي ڪيڙئي قول قرار، سڄڻ منهنجو جِيءُ جيارن ٿا
٤. ماٿهو شهر ڀنڀور جا، مهٽا لک هزار، سڄڻ مونکي ڏيهہ ڪوُن ڏيارن ٿا
٥. قاصد چَون وو ڪيچ جا، تو هت سار سنيار، سڄڻ توکي **سچو** پاڻ سنيارن ٿا

ڪافي سسئي ١٠٢٠

هوت ڀاڄهون هِت هُوان، ڪهڙي طرح جيڏيون!

١. ماريون محبوبن جي، روئي ساريون سارُوان

٢. ڪوڙين قرباني ٿيان، ساڄن ايندو سُئان

٣. ....

٤. ....

ڪافي سسئي ١٠٢١

پاڻ ڪي يار نہ چاتوم، پينر ڀُلي آهيان

١. ڀُڏيس ڀيائي ۾ جو، پاڻ نہ سڃاتوم

٢. موڪائي جي مُونجهہ ۾، تي ورِهُ وسايوم

٣. اُتڻ وِهڻ پانهنجو، هي پينر تي پا؛ يوم

٤. خاص مُناري خاڪ جي، سو سرتيون سمايوم

٥. ڏسڻ ڀُڏڻ هڪڙو، هي ڪاڏنهن الايوم

٦. ينطق واري رمز ۾، هِيءُ سِرُ سلايوم

٧. نالو آدم جو رکي، هِن حيرت هلايوم

٨. نانوَنِ منجهؤن نانهہ ٿي، هت **سچو** تي آيوم

ڪافي سسئي ١٠٢٢

هلان پنهل توساڻ، ساڻ هلي تنهنجي گولي ٿي گذاريندي س

١. چلي پينيون چيرين، سنگت تہ توئي ساڻ

٢. ڪوجهي ڪاري هان تنهنجي، پنهل پاڻ سڃاڻ

٣. توري توريندو ڪيترو، محبت وارو ماڻ

٤. توڙ نباهج تون ڏٿي، سهٽا **سچل** ساڻ

ڪافي سسئي ۳ ۱۰۲

١. سان تي هاديء والڙا حال وي ميان، ٻي ڪوڙي ني ڇاٽن قال وي
منطق علم تي ڪوڙ ڪهاڻي، نا وچ ڪنز قدوري ڇاٽين
ڪافيہ تي اعتبار نہ آٽين، اي سڀ تال پخال
٢. نا وچ مُصلي نا سئلي، نحو صرف سڀ روڳ رسالي
ڪالي مَسُ تي ڪاغذ ڪالي، ڪوڙي قيل مقال
٣. ڪم نهين اهو وچ ڪتابين. نا وچ سُود نہ وچ ثوابين
عالم ڏيک ڀُلائن بابين، مستي دي ڳالهہ محال
۴. پڙهيي سبق پڙهاون ڪيئي، لهندي ٻولي سِرُ نہ سوئي
عشق ڪنون تي دور اهيئي، هي سڀ خام خيال
۵. ناوچ ورد وظائف آوين، نا وچ ڪشف ڪرامت جاوين
بره وچي تون بهرا پاوين،ڏيسئي قرب ڪمال
٦. ديس ڇوڙيون پرديس ڦريندي، نال ڪتابان اَٿ پريندي،
صري تي لاهور لڙيندي، توڙي عرب چلن الحال
٧. ڪفر ايمان جڏهان وو هڪ تيوي، عشقدا پيالا تڏهان پيوي
سات سلامت سوئي نيوي، اي تا خاص خيال
٨. ورق وچي دا هيئي وسارين، ڳالهہ هاديدي سيا سنپارين
نال اُهيندي عمر گذارين، جُوني ڇوڙ جنجال
٩. **سچو** سارا سِرُ سبحاني، جي تون ڇاٽي جت ڪٽ جاني
ينطق وائي لات لساني، اي سڀ ايڪ جمال

ڪافي ڪوهياري ۴ ۱۰۲

ڪندي سا ڪيئن قرار، جيڏيون! جنهنجو جيئڙو جتن سان
١. وره وارن ڪي سرتيون! ويجهي آهي وٽڪار
٢. ٻڙيون ٻاروچن جو، نينهن لڳم نروار

٣. محبت ڳنڍي نـ ليي، خرچين لک هزار
٤. ڏسنديس اکڙين سان، ڪاڪيون ڙي ڪوهيار
٥. چڏي لاڳاپا لوڪ جا، عشق ڪيُمِ اختيار
٦. سدا آهي **سچوءَ** کي، پينر بره بهار

ڪافي سسئي ١٠٢٥

ڏاڍو جدائي جل ميان ووءِ ووءِ ووءِ جيڏيون! مون وٽؤن هوت مهل
١. اچي ويهـ اکين ۾، پاسي ٿيءُ نـ پل، ميان ووءِ
٢. ڪيچ وڃڻ ڪم ڪهڙو، ڳالهـ سانول اها سَلِ
٣. مُئي ڪان منهنجا پرين، چوري يار نـ چل ميان
٤. ڪري ڪشالا ڪاف ۾، لڌم ڪوهيارل ميان
٥. **سچوءَ** جي ني ساه سان، هُياسي رلمل ميان

ڪافي سسئي ١٠٢٦

حق تيا اثبات جڏهان، تڏهان ڪم هويا اِهو دعويدار
١. تي منصور ماريسان هڪدن، اناالحق واليان اظهار
٢. عين ڪيتي تون گهارين اثان، لهـ ڳئي ٻي گرد غبار
٣. زنگ لٿا ظلماتي والا، ذاتي نُور هويا نروار
٤. لنگهـ ڳئي ڏينهن خزان دي، کليا باغ بسنتُ بهار
٥. پول پنان هُڻ حق سجاتا، **سچو** ساروئي سينسار

ڪافي سسئي ١٠٢٧

اُتي پيو وڃي خيال منهنجو، جتي دم قدم جي جاءِ نـ آهِ
١. لامڪان مؤن لهر لڙهي، جنهن مٿي سڀ هوءِ هواءِ
٢. وحدت جي درياه منجهاروُن، تون بي وڃي موج مناءِ
٣. بره توتي بادل آندو، اناالحق هي هڪل سُواءِ
٤. قطرو پاڻ نـ پانئج، عاشق ساروئي تون بحر سڏاءِ

۵. ٻئي جهان هڪو ڪر ڄاڻين، جلوه تنهنجو جاءِ بجاءِ
٦. **سچو** آهين سِرُ سُبحاني، ظاهر جو تون ناﺋُ وڃاءِ

ڪافي سسئي ۱۰۲۸

اديون اُهي اڄ آيا، ڏيهہ جنين لئي ٿي ڏوريان

ڏيو مبارڪ وو سرتيون مونکي، ميان موليٰ سي مُحب ملايا
چرخو ڪيهو آﺋُ چوريان
در پيهي سي مون آئيا، سائين الا، جن لئي مُون وره وسايا
پاڻ مٿائين گهوريان
پرڏيهہ ويا ها وو مُون پرين، سائين الا، واليءَ سي پوءِ وراي
تڪ ڪيها پيا ورايا
سچو اتي وو دوست گڏيوسي، ڏينهن گهٽا جن لايا
وندر ڪنهن لئي ووڙيان

ڪافي سسئي ۱۰۲۹

مان اڄن اُهي ڪائون، مُئي ويا جي ماري

۱. سُپيريان ريءَ سرتيون! ميان آهيان آﺋُ اُپائون، وِهان سي ڪين وساري
۲. پرين ڏسن وو پاڻ ڏي، ميان آهيان ڏهارڻ آئون نينداسي نال قطاري
۳. اڇي اسان وٽ سپرين! ميان اديون ڙي شال اوڏاهون، مان ڪوڏينهن گذاري
۴. آيا قاصد ڪيچ جا ميان! ائين سو مونکي اُتائون، يار سڄڻ توڪي ساري
۵. آڌيءَ رات وو اُتي ڪري ميان! جت ويا هُئم جائون، تائُون سا نِتُ نهاري
٦. هاري توسان هوءِ جي ميان! ڪي جي قول ڪيائون، پرين اُهي سڀ پاري
۷. ويهين وسارين وو اتهين، ميان! هي جانڪار ڄيائون، **سچو** دوست سنڀاري

ڪافي ڪوهياري ۱۰۳۰

ڀلو آﺋُ تان يار سڄڻ جي، ٻانهي گولي آهيان آﺋُ تان

۱. آﺋُ نماڻي عيبن هاڻي، ڏوهن ۾ آﺋُ تا اولي آهيان

٢. جيهي تيهي آهيان ڙي جيڏيون! جانب جي آءٌ تا جهولي آهيان
٣. پلپل پچن حال منهنجڙو، ڳالهہ اُنهيءَ جي تا ڳولي آهيان
٤. هيڏي هوڏي نہ وڃان، مُحبن جي آءٌ تا تولي آهيان
٥. ڏس **سچوءَ** ڏي سپرين! ناتہ چپر هِت چولي آهيان

ڪافي ڪوهياري ١٠٣١

آءُ ويندي پُنهڻ جي پار، ميان ٿڪيس ڪين ٿرن ۾
١. مون مَنُ ڳڏي گوندرين، ڪيچي تيم قرار
٢. ذات جتن جي جيڏيون! جيءُ وڏو آ جار
٣. ڪندي وڃي ڪيچ ڏي، ڪنيزاٽي ڪار
٤. آهي ڪاڻ قريب جي، وڃڻ مون وٽڪار
٥. پوڻ اتم پند ۾، دوست پنيءَ درڪار
٦. سارو ڪم **سچوءَ** جو، آهي اُنن جي اختيار

ڪافي ڪوهياري ١٠٣٢

مونکي نال نئين ني، اهو ڪيچيڙن جو قافلو ميان
اگڙ شال اچي ني، اهو سپرين جو ساٿڙو
١. پنيءَ هوت پنهونءَ جي ميان! هلڻ ساڻ هئين ني
٢. پُچاٽا پرين جي تون، جِندُ ڪيئن جيئن ني
٣. وڏي ٻاجهہ ٻروچ ڪي، اُتي چون ائين ني
٤. **سچو** چَون سُڌير ٿي، پوندي، مهر منئن ني

ڪافي ڪوهياري ١٠٣٣

آءٌ ٻانهن جي سا ٻانهي
آهيان عيبدار ميان

۱. عُمر سيائي کوڙ ڪمايم
بخش اهو مونکي جاني
۲. روز ازل کؤن ابد تائين
آهي ڳچيءَ منهنجي ڳاني
۳. ڏوه ڏنگايون ڏِس نہ منهنجيون
مُحب ڪرين مهرباني
۴. ڪيئن **سچوءَ** جي دل سا دلبر!
دوست ڪيوَ ديواني

ڪافي سسئي ۱۰۳۴

سو ڏاڍن جو آهي ڏيهہُ، جاني نينهڙو وو نيٹن لايو
۱. جاتي پهچ نہ پکي ميان الله! سو سيٹن جو ساٹيهہ
۲. جي تي وڃان در دوستن جي ميان! چمان پيرن ڪيهہ
۳. ڪونيو ڪُهن سپرين ميان الله! وڃي پکڙي تن پيهہ
۴. **سچو** عاشق جي آهين ميان الله! واڍوڙين وڃي ويهہ

ڪافي سسئي ۱۰۳۵

واڳان ڦيري آءُ هيڏي آءُ
اوريون پاٹ ۾ مِنيون ڳالهيون
۱. اوهان پاڄهون وي سپرين!
هاٹي ڏنم سور سماءُ
۲. نهاريندي واتڙيون
هاٹي سڪ چڪايم ساءُ
۳. پرين سندي پار جو
هاٹي لڳي تدو واءُ

۴. سچوءَ جو نـي مُشـڪـل آهـي
هــاڻــي تــوري هــت هَلاءِ

ڪافي سسئي ١٠٣٦

اکيان تيڏي نال لڳيان، هڻ لڳيان
١. سرتـي ڳنـڌم مـاهي والـيان سڳيان، هِن سـڳـيـان
٢. نينهن ديان نؤبتان دل اساڏي تي وڳيان، هو وڳيان
٣. بره تـيـڏي ڪنـون سـپ سيالين پـڳيان، هن پـڳيان
۴. نـال اسـاڏي ڳالـهـيـان تـيـڏيـان، اڳيان هـن اڳـيـان
۵. عشق جنهان نون سچو آها، سي وت تڳيان هِن تڳيان

ڪافي سسئي ۽ ڪوهياري ١٠٣٧

مُون ۾ عيب اپار، سڄڻ تهنجي پانهڙي آهيان
١. پانـهن جي آءٌ پـانـهي آهيان، سـاري سـپ چمـار
٢. هـوان هـمـيـشـه هـوت سـان، شـال نـہ ٿـيان ڌار
٣. اوچڻ ڪـنـديـس اڪـيـون، پـٿـر ڪـنـديـس وار
۴. پـاڻ تـوئـي تـؤن صدقـي! سِـيِ سـاڻ ڪـپـار
۵. ساه سچوءَ جو سوگهو ڪيڙو، رکي يارانو يار

ڪافي سسئي ١٠٣٨

هِيءَ چڏيج هُو ونيج، متان ڪاپي ڳالهہ پڇيج
١. ڏُئـي واري دام ڪؤن، پـهـريـون طـالـب پـاڻ ڪـديـج
٢. مـرشـد جيـئـن فـرمـايـو، واقـف سوتـا ڏَسُ ونـيـج
٣. سِرُ سـهـي ڪـر پـانـهـنجو، پـيـا آڏاٽـا ڪـيـم اڏيج
۴. لاري لڳ نـہ ڪـنـهـن پـئـي، عاشـق! انهين پـنـڌ پـئـيج
۵. ويـسـه واري واٽ تـي، سچو ري تـون سِرُ سـتـيـج

ڪافي سسئي ١٠٣٩

آڏو مانَ اچن، وو ڏسي هِن جو حال پلو

١. هوجي ڪيِّرِم ڪاف ۾، ڪُوڪان پون ڪن
٢. ڪيچيڙن جا ڪاڪيون! تا رهبر واٽ رَسن
٣. خبران ڏکن سنديون، اڳيون پاڻ پچن
٤. پاروچا پاجهه پئي، چڱي آءٌ چوَن
٥. پنڌ ڪريندي پرين ڏي، سر پرزا پي ٿين
٦. **سچو** پنهنجي ساٿ سان، نماڻي ٻه نين

ڪافي سسئي ١٠٤٠

ساٿ سلامت آيو، لکي پاروچل جو

١. ڏينهن فراق جا لنگهيا اسان تؤن، مولىٰ سي مُحب ملايو
٢. ميلاپي جو مهر پئي تان، والىءَ ورق ورايو
٣. وڙ پانهنجي ڏي پاڻ ڏنائون، ويڙهو هي يار وسايو
٤. ميرا لاهي اڄا ڪياسي، جو تن تا نينهن نپايو
٥. ڏيو مبارڪان سيئي **سچوءَ** کي، جو سُورن اڄ سِڌايو

ڪافي سسئي ١٠٤١

هِن جو شرم سيوئي آهي، تا پير مُغان تي

١. وري ڏنائون پاڻ ڏي پاٿهين، نا تہ هُوا حال اسان هي
٢. أهي پاڙيائون پاٿهين پانهنجا، هوجي قول ڪيائون ڪي
٣. جن پياريو پُر پيالو، شال ساقي جين سي
٤. سدا أهي وسن اسان وٽ جاني جيءَ جا جي
٥. سِرُ **سچوءَ** کي ڏسيو ڏهاڙيون، پنهنجي يار هٿؤن ڏي

ڪافي سسئي ١٠٤٢

گولن جي آءٌ گولي، خان ٻاروچا تنهنجي

١. آءٌ نہ ڪنديس ڪڏهين، ٻانهپ ريءَ ٻولي

۲. سُڌ اچي لهه سگهڙي، آهيان سا عيبن اولي
۳. هِن ڍهارڻ جهڙي کا لهندين ڳوڻن مؤن مس ڳولي
۴. نانءِ سائين جي يار سجڻ ري! کر **سچوءَ** سان سولي

ڪافي سسئي ۱۰۴۳

آءَ وري تون تا ويهه، ڙي سجڻ! آءَ تاتنهنجڙي آهيان
۱. آهون عاشق جُون سُٽي، چڙ پرين پر ڏيهه
۲. پکي پاچاڻين جي ميان، آءُ پرين تون پيهه
۳. اصل لاڪون آهيئي، هِيءُ ڏاها تهنجڙو ڏيهه
۴. **سچوءَ** جو ني سپرين! آءُ ساري ساٽيهه

ڪافي سسئي ۱۰۴۴

مئين کن جالين وو سهڻا پرديسڙا
۱. اسان نماڻيان ٿون نانءُ سائين دي، ورق وڇوڙيدا والين
۲. طعنہ تُهمت تيڏي طرفون ،ڏيون سب سيالين
۳. دل ميڏي ڪنون وسر نہ ويندڀان، ڳجهيان تيڏيان ڳالهين
۴. آوين تون پيارا اڱڻ اساڏي، حرف هجر دا ٽالين
۵. در تيڏيدا وي **سچو** آها، سو اپڻا سگ سنڀالين

ڪافي سسئي۱۰۴۵

پوءِ هِت ڪيئن ڪندي
پاجهون يار جي آئون
۱. پيرين پوندي پرين جي
ڳچيءَ پائي گندي
۲. وهي تي واڪا ڪيون
نيڻن منجهؤن نندي

۳. سڀ پر سنڌين آهيان
چڱي تــــوڙي مـــــنـــدي
۴. دل **سچوءَ** جي سرتيون!
بـــره تـــهـــين جي بـــنـــدي

ڪافي سسئي ٦ ۱۰۴

هـــن جو شـــرم ســـيـــوئـــي
آهـــي تـــا پـــيـــر مُـــغـــان تـــي
۱. وري ڏنائون پانڌ ڏي پاٺهين، نا تہ هوا حال اسان هي
۲. أهي پاڙيائون پاٺهين پانهنجا، هو جي قول ڪيائون ڪي
۳. جن پــيــاريــو پُر پــيــالــو، شــال ســاقــي جين ســي
۴. ســـدا أهـــي وســـن اســـان وٽ، جانـــي جيءَ جا جي
۵. سِرُ **سچوءَ** ڪي ڏسو ڏهاڙيون، پانهنجي يار هٿؤن ڏي

ڪافي سسئي ۷ ۱۰۴

يار پنهڻ پيغامي، ڪڏهن مڪو ڪو نہ مونڏي
۱. روزانــو لــڪون يــار اوهــانــڪــي، هــن جو ســاه ســلامــي
۲. اوهين نــہ ايــنــدؤ اسين ايــنــداسـين، اهـا اســان انــعــامــي
۳. پرين ڏسجو وڙ پانهنجي ڏي، آهن عيب اسان ۾ عامي
۴. جان جڻي ۾ جانـڪـي آهي، ٿـيـنـدي نـہ طـالـب تـمـامـي
۵. ڳالهيون اوهانجون ٻارڻ ٻارن، وسنديون سي ڪين وسامي
٦. ڏئـي اســانــڪــي قــٽ فــراق جا، تــئين تــون يــار آرامــي
۷. در اوهــان جي جي يــار **سچوءَ** تا، مجي سا آهي غلامي

ڪافي سسئي ۸ ۱۰۴

ناهي هن درد جو دارون، توئي وٽ يار طبيبا
۱. تِر تـفـاوت درد نـہ ڏيـنـدي، ڇوڙين جا سيـر سرارون

٢. ڦڪي ڏيڻ سان هِي وڃي ٿو، هينڙو هاٽي هيڪارون
٣. سوز گداز ني وي غم فراقان، لايون ٿا قول قطارون
۴. دوا درد جي سوئي ڏيندو، جو ايندو پرين پارون
۵. ناز پرين جيون يار **سچوءَ** جي، هن تا ساه سنپارون

ڪافي سسئي ١٠۴٩

اکڙين اسرار، مونکي ڪو جو ڪيو ميان
١. اُنهن تا ڏيکاريو، ڪاڪيون زي ڪوهيار
٢. تهين ڏهاڙي ڪيو، بره بي اختيار
٣. ڏونگر ٿو ڏورائي، چشمن جو چمڪار
۴. ناز نيڻن جو سرتيون! ووڙائي وٺڪار
۵. سوز سجڻ جو سرتيون! **سچوءَ** کي سَينگار

ڪافي سسئي ١٠۵٠

سانون مارڪي يار مُسافر! ڪيڏي ويندئين
سجڻ ڪتلي لائي ني ڏينهان اٽان، وڃ قاصد ڪونہ پنيوئي
١. سيرين شهر بازارين تئيڪون، ڳول رهيان، لنئون لڳڙي مئيڪون
سجڻ سانون بره ٻڇيوئي، ڏاڍا تانہ ڏيه ڏسيوئي
٢. ننگ اساڏا وو يار تساڪون، ڇوڙين مُول نہ يار اسانکون
ميڏي طرفون پيغام وو راه وچي جيڪس ڪونہ رسيوئي
٣. تانگهہ تساڏي راتو ڏينهان، ڪاهل ڪيتيان تيڏي نينهان
ساڏا حال ڏيکين ڪريال جاني جيئڙا ڪيون ڪسيوئي
۴. عشق اسان تي ڪيتيان اَليلان، هاٿي وانگڻ وو ڪيتس پيلان
وي سجڻ تيڏي بره مينهنڙا، ڏاڍا اسان تي وو آڻ وسيوئي
۵. دل **سچو** دي وو لُٽ نيتوئي، جيهي ڀانيو وو اُوئين ڪيتوئي
وي سجڻ عاشقان مار نظاريدي نال، پڇي سهٹا هينئڙا هيوئي

ڪافي سسئي ١٠٥١

ٻيو ڪير ٻجي ٿو حال منهنجو، خان ٻاورچل ٻاجهون

١. توريءَ آهيان يار سڄڻ ميان! آءٌ اُداسي اَهنجو
٢. جهين ڪنهين سان ٻيچ ٻانوسين، غرض رکي سو نہ ڪنهنجو
٣. خيال اسان ڏي آهي جنهين جو، آءٌ ٻي آهيانَ تنهنجو
٤. اسان چاتو اتو صحي سڃاتو، عاشق آهين تون اسانجو
٥. دَروُن ڀيهي ڀاڻ ٻچندو آهين، **سچو** تون ڪي سهنجو

ڪافي سسئي ١٠٥٢

ڪري سانگ پرين وري آيم، اُهي ديس اساڏڙي الوالو

١. وري وطن آئيا، ٻينر ٿيڙم ٻلو ٻلو
٢. پرين اڳون ٻيشوا، هاريون! مون سان هلو هلو
٣. اصل لاڪون آهي اُنهن سان، روح منهنجي جو رلو
٤. انهن ٻاجهون ناهي ڪو، ڳولڻ مونکي ڳلو ڳلو
٥. سِرُ سڄڻ جو لوڪ ڪي، ساهيڙيون نہ سلو سلو
٦. **سچو** سچيءَ سِڪَ ۾، شال نہ ٻوندو وَلو وَلو

ڪافي سسئي ١٠٥٣

ڪيچن جي ڪڍ ڪاهِ، متان وهين ڪين وساري

١. ڏسندئين ڏونگر چوٽئين، بلوچاٽي باه
٢. ڦولج ٻاڻ فقير تي، وندر جي وٽراهہ
٣. ساري شهر ٻنڀور جا، لاڳاپا سڀ لاهہ
٤. متان وهين مات ڪري، ڏنگر ڏورج ڏاهہ
٥. عرض وڃي ڪر روبرو، ٻيا ساٿي ڪيم سنباهہ
٦. ٻانهي ٿج ٻروچ جي، ڪوتون سگ نہ ساهہ
٧. روح رهي هت هوت ريءَ، **سچو** ڪنهن نہ صلاح

ڪافي سسئي ١٠٥٤

وڃي ڏيه پرين، ڙي ساٿيو! منهنجو ڏيجو سنيهو

١. اوهان پاڄهون سپرين! ڏکيا ڏينهن لنگهن
٢. ويٺا ڏسون واٽڙيون، اڳڻ مات اچن
٣. ڪونہ ورندي تو ڏئي، وندر جي بي وڃن
٤. ڏکيا آهي ڏينهڙا، جي پاسي ڪان پرين
٥. پينر! شهر پنيور ۾، شال ڪو پيرو ڪن
٦. ويچاريءَ نہ وساريو، جا لڳي ساڻ لڪن
٧. جيهو تيهو آهيئي، **سچو** سڳ سندن

ڪافي سسئي١٠٥٥

ڙي ساٿيو! منهنجي يار جي ڪا ڳالهہ اچي مُونسان ڪريو

١. آهي آرامي ڪي يار اسانجو، ٻڌي سا ووءِ ووءِ وريو
٢. جي هيڪند ٿيان هوت سان، تا ڪاج سپو موُن سريو
٣. ٻيهر مونسان ڪيچ ڏي، ڪي وڪان ٻٽي چو نہ پريو
٤. ڏوٿ ڏوراپو يار سڄڻ تي، متان ڪو پانڌيو ڏريو
٥. سوز **سچوءَ** جو سُنگ سُٽڻ سان، ڳوڙها سو ڳاري ڳريو

ڪافي سسئي ١٠٥٦

ديس ڇڏي پرديس ويو، هاٽي هوت مونکي هيئن ماري

١. اُنهن پاڄهون سرتيون! هي گوندر ڏينهن گذاري
٢. راتو ڏينهان روح منهنجو، سات ڏٽين ڪي ساري
٣. دُعا ڪريجو جيڏيون! شال وهنم ڪين وساري
٤. ساريو صورت سڄڻن، هيءَ ڳالهہ اسانکي ڳاري
٥. ويو ويساهي نڪري، چار گهڙيون هنت گهاري
٦. راهـــــــان اچڻ اُن جون، **سچو** نِتُ نهاري

ڪافي سسئي ١٠٥٧

تاڏي مُنهن نہ پيو، ڙي منهنجو جاڏي لوڪ لڙي ٿو

١. جيڪو هئڙس جيڏيون! ساڳي آءٌ ٿيو
٢. پاڻ ئي پُنهڻ آهيان، ڇاٿو ڪونہ پيو
٣. ظاهر منهنجي ذات ڪي، ڪيچن پاڻ ڪيو
٤. **سچو** سارو سچ ٿيو، وچؤن ورہ ويو

ڪافي سسئي ١٠٥٨

پاڻ پرين اهو آهي متان، پينر پولو پانيو

١. جنهن تي آهي تنهن تي آهي، نانءُ ٻئي تي ناهي
٢. پاڻ پنهنجو صحي ڪيوسين، ڪيچ وڃئون ڪين ڪاهي
٣. هُئڻ تنهنجو اوهين نہ ڇاٿون، ڇئو تڏهين پيو ڇاهي
٤. **سچو** ساري صورت اُهائي، لوڏا لَڪن جا لاهي

ڪافي سسئي ١٠٥٩

تنهنجي پانڌي پيغامن، الله منهنجو جيءُ جياريو

١. هيءُ تا تن توان ڪيوڙي، ساٿي سلامن
٢. تو تؤن آءٌ قربان ٿيان، ڏنهن آئين عجيبن
٣. منهنجو چت چريو ڪيو، هن نبنهن جي نياپن
٤. درد منديءَ جي دل ڪي، ڪيو قابو ڪلامن
٥. ڪيائون ياد فقير ڪي، يار پچاڻا پرين
٦. ڪيؤن مهرؤن پانهنجي، گوش ڏئي غلامن
٧. منهنجو ورہ وڌايو، اُن جي انجامن
٨. جيهو تيهو آهيئي، **سچو** سگ سندن

ڪافي سسئي ١٠٦٠

اڄ اهو سانگين مون سڃاتو، آهي ٻڙيون ٻاروچو

١. اصل لاڪؤن آهي انهن سان، هن نماڻيءَ جو ناتو

٢. اڄي ڏنم اوچتو ميان! پيچ جنهن مونسان پاتو

٣. ڦريس ڦيريدار جان، چاڙ نہ مون هئين چاتو

۴. لتو لحظي هڪ ۾، اديون ڙي اوراتو

۵. صدقو **سچو** تنهن تؤن، عشق جنهن توسان لاتو

ڪافي سسئي ١٠٦١

ڏينهن پڇاڻون آئين، ٻلي آئين، ڙي يار منهنجا

١. اڱڻ اسانجي هوت ٻاروچا! پير اچي پائين، ٻلي پائين

٢. پري اسان کؤن يار پرين ڙي، ڏينهن گهٽا چو لائين، ڪيئن لائين

٣. ڏوه ڏنگايون يار سڄڻ ڙي، ڪيئن ٻلي ڏنهن پائين، چو پائين

۴. هيئن نہ گهرجي يار توکي، چِتُ چُڪيءَ تؤن تو چائين، ڪيئن چائين

عرش ڪرس تؤن اچي اتاهين، من **سچوءَ** جي مائين، ٻلي مائين

ڪافي سسئي ١٠٦٢

محبوب مُک وکلايا ني يار، ويک شمع شرمايا وي الله

١. جڏهان راه پڇائي مستي، ڦر مارڳڏس هيءَ هستي
جيوين ڪليا تي گل دستي، پُرجام شراب پلاياني

٢. تيڏي حُسن ڪيتا حيرانا، جيوين شمع اُتي پروانا
هويا صورت ۾ ديوانا، چا پاند حجاب اُٺاياني

٣. گهتدا وتدا دام زلف دي ڏوري، دل نيتي ساڏي زوري
تن من اندر هئي لوري، چا ٻاري ٻره ٻڇاياني

٤. **سچو** آيا سلامت جاني، هويا صورت دا لاثاني
تيڏي قدمان تؤن قرباني، چا موليٰ مُحب مِلاياني

ڪافي ڪوهياري ١٠٦٣

شوق تساڏي شور مچايا، نهين سانون جهل ڏيندا

١. نال زوري دي زور گهتيندا، ٻره ٻادل ٻرسيندا
٢. عقل شرم تي حال حيا ڪنون، ڏيک نماڻيان نون نيندا
٣. زاهد عابد مُلا فاضل، تاب اهين ترسيندا
٤. زهد عبادت تقويٰ ڪنون، وت پهلي سٽ سٽيندا
٥. اولي وچ سمونڊ نہ اٽڪي، هوءِ هوا وچ ويندا
٦. ڪؤن عشقدي گهوڙي ڪُون، اور واڳين ٻنڌ جهليندا
٧. سيني وچ **سچو** دي ميان! ٻره ٻور ٻڇيندا

ڪافي سسئي ١٠٦٤

اوري آڻ سي اوري ڙي الله، جنين ڪاڻ سکيس سال

١. ڏَسُ نہ مونکي ڪو ڏئي، ڏيهہ رهيس آءٌ تا ڏوري ڙي الله
٢. وات جنين ڪؤن لنگهيا، گهوري هي جند گهوري ڙي الله
٣. هيڪند تون ڪر هوت جي، ساڻ ٽکي ڪنهن ٽوري ڙي الله
٤. ساه **سچوءَ** جو تهن ڏهاڙي، ويا چاڪ وجهي چت چوري ڙي الله

ڪافي سسئي ١٠٦٥

پيو ڪير حامي منهنجو ٿيندو، لکي ٻاروچل ٻاجهون
١. دردمندن جي دل انهيءَ ڪي، پاٽوءَن دلاسو ڏيندو
٢. ڪين ڇڏيندو ڇپرين، سوئي نال نماڻي نيندو
٣. اڪرين سان سيئي ڏسنديون، اڱڻ آرياڻي سو ايندو
٤. پاڻ پنهنجو يار پيارل، ساڻ غريب گڏيندو
٥. ڏنگاين ڏي ڪين ڏسندو، بديون تا بخشيندو
٦. مهر پنهنجي ساڻ ڪنهن ڏهاڙي، **سچو** سو نانءُ سڏيندو

ڪافي سسئي ١٠٦٦

آءٌ وڃان تو توءَن گهوري گهوري، گهوري ميان
١. ڏونگر رهيس ڏاڪڙا، تنهنجي ڪارڻ ڏوري ڏوري
٢. تر تڪائي وي آهيان، اچج آرياڻي تون اوري اوري
٣. پلا هن پنيور ۾، تر نہ رهنديس توري توري
٤. مونکي وڏو مون پرين، جهٽڪ اوهانجڙي جهوري جهوري
٥. **سچوءَ** جو ني سپرين! هينڙو نيو هن هوري هوري

ڪافي سسئي ١٠٦٧

پانڌي دلاسو ڏي مُون، ايندا آرياڻي ڪي اوڏا
١. آڌيءَ رات جو وو ڪيائون سانباهو، حال ڪيا تن هي مُون
ويا تا ترڪي توڏا
٢. ڪير قبول وو پنهونءَ ڪارڻ، ڏک سوين ني سي مُون
لَڪ ڏئي لک لوڏا
٣. محبت ڪؤن تا مُنهن نہ موڙيان، پُرزا ٿيان هِت جي مُون
گسي وڃن توڙي گوڏا

۴. سر تا صدقي آهہ **سچوءَ** جو، ڪاڪيون چون ھِت ڪي مُون
درد ڏيندو سؤ ڏوڏا

ڪافي سسئي ١٠٦٨

اڙي جيڏيون! مونکي ڇوتيون پرين ڏنهن جهليو
١. وهان ڪيئن پنيور ۾، جو روح انهن سان رليو
٢. ساٿن تيندس سنگتي، جو هوت هاڙي ڏي هليو
٣. مونکي نہ ڪريو منٿان، من تا مُحب مليو
۴. پريان سندي پار ڏنهن، پاڙيچيون نا پليو
۵. سڄڻ سارو پانهجو، سِرُ **سچوءَ** ڪي سَليو

ڪافي سسئي ١٠٦٩

ڪي ايندا هيڏي ايندا، الو وهنيا ٻاروچا
١. ساتي مونکي سچ چئو، دوست دلاسو ڪو ڏيندا
٢. هوندا ڪي مونوت هوت هميشه، وري ڪي پوءِ تي ويندا
٣. هيڪند شهر پنيور ۾، ساڻ تڪيءِ اچي تيندا
۴. ٻاروچا سي ٻاجهہ پئي، آءُ چڱي ڪي چيندا
۵. سُور **سچوءَ** جا سرتيون! نال پنهنجي ڪي نيندا

ڪافي سسئي ١٠٧٠

پاٽهي پئيوَ سُڌ سُورن جي وو، عشق لڳوَ جي اديون!
١. ساري خبر وجي تن ڪوُن پڇجو، جي وره سڄڻ جي وڍيون
٢. ڪين لِڪن سي لوڪ اڳيون، جي آهن ڏکن جون ڏڌيون
٣. مُحب مسافر ٿيا جنين جا، ڪُوڪان آهي لک ڪنديون
۴. وره ولوتيا جي وهنديون، تن جي نيٹؤن نير جون نديون
۵. پاروُن پرين جي سٹو سيئي، لوڪ پلي ڏئي بديون
٦. اڳيون پويون سب معافي ڪيون، تهن مُحب **سچوءَ** جون منديون

ڪافي سسئي ١٠٧١

متان ڏوراپو ڪو ڏيو
ري ساٿيو مُنهنجو متان
١. هي ڪنيزڪ مُلهہ خريدڻ
ڪي هٿؤن مون ٿيو
٢. حرف اسان تي آه اصل جو
وقت ويسر ۾ ويو
٣. پلئي پائي مَديون!
پيش پنهونءَ جي هي پيو
٤. **سچو** ڪوٺي پانهنجو
پاڻ قريبن ڪيو

ڪافي سسئي ١٠٧٢

آهي بي نام نشان، سر انهي جو ناهي امڪان
١. طرحين طرحين پوشاڪان پهرئين
ڪُل يوم هُو في شان
٢. ظاهر ذات صفات سهي ڪر
سري سره انسان
٣. منصوري آهي راهُ اهوئي
جوش تهين ۾ ۽ جولان
٤. غرض گداگر يار اچي ٿو
ناتہ **سچو** ساروئي سلطان

ڪافي سسئي ١٠٧٣

ذري ذري ڪن چشمان چُور
نين اسانکي ٿيون وهلور

۱. تن من سڀ تاراج ڪرن ٿيون
ديدن جو آهـِ هي دستور
۲. خوني وتن خيال پنهنجي سان
ڪسن شهزادن جو شعور
۳. ناز نياز سان هڪي واري چاڙهن
سُولي تي منصور
۴. ساڻ ڏسڻ جي مشتاقن سان
ڪيفي ڏاڍو ڪن ڪلور
۵. **سچو** ڪير ويچارو
وجهن ڦيري دل، ڪرن فتُور

ڪافي سسئي ۱۰۷۴

وٺي ٻاروچي ٻولي، سدا تا ساه منهنجي کي
۱. هُئي پناه ۾ يار سڄڻ جي، ٻاروچي جي ٽولي
۲. ٻاروچاٽي ذات جي، گولن جي آهيان گولي
۳. ڪاڪيون! ويندي س ڪيچ ڏي، ڏونگر پايان ڏولي
۴. **سچو** سام اُنهي جي، آهيان عيبن اولي

ڪافي سسئي ۱۰۷۵

هُتؤن هوت هلي، ري عاشق دلاسو ڏيندو
۱. وجهج ڪم ڪريم تي، ٻي ڳولج ڪام ڳلي، پاڻهين توُوٽ ايندو
۲. پڪا پکن سامُهٽا، تنهنجي ماڳ ملي، اوڏا آٽي اڏيندو
۳. اڄڻ سندي اُن جي، ويندو روح رلي، ٽورو ٽورياٽي ٽيندو
۴. ڳجهي هوتن من ۾، سا ساٽين ڳالهه سلي، پُنهڻ پاڻ سان نيندو
۵. مِهر پنهنجيء سان تو پرين، انهيء پت پلي، ري **سچو** نانؤ سڏيندو

ڪافي سسئي ١٠٧٦

وجي پڪا پچائيج، تون ساٿي ڙي سڄڻ يار جا
١. هي تا حال حقير جو، وجي سارو سُڻائيج
٢. هي نياپو نينهن جو، وجي پانڌي پهچائيج
٣. پاند ڳچيءَ ۾ يار کي، پاروُن مون پائيج
٤. ٻهر ٻاروچا وري وو اچي، وره سائيج
٥. **سچوءَ** ڏي ڪوُن سپرين، ڪي چڱو چوائيج

ڪافي سسئي ١٠٧٧

مونکي تنهنجڙو آءِ
اچڻ جو وڏو آسرو
١. جوڙي چڏيم جايون
لوُن لوُن ۾ تولاءِ
٢. ڪين جڙي ٻيو جيءَ ۾
تنهنجي سڪ سواءِ
٣. ڪڏهن ڪڏهن تو ڏسان
توکي جاءِ بجاءِ
٤. هِت گذاري ڏينهڙا
سچو تنهنجي ساءِ

ڪافي سسئي ١٠٧٨

پاٺين پاروُن يار، قاصد مونڏي اچ آيو
١. اچڻ سندي أن جي، اٿي ويا آزار، تورو ڪيڏو تن لايو
٢. ڏنا دلاسا دل کي، رهبر رات هزار، سندن رَوح جو رايو
٣. هيڏي هوڏي نہ وڃين، اڇج ۾ اعتبار، محبت مڙيوئي مايو
٤. اچڻ جا محبوب ڪيا، پڪا قول قرار، **سچو** تو ڏي هُئن سايو

ڪافي سسئي ١٠٧٩

ماريو هوت وڃن، لا ڪنهن درِ ڏيان دانهڙي ٻلولو

١. ڪاڪيون! ڪڏهن ڪينڪي، منهنجي منٺ مڃن لا

٢. پنـــي پيــس جن جي، ســي ٻــي ســور ســڄن لا

٣. دعــا ڪــريــجو جيـڏيــون! ٻــيرو تــانــه ٻــچن لا

٤. اهـــو اتـــم آســـرو، ڏيـــنــــدا آب اُچن لا

٥. **سچو** سُمــهـي ڪــيـنــڪـي، رُوح تــه ڪــانءُ رُڃن لا

ڪافي سسئي ١٠٨٠

اچي ڪونه اوڏاهون، ماڻهو شهر ڀنڀور ۾

١. منهن ڪري انهيءَ پار ڏي، ميان! ويڻي ڪيم الاهون

٢. ڏسـي حــال حـقـيـر جو، مــيــان! اچن مــانَ اڳاهـون

٣. ڪـو ڀـل ٻاڇاڻـين ڪـؤن، ٻـري تـي نـه ٻـرانـهـون

٤. تــر تــڪــائي آهــيــان، مــيــان! ٻــڪــا اڏج اوراهــون

٥. سُٽــي مـــوت **سچوءَ** جون، آريــاڻــي تــون آهــون

ڪافي ڪوهياري ١٠٨١

سا ڪندي ڪيئن قرار، جيڏيون! جنهنجو جيئڙو جتن سان

١. وره وارن ڪـي ســرتـيــون! ويــجهــو آهــه وڻــڪــار

٢. ٻــڙيــون ٻــاروچن جو، نــيــنــهـــن لــڳم نـــروار

٣. مــحــبــت ڪــڏهـــن نـــه لــيــي، خرچين لــڪ هــزار

٤. چڙي لاڳاپـــا لـــوڪ جا، عـــشـــق ڪَيُم اختـــيـــار

٥. ســـدا آهـــي **سچوءَ** ڪــي، ٻــيــنــرا بــره بــهــار

ڪافي سسئي ١٠٨٢

سرتــيـون! مـنـهـنجو سـاه

هـاڙهـي سـي هـوت وڻـي ويـا

١. ڪونہ ڪميٽيءَ جو ٿئي
هــــاديءَ ريءِ هـــــمـــــراه
٢. ڀيـنـر شـهـر ڀـنـڀـور ۾
آڻـــيـــــنـــــــــدن الله
٣. هـنـڌؤن جنـهـين هـوت ويـا
روئـــــي چُمـــــان ســـــو راه
٤. پـر ڏيـهـين تـي نـاه ڪـو
وريـــتـــيـــون! ويـــســـــاه
٥. آهـــي رفـــيـــق رُجن ۾
ســـنـــدو ســـوز ســـپـــاه
٦. ناهيم ٻئي ڪنهن لوڪ جي
پـــاڙيـــچـيـــون پـــرواه
٧. معاف **سچوءَ** ڪي سي ڪندا
جيـــڪــــي ڏوه گـنـــاه

ڪافي سسئي ١٠٨٣

رات رهـــبـــر مـــونـــڏي آيـــا
خان ڀـــاروچل جا مـــيـــان
١. هتـؤن وجي اتي ٿئين آرامي
ڏيـنـهـن گـهـٽـا چو تـو لايـا
٢. لڳ اسان جي ڦرين اُداسي
ورهـي تـو مـيـنـهـن وسـايـا
٣. طرف تنهنجي سَڻ ري عاشق
پـنـهـنـجا مـون سـاث سنـيـايـا
٤. چاڻ تحـقيـقؤن آهـن اسانـجا

ايـڏهــن اچڻ جا سـعــيــا

٥. ڏينهن گهٽيرا ڪاڻ اسانجي

سچو تــو پــنــڌ پـچايــا

ڪافي سسئي ١٠٨٤

اڙي اَلـــــــو اَلـــــــو

رانـــــــول آيـــــــو راڄ ۾

١. ويـــڙا سُور ســـنــڌو ڪـــري

اڄ پـيـنـر تـيـڙم پـلـو

٢. جنهـن ساعت گـڏيا سپرين!

سا ساعت ڪهين نـہ سلو

٣. ڳالهہ نـہ ڪريو ڪا ٻي هِتؤن

هـــاريـــون اوهـــين هـــلـــو

٤. ڏهـــــاڙي ڏســـــڻ ڪـــؤن

وار نـــــہ پـــونـــدو وَلـــو

٥. اصــل آهــہِ اُنــهــن ســـان

روح مـنـهـنـجي جو رَلـو

٦. **سچو** گـــڏيـــو ســـڄــٹــا

ڪـــرن لـــڳو ڪَلـــو

ڪافي سسئي١٠٨٥

اوهـــين ســيــئــي چونـــہ چاٽــو

نـانـؤ مَتِم آهـي ڪـهـڙو

١. اســـم اصـل ڪـؤن وره وڏايـو

صـــورت هـــي ســـجاٽـــو

٢. پاٽـي مـنـجهؤن پارو ٿـيو پيدا

واءُ عجب ڪوئي واٽو
٣. شاه جهان جو ٻانهو تي ڪر
وائي هِن وڪاٽو
٤. ڏسي تماشو اهو سو سارو
وتي تاپاڻ ويڳاٽو
٥. نانءُ وارو سُنوري سرتيون!
تيو هِت ڪين نماٽو
٦. مستيءِ واري ساک نہ سلَج
سچو تون تي سياٽو

ڪافي سسئي١٠٨٦

ساريو ڏينهن رُوان ري، هُيس جيڪي هوت پنهون سان وو
١. ٻُڏڻ واروناهہِ ڪو، جنهنڪي حال چوان ري
٢. قاصد اچي ڪو اوڏاهون، پيرين تنهن پوان ري
٣. ڏکايو تا ڏيل ڪي، اديون اڄ اوهان ري
٤. أنهن ٻاجهون سرتيون! نِتُ نِتُ سُور نوان ري
٥. ماريون محبوبن جي، طلَب ناهہِ توهان ري
٦. غرض نہ رکان لوڪ جو، هِڪُ سائين هُون سنوان ري
٧. **سچو** ٻاجهون سوز جي، ٻيون لاتيون ڪين لوان ري

ڪافي سسئي ١٠٨٧

پنهنجي ذات لڪائي، ڪيئن ٻي ذات سڌايان
١. ظاهر ڪريان ذات ڪي، تاهي ٻَت ٻچايان
٢. منصوريءِ جي موج ۾، تو اناالحق الايان
٣. واديءِ ۾ محبت جي، سِرُ گهوري گهمايان

۴. اعـلـيٰ اعـظـم شـان جي، نـوبـت نـيـنـهـن وڄايـان
۵. ظـاهـر بـاطـن هـڪـڙو، آءُ تـا حُڪـم هـلايـان
٦. **سچو** سـارو سـچ ٿـيـو، هـي حـڪـمـت چلايـان

ڪافي سسئي ١٠٨٨

محبوبان وي ميندي لائي، عاشقاندي گهر رنگ وي
١. عقل علم سڀ ڇوڙ ڏتوسي، نينهن وڄايا سو ننگ ري
٢. مئين رانجهن دي رانجهن ميڏا، نهين سو ڪيڙيندي منگ ري
٣. نـال رانجهـو دي سُـوري سـنيـان، عـشـق اڙايا انـگ ري
۴. ڳالـهـ سـچي سـڻ **سچو** دي، ڏڪ چڪـايـا ڏنـگ ري

ڪافي سسئي ١٠٨٩

لڳيءِ دل جو دارون ناه ڪو ڍولڻ پيارا
١. عشق جُون واتان ٻرن لاتان تنهن مون نڪرن درد جُون چاتان
ٻوءِ ٿيون ٻون هي ٻچارا
٢. عاشق ٿا ڪن درد جون دانهان، عشق منجهارؤن ِهي آهان
روون اُهـــــي زارو زارا
٣. آءُ تـا ٻانـهي، تـون تـا سـائين، ٻانـد ٻڇيءِ وچ پلؤ پائين
اڄڻ جا ڪر قول قرارا
۴. ڳالهيون مون سان تو جي ڪيون،مُور نـ مونـڪؤن وسريون
دم دم تنُهنجو ياد يارا
۵. هيڪر مونڪي جاني جياريو، ڳالهين تنهنجن ڳجهن ڳاريو
وصل جا ڪر وري وارا
٦. **سچو** تـون تـان ٿـي نـ مـانـدو، پرين تـنـهـنجو الله آنـدو
سـجڻ سـاڻ ڪـر الـغارا

ڪافي سسئي ١٠٩٠

ڙي جيڏيون! آءُ تا حال پنهنڃ سان ڪندي

١. اصل لاڪون آهيان! سائين! بلوچاڻي بندي

٢. وس ناهم وار جو، آهيان سائن سندي

٣. ڪندي وڃي ڪيچ ۾، دانهون سي دردمندي

٤. سُڌ لهنداسي وري، بره جنين جي ني بندي

٥. **سچو** اڳيون سڄڻا، ڳچيءِ پائي ڳندي

ڪافي سسئي ١٠٩١

اديون ڙي اڄ آءِ

اسان مُحبن جو ميلو

١. دلبر سڪندي ڏينهن ٽيا

سپيريان جي ساءِ

٢. فنا ڪيائون فراق کي

ٻُڌو جاءِ بجاءِ

٣. ڏک لنگهيا، سُک آئيا

لڳڙي تڏڙي واءِ

٤. جنهن ساعت گڏيا سپرين

سا **سچو** ساعت سُهاءِ

ڪافي سسئي ١٠٩٢

پينر ڙي! بيوس وڃي آءُ پيان

١. وس نہ آهيان پانهنجي واڪو ڪَيم بيوس مئين، ديوانڙي ٿيان

٢. لوڪ ساروئي سرتيون! روح نہ اڇي رس، حالؤن هَڻ مئين ڳيان

٣. ڏاڍو مُون سِر آئيو، ڪوئي نہ اڇي ڪَس، قابو عشق ڪيان

٤. بره واري بات ڪؤن **سچو** نہ ڪري بس، مهٽا ڏين سنيان

ڪافي ڪوهياري ٣ ١٠٩

آءُ ڪيچ ڪندي، وڃي پورهيو پرين سان ڙي جيڏيون!

١. جيھي تيھي يار سڄڻ جي، چڱي تـوڙي مندي
٢. آءُ تنين جي آهيان، بره جنين جي بندي
٣. اڻ مُلهه ٻانهي آهي، سڀ پر سائن سندي
٤. **سچو** سارياڻي دلڙي، رند تنين جي رندي

ڪافي ڪوهياري ٤ ١٠٩

ڙي جيڏيون هاٽي شال ٿئي
منهنجو پاڙو پرين سان ڙي جيڏيون!

١. مون مُئي تا گهوري
جاني شال جئي
٢. هِن تا پُور پرائيو
هاريون هوت وئي
٣. ٻاروچي تا ٻاجهه پئي
هي تانال نئي
٤. سارو مطلب مُون ٿيو
پنيءَ هوت پئي
٥. شال **سچوءَ** کي سپرين!
ڏوراپو نه ڏئي

ڪافي سسئي ٥ ١٠٩

مؤجان ڪيئي لک گوناگون ٻيلي، آءُ تکيريان پيان

١. ڏيک احوال اساڏا سارا، ڀڄ ڳيان سڀ سهيان
٢. دين دنيا ڪنون ٻاهر پيان، شرم حيا ڪنون ڳيان
٣. سر **سچو** دي ساوڻ وانگون، نينهن ديان نيان نيان

ڪافي ڪوھياري ٦ ١٠٩

ٻانهي ٻاروچي جي، آهيان وي آهيان

١. پريان سندي پار ڏنهن، آسرو هڏ نہ لاهيان وي لاهيان

٢. صورت وارا سپرين! آءُ نماڻي ڇاهيان وي ڇاهيان

٣. هُو تا سائين آءُ تا گولي، سگ نہ ساڻن ساهيان وي ساهيان

٤. ڏينهن لنگهيم هت ڪيترا، ڪيچ وٽن ڏي ڪاهيان وي ڪاهيان

٥. هُئڻ **سچو** ري آهہِ تنهين سان، اُنهن ٻاجهون ناهيان وي ناهيان

ڪافي سسئي ٧ ١٠٩

ڇڏي هوت حجت ڙي تيس آءُ ناناءُ نماڻي ميان

١. اڇي مون کي ڪينکي، منجهان لوڪ لذت ميان

٢. وڏو آهي مامري، مون کي تا محبت ميان

٣. ويا نذر ڪان نڪري، اوني رات اڇت ميان

٤. سُور تنهنجا سپرين! رڳيائي راحت ميان

٥. مونکي تيلڻ آئيا، پيرن سان پربت ميان

٦. **سچو** سڪ اوهان جي، واڳيو ۾ وحدت ميان

ڪافي سسئي ٨ ١٠٩

ويهي آءُ ڪوه ڪندي

جيڏيون ڙي پنيور ۾

١. چونديس حال حبيب کي

ڳچيءَ پائي گندي

٢. ڪني سا ڪيڏي وڃي

جا بره ٺُنهنجي بندي

۳. جيهي تيهي حال آهيان
سچو صاحب سندي

ڪافي سسئي ۱۰۹۹

جاني اٿان ٿيرا پايا، وه واه ڪيها رنگ لايا وي
۱. غمزي نال حسن دي چُردا، رک تور عجب دي ٿُردا
هتڪي هوري مُول نہ مُڙدا، ڪؤن ٿيرائي رايا
۲. اي جو مار زُغا بادشاهي، ڪر ٿردا بي پرواهي
اسرار دي ڏي اوگواهي، شهہ سرمد نون مارايا
۳. اس عشق دا ڪيها بانا، هر هڪ نون پرايس جانا
ڏي حُلاج خُودي دا خانا. تنهن سولي پڪڙچڙهايا
۴. سر عاشقان دؤڙ ڪريندا، سر ڪلونتري گهت چريندا
اوجو نعره سخت مريندا. تنهن هر جاءِ حڪم هلايا
۵. **سچو** جوئي وو سهندي هاسي، سو آڪي پلئي پياسي
نؤ بهار خوشي وچ ٿياسي، اينوين ڪرم بنايان فرمايا

ڪافي سسئي ۱۱۰۰

يلي ڪري آئين، هت تون گهرجين يار
۱. هت تنهنجي گهُر گهٽي هُئي، دوست متا دلدار
۲. جاڏي تاڏي تجلو تنهنجو، عجب تنهنجا چمڪار
۳. هي يي هويي هڪ ديس تنهنجو، چين ڪندين چوڏار
۴. اچي تئين هڪ **سچوءَ** سان، لاهي بيائي بار

ڪافي سسئي ۱۱۰۱

سَلِ سؤداگر يار، ڙي ميان! ڪهڙي ديسؤن آئيندائين
۱. ظاهر تئين تون وو اچي زمين تي، ڪٽي ڪتوريءَ بار

٢. هلي آتاهون وو اچي اتاهين، هنجين سو پوتي هار
٣. طرحين طرحين اچي ڪيئي هِت، صورت جا سينگار
۴. شاه آهين تون يا تہ گماشتو، لائي ڪي قطار
۵. اچي پياسي سُڻ سچو ري، شوقون منجهہ شمار

ڪافي سسئي ١١٠٢

سانون نينهن نباهڻ آيا وو
الغرضان دي نال ني اپنان وي
١. روز ازل دي نال ڏاڍي دي مئين تا
نينهڙا لايا وو
٢. سهج ڪنون مئين اپٽي سر تي
ورهي مينهن وسايا
٣. جيءَ منجهيئي جيڏيون!
محبت مچ مچايا
۴. وچ **سچو** دي تنهن تا آپي
نعره نينهن وڳايا

ڪافي سسئي ١١٠٣

ڪُل نبيان دا سر تاج محمد صہ
بحر عرف امواج محمد صہ
١. ”قاب قوسين او ادنيٰ“ ميان
تيي اشرف شب معراج محمد صہ
٢. امت ڪيون غم ڪاوي
جين دي تون هين هويا لاج محمد صہ

٣. **سچو** ڪون وت ڪوئي غم ناهي
لاتا سڀ احتياج محمد صہ

ڪافي ڪوهياري ١١٠۴

اتئي مُون ۾ عيب اپار، سڄڻ تنهنجي ٻانهڙي آهيان
ميان تهنجي گولڙي آهيان

١. اوڇڻ ڪنديس جي اڪيون
پتر ڪنديس وار

٢. هِيءُ سرُ صدقي تو ٿيون
سِسيءَ ساڻ ڪپار

٣. ٻانڌي پوري نہ ٿئي
ڪتيم سڀ چمار

۴. ساه **سچوءَ** جو سوگهو ڪيڙو
رکي يارانو سو يار

ڪافي سسئي١١٠٥

اديون ڙي آهيان
ٻانهي سا ٻاروچي جي

١. ڏکيا سکيا ڏينهڙا
شال لعلن ساڻ لنگهايان

٢. هينئڙي ڪي ني جيڏيون!
کهڙا سور سلايان

٣. وندر سندي وات تي!
چاهؤن سرُ چلايان

۴. وهان آءٌ ڪيئن ويسلي
هو ويندا ڇو نہ ورايان
۵. ڪيهي پئي تا ڪيچ ڏٿين ڏي
سچو ميڙ سنياهيان

ڪافي سسئي ١١٠٦

جُهليو جن تي حال
انهن کي آءٌ ڪيئن نہ سڃاڻان
١. مڃن ماضي ڪينڪي
نڪو استقبال
٢. لڪو ناهي لوڪ ڪؤن
اُنهن جو احوال
٣. جي مُون پڇو جيڏيون!
آهي ورهہ وصال
۴. ووءِ ووءِ ٻاجهون تن کي
نڪو قيل نہ قال
۵. **سچو** سُڃاتو تن کي
جنکي عشق ڪمال

ڪافي سسئي ١١٠٧

جي وٺي حب وچن ڙي
اُنهن کي ڪيئن نہ سڃاڻان
١. ڇڏي لاڳاپا لوڪ جا
پريان پند پون
٢. ڏونگر سي ڏوريندڙيون
محبت جن کي من

۳. آيـــل عـــاشـــقـــن جون
ڪُوڪـــان پـــيـــڙم ڪـــن
۴. اديـــون هِن ارواح ڪـــي
تـــاســـف ڏنـــو تـــن
۵. **سچو** صـدقـي اُن تـان
جـــي ونـــي درد وجـــن

جهولڻو سسئي ۱۱۰۸

مونکي ميڙين سگهو آڻين الله وو ميان پاروچا
۱. اُنهن ڪارڻ ڪاڪيون! وڃهان وڃاڻا وهنيان پاروچا
ســانــول پــنــهــنجو ســرتــيــون ســوَن ۾ ســچاڻــا
۲. ڀـــيـــهـــر شـــهـــر ڀـــنـــڀـــور ۾، آڻـــين الاهـــي
پـــيـــريـــن پـــئـــي تـــن ڪـــي ٿـــيـــون صـــلاحـــي
۳. اوڏنـــهـــن آڏيءَ رات جا ڪـــانـــگـــل اُڏايـــان
جي پـري آهـيـان تـن ڪـؤن تـاپـي سـنـديـن سڏايـان
۴. ڪـــڏهـــن مُـــڪـــو ڪـــونـــڪـــو، پـــريـــن پـــيـــغـــامـــي
اصـــل لاڪـــون اُن جو، آهـــي ســـاه تـــ ســـلامـــي
۵. ڪـڏهـن ايـنـدم سـپـريـن، ٿـي پـوتـيـون پـتـايـان
سچو ســوالـــن ســـان اُهـــي ويـــنـــدا ورايـــان

ڪافي سسئي ۱۱۰۹

وندر آءٌ ويندياس، ونـي اهو سوز سڄڻ جو
ونـــي اهـــو پـــور پـــريـــن جو
۱. پـــيـــريـــن پـــئـــي پِر جي، ڳوڙهـــا ڳاڙيـــنـــديـــاس

٢. ڪاڻ ڪوهيارل ڪاڪيون! جهولا جهلينديا س
٣. آهن ۽ دانهن سان، ڪرڳل ڳاريندياس
٤. ڀاڄهون ڀاروچل جي، ساٽيهہ ساڙيندياس
٥. پنهون وٺي تا پاڻ سان، اديون آٽينديا س
٦. پاڻ پنهنجو پُور مؤن، چُنجين چاڙهيندياس
٧. سرُ پانهنجو سرتيون! گهوريون گهورينديا س
٨. وٺي مُهار مَيَنِ جي، لوءِ ڏي لاڙينديا س
٩. **سچو** ڀاڄهون سوز جي، ڀيا ورق وارينديا س

ڪافي سسئي ١١١٠

ذاتي منجهہ ذات ڇپائي، بازي جا يار بنائي
١. هاديءَ حقيقت حال جي، مونکي ساري سُڻائي
٢. سڀ ڪنهين ۾ سڄڻ، پنهنجي نوبت وڃائي
٣. ڪاٿئين اناالحق جي، تن چوٽ تہ چلائي
٤. انا احمد بلا ميمي، اِها معني مڙيائي
٥. ڪاٿئين مستن ۾ ٿيو خاصو خدائي
٦. موت مڙهن وچ ۾، تنهن مالها قيرائي
٧. ڪاٿئين وٽ نہ وار جي ٿي، ڪاٿئين جدائي
٨. ڪاٿئين مٿي تخت جي، ڪاٿئين گدائي
٩. اندر ٻاهر هڪڙو آهي، صورت سيائي
١٠. ڳالهہ نہ سمجهڻ جهڙي، پرَ سيا سمجهائي
١١. ڪافر مومن هڪڙو، **سچو** ٻوڙج ٻيائي

ڪافي سسئي ١١١١

سهٽي سڄڻ سان نينهڙو لايوسي
١. ورد پڙهيم ٿي وچ ۾ اديون ڙي! آڌو عشق آيوسي

۲. سپ وساريان ڳالهيون ڏسڻ سان، ڏاڍو پور پايوسي
۳. ٻَنِ وجهي ٻيون ڳالهڙيون، ڳلي ڳلي سو تايار ڳايوسي
۴. اول وقت عجيب جي، سرتيون ڙي! انهيء گهور گهايوسي
۵. **سچو** سَوَ مبارڪان! چاهؤن سِرتي برهہ چايوسي

ڪافي سسئي ۱۱۱۲

دوســـــت دلاســـــو ڏجي
ڏاهـا ڏڪـويـن ڪـي مـيـان
۱. اول لائـــي پـــوءِ نـــہ ڇنــجي
پـــرت نـــبـــاهـــي نـــجي
۲. پـرجهي ڏسـج پـريـن پانـهنجو
هيئن نہ ڪا ٻُل ڪجهہ ڪجي
۳. ڳالهيون منهنجون يار پاروچا
راتـو ڏيـنـهـان هـن هـجي
۴. ورهہ وارن ســان يـار ڏهـاڙي
ڏڪ پـــائـــي اچي تـــجي
۵. قاصد ايڏهن جا چون ائين مُون
هـوت ايـنـدئـي اچ اجهـي
٦. ڏنـگـاين ڏي ڏِسُ نہ منهنجي
سپ اوهـانـڪـؤن تـو سـجهـي
۷. اچڻ ڪـارڻ هـوت اوهـانـجي
سچو فـالان ويـنـو وجهـي

ڪافي سسئي ۱۱۱۳

ٻيجي پاهڻ تي پاسي، متان ڏاڍو ڏک پويئي

١. پنهونءَ سندي پار ڏي، اسين تا پنڌ پياسي، ترس اهو مان ٿيئي
٢. چو تو مُهين پير مُئي جا. اڳهين نينهن نياسي، ڏک ويا ڏير ڏيئي
٣. رڻ ڙي ڏونگر حال **سچوءَ** جو، وندر جي اسين وياسي، چڱيان پاٽيئي هوت چيئي

ڪافي ڪوهياري ١١١۴

توڙي پنئي لڳئي سارو جڳ ميان تا پي چا ٿيو ناهي منتا ۾ مطلب
١. نفي، سِري خفي، توڙي جاري ٿئي قلب
٢. ڳالهين ڪئي ڪين ٿئي، منصوري منصب
٣. ڪاڻ تماشي ڪيترا پڇن پار عرب
۴. ڪري ڏڪارين ڪيترو، عالم ڪي بـ عجب
۵. نفل نمازان ورد وظيفا. اهو ڪوڙ ڪسب
٦. دائره دعوت جا ڦرين، ڪرين تسخيرات طلب
٧. پاجهون مهر الله جي، **سچو** ٿئي نـ سبب

ڪافي سسئي ١١١۵

اري الوالو مونکي يار مليو، جيءَ جان جنهين سان جار لڳو
١. لنگهيا اسان تؤن ڏينهن خزان جا. سرتيون اڄ بهار لڳو
٢. هُئا سين ڳولا جنهنجا اسين، ميان سو تا اڄ شڪار لڳو
٣. ڳلي ڳليءِ ۾ تال تماشا، چهچٽو چؤڏار لڳو
۴. رنگا رنگ بيرنگيءِ وارو، شهر بحر بازار لڳو
۵. اڱڻ اهي ئي پيهي آيم، بره جنهن سان بي اختيار لڳو
٦. پانهون ڏنيون ڳل يار اسانکي، نينهن جنهن سان نروار لڳو
٧. مرشد هاديءِ عبدالحق جي، وَتُ پُنيءِ پيزار لڳو
٨. **سچو** حجاب ويا هڪ تياسين، دمبدم ديدار لڳو

ڪافي سسئي ١١١٦

اوڏانهون جي اچن ڙي جيڏيون انهن
آءُ ڪيئن نہ سڃاڻا
١. پريان سندي پار جيون، ڪيهيون ڳالهيون ڪن
٢. مون هن نماڻيءَ کي، دلاسا ڏين
٣. ساه منهنجو سرتيون! نيو نياپن
٤. هي بُت بيراڳي ڪيو، ڪاڪيون ڪيچيئڙن
٥. **سچو** چونہ سُڏير تئين، تو هُتِ پاڻ پچن

ڪافي سسئي ١١١٧

اڙي جيڏيون! منهنجو جيئڙو ونيو سڄڻ وجي
١. چرخي مُنا تاڙيون، پينر سب ڪائي پجي
٢. درد منديءَ جي دل اهائي، مَتِ نہ ڪنهنجڙي مجي
٣. طرف تنهنجي يار **سچو** ري، سوز تہ پنهنجڙو سجي

ڪافي سسئي١١١٨

ڪيچيئڙن جي ڪاڻ، جيڏيون!
منهنجو جيئڙو جهڄي تو
١. پريان سندي پار ڏنهن، الله اوني آڻ
٢. چڏي شهر ڀنيور کي، هاڙهي ويندي هاڻ
٣. رُئڻ کؤن جهلن سيئي، رُئن اکڙيون اڪاڻ
٤. جيءُ وڏائون جار ۾، ٻاروچاڻي ٻاڻ
٥. سگهو ايندو سپرين! پينر منهنجي پاڻ
٦. **سچو** آءُ تا آهيان، پريان جي ٻي پِرياڻ

ڪافي سسئي ١١١٩

جن لائي تـوڙ نـبـاهـي
آءُ صدقي وڃان تـن تـئون
١. سٹابس آهي اکڙين کي
جن وئـــي دل ورائـــي
٢. پلي پاڇي پرين ڏنهن
اڄ اســـان ڏي آئـــي
٣. راتـو ڏيـنـهـان آهـيـئـي
وات انـــهــن جي وائـــي
۴. ڏهـــاڙي ڏسـڻ ســان
مـــحـبـت آڳ مـچائـــي
۵. ووءِ ووءِ وائـــي وات ۾
سچوءَ آهـــي ســـدائـــي

ڪافي سسئي ١١٢٠

ونـــي خبـــر خاطـــي آيـــو
خيـر صـلاح جي مـونـڏي
١. پـار پـنـيـور جي اڄ صُبح تـا
هـو ڏٹـن کـي سـعـيـو
٢. طرف تنهنجي آهہِ اصل کؤن
روح ســـنـــدن جو رايـــو
٣. نينهن جي نياپن جڻ اسانکي
مُحـــبن ســاڻ مـــلايـــو
۴. تـيـان قـربـانـي آءُ تـنـين تـؤن
جن نـيـنـهـن نـيـايـو

۵. ايـنـدئي أهـي جن جي كـارڻ
ويـنـي تـو ورِهُ وسـايـو
٦. پوي پرين وٽ هاڻ تـنـهنجو
سچو ري پـنـڌ سـجايـو

كافي سسئي ١١٢١

اهـــي ڏوراپـــا ڏيـــئـــي
مـوتـي مُكـا يـار مـونـڏي
١. هُوءَ جا ڳالهڙي كالهه كئي سُون
كـيـئـين وسري تـو ويـئـي
٢. اسـان ٻـاجهون سُڻ ري عـاشق
ڏيـنـهـن گـذاريـوَ كـيـئـي
٣. كـهـڙيـن ڳالهين ۾ تون آهين
پرت منهنجي تو سان پيئي
۴. چيئي مُنجين تو هٿ پانڌين جي
حـال اسـان هـٿ هـيـئـي
۵. ڏوه گناه وو تنهنجا بخشياسي
سچو ري يـار سـيـيـئـي

كافي سسئي ١١٢٢

حيلا كيم هزارين، مان تـكـن مُون وٽ رات
١. كـره قـطـاري هـلـيـا، بـودا پـلاٽـي پـريـات
٢. آءُ سُتـي هُو هـلـيـا، تـو ڏن جي كـيـو تـات
٣. سـور ڏنـائـون سُوكـڙيـون، ڏک ڏنـائـون ڏاتِ
۴. پـريـن مـاڏي موكـلي، ڏانـهـن **سچو** سـوغـاتَ

ڪافي سسئي ۱۱۲۳

پاھڻ ڙي پرڏيھي، ناھي ايذائڻ توکي
ناھي واجب پرڏيھي ادا ايذائڻ توکي

۱. ڏيندئي ڏوراپو يار اسانجو، وٺ توئي جي ويھي
۲. پير ڦيھين تو نتُ نماڻي جا، ڳالھ ڪريان ٻي ڪيھي
۳. ھي اُميد وو ھُئي نہ توڏنهن، جبل ڪئي مون سان جيھي
۴. جيھي ڪندين ڪوه اسان سان، ڳالھہ ڪنديس ھُت تيھي
۵. **سچوءَ** سچاتو سنگ توئي ڪي، آھي عادت تو ايھي

ڪافي سسئي ۱۱۲۴

فاني ٿيندين ڇا
جهڙو آھين تهڙو ھوندين

۱. سُڌ پنھنجي سر جي
ڪامل پيرُئي ڪا
۲. آوازي اناالحق جي
ڳالھہ نہ سمجهئي سا

ڪافي سسئي ۱۱۲۵

اڄھي آيم ھوت، منھنجي دل ديواني جن ڪيئي

۱. ھوندا اکڙين ۾ مونکي، تا پئين موت
۲. سرتين سرھائي ڏئي، قاصد وڃي ڪو تہ
۳. اوچتو لعلن ....
۴. **سچو** سپرين سان، رتي ھڏ ....

داستان چوڏهون ديسيءَ جي ڪافين جو

ڪافي ديسي ١١٢٦

يار دي ڪيتي جوڳڻ تيان، حال بره دا سنائون ڪيها
ڳالهہ هادي دي الاوڻ ناهين

١. عرض لوڪاندا ڪيها مئيڪون، دست سڄڻ دي پيان پيان
٢. ڪرين نصيحت مُلا نہ مينون عشق هادي دي ليان ليان
٣. آکڻ اساڏا رک نہ دل تي، مين ديواني تيان تيان
٤. وس اساڏا ڪوئي نہ آها، هوش ڪنون مين ڳيان ڳيان
٥. مهٺا تيڏا مشر هويا، سڻ رهيان سڀ سنيان سنيان
٦. **سچو** قناتان يار سڄڻ ديان، آءُ نيٺان تي نيان نيان

ڪافي ديسي ١١٢٧

آءُ ڪي تا اوڏي آئي
جهاڳيا مُون جبل جال

١. سل ڙي ساتي ڪيچ ڪاتي تيو
ڪل الله لڳ ڏي تون ڪائي

٢. اوتي ادا ڙي ٻَڌيئي ڪا
وري ورڻ جي هيڏي وائي

٣. شهر ڀنڀور ڏي پيرو ڪندا ڪو
ڏادي اسان سان هوت لائي

٤.اڱڻ تنهنجي سُڻ **سچو** ري ميان!
جاني اچي تو رات جائي

ڪافي ديسي ١١٢٨

ڪندي آءُ ڪوه رهي رهي
الله جيڏيون! هتي هوتن ري

١. انـــدر وره وتـــاڻ ڪـــيـــا، مـــيـــان
لـؤن لـؤن مـنـجهـ لـهـي لـهـي
٢. ڇڏي شهر وي ميان ڀنڀور کي، ڀلو ميان!
ويـنـديـس ڪـيـچ ڪـهـي ڪـهـي
٣. ڪونهي منهنجو وي ميان ڪوهيارل ري الله
ســرتـيـــون! هِت ســـهـــي
٤. قول پاريندو ني وي ميان پانهنجا، ڀلو ميان
پـــاروچل پـــهـــي پـــهـــي
٥. **سچو** گڏيم وي ميان سات جا ڀلو ميان!
پـنـڌن مـنـجهـ پـهـي پـهـي

ڪافي ديسي ١١٢٩

پاڻ سجاڻڻ آيو ڙي سڄڻ، پاڻ سجاڻڻ آيو
ڪـم نـہ هـئـڙس ڪـو ڀـيـو
١. پاٽؤن ڇاٽي پاڻ سان، هِت لؤن تا لائڻ آيو ڙي سڄڻ
٢. عيش منجهارون نڪري ميان هِت، ورهُ وسائڻ آيو ڙي سڄڻ
٣. سوليءَ تي منصور ٿي هِت، سر سلائڻ آيو ڙي سڄڻ
٤. مصر جي بازار ۾ هِت، مُلهہ وڪامڻ آيو ڙي سڄڻ
٥. **سچو** ري سنسار ۾ هِت، پير گهمائڻ آيو ڙي سڄڻ

ڪافي ديسي ١١٣٠

آوڻ دي ڪوئي يار نون هوئي، آوڻ دي ڪوئي يار نون
١. آءُ ري ساتي هجر ميڏي دي، ڪائي آگهہ هئي دلدار نون
٢. چشمان تي چُم چاوڻ اسانُون، پيران دي پيزار نون
٣. دارو اِهو ديدار سڄڻ دا، برهي دي بيمار نون
٤. **سچو** دا اهو ڏيوين سَنيها، ساتيان دي سالار نون

ڪافي ديسي ١١٣١

پـريـن سـان پـت پـري
ڙي جيـڏيـون! منـهـنجي
١. دعا ڪريجو جيڏيون!
وري سـوهـوت وري
٢. ڏونـگـر مُـون ڏورائيـو
سـنـدي ذوق ذري
٣. صحي سجاتم پاڻ ڪوُن
پُنـهـون نـاهـي پـري
٤. تون ڪيئن سري سپرين!
تـوريءِ مـون نـہ سـري
٥. راتو ڏينهان سگ **سچو**
ٻَڻ ٻَـايـون پـيـو ٻَري

ڪافي ديسي ١١٣٢

ڪـڏهـن اَلاجي ايـنـديـن
پـيـهـي پـچـڻ پـنـهـون يـار
١. پـاڻ پـنـهـنجو پاڻـهين
سـاڻ غريب گـڏيـنـديـن
٢. پـڪا پـڪـن سـامـهـٽـان
اوري شـال اڏيـنـديـن
٣. اهـو اتـم آسـرو
چـپـر تـانـہ چـڙيـنـديـن
٤. سـگ پـانـهجي دَرَ جـو
سچو نـانءُ سـڏيـنـديـن

ڪافي ديسي ١١٣٣

پـــاڻ پـــنـــهـــون آءُ آهـــيـــان
اڙي ڀيـنـر ڀُلي نـاهـيـان

١. تيو تيون مُنڪر ڳالهہ انهيء ڪؤن
چئو ڀيو تڏهن چاهيان

٢. ڪـيـچ ڀـنـڀـور ٻـي وَسُون اسانـجي
ڪهڙي طرف آءُ ڪاهيان

٣. هـرڪـو چوي تـا سـهـسين عـاشق
نانءُ پاڻ ئي توُن لاهيان

٤. هِت هُتِ آهي ميان صورت منهنجي
ناه نـڪـو ٻـيـو ٿـاهـيـان

٥. پنهنجو پاڻ ئي ساريان **سچو** ري
نـيـنـهـن اهـوئـي لايـان

ڪافي ديسي ١١٣٤

مـــون ســـاري ســـجاتـــي
بـــازي بـــازيـــگـــر جي

١. مستيء مؤن منصور جو
سُورهيہ ٿئين جي تون جماعتي

٢. سُورهہ بـاسج سِرتـي
تـون ڪُسڻ جي ڪـاتـي

٣. غيـر نـــہ آٿـج وچ ۾
آهـين ظـاهـر تـون ذاتـي

٤. مـتـان ڀـائين پـاڻ کـي
تـــون **سچو** صـفـاتـي

ڪافي ديسي ١١٣٥

مونکي هيئن نہ چير چڏ، ڙي اڙي پلو پنهڻ يار

١. پرين پاڃاٽي پانهنجي، گولي گولن گڏ ميان
٢. تون تا صاحب سپرين! هِيءَ ڏهارڻ ڏَڏِ ميان
٣. آءٌ اوهانجي آهيان، هُون هئون هڏ مَيان
٤. تنهنجي صاحب سپرين! شال نہ سڪان سَڏِ ميان
٥. جايون جانب پانهنجيون، اکڙين ۾ اڏِ مَيان
٦. **سچو** سڀ لاڳاپا لاهي، پُٺي لعلن لڏ ميان

ڪافي ديسي ١١٣٦

آءٌ اوهان تؤن گهوري
اڙي ڪيچيو ساڻ نيجو
١. راتو ڏينهان روح ڪي
آهہِ اوهانجي جهوري
٢. دام وڏيوَ دل ڪي
هن ڏکن جي ڏوري
٣. وهان وهِڻ نہ تئي
ڏادي سالايوَ لوري
٤. ڪرڻ مناسب ناهہِ تان
ساڻ ضعيفن زوري
٥. **سچوءَ** سندي ساه ڪي
سندوَ سڪ سڳوري

داستان پندرهون مومل ۽ ڪيڏاري جي ڪافين جو

ڪافي مومل ١١٣٧

ولها وري آ، مونکؤن موٽ نہ ميندرا
١. ميان مون کؤن نہ متين، سوڊل سائين ساءُ
٢. شانن سان وو رکي شريڪت، هيءَ ڪميني ڪاءِ
٣. هو جو اچي ڍٽ ڏنهن، وٺي اُهو مون واءُ
٤. هيءَ هيءَ هن جي حال جو، لهہ سائين لڳ سماءُ
٥. **سچو** ڪندا سي سگهڙو، پاٹؤن چاٹي پرچاءُ

ڪافي مومل ١١٣٨

آءُ تا ڏيهاڙيون زارو زار، ساريو روان ٽي
هت ڳالهڙيون گهٽيون ڪريون ڪريون
١. ڪڏنهن هيڙوَ سپرين! پاچاٹين سان پيار
٢. ڪامل آهيان ڪاڪ کؤن، تو بنان بيزار
٣. ايندو هُئين اڌ رات جو، ڪاهي ڪرهہ سوار
٤. ماري مونکي ميندرا، وَلها هِيءُ ويچار
٥. وسي تنهنجي وِرهَ جو، بادلُ هت بسيار
٦. ڏِسي وڏ وڙائي تانهنجي، هو ڏکيءَ کي ڏهڪار
٧. **سچو** سگ اوهانجو، تهن ڏي نيڻ ڪٹو نروار

ڪافي مومل ١١٣٩

آءُ تا روز رُوان ساريون
سوڍا تُهنجيون ڳالهيون ڪيتريون
١. بَڏي ورج ولها
زور منجهيون زاريون

٢. سڪ سنديوَ ڪيون ڪيتريون
جيءَ انــــدر جاريـــــون
٣. راڻــا رُســڻ تــنــهــنــجي
ڪُوڪـــان هِت ڪـــاريـــون
۴. ويــنــي ڳرهــيــان ڳالــهــڙيــون
هــنــجون هِت هـــاريـــون
۵. ســـچو سهندا سپرين
عـــاجز جون آريـــــون

ڪافي مومل • ١١۴

حال منهنجي هاءِ هاءِ، وو
توريءِ لهن هي ڏينهڙا ڏينهڙا
١. آهـــي هِن احـــوال تـــي
ولـــهـــا تـــا واءِ واءِ
٢. دوست تنهنجي ديس جي
اُڪــنــڊ اســانــڪــي آءِ
٣. ڏسيون ڏهاڙيون رُوان
جانـــب تـــنــهــنـــجي جاءِ
۴. ڪاڪ نہ لڳي ڪَسِ مون
سـوڍل تـنـهـنـجي سـاءِ
۵. سـوڍا سـتـاري ڪـري
پـيـر اڱڻ مـنـهـنـجي پـاءِ
٦. درد منديءَ جُون دانهنڙيون
والـــيءَ لـــڳ ورنـــاءِ
٧. سوال سچوءَ جا سپرين!
لالـــن دل ســـان لاءِ

ڪافي مومل ١ ١١۴

اڱڻ نماڻيان دي آيا، وو جاني
جيءُ اساڏي نال جليندائي
١. پهلي ڏينهن مين اپڻي سرتي
ورهي مينهن وسايا
٢. ڏسُ سڄڻ دا ڏيهين پوندا
مين اتان درسن پايا
٣. پهي پوڻي نون مين آگ جلايا
چرخا ول نہ چايا
۴. اپڻي مينون سُڌِ نہ هوئي
مين لڳين مُشڪ نہ لايا
۵. اپڻا ڪرم وو ڪيتوني
ڪيڏا تيا **سچو** بخت سوايا وو

ڪافي مومل ٢ ١١۴

مونکي ڪانڌ بنان هي ڪاڪ، ووءِ ووءِ
ڪؤڙي آهي ني وو ڪاڪيون هوءِ هوءِ
١. سوڍل ٻاجهون سرتيون! هي مري تي مشتاق
٢. منهنجو ساهہ سُڌير تئي، اچي جي اوطاق
٣. سقري آهي سون ڪؤن، خاص ڍٽ جي خاڪ
۴. سُڌ اچي لهہ تنهن جي، چُورِ ڪئي چؤطاق
۵. وجهي ويچاريءِ ويو، اديون ري اولاڪ
٦. تن **سچوءَ** جو عشق اوهانجي، چيري ڪيڙو چاڪ

ڪافي مومل ٣ ١١۴

پئي پيش پرين کي پاڻ
آءُ چوندي‌س هلي حال هي
١. توتؤن آهي ميندڙا
ڪاڪ ساري قربان
٢. دل کي ديوانو ڪيو
هيڪر تنهنجي پاڻ
٣. ناميا ڏسج ننگ ڏي
آءُ تا تيس اچاڻ
۴. آندم هيٺ عتاب جي
سچو پنهنجي چاڻ

ڪافي مومل ۴ ١١۴

منهنجو سوڍل سارئي ساه وو راڻا
رُسامن سان مارئي ووي يار ري
١. وينئي ڪڙهان ڪاڪ تي، آڻيندوءِ الله
٢. هِيءَ مُئي جا ميندڙا! توکي ڪيهو پرواه
٣. سندو اچڻ تانهجي، روز نهاريان راه
۴. گهر اوهانجي تي گهران، چت اوهانجو چاه
٥. مهر متو تو ناه کو، جيڪس هنجو بخت سياه
٦٦. ڪوڏؤن قرباني ڪري، **سچو** ساه پساه

ڪافي مومل ٥ ١١۴

مونکي تنهنجي سار سنپار
وو چڏ رُسامان تون آءُ منهنجا يار ري

١. ڏوهه نـــہ ڪــوئـــي تـــو ڏيـــان
آهـــي مـــون ئـــي ســـر مـــيـــار
٢. ســـڪ ســـوراخان مـــون ڪـــيـــا
هـــيـــنـــئـــڙي مـــنـــجهـــہ هـــزار
٣. مـــوت مـــران تـــي مـــيـــنـــڌرا
بـــرهـــي چاڙهـــيـــئـــي بـــار
۴. ويـــنـــي ڪـــري ڪـــاڪ ۾
هـــيءَ ويـــچاري ويـــچار
۵. **سچو** ســـيـــئـــي آئـــيـــا
جي دل گهـــريـــا دلـــدار

ڪافي مومل ٦ ١١۴

ڏادي دي نـــال زاري، وو
اسان غريبان دا حال نہ ڪوئي
١. مين اياٽي نينهن ڪي چاٽا
بـــره چاڙهـــيـــي نـــي بـــاري
٢. ابرو مزگان تير وسائيندي
چشـــمـــان چـــؤڏس چـــاري
٣. چلنگيان وو چُڙواڳ حُسن ديان
چـــڙه وتـــن چـــوڏاري
۴. شاهان نون شهہ زور مريندبان
مـــين تـــا ڪـــؤن ويـــچاري
۵. دؤران دؤر پـــونـــدي آوي
قـــاتـــل فـــوج قـــهـــاري
٦. **سچو** تيِ صدق تنهان تؤن
جنـهـان ڪـيـتـي جنڊ پـيـاري

ڪافي مومل ۷ ۱۱۴

راڻـــي ســــنــدو راز
مونسان ڪيڏو ئي آهـِ
۱. ڪاڪيون آڏو ڪانڊ جي
نٽـــو وٽـــي نـــاز
۲. ٻانهان ٻانهن جان ٻڌي
ڪـــرڻ نِتَ نـــيـــاز
۳. هيءُ هيءُ آهي حُسن جو
مـــاريـــون غـــم غمـــاز
۴. **سچو** پريائڻ پرين جو
آهـــي ســـاڻ ايـــلاز

ڪافي مومل ۸ ۱۱۴

مـــيـــنـــدرا آءُ مـــيـــان!
هت ويـنـي ڪـانـگ اڏايـان
۱. تـو سارينـدي سـپـريـن!
هـــت ســـودا ســـاه ڏيـــان
۲. راڻـــا رتـــي راز جي
ڪـــاجا آهـــي هِيـــان
۳. ڪامل ڪنڌيءُ ڪاڪ جي
آءُ جانـــي ڪـــئـــين جيـــان
۴. شـــال اوهـــانـــجو اڳتـــي
سچو نـــيـــنـــهـــن نـــيـــان

ڪافي مومل ۹ ۱۱۴

سانون رهڻا ديس تساڏي، نال هادي دي ڦرڻا ڦرڻا
۱. ڏونهان ٻاءِ ڪي در تيڏي تي ميان! ٻول ڪي ٻانهپ ٻهڻا

۲. طعني تُهمت سب لوكان دي، سر تي سارا سهٹا
۳. گلا غيبت نانءُ تيڏي دي ميان! خاص ٻُلي وچ ڳهٹا
۴. **سچو** ساعت دور نہ تيوي، واعدي آتي وهٹان

كافي مومل ۱۱۵۰

هَي وي سئيان ويل اهائي، گذر گئي رات سيائي

۱. دوست مظاهر دي وچ آيا، آپ كنون چا آپ لكايا
رنگان وچ كوئي رنگ چپايا وه جا بازي يار بنائي
۲. وه جو كيها پير بنايس. تعجب جيها جو رنگ لايس
شاه هويا هُڻ چاك سڏايس پير حقيقت هي سمجهائي
۳. جاڏي ويكان تاڏي ماهي، ذات صفات جا هكا آهي
گم تئي هت شاهنشاهي اندر ٻاهر اها وائي
۴. انا احمد آپ الايس. من رآني دم صحي
وچ درازين پير گهمايس **سچو** تنهن تهون پائي

كافي مومل ۱۱۵۱

چُرڻ ٻُرڻ وارو كير، هيءَ
ڳجهارت كوئي پجي
۱. كير چوي تو كير ٻڌي تو،
هيءُ پينر عجب جيهو پير
۲. سُڌ تنهنكي سر انهيءَ جي
جي كوئي پائي ايڏنهن پير
۳. گم تيڻ بنا كوئي نہ لهندو
گهت انهيءَ جو گهير
۴. يار يگانو **سچوءَ** سان تو
كري سريرون سير

داستان سورهون ڪليان جي ڪافين جو

ڪافي ڪليان ١١٥٢

محبوب ڳولي ڏس من ۾ الله!

١. واه ڪاريگر ساز بنائِي، ڪن فيڪون جي ڪُن ۾ الله

٢. بي فائدو بازار گهمين تو، گل ڦل باغ بدن ۾ الله

٣. چوري چوري سير ڪرين تو، تنهنجو چاهہ چمن ۾ الله

٤. **سچل** سائين صحي ڪر چاتم، يار ڳڏيو ڪک پن ۾ الله

ڪافي ڪليان ١١٥٣

محبوب منو آهي من ۾، معشوق منو آهي من ۾

١. بي فائدو بازار گهمين چو، اتئي بلبل باغ بدن ۾

٢. ٻيائي سان تو ٻاهر ڳولين، اتئي بربحر ۽ بن ۾

٣. چارا چوريءَ چليو ڏسين چو، اتئي سو چاند چمن ۾

٤. زلف زنجير ڪؤن زاهد پڳا، آهي ظاهر پرست ظنِ ۾

٥. عاشق سوين احوال ۾، آڪن اَناالحق اَنَ ۾

٦. ست زيور سينگار ڪري ني، دوس تہ آيو درسنِ ۾

٧. ڪل يوم هو في شان، آيو ورنهہ هر ڪنهن ونَ ۾

٨. چيديون تا چار اتو ميان، پرين پيارل پن ۾

٩. دلبر ديرو دائم دل تي، چو ديکين درپن ۾

١٠. ڪر ٿيو آهين ڪين سٽين تو، اتئي قُدسي ڪلام ڪن ۾

١١. مرشد ڪامل سانول سپرين، آيو صاف صحن ۾

١٢. فيض فاروقي فائق بخشيو، فهمائي هِن فن ۾

ڪافي ڪليان ١١٥٤

جاڳ جاڳ جند جانيان، پلا جيئڙا هيئي ننڊ اجائي

١. جائي ننڊ جي نال صحبت دي، سائين ننڊ سجائي

٢. فذ ڪُروني اذڪرڪم يارو، انهين ويساه وڃائي

٣. جائـي نـنـڊ جي نـال غفـلـت دي، سـائـي نـنـڊ اجائـي
٤. دم حـيـاتـي يـار **سچو** دي، بـنـان سـو بـره بـيـجائـي

ڪافي ڪليان ١١٥٥

ڍولڻ سائين نهين دليان ڪنون ڏُور، رانجهن سائين
١. لُون لُون دي وچ مـاهـي، نـيـٽـانـدي وو حـضـور
٢. هـردم حـاضـر تـا هـئـين، يـڪ مُو فـرق نـہ مُور
٣. ڏس اهــوئــي هـــادي والا، نُور اعــلـــيٰ نُور
٤. بـات بـره دي آڪـڻ مـشـڪـل، **سچو** رهڻ صـبـور

ڪافي ڪليان ١١٥٦

ڪردئين لک قبائين تون، يار الا الا وو پلا پلا
١. تـون هـيـئـين مـنـصـورسـڏاويـن، انـاالحق فـرمـائـين تـون
٢. آپـڪـون آپ سڃاڻ جو ٻيـنـئـين، شاه گـداءُ سڏائـين تـون
٣. ڪڏهان ڪريندئين ڪم سگهيري، ڪڏهان مدت تي ترسائين تون
٤. ڪـڏهـان نـڪـالان عرض ڪـريـنـدئين، ڪـڏهـان سرچاويـن تـون
٥. **سچو** مُول نـہ پـاسـي آهـا، آڪـيـن تـون اڪـوائـين تُون

ڪافي ڪليان ١١٥٧

مُڪڙا يار ويڪائين تون، چڱا تيوئي شال پلا تيوين سانون
١. نِتُ نِتُ وي نـانءُ الـهـہ دي، هـر دم ڦـيـرا پـاويـن تـون
٢. هووين هميشه يار اسان ڪيني، هڪدم ڏُور نہ جاوين تون
٣. تـيـڏي ڪـيـتي ڪـسـديـان وتديان، اڱڻ اساڏڙي آوين تـون
٤. نال تـسـاڏي هوءِ جي رهيان، چِتُ اسان نہ چاوين تـون
٥. نـال **سچو** دي سُهٽا سائين! نوين نوين غمزي لاوين تـون

ڪافي ڪليان ١١٥٨

ساڏڙا يار سڏائين تون، وو شُڪر آکان الحمد آکان

١. تيوان قربان تُسان ٿون، نؤ نؤ حُسن وکائين تون
٢. حال اساڏا ڏيک ڪراهڻ، مُنجندئين لک دعائين تون
٣. عشق ديان چٽڪان چوڙيندئين، سو هزار هوائين تون
٤. روز بروز جو مُنجدئين ساڏهون، نويان نويان سروپاوين تون
٥. سيني دي وچ يار **سچو** دي، هڪو هڪ سمائين تون

ڪافي ڪليان ١١٥٩

رُخ رانول يار ويکائين تون
آوي چڱا تيوئي شال پلا تيوئي
خوني چشمان نون ڪريندريان
تير تڪي چٽڪائين تون
عشق ڪيڏي اتڪاءِ ڪي دلبر
بره ڏاڍا ٻچائين تون
ڏيکڻ سيتي مشتاقان نون
ديدان نال دپائين تون
اوڳڻ ڏهون ڏيک نہ ميڏي
پير اگڻ ول پائين تون
نانءُ هادي دي نال **سچو** دي
ڳجهيان رمز رلائين تون

ڪافي ڪليان ١١٦٠

هر جا حڪم هلائين تون
ووني يار پلا وو پلا
١. جوڳي ٿي ڪر جڳ وچ آکي
انگ ڀڀوت رمائين تون

۲. رنگا رنگي ويس جو ڪرڪي
چير أتان چمڪائين تون
۳. جوين جلوه ڪرڪي آندئين
آپي نچين نچوائين تون
۴. نعرا مار اناالحق والا
برسر دار چڙهائين تون
۵. آپڪون آپي ڏيکي ڏکالي
سچو نانءُ سڏائين تون

ڪافي ڪليان ۱۱٦۱

توئي تند تنوار
پڌين نتي ٻوڙي الا
۱. ڳالهہ اِهائي ميان ناهي سلڻ جي
خرچين سو لک هزار
۲. ساتيڙن ميان ڪيا هي سڏڙا
لاهي سڀ ميار
۳. دم غنيمت جا هت آهن
ڏينهن دنيا ۾ چار
۴. **سچل** آهي عشق منجهاروُن
تڳان تنهنجي تار

ڪافي ڪليان ۱۱٦۲

هڪ رانجهو ساڏي نال
ڪيڙا ڪيا ڪراسين ميان
۱. ڪڏهان لاڪرناحق پئي وو ميان
اوڙا پاڙا ميڏي خيال

۲. غرض اسا کون لوڱاندا کيها
نال جاني ساڏي جال
۳. نال اساڏي سُنوري سنيان
ڳجهي رانجهودي سا ڳالهہ
۴. رانجهو دي کارڻ کيئي سِکديان
نا مئين هير سيال
۵. ڏون ڏون بيعان کيها کريندي وو
هکوبيع بحال
۶. **سچو** نہ حاجت عرض کرڻ دي
ميڏي سا کيهي مجال

کافي کليان ۱۱٦۳

يار ڏاڍا رنگ رسائين تون
وو تين اتي مين صدقي ٿيوان
۱. جوڙ سينگار کي بن ٺن آئندي
فوجان حُسن چڙهائين تون
۲. چيرا جوڙکي سِر دي اُتي
کر جنسار وکائين تون
۳. مشتاقان دي مارڻ کيتي
اکيان باز بنائين تون
۴. کرکي ويس ويڙهاکيان والا
چٽگان چره چلاوين تون
۵. اپڻي حال دي ڳالهہ سيائي
سچو کُون سمجهائين تون

ڪافي نت ڪليان ۱۱۶۴

تُسان ڏِسندي هو بديان ميريان، اسان تا ديواني
۱. حال اساڏا معلوم تيڪون، بره چاڙهيي اهي باني
۲. تسان مريندیان هو سيئي سياليان، توڪان ڪيئي لک طعني
۳. اپڻي سِر تي سيي چاتم، نينهن دي اها نشاني
۴. **سچو** جيهي در سايان تي، هوسن ڪئي وي مستاني

ڪافي ڪليان ۱۱۶۵

ڪروڙين لک پڙه پڙه ڪي تيڪون سرسات ڪيا ڪيتا
نمازان پڙه ڪي روزا ڌر اسي طاعات ڪيا ڪيتا
۱. ڪيا نفي ڪيا روحي ڪيا سري
ڪيا خفي دين درجات ڪيا ڪيتا
۲. مڪي ڪي طرف حاجي هوڪي زيارت مُقبران ڪيتي
چلي بيت المقدس ڏهون ڪعبہ قبلات ڪيا ڪيتا
۳. گلين دا پوش ڪر پئيئي تہ مين صافي سُون صوفي هون
مڪر ڪي تاج سر پهري دغل دلقات ڪيا ڪيتا
۴. رجاعت خلق ڪي ڪيتي، وظيفہ ورد پڙهندائين
گهتيندئين مُک اُپر برقعہ اهين رُجاعات ڪيا ڪيتا
۵. ڪيهي سُوره بنائيندئين، پنڌائيندئين بند حرفت دي
ڪهي هر ڪوئي اجا فُقراهين حرفات ڪيا ڪيتا
٦. شرف شاهي دا گم ڪيتئي، قدر اپڻا نہ چاتائي
اڪيندئين لااله الاالله نفي اثبات ڪيا ڪيتا
۷. مَنائيندئين وال ڏالهي سي، پهريندئين هات ڪا چوتا
ڪُلهي پرچائيندئين ڪُتڪي اهين فعلات ڪيا ڪيتا

٨. جماعت جوڙڪي ڀينئين اسلي لوڪون ٻتائيندئين
ڪيا مَسلي مسائل ڪيا، اهين جماعات ڪيا ڪيتا
٩. تہ ڪٿ اڃا ڪسب هوتا ڪيا ياروري انحد هئي
ديڪا ٿُم نُور ڪا شعلا تہ هم تجلات ڪيا ڪيتا
١٠. ثناسي بن يقينا ڪر، نہ تيسي حاصلات ڪائي
ڏوجهي حيلاگري هوسي ادب اوقات ڪيا ڪيتا
١١. **سچو** سِرُ آپٹا چاٹين، پچاٹين آپٹي صورت
تو تُم ڪياهوڪيا هو تم دگر ڪرامات ڪيا ڪيتا

ڪافي ڪليان ١١٦٦

مُون سان تون آهين آهين، ڪڏهن ڪيئن ڪڏهن ڪيئن
١. اسان نماٹن توٗن سُهٹا سائين! هٿ متؤن متان لاهين لاهين
٢. آءُ ڪنيزڪ تون تا سائين، سگ نہ تنهن سان ڪو ساهين ساهين
٣. ڪڏهن آرامي ڪرين اسانکي، ڪڏهن ٻچين ٿو ٻاهين ٻاهين
٤. ڪڏهن منصوري دم اناالحق، ڪڏهن ڏسين ٿو ڦاهين ڦاهين
٥. حاضر ناظر آهين اسان سان، ڪيئن چوان تا ناهين ناهين
٦. استغفرالله ڳالهہ اهائي، جو ڪجهہ مونسان تون ناهين ناهين
٧. **سچو** جي عاشق آهين اسانجو، ٿج نہ درد جو دانهين دانهين

ڪافي ڪليان ١١٦٧

تيڏي ناز نماٹياندي مين ماريان، تيڏي ناز
١. مشتاقاندي مارٹ ڪيتي، شوقي چڙهن شڪاريان
٢. چشمان تيڏيان گل گلابي، خوني قرن خماريان
٣. عشاقان نون آءُ ڪرا هُٹ، مارن ڪجليان ڪاريان
٤. غمزي رمزي ڏاڍي لڳڙي، تيوان وارٹ واريان
٥. اڳون سُهٹياندي سَٹ **سچو** سائين، پاءِ پلؤ ڪر زاريان

ڪافي ڪليان ١١٦٨

عشق تيڏي دي مين ماري، نِتُ نِتَ ڪران زاري

١. اگڻ اسا ڏي وي آوين پيارا آءُ ڏيوين دلداري
٢. مين تا تئين تؤن وي سُهٹا سائين! ٿيوان وارڻ واري
٣. مستي ڏيکي کيون تون دلبر، لاءِ ڪڙا هُڻ ياري
٤. چشمان تيڏيان چيٹک لايا، خوني ڦرن خماري
٥. بره تساڏي ميان بخشش ڪيتي، **سچو** ڪُون سرداري

ڪافي ڪليان ١١٦٩

هُڻ آيا سجڻ آيا
سؤ ڪريان شُڪراني

١. ڪتلي مدت ماهي باجهون
وِرهہ دا مينهن وسايا
٢. معاف ڪيتا نهين سنيان اسان ٿون
جي ڏک وچ ڏينهن لنگهايا
٣. آپي چاڻي رانجهن سائين
جهنگ دا پنڌ پچايا
٤. جوڳي هوڪر نال مهر دي
تنهن **سچو** دا پاڻ وسايا

ڪافي ڪليان ١١٧٠

رهٹا راوي دي ڪنار
رانجهو نال پهٹا

٥. جهنگ سيال پي چوڙ ڪرا هڻ
ويسُون تخت هزار

۲. مئينون ماهيدا سنوري سنيان
نينهن لڳا نروار
۳. ابر اکيندا اينوين سو وسدا
جيوين سي ميگهہ ملهار
۴. ٻيلي ويسان ماهي والي
تر تريندريان تار
۵. اڱڻ **سچو** دي رانجهن آيا
کر جوڳياندا جنسار

ڪافي ڪليان ۱۱۷۱

ڪڏهن اسانوت ايندا
کهہ ڪانگا پرڏيهي
۱. هوندا اسان وٽ هوت هميشه
وري پوءِ نہ ويندا
۲. ڪندا آرامي روح اسانجو
وري ڪي بره ٻچيندا
۳. هجر فراق ني معاف ڪنداسي
ڪي ڏاڻ ڏکيءَ کي ڏيندا
۴. پکا پکن سامهان
ڪي اوڏا دوست اڏيندا
۵. مُنهن مقابل محب مونکي
ڪي **سچو** نانءُ سڏيندا

ڪافي ڪليان ۱۱۷۲

لَوُن وِجي ڪيئن لايَو، پرين ڄاتو پرديسي
۱. پر پَروڏو ڪين سهيليون! تيلهان آڏو ڏک آيوَ
۲. ڏينهن گذريو غم انهيءَ جي ۾، ڳالھ جنهين جي تي ڳايوَ
۳. دانهون فريادون ڪرين ڇو هاٽي، سک **سچو** سيبايوَ

ڪافي ڪليان ١١٧٣

انهان اکيان نُون سنيان مين تا آک آک رهيان

١. ويڙهي پرائي وي ميان وره وهاوڻ، پڙ نگان دي ني پيان
٢. آکڻ ميڏي تي لڳديان ناهين، شرم حيا ڪنون ڳيان
٣. مصلحت ڪنهن دي مُول نہ منديان، ڏونهين ديوانيان ٿيان
٤. جهليان پليان نهين سي رهنديان، ناه اهين وچ ٿهيان
٥. **سچو** نماڻان ڪيا ڪريسين، جو آپ آتان وچ رهيان

ڪافي ڪليان ١١٧٤

لؤن مُون سان جا لايوَ يار، ويڙهي هن ويهي

١. درد منديءَ جي دلڙي دلبر، گهوت اکين سان گهايوَ
ڳالهہ ڪريان ٻي ڪيهي
٢. مشتاقن کي مُحب مارين ٿو، تڪ اهائي آيوَ
جيهي وٺيو ڪيو تيهي
٣. ڳالهہ انهين جي سُڌ نہ مون کي، پاڻ پرين پُرجهايوَ
رمز ٻجهيءِ دل ريهي
٤. پاروُن پنهنجي ڪيئي قاصد، هن ڏي هوت هلايوَ
ڏيهہ گڏيا چڻ ڏيهي
٥. دل **سچوءَ** جي دلبر سائين! دردن ساڻ دبايوَ
نينهن اوهانجڙي نيهي

ڪافي ڪليان ١١٧٥

هوئي وو تساڏي نال زاري
لاهہ حجاب تون مُکڑا وکاوين

١. قسم سائين دي ميکون
تيڏي هڪالٺيجي ياري

۲. اڱڻ اسان وو نماڻيان دي
آوين ڍولڻ هڪواري
۳. هجر تساڏي ڪاهل ڪيتا
دوست ڏيوين دلداري
۴. نانءُ ڏٺي دي دوستي دي وچ
گهتين نہ دلبر گهاري
۵. زُهد عبات تقويٰ ڪنون هُڻ
بره ڪيتي بيزاري
۶. جلوه ڏيک جمال تساڏا
عشق ڪيتي اظهاري
۷. ڪتلي توڙين چپسين يارا
هوءِ هوءِ حُسن هزاري
۸. آگهہ حال احوال دي تيکون
آهہ **سچو** دي ساري

ڪافي ڪليان ۱۱۷٦

ڪيئي ڏک جا ڏينهڙا لنگهايم
سُڻ تو بن منهنجا سائين
۱. ڳالهيون ڪندي مُون ڪيئي سر تي
ڏک جا مينهڙا وسايم
۲. پرين اوهانجي پار جا ٿي
ڏهاڙي پند پچايم
۳. سک اوهانجي سپرين ميان!
سارائي سُور سلايم
۴. **سچل** سيئي آئيا جن لئي
فالان روز وجهايم

ڪافي ڪليان ١١٧٧

جو هومِ ورونهن وارو، جيجان ڳڏيم سو تا جوڳيڙو

١. اڳين پوئين ڳالهہ جو، خيال سليائين سارو
٢. سُورن جي سوغات سان، آيو اوڏنهن وڻجارو
٣. پسڻ سان پيدا ٿيو، سيني منجهہ ستارو
٤. صورت تنهنجي سڦري، مشعل مُنهن موچارو
٥. جُڙي ويتو جان ۾، برهہ انهيءَ جو بارو
٦. آهہ **سچوءَ** جو سرتيون! اهو اکين جو اجهارو

ڪافي ڪليان ١١٧٨

مين رانجهو هڪ تيسان، ڪيڑا سَتِ گهتيسان الله

١. ظاهر ناهي جڏهان ذات ڪيڑاندي، تڏهان عشق رانجهو دي ريان
٢. در رانجهو دي مين وڪاٽي، ڪيهان اسان تي بيعان پيان
٣. جِنهان دي آهس روز ازل ڪنون، پُڪي انهاندي مين پيان
٤. غرض ڪنهاندي سانون نہ ڪائي، هوش ڪنون مين ڳيان
٥. دعوي اسان تي ڪنهندي نہ لڳدي، سُٺو سيي تسان سنيان
٦. ڪيون وهائيندئين سُڻ **سچو** ري، ندیان نيٹون نيان

ڪافي ڪليان ١١٧٩

تون تا پهنجو پاڻ پَساءِ

شوق تنهنجو مونکي يار شفيع

١. هن جي اکڙين ۾ اچي

جوڙي ويهہ جاءِ

٢. ناميا ناءِ ڏٽي جي

پير اسان وٽ پاءِ

۳. اڳي پوءِ بي آسرو
تنهنجو اسانکي آءِ
۴. اڄ بي وات نهاريان
لالن تنهنجي لاءِ
۵. آءُ اڱڻ آسروند جي
سچو كيم سكاءِ

كافي كليان ۱۱۸۰

ماري ويو كالهه رات، سونهن پريو سو تا ساميڙو مونکي
۱. راتو ڏينهان رُوح کي
طلب تُنهنجي تات
۲. كين سجاتم سرتيون!
تا كهڙي آهي ذات
۳. سُور نہ جهلڻ جهڙو!
هاريون ڙي هيهات
۴. ائي پهر تنهنجي
وائي **سچوءَ** کي وات

كافي كليان ۱۱۸۱

آءُ كانگا كر ڳالهہ
پريان سندي پار جي وو ميان
۱. مُون سان كري كالهہ وئين جي
آهي تا واعدا پال
۲. هِن غريب سان پرين گڏائج وي
بره كيس بيحال

۳. هيڏي اڇڻ جي وي ميان، هُئي انهن کي الله
كاتا قيل مقال
۴. ٻاجهہ پئي تا وي ني ٻاروچا الله
هي نماڻي نال
۵. ياد ڪرن تا هِت توئي کي الله
وِجهہ نہ جيءُ جنجال
۶. فذڪروني اذڪرڪُم ٻلو ميان!
پئين تون ڪيهي خيال
۷. قول پرين وي ميان ڪيا جي توسان
سي تا سڀ بحال
۸. دل ٻڌل آهِ وي ميان! توءِ پرين جي الله
سچو تون پاڻ سنڀال

ڪافي ڪليان ۱۱۸۲

ڪين وساري ٿو ويهون ويهون، آهن ڪيهون اسانجيون ڳالهيون
۱. ساه سيون تا ياد ڪرين سي، آهن عجائب جيهون جيهون
۲. ڪهڙي ڳالهيون عاشق اسانکي، ڏک ڏوراپا ٿو ڏيهون ڏيهون
۳. اهي عتاب تون رکين ٿو ڪيها، پکي اسانجڙي پيهون پيهون
۴. هن پڇاڻون متان اسان تي، ڳالهيون رکين ٿون ايهون ايهون
۵. **سچو** اسانجو تون، اسين سو ٿنهنجا، ڳالهيون ڪرين ٻيون ڪيهون ڪيهون

ڪافي ڪليان ۱۱۸۳

هوت ڏنئي هيڏي ايندا
ڪِي ساٿي مونکي سچ چئو
۱. هتؤن پتي پڪڙا
هُت ڪي آٿي اڏيندا

۲. پنهنجي وڙؤن پاڻ سان
هي ۽ غريب گڏيندا
۳. ڏک پائي سي سپرين!
توريائي سان ڪي تيندا
۴. درد منديءَ جي دل تي
دانهه دست ڏريندا
۵. ڏوڙا طالع مون تين
جڏهن **سچو** نانءُ سڏيندا

ڪافي ڪليان ۱۱۸۴

اڄ سڄڻ پاڻ ايندئي
جن لئي نهاريئي تي واٽان
۱. متان لاهين آسرو
حال پائي اچي تيندئي
۲. عجيبن جي اچڻ جون
ماڻهو مبارڪون ڏيندئي
۳. پکا پکن سامهون
آٽي دوست اڏيندئي
۴. متان ماندي تون ٿئين
گوشي پاڻ گڏيندئي
۵. توکي چاٽي پانهنجو
سچو يار سڏيندئي

ڪافي ڪليان ۱۱۸۵

اوري ڪانگل آءُ
ڪين جي خبر ڏي ڪا

١. پرِيان سندي پار جو
لهي سو اچ سماءِ
٢. ڳالهن ٿهنجين مؤن سرير کي
اچي سو منهنجي ساءِ
٣. منهنجو ٿئي هِت ڪينڪي
پاجهون سوهوت هلاءِ
٤. سُورن ڪارڻ سُڻ ڙي ساٿي!
جيڪُس چٽيم ماءِ
٥. **سچو** دوستن جي در جو
اصلون آهي غريب گداءِ

ڪافي ڪليان ١١٨٦

پانڌي پيغام پهچاءِ
منهنجا محبن کي ميان
١. اکڙين کي اصل ايڏنهن جو
وڏو اوسيڙو آءِ
٢. ڏاها وجج ڏيهه اُنهي ڏي
جاتي جانب جاءِ
٣. ادا ڙي ساٿي پارؤن اسانجي
پانڌ ڳڇيءِ م پاءِ
٤. راتو ڏينهان آهِ ڏهاڙيون
هينئڙي کي هاءِ هاءِ
٥. دوستن سندي در جو
اصلؤن **سچو** تو سگ سڏاءِ

ڪافي ڪليان ١١٨٧

جيجان زُلفن واري، اُنهيءَ ساميءَ مَنُ موهيو
١. باه بره جي اندر اسانجي، ويو سو ٻهڪڻ ٻاري
٢. هجر فراق ني وو يار اسانکي، ڪُوڪان ٿو هت ڪاري
٣. جوڳي ڪَيَڙُو جيءُ اسانجو، مُونجهہ اها ٿي ماري
۴. اچڻ سنديون يار اوهانجون، واٽان سو نتُ نهاري

ڪافي ڪليان ١١٨٨

منهنجا واقف يار !سدائين تون جي جيئندين
١. راتو ڏينهان رُوح منهنجي ڪي، تنهنجي سار سنيار
٢. تحفو هن ڪي آهہِ اهوئي، تنهنجي پيرن جي پيزار
٣. اچڻ اوهانجي جي ويٺا وجهايون، فقيرن ڪوُن قار
۴. ڳالهيون سنديو ساريو، **سچوءَ** ڪي اچي ٿي اُچنگار

ريختو ڪليان ١١٨٩

بیمار هوں تیرے برہ کا، چھوٹن میرا مشکل هوا
یہ درد میرا دیکھ، افلاطون لا یعقل هوا
١۔ یهی درد تیرے عشق کا، مجھ کوں غنیمت هے صنم
وہ جوں اندھاری رین میں، مشکل کشا مشعل هوا
٢۔ جس سے فلک نے کل ملك، دھرتی پوں کیتی ابا
اوئی بار باری برہ کا، آدم اوپر نازل هوا
٣۔ اے یار تم آتا نهیں، مجھ پر شفا بخشی کرو
اس درد میرے کی دوا، آون تیرا ایك پل هوا
٤۔ جب درد غم دل کوں لگا، اس کی دوا پوچھن نهیں
اس درد سوں سارا سچو، مقصد میرا حاصل هوا

ڪافي ڪليان ١١٩٠

آئين هلي هن جاءِ وي
هڪ ساعت ڪارڻ تون سانگيئڙا
١. ڪاڳهڙي نيباه نہ چاڻج
پيچ نہ تنهن سان پاءِ وي
٢. الدنيا ساعة
اهو نقطو دل سان لاءِ وي
٣. جاڏنهن آئين تون وڃارا
وري وڃڻ اوڏنهون آءِ وي
٤. دنيا ۾ دم ڪيتي گذاريئي
سچو سڄڻ جي ساءِ وي

ڪافي ڪليان ١١٩١

پاس ڪيڙي ڪُون جو ڏيسين، رانجهو ست گهتيسين

١. اها نصيحت سڻ اساڏڙي، پيڙاندي ننگري جي ويسين، يار ڏوراپي ڏيسين

٢. ٻاجهون دلبر ڪائي ساعت، اوراندي نال اليسين، سُهٽا ڏور ستيسين

٣. رانجهي ڪنون تحقيق چاٽي، پڇي ڪو وال وليسين، ماهي گولا سڏيسين

۴. رانجهي دي طرفؤن طعني تهمت، ساري جهنگ دا جهليسين، آپي هٽ گهتيسين

۵.هٿون ماهيدي سُڻ **سچو** ري، پيالا عشق پليسين، يار بي آپي مليسين

ڪافي ڪليان ١١٩٢

نوڪر تيسان، پلا چيري والي يار دا

نوڪر تيسان، پلا ڪلنگي والي يار دا

١. بيان ڳالهيان سڀ دوستيء ٻاجهون، سنيان سڀ ستيسان

٢. دامن سڄٽان دي دست اساڏي، اور نہ ڪنهن دي مٺن تيسان

٣. چوري گهتڙي دوست ماهيدي، بسم الله ڪر پيسان پيسان

۴. نال سهٽي دي **سچو** ري، نينهڙا نيبه نيسان نيسان

ڪافي ڪليان ١١٩٣

لاهين رمزان والي يار، ميان سائين! دلڙي اساڏي لٽي

١. دلڙي اساڏي آچر ڪرڪي، نال چشماندي چٽي

٢. زهر پيالا محبت والا، گهت پريندي گهتي

٣. منزل دُور اڙانگيان پتيان، حُب ماهي نا هُٽي

۴. سا مر روئي راتيان ڏينهان، يار ڪنون جا ڦٽي

۵. سڪ **سچو** ڪون ساوڻ ڪيتا، سا رت مول نہ متي

ڪافي ڪليان ١١٩۴

اهي اکيان ڪنهين نہ لکيان، نال ماهيدي رنگ رتيان

١. ويڪڻ رانجهي دي ڪٿون هور نہ مائيئي، رب ڏيڪڻ ڪيتي ڏتيان

٢. مصلحت ميڏي مُول نہ گهنديان، ويڙهي رانجهو دي جي وتيان

۳. عشق ماهي دا غالب هويا، وسريان پيان ڳالهين ڳتيان
۴. مين رانجهن دي رانجهن ميڏا، اهو کيڙا گهول مين گهتيان
۵. ڏينهان هونديان درس ديوانيان، راتين سي سُک نہ سُتيان
٦. اڳهين عشق پرايا جنهان، کوئي ڏيوي تنهان متيان
۷. نال سڄڻ دي **سچو** رهن مستانيان، محبت مئي پي جي متيان

ڪافي ڪليان ۱۱۹۵

آءُ تا ڪالهہ اڏامي
وڃي پيُس پرين وٽ
۱. هُت قبوليت تنهنجي
حلقہ بگوش غلامي
۲. مهر مٿوئي ناه ڪو
عاشق تڄ تون آرامي
۳. اصل لاکون تنهنجو هي
پاڃي آهي پيغامي
۴. ويس برابر اوڍهين
وينس ڪين وسامي
۵. مونکي ڪيائون تانهنجو
سچو يار سلامي

ڪافي ڪليان ۱۱۹٦

ڪالهہ جو ڪانگ اڏاٽي، پلو ڪي وٺين پرين وٽ
۱. گهٽي توسان ڪا ڪئي، اڳيون يار سياٽي
۲. پرين ڪي تا پڇيو، ڏيج دلاسو هاٽي
۳. ساري مونکي ڏيج سنيها، الله ڪارڻ آٽي

۴. پرين سندي پار ڏي، عاشق چونـ اماٽي
۵. آئين اڏامي اوڏهون، **سچوءَ** ساه سيباٽي

ڪافي ڪليان ۷ ۱۱۹

سهڻا ڏوجها ول نہ ٿيسين، جوئي ٻڻين سوئي ٻڻين ميان
۱. عشق آواز جو آپون آندوئي، اهو سو شال وڻين وڻين ميان
۲. آپڻي وچ آپي آندائين، پيا تا ڪون آڻين آڻين
۳. اور نہ ڪوئي ڇاڻي ٿساڪُون، آپڪون آپ ڇڻين ڇڻين
۴. **سچو** هوڪر سهين رنگان وچ، هڪو هڪ ڳٽين ڳٽين

ڪافي ڪليان ۸ ۱۱۹

ڪوڙي ڪيتئي ڳالهہ پنهنجي
ڪالهہ ڪانگا چيئي مونکي
۱. جيڪس ڪينڪي ڏر وئين تون
واٽ ڏسي هو تئين اهنجي
۲. عجيبن جي آڏو وڃي تو
ڪچي ڪيئي سا منهنجي
۳. وري برابر وئون اوڏانهين
سائين ڪندو ميان سنهنجي
۴. تنهنڪي سوئي توڙ رسائڻ
وٺي جو دامن ڪنهنجي
۵. اصل لاڪون **سچو** سپائي
طاعت مجي آهي تنهنجي

ڪافي ڪليان ۹ ۱۱۹

لؤن اچي پاڻ لايو، ناتہ مونکي ڪل نہ هوئي
۱. اصل لاڪون عشق لالڻ جي، ڳالهہ اها خوش آيوَ
۲. درد فراق جي ڏنيوَ امانت، اها سانول سيبايوَ
۳. عرش ڪُرسي تاڪين قبولي، اها اسان ڏي هوت هلايوَ

۴. ڳالهہ پرجهڻ جهڙي نا هُئي، پاڻ سڄڻ سمجهايو
۵. ڏينهن انهي جي يار **سچوء** کؤن، سچي سا ڳالهہ سلايو

ڪافي ڪليان ۰۰ ۱۲

آک عشق! تون عالم دي وچ، کيها سئيل ڪريندئين
۱. ڪڏهان قاضي ڪڏهان مُلا، ڪڏهان مست مريندئين
۲. ڪڏهان هوڪا هوڪ ڦريندئين، ڪڏهان چوٽ چڙهيندئين
۳. ڪڏهان ليليٰ ڪڏهان مجنون، ڪڏهان سبق پڙهيندئين
۴. عاشق عشق معشوق هڪ تي، اکيان آکي اڙيندئين
۵. ڪڏهان سلڪ سلوڪي هوندئين، ڪڏهان **سچو** نال لڙيندئين

ڪافي ڪليان ۰۱ ۱۲

آءُ پنهون پاڻ آهيان
ڪاڪيون مُنجان قاصد ڪاڏي
۱. اها صورت سهنجي ڏنيم
ساتي پيا ڪئين سنيايان
۲. ڳالهہ پري هُئي تي پئي اوري
ڪيڏي سي ڪانگ اُڏايان
۳. مُدعا مطلب هُو ميڙيوئي
پوتيون سي ڪيهون پتايان
۴. سُد پئي مُون سر انهيءَ جي
ڪيچ پنيور ڪي پايان
۵. **سچوءَ** منجهؤن ٿيو سچ پيدا
ڪيهون ڪوڙيون ڳالهيون ڳائيان

ڪافي ڪليان ۰۲ ۱۲

پرين هي پيغام
ساري ساتيو ڏيجو

۱. ڪڏهن ڪندوَ پار اسانجي
اچڻ جا انجام
۲. ڀاهون ٻڌي يار سڄڻ ڪي
ڏيجو سي سَوَ سلام
۳. در اوهانجي جي يار پنهون ري
تئي نہ طلب تمامُ
۴. شوق اوهانجي شور مچايو
ڪياسين هُل هنگام
۵. جيهو تيهو آهي اصل ڪؤن
سچو سو گولو غلام

ڪافي ڪليان ۳۰ ۱۲

آيا ڏنوَ آيا ڏنؤ، چؤ ڪي پانڌي آيا
۱. پرين ڪي هن پار ڏي، سَل ڪي ساتي سعيا
۲. طرف اسانجي ڪهہ ري ڪانگل، روح سندن جا رايا
۳. ڪين آئين ارمان جي تو ڏينهن گهٽا ڪين لايا
۴. وري سگهو ميان تون وئون اوڏاهين، جو سُورن اسين ستايا
۵. **سچو** ساري تو ميان گهٽو سنڀاري، سڄڻ ٻي ڪي سڪايا

ڪافي ڪليان ۴۰ ۱۲

عشق ڪيها ڪيها هوندا
اري مايو نهين جاڻان
۱. عاشق اُنهان نُون آکن سيئي
راتو ڏينهان جي رُئندا
۲. عشق سيوئي هئي ملامت
لوڪان نُون نهين ڀائيندا

ريختو كليان ١٢٠٧

دلبر كے در اوپر،سيس ديوانه ہورہا ہوں
يار وے اس جہان سوں،بيگانه ہورہا ہوں
١- ديكهن سيتے فهم عقل،ہم سوں اڈر گيا
وه زلف پيچ پيچ ميں ،مستانه ہورہا ہوں
٢- معشوق آج سر پر،چيرا بنا كے آيا
ميں اس حسن شمع پر،پروانه ہورہا ہوں
٣- آج يار كوں جو تير،وساون دا خيال ہے
سينه سچُو سپر كر ،نيشانه ہورہا ہوں

كافي كليان ١٢٠٨

كلنگيء والا يار، شال جيوين لک ٽيوين
يار سدا جڳ هووين
١. تيڏي كارڻ مين جو كريسان، صورت دا سينگار
٢. ملک سارائي، ملک ساڏي، كيا جي تخت هزار
٣. سڀ سياليان تين توٰن صدقي، جا كيتئي هير شكار
٤. مين تا كوجهي، كر يي كوجهي، تون صورت دا سردار
٥. **سچو** نماڻا در تيڏي تي، روندا زارو زار

كافي كليان ١٢٠٩

هوسان سا تيڏڙي نال، وو ميان
جهوكان وسني شال رانولا
١. نال اساڏي نانءُ سائيندي، آءُ جاني گڏجال
٢. جيهي تيهي وو تيڏي هويان، جيوين وٽئي تيوين پال
٣. سيني اندر سانپ ركيسُون، ڳجهي سا تيڏڙي ڳالهہ
٤. مين تا صدقي وو تو توٰن هوسان، كيتئي چاكاندي چال
٥. **سچو** نماڻا در تيڏي دا، ڀلا سو تنهن ڏهون ڀال

۳. عقل شرم سڀي ڏُور ستين
عشق جهين ڏهن آئيندا
۴. ساه **سچو** دا روز ازل وي
وره كنون نهين واندا

كافي كليان ۱۲۰۵

عشق كنون قاضيا، مين پيرين پايان ڇيريان
۱. هٿ بزارين ڳلي ٻـ ڳلي، ڦركي ڏيوان ڦيريان
۲. جان جسم ديان ڏونهين انجامت ٽيان، مين ٽيريان
۳. عشق واليان نُون روشن هويان، اُهي راتيان انڌيريان
۴. عشق ديان هونديان سُنوري سنيان، اهي ڳالهيان اويريان
۵. فوجان حُسن ديان سر **سچو** دي، آءُ چڙهيان سِر سيريان

ريختو كليان ۱۲۰٦

قاضی تم کیا کہوں، جو یار موجدار ہوا
یار موجدار ہوا، لہر بحر دار ہوا
۔ الف کی جو گودڑی میں، اور کو دیدار ہوا
جنہاں دل دھیان لایا، تار مین ہشیار ہوا
۲۔ سرخ لال لباں پر، رخ پہ محراب ہوا
یا تو وہ مست ہوا یا تو خلیدار ہوا
۳۔ خاکی پاء کے گودڑی میں، اور کو اسرار ہوا
جبے میں آپ ہوا، یا تو او بیزار ہوا
۴۔ سچو اوئی نام کرکے، آیا چوگان میں
سولی اتے مست ہوا، یا تو او ہسوار ہوا

ريختو كليان ١٠ ١٢

سنورے آج سر سورے، برہ باران آیا ہے
کرم کرکے صدف اوپر، ابر نیسان آیا ہے
زلیخا کی طلب سیتے، تمنا ملهو کاون کی
مصر بازاریں چنچل، کنوں کنعان آیا ہے
برہ لاون کی خواہش سوں، ظهورا کر اوئی بیچوں
اسی جگ میں وہی ساجن، بنی انسان آیا ہے
٣- لٹك نی زلف دلبر بندہ، چیرسرپر گلابی کا
قتل کے عاشقاں سیتے، جوکر طوفان آیا ہے
٤-تجلی دیکھ کر موسیٰ، رہا مدوہش مستی میں
شعاع شمع کے اوپر، پلٹ پروان آیا ہے
٥-سچو کر گوئی سرمیدان، سری آگے سریجن کے
بلاں کر حسن دیاں دلبر، سرِ چوگان آیا ہے

ريختو كليان١١ ١٢

جهیل رے من جهیل مالهاں، ہمیں پیالا جهیل جی
جیسی رنگ سی بانسی آیو، تیسی راکهو مئیل جی
٢- اره مکھ سی ہانسی آیو، صورت مکھ سی پهول جی
پهول میں ہك رتن پہجی، پر کهلیواش ٹول جی
٣- جندر ماتهے سورج پانی، بهر میں اٹهو مئیل جی
شکت شیجی بهر نہ کهوٹی، ایسا عنبر بهیل جی
٤- آئو تو کس رنگ سے ، اور جائو تو کس سنگ سے
اسر گهر کی خبر ناہیں، کیا ہوویں رنگ جی
٥- ساس موں اور ساس پوچهو، آج رے تم پانچ جی
ےذات میں ہوئی ذات بولیا، سبھ سچو ہے سانچ جی

ڪافي ڪليان ١٢ ١٢

ڪڏهن ايندين هڪ ڏينهن
نتُ نهاريون سنديئي واٽڙيون
سانول ڪنهين سانگ سان
اڱڻ اسانجي ايندين
اهو اٿوَن آسرو
بديون تا بخشيندين
ڪنهن ڏينهن هن ڏکي کي
دوست دلاسو ڏيندين
پرين نيندين پاڻ سان
ڇپر تان ڇڏيندين
توري گهٽين ڏينهڙي
گولي ساڻ گڏيندين
پڪا پڪن سامهون
اوري آٽي اڏيندين
سو ڏينهن ڏيندو کهڙو
سچو ڪري سڏيندين

ڪافي ڪليان ١٣ ١٢

مَنُ موهي منهنجا جاني!
گهٽا لائي ڏينهڙا
١. صورت تنهنجي سپرين
مُورت ڪئي مستاني
٢. پرين اوهانجي پار جو
گوندر ڏيو گذراني

٣. روز ازل ڪـؤن ڏِنـوَ اسـانـڪـي،
نينهن پنهنجو نيشاني
٤. اڱڻ اسـانـجي آءُ پـيـارا
مُحب ڪريان مهماني
٥. پيريءِ جا سچو ڏينهن وسارج
تـيـئـي جمـال جُوانـي

ڪافي ڪليان ١٤ ١٢

ذات بـره دي ڪـيـهـي
اڙي امان نهين چاٽان مين
١. ڪم عاماندا اهو ناهين
نينهن چاون ڪي نيهي
٢. پير بهانا چڻ ڪريندا
پڪي آندا جنهن پيهي
٣. هجر گهتيندي وچ دروني
ڪري ديواني ديهي
٤. سچو سوئي سِرُ ڦاڙيندا
اُنهين ساعادت ايهي

ڪافي ڪليان ١٥ ١٢

عـشـق سـچي ديـان ڳالـهـين
اڙي امان مئينون ڀاوندیان
١. عشق ميڏي ديان ڳالهين سيئي
سُڻـن سـب سـيـالـين
٢. کهڻ کبڙيديان پَٽ ديان سوَڙيان
ساڙ گهتان سي نهالين

۳. حال ميڏا تا ايها جيها
نال ميڏي کيوين جالين
۴. **سچو** سِرُ تي عشق دي سِهري
وسر ڳيم پيان چالين

ڪافي ڪليان ١٦ ١٢

سالڪ راه سڃاڻي
پاڻُ نظر ۾ آڻين
۱. جاءِ نظر جي آهين اصل ڪؤن
يار يقينئون ڄاڻي
۲. پاڻ وڃائج نُور نظر ۾
تہ وسرئي ٻي آڪاڻي
۳. فنا ڪؤن اڳي بقانہ ٿيندين
جيئن پارو ۽ پاڻي
۴. صورت منجهان ٿي ٻي صورت
وچون ساگرد اُڏاڻي
۵. هاديءِ حقيقت هيءَ سمجهائي
سچو ساه سياڻي

ڪافي ڪليان ١٧ ١٢

ڪيهي ڳالهيون چرلايوئي
ميڏا وي ميان سائين الله
۱. ڏوه ثواب تي ڏيک اساڏا
يار متان چت چايوئي
۲. طرف تساڏي نينهن دي نياپي
گهنڪي قاصد آيوئي

۳. نانءُ سائين دي متان تون لاهين
پيچ جو اسان نال پايوئي
۴. اول اسانون ڏي ڏيکاري
پڇي کيون آپ ڇپايوئي
۵. طرف **سچو** دي سُهڻا سائين!
ڏاڍا تابره بڇايوئي

ڪافي ڪليان ۱۸ ۱۲

بره جي بازار، جيڪا ڏسڻ ايندي
۱. جيڪا جو ڏسندي ني ميان! تجلو تنهنجو الله
رهندي سا ڪين قرار
۲. سؤدو جا ڪندي ني ميان! سر جو پلو الله
وهندي سا ڪين قرار
۳. چؤسُول آڏو وي ميان سُرخي مائل
تيز گهمي تلوار
۴. جي ڪنهن چمڪو وي ڏنو تنهنجو الله
سا سرُ ڏيندي سردار
۵. **سچو** انهيءَ وي ميان سير ۾، پلو الله!
وهي ڪُسڻ جي ڪار

ڪافي ڪليان ۱۹ ۱۲

يار سانون نہ وسارين، مين تا هووان تيڏي نالي
۱. مين تا تيڏي تون تا ميڏا، صاحب آپ سڃاڻين
ڪهہ ڪيڙي دي ڪُوڙي اٽالي
۲. نال ڪرم دي سائين ڏيک اسان ڏهون، اپڻا ڪر ڪيون نہ چاڻين
لاهين اسان تؤن ڪُل ڪشالي

۳. ڳالهين اساڏي نال جي ڪتوئي! سائين! آهي سي ٻيٽين نہ وسارين
تن من ڪُون هويا تسالي
۴. دل اساڏي دلبر منگدي، لوڪ ساريدي قطارين
وچ ڳهندي مت مسالي
۵. دل سچو دي روز ازل دي ڪيتي، سا نينهن نماڻي
هوئي رانجهو دي حوالي

ڪافي ڪليان ۱۲۲۰

يار سڄڻ ڪيئن سري
توکي اسان ٻاجهون
۱. اسان نماڻن ڏي سُهڻا سائين لا
دوست نهارج وري
۲. توکي قدر ناهي ڪو پلو
چيتڪ ڪيڙس چري
۳. اڃي سچوءَ جي ني وي ميان
ايڏهين سندي درد ڏري

ڪافي ڪليان ۱۲۲۱

مونسان تو ڪيون ڪيون، سُهڻا!
آهي ڳالهيون ڳالهيون
۱. سي نہ وڃن وسري پلو ميان!
چگيون اوهان جي چيون چيون
۲. اوهان ٻاجهون سپرين! پلو ميان
نينهن وهايون نيون نيون
۳. لڪون ڪيون سين جي لوڪ ڪؤن پلو ميان!
پڌر آهي اڄ پيون پيون

۴. ڳجهيون سي ڳالهيون يار **سچوءَ** ڪؤن
ڪين وسري سي ويون ويون

ڪافي ڪليان ۲ ۲ ۱۲

ڪڏهان شاهه امير ٻڌيندائين، ڪڏهان پير فقير سڏيندائين

۱. ڪڏهان آپ ۾ صُلح ڪريندائين، ڪڏهان آپ دي نال اڙيندائين
۲. ڪڏهان هوڪا سچ ڦريندائين، ڪڏهان سولي اوپر چڙهيندائين
۳. ڪڏهان ڪُفر ايمان ٿون مڃيندائين، ڪڏهان آيت معصف پڙهيندائين
۴. ڪڏهان **سچو** حاڪم هوندائين، ڪڏهان آپي دُهل وڄيندائين

ڪافي ڪليان ۳ ۲ ۱۲

نِتَ اُهي مونکي ميان! ڳالهيون اورڻ آيون، ري آيون

۱. هُو جي ڪيڙئي ڳالهيون، اسان سان ڪيئن سي وسرن وايون، وي وايون
۲. هو جي ڳجهڙيون پرين ٻُرجهايون، اُهي مون دل سان لايون، وي لايون
۳. ڪين جيون خبران پارؤن اوهانجي، اڄ توڙين تا نايون وي نايون
۴. موتيو وڃين ٿو پرين تون پوئنان، پير اسانوت پايون وي پايون
۵. سانيڻ ٿين سي ڪين **سچوءَ** ڪي، ڳليءِ ڳلي ۾ ڳايون وي ڳايون

ڪافي ڪليان ۴ ۲ ۱۲

يــاد مــونــڪــي اڄ پــيــون
مٺيون ڳالهيون سُهڻا تهنجيون

۱. رهيون آهن رُوح منهنجي ۾
ڪــين وســري ســي ويــون

۲. وينا ڏسون ٿا وات اوهانجي
دوســت دلاســو ڪــو ڏيــون

۳. **سچو** آهي سگ در تنهجي جو ميان!
نــال نــبــاهــي ســو نــيــون

ڪافي ڪليان ١٢٢٥

آءٌ تا تنهنجڙو آهيان، يار مونکي ڇو تو ڇڏين

١. تون تا منهنجو آهين اصل کؤن، ڪنهن نہ ٻئي درڪاهيان
هوت ايندين هت ڪڏين

٢. آءٌ نماڻي عيبن هاڻي، سگَ نہ ساڻوَ ساهيان
پڪا اوري آڻي اڏين

٣. توڙي سڄاڻين توڙي نہ ڄاڻين، لالچ تابي نہ لاهيان
ساڻ گولي ۽ پاڻ گڏين

٤. آءٌ تا ٻانهي تون تا سائين، آءٌ غرب سا چاهيان
نانءُ **سچو** ڪري سڏين

ڪافي ڪليان ١٢٢٦

تنهنجو درد اصل ڪائون اختيار ڪيوسين ميان
تنهنجن سخن سچن أتي اعتبار ڪيوسين ميان

١. ڪي تا پچن پرين ڪي ڪُرسي يا عرش أتي
تنهنجن اکين منجهان سُهڻا اسرار ڏٺوسين ميان

٢. ڪي تا تابع تجلي يا شُعلي نُوري يارو
اسان صورت هِن ۾ تا ديدار ڏٺوسين ميان

٣. تنهنجو حُسن ٻنهي جهانين يار سڄڻ صحي ڪيوسين
تنهنجي سچي ۽ ڳالهہ هن تي اقرار ڪيوسين ميان

٤. هو جو ڪيڙُوَ مونسان سو پانهنجو واعدو پاريو
سِرُ ساهہ مٿائون صدقي، صد بار ڪيوسين ميان

٥. **سچو** سگ دروازه آهي، روز ازل کؤن ميان
تو پير عبدالحق جو پيزار ڪيوسين ميان

ڪافي ڪليان ١٢٢٧

اُنهن جادوگر چشمن، بيران ڪيوسين ميان
انهن نيڻن سندي نازن، حيران ڪيوسين ميان
١. راتو ڏينهان دل کي، هي آهي پريشاني
انهن غمزن ڳجهن رمزن، ديوان ڪيوسِين ميان
٢. هَي هَي فريادان وي يارو ڪنهن کي سڻايان
خوني هن خُمارن، مستان ڪيو سين ميان
٣. ميدان منجهہ **سچو**، تهدليون آيو آهي
انهن تارن سندي تيرن، نيشان ڪيوسين ميان

ڪافي ڪليان ١٢٢٨

اڱي ڪداهان نهين سو ڏيکيمُ، صورت تانہ سجاڻان
١. ڪيون ڪريندا سڻوري سنيان، نال ميڏي ڪيئي ماڻا
٢. ڳل کي ڪفني دست پهوڙا، آءُ مليندا پاڻا
٣. مين اُهوئي رانجهن آهَس، تيڏي سو در وڪاڻا
۴. طعني تهمت سڀ لوڪاندي، **سچو** ري ساهہ سياڻا

ڪافي ڪليان١٢٢٩

ساڳيو مون تا سڃاتو
اُهو جيڏيون يار منهنجو
١. اصل لاڪون آهي انهيءَ سان
هن نماڻيءَ جو ناتو
٢. تہ کو ٽيڪر جوڳي ايندم
چاڙ هيئن مون چاتو
٣. ڏسي صورت سارئي سُهڻي
عشق انهي سان مون لاتو

۴. هيءَ نماڻي عيبن هاڻي
پيچ پاڻهي تن پاتو
۵. سهو **سچو** ري ڏسي اسانجي
چِتُ نہ دلبر چاتو

ڪافي ڪليان ۳۰ ۱۲

سچا سي سُخن هاديء جا يارو اڄ ياد آياسي
تنهن ڏينهن لاڪون اڄ تائين اُهي بر چشم چايا سي
۱. ڪيو تا قول سائين هي، مڙن آڏو پڪو مونسان
هونداسين دم بدم توسان، انهيءَ واعدي وتاياسي
۲. ڏيوهي تن طاعت ۾. گڏيو هي جان جانان سان
پري چاڻيجو پاڻ ئي ڪي، لاري هِن يار لاياسي
۳. روزا ڪيئي نفل نمازان، توڙي سؤ ورد وظيفا
سپيئي لڳ ظاهر آهن، سبق ساجن پڙهايا سي
۴. پئو جي خيال خاصي ۾، سڃاڻو پانهنجي صورت
ٻُڌي ٻولي ڏسي تو ڪير فڪر ٻيا سڀ ڦلاياسي
۵. ويٺو منجهہ بادشہ محلي، ٻولي تو ڪئين اهو ٻوليون
اُهو بادشہ اُهو بنگلو. نہ ٻئي ٻولي ٻُلاياسي
٦. جيڪي ڪيا دوستن مونسان. اُهي ڳڻ تانہ وسرن تا
هُئا گڏ جي حبيبن سان. چڱا سي دم لنگهاياسي
۷. شڪر الحمد لله. تو پڙهان لک بار شُڪرانا
اُهي پيهي پڪي آيا، جنين لئي پنڌ پچاياسي
۸. **سچو** سگ آهہِ دروازي ازل جي روز سائنن جو
پنهنجو سي ڪيئن ڇڏيندا هي توڙي عيبن اناياسي

ڪافي ڪليان ١٣٣١

وڃي اکيون ڪاتي لائيي، حال حقيقت جي سان
فڪر انهي ۾ ميان! ٿي فنا تون پاڻ پنهنجو پاڻ ٿي

١. اهڙي ڳالهيون سُڻ ري عاشق! سارو عشق سو وڃائيي
٢. محبت وارو دل جي اندر، ڏاڍو ڪو مچ مچائيي
٣. ڪنيئي پلڪ ۾ پاڻهي، ٻولي ڪنهن تہ ٻُلائيي
٤. جي ٿئين عاشق يار **سچو** ري، ائين سو عشق ڪمائيي

ڪافي ڪليان١٣٣٢

پکيئڙا ٿون سنپالين
آپ ڳوڙهي ڪنون بچالين

١. ڏکيا سُکيا ڏينهڙا
ٻئينا آکيري جالين

٢. داڻي ڪارڻ سنگ تي
ڪيون آپکون ڳالين

٣. جي مين ڪنون پڇين ڳالهڙي
تا اوڏنهن نہ ٻالين

٤. **سچو** حرفين حرمين والي
آپ ڪنون تون والين

ڪافي ڪليان ١٣٣٣

پانهنجا واعدا پاريا پاريا، سانول سائين

١. هوجي ڪيائون اصل اسان سان، سي قول نہ يار وساريا
٢. ڏينهن اُهي مونکؤن تانہ وسرن، جي مُون گڏ گذاريا
٣. سخن سچائي يار سڄڻ جا، سي هن ساه سَنپاريا
٤. اُنهن ڪارڻ شهر بحر هي، مُون تہا نِتُ نهاريا
٥. دوست **سچو** جا دُور هوا جي، سي والي هِت واريا

داستان سترهون ڪنيات جي ڪافين جو

ڪافي ڪنيات ١٢٣٤

پانهو پانءِ ۾ پاڻ
توهين مالڪ مُلڪ جو
١. لاخير في عبدي
اهو اٿئي اُهجاڻ
٢. پاڻ پنهنجو پاٺهين
صورت منجهہ سُڃاڻ
٣. تون ئي ڄاڻندڙ سيڪي ميان!
تئين ڪيئن اَڃاڻ
۴. الله جو چوين
پاڻ ئي الله ڄاڻ
۵. **سچو** سائين هڪڙو
ناهي شڪ گماڻ

ڪافي ڪنيات ١٢٣۵

صورت سڀ سلطان
پاڻ ڏسڻ آيو پنهنجو تماشو
١. ڪاٿئين حنبل شافعي، ڪاٿئين مالڪ نُعمان
٢. ڪاٿئين پٽي پوٿيون، ڪاٿئين پڙهي قُرآن
٣. ڪاٿئين اناالحق چوي، ڪاٿئين قيرائي فرمان
۴. ڪاٿئين طفوليت ۾، ڪاٿئين پير جوان
۵. ڪاٿئين مِيرُ وزير ٿيو، ڪاٿئين ٿيو دربان
٦. ڪاٿئين احمد بلا ميمي، ڪاٿئين هنومان
٧. **سچو** پيو صبر ۾، هُوءِ حيرت ۾ حيران

ڪافي ڪنيات ٣٦ ١٢

زوري نـال مـيـڏي دل دلـبـر نـيـتـي وي

١. دوست ميڏا پرديس سڌاِٽا، تـنـهـنـدي ڪيتي وتون ويڳاٽا
گهـتـي زهـر دي مـين پـيـتـي

٢. بره ڏيکو سانون ڪيها ڪم ڪيتا، دين ڪُفر ڪُون اُنهين يڪسان نيتا
وسرئي منبر واعظ مسيتي

٣. پاءِ پلؤ هُڻ ڪيتي سي زاري، فوج حُسن دي مين وت ماري
يـار مـيـڏي نـال ڏاڍي ڪـيـيـي

۴. نـال سجڻ دي لاتـيـسـي بـازي، ويـک ڪـيـڏار تي ڪـيـتـي آزي
مـين هــاري، پـيــاري جيـتــي

۵. آءُ اچانڪ ول پڪڙيس بانهان، بيان ڪُل ساٿون وساريس واهان
ليئي نـال **سچو** دي دل لـيـتــي

ڪافي ڪنيات ٣٧ ١٢

مـيــڪــون تــون پــالــين وو

جيهي تيهي آهيان تيڏي

١. اگڻ اسـاڏي آويــن پـيــارل
ورق وچــوڙيــدا والــين

٢. تيڏي طرفون طعني ڏينديان
ســانــون ســپ ســيــالــين

٣. هجر تـسـاڏي ڪـاهـل ڪـيـتـا
آءُ جانــــي گـــڏجالـــين

۴. دل اساڏي تون وسر نہ ويندا يان
ڳجهـيـان تـيـڏيـان ڳالـهـين

۵. اپڻي در دا دوست پيارل !
سچو سگ سنيالين

ڪافي ڪنيات ۱۲۳۸

مين ڪنين جالين، وو سهڻا پرديسي
۱. اسان نماڻيان ٿون نانءُ سائين دي، ورق وڇوڙي دا والين
۲. طعني تهمت تيڏي طرفون، ڏيون سڀ سيالين
۳. دل ميڏي ڪنون وسر نہ ويندين، ڳجهيان سي تيڏيان ڳالهين
۴. آوين تون پيارا اگڻ اساڏي، حرف هجر دا تالين
۵. در تيڏي دا **سچو** آها، سو اپڻا سگ سنيالين

ڪافي ڪنيات ۱۲۳۹

تيڏا درسن پاوڻا وي
هڻ هي نماڻي نون ميان
۱. جو ڪجهہ ڪرسان وي هڻ ڪريسان
ميان ول اتان نهين آوڻا
۲. بار بره دا وو باري آها
سر اسان تا چاوڻا
۳. سوال **سچو** اڳون سياندي ميان!
سارا عرض سڻاوڻا

ڪافي ڪنيات ۱۲۴۰

ڪاڏي ويڙا وو پرين، پاڙيچا ميان!
۱. جاڏي هليا وو تهدل تاڏي، هل تون هينئڙا وو
۲. محبن مونسين وو عجب جيها، ڪئي ڳڻ ڪيئڙا
۳. گوندر گاڏئون وو ڏينهڙا، هت جالڻ ٿيا جيئڙا وو
۴. هن اجايا اُنهن ٻاجهون وي، جي پل پيئڙا وو
۵. **سچوءَ** سندا سانول ٻاجهون وي، هي حال ٿيئڙا وو

داستان ارڙهون وهاڳ جي ڪافين جو

ريختو وهاڳ ١٢٤١

سیری جند جان قربان ہے، باءِ باءِ جان قربان ہے
ایھا کوئی تکسیری آوے، پڑی یھی گوئی میدان ہے
١-پچھانا سر جس اپنا، اوئی انا سرّ انسان ہے
بڑی ہے بات برھے کی، ہوئی مشکل نہ آسان ہے
٢-ارسطو کیا جی افلاطون، اسی حیرت میں حیران ہے
یہاں سیمرغ کا سارا، عجب کوئی آشیانہ ہے
٣-اوئی ظاہر ائوئی باطن، یھی ہم تم بھانا ہے
کنر اسلام کے گھر سوں، نکل باہر جو فرمان ہے
٤-سنو منصور کی صافی، اناالحق کہت سلطان ہے
اسے کیا عشق کوں روشن، بڑا اس کا بیابان ہے
٥-اسی خواجہ کی خدمت میں، ہمارا سو سلامان ہے
سچو اس شاہ کا تھدل غلاموں کا غلامان ہے

ڪافي وهاڳ ١٢٤٢

رانجهو چاڪ تي آيو، نچاٽان ڪهڙي ڳالھ ڪؤن
١. پڌرو وجهي پاڻ کي، لالن پاڻ لڪايو
٢. بنگلي ۾ آدم جي، ساجن پاڻ سمايو
٣. سوئي چوندڙ سوئي ٻڌندڙ، ڪيان ئي ڪونہ ڪنايو
٤. مارائيت شيءُ الا ورائيت الله فيه، فائق هيئن فرمايو
٥. لوڪشف الغطاءِ ما انت يقينا، حيدر هي رنگ لايو
٦. ماٺهو جي مظهر ۾ آئي، سونينهن نوايو
٧. **سچوءَ** جي صفت ۾ الله ايئن الايو

ڪافي وهاڳ ١٢٤٣

ياد مونکي اهي آيون، وو يار!
ڪيئي ڳجهيون جي ڳالهڙيون هوءِ هوءِ
١. اوهانجي پيي وو اچڻ جون، تيون وري هت وايون
٢. درد منديءَ جي وو دل کي دلبر، وره وجي کي لايون
٣. نانءِ سائين جي سهٽا سائين، چتُ نہ وچ مون تان چايون
۴. آءُ تا ڏينهڙا گڏ گذاريون، هت وينا ورهُ وسايون
۵. ڏوهن **سچوءَ** جن ڏي نہ ڏسو، هت تا سندو سڏايون

ڪافي وهاڳ ١٢۴۴

دلبر دي دلبريان ڪارڻ اي من ميڏا برياني
١. آيا هئي نماز دا ويلا. منجهيان ملهيا هئي جو پيلا
مين تي ماهيدا هڻ ميلا، لوڪان ليکي ترڀان ني
٢. گهوگهن مٺ منڏاٽي متيان، طعني ڏيون سي چتيان
گهول رانجهو توُن سيي گهتيان، سويلي ڪتيان چڙيان ني
۵. سچو سوز سنپيال ڪڏاسي، ول ول اپٽي جان ڏتياسي
٦. نعرا جڳ ۾ نينهن مرياسي، سولي تي سر درياني

ڪافي وهاڳ ١٢۴۵

پُور پرين جي هي ماريان
عشق سڄڻ جي چاڙهيان
١. دوست بنان درماندي
دم هتي ڪيئن گهاريان
٢. سر سڄڻ تون صدقي
واريون آءُ ڪي واريان

٣. ڳالهيون ڳجهاندر جُون
آءُ پرين سان پاريان
۴. سگهو موٽج سپرين!
ڏهاڙيون ويٺي نهاريان
۵. محڪم محبت وڌيون
جاري متي جاريان
٦. هو جي ڪيم پاڻ سان
ڳالهين انهن ڳاريان
٧. مجلس محبوبن جي
ساعت ساعت ساريان
٨. **سچيڏنا** ساهڙ ريءِ
ڏم مڙيئي ڏاريان

ڪافي وهاڳ ١٢۴٦

سنيان ميڏي دل تي، ماهي ديان جهوڪان
١. عجب تماشي يار ميڏي دي، آءُ لڪان وچ لوڪان
٢. لؤن لؤن ديوچ لڳ جو رهيان، ناز ٻرئي ديان نوڪان
٣. پارؤن تساڏي جهنگ ساري دي، چُر چايم توڪان
۴. روز ازل ڪنون سر **سچو** ري، محبت لايان موڪان

ڪافي وهاڳ ١٢۴٧

ٻن جيڻ منهنجو جيڏيون! سُک ڪيها سڄڻ ري
١. سُڪن وڌيس سرتيون! آءُ پرين ڪانءُ پري
٢. ڏک چڱيرا وو دوست جا جي، قادر ڪرم ڪري
٣. سوئي عاشق ڪوٺجي، جو محبت منجهه مري

۴. ڪاڪيون! مونکي ڪينکي، ٿي ساجن ريءِ ٻه سري
۵. جيڪا اديون عشق جي، آئي هيٺ اري
٦. تنهن جان جُٺو قربان ڪيو، زودئون منجهه ذري
۷. **سچو** سوز انهن جي، ڳاري منجهه ڳري

ڪافي وهاڳ ۸ ۴ ۱۲

احوال عشق لائي، سِرُ سره سلائي

۱. سسي شيخ عطار جي
ٿو چوٽين چلائي
۲. ڏسيو تماشو تيغ جو
ڪُوپن ڪنڌ ڪپائي
۳. دين ڪفر مؤن نڪري
ٿو اناالحق الائي
۴. واديءِ ۾ وحدت جي
ڪوڙين سر ڳنوائي
۵. **سچوءَ** کي تنهن صفت ۾
سائين مانَ سڏائي

●

داستان اوڻيهون ڪؤنسي جي ڪافين جو

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٤٩

بُسطامي ڪيهي بات ڪهي هي ڪوئي سمجھڻ والا هوءِ

١. "انا احمد بلا ميمي"، اهو سرور حرف سندوءِ
٢. "سبحاني ما اعظم شاني"، پير نہ ڏرڻا پوءِ
٣. فرمودو "مارئيت الا" جو، ڪل لهي هيءِ ڪوءِ
٤. "ليس سوالله" سخن جُنيدي، سالڪ سمجهج سوءِ
٥. "اسجدوني" تبريزي آکيا، منجهہ عُليل الوءِ
٦. وچ چؤگان حُسن حَلاجي، غازي ماري گوءِ
٧. اندر ٻاهر اُهين هڪ دي، آهي هي سيا هاءِ هوءِ
٨. مچلي آب ڪنون هي غافل، پاڻي ڪر ڪر روءِ
٩. سچو صبر اتاهين ڪرڻا سيڪنهن صورت سوءِ

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٥٠

حرف الله تي معنيٰ هُو، ظاهر هوتي باطن هو

١. اوئي اندر اوئي ٻاهر، اوئي آها موبمو
٢. هر ڪنهن جاءِ ظهورا تنهندا، هر ڪنهن ڪوچي ڪُوبڪو
٣. آپ پهريندا لکين لباسان، هر ڪنهن خاني خوبخو
٤. اوئي روندا اوئي هسدا، صاحب سوئي سوبسو
٥. "وهو معڪم" اِها اشارت، جانب وسدا جوبجو
٦. آپ ڪنون ڪڏهانَ خيال نہ ٻاهر، **سچو** ٻهندا روبرو

ڪافي ڪؤنسيو ١٢ ٥١

محبوبان ني ميندي لائي وي، عاشقان دي گهر رنگ وي

١. علم عقل ڪتي ڪم نہ آيا، وو نينهن وڃايا ننگ وو
٢. چتڪيا تير برهہ دا ڪاري، لڳا نينهن نسنگ وو
٣. سُک واليان نون خبر ڪيهي، وو ڏُک چڪايا ڏنگ وو
۴. نال رانجهو دي روز ازل دي، قلم ولايا انگ وو
٥. هڪ دل آهي رانجهو نيتي، مئين نهين ڪيڙيدي سنگ وو
٦. **سچو** عاشق آفرين صد ورهہ گهتيا هي ونگ وو

ڪافي ڪؤنسيو ٥٢ ١٢

ڪــل نـــ پــونـــدي ڪـــائـــي
عجب جيهي اسرار اُنهي جي
١. هئـي حلاج ذرو سُڌِ سـر جي
تنهن سِسي ڪوڏ ڪپائي
٢. لاهـي حـجاب حـجاب وڃائـين
هيءَ حـرفت يـار هـلائـي
٣. **سچو** سوئـي صاحـب آهـين
پـر سـيِ ۾ ذات سـمـائـي

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٥٣

محبت جو مان ماريو، زي آءُ ڪاڪيون!
ڪنهن سان وره وراهيان
١. عقل شرم سڀ ڇوڙ ڏتوسين، جان عشق ڏنو اولارو
٢. اکيان کول تہ ظاهر ويکين، سير سڄڻ جو سارو
٣. پُرجهي پير اوڏاهين پايو، هوت اتؤ هاڪارو
٤. سهسين جُون تو سريون ڪپائي، رکي ڪنڌ ڪتارو
٥. محبت مؤن منصور وجهايو، ڳچي ديوچ ڳارو
٦. سڀ **سچيڏنا** ڇوڙ سنباها، وره ڪيو جان وارو

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٥٤

سنيو! سهڻي يار دي ٻاجهونہ ٻهون ماندي هان
١. معلوم تيکون حال اساڏا، ورهہ ڪنون نهين واندي هان
٢. نال ڪرم دي ڏيک اسان ڏهون، سُور اتان ٻيئي ڪاندي هان
٣. اڱڻ اساڏي آءُ پيارا، حال ڪنون هُڻ جاندي هان
٤. نال لوڪاندي وو ڪم نہ ميڏا، تُسانکون مين ٻاندي هان
٥. **سچو** اپنا سگ نہ ڇوڙين، پاند ڳچي وچ پاندي هان

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٥٥

جنهنجي آهيان عشق اندوهي، تنهن ٻاروچي کي ٻاجهہ پوي
آءُ حال چونديس روئي، تنهن ڪوهيارل کي ڪهل پوي
١. سانہ ڇڏيجو ڇپرين، جا لعلن تو سان لوئي
٢. پريان سندي پار ڏنهن، قاصد اچي ڪوئي
٣. سوئي ايندم سُپرين! جانب جيءَ جو جوئي
٤. پورهيو ڪندي پرين، ڳچيء پائي اوئي

٥. سمر تيڙم سُج ۾، جا حُب توي سان هوئي
٦. اکيون عجيبن ڏي، بينيون جُهڙ جهوئي
٧. **سچو** سگ اوهانجو، پُور وڏا جنهن پوئي

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٥٦

اي پرين تون پاڙ پهنجا، قول جي تو ڪالهہ ڪيا
١. منجهہ جدائي تانهنجي، هَي هت اسان هي حال ٿيا
٢. مون تا ملڻ لئي تانهنجي، ڪوڙين ڪهڙا ٿي خيال ڪيا
٣. حال منهنجي ڪي ڏسي، ڪئين پلا تو پال ڪيا
۴. سڏ **سچوءَ** سڪ سوز مؤن، جاني اوهانکي جال ڪيا

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٥٧

چوڪرين تو ارمان وي
جيڪي آهين سوئي ٿيندين
١. أتر اوير اولهہ ڏکڻ
سر زمين چا أهو آسمان
٢. پاٹؤن چاٹي پير گهمايُئي
ٿي صورت ۾ انسان
٣. اتڻ وهڻ چاڻ اهوئي
آهہِ ڪُل يوم فَهو في شان
۴. ڪل شيءِ يرجع الي اصله
قادر تيو قُرآن
٥. هاديءِ حقيقت هي پرجهائي
سچو تون سلطان

ڪافي ڪؤنسيو ۱۲۵۸

منهنجو هاڻي مونوت ايندو
هــاريـــون واقـــف حـــال جو

۱. ڪـين چڏيــنـدو چپـريــن
نـــال نمــاڻـــي نـيـــنـــدو

۲. شـــال مـــقـــام مـــئـــي جو
تـــر وجي نـــي تـــيــنـــدو

۳. درســـن ســـنـــدو دائــمـــا
ڏاڻ ڏڪـــيءِ ڪـــي ڏيـــنـــدو

۴. ســـچو پـــار پـــريـــن جي
وره وارو ڪـــو ويـــــنـــــدو

●

داستان ويهون مالڪوس جي ڪافين جو

ڪافي مالڪوس ۵۹ ۱۲

سانون لي چل نال وو ميان! جيئڑا نهين رهندا

۱. مين تا تيڏي ميان اصل آهي وي. تون تا صاحب ميان، مين سپاهي وي
آءُ هادي مڙ پال وي ميان

۲. نهين وسيلا ڪوئي اسان نونّ وي. دامن لڳڙي دا شرم تسان نون و
جيوين پاوين تيوين پال

۳. جهيڙا ڪينا وي متان ڪيڏا وي، مئين رانجهن دي رانجهن ميڏا وي
ڪيڙا سو خام خيال

۴. رانجهن تخت هزاري والا، چاڪ سڏايُس هُڻ چا نالا
مين تا هير سيال

۵. مين تا تيڏي بندي بردي، پورهيا ڪردي وي تيڏي دردي ميان!
جيهي تيهي حال

۶. **سچو** دي وچ سهس خطايان، توهين صاحب ميان بخش عطايان
گهن قلم چا وال

ريختو مالڪوس۶۰ ۱۲

دل میری بیران ہوئی،اج یار سئلانی ہوا
زاھدا اس میری دل پر،داغ ضعانی ہوا

۱۔ نہیں جمعیت دل میری کوں،ہجر کی بیھات ہے
اب دیوانا ہو پھروں ،کس جاء پر جانی ہوا

۲۔ ہے غنیمت مجھ کوں یارو،دوستی دلدار کی
میں بیگانا ہورہوں،اس جگ سوں جگ فانی ہوا

۳۔ ایك پال ہمدرد پایا، پھیر اس سوں لیا فراق
پھر وصالت یار کی،جوں ابر آسمانی ہوا

۴-بو گدا گر میں پھروں، اب یار کیتے دربدر
کس گلی میں کب جو دیکھوں، سیل سلطانی ہوا
شرط، سردی کیا یہی ہے، سرن اس کی طلب میں
سر سچُو کا اس گلی میں، کار قربانی ہوا

ڪافي مالڪوس ١٦١٢

هن غريب جو حال
توکي معلوم آهي
١. صدقي ڪنديس سِرُ سائين توُن
پيو سڀ ملڪ مال
٢. دوست اوهان ريء ديس ۾
جيئڻ آهي جنجال
٣. چئي ٻڌايان ڪيترو
آريائي احوال
۴. مج سچوءَ جو سپرين!
سائين لڳ سوال

داستان ايڪهون متفرقو ڪَلامُ

ڪافي پيروي ١٢٦٢

جهـڙو هـي عـجائـب آءِ
ناهہ عجب پيو ڪو اهڙو
١. هيڏي هوڏي نہ ڏسين
مُنهـن پـاڻ ئـي ۾ پـاءِ
٢. پئـہ تـصـور هـن ۾
ڀـي بـازي ڪـانـہ بـنـاءِ
٣. اڪيون پٽي جي ڏسين
هـــادي آهـــي هـــر جاءِ
٤. **سچوءَ** سارو سچ چيو
هـــي رمـــز دل ســـان لاءِ

ڪافي گونهري ١٢٦٣

سڀ ڪنهن ويڙهي تون وسين، توريءَ آهي ڪونہ ٻيو
١. چولي هئين چاتوم، توکي سانول سڃاتوم، هر جا آهين حاضري
٢. هر جا حاضر تون، موتي ڪهڙي آهي مُون، هادي ڪڻ حجاب کي
٣. ڪاتين قاضي ٿئين، ويهي ناحق فتويٰ ڏئين. سوري تي منصور جي
٤. موتي ٿئين منصور، ڪيئي مُلن جو مذڪور، شاهد تي بيهين شرع تي
٥. اناالحق آواز، هي تـا سارو تـنـهـنجو راز. ظـاهـر ڪَيُئي زمين تـي
٦. سرمد تي اسرار، ڪيو عالم ۾ اظهار، وري وڌئي شور شهر ۾
٧. هي سڀ ڪم سنداءِ، آهن جاني جاءِ بجاءِ. جيڪي ڪرين تون ڪرين
٨. حاضر نـاظر تـون، باطـن ظـاهـر تـون، تـنـهـنجو هُل هنگام هي
٩. ايـريـو آفـتـاب، جهـلـيـو تـارن هـڏ نـہ تـاب.گـوشـا ويـڙا گـمر تـي
١٠. **سچو** پيچ گمان، تي حيرت ۾ حيران، جو مؤلا مؤن ٻانهون ٿئين

ڪافي پرج ١٢٦٤

چل تہ ويکڻ وڃان، سهيو! ميڏا رانجهن ندي دي ڪناري

١. هتڪي هوري مُول نہ رهسان، منت ڪائي نہ مڃان
٢. مين تي رانجهن ڪني هوڪي، نينهن لايوسي اڃان
٣. پڃان پوٽيان تاڙيان سنيان، پهلي پيري پڃان
٤. **سچو** عشق الهہ دي ٻاجهون، ٻيان سڀ ڪوڙيان ڪڃان

ڪافي ڪامول ١٢٦٥

يڪدل يڪدل هيئين وي ميان! تانہ تا مولا تانہ رهي

١. خاڪ مٽي دا ٻتڙا ٻنايئي، وچ پکي پرڏيهي ڏيهي
٢. پاڻي پيندا داڻا چڱدا، ذات نڃاڻا ڪيهي ڪيهي
٣. ڪل انهيندي ڪَل نہ ڪائي، سمجهہ اسان ڪل پيئي پيئي
٤. هي جڳ سارا خواب نيشاني، سمجهہ **سچو** تون ايهي ايهي

ڪافي ڪونسيو ١٢٦٦

هادي اپڻا ڪرم فرمايا، هُڻ تا ٻارو ٻار

١. مين مسڪين تي دلبر تيڏا، ڪرم هويا بيشمار
٢. تيڏي هُڻ تا دل وچ رهيان، خوني عجب خمار
٣. آپو ڄاڻي آپ ڪيتا، هُڻ عاجز سان اقرار
٤. ڪوئي دم دُور نہ هوسان، هن واعده تي اعتبار
٥. هوسي هميشه ڄاڻ يقيني، برهي وچ ٻهار
٦. حاضر مجلس اڱون ياراندي، هويا **سچو** عشق أنار

ڪافي بلاولي ١٢٦٧

آءُ تہ مان تون وڃي يار، ٻي ڳالهہ ڪر م ڪائي

١. ڳجهي ڳالهہ هادي واري دل تي دائم، فراموش ٿي ٻي ورونهن وائي
٢ بحر تي جا لهر لڳي ٿي، اسان پاڻ ٻازي اصل ڪؤن ٻنائي

٣. آهي هُوءِ حيرت هُو جي جسم تي، حرف حق جو آهي صورت سيائي
٤. لٿو جهڙ جو نظر ۾، ظاهر ٿيو سچ، ٿي اڄ سراسر سهائي
٥. آهي **سچو** سچ تحقيق ڄاڻي، جنهن مست ماريو دم خدائي

ڪافي ١٢٦٨

آهي منهنجو سڱ تا پنهڻ توئي ساڻ

١. آءُ اوري تون وچ نه پري، ساه وٽي وچ ساڻ
٢. هوت جي ني هلڻ جو، ڪونه پيم اهجاڻ
٣. ڇلي پيٽيس ڇپرين، سڱ پنهڻ تنهنجي ساڻ
٤. لڳو آهي دل ڪي، پاروچل تنهنجو ٻاڻ
٥. سرُ **سچوءَ** جو يار اوهان سان، تون ڪوڙين ٿي قربان

ڪافي سسئي ١٢٦٩

آءُ ڪوڙين ٿيان قربان
جوڳيئڙن جي جات تون

١. ڪاڪيون ڪاپڙين جو
ڏاڍو آهي مُون ارمان
٢. آيل آڏوتن جو آهي
گنگا ۾ گذران
٣. نانگن سندي ڳالهڙي
هت پورب ۾ پروان
٤. **سچو** نات نهارين چو تو
ٻئي هنڌ ٿي مهمان

ڪافي ڪوئنسيو ١٢٧٠

جيئن سچ آهي پريشان
سوئي ڳولي سچ کي الوالو

١. مڇلي جيئي آب سان
آب پــــڇي طـــغيـــان
٢. تـارو پـڇي نـجم کـي
مـوُج پـڇي مـهـريـاڻ
٣. ڦڙي پـڇي مينهن کي
شـاه ڳولـهـي سـلـطـان
۴. هُو مـڙيـئـي پـاڻ ٿـيـو
کـيَـر ٿـيـا حـيـران
٥. **سچو** جي صـفـت ۾
اهـو بـاريءَ کـيـو بـيـان

ڪافي ١٢٧١

يـلا يـلا چايـا چايا مـهـڻـان چايا چايا
وي پــرديـــســي يـــار دا
١. ســاري جڳ دي وي بـدـيـان چاتم
رانـجـهـي نـيـنـهـڙا لايـا
٢. رانـجـهـن سـائين وي تخت هـزاري دا
پُج پُج جهـنـگـڙا آيـا آيـا
٣. راج ســـيـــالـــين دا دل دا ڏاڍا
مئيکون نينهن نوايا نوايا
۴. بـــابـــل ويـــر تـــي نـــال اســاڏي
جهـڳڙا کـرڻ اجايا اجايا
٥. ڳل مـاهـي دي هـئـي مـهـين دا
يار **سچو** ٻيلي سايا سايا

ڪافي ١٢٧٢

مين ڳڏي هان عشق آياڻي
هيڏي هوڏي گهمڻ نہ ڏيندا
١. نيڻن سندي نازسان
ڪيئن هٿيڪو هاڻي
٢. ڏيل ڏنائون ڏکيءَ جي
اهو آرانيو آڻي
٣. ڏنا دلاسا دل کي موٽي
سو يار سياڻي
٤. ماريون وِڏمِ مامري
سندن سانگ ستاڻي
٥. **سچو** سگ اوهانجو آهي
سائين پاڻ سڃاڻي

ڪافي ١٢٧٣

اها حال منهنجي هاءِ هاءِ وو
توريءَ لهن هي ڏينهڙا ڏينهڙا
١. آهي هن احوال تي
ولها تان واهِ واهِ
٢. دوست تنهنجي ديس جي
اَڪند اسانکي آءِ
٣. ڏسيون ڏهاڙي رُوان
جاني تنهنجي جاءِ
٤. ڪاڪ نہ لڳي ڪس مُون
سوڊل تنهنجي ساءِ

۵. سـوڍا سـتـاري ڪـري
پـيـر اڳڻ مـنـهـنـجي پـاءِ
٦. درمندن جُون دانهڙيون
والـــيءَ لـــڳ ورنـــاءِ
٧. سوال **سچوءَ** جا سپرين!
تـــون لالـــن دل ســـان لاءِ

ڪافي ۱۲۷۴

ويـهـي جان ڪـيـم قـيـاس، هـاريـا وو

١. جوئي چوندڙ سُندڙ سوئي. سيڪنهن صورت آپ اُهوئي. رهندا شڪ گمان نـه ڪوئي ڪـيـتـس لـڪ لـبـاس

٢. جائي صورت مورت سائي، نقش نقاش جو رمز رلائي، لڪ چوراسي هڪا وائي وائـــي وائـــي واسُ

٣. سر انهيندي سُتِ تنهان نون، اهو هوسي احوال جنهان نون، ڪيهي سو خبر خيال ٻنهان نون نـهـين سـو تـور تـپـاس

۴. سمجهه **سچو** تون ڳالهه اهائي، اندر ٻاهر هڪا وائي، وحدت دي وچ ٻوڙ ٻيائي خودي ڪنون ٿي خلاص

ريختو ڌناسري۱۲۷۵

جتھاں ملاحظہ سرکار ہووے،اتھاں عاشق آویگا
توڑ تمنا دین دنیا کی،سارا جیؑ جلاویگا
۱۔ اول آخر عشق اسی کوں،سولی،پر چڑھاویگا
عقل علم تے شرم حیا کوں،کلی عشق اڈاویگا
۲۔ جتھاں جاء نہ پیردھرن کی کونتل برہ کڈاویگا
مُہرا جوڑ خانے پر پہلے عاشق سر کٹاویگا

۳۔ دم اسی میں انا الحق کہے، آخر بات بتاویگا
دستوں دست حال اسی میں عاشق آپ کہاویگا
۴۔ مُوتُو اقبل انت مُوتوا، سارا حکم چلاویگا
ملت مذہب دین کفر کوں سچو برہ لٹاویگا

ڪافي جوڳ ١٢٧٦

جنهن دل تي آهي جوش
سا دل سُورن سان سنري
١. آءُ هڏ گهوري اُن توُن ميان!
جنهن تي جوش خروش
٢. ڳالهہ ڳرهڻ کهڙي
خلق اڳيون خاموش
٣. اثر اهي عشق جا
اول وڃائي هوش
٤. سالڪ سُک نہ سرها
گوندر ڏي کن گوش
٥. خلق الانِسانُ عليٰ صورته
پاتشاهي پوش
٦. **سچو** سُوريءَ وڃڻا جي
مئي ۾ تيا مدهوش

ڪافي بلاولي ١٢٧٧

سڀ ڪنهن صورت ۾ سپرين، ساري ڳالهہ سليائون
١. ڏيو ٻاري سج ڪي، ڪاتي ڪين ڏنائون
٢. ساڻ روشني صبح جي، پُرجهي سجَ پسيائون

۳. وحدت ڪثرت هڪڙي، جيئن مينهن ڦڙيون مورائون
۴. **سچوءَ** سندي نانءُ ۾، اهڙي طرح آتائون

ڪافي بلاولي ۱۲۷۸

هُت تا ڪير هُياس، پلو ميان!
هِت تي آيس ڪير نہ ڄاڻان
۱. نانءُ پيو هُت هو منهنجو سائين لا
هِت پئي نانءُ تياس
۲. اچڻ نہ هو هِت منهنجو سائين الا
پر ڪنهن تا خواهش ڪنياس
۳. هت هُيس معشوقيءَ ۾، سائين الا
هِت عاشق تي آياس
۴. هيءَ هيءَ هُئي هُت ڪانڪا، سائين الا
هِت منجهہ پروڙ پياس
۵. **سچو** سارو سچ تيو، سائين الا
وڃؤن آءُ وياس

ڪافي ۱۲۷۹

ڪنهنڪي حال چوان هي
اديون ڙي واويلا وو
۱. ڏيرن ڏيئي ڇڏيا
موتي سور نوان هي
۲. مهٽا محبوبن جا
ڏنا پاڻ اوهان هي
۳. **سچو** سرواڻن ڪي
وڃي پيرين پوان هي

ڪافي ٨٠ ١٢

هادي ني سبق پڙهايا، پلو سنيان! اهو هادي ني سبق پڙهايا
١. غير جو ڇاتو ئي حق اُهوئي، سائين اينوين سمجهايا پلو
٢. پيت اهوئي هُو دا هيئي، سمجهہ اهو ڪر سعيا
٣. سچ **سچو** وچ، سچو سچ وچ، ميان! ٻيا سو پنڌ اجايا

ڪافي ڌناسري٨١ ١٢

ڪر نينهن سندو ئي ندان
جلدي آءُ چڙهہ سُولي تي
١. مرد ٿيوين مردود نہ ٿيوين
ٿيوڻ اتان سلطان
٢. مست اُتي معراج اهوئي
متان ڪرين ارمان
٣. سورهيہ ٿيوين آءُ **سچو** تا
گوءِ اهو ميدان

ڪافي پيروي٨٢ ١٢

تو ڪيئن وڃايو پاڻ، ڳولي لهج پاڻ
١. پاڻ وڃايو نہ لهين، پڇي شڪ گماڻ
٢. اکر ڳڏيئي گهر ۾ ميان، سوئي گهر سڄاڻ
٣. مکڻ آکر هيڪڙو ميان، سوئي ڪير سنباڻ
٤. آهين ناهين آهہِ سپوئي، آهہِ نڪو اُهڃاڻ
٥. ڇاڇي ٿيندو ڇاڇي ليندو، صورت وچ سڃاڻ
٦. **سچو** تي سچ آئيو، ماڳ انهيءَ مهمان

ڪافي پيروي ۸۳ ۱۲

جا چوڻ جيهي نــاءِ
سائي ڪيئن چوان
۱. ڳجهي آهي ڳالهڙي
ڪنهن ڪل نہ آهي ڪاءِ
۲. اوڏي نــاهہ پــروڙ ڪــي
ويجهي نــہ ويساهہ
۳. هئڙي سُڌِ حلاج ڪي
تنهن سِسي ڪوڏ ڪپاءِ
۴. پــوڻ آهي اونهنِ ۾
جتي هــوءِ هــواءِ
۵. **سچو** سِرُ نہ سلڻ جو
سو تا سڀ منجهاءِ

ڪافي ڏناسري ۸۴ ۱۲

اکيان کول تہ ظاهر ڏيکين، اٿان اُهو اسرار
۱. جنهندي ڪارڻ جهنگ ووڙيندئين، سوتئين وچ تڪرار
۲. آدم جوڙ تماشا لايُس، آپ ڪيتُس اظهار
۳. بازيگر بازي پتريس، ڪوئي جاڻي خبردار
۴. پُتلي دي تند هت تنهندي، آپ نچائڻ هار
۵. آپ اليندا سُڻيندا آپي، صورت دا سينگار
۶. وچ **سچو** دي سوئي بولي، نانهہ اٿان انڪار

ڪافي پهاڙي ۸۵ ۱۲

پُتلي دي وچ ڳالهيان يار ڪريندا ني
ڪيهان ڪيهان سي تعجب جيهان

١. تند تهيندي دست سڄڻ دي، سو ڪرائيندا هس چاليان
٢. آپ هلايس وي آپ چلايُس، رنگ ديکين رنگ واليان
٣. ڪنهان پُتليان نون خرقہ ڏيندا، ڪنهان نون سو شاليان
٤. ڪئين ٻوليان آپ ٻوليندا، هڪ هويان هرتاليان
٥. ٻن بازيگر وي ناچ نچينديان، ڪڏهان نہ هونديان خاليان
٦. پتلي اُتي نام **سچو** ڌر، باتيان ڪري پرجهاليان

ڪافي جوڳ٨٦ ١٢

نيٺان دي عجب نگاهہ

جو ول ول هونديان هادي دي نال

١. هادي سانون سر اهيندي
آهہ ڏيکالي راهہ
٢. هتان ڦيريان ڏي ڪر رهيان
آپ لهان هر گاه
٣. ڪتي تائين نظر آيا
ٻن الله دي آگاهہ
٤. اکيان وچ سيو ڪجهہ آها
متان ٿيوين گمراهہ
٥. **سچو** تئينون رمز ڏيکالي
هادي ٿيا همراه

ڪافي ٨٧ ١٢

نيٽاندي مين ماري، وو هوءِ هوءِ

١. عاشق ٻانهان ٻڌ ڪرا هُڻ، ڪڙ ڪريندا زاري وو
٢. مين اياٽي نينهن ڪي ڇاٽا، ٻره چاڙهيوني ٻاري
٣. مين نماٽي ڪون مزگان والا، ڪيبر ماريئي ڪاري
٤. **سچو** آک سياندي اڳون، حال حقيقت ساري

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٨٨

هَي هَي هـــن جي حـــال
سگر تيس نہ ساميڙن جي
١. ڪم منهنجو آهي ڪاپڙين ۾
نـاتہ جوڳـي آهـن جـال
٢. ويم ويـسـاهـي وو نـڪـري
رات لانـڪـوتـيـا لال
٣. ڳوليان ڦوليان واٽڙين تـي
جي ڪُهي ويڙم ڪالهہ
٤. ڪات أتي ڪنڌ آٽي ڪپائن
لاهـــي جيءُ جنــجال
٥. منجهہ گداوَ وري مانَ، ڳڌجن
جنــجا خــواب خيـــال
٦. راتــو ڏيـنــهـان آڌوتـين جي
سچو ســاه ســنـيـــال

ڪافي ڌناسري ١٢٨٩

هـــاريـــون هـــهـــڙي حـــال
ڏيان ڏوراپو ڪيهو پرين کي
١. مـين نمـاڻـي يـاد يـاران نـون
آپـــي نـــيـــنـــدا نـــال
٢. راتــو ڏيـنـهـان آهـي اسـاڏي
جـــوشــان دي وچ جـــال
٣. نـــال تـــســاڏي دلـــبـــر آهـــا
سچو آپ ســـنـــيــــال

ڪافي پيروي ١٢٩٠

الحق الحق ہوالحق ہو
المالك ملك بلاشك ہو

١۔ اب ظاہر کیسا یار ہوا، اس دم میں دلدار ہوا
یوں اپنا ہی اسرار ہوا، یوں سری سر انسان ہوا
٢۔ اس جا سے اس جا آیا ہے، اس لالی رنگ بنایا ہے
اوئی سب میں شاہ سمایا ہے، ہر شاہ گدا حیران ہوا
٣۔ اس حیرت میں حیرانی ہے، یہی مشکل نا آسانی ہے
میری جان جتاسب جانی ہے، اس صورت میں سئلان ہوا
٤۔ جس اس مئے دی ہے مخموری، تس درجه پایا منصوری
چل چوٹ چلاوے سرسوری، یہی مرداں کا میدان ہوا
٥۔یہی یار بیٹھا گلزاری میں، وہو سئل کرے سنساری میں
اوئی باز چلے بازاری میں، اوئی لاشك لامکان ہوا
٦۔ کسی مذہب کی یہی راہ نہیں، وہ کسی کوں آگاہ نہیں
بن کام فنا فی اللہ نہیں، یوں مرشد کا فرمان ہوا
٧۔ ہو مرد آویں صف مرداں میں، سرسارا پائو کر میداں میں
آئو گوئے ماریں اس چوگاں میں، اوئی دین اوئی ایمان ہوا
٨۔ تم اناالحق کا نعرا کر، وہو ناز کا نغارا کر
تب اپنا نور نظارا کر، اب سولی کا سامان ہوا
٩۔ او کتلے ڈینهه گدائی میں، دت ہوویں یار جدائی میں
ہن آویں خاص خدائی میں، اوئی سارا جگ سلطان ہوا
١٠۔ کب شمع جو کب پروانه ہوا، کب داماں ہو، کب دانه ہوا
کب دانا کب دیوانه ہوا، ایہے برہے کا جو بیان ہوا
١١۔ اس راه میں شافعی یار نہیں، وہو حنفی کوں اعتبار نہیں
وھُو حنبل خبردار نہیں، اتھ مالك بھی مستان ہوا

۱۲- اس بازی میں سربازی ہے، سر ڈیون سر افرازی ہے
اہو عشق میں عرض نیازی ہے، جندجان کلی قربان ہوا
۱۳-ہے مرشد خواجو عبدالحق، نہیں عبد ہوا ہے حق الحق
ہے دونوں جگ سوں لاتعلق، میرا پیر بحر عرفان ہوا
۱۴-ہے نام سچو کا ذاتی میں، وہو سارا جسم صفاتی میں،
ہوہ چھپن نادن راتی ہیں، وہوہ اس کا طوفان ہوا

ڪافي ۱۲۹۱

آءُ تا روز روان ساريون، سوڏا تنهنجيون وو ڳالهڙيون
ڪيتريون ڪيتريون

۱. ٻـذي وچ ولـهـا زور مـنـهـنـجيـون زاريـون
۲. سڪ سنديوَ ڪيون ڪيتريون، جيءَ اندر جاريون
۳. راڻـا رُسڻ تـانـهـنـجي، ڪُوڪـان هـت ڪـاريـون
۴. ويـنـي ڳرهـيـان ڳالـهـڙيـون، هـنجون هِت هـاريـون
۵. جيـڪـي جايـون جيءَ ۾، ورهـ تـنـهـنـجي واريـون
۶. **سچو** سـهـنـدا سـپـريـن، عـاجز جيـون آريـون

ڪافي پهاڙي ۱۲۹۲

سڀ ڪنهن پار پرين جو پرتو، خوابون عين ڪُلايو

۱. وحدت مؤن وه ڪثرت ڪيائين، رنگي رنگ رسايو
۲. تون مان جي پردي مؤن ٻاهر، سرتيون! چونـ سڏايو
۳. طرحون طرح پوشاڪان پهري، لعلن پاڻ لڪايو
۴. هي سڀ حُسن هادي جو آهي، ڀينرا ڪيم ڀُلايو
۵. پاڻ ڳجهو ڪيائين پڌرائي ۾، هِيءَ تنهن هُنر هلايو
۶. **سچيڏنـ** جي صورت ۾، تنـهـن اهڙي رمز رلايو

ڪافي پهاڙي ١٢٩٣

صدقي صدقي سرميان!
آهي ڪوهيارل توُن صدقي
١. ڪاف ڪشالا وو ڪيچ جا ميان الله
ظاهر مُجن تا زرميان
٢. جبل گهايا وو جوش مؤن ميان الله
گهائي ڪيڙم گهر ميان
٣. محبت جي ميدان ۾ ميان الله
گهيڙُ ڏسي وجي گهر ميان
٤. وهڻ مونکي وِهُ ٿيو ميان الله
ترسان هڏ نہ تِرُ ميان
٥. جيڏيون! جانب جَت لاءِ ميان الله
ٻئي ٻئي وتي هي بر ميان
٦. حبيباڻي هنج ۾ ميان الله
ڪيهہ ڪري وجي ڪِرُ ميان
٧. **سچو** سچيءَ سڪ مؤن ميان الله
فاقو ڏسي نا ڦِرُ ميان

ڪافي ڪؤنسيو ١٢٩٤

تيڏا ديسڙا وسي سائين!
سڳها اسان ڏهون آوين
١. مَتِ وو مصلحت يار تُساڪُون
ڏاها ڪؤن ٻيا ڏسي
٢. عاشق تيڏي لڪين ڪروڙين
ناهيون هڪڙا اَسي

۳. وِره تيذي دا سر اساڏي
اٿ مينهڙا وسي
۴. نينهن دي نياپي پارؤن تساڏي
شال راه وچ رسي
۵. ڪنهين ويلي يار **سچو** ڏهون
مان هينئڙا هسي

ڪافي ڌناسري ۱۲۹۵

مون وٽ هو مهمان
يلو جيڏيون! اڄان ڪالهہ قافلو
۱. اٿم اونارن جو ميان
آيل ڙي ارمان
۲. ڏئي ڏکيء کي ويا
سُورن جو سامان
۳. جتن سندي جات لئي
هَي هَي هِيءَ حيران
۴. ڪندي وجي ڪيچ ۾
هي بره جو ٻـ بيان

ڪافي آسا ۱۲۹۶

عاشق ڪيئي اُداسي، وه واه ڳالهہ خاصي
۱. لُون لُون منجهہ روز ازل کؤن، آهي وره اوهانجي واسي
۲. عشق نار احترق سٽي اشارت، هي دل تا ڪين هراسي
۳. هيڏي هوڏي ڪين وياسي، بات اها اسان باسي
۴. بره اوهانجي ڪيو بيراڳي، **سچو** رنگ سناسي

ڪافي پيروي ١٢٩٧

شـوريـدن ڪـؤن حـال
پـڇج وڃي پـوءِ هـوءِ ۾
١. مـجلس وڃج اُن جـي
تـا ڏسـين خاص خيـال
٢. مُئي ڪون پُڇج مَئي کي
تا ڪندئي ڪوٽ ڪلال
٣. آگـهـ لـهـج اُنـجي
تـاتـو وڻ تـڻ آهـي وصال
٤. ورق وسارج وچ جا تا
فـارغ تـين فـي الحـال
٥. عـقـل اڇلـج آب ۾
تـا بره ڪـرئـي بي حـال
٦. جي تون وسهين ويسلا
هـي **سچو** سـچ سـوال

ڪافي ١٢٩٨

آڪـڻ مـشـڪـل هـيئـي
ڳالـهيـان يـار ديـان ميـان
١. صم بڪم سالڪ آها
قُرب والـي ڪـيـئـي
٢. بار بره دا ڪنهين نہ چايا
فـال آدم سـر پـيـئـي
٣. ظاهر ڪرڻ واجب ناهين
سچو رمـزان سـيـئـي

ڪافي پيروي ۱۲۹۹

نينهن نباهي نينديون

اديون اولاڪن ڪؤن

۱. جنين سانگو ساه جو

ڏاگهہ اهي سِرُ ڏينديون

۲. ٻُڌن جي هي ٻوليون

آر اُهي هن اينديون

۳. ڪاهي قتل جي جاءِ تي

وره واريون ڪي وينديون

۴. **سچو** سڪ واريون سي پڌريون

ڪوڙين قرباني ٿينديون

ڪافي ۱۳۰۰

نيڻان والي نوڪ، اسان نون يار رلايئي يار وو

۱. ويک جو مين حيران رهي، اهين اکين دا اسرار وو

۲. محض اُنهان منصور مرايا، خونيان دي بہ خمار وو

۳. ڏتڙي سِرُ جو عالم دي وچ، عاشق تي اظهار وو

۴. ڪيئي داناءَ ديوانا ڪيتا، چشمان دي چمڪار وو

۵. رُخ تي زلفان لٽڪ رهيان، سي خوني ڪر خمدار وو

٦. ڪالي وال ڪاريهر وانگي، چاري تي چؤڏار وو

۷. منهن ڏيکڻ مهتاب سجڻ دا، ڪِتُم حج هزار وو

۸. **سچو** صدقي صدقي تيڙا، سُهڻي تؤن سؤوار وو

ڪافي ۱۳۰۱

مين ماري

محبت تنهنجي ميان

١. ورتم دڳ درد جـــــــــو
تـنـهـن سـيـڪـاوات وسـاري
٢. گـــلا ۽ غيـــبـــت جي
ســـرتـــي چاتم ڪـــاري
٣. چنـــڊ اُيـــري آئـــيـــو
ويــئـــي ســـپ انـــذاري
٤. مـــڙنـــي مـــتـــيـاٽـــين ۾
نـــيـنـــهـــن ڪـئـي نـــرواري
٥. تـــوڪـــل ڪـــري تـــڪـــيـــو
بـــرهُ ڪـــنـــيـــو ســـي بـــاري
٦. ســـهـــجـــون **سچو** ڪـــي مـــلـــي
ســـائـــين ڪـــؤن ســـرداري

ڪافي ١٣٠٢

مـــين تـــا تـــيـــڏڙي آهـــي
وي پُـــنـــهـــڻ ســـائـــين
١. ساري شهر ڀنڀور دي، ميان!
نـــال مـــيـــڏي تـــا نـــاهـــي
٢. ڀنـيءَ تـنـهـندي پـريـت مؤن
روئـــي تـــيـــســـان راهـــي
٣. هَي هَي هنجي حال جي، ميان!
اتـــي تُـســـان نـــون آگـــاهـــي
٤. ڏونـگر ڏيندئين ڏڪـن جي ميان
هِن گـــولـــيء جي گـــواهـــي
٥. طـــاقـــت تـــڳـڻ دي نـــهـــين
هـــادي ڪـــيـــتـــي هـــمـــراهـــي

٦. **سچو** خيال تي قائم رهڻا
ملسئي شاهنشاهي

ڪافي ١٣٠٣

ناهي ويچاريءَ جو وس ني
توکي معلوم مڙيوئي ميان

١. آهي هِن ڪميٽي کي ميان
ڏونگر سندو ڏس ني

٢. چڙي ڏونگر ڏاڪڙو ميان
ويڙهي اسانجي وس ني

٣. حال هن جو هيٽو ميان
پنهون اڇي پَسُ ني

۴. ٻاروچاٽي جات ۾ ميان
تون سانول آهين سرس ني

۵. **سچو** سندي حال تي
پوئي شال ترس ني

ڪافي ١٣٠۴

مين تا رمزان والي دي آهي وو

١. مين رانجهن دي رانجهن ميڏا، نال ڪيڙاندي ناهي وو
٢. رانجهي نون ڪوئي آک سٽائي، اڄ ڪيڙاندي ڄڄ آئي وو
٣. ڪيڙياندي ساري نگري نون، شال آوي باهي وو
۴. نال ماهي دي آپي ويسان، چوڙ ٻباٽي شاهي وو
۵. حال اساڏي هڻ پيڙي، رانجهي نون آگاهي وو
٦. **سچو** رانجهو تيڏا هويا، نال ورهہ دي واهي وو

ڪافي ١٣٠٥

هي وي سنيان ويل آهائي، پچي هٿ مليسين، جو گذري رات سيائي

١. دوست ظاهر دي وچ آيا، آپ ڪنون چا آپ لڪايا
رنگان وچ ڪوئي رنگ ڇپايا، وه جا بازي يار بنائي

٢. وه جو ڪيا پير بنايس، تعجب جيها جو رنگ لايس
شاه هويا هُڻ چاڪ سڏايس، پير حقيقت هي سمجهائي

٣. جاڏي ويکان تاڏي ماهي، ذات صفات جا هڪا آهي
گم ٿئي هت شاهنشاهي، اندر ٻاهر اها وائي

٤. **سچو** نالا تي ڪي آيا، وچ درازين رکيس رايا
ڪوزي دي وچ سمند سمايا، گيت اناالحق ڳائي

ڪافي مومل ١٣٠٦

ٻاجهه پوئي يار، ڪا مهر پوئي مينڈرا

١. آءٌ تا ٻُلي آهيان، جو ڪيو مون ماٽو
آيل آهي ڪينڪي، اُهو رُسڻ جو راٽو
وينئي ڪنڌيءِ ڪاڪ جي، آءٌ ڪانڌ اُڏايان ڪانگ
موتي اچج سپرين اي سودا ڪنهين سانگ

ڪافي ١٣٠٧

سُهڻي واليان ڳالهين
ڪنهنون آک سڻايان مين وو

١. مين اَياڻي نينهن ڪي چاٽان
آءُ هادي مُڙ پالين

٢. ريس ڪريندايان مين تون، سائين!
سپ سيالين

ڪافي ١٣٠٨

پهري پوش جو تُر ڪي آيو، الله آدم نامُ سڏايو

١. زيــورَ سُرخ طــلائــي ســوئــي، الله آدم آهِ اهــوئــي
شــڪ گــمــان نـــہ رهــنــدا ڪــوئــي، واه رنــگــيءَ جو رنــگ لايــو
٢. آب شــڪــر گڏ شربت پايو، جسم اندر اينوين اسم سمايو
تــنــهــن جو اصلي هي هو رايو، چاهـ مان تـنـهـن هـو چاڪ سڏايـو
٥. ڪٿي بانگ صلواة چوائي، ڪٿي در در ليئو پائي، ڪٿي **سچو** نانءُ سڏايو

ڪافي ١٣٠٩

آپي شاهہ آپي گدائُ، آپي امير الامراءُ

١. آپــي ڏيءُ، آپــي پــيءُ، آپــي پــوٽ، آپــي مــاءُ
٢. آپــي، جوءِ، آپــي مــڙس، آپــي پــيــڻ، آپــي پــاءُ
٣. آپــي مــوج، آپــي لـــهـــر، آپــي دم دم دريــاءُ
۴. آپــي احــد، آپــي احــمــد، اهــو **سچو** ســـچ الاءُ

ڪافي ١٣١٠

سانول سوين ڳڻ تنهنجا تي ساريان

١. هُرن منهنجي هينئڙي اندر، سي تا ڪيئن وساريان
واٽان اچڻ جون وو تانـهـنجيون، ويـٺـي سي نِتُ نـهاريان
اوهـان پـاجهـون سـپـريـن! گـونـدر ڏيـنـهـنَ گـذاريـان
٢. جُهري جهـوريءَ ۾ پيـو، هـيـنـئـڙو نـي هـيـڪـاريـن
آســرونــدي آهــيـــان، قـــول ڪـــيـــاســـي پـــاريـــن
سچو سـگ در تـنـهـنـجي جو، پـنـهـنـجي ڪڍ قطـاريـن

ڪافي ١٣١١

مـسـتـانـا ڪـيـون مـاريـوئـي، وو ديـوانـا ڪـيـون مـاريـوئـي

شـاه مـنـصـور نـون دار چڙهـايـوئـي، شـمـس الحق دي ڪـل ڪلايـوئـي
مـيـان چڳا ڪـيـتـوئـي

عاشق نـون عشرت سرڏيوڻ دي ميان. محبوبان نـون ڪار ڪهڻ دي ميان
پـــلا يـــر ڪـــيـــتـــوئـــي

ڪافي ١٣١٢

سچ تئينون ڪؤن آکي دلبر
ڏاڍا تون، هيٺي مئن
١. دانهن جي تيڏڙي ڏيوان بي تئينون
مُحب ماريو ماکي
٢. هيڪڙا ڪس کي هُڻ هُريندئين
چڪن تئين تون چاکي
٣. الا الله اثبات ڪرين تون
آکيوءِ ڪڍ تون "لا" کي

ڪافي ١٣١٣

تيڏي بره بيراڳي ڪيتيان، ڏيهه ڏوريندي وتان
١. عشق تيڏي آرام وڃايا، ڪيڪر آنڻ ڪتان
٢. راتو ڏينهان فڪر تُساڏا، چرخي تندنہ گهتان
٣. تيڏي درد فراق وچي، رونديان هردم وتان
٤. نيٽان اُتي سدا **سچو** دي، لعلن ڏيوين لتان

ڪافي ١٣١٤

ڪير آهيان الاجي آءٌ، نہ ڄاڻا سڃاڻا آءٌ
١. بعضي ڄاڻان پاڻکي، آءٌ آهيان گهنگار
جان سمجهي ڏسان سرتيون! آءٌ سيوئي سردار
٢. اهو اتو سرتيون! دهشت جو درياءُ
ڪيئي موتيا پوئتي يار هزارين هِتاءُ

ڪافي ١٣١٥

جهنگ سدا خوش هو سُون سهڻيان دي نال
نانءُ سائين دي سُهڻا سائين! ورق وڇوڙيدا وال
١. حيرت ديوچ پؤ ڳيوسي ويک چاڪاندي چال

٢. اوڙي پاڙي چري آکن، پؤڳئين کهڙي خيال
٣. عمر سيائي يار سچو ري، بره کيتُس برحال

ڪافي ١٣١٦

مارو سي تہ مليام عمر چام!
وو طلب جنين جي آهہِ تن کي
١. ڪرم ڪيائون وو ڪهڙو
ڏوتي هِت ڏنام
٢. هت تا حاصل ٿيا هنڪي
مارُئڙا ايي مدامُ
٣. طالع وارا تن جي
گولن جابہ غلام
۴. هت جنيڪي هُت پي تنڪي
اچي پيو آرامُ
۵. ڪاڏنهن سچو سالڪان
تئي طلب تمامُ

ڪافي ١٣١٧

مولا مولا ري ويکو سڀ مولا
١. خلق الاشياءُ وَهُوَ عينها، ٿيو ڳالهہ انهيندا ڳولا
٢. خلق الانسان عليٰ صُورته، پيچ مڙيوئي پولا
٣. من عرف نفسه فقد عرف ربه، رمز انهيندا رولا
۴. سچو سري سره هيئين، چڪ ڪرين ڪيون چولا

ڪافي ١٣١٨

جن ڏوراپو پرين جو ڪيئن جرون سي جينديون
١. جانب گڏيو جنکي، تاڪ وجي سي تينديون
٢. نيست نماٽيون جي ٿيون، پُر پيالو سي پينديون
٣. سي دم سچو سچ جوکري، چانگاران چينديون

ڪافي ١٣١٩

مين ماهيدي لڳ ماري، مين عشق سڄڻ دي چاڙهي، ماري آءُ ڦر جياري
١. چونديس پيش پرين جي حال حقيقت ساري
٢. جا نالو وتندي نينهن جو، تهنکي ايندي شهر نڪاري
٣. دم نہ رهندي دوست ريءِ شوق سندءِ شُشڪاري
۴. مستن کي محبت جي، آهي ڳچيءِ ۾ ڳاري
۵. جي اول ماريو پوءِ جيارن، تنين گڏ قطاري
٦. چڱي تيڙس چت ۾، دوست ڏني دلداري
٨: **سچيڏني** کي عشق جي، صاحب ڏني سرداري

ڪافي ١٣٢٠

مونکي ياد، منيون تهنجيون ڳالهيون ڳالهيون
١. هي نماڻي، ڏوهن هاڻي، دوست پهچائين داد
٢. پرين پنهنجي پار جو، عشق ڪرين امداد
٣. **سچو** آهي اوهانجو، تنهنجي دوست ڪريو دلشاد

ڪافي ١٣٢١

اسان هين يار، اسان هين يار
اها ڳالهہ سپيريان‌دي
١. عالم اڳون ڳالهہ باطن دي
نهين ڪرڻ اظهار
٢. ڪؤن تون پچيندا هين ڪنهن نون
آ ول تيوين هشيار
٣. **سچو** وچ سچي دي آها
ان حق دا اقرار

رسالو

ميان سچل فقير جو

(ياڳو ڀڱو)

متفرق ڪلام

سِي حَرفِي پَنجَابِي ٻوليءَ ۾
هُو

الف: اَحد تي اَحمد ديوچ نهين تفاوت کوئي
محمد حيدر هڪو آها هِڪا صورت سوئي
اندر ٻاهر سير تهيندا سمجهين سِرُ سيوئي

ب: ٻاس اِهائي ٻات مئيڏي يار تون تا غير نه آهين
خام خيال جو ٻانهپ والا "لا" وِچ لاشڪ لاهين
مَن عَرف نَفسه فَقَد عَرفَ ربهُ کيڏي تُون وَت کاهين

ت: تحقيق حَقُ اُهوئي غير توئي جو چاتا
"عَرفت ربِي بِربي" تهنکُون نا کنهن آپُ سُڃاتا
کَل اُنهان نُون کَلْ اِهيندي پير ايڏنهن جنهن پاتا

ث: ثابت رَهه يڪ وِچ يقيني غير گمان نه آئين
اندر تُوهين ٻاهر توهين جي تُون آپ سڃاڻين
خَلق الانسان عَلي صُورته جُول اهوئي چاڻين

ج: جَهانُ جو جِسم اُهيندا ڪيونڪر نانءُ رکيوني
"اَلست بِربِکُم قَالو بلي" آپون آپُ آکيوني
"خَلق الاَشياء وَهُوَ عَينُهَا" سارا سرِ سڪيوني

ح: حالُ سارا سِر جُهليا ميڏي هادي مَهدي والا
مَئي دي مَٿ مُحبت وچون پُر ڪرڏتُس پيالا
"وَسَقاهم ربهم شرابا طهُورا" تيا سُرکي نال سنيالا

خ: خُمر خُمار اُهيندا ڏاڍا سولِي چڙهڻ سُرورِي
ازلا ابد عجائب جيهي مَئي اِهين مخمُوري

"اَنَا احمد بِلا ميمي" مارِين دَمُ منصوري

د: دلير ڪرين دل اُتان سُست يقين نہ ٿيوين
توڙين شڪ گمان سپوئي تاوت پيالا پيوين
" مُوتوا قَبل اَنتَ مُوتُوا" وچ جيوڻ مَرجيوين

ذ: ذات صفات هڪائي آهي ٻول نہ گهتن ٻولي
سوئي اندر سوئي ٻاهر سوئي تئيڏي چولي
"وَفِي اَنفُسكُم اَفَلاَتُبصِرُون" وسَدا وِچ وچولي

ر: رواج سپوئي چوڙين آءُ ٿيوين مردانا
آپ بيگانا مُول نہ چاڻين هووين ياريگانا
"ونَفختُ فِيه من روحِي" بلڪل چوڙ بهانا

ز: زيانُ نہ هرگز ڪريئي عُمرسراپا ساري
رکين فڪر تا آتڻ پهڻ داجاڻ سڄڻدي ياري
"مَن عَرف ربه مِن حَرکَاتِ الاعضَا" هوش رکين هوشياري

س: سِراپا سوئي وسدا جو تون يار ڪريندا
جيها اِتان تيها آتان چوڙ گمان گهريندا
"لَوکشف الغِطَاءَ مَازدت يَقينا" وت ڪيها ڏيان ڏريندا

ش: شرم نہ تيوي تئڪُون جو آپ ڪِيتُئِ گم سارا
الله الله بيتا آکين ساعت ڪرين نہ سنيارا
"مَن قَال الله لاَيَعرف الله" ڪِتوئي بحث بيچارا

ص: صَريح آکايان تئڪون ڪرٽي صحيح گويائي
وبي ينطق وبي يُبصر بوڙين بول بيائي
"كُلُ شيءِ نَاطِق بِالحَق" رکين سُرت سپائي

ض: ضرور اهوئي هيئي آپ سجاڻين سارا
ڪڏهان ناز نياز ڪڏاهين اي سب تئيڏا وارا

”كُل يَوم هُو فـــي شـــان“ نِتَ نِتَ مـــار نـــغارا
ط: طـبــل وڄاءِ وحـــدت والا غازي ڇوڙ گـــدائـــي
هـيـڏي هـوڏي تـون هـين هـويـن وَت كـيـهـي جاءِ جدائـــي
”الانـــســـان سِري وَانـــا سِره“ هـيـنـــي خاص خدائـــي
ظ: ظـاهـر تـي نـغارا مـاريـن كـت تـوڙي تـون ڇپـين
تـابـن تـيـغ وحـــدت والـــي وال وجود نـــه كـپـين
”مَا لِلـــتُراب رَبُ الا اربـــاب“ كـتـلـــي تـوڙي كپـــين
ع: عـطـر عـنـبـيـر جو لاءِ كـڙيـس اڄ يـار مـيـڏي گـهـر آيـا
آتـڻ پـهـڻ سـڀ نـال اُهـيـنـدي كـنـهـن تـا رمـزريـجهـايـا
وَنـحـن اقـرب اِلـيـه مـن حَبـل الـوَرِيد رڳ رڳ وچ سـمـايـا
غ: غمـــزا رمـــزا يـــار مـئـيـڏيـدا ڏيـک جو وتـــدا تـــائـــي
جِتـــان كـتـــان حـاضـرنـاظـر آپ كـــڙا رنـــگ لائـــي
”وَهُوَ مَعـــكُم اَيـــنـــمـــا كُنـــتُم“ جائـــز كِتـــس جائـــي
ف: فـــرق كُفـــراســـلام نـــه كـــوئـــي جاڻ اِهـــو ئـــي ڄاڻـــين
كـــافـــر مـــؤمـــن هـــكـــو آهـــا غيـــر نـــه اتـــان آڻـــين
” كُل شـــيءِ هُو الله“ ســـڀ صـــورت ايـــک ســـڃاڻـــين
ق: قُرب تـــيـــوئـــي مـــئـــين آک سُڻـــاوان سِرُ ســـاكُون ســـارا
آپـــكـــون هـــرگـــز غيـــر نـــه چاڻـــين غيـــر نـــه پـــاويـــن يـــارا
”لِي مَع الله وقـــتُ لايـــســـعـــنـــي فِيـــهِ“ نـــورنـــبـــي دا نـــيـــارا
ڪ: كـيـفـيـت تـئـيـكـون حـقـدي سـاري سُڻ تـه سـڻـائـي
ويـل ديـدارُدي اِهـا هـيـئـي پـڃي هـث مـلـيـســي جائـي
”مَن كَان هـلـذه اَعـمـيٰ فَهُوَفـي الاخِرتـه اعـمـيٰ“ پُرجهـه ايـويـن پـرجهـائـي
ل: لـبـاس صـحـي كـر سـارا جو پـولـيـان كِتـلـيـان پـولـي

"هُو الظاهر هُو الباطن" ويکين اکيان کولي
"لَيسَ في الدارين الاهُو" ٻنِ گهتين سب ٻولي
م: مست رهيس مئيخاني وچون منگ ڳڏي مئين مستي
مستي نال نہ آپ سڃاڻي تهندا کم کم بختي
"لَيسَ في جُبتي ماسو الله" هيچ ٿئي سڀ هستي
ن: نغارا احمد والا مردانا ٿي مارين
سِردا سانگا چوڙ کراهُڻ اي اوسب اڏارين
"اَنتَ مَعي وانا مَعَکَ" سارا عزم سنياريين
و: وَست اهِين وو يگاني دا تون قيمت قدر سڃاڻين
البت دُريتيم جوهئين کنگڻ کَچ نہ چاڻين
"خلق الانسان عَلي صورته" دِلدي گوش گذارين
هہ: هَواءِ وچي مئين پيان کيتي مُحب ملڻ دي
غالب شوق رهيا دل اَتي ناهين کم اَلڻ دي
" طال شوق الابرار الي لقَائه" عاشق نهين جهلڻ دي
ء: اندر ٻاهر اَهو توڙي کردا لک قبائين
هر کنهن شيءِ وچ سيل تهيندا ٻول نہ ذرا ٻاوين
"مارائيت شيءِ الا ورايت الله فيه" ڏيکين جت کتائين
لا: لنگهہ ٻئين وچ شَهدي احمد محمد صحي کريجي
"من رَآني فقَدراءَ الحق" دل تي دُرس ڏريجي
"مَن رَآني فقَد کفَر" سارا سِرَ سُڻيجي
ي: يقين اِهو ئي آها تنا شک سيوئي
جو کُجهہ آهيس سو وَلِ تيسان تنهندا غم نہ کوئي
" کُل شيِ يَرجعَ اِلي اَصله" رهسان عين اَهوئي

ابيات متفرق

١. ڪوئي اور نہ سُجهدا مينون آپي آها ظاهر
"الله نُور السمٰوٰت وَالارضَ" اوئي مُنظر ناظر
"وَلقد ڪَرمنا بني آدم وحمَلنا هُم في البَرِوَالبحر" سچو هردم حاضر
٢. هادي مهدي مُرشد مئيڏا قادري هي ڪامِل
عارف عبدالحق بَهر دَم نال مُريدان شامل
٣. مهدي شاهہ مُربي مئيڏا رهبرراه ڏَسيندا
حق مُحقق مستي مئي دي بلاشڪ بخشيندا
۴. ڏاڏا محمد حافظ جنهندا وچ درازين ديرا
دست تنهيندي اصلون آها مقصد سارا ميرا
۵. شاهہ عُبيدالله اساڏا خواجہ پيران پيران
آل نبي اولاد علي ع هَئي حضرت ميران ميران
٦. ڏاڏا أسدا غوث الأعظم مُرشد ڪُل اوليا‌وان
قدم مبارڪ هويا تحقق گردن سڀ سرتاجان

نمبر٢ سي حرفي

الف: آب اواڳهہ ڪُون واءُ لڳي اُنهين واءُ ڏاڍي ڪائي مؤج ماريس
تنهين مؤج دي اِنتها ڪوئي نهين چوِلي چوهہ ڪنون آسمان چاڙهيس
ب: بحربره دي ووبار چاڙهئي ڪاري ڪُن ڪِيتي ڪڙڪار ڏاڍي
ڏُوڏات وچي گهوگهات لڳي سَرسي سِير دي تَئي سَتڪار ڏاڍي
ت: تَن تي مَنُ وسارڏِنس لهرين نال اُهي ڏُنهين لڙهہ ڳئي
ٿ: ٿڪارڪِتا درياء ڏاڍا پارو پار تنهندي پرواز پَئي
ث: ثابت پچي اثبات ڪنون باقي چاڻ رهي وو غلام ڪتي
ڪتي نيڪ ڪتي بدنام رهي ڪتي ڪُفر رهي اسلام ڪتي

ج: جوش آندا بحروحدت والي تيان مؤجان گهريان گونا گون کيهان
اهي موجان چاٿين سڀ مُورتيان وچ وَه جلوه گريان ووعجائب جيهان
ح: حال هادي حق الحق سانون بخشاراهہ ڏيکاريُس بار بارا
تصوير وچي اَجسامـيان دي آيا بحر عميق سَمُوندبہ سارا
خ: خيال خبر اِها پڇي ڏاتي تحقيق ماريُئي اعتبار سکي
ٿئي کثرت مؤجان وچون ڏيکو يارو درياء وحدت دا وو هِکي
د: دل مئيڏي کوئي دؤر کاڏا عالم مؤج ساري نظر نہ آئندي جي
مئيڏا خيال خُمار وڏاء ڳيا سِيني وچ سَموندبہ سمائندي جي
ذ: ذات سڃاڻ صفات کنون پڇي ذات صِفات هکائي هيئي
اِها آک صفات تاکثون آئي هکا هک چاٿين وه سيائي هيئي
ر: رَخ پيارنگ رنگ اُتي تيئي موج کڙي چولئين چول پئي
خس خار اڏار اَڏار ڏِتُس ساراب‍حر وچون بدنيک ڳئي
ز: زور تي بحر زُخار آندا تنهندي وچون تَئي کو بخار کڙا
اُهين شور مچائي آسمان توڙي وسَکار دي تئي وو غبار کڙا
س: سِير اهندا جنهن سئير کِيتا تنهندي جِندُ ساري ناپيد تئي
کٿي نام نشان نسب تنهندا مَن ماءِ وچولي دي قوک ڳئي
ش: شور مچائي وو مؤج ڏاڍا پئي زور جهلڻ دي وو جاءِ نهين
برابر زمين آسمان کِتُس ڏني کَني تنهندي وو کاءِ نهين
ص: صورت گم هوئي وو ساري لهرين لک پياپي وو چڙهہ پيان
کائي خبر اُتان پوندي وو نهين نُورؤن نُور ديان نديان آءُ نيان
ض: ضرب بحر دي وو زور لڳي هک وار وجود اُڏار ڏِتُس
مئين دي هک رَتي رهندي کِٿ اتان سارا نام نشان اُتار ڏِتُس
ط: طالب وچ عميق پئي ڏونهين کنديان اُهين کنون پَل ڳيان
پڇي وَسُ اهيندا وو کوئي نهين مؤجان مؤج تکيريان آءُ پيان

ظ: ظاهر دي اِها بات نِسي جو آيا آهين اِها سُڌ پئي
پچي سُڌ والا موجود نهين ڏئي والڙي ڳالهہ نکال ڳئي
ع: عشق عميق درياء وچون آئي هڪا موج جنهن نعرا مارا هو
تہ مئين هڪ آهِس اور ڪوئي نهين آن حق دا هيئي نغارا هو
غ: غش غريق عميق وچي تيان ڪِٿ جسم رهيا ڪِٿ جانِ ڪٿي
ڪِٿي شڪل رهي ڪِٿ عقل رهيا ڪِٿ فهم ڪِٿي انسان ڪٿي
ف: فڪر فنا دا ڪِيُون نہ رکين تا مُلڪ بقا بالله لَهين
چوڙ آپڪون آپ وسار سارا چاٽين هڪ خدا بيرنگ رهين
ق: قُل هُوَالله احد هيئي چاٽين سمجهہ سُجاٽين ڪو اور نهين
ڪڙ وحدت دي درياء وچي آهو آپ آها پئي دي تور نهين
ڪ: ڪِٿ توڙي مئين چِپسان اِها ڳالهہ هادي والي هُڻ چِپدي نهين
تِيسين ظاهر آپون آپ اِها پئي روز اسان ڪَني تالڪدي نهين
ل: لهريان بحريان زور پيان وس ڪوئي نهين مئين لڙهہ ڳئي
ڏاڍيان مؤجان چڙهيان بره واليان اُتان هَستي گم ماري مؤجان موج ٿَئي
م: مئي پيوڻ نال مؤج چڙهي ڪوئي خُم اُنهين وو خُمار ڏتا
مدهوش ڪِتُس ڪُلي هوش ڳيا اِهين عيش سارا اعتبار ڏتا
ن: نام نشان اُتار ڏتس ڳئي رنگ همہ بي رنگ رَهي
غوطامارڪي غرقي جوئي ٿَئي آزاد ڪنون رنگ رنگ رهي
و: واءُ لڳي تئي سوچ ڪڙي بحر زور پَئي چولين چُٽڪ پيان
اِها هَڪل ماريس آنا بحر آڪيس باران ديان نديان تيز نيان
ه: هادي عبدالحق سدائين سچي راهہ سانون سمجهاءِ ڳيا
تسان غير نهين سراپاءِ چاٽين آهو آپ هَئين پُرجهاءِ ڳيا
ي: ياد رهيان باتين وحدت ديان جيئي آپ هادي فرماءِ ڏتيان
سچو حق آهين اِهي ڪُل شڪ ينين آهي راز ديان ڳالهين جماءِ ڏتيان

نمبر ۳ سي حرفي

الف: آڳ لڳي عشقي والي سانون قاضي اور ڳلهان ڪيون ڏسيندا هين
ساڏي دل تـ تخت هزار ڏهون مسلي جوڙڪي آپڪون مُسيندا هين
وچ ٻڌمرين مُلا مؤنجهہ پوين ڪنون راه سچي وو گسيندا هين
منگين خير کيڙاندا وو کهڙي ڳالهيون رانجهو يار اسان ٿونُ رسيندا هين
ب: بحربره دي وو زور رکيا ميڏي ذات سِيال سا لڙهہ ڳئي
ڪتي جهنگ تي ننگ ناموس رهيا پڇي چاڪدي مئين تا آءُ ڳئي
دل درد مندان دي چؤڀار والي حُڪمان حڪم سا غمزي نال لَئي
مِهٽي ماهي والي سي قبول ڪِيتُمِ جيڪا تيوٽي هوئي سچو سائي ٿَئي
ت: ترڪ ڏهاڙي ميثاق دي مئين تا رهيان ذات سيال ڪنون
توبه توبه تي استغفار ڪِيتُم خوشي نال کيڙاندي خيال ڪنون
هڪو دَمُ نہ فارغ مئين هوسان چاٽي يار رانجهو دي وصال ڪنون
ڏوجهي ڪارنهين ميڏي دل اُتي سچو يار دي سار سنيال ڪنون
ث: ثابت ساڏڙين دل هوئي راتيان ڏينهن سنيان رانجهي يار ڏهُون
اُهين دم لاڪُون اڄ توڙي ڏيڪو مئيڏا خيال تہ تخت هزار ڏهون
اَلست بلِيٰ ڏونهين هڪ هويا ڏتم گوش اُهين اقرار ڏهون
بنان شڪ گمان سچو دا سارا دل آءُ پئي اعتبار ڏهون
ج: جهنگ ڪنون مئين چُٽ پئي هٽ ڏوءُ ڳيان وو سياليان جِي
لاهان نال پينگهوڙا وو ساڙ ڏيوان گهتان آگ ديوچ نهاليان جِي
سيي چاڻ رهو وو خيال اِهو اِهي چاڪ عشقديان چاليان جي
سچو رک سنيال جو هيئي اِهي بره واليان ڳوڙهيان ڳالهيان جي
ح: هُل سِياليانـدي وچ پيا چُوچڪ ڪَن ڪيها اڄ چاڪ ڪڙي
غلبہ عشق اُهين تي ڪيڏا ڪِيتا تَنهندي جاءِ بجاءِ جو قِردي پڙهي
سينگي هير سيال اساڏي آهي تنهندي نال اُهين دي وو عين آڙي

ڏونهين سرِ ناگاه جو آءُ ڏيکو محبت والي سچو کيڏي لڙهي چڙهي
ڻ: خويش قبيلي وو پل ڳئي رانجهو نال ميڏا ڏاڍا خيال پيا
رنگ پور کيڙاندي وو شال کوئي سٿان مئين تا سگهيرڙا ڪال پيا
تِيوَن غار سيي وو غرق آتان ڳهه ٻَن پيڙاندا وو ٻال پيا
اسان يار ماهي ڏونهين هڪ هوئي هر ويلي سچو وو وصال پيا
د: دل هِڪا ساتا يار ڏهون ڏوجهي هووي تہ سا مئين عام ڏيوان
برهي ذات مئيڏي سا وسار ڏتي ٻَڻ هکواري ننگ نام ڏيوان
ساڏي طرفُ اوڏانهين ويندا ڪوئي نهين جنهنکُون پرت والي پيغام ڏيوان
ٻانهان ٻڌ ٻهون مئن زاري ڪران سچو دوست ڏهون وو سلام ڏيوان
ذ: ذات سيال مئين مُنديون نهين ڪؤن ڇُوچڪُ تنهندا وو راج ڪيها
جائي نِال هڪي يار هڪ هوئي تنهندا آک قاضي ٻيا ڪاج ڪيها
جنهن ڪون عشق رانجهو دي وو ڪڍ نيتا، تنهن ڪون اوران داهڻ احتياج ڪيها
دل هڪ هوئي ماهي يار نتي وت ڪيڙان ٻيڙان دا وو ڏاج ڪيها
ر: روءِ رانجهودي مئين هوءِ رهيان ڪوئي اور نظر نهين آوندا جِي
ندي دي ڪنارڙي وڏي ويلي ونجهلي سوز ڪنون وو وڃاوندا جي
الله آپ ڇاٽي ماهي يار مئينون ٻنهان ڪُل ڪنون اهو ٻاوندا جي
اِهين رانجهو اُتون سچو صدق تيوان اگڻ ساڏي جڏهان ٻير پاوندا جي
ز: زور گهتيا ٻره ٻاري ڏاڍي مئين مست ديوانڙي هوءِ رهي
هُڻ انگ ٻيوت جو لاءِ ڪڙان دل هاءِ حيرانڙي هوءِ رهي
رانجهو ڪٿ اسان وت ڪٿ رهي نينهن دي نشانڙي هوءِ رهي
اُهين ڪيتي اُداس ٻيراڳ قران سچو مونجهہ مستانڙي هوءِ رهي
س: سڀ سياليان چوڙ ڳيان ڏيک ويک اساڏڙا حال ولي
شرم ٻوڙ ديوانڙي هوءِ رهي ڳڏي رانجهودي عشق ڪمال ولي
راتو ڏينهان اُهين وت چاڪ ڏهون ڪڙي دمبدم وو خيال ولي

مت ساڏڙي مُول ناگهني اها ولڻ پچون سچو جي محال ولي
ش: شوريي عشق مچايا ڏاڍا هُڻ عقل والي وو صلاح كيهي
راهہ عشقدا سچا تا مئين ڳڌا تُسان سڀ آكو ڏوجهي راهہ كيهي
رانجهو يار مئيڏي وو سِردا سائين كيڙيان پيڙيان ڏهون وونگاهہ كيهي
پئيان پاهر ننگ ناموس كنون هڻ آک سچو وو پناهہ كيهي
ص: صدق ساڏا رانجهو يار ڏهون نهين كيڙي پيڙي كُون مئين ليكديان جي
نظر غير دا اسان ٿون ٿٽ ڳيا جِت كِت ماهِي نُون سو ويكديان جِي
سؤ رنگ وچي رنگ لاءِ كڙا دم دم كري لک بيكديان جِي
اِهي مِنيان ڳوُڙهيان ڳالهيان ني سچو سٹين اساڏڙي شيخ ديان جي
ض: ضرور كيڙاندا وو مئيكون نهين رانجهو يار مئينون ڳل لاءِ رهيا
سٹو سڀ سياليان لُون لُون سيا جند جان وچي پيچ پاءِ رهيا
كائي غير دي جاءِ نہ رهندي اٿان سراپاءِ أهو وو سماءِ رهيا
سچو آپ سارا وو مُحيط تيان جت كِت سوجاءِ بجاءِ رهيا
ط: طلب ميڏي رانجهو يار ڏنهين كڙا هوسين ندي دي كنارڙي جي
عشق لاوڻ كِيتي ساڏي طرف سنيان آيان كنون سوتخت هزارڙي جي
چؤيارا چوڙيس جهنگ آءُ كڙيا اسان طالب نِت نظارڙي جي
خواهش چا پَيَسِ ڏيكڻ سياليان دي ساڏا تِل نهين اختيارڙي جي
ظ: ظاهر اساڏڙا عشق تيا مئيڏي پچون سياليان ڊيبكي لائي
ڏيكڻ آئي اسان نون جهنگ سارا آكن سڀُ ديوانڙي هَئين جائي
مائي باپ پينگهوڙي وچ تئيكون دُعا پيران فقيران ٿون منگي كائي
اِهو حال هويا وو سيال تيڏي سچو برهہ تُساكُون اَهي پائي
ع: عشق درياهہ موجان موج كڙي كندي أتي كاءِ نهين
اندر شوق مچايا وو شور ڏاڍا اِهين زور جهلڻ دي وو جاءِ نهين
أها دل آباد تہ تيسي كڏهان جنهن دل وچي هاءِ هاءِ نهين

مئيڏا خيال خلاصا وو يار ڏهون هڪو سينگيان سچو وو ساڏي ساءِ نهين
غ: غم لتا رانجهو يار مليا يچ كيڙي ييڙي بيزار تئي
اسان دوست ڏونهين هُڻ هڪ هوئي كيڙي سڀ خراب تئي
ڏيکڻ نال ماهيدي وو دل هِكا ڏوجهي نين تا باغ بهار تَئي
حاصل سڀ مُدعا وو اساڏي هوئي سچو خيال مئيڏا وو مختيار تئي
ف: فاش تيا راز عشق والا قناتان تنبو صحراءِ لڳيان
چن وچ اُهي ڪِتي ڏينهن هويان هڻ ڏيکو تاجاءِ بجاءِ لڳيان
زمين سر زبون نہ تيسي ڪڏهان باريان بار وڏي برپاءِ لڳيان
هُڻ نينهن دا مار نغارا اِتان سچو ويک تہ وچ هَواءِ لڳيان
ق: قُرب سانون رانجهي يار ڏتا وچ جهنگ سياليان پيان پيي پهون
راتين ڏينهن اساڏڙي جوءِ رهي دمدم هكا دل چاڪ ڏهون
عامان نال پرور پاڪ چاٽي ڪڏهان مول نہ نهرا جوڙ نهون
قدمان نال سچو سچي يار دي ني اينوين عمر سيا جوڙا جوڙ رهون
ڪ: ڪار سيا وو وسار ڏتي عشقي چاڪ دي مئين مستان ڪِيتي
اور ٻالهہ اسان ڪنون چُڪ پئي دِل درد ڏادي ديوان ڪِيتي
خاطر ڏيک ساڏي وو هزار والي هوءِ هوءِ اينوين حيران ڪيتي
قربان اسان سهڻي يار اُتون سچو ساه سيو جند جان ڪِيتي
ل: لوڪ ساري بدنام كيتم ويكان يار ڏهون خوشحال ولي
دل لُٽ نِتي ساڏي چاڪ مئيڏي ڏوجهي طرف نهين مئيڏا خيال ولي
مئين گهول گهتان سرُ آپڻان پيي اُتون دوست سارا جهنگ سيال ولي
سچو روز ازل ڪنون منگ ٻڌا اِهو هادي والڙا حال ولي
م: مست ڪِيتي دل چاڪ مئيڏي هُڻ ٻيان شرم تي حياءِ ڪنون
رانجهو هڪ هووي شَل هانءُ اُتي مئينون توبه سياليان‌دي ساءَ ڪنون
آپي يچ ٻيان سڀ سينگيان سيان ڏادي عشق دي تكي تاو ڪنون

ڏيک حال ساڏا سي حيران رهيان سچو پاسا ڪرن نينهن دي نانءُ ڪنون
ن: نانءُ گهنڻ تا يار دي ني هووان جان جسم وچ مئين تا ڏوڙي
هڪي رانجهي پاجهون پئي لوڪ ڪنون اسان دوستي والي سڀ ڳالهہ توڙي
پابل مائي پائي بيزار ٿيون ايوين آک ڳيان اسان اِها چوڙي
سچو حمد شڪر ڪتم چاڪي اسان وچ محبت جوڙي
و: واءُ لڳي ڪائي وحدت والي تنهين سڀ ڳالهيان وو وسار ڏتيان
جيڪي حرص هواءِ هَوَس واليان باتيان سيف الاؤ دي مار ڏتيان
جي ڳالهين حق الحق آکيان سي آتي دل جاءِ اعتبار ڏتيان
باطن ديان اشارتان مرشد سائين سچو ويک تئيڪون اظهار ڏتيان
هہ: هوش ساڏا رانجهو يار ڏهون پئي لوڪ ڪنون بي هوش ٿيان
طعنہ ڏيوَن لک هزار مئينون طرفون چاڪ دي ڏيکو سڀ سنيان
جهل پَل ڪِيتي وو سياليانديان مئڏي دَر آتي ڪيڏيان ڏمان پيان
پردا توڙ پَيَس آءُ پاهر اينوين سچو يار مئين تاهَڻ وَسؤن ڳيان
ي: يار رانجهو جيڏي ڪيڏي هويا هرجاءِ وچي هڪ جاءِ نهين
ڏوجهي راهہ رنگيلي ڏهون چاٽين هادي آپ آکيا اور ڪاءِ نهين
آپ چوڙ تہ خود خداءِ رهين اور بات اسان ڪُون پاءِ نهين
سچو سمجهہ تون لائق سڀ ڪنهين اِها عشق والي سروپاءِ نهين

نمبر ۴ سي حرفي

الف: آڳ لڳي عشقي والي آيا هادي والا سان تي حال ميان
هڪو هڪ آها ول هڪ ٿيا رک سمجهہ اِها هيئي خيال مّيان
ب: باس اِهائي بات مئڏي نهين غير اتان هڪو هڪ آها
ڪِنهان اڳون ظاهر آپي يار هويا ڪِنهان دي اڳون لڪولڪ آها
ت: تار پيا وچ حال مئڏا سُڻ سنيان ساٿون پئي سَدِ ڳئي
دل وحدت دي درياءِ وچي هڪواري اچانڪ وچ پئي

ث: ثـابـت مـار نـغارا سـوئـي سُولـي سِر جوئـي مـنـصـور مـاريـا
جنـد جانِ سـيـا مـحـبـوب كـيـتـي ڳلـي مـحـبـت دي وچ آڻ ڳاريـا
ج: جان جُتـا كـر فـانـي سـارا پـڇي حـق ذاتـون اسـرار ڏيـكـين
دم خيال دي نـال هـميشـہ هووي ٻئي كـيهي زبان دي ليكي ليكين
ح: حـق اِهـوئـي تـاشـك نـهـين لاشـك ڄاڻـين بـرحـق هـيـئـي
مـئين ڄاتـا سـاڳي وو سـجاتـا سـوئـي مـئـيڏا هـادي عـبـدالحـق هـيـئـي
خ: خيـال سـمـونـدر عـمـيـق تـيـا لـک وادي اِهـين وچ گم تـئـي
جوئـي آهـا سـوئـي آپـي آپ تـيـا ڳالـهـين جان جسـم ديـان كُل ڳئـي
د: دلـفـريـب دي جاءِ هـيـئـي جنـد جان عـقـل سـڀ ڇوڙ ڏيـويـن
كـيـا كُفـر كـيـا اسِلام ڏونـهـين هُٽين تـاتـسـبـيح كُون تـوڙ ڏيـويـن
ذ: ذات صـفـات هـكـائـي آهـي، قلـعـي نـال شـيـهـي دي جو هـک تـيـوي
نـانءُ شـيـشـا ول آئـيـنـہ تـيـا اپـڻـا آپ ڏنـي وَتِ تِيـوَن كـيـوي
ر: راز سـارا صـحـراءِ پـيـا كـڙي لَهـر تَئي وَسُ كـوئـي نـهـين
دريـا ء ڏاڍي كـائـي مـؤج مـاري جوئـي ڄاڻ وڃي اهـا سـوئـي نـهـين
ز: زور پـيـا جَهـلـي مـوج نـهـين بـره والا بـحـر تـارو تـار وَهـي
ڇوليـان ڇتـک پـيان زوري زور سـانـتـي مـئـيڏا خيال اتـان بـارو بـار وَهـي
س: سـيـر حـقـيـقـت دا تـون ڄاڻـين ڏونـهـين جڳ وڃي جهلـكـار هـويـا
اِهـين جسـم دي كـر ڏيـكـالـي ڏتُس جيـويـن اَبـر والـي چمـكـار هـويـا
ش: شـک پـن پـڇي حـق هـويـا وڃون ڏُون تـري چار شـمـار كـئـي
انـدر بـاهـر هـكـوئـي هـک هـويـا تـيـا سـج تـاگـرد غبـار ڳئـي
ص: صـبـر كِيجي آكـڻ بـات كـنـون اُهـو آپ آكـي كـجهـہ آک مـيـان
پـهـلـون هـک وچـون سـو شـمـار تـيـوي ويـہ تـيـهـہ كـريـن سؤلاک مـيـان
ض: ضـرب مـاريـن ان حـق والـي سـچي ڳالـهـہ اتـان اظـهـار كـريـن
كِتلـي ڏيـنـهـن چُپـيـسـي سِرُ اِهـوئـي هـيـئـي ويـل اِها نـروار كـريـن

ط: طرحون طرح رنگ يار لايا رنگا رنگ ڪِيتُس گلڪاري يارو
سبز سرخ سفيدا زرد سِيه ياتون پات لاتس گلزاري يارو
ظ: ظاهر ڏيک نہ پول وچين هيئي اندر باهر هڪو هڪ سائين
اِها چال تنهندي تون ساري چاٽين اَهنديان هويان لک هزار جائين
ع: عشقدي درياء موج ڪيتي لک لهرين وچ مئين لڙهہ ڳئي
تک تار اُتي هُڻ وچ پيان ول جوشان جوش تي چڙهہ ڳئي
غ: غير ڳيا هُڻ حق هويا پڙقيل ڳيُس سُڻ بات ساري
اصل غير نہ ها ڪوئي آپ آها سمجهڻ ڳالهہ اِها اثبات واري
ف: فرق ڪُفر اسلام وچي نهين ڪوئي حقيقت چاٽين
ڪِيتس لک لباس تي نوعا نوع پَنين شڪ اِتان اعتبار آٽين
ق: قِيل تي قال اِهيندي آهي ساري سمجهہ ڏيکين ڪوئي اور نهين
هَئي سُڻ آکڻ والا اَهو سائين رفتار اَهندي پئي دي تور نهين
ڪ: گوش ڏرين وبي يَسمع ڪُون وبي يُبصر اکيان وچ آٽي
وبي ينطق ڏهون گفتار چاٽين ڪي ڪر برف ڪٿون تون جاڻ پاٽي
ل: لنگهہ پَيُس درياءِ اُتي تَئي مستي والي سا لَهر ڪڙي
هڪ آوي بي تا لنگهہ جاوي خُوني مؤج بمؤج تي چوٽ چڙهي
م: مَئي پِيتہ منصور والي مستي تنهندي وچون تا آءُ پئي
تنهن مستي ڪائي وڏ واءُ ڏتي بي سا اسان ڪنون پل ڳئي
ن: نُور نيٺان نرووار ڪِيتا سارا جڳ فلڪ آفتاب هُوي
هيئي ڪُل موجود اُتي واهہ اتان ڳئي ڪُل تاري مهتاب هوي
و: وحدت دي درياء اندر غوطا مارين تون تا غرق ٿيوين
نڪا جان جسم دي وائي اتان آپي آپ تيوين ڪيا اور ليوين
هہ: هادي والي ڳالهہ اِها دائم دل اُتي اسان فراموش نهين
جڏهان نينهن نعرا زوارن زور ماري تڏهان جوشان جوش خاموش نهين

ي: يار هويا آغيارنسي سچو نڱاهہ جو آونديئي
أهو حق اهو لاشڪ جاٽي وچ نانواندي ڦيرا پاونديئي

نمبر ٥ سي حرفي

الف: آءُ ميڏي دل چاءِ نيتي جيءُ جاءِ نهين هاءِ هاءِ ميان
آتڪاءِ اکين ڏک لاءِ ڳيون يرآءُ تا ڪجهہ الاءِ ميان
ڪاجا واءُ گهلي سنيان ساءُ چوڙيا طعنہ تاءِ ڏيوَن واءِ واءِ ميان
ب: بس سنيان ڪنون رس نهين روح وس نہ مئيڏي وس ميان
جيئڙا جَس نهين پر وَس پيان خاطر ڪَسڪي ٿيوَنِ هَسِ ميان
مئين ڪَس سياليان‌دي ڏَس نهين لڳي ڪَس نہ ڪائي ڳالهہ چَس ميان
ت: تات تيڏي وائي وات مئيڪون نيوين سات، نہ ڏيکين تون ذات ميان
سُڻ بات سُهڻا هيهات هوئي ڏينهان رات آوين پريات ميان
تسلات ڏيوين مصلحات ڪائي مئيڪون درد لائي ياتويات ميان
ث: ثابت سار سنيار تيڏي اندر عشق ڪِيتا انظار ميان
ڪيئي لک هزار وو يار تيڏي ڪيتي رووَنِ زار و زار ميان
تئيڏي تار لڳي دلدار مئڪُون هڪ وارني بي اختيار ميان
ج: جال مئيڏي تونال سُهڻا برحال ٿيوين تون پال ميان
ورق وال وچوڙي دا ڳالهہ سُڻين اپڻا آپ ڪرين يلا پال ميان
پيا وچ جنجال دي حال مئيڏا بي ڪيهي ڪريان قيل قال ميان
ح: حال خيال دي تئيڪون آڳ ول ڪيون نہ لهين وو سنيال ميان
سُڻ سوال ساڏا ڪرين پال پلا مئين تئيڪون سڪنديان سال ميان
رو لعل ڪيتم اکيان خيال تيڏي ڪيتا بره سانون بيتال ميان
خ: خواب ڳئي ڪنون تاب تئيڏي ڪيتا بره سانون بيتاب ميان
بَشتاب آوين ڏيوين آب مئيڪُون سائين ڪول نقاب حجاب ميان

نينهن نواب ڪباب ڪِتُم ڪوئي نهين عتاب و خطاب ميان
د: دَمُ واندا نهين غم ڪنون هڏ چم واسيا تيڏي وره سائين
ٿيوين جَم نہ گهتين خم اتان سارا ڪم مئيڏي دَرِ ڦيرا پائين
چاوين چم تہ پيي طالب تم نهين تون تا شرم عاشقان ڳل ڪيون لائين
ذ: ذوق تئڏا سانون شوق لڳا طعنہ لوڪ ڏيوي چت چوڪ ميان
نينهڙي نوڪ لڳي محبت موڪ لايو اوران ڦوڪ لاهِن سانون ٿوڪ ميان
تيڏا طوق گهتيمِ ڳل ٻانهپ والا سُهڻا سوز ڪِيتا سانون سوڪ ميان
ر: راه ڪڙا ارواح تئڏي چت چاه ني سَنجهہ صباح ميان
وه واهہ سنيال تون آه ڪنون مئيڏي نال سُولاندي سپاه ميان
پنڌ پاه ٿيا تو ماه ڪِيتي مئڏي دل دي هَئي آگاه ميان
ز: زار رووان تو يار ڪِتي ٿِيوي ڪارنہ ڪائي نروار ميان
ڏُون چار پئي دِن ڏار تئيڪون جِي جار پيا دلدار ميان
گفتار سڻان هڪوار تئڏي ٿِيوي دل تہ باغ بهار ميان
س: ساري آکان ڳالهہ ياري والي تو نال ڪريجي وو زاري ميان
باري بره وهائي ڪاري سانون ڳل چاءِ گهتيئي وو ڳاري ميان
واري يار تو تؤن سؤ واري وڃان دوستي وچ گهتين متان گهاري ميان
ش: شام صبح آرام نهين پيغام پُنيوئي نہ سلام ميان
اکين خواب حرام تمام ڪِيتا آوڻدا نہ ڪيتوئي انجام ميان
انعام غلام ديدار ٿيوي ڪرين يار قبول ڪلام ميان
ص: صور آواز نياز ڪنون ٻانهان ٻَڌ ڪڙين بي نياز اڳون
اتان ناز ڪنون تون باز آوين تئيڏا راز پوي ڪارساز اڳون
تن ساز ڪرين آواز رڳان ڪرن صفت تا دلنواز اڳون
ض: ضرر شرر وچ عاشق هويا شِير شَڪر تي نا زهر ميان
شهر بحر وچي تنهندا تي هوڪا ڦريا هُل غُل ٿيا اندر ٻهر ميان

عاشقان کنون نظر گذر اِها پئي وهم تادربدر ميان
ط: طور ڏاڍي پُرشور اِها زوري نال گهتي سوئي زور ميان
گهمر گهور تنهن وچ جفا جور سنيان هيري نال لاوين ٿيندا هور ميان
جِنهان ڪئيف ڪمال ڪتور پيتا اُنهان بره بچايا بور ميان
ظ: ظلم جهول ظهور ڪِيتا منظور هويا پر نور ميان
مُصحف وچي مذڪور هويا معروف اِهو مشهور ميان
چڪچُور امانت عشقي ڪِيتا سِرُ سُولي سَٽيا منصور ميان
ع: عشق اَجهل عقل لڳي ڪيا توڙي ڪرين تجمل ميان
ڪوئي پَل نہ سوئي تحمل ڪري پنين برهہ دا ڏيک بدل ميان
تنهندا هيئي عمل اصل ڏاڍا اُونداهہ وچي مشعل ميان
غ: غازي چڙهئي سِر سُولي راضي بانڪي ڪيهي ڪِيتي سِر بازي ميان
آزي ڪر دوڙائڻ تازي اٿان وت ڪيا ڪريسن قاضي ميان
ڪنهندي حال نہ مَنڻ ماضي آهي هَئي سُورهان سرافرازي ميان
ف: فال پئي عشقدي حال والي سِر آدم سائي برحال ميان
حمال تئي وچ خيال اهين ڪِيتس حال جنجال ڪمال ميان
ڪَٿال چايُس احوال ڪنون ڪيئي سِر سَٽس سال ميان
ق: قال تي پاهر حال ڪنون نهين خاص چاٽوجي خيال ميان
الحال وصال احوال وچي وَتِ ڏيکين جوڙ جمال ميان
ڏينهان رات جهيڙي وو سنپال تئڪون پاجهون اُهين ڪيهي وو مجال ميان
ڪ: ڪاءِ نهين پي جاءِ تئيڪون پاجهون هاءِ هَواءِ ني واءِ ميان
اکين لاءِ اٿان برپاءِ ڪرين اِهو ڏيک سارا سروپاءِ ميان
سِرُ آءُ ڏيوين چت چاءِ اٿون عاشق اور بازي نہ بناءِ ميان
ل: لت نِيتوئي پهلي ست مئيڏي دل چَٽ اُلٽ پلٽ ميان
سانون ڦٽ گهتيوئي زلفان وت سُهٽا مئيڏا روح نيتوئي پٽ ميان

جُتَ پُٽ لاڪي سنيان هٿ رهيان طعني ڏيوَنِ اسانون ڪٿ ميان
م: مارتلوار فراق والي هڪ وار ڳيَون دلدار ميان
پئي پار اورار وويار تئيڏي لنگهہ نينهن والي وو نظار ميان
هشيار هزار هلاڪ ٿِيونِ جنهان آءُ ڏٺا چمڪار ميان
ن: ننگ چاڙهيوئي غمزي ڪٽڪ سان تي سَٽڪ لاءِ فتح ساري ڪٽڪ ليوي
لٽڪ نال مئيڏي دل چٽڪ نيتئ ڪنهندي ڦٽڪ نهين ڪو اٽڪ ڏيوي
وٽَڪ نال زلفان ڏاڍا دام گهتيا جند جان مئيڏي جاني جهٽڪ نيوي
و: وار ڪنهين تون تايار آسين اقرار ڪرين سچا نال مئيڏي
هَنجون هار پوتا جِي جار پئي اسرار ڪيتوئي لڳين ڳالهہ مئيڏي
اختيار مئيڏا هي ڪوئي نهين هڪي وار آوين تون تاپال مئيڏي
هہ: هوش وچون مدهوش ٿيان ڏيوين گوش مئيڏي وو فروش ڏهون
سرپوش ٿيوين آغوش مئيڏي آوڻ والي ڪرين بيهوش ڏهون
هُل جوش گهتيا دارون نوش تيڏي ڪائي گهت نگاه انوش ڏهون
ي: يار آئي ول پار ميڏي جنسار ڪري سينگار ميان
اسرار وچون اظهار هويا اِنهان ديدان ڏٺا ديدار ميان
سچو سار سنپال جنهندي آه يسوئي ديس مليا دلدار ميان

نمبر ٦ سي حرفي

الف: آءُ ڪڙيان سيئي سُهٽيان نازين نال ندي دي ڪنارڙي جِي
لَمڪاءِ چوڙيندي وو ڪيس ڪالي آنديان جوڙ ساري سينگارڙي جي
تہ رانجهو مار غلام ڪريسون قابو لهَسُون سُڌِ بہ تخت هزارڙي جي
سچو حُسن ديان فوجان چڙهہ پيان وَج چاءِ اُنهاندي پيزارڙي جي
ب: بار باري فوجان چڙهہ پيان ڏاڍا زور هي حُسن واليَاندا
ويڪو ناز غُرور غُماز ڪيڏا ڏاڍا ساءُ سلوڪ سياليَاندا
مِنڙا پول نيون دل هڪواري رنگ رَسَ اُنهاندي وو ڳالهيَاندا

سچو سحر آهي جادو لاونديني مُک ڪؤن جهلي متواليندا
ت: تاب تِکا اُنهان سُهڻياندا ڪرهار سينگار جو آونديني
عاشق ڏيک تماشڙي لاءِ ڪڙن هوءِ هوءِ اکين اتڪاونديني
عطر مُشک عبير تي ڪيئي ٻيان خوشبوئيان لِگين لاونديني
سچو ڏونهين ڪنڌيان وو چناهه ديان سُرهي واءُ هواءُ اڏاونديني
ث: ثابت ڪيهي مئين ڳالهه ڪران عقل سمجهه ساري وو وڃاءِ ڏيندي
جڏهان چشمان اُتيرڙي چاءِ ڏيکن تڏهان متيان سڀ مُنجهاءِ ڏيندي
جا دل محبوبان لُٽ نيتي ڪِيوين دل اُها وو ولاءِ ڏيندي
خوني خونياندي وو خُدنگ ڏاڍي سچو وچ سيني دي کُپاءِ ڏيندي
ج: جهنگ سياليان جوڙ ڪيتا سانون سُرخ سُوهيدا وو ويس ولي
چُڙڪاءِ چوڙيندي وو مونڍي اُتي ڪاريهر ڳنڌي ڪالي ڪيس ولي
سُهڻي واءُ لڳي اُنهان سهڻيان نون آهي لاڏ وڏي وو لبيس ولي
ڪُڙيان قهر وچون ڪڍ ڪئيبر مارن ڪرن نيڻ سچو سڀ نيس ولي
ح: هُل پيا وچ جهنگ ساري رانجهو يار ندي اُتي آوندا هي
ڪڏهان ڪناري چناهه دي اُهو چوڪي هوڪي ڦيرڙا پاوندا هئي
سيالين نال هِيري رلمل چليان تہ ڪيها درد ڪنون سُر ڳاوندا هئي
اسان سڀ سياليان صَدق تِيسُون اِهو نانءُ سانون ٻهون ڀاوندا هئي
خ: خاص خيال تہ هير ڳڌا ٻيان سڀ تماشڙي آونديان جي
جنهندي ڪاڻ رانجهي تہ هزار چوڙيا تنهنديان ڳالهيان تنهن نون سياونديان جي
ڏيک مست صورت اها لاؤبالي اپڻي گهر سيي ول جَاونديان جي
اکين لڳ رهيان رانجهو هير ديان سچو سَئي سَئي ڳيان غوطہ کاونديان جي
د: دل ڏتي رانجهو يار ملي سَڏان نال نہ برها لڳدا جي
طرفون ياردي مِهڻي لک طعني سَهندا ڪيون نہ آهو ساري جڳدا جي

جنهين عاشق نام سڏايا هي اُهو تار پاجهون نهين تڳدا جي
اهو عشق چاٽوتا هُڻ دا نهين اصل آک سچو هئي اڳدا جي
ذ: ذڪر سارا رانجهو يار دا هَئي وچ راج سيالين مَردي پهون
ڪڙي ندي دي ڪنارڙي خان قِرن ٿِيونِ سؤ هزارين بَردي پهون
ويک لاوبالي دربار عالي سي تان ڏوروں لهرون ڏردي پهون
ڪنيزڪ غلامي باسن ڪڙن سچو ويک سُهڻي دي دردي پهون
ر: راوي ڪنون رانجهو ڪڍ چوڙيا عشقي آڻ چناهہ دي ڪنڌي لايا
بَسمي لاءِ ڪي انگ پيوت ڪِيتسُ پُڄ پُڄ سيالنديان راج آيا
صدقي ٿيوان عشق دي نانءُ اُتون جنهن نال اُهين اهو غمزا لايا
مِلڪ مال وو تخت هزاري والا سڀ لٽ ڏِتس سچو ڪرڪي سعيا
ز: زير زير سپيا پُل ڳئي عشق راه وڪايا وو اوُر ولي
عقل شرم حياءُ وسار ڏِتُس ڏاڍا برهہ لايا تنهن تي زور ولي
دل نال سياليانڊي لڳ رَهي ڪيڏا شوق مچايا شور ولي
سچو مست ديوانہ هو رهيا ويک ناز پريانڊي ٽور ولي
س: سِانگان مريندِيان نينهڙي واليان قابو ڪڙ ندي دي ڪنارڙي جِي
موتيان نال ياقوت زَمُرد ڪرن ڳل وچ گهتن سوني هارڙي جِي
سِرتي سُرخ سُوجي سُنهن سهڻيان نون وه واه صفت سينگارڙي جي
ٽرن پانهن لوڏاندي وو لاڏ ڪنون سچو جوڙ ڪيئي جنسارڙي جِي
ش: شيرُ وراڏي وو وچ بيلي وه واه سياليانديان اکيان ني
رلمل چناهہ دي وو ڪنڌي اُتي آون دؤر وڏي سڀ سکيان ني
لکان وچون ڪِنهان اثبات نالي رمز لنؤن واليانڊي لکيان ني
باشا باز برهہ دا بحري ڏاڍا آيا چڙهہ سچو سِر پکيان ني
ص: صورت سهڻي ياردي نون ويک مست رهيان سڀ سياليان جِي

آپـت وچ كـرن جُـٺ پُـٺ ٻـهـون هـوءِ هـوءِ تـاڳـٺ ڳـٺ ڳالـهـيـان جِي
نـہ اِهين جيها اسان كڏهان كوئي نـہ سُڻيا آک آک ٿِيوَن بيحاليان جِي
هـئـي تــخـت هـزاريـدا سـائين اِٿـان سـچو چاڪ كـريـسـن چاليـان جِي
ض: ضـرور تـفـرقـہ هـوءِ رهـيـا سـٽـو وچ حـيـات ممـات ولـي
كـيا ذكـر تـي كـيا مـئـين فـكـر آكـان كـيا نـفي كـيا اثـبـات ولي
كـٿـي هِـير كـٿـي رانـجـهـو يـار رهـيـا كـٿـي ذات كـٿـي وو صـفـات ولي
سـچو گـم وچون نـاپـئـيـدا ٿـيـا كـٿـي جـسـم كـٿـي اسـمـات ولـي
ط: طـلـب كـنـون رانـجـهـو مـسـت ٿـري پـئـي عـشـقـدي بحر لـؤلـؤ دي جي
آپـي ونـجـهـلـي دي وو آواز اُتـي ڏاڍي جوش وچون اوئـي جُهـولـدي جِي
جڏهـان ڏيـكـدا اُهـو تـا سـهـٽـيـان نـون لؤن لؤن وچي ٻـهـون ڦولدي جِي
سـچو سـوهـي سـيـالـيـان كـرآون مَن مـوهـيـا سـو رنـگ ٽـولـدي جِي
ظ: ظـاهـر رانـجـهـو دي جو دِل لـڳڙي كَـٿـيـان وچ سـو تـي ڳـئـي ميـلڙي جِي
سُڻ هـيـر آوي اِهـو حـال تـنـهـنـدا تـلـيـان هـٿ مَلـي نـال تـيـلـڙي جِي
ڏاڍي غـم كــنــون اِهــو جُـكـدانــي ٻُـڌ ٻـڌ وچي وچ ٻـيــلــڙي جِي
سـچو هـئـي هـئـي سـنـيـال تـہ رووي ٻـهـون محبوبـانـدي وصالدي ويـلڙي جِي
ع: عُلـو وڏي سـيـي سُـهـٽـيـان وو رانـجـهـو ڏهـون آنـديـان كـركـر ٽـولـڙي نـي
كَـنين والـيـان سـر تـي لـنـگـيـان پـي سِـيـنـي اُتـي چـكـم دي چولـڙي نِي
عـشـق هـك هـيـريـدا لـڳ رهـيـا مـاهـي نـال يَـنـي ٻـئـي سـپ پـولـڙي نِي
سَـڌان نـال مـريـنـدي نـي لافـان لـكـين عـشـق والـي سـچو هـن ٽـولـڙي نِي
غ: غـمـدا غـمـزا لـڳ رهـيـا رانـجـهـو كـو ڏاڍا جـهـنـگ سـيـالـدا جِي
سـاري جـهـنـگ وچي انـصـاف هـويـا تـنـهـنـدي ويـک تـہ خـاص خـيـالـدا جِي
عـاشـق هـوءِ كـي رهـيـا سـچو سـچ والا هـوءِ هـوءِ حـسـن دي حـالـدا جِي
ف: فـوج چـڙهـي حُـسـن والـيـانـدي چُـل چُـل پـئـي هـوءِ هـوءِ ولـي
ڏيـكـڻ نـال رانـجـهـو وونـي مـسـت رهـيـا ٻـانـهـان پـڌ كـڙا روءِ روءِ ولـي

مُک نال ٻوڙهيانـدي ووکـڙکـڙي هـئـي هـاءِ رهـيـا ڏوءِ ڏوءِ ولـي
سچو جوش گهٽي وچ جان تنـهـنـدي نـويـن نـويـن آکـان نـوع نـوع ولـي
ق: قرب والا رانجهو يار هويا ڪِيتا عشق ڪيوين وو اُداسڙي جي
ونجهلي ويل وڏي وو وڄاونـدا هئي ڪدي درد وچون وو الاسڙي جِي
سُڻ هير تيوي وو مستان اينوين ڪنون خويش قبيلي خُلاصڙي جِي
سچو عاشق ڏونهين آڻ سوگها ڪِيتا هوءِ هوءِ اِهين اخلاصڙي جِي
ڪ: ڪُل سيـالـيـان صـورت والـيـان رَلِل نـدي اُتـي آونـديـان نِي
ساوي سُوجي ڪپـڙي ڪرن اُتون بازي برهـ دي آڻ بـنـاونـديـان نِي
اکين لاڏ پـريـان مـغرور قـرن ويـکـڻ نـال سچو چيـتـڪ لاونـديـان نِي
سچو سبز تلي وو تاليانـدي چناهـ دي وو ڪنارڙي ڳاونـديـان نِي
ل: لـوڏ ڏاڍي اُنـهـان سـيـالـيـانـدي غمـزي لاءِ چلـي غمـاز وڏي
ڪـڏهـان بَدَ پـانـهـان اِڳون آءُ ڪـڙن نِتَ نِتَ ڪـريـنـدي نـيـاز وڏي
پرواه ڪـڏهـان ڪـنـهـنـدا نـہ رکـن بي نـيـاز قِرن ڪـنـون نَاز وڏي
سچو سَويـن صِفان سو عـاشـقان ديـان سجدي ڪـرن ڪـڙي ايـلاز وڏي
م: مـسـت قِري رانـجهـو يـار اُتـان اکـين لاءِ ڪـڙيـنـدي خيـال ڏاڍي
ويـک تخت هـزار وسـار ڏِتُس لـڳس عـشـق تـہ نـال سـيـال ڏاڍي
اينـويـن غمـدي غمـزي بيـهـوش ڪِيـتـا ڳيـس هـوش تـيـا بـيـحـال ڏاڍي
پـيـچا پـيـچ زلـف دي قـسـاءِ گهـتـيـا سچو بـره لـڳس سُهـٽـي نـال ڏاڍي
ن: نـئين خونـي الـبـيـلـيـانـدي سويـن راهـ مـسـافـر مـار ڏيـنـدي
اهِي فـوجان حُسـن ديـان زور ڏاڍي ڪـيـئـي بـادشـاهـيـان اُڏار ڏيـنـدي
چرخ نـال مُنان تـاڙيـان پـوٽـيـان نـون پـهـي پَچان سـپ وڳاڙ ڏيـنـدي
سچو سـڳي سوري وونـي ويـس سارا رمزان نـال اُهي نـي وسـار ڏيـنـدي
و: واءُ گهـلـي جهـنـگ سـيـال ڏهـون اُهين عـشـق رانـجهـي ڪُون لاءِ ڏتـا
اهـين بـرهـي تـہ تخت هـزار سـارا هـڪ لحـظـي دي وچ لُڙهـاءِ ڏتـا

مال ملڪ جيڪا اسباب ڪُلي تنهن دم ديوچ وڃاءِ ڏتا
سچو عشقديان ڏاڍيان جُنيان نِي اِهو هوڪا جاءِ بجاءِ ڏتا
هـ: هوش رکين جهنگ سيال والا اِهو مُلڪ تہ عشق اَلوٽ دا هئي
رانجهو تخت هزاري والا سائين ساري ڏينهن راتي پيا جُهوتدا هئي
رازان نال عشاقاندي دليان نون جَلوه جوڙ حُسن ڪنون لوٽدا هئي
ندي دي وو ڪنارڙي بينا روئي ڪنهين ويل نيٽان ڪُون نُوٽداهئي
ء: اَلبيليان لاهان ريشمي ديان تالئين گهت هڪي ول لڏدي نِي
پڪي ڏيک حُسن ڪون وو ڏهہ پوندي هوجي وچ هَوادي اُڏدي نِي
پرون جوڙ صفيران سي اُڏر آندي اَتان آءُ چناهہ وچ ٻُڌدي نِي
سچو سؤ هزاران عاشقاندا غمزي نال پهلي سوين ڪُڏدي نِي
ي: يار اسان اغيار نسي سچو آءُ اَتان وو سڏاوندا هئي
تُسان چاڻ رهو ٻولڻ والا نهين اِهو ڪؤن جو ڪوئي آکواندا هئي
آپي عاشق ٿِيوي آپ اوئي آپي نال آپي اکين لاوندا هئي
سچو رک اِها وو سنيال رهو سيا وچ هڪو سو سماوندا هئي

نمبر ۷ سي حرفي

الف: اندر ٻاهر تون هين وسدا والي يَنان شُبهاسو شڪ گمان ميان
سيا صورت وچي سارا سير تيڏا اِتان هيانؤ رهيا حيران ميان
ظاهر باطن ظهور تيڏا هويا وت ڪيها ڦيرايو فرمان ميان
ب: بار بره دا سو باري هويا ڪيئي سِر بهادر چاوندي ني
جتان ڪنڌ حلاج ڪپاءِ گهتيا تتان عاشق اجل ڏيک آوندي نِي
جائي جاءِ جلاوَڻ جِيءُ دي سائي سُورهان ٻهون نِتُ ياوندي نِي
ت: تال تماشا تيڏا هويا هر جاءِ ظهور حضور ميان
اکيان کول جتان مئين تاول ڏيکان تتان هويا تيڏا مذڪور ميان
واقف ڳالهہ انهين دي وو سيئي هوسن جنهان ڳئي دنيا دي مشهور ميان

ث: ثابت ڳالھہ نہ ڪر سگھان ڪيھي ھاءِ ھُنر ھلائي ميان
ھر چيز دا نالا سيو ڏوَن ڏوَن ھويا رنگان وچ رموز رلائي ميان
راتو ڏينھان حيرت وچ ھوءِ رھيان جاني ڏاڍا سو قڪل قلائي ميان
ج: جنگ وجدال جو لھہ پئي سيا ھوسين صورت اُنھين ياردي جِي
جائي ويري والي مئين تا صورت چاتي سائي ساڳي صورت دلدار دي جِي
دُشمن دوست ڏونھين ھڪو ھڪ ھويا وچون ڳئي سوگرد غبار دي جِي
ح: ھُل ھنگامان ھيئي يار دا ووجي ڪُجھہ نال نگاھہ جو آئنديجي
ويڪو وچ مِٽي دي جو بوتي ميان سارا سمونڊ سمائنديجي
جادوگر ڪيھا ھڻ جادو لايا اندر خاڪ ڪيھا ڳالھيان ڳائينديجي
خ: خاص خمار سو محبت والا پِيڪي مست اٿان مخمور ٿئي
ماريس دم اَناالحق ڪِيا ھويا ظاھر وچ ويڪو منصور ٿئي
آپي حق ھويا منصور نِسي ڪيوين نانءُ ڏوجھا مشھور ٿئي
د: دم قدم دي وو جاءِ نھين جٿان اکيان سو عشق اڙائي نِي
ڪيئي مست آکان منصور جيھي سرُ سُولي دي چوٽ چڙھائي نِي
اصل روزازلدي وو عاشقان نون پَني پرت جو عشق پڙھائي نِي
ذ: ذات اصل ھڪا ھڪ ھوئي اِتان آءُ تيان اشڪال ميان
بازيگر والي ھڻ بازي ھوئي ازل تائين اَبد ھيئي خيال ميان
لھين خيال اِھو نال خيال دي وو تڏھان آسين ھٿ سوئي لعل ميان
ر: رنگ لايا ڪيھا يار ميڏي سيا صورت وچ ڪردا سيل ميان
سؤ لک چوراسي سو بوليان بولي ڏيڪو يار اندر چوڏيل ميان
تُسان نال يقيني سو چاڻ رھو ھووَن سڀ خاوند دي ڪيل ميان
ز: زيب زِينت سيا تيڏي ھوئي پئي ھاءِ حُسن دي ھاڪ ميان
اِنھين عبرت اندر آوسن ڪيئي نِتُ نِتُ پوندي چت چاڪ ميان
تيڏي ناز نظاري دي ڪِيتي سائين ھووَن لک ھزار ھلاڪ ميان

س: سِرَ اهو جنهان صحي ڪِيتا تِنهان رهيان بيان سڀ ڳالهيان جِي
پئي وچ درياه جو وحدت والي غازي غرق ٿيا سيئي حاليان جِي
خاصان خاڪ ٿئي عامان اوري رهي اولي ڪنڌي ڪُوڪن ڪڙي قاليان جِي
ش: شُعلہ پيا وچ عاشقاندي راتو ڏينهن پيني رت روئندي نـي
سهڻا يار اڳون شمشير تپڌي نهين نينهن والي ڪنڌ ڪوئندي ني
اِها دانهن ٻاجهون در تڏي سائين ٻنهان مُول ڪڏهان نهين چوئندي نِي
ص: صلح پئي وچ دين ڪُفر سيا ڳالهہ وجي هڪا ٿئي ميان
سَسهين صورت اندر سُهڻا يار آيا وچون غير ٻيائي ڳئي ميان
سچو سانول ٻاجهون نهين ڏيکڻ اُنهان اِها ڪل جنهان نون پئي ميان
ض: ضرور هويا اُنهان عاشقان نون ٻاجهون يار ڏوجهي جاءِ ڏيکدي نِي
وچ صف صحي سيئي سالڪاندي ڪڏهان لَئون والي نهين ليکدي نِي
مُحب مارڻ ڪِيتي آون عاشقاندي تيغان ٻوه ولاءِ نہ تيکدي نِي
ط: طرح نوين سهڻا يار آيا سالڪ نال سلوڪ سجاڻدي نِي
ظاهر باطن تنهان نون هڪ هويا هاتڪ حال حقيقت چاڻدي نِي
سَتن سِرَ فدا ڪن جان جُثا ڪوئي قطره وهم نہ آڻدي نِي
ظ: ظاهر ديوچ ڪِيوين ٿئي ڳجهايار ڏيکو اسرار ميان
سڀ شئي دي نال پيارا هوسين دم دور نهين دلدار ميان
هُڻ آپ چپاليس واسطي انهين ٿيوي عشق اتان اظهار ميان
ع: عامان اڳون ڳالهہ آکڻ نهين ڪيجي چپ تہ جيءُ جنجال پيا
پهلون عشق وچي آرام چاتا پچي آءُ ڪمال ڪشال پيا
جڏهان قال ڪتون جند چڄ ويسين تڏهان چاڻ تہ هاءِ حوال پيا
غ: غرق گناهان ديوچ هويان ڪوئي سُول ثواب نہ ڪرديان جِي
نيڪ بد برابر سانون ٿئي تيڏي نانءُ سُٺي مئين مرديان جِي
تيڏي لاءِ ٻالي درگاه سائين ڏيک ٻهون هُڻ ڏرديان جِي

ف: فال پئي نانءُ آدم أتي أهو بار برهہ دا سو چائندي ني
مَلڪان فلڪان اثان ڪُل ابا ڪِيتي ڀهون باز خاڪي نون پائندي ني
اُنهين سُولاندا جوڙ سِر سِهرا گهتيا اُنهين ڏينهن لاڪون اڄ ڳائيندي ني
ق: قتل ڪِيتا اپڻي نفس ڪنون أنهان ڏيک مشاهدا وو يار دا جِي
ڏوجهي ڳالهہ نهين ڪا وچي آڻن عاشق ٿيئي پهلي اقرار دا جِي
هووَن مست سيئي أنهين ڏينهن لاڪون باري هوندي برهہ دي وو بار دا جِي
ڪ: گوش نہ ڏيون ڪم دنيا دين نون جنهان عاشق نام سڏائيا جي
سالڪ سُوري قِرن رووَن راتو ڏينهان أنهان سُولي سِرُ اتڪائيا جِي
آون اڳون سائين شمشير تيڏي ڏيوَن سِرُ تہ سيف سنگائيا جي
ل: لوري لڳي هئي هئي عاشقان نون جڏهان جوش ڪنون أهي جلدي جي
اپڻي دل آرانيا سو ڀال ڏيوَن ڀنهان سوز ڀاهر نهين سلائي جي
وچي جُهڙڪ تلواريان دي اڳون ٿيون هڪو وال پڇي نهين ولدي جي
م: مَحو ٿئي سب ڏوهہ ميڏي تيڏي نانءُ گهنڻ دي نال ميان
پؤ هڪ ذري دا تنهن نون نهين جيڪو آءُ پئي اِنهين خيال ميان
سڳان وچون تيڏي مئين سگ هوسان توُن نانءُ ڳڏي هُڻ نال ميان
ن: نيڻان والا ڪوئي نيزا ماريوئي اورار ڪنون پروار پئي
اندر وچ أنهان وو اتڪيا نهين ڀسٽ ناز ڀرئي نروار پئي
ذرا هڪ انهان نُون وو سڌ ڪا نِسي آءُ عامان وچي شؤڪار پئي
و: ويس تيڏي سائين سَهين هوندي صحي ڪيهي ڪريسان مئين ويس ميان
پريشان ڪيتوئي وو عاشقان نون وچ آئي ني لڪ لبيس ميان
ابراهيم ادهم شاهان جيهي تيڏي نينهن ڪِتي ڪيئي نيس ميان
ه: هوش ڳئي ڏيک سِر تيڏي ڪيئي وره والي مدهوش ٿئي
هوندي صُم بُڪم سُڪوت وچي گويا ڪنون أهي خاموش ٿئي

جڏهان رمز اَناالحق آءُ لـڳي تـڏهان خواه مـخواه خروش ٿـئـي
ي: يار ظهور سو ظاهر ڪِيتا ڪوئي آءُ ڏيکي دلدار ميان
اکيان ڪول اِتان جي تون عاشق هووين هيئي وقت اِهو ديدار ميان
آپ چوڙ اتان آزاد تيوين سچو صحي ڏيکين اسرار ميان
هادي آهـ ميڏا عبدالحق سائين صوفي صاف جو شاهنشاه ميان
سيو علم تنهنون معلوم هويا اسرار مڙيوئي آگاه ميان
تنهندي خاڪ قدم دي اُتون ڪران صدقي سِرسيو سرواه ميان

نمبر ٨ سي حرفي روپ بلاولي

الـف: اَلهـ ڪارڻ سُڻ يار سُهڻا اساڏڙي آوڻا هئي
اِهين درد فراق جو مار گهتيا هووين نال ميڏي نهين جاوڻا هَئي
دل درد مندان دي سا لَٽ نيتي ڪجهه خيال تُسان پي لاوڻا هَئي
هڪو هڪ ڏهاڙي دَرِ سچو ڪر ڪرم پلا لِيا پاوڻا هئي
ب: باربرهہ چايا اکين اُتي ڪڏهان طرف تهين نامہ گهلڙا هئي
ٻانهان ٻَڌ ڪڙوتا مئين راهہ اُتي ٻَچي اساڏڙي پلڙا هئي
راتيان ڏينهان تُسان ٻاجهون يار سهڻا ملڻ ڪِيتي اتان ڏاڍا جلڙا هئي
سچو نال سُهڻا تون تا ڪَنا تيوين اِهو ڪام تُساڪون ڀَلڙا هئي
پ: پارون سياليان ٿر آون ڪر ويس وڏي ڏاڍي تيلڙي نِي
ويکڻ ڪِيتي رانجهو اُنهان سُهياندي آوي لنگهہ چناهہ دي چيلڙي نِي
رَتُ پِتُ اُنهاندا سُڪ ڳيا زردا روءُ هويا رنگ پيلڙي نِي
ٻانهان ٻَڌ محبوباندي اڳون ڪڙدا ڪردا لک هزار سو حيلڙي نِي
ت: تاب ڪوئي نہ جهل سگهي هئي راج ڏاڍا وو سياليان‌دا
نيزاتيز مريندي نيڻان والي قابو خيال اُنهان مت واليان‌دا
رَلمل چلن ڪرتولي تولي ڪيها ميٺ اُنهاندي وو ڳالهيان‌دا
ڪڙي رنگ پريان وو چناهہ دي ڪندي اُتون ڏيک سبزا وت تاليان‌دا

ث: ثابت تئين ڏنهن هئي دل ميڏي ڪڏهان جاءِ اساڏي تي آئندا هئين
ٻيتا هوندا هون رَل تون نال ميڏي ڪوئي دم ٻي دُور نہ جائندا هئين
خوني خوب چشماندي مئن ڏهون تکي تيز تفنگ چلائندا هئين
هڻ ڪيهي ڳالهين وي وسار گهتيءَ ڪڏهان ڪِل تہ هَس الائندا هئين
ٿ: ٿور اڳون انهان سُهٽيان دي ڪبڪ مور ڏونهين شرمسار ولي
چشمان چوٽ مارن شهر دليان دي نون قر مار ڪرن اظهار ولي
جيوين فوج نادر وو ايران والي ڪرن نيزي بازي نروار ولي
ڪشورڪوٽ ڳڙهان وو مريندان وتن هان هان ڪرن هڪل هُشڪار ولي
سچو منگ پناهہ انهان ٿون تسان ڪِيجي ترس ٻهون تڪرار ولي
ڄ: جهل آئي اکين رنگ ڳوڙهي اڄ موت مريندان ديوانڙي جِي
سُرمہ نال ڪَجل رمجهم هويان مارن پير ڪيا وو جُوانڙي جِي
لَتِ ٻُتِ نيوَن هڪوار شهان ڪيا مير ڪيا اخوانڙي جِي
اڳون يار سچو سهٽي يار دي جي ٻرين لک هزار سوجانڙي جي
ڃ: چاڪ اسان ڏونهين هڪ هوئي هُڻ وچ ساليان دي سُڻ سُڻ ڪيهي
عالم وچ ساري ظاهر عشق ٿيا وت آمان ٻيٽاندي ٻُڻ ٻُڻ ڪيهي
جهڳڙي چُڪي ڪيڙان دي اسان اُتون رانجهو آءَ مليا اور اَڻ ٿُڻ ڪيهي
لنگهئي اُهي ڏهاڙي جدائي والي جُٿ ٻُت ڳجهي هُڻ جُهڻ جُهڻ ڪيهي
ح: هُل ٻيا صف عاشقاندي زلف ٻُر خلل غم خَم هوئي
ڪالي نانگ پالئي ڏونهين مونڊي اُتي دهشت داٻ ٻهون دم دم هوئي
ڪجل ٻُر اکين گلرنگ سهٽيان سُرمہ ڏار سيا رم جهم هوئي
سچو نين سپاهي سو مارڻ والي ديسؤن ديس هڪا ڏم ڏم هوئي
خ: خان اکين ڪرن ڏاڙ گهوڙي قلعہ نال جليب لٽيندي نِي
مزگان تير تُفنگ خُدنگ تي مارن چوٽ چؤرنگ چُٽيندي نِي
هان هان ڪريندي عِراقيان وانگڻ آون هوڪ ڪڏهان نہ هُٽيندي نِي

ڪِشور ڪوٽ سچو وو تاراج ڪرن اُنهان ڪنون تاڪؤنہ چُٽينديِ نِي
د: دؤر ڏاڍي اکين لاڏ پرئي مزگان تير تکي چُٽڪاونديِ نِي
بازان وانگڻ ڪرن ستوني ڏاڍي جيرا ماس ڀيرا پَٽِ ڪاوندي ني
دليان درد مندان ديان دامر وچي نازان نال ويکو اٽڪاوندي نِي
سچو زلف زنجير زيان ڪِيتا عاشق لک آتان ڦتڪاوندي نِي
ذ: ذوق هويا ڪڙا شوق تيا لڳا عشق تا هُڻ حجاب ڪيها
گهونگهت توڙ گهتِيس چِيَڻ چُک ڳِيا سچو آک تہ ول نقاب ڪيها
ساڏي دل اُتي برهي زور رکيا مَسلي والڙا هُڻ ڪتاب ڪيها
ننگي تيغ سهٽا ڪر دست دوڙيا شوقون شوقان ايڏا وو شتاب ڪيها
ر: رنگ گهَرا متواليانـدا آون رَل تا سِر تماشڙي جي
چناه دي ڪناري وو ناز ٺرن ڪرن هار سينگار سي خاشڙي جِي
غمزا لاءِ معشوقان دي سر منگن رکن عاشقان اُتي وو تلاشڙي جِي
ساڏي طرف سُهٽا وو اُڏار چوڙئي ڏاڍي باز برهہ دي باشڙي جِي
ز: زور ڪٽک اکيندي رکيا قلعہ ڪوٽ جو چڙهہ مريندي ني
مارن تير تُفنگ تي رامر جنگيان نيزي بازي جڏهان وي چڙهندي ني
ڪرن ويڙهہ چؤڦير محاصره تان پيچي نين سپاهيان لڙيندي ني
سچو خبران اِهي تِنهان ڪنون پُچو جِنهان نال جو آءُ اڙيندي ني
س: سيل ويکو وو سياليانـدا رَل ڪراوَن تولي تول ولي
گردن ڪَش غماز دماغ وڏي چلن ناز سيتي مُک ڪول ولي
عاشق ويک جمال تِنهان سُهٽياندا واروُن وار ڪرن سِرُ گهول ولي
فوجان فوج حُسن واليان شتاب ڏاڍي حملا ڪرن سچو اُل اول ولي
ش: شان وڏا اُنهان سُهٽياندا تِيوَن لک امير غُلامڙي جِي
ادب نال اِگون مَن موهٽياندي سجده ڪرن هزار سلامڙي جِي

آئي ڪالهہ اسان ڏهون طرف اُنهان ڪيئي پرت والي پيغامڙي جِي
اسان آپ آسُون وو هزاري ڏهون سچو سچي ڪيتي نِي انجامڙي جِي
ص: صورت جهنگ سيالياندي ويک شاه تِيوَن وو فقيرڙي جِي
ڪمر ٻڌ دوڙن غلامان وانگڻ اڳون ناز پرياندي اميرڙي جِي
سچل پيچ زلف دي وچ پئي زاهد عابد سؤ اسِيرڙي جِي
سچو سِر عُشاقاندي مزگان والي وسندي لک هزار سو تِيرڙي جِي
ض: ضرب نيٹاندي وو ڪو نہ جهلي عاشق لک اُتان ڦڙڪائيندي ني
سيني جَهل ڪڙن مشتاق آتان جڏهان تير تڪي چُڙڪائيندي ني
شابس شابس هوئي اُنهان عاشقان ڪُون جيهي آڻ اکيان اڙڪائيندي ني
سچو ڏيک توفيق تِنهاندي ڪيڏي سُولي سِرُ سِريان لڙڪائيندي ني
ط: طُول طويل اُنهاندا ڪيڏا هئي لک هزار حيرانڙي جي
دُونهان پاءِ ٻيني دَرِ سُهٹياندي ڪرن دانهن فرياد ديوانڙي جِي
زبان نال آکان نا آک سگهان حُسن والي ٻهون وي بيانڙي جِي
سچو ڪؤن غريب بيچارا هويا ڪڙي دَرِ اُنهان مستانڙي جِي
ظ: ظاهردليان زلف ميان پيچان پيچ وچي جو ڦهاوندي نِي
گهت دام اول پيچي ڪِدِ اتون آپي گهن هٹين وو ڪُهانوندي نِي
تان پِي تَرس نہ تِل تِنهان نون هويا هٹ جوڙ عُشاقان آوندي نِي
تِنهان ياران اُتون مئين صدقي تِيوان سچو سر ديان سَتان جيهي لاوندي نِي
ع: عشق اَرانيي آڻ لائي رات ڏينهان سانون وو قرار نهين
بيوَس پيان وَس چوڙ ڳئي ميڏا هڪ ذرا اختيار نهين
هُڻ لاءِ ڪي انگ پيوت ڪڙا ميڏي پاس سنيان رانجهو يار نهين
سچو سڀ سياليان توڪان لاهِن عاشقان موت ٻاجهون تلوار نهين
غ: غمزا ڪِيتا ڪيها ناز نيٹان عاشق ڏيک ٿَئي بيحالڙي نِي
تنهندي تاب ڪنون تڙپڻ لڳي هوءِ هوءِ انهين چڪي چالڙي نِي

ڏينهن رات روندي هِجر درد ڪنون ٻُڌا عشق ڪهين وو خيالڙي نِي
سچو سوز گداز تي درد غمان هيني نينهن دي اهِي نِوالڙي نِي
ف: فوجان حسن ديان چڙهہ پيان جيوين چڙهئي سپاه فرنگيان‌دا
گِرداگِرد اُنهين ڪُون جو ويڙهہ گهتن ڏاڍا تاب اُنهان وو ٿُرنگيان‌دا
قابو نين سپاهي سو ڪاهہ پَوَن عجب جوڙ ڏٺا مئين جنگيان‌دا
اُنهان نال برابرا ڪِيوين ڪري سچو لشڪر رُوميان زنگيان‌دا
ق: قُرب قدر اُنهان اکياندا هويا عاشقان نون پنهان خبر نهين
ڏيک ناز پريان نون فرياد ڪرن هوءِ هوءِ ٻاجهون اُنهان صبر نهين
ٻَچي پاءِ پلؤ ڪرن زاري ٻهون ڏاڍيان نال ڪِسي دا جَبر نهين
سچو هوءِ غريب اگهاٺا اُتان انِهين جاءِ ڪنهيندا تبر نهين
ڪ: ڪيس ڪالي اَلبيليان‌دي لَمڪاءِ چوڙن سو هارڙي جِي
ڏاڍي تور آون ٿُر مور وانگڻ ندي دي وو سبز ڪنارڙي جِي
رانجهو مست هويا ڪنون هوش ٻَيا ڏيکڻ نال اُنهاندي نظارڙي جِي
وسِر ٻيا وطن چؤٻارا اُهين سچو خواهش نہ تخت هزارڙي جِي
ل: لٺ نيتي دل سهٽيان نِي جهلي ڪؤن اُنهاندي وو تابڙي جِي
سانون ڪدِ نيتا هڪوار تِنهان وچون ڏوهہ گناه ثوابڙي جِي
مستي ڏي ڪي ڪِتوني بيهوش ٻهون طاقت نهين وو سوال جوابڙي جِي
نشا زور پيا اکين ڳل رهيان سچو شور گهتيا وو شرابڙي جي
م: مَلِ ڪڙيان چناهہ دي ڪنڌيان سُهٽيان پار تي ڏيک اورار ولي
تِنهان وچ رانجهو ڪڙ ڪَتيان چاري ڪر جوڙ جوڳيان جنسار ولي
آيت وچ مارن مِل جُهمر ڪيهي تيوي چاڪ راضي اظهار ولي
جائي ذات هووي وو صفات سائي هُڻ سمجهہ سچو سئنسار ولي
ن: نُور پريان اُنهان سهٽيان ديان ڪجل پُرخونيان وو خماريان جِي
تِنهان نال هووي ٻچي پلڙاني ٻانهان ٻَڌ ڪڙو ڪِيجي زاريان جِي

ٺيوَن مست ديوانڙي بادشاهان ڏيک خوب صورت سرداريان جِي
سچو لٽ نيوَن مسافرانديان دليان دؤر ڏاڍي وو سُونهاريان جِي
و: ويس سوهيدا وو کر سهٽيان چناهه دي ڪنارڙي وو ڳاوندي ني
غمزا جوڙنازاندي وو حُسن والي عاشق ڏيک اڳون ٿر آوندي ني
ساري جانِ سريرؤن کڍ چوڙن جڏهان چشمان اُتيرڙي چاوندي ني
سچو سَدّ تِنهان نون وو سچي ساري جنهان نال اُهي لون لاوندي ني
هه: هار سينگار عنبير عطر لاءِ کي چلن نال غمازڙي جِي
اڳون عاشقان وو لک هزار کرن کڏهان وو نيازڙي جِي
ورهه واليان ڏهون وو اُڏائيندي سي چشماندي ووڳجهي شهبازڙي جِي
دلين لُٽ کراهُڻ عاشقان ديان سچو ڏيندیان سؤ ايذائڙي جِي
ء: آءِ سٽين کَن ڳالهه ميڏي لوکان ليکي هووڻ سارا ڏنگڙا جِي
سچي يار اڳون سَنوان سِڌا هووين مَت عام چاٽن هَئين وِنگڙا جِي
انگليان وچ پاوين تون تا چَلي مُنديان چَلين چال چؤرنگ بيرنگڙا جي
سچو سَٽ خوديدا وو هک واري اِهو گهول گهتين سارا انگڙا جي
ي: يار رانجهو چناهه دي کنڌي وَنجهلي ويل صبوح وڄاوندي جي
کڏهان پار کڏهان اوراركڙي اِنهين شرط آندي ول جاوندي جي
جٽ کٽ هويا موجود ماهي صورت وچ سپو وو سماوندي جي
سچو رنگ پري ديان ڳالهين کيهان هر رنگ وچي رنگ لاوندي جي

نمبر ٩ سي حرفي

الف: اصل درياءِ عشق دي مؤج ڏاڍي ڪائي ماري
ب: برابر نديان اُڙهيان لهريان بحريان باري
ت: تمام تکيريان چوليان چٽک پيان هکواري
نهين اسان نون جهلڻ ڏيندیان
نامئين تنهنکون جَهل سگهديان

ث: ثبوت ڪرين دل اِتان عاشق بات اِهائي
ج: جيڏي ڪيڏي هڪا اُهيندي صورت ويک سپائي
ح: هُل هنگام اُنهيندا مرشد رمز اِها سمجهائي
تنهندي هوسان خاڪ پيراندي
خ: خودي ڪنون نهين وو خلاصي بيخودي وچ آوين
د: دوئي ڪُون توڙ ڏيوين تا عالِي درجا پاوين
ذ: ذڪرني فڪر فنا دا ڪرين بقا ڏهون جاوين
ڪڏهان نہ مرسين سدا تون جِي سين
ر: رڪاب سمند عشقدي نال نڳا رهہ يارا
ز: زبُون نہ تيسين هرگز هوسئي خيال نيارا
س: سراپا ڳڏون جڏهان تڏهان مار نغارا
عشقي والا هئي متوالا
ش: شراب وحدت والا پي رهہ تون متوالا
ص: صورت گم بحر اهِين وچ هيئي حيرت والا
ض: ضرور آکسين اناالحق گهنسي قُرب ڪمالا
موج ڪيڏا زور آندا
ط: طرح نَوين يار اسانون ڏيندا روز ڏيکالا
ظ: ظهور حضور تنهيندا ڪردا نوين نوين چالا
ع: عينان ڏونهين لڳ رهيان هُڻ سُرت ڳئي وون سنيالا
بيخودي ٿئي خود ڪنون ڳياسي
غ: غرق تيوين بحر اِنهين وچ نانءُ تيوئي ناپيدا
ف: فنا سچو جي تيوين آپ تيسين آ هُويدا
ق: قُرب اُهو حاصل تئيڪون محرم هو هرشئي دا
ڪُل شيءِ اُهو هوسين

ڪ: ڪمال محبت لڳڙي جي تو نال پياري
ل: لنگهي پئو شهه دي اندر ڪڙا رهين نه ڪناري
م: مهين تان صدقي تنهين تون جيڪو ئي آپ وساري
آپ هوسين ٻيا نه رهسين
ن: نماڻا تي رهڻا جي تون عاشق ٿيوين
و: وائي ٻي ڪُل وسارين مَئي دا پيالا پيوين
هه: هواءِ جنهندي لڳڙئي تِنهندي هوجان جيوين
ٻاءِ پچون تي پيرنه ڪڏهان
ي: ياد آئي ڪائي ڳالهه گذشتي هير تي رانجهي والي
ڏوُنهين عشق ڪيتا سچا سُڻ وو تِنهاندي چالي
آڪڻ بات برهه دي چوڪي جنهن آڳ ڏڪاندي ٻالي
هُڻ تا ساري ڳالهه ڪريسان

*

نمبر ١٠ سي حرفي

الف: اصل تا ب ت ڪيهي ث ڪر ڳالهه سيائي
ج: چڏين تاح تئي حاصل خ ير سُڌ نه ڪائي
د: وانگيئي ذال سيوئي ري تا رمز رسائي
ز: اٿئي سي يار سچڻ جو س ڪِيتي پڌرائي
ش: نه اڙج ڳالهه هادي دي مُول ص منجهون سمجهائي
ض: اِتهين ٻيو ڪُلي چوڙج ط رک ظ تئي سائي
ع: آئي تاغ ڳيوسي ف وئي تي هڪڙائي
ق: تيو وي ڪافون لامون ميم تا ڳالهه مُنجهائي
ن: لڳوتا وحدت وارو واو واري سُڻ وائي
هه: تامُول سچوري ناهي ي تارمز رلائي

عشق

١. عشق ديان باتيان سڻو مئن آکان ساري لوک سڻائين
عشقدا ماريا ڪوئي نہ چوتا ڳالهہ ساري سمجهائين
عاشق نام جهيندا تنهنکون پيرين مئين پوائين
صدقي صدقي تنهن تون تيوان مئين تاپانهي جاڪي جيوان
٢. يوسف عشق زليخا دي آڻ بازر وچ وچايا
سيفل شاه بديعل ڪِيتي وچ هلاڪت آيا
عشقؤن شيخ صنعان سڻيا هئي جوڙ جَٽيا ڳل پايا
تسبيحان ڪٽي، ڪٽي مُصلا عشق ڏتس ڏادي تَسلا
٣. وامق عذرا ڪارڻ ويکو ڪيڏا عشق ڪمايا
درد ڪنون فرهاد شيرين دي ڪالا ٽَڪر ٽُڪايا
”نل“ هويا بادشاهہ ملک دا جنهن کون نيهن نِوايا، ”دمن“ ڪِيتي هويا بيراڳي
ليليٰ خاطر مجنون هويا عالم وچ اُداسي
رانجهو تخت هزارون آيا ڪرڪي ويس سناسِي
پانهيان دا پانها عشق ڪِيتس، سچو تنهندي نينهنڙي نيتِس
٤. اڳي ٻي عاشق ٻهون لنگهئي جنهان ڪِيتي سِرُ قرباني
هڪواري سَت ڏتائي جوش ڪنون جسماني
ڏونهين جهانين وچون اُنهان وت ڳالهہ ڪِيتي مرداني

سِرداسانگا چوڙ ڏتوني، کيفي ڏاڍي کيف ڪِتوني

٥. عشق شهه منصور نون يارو سُولي پکڙ چڙها
هيکل، بوالعباس ڪُون آتان آڻ کي عشق کڙايا
شمس الحق تبريز ڪُون تنهن اِهو ساڳي سبق پڙهايا، اناالحق دي نوبت لڳڙي

٦. قاضي مس قلم نال ڪِتوئي ڪِتلي ڪاغذ ڪالي
عالم ڪُون وت کيهي ڏَسندئين مسلي والي چالي
عشق ٻاجهون ٻيا راهه نه ڪوئي اينوين آکيان متوالي، هيئي سچاراهه اِهوئي

٧. هڪ ڏهاڙي مُرشد سانون آپ اينوين فرمايا
اِهو طريقه محبت والا ٻهون سانون خوش آيا
سچو راه عشق دا سچا ٻيا تا پنڌ اجايا، اهو پاندا ٻيا نهين چاڻندا

٨. عشق لڳا گهر وسِر ڳيا اِهو مطلب سڀ ٿيوسي
سُود زيان کنون ميان سچو هُڻ تا چُٽ پيوسي
حاصل آءُ ٿيو وت سانون جو ڪجهه آپ منگيوسي، خاص خزانا محبت والا

٩. عشق اصل کنون سُنو وي سنيان کيها ڪم ڪريندا
هڪڙيان ڪُون وت خوشيان ڏيندا هڪڙيان موت مريندا
هڪڙيان ڪُون وت ڏيوي فقيري هڪڙيان شاهي ڏيندا، ايهو هي تاڪم ڪريندا

قصو هير رانجهو

عشق ڪمايا هير تي رانجهي وچ اخير زماني
هوسن وچ ڪتاب اُنهاندي سچو ٻهون تہ بياني
سي تا ڪُجهه اظهار ڪريندا نينهن دي ڏيک نشاني، سي تاسدائين ڏکيان ڳالهيان

١. "ديڌن" نانؤ چوباري سائين جنهن دا شهر هزارا
رانجهو ذات اُنهيندي آهي جنهنڪون تخت حڪم وچ سارا
ڪنهين ڏهاڙي تهندي دل وچ ماريا نينهن نغارا

نؤبتان لڳديان عشقي واليان، صُورت ڪُھيندي ووجھنگ سياليان
٢. عشق ڏيکو تاڪتون آکر ناد نغارا وڄائي
ڪتي جھنگ ڪتي وو ھزارا ڪتي پيرا پائي
اي تا حڪم الله دا سارا جو ڪتان اکيان لائي، حق ديان ڳالھيان ايھي ھيئي
٣. ھڪو دردناڪ فقير بيراڳي تخت ھزاري آيا
رانجھو نال محبت لڳيس تنھن اپڻي جاءِ ڀلھايا
ھڪ ويلي تنھن درد ڪنون نِي انگ پيوت لڳايا، ھٿ مَليندا سِرُ مريندا
۴. رانجھو تنھن ڪنون ويل اُنھين وچ ڪيوين حال پڇيندا
"اپڻي ويڏن يار مئيڏا تون مئيڪون ڪِيون نہ ڏسيندا"
آه ڪِيتي درويش اُتانھون چڻ جند ڪنون روح ويندا، مئڪون ماريا جھنگ سيالا
۵. "چُوچڪ" دي ھڪ ڀيڻي آھي "ھيري" نانءُ سڏيندي
اکيان دا وت تير تھنيدا عاشق ڪوُن نہ جھليندي
لک ھزار عاشق جيئي ويندي اُھي مزگان نال مريندي، جي تون ويکين تا سُڌ پوويئي
٦. ڳالھين سُڻ ڪر مست ٿيا وت "ديڏن" حال وڃايا
جو ڪوئي مُلڪ مِلڪ ھوئي تنھندي مال خزانا لُٽايا
عشق سيال دي سوگھا ڪرڪنون خويش قبيلہ ڇڙايا
اِيھي متيان عشقي ڏتيان ھانؤ دي اندر اکيان لڳيان
٧. چوڙڪي تخت ھزار اُتانھون جھنگ سيال پڇايُس
عشق والا وت راتين ڏينھان سِرُ تي مينھن وسايُس
بره درياه چناه دي ڪنڌي سچو ويک پڇايُس
ڀيڙي چڑھندا ڀھون روندا اکين دي پاٽي نال ھتين ڏوندا
٨. مل ملاح جو پڇدا تنھنڪُون ڪيڏون جوانا آندئين
اپڻا حال سڻاءِ اسانون جو ڪيھي مُلڪ جاندئين
نا ڪجھہ کاندئين نا ڪُجھہ پيندئين ناوَت ڪُجھہ الاندئين، اپڻي ويڏن سانون ڏيوين

۹. آه ڪڍي شهہ رانجهو اٿان درد ڏاڍي ڪنون ڪائي
آب اُڇل وچ اڪيان ڏٺس جان لبان تي آئي
حال احوال حقيقت ڪُلي اُنهين سڏ ڪي نال سڻائي، ڪيهان ڳالهيان مين ڪنون پڇدي هيئو
۱۰. مئين تا تخت هزارون آندا ويسان جهنگ سيالين
عشق هيري دي مار گهتيا ڪيا سڻاوان تهنديان ڳالهين
جو اپڻي ملڪ اُڏار ڏتم پيا سازيم طُول نهالين، عشقي لايا زور هي ڏاڍا
۱۱. پئي ملاح فڪر وچ ڏاڍي سُڻ ڪر بات اِهائي
عشق هيري دي جُوان اِهين تي ڏاڍي چوٽ چلائي
ڏيکڻ نال نہ جيسي ڪڏهان تنهندم مرسي جائي
عشقا هيئي مشڪل بازي، لک زاري لک آزي
۱۲. ڪشتي ڪڍ ملاحان تڪي، ندي ڪناري لائي
ڪا لڳس هواءِ سيال مُلڪ دي تنهن ڏاڍي مُڇ مچائي
سچو حال اُهيندي دِي وت ڪنهنڪُون خبر نہ ڪائي، ڪؤن چاڻي حال تهين دا
۱۳. ڏک ڪڍئي جڏهان عاشق ڏاڍي تڏهان معشوقان آئي
ڏيکڻ ڪاڻ حيران عاشق دي لڪ لڪ لِئي پائي
چاوي نيڻ اُتيري دلبر لڪ چُپ بره بچائي، صورت واليان سانگان لائينديان
۱۴. رلمل هوءِ چلو سپ سنيان ندي دي وو ڪناري
جو ڪوئي مست ديوانا آيا طرفون تخت هزاري
حال اُنيهندا وچ ڏيکون جو ڪشتي چڙهہ پُڪاري
هُڻ بازيان لڳديان ڪيهان ڪيهان، ڪِنهان هاريان، ڪِنهان ڪتيان
۱۵. هار سينگار سَڀي ڪر چليان عطر عَبيران لائي
سُوهي دا وت ويس ڪِتوني چوتي چندن وال ڳنڌائي
ڪنڌي چناه دي آءِ ڪڙوتيان فوجان حُسن چڙهائي
اڳون آپي خبران پونديان، گهٽيان سِر ديان رانديان رونديان

١٦. ويکڻ نال رانجهودي سياليان سڀ حيران رهيان ني
جو مست اِهين جيها اِڳي نہ ڏٺوسي سرگردان رهيان ني
عشق ڪمال ڏٺوسي آتان ڪُل بيجان رهيان ني
ڪيڏون آوندا ڪيڏون جاوندا، ساڏي دل ڪُون ڀهون ڀاوندا

١٧. رانجهو مست رهيا ول آتان صورت ويک سيالين
سبز ڪناري ندي دي آتي ڪڙدا ڪر سنيالين
سچو مئين ٿون ماهي ديان هُڻ ڪيهان پچندئين ڳالهين، اکيان لايان چاڪي ڏاڍيان

١٨. لٽ ڳئي دل "هيري" دي آتي وچون ڪُل سيالين
ويکو سَڀُ سنيان اِڳون تي چاڪ دي عشق ديان چالين
پهلي غمزه ساز ڏتس اُهي سچو طول نهالين
عشق ديان چڙهيان موجان تکيان، اُهين تي آسن جنهن تي لکيان

١٩. آکيا هير بابل ديان منجهيان ٿي ڪر چاڪُ چريسين
مَنڍيان ٺنڍيان دا ڪر سعيا لڪڙ مول نہ مريسين
اِڳليان پڇليان هر ڪنهن ويلي هڪ هڪ ڪرسريسين
بندي تيڏي جاڪي جِيوان، گهولي گهولي مئين تا تيوان

٢٠. رانجهو سائين مئين تا هوسان تيڏي خاڪ پيراندي
اکيان وچ ڪر سُرمان گهتسان تخت دي دَز سيراندي
ٿيسي خراب ويران سگهيري نگري شال ڪيڙاندي
اِهين ڳالهيون توڻ تا ميڏا، تيسي ميلا اسان تيڏا

٢١. جي تون منجهيان بابل ديان وت چارين چاڪ سڌيسين
جي تون انگ پَيوت لائيسين جهونا بگل هنديسين
جي تون هوءِ اُداسي قِرسين سِر بيراڳ ويسين
هڪو جيهي ڏونهين هوسُون، ڪڏهان ڪِلسُون ڪڏهان روسُون

۲۲. اپٽا خويش قبيلا ڇوڙيم پڇون ٿساڏڙي پئيان
سڳ سڱاوت سيال دي ڪنون هڪو واري ڳئيان
ٻهون تہ مئن تي ٽوڪان لائن هڪو سينگيان سنيان
اکيان لڳيان نال تيڏي، هوسان تئن نال جيڏي ڪيڏي
۲۳. سڻ ميان رانجها نانءُ الله دي اڱڻ اساڏڙي آوين
مئين نماٽي ڏهون وو پيارا خير دا ڦيرڙا پاوين
سدا هووين تون ڪول ميڏي دُور نہ مئين ڪنون جاوين، لڳڙي وتديان نال تيڏي
۲۴. مونجهہ پئي مصلحات سيائي حال ڪنون مئين ڳيان
ڪوئي وَس نہ اساڏا آها دست ماهيدي پيان
چرخي تند نہ پئيسي ڪڏهان جو عشق رانجهو دي ليان، بيان ڳالهيان پَل ڳيان
۲۵. مِل سيالين آکن اِيوين اڄ چُوچڪ چاڪ ڪڙايا
ديسي نهين پرديسي آها ڪيڏون الاجي آيا
جهنگ سيالين وچ اُهين ڪوئي ڏاڍا مچ مچايا
ويڙهي آئندا اکين لائندا سساري جڳ ڪُون ٻهون پائندا
۲٦. هڪو سينگيان نال خوشي دي ٻئي گهر گذريندي
ڪُل حقيقت حال ميڏي دِي سب ڪنون ويک پُڇيندي
ٻهہ ٻهہ لک مذاقان مئين تي سچو يار ڪريندي
پيڙي پيڙي ڪرڪر آئنديان، عشقديان ڪيڏان ڪيڏيان هونديان
۲۷. رانجهن سائين تخت هزاري دي آءُ اِت چاڪ سَڏايا
انگ پيوت جو لاءِ ڪراهڻ جهونا بگل هنڊايا
عشق هيري دي اينوين وٺوتا جنهن شرم حياءُ وڃايا
سِرُ ديان بازيان آءُ ڪي لڳيان، گهٽيان ڪڙيان گهٽيان پڳيان
۲۸. رانجهو ميڏي سِردا سائين ڪيڙا ڪؤن بيچارا

راج ٻـــاٽـــا ڀُڃ ڀُڃ آيـــا ڇوڙڪـــي تخت هـــزارا
مئين هووان قربان اُهين توُن صدق سچو جهنگ سارا، عشقدي لاوڻ ڪيتي آيا
٢٩. ڪـيڙي نـال مُنديؤن تـا نـاهين سنيـان خيـال اسـاڏا
رانـجهـو مـئـيڏا مئين رانـجهـو دي جو هـي حال اسـاڏا
راه عـشـق دي ڪـنـون وو سـچو مُڙڻ مـحـال اسـاڏا
آپـؤن ڳئـيـان بـيـوَس پـئـيـان، تـوڪـان لاهِن سـان تـي سـنـيـان
٣٠. ميڏي نال تُسان ٻاجهہ سُهٽا دعويٰ ڪؤن ٻہ ڪريندا
اسان تُسان ڪون ويک ڪراهڻ کيڙان ڪُون شرميندا
طرفون تنهندي خويش قبيلہ ميڏڙي نال لڙيندا، مئين تاتيڏي تون تا مئيڏا
٣١. ڏتا جواب هيري ڪُون رانجهو هڻ تا بخت ٿيوسي
عشق تيڏي ڪنون تخت هزارا ڏيک تا ڪٺ ڇوڙيوسي
برهہ دي خواهش سُڻ وي سچو آۓ وچ جهنگ ڪڙيوسي
ٻـانـهـي ٿِيسُون نـوڪـر رهـسـون، تـيـڏي طـرفـون مـهـٽـي سَهـسـون
٣٢. جو ڪُجهہ آکيوئي هير تُسان سو تا سڀ قبول ڪتوسي
جيوين ڪريسين تيوين ٿيسان ناگهہ نينهن نِتوسي
ڇهہ ماهيان مئين ڪڏهان نہ ڳِهنسان آڻ ڪي سِرُ ڏتوسي
تـيـڏي دَرتـي مـئـين تـامـرسـان، جانـڪـِي جِيـسـان ڇوڙ نـہ ويـسـان
٣٣. وچ ڪڙا منجهيان وچ رانجهو جو راتين ڏينهن چَريندا
منجهيان ڪُون سوئي پلڙا ماري سعيا ٻهون ڪريندا
وڏڙي ويلي ونجهلي ڪُون وت ندي ڪنار وڄيندا، اُهين آوازي نال مريندا
٣٤. رانجهو سبز ندي دي ڪناري ڪڙا سو منجهيان چاري
هـيـر آوي مِل نـال سـيـالـيـنـدي ڪِيـتـي نـئـين نـظـاري
چاڪ تنهن دي دل چاڪ ڪِيتي وت رووي ٻهون پُڪاري، نينهن دانيزا لڳ رهياني

۳۵. غلبہ عشق هيري دي دِل وچ ڪِيتا آڻ جڏاهان
زهر تيس سڀ خويش قبيلہ ڳيُس آرام تڏاهان
جو وچ ويکان مُنهن رانجهو دا اُهو ٽيسي وقت ڪڏاهان
سيڪائي آکي هيري کملي

۳۶. چُٽ پيان اُهي چاري چشمان عشق اُلانيا لايا
برهہ ڏونهين دي دليان اُتي آءُ ڏاڍا مچ مچايا
منجهيان دا هُڻ مانجهي هو ڪر رانجهو چاڪ سڏايا، عشقي آڻ کي ٻيلي ڪِيتا

۳۷. ٻيلي آڻ کي عشق ڪِيتا جو تخت هزاري دا سائين
سُرها ويسُ اُهيندا آها سُرهيان تنهن ديان جائين
اُهو منجهيان ڏيک چريندا وتدا ڳالهہ اِها چت لائين، برهہ ڪيڏيان بچان لايان

۳۸. هڪ گهڙي وو وصال رانجهو ڪُون نال هيري دي هويا
تنهن کنون پچي راتو ڏينهان تنهن هار هنجون دا پويا
اُن هندي سِر باران برهہ دي چاڻ سچو جُهڙ جهويا، ڳالهين ڪردا ٻيٺا روندا

۴۹. هير ڏهاڙي رانجهو ڏهُون پئي ڳئي روتي چائي
جهلدا ڪوئي نہ تنهن ڪون آها ٻرا نہ ابا مائي
ڪئيدو نانءُ ٻراءُ چُوچڪ دا تنهن آڻ کي ڊِڊلي لائي
سڀ سياليان هير لڄايان، نال چاڪي تنهن اکيان لايان

۴۰. طعني مار چُوچڪ ڪُون ڪِيتا مُلڪ ساري شرمندا
مرڻ تسيکون چوکا آها مُول نہ ٽيوين زندا
مڙس ڪِيتا وچ ڏيءُ ٽساڏي جو درساڏي دا بندا، ڪُجهہ نہ چوڙيُسون مار گهتيسون

۴۱. پچ صلاح چوچڪ کنون دوڙيا ڏنهن حاڪم رنگپور والي
نانءُ نورنگ تي ذات دا کيڙا تنهندا راڄ نِرالي
نسبت هير دي نال اُهيندي وچ ڪِيتي تنهن مُنهن ڪالي
سياليان دی وچ ٽيان خوشيان، عشق واليان تاسيي سُسِيان

۴۲. ويل صبح دي ڊول وڳا تا هير کيڙي ڊِي آئي
ڄج کيڙيان دي آءِ کڙي هُڻ چُوچک دي گهر چائي
هيري کُون تا ٻَڌ ڏتوني ماءِ پيو ٻاہل پائي، الله ٻيلي تنهن دا هوسي
۴۳. ويل نکاح سَڏيوني قاضي سونال خوشي دي آئي
هولي هولي کر هِير سيال کُون پيئا سو سمجهائي
نورنگ جيها ٻيا کوئي نہ لهسين اهِوالاءِ الائي، حُسن والا هي طالع والا
۴۴. سُڻ کر هير ولاٽي ڏتي ڏيک قاضي نون کيهي
تيڏي گهر جا ڏي، تساڏي سايي هئي مئين جيهي
جي کيڙا خوش تُساکون آيا تنهنکُون بخش اڳيهي، ايهي متيان چوکيان هيني
۴۵. ٻجا مار چليا اٿ قاضي کُند فهم هَئين کائي
ساڏي راج کنون تون نِکڙين وچ پا مُنهن وچ چائي
نانءِ والا گهر چُوچک دا لَتِ تونال چاکي دل لائي، کيڏي کيتي کارنهن ڏيتي
۴۶. هير آکيا ول سُڻ ري قاضي عشق عقل کيا لڳي
پِرت رانجهو دي هُڻ دي ناهين عشق لاتو سي اڳي
سچو شال اسان وو رانجهن دي توڙ تائين اِها تڳي، کيهي کريندائين کُوڙي مسلي
۴۷. ٻانهن هير دي دست کيڙي دي مِل کر آپ ڏتي ني
حکمون حکم نال زوري دي رنگپور هير نتي ني
ٻاہل کُل پراوين اپٽي کالي رُويءَ کيتي ني، کهڙي کهڙي کم اُهيندي
۴۸. رنگپورؤن شه رانجهي دي ڏهون پنيا هير پيغامِي
اسان اِتان پُر درد رهياسي تُسان تيو آرامِي
هُڻ آءِ سگهڙا شهر کيڙان دي جوڳي تي يا سامِي
کؤن جاٽي کؤن سجاٽي، پيٽان تيکون ميڏي پاٽي
۴۹. مست تيا پيغام سُڻ نال کيدا عاشق آهان
لک کري پيغامي کُون وَتِ هئي هئي عرض اِلاهان

ميڏا سهڻي يار ڪُون هَڻ وچ آڪين حال آگاهان، مئين تا آندا تو لڳ مَردا

٥٠. رُخ ڪرڪي تنهن قبلي ڏهون رانجهو ٿيا رواني
ڀڳوي ڪپڙي پهر جوڳيان دي ڪِنّس پير بهاني
داخل رنگپور دي وچ ٿِيندي پندا وتدا داڻي، هير دي دَر تي سين مريندا

٥١. وڏي ويلي ڪُون جوڳي آيا جو سارا پاڻ مليندا
ڳل وچ ڪفني دست پهوڙا مُرلي مُحب وڄيندا
روندا وتدا آه ڪڍيندا جهونا ٻگل هنڍيندا، جوڳي ڪيهي ديسؤن آيا

٥٢. هير ڪِيتي فرياد آتان مئين ڪاڏي نانگ اياڻي
مائي ڙي سو مانڊا آوي جو مَندڙ پڙهڪي جاڻي
جوڳي ميڪُون جوئي ڇُتاوي الله اُهو اڄ آڻي
ڇُت پوسان ڳالهين ڪرسان، چڱي ٿيسان نهين مرسان

٥٣. دردءَ ڏاڍي ڪنون مائي دوڙ ڪي جوڳي ڪُون گِهن آئي
جائي مراد هيري دي آهي سائين پڄايس سائي
مانڊي ڏيک هيري نون آکيا اِها ڪاڏي جو بلائي
حيلا ڪنهن دا نهين لڳدا، دارون مئين ڪني هئي جڳ دا

٥٤. رنگپور پي جهنگ سيال چوڙيسُون تخت هزاري ويسُون
اسان تُسان پي رل ڪراهُڻ هوري اُٿ ڳاويسُون
پيا سپ سٽ اِتاهين سچو نال تہ نينهڙا ليسُون، اِهو سانون پهون پاندا

٥٥. رات سيا تا ڪڍُ ٻنِهان نون جوڳي منڊ چلاوي
ڏک سُک ديان ڳالهين ڪر ڪر هئي هئي نال الاوي
ڏونهين ڏسڪن روون سچو پيوي ڪوئي نہ ڪاوي، عشق ديان هونديان ڏاڍيان جُنيان

٥٦. رانجهو تخت هزاري والي عشقي ويس وتايا
عاشق نال معشوق سبب سي آڻ ڪي الله مِلايا
ڏونهين تئہ بيراڳي ڏيکو جنهان سِر تي مينهن وسايا

رنگپور ڪُون ٻي چوڙ ڏتوني ڏي پلوتا ساڙ گهتيوني

٥٧. بربئبان ٻي گهمدا وتدا ڪائي مُدت رانجهو سائين
عشق ڏيکو ڏولاکي ڏتس رنگپور کيڙان دي تائين
آخر وڄ وصال ٿيو ني ٻي ڪيهي ڳالهہ آکائين، هر ڪنهن ويلي تا شُڪر ڪريسان

٥٨. عشق بازي هئي ڏاڍي مُشڪل لاوڻ توڙ نياوڻ
باري بار بره دا هيئي چُم اکين سِر چاوڻ
ڳالهہ اِنهين ڪنون مُڙنا ناهين جيوڻ تا نينهن لاوڻ
نينهڙا لاوڻ ول ول سِگهڙا

٥٩. عشق لڳو ئي مبارڪ هووئي دعُا فقيران دي آهي
ڏونهين جهان دي ڍهي تسيڪُون شان وڏي ڇَٽُ شاهي
سچو ڳالهہ اِهين وي سچي دي ڏيندان مئين ٻي گواهي
سُهڻا آپي حال پُڇيسي، راضي هوڪر ڳل ليسي

٦٠. عشق جڏهان وو ڪماليت ڪِيتا شرم حياءُ وڃاوندا
نڪو ورد وظيفہ رهندا نا وت ذڪر ڪماوندا
دِلدي اندر دردمندان دي هڪو سوز سماوندا، بيان سڀ ڳالهين تا ڀُل ويسين

٦١. هڪو سائين سيڪنهن صورت وچي سئيل ڪريندا
ڪتي هير ڪتي وت رانجهو کيڙا ڪٽ سڏيندا
طلسم هئي تحقيق سيو جي مين ڪنون ڳالهہ پڇيندا، بحر انهينديان هِن سڀ لهرين

●

ڏوهڙا پنجابي

١. هڪدم هو وڻ نال الله دي بهتر ڪنون بادشاهي
ڪِيا جي ملڪ سليمان هويا جنهندي لک سپاهي
ديوَ پَري سب حڪم تنهين دي آهي توڙي ناهي
انهان ڪنون سوئي دم زياده ڏيوي سچو عشق گواهي
٢. دلبر سانون اينوين آکيا نہ چوڙ خلق دي خوارين
هڪ نام اساڏا ياد ڪرين پئي ڏونهين جهان وسارين
وچ دنيا دي جو دَمُ جيوين نال توحِيد گذارين
ميان سچو عشق الله دي باجهون بيان سڀ ڪوڙيان ڪارين
٣. قابُو رهڻ ڳالهہ اهين تي ڪيون پيا خلق نال کهيجي
لاوَڻ عشق سُهڻيان نال ڪِيڪر لوڪان ڪنون ڇَپيجي
خام خيال تُساڏا آها دم دم اَلڪ ڇئيجي
ڏونهين جهان ڪنون وي عاشق سانگي توڙ ٽريجي
ڏيوَن لک تُهمت طعني تابِي تِرُ نہ هڪ تپيجي
هستي دا درخت سچو ري مار کُهاڙ ڪپيجي
٤. جي تي پچين مئين ڪنون دل لاوڻ عشق سِکيجي
پانهپ دا وچ عشق سُهڻي دي ڪيون تاخط لکيجي
سهڻي صُورت يار سهڻي دي سچو يار وکيجي
٥. سُهڻيان نال مقرر تيسان عشقدي راند رَئيجي
ساري سَرِ ڪريجي آتان قدمين هيٺ پَئيجي
ڍارا ڍار طالع دا ڏيکين تہ خاني خوب لَئيجي
دور بساط بره دي سِرڪُون سارا سچ چئيجي

جُڳ نـــ جوڙ ٻـــهـــين مـــيـــلـــي ٻـــيــخُود هــو ڪــي رهـــيــجي
سـچو ڳالـهـ ٻـاجهون ٻي اُنـهـيـنـدي، ٻـيـا ڪـوڙا مـاڻ مـئـيـجي
٦. جو ڪـجهـ لـڪـيـا بـاب بـنـدي دي پـئـي پُڳـنـديـان سـو
مـهـڻـا ڏيـنـدي جو رانـجهـو دي طـرفـون، سِر تـي چاتم سـو
جڏهـان تـڏهـان تـوتـي ڪـرم ڪـراسين، روح نـ اِتـڻـارو
جهـوڪ ڏهـون مـئـيـڏا خيال گـهـڻـيـرا، ڪـتـان سـو تـئـي پـي لـو
جوڳي هـو ڪـي ڪـردا ايـويـن، دَر ڪـيـڙانـدي هـو هـو
اڱڻ اسـاڏي سـدائـيـن وسـدا، سـچو تـا جانـب جو
٧. زور غرور غَمـاز ڏادي، وت دلـبـر لـيـڪـي اٿـيـنـدا
لـوڏ ڪـيـهـي وَه سُهـڻـي دي، جو ڪـنـگـڻ ٻـانـهـن لڏيـنـدا
ڪـوڙي دِيـد عـاشـق دي ديـديـن غيـر غبـار اڏيـنـدا
مـحـبـوبـان دي در دا يـارو، سـچو سـگ سـڏيـنـدا
٨. قـوس قـزح سِر سُهـڻـي ڏنـم، يـا نـنـگـي تـيـغ سِتـم دِي
خُون عـشـاقـان تـنـهـن مُنـهـن لـڳي، جو مـاريـو ضـرب ظـلـم دي
اِهـا رُت آئـي خوش يـار سُهـڻـي ڪُون، جِس ڳڏي جاءِ اُتم دي
سـچو ويـک مـراتـب تـنـهـنـدا، اِهـا هـئـي ڳالـهـ قَسـم دِي
٩. سُهـڻـي دي رُخ چتـسـالِي، وه وال ٻِي چَلـي چَلـي
چنـڻ دي هُئـي ٿُبـڪـي ٿبـڪـي، ويـک نـڪـو وَل وَلـي
چاڻ سـچو اِهـو تـاب تِنـهـانـدا، ڪـؤن هـووي جو جهَلـي
١٠. سُهـڻـيـانـدي هُڻ مـزگـانـدي، وَه ڏنـم نـيـزي بـازي
سـيـني مـارنـبـاه ڪـدين، ڪـن ايـڏي دسـت درازي
عـاشـق جَهـل ڳچي گـهـت ڪـپـڙا، آپ تِيـوَن ايـلازي
ڏيـوَن سُر سـچو آ ويـڪـين اِنـهـين غمـزي ديـوچ غازي

١١. ياردين مزگان نينهن دي نيزي، مشتاقان کُون مارن
رَتَ وچون ٽِپ آندي پاهر، خوني خون ڏيکارن
پر استقامت اُنهان عاشقان نون، سهٽيان آپ سيکارن
سچو ويک معشوقان اڳون، عاشق سِرَ نا وارن
١٢. چشمان شور شراب دي مثل غمزي رنگ گلابي
نظر گهتن جنهن طرف اُتي، تنهن طرف ٿيوي بيتابي
مشتاقان دي دليان ڏنهون کرنديان شير شتابِي
سَتن پَتن تي مار کاون، سچو ڏيوَن عين عذابِي
١٣. چَلي چَلي وال سهٽي دي چاڻ بشيهر کالي
عاشق پانهين بَدکڙوتا، ويک کي حُسن والي
طرح کيهي اهو دلبر مُنهن تي، سخت بَلائين پالي
سچو چُپ لڳيسي اِتان، ويک عجائب چالي
١٤. چُنهنبان مزگان ديان، وت ويکو جي سُرخي رُوءِ بٽينديان
سيني وچ عشاق دي لڳ ڳئي، آءُ وچ خون کپنديان
تير اکيان يا نيزي بڙچين، مُفتان مُفت مريند يان
يا مُرچي دستي عشقدي هوئي جي سچو قتل کرينديان
١٥. ٽُپکي ٽُپکي چنڻ دي، چڻ موتيان ديان لَس لڙهيان
نوراني سي نرالي اُتي، طرح کِهي وت چڙهيان
چمکن جهلکن جوڙ جبين تي، جادو نال بي جڙيان
سچو ويک تماشا ايهو، توبه توبه پڙهيان
١٦. سهٽا يار سُهٽي وَتِ چالِي، سُهٽي چشم چٽک دِي
حُسن بادشاه دا رُخ تي ديرا، قاتل فوج کٽک دِي
پانهن لَذاءِ غُماز سِيتي، وَتِ آندا لوڏ لٽک دِي

شاه گداءَ غلام تِيوَن اَتِ، نهين ڪاجاءِ ڦِتڪ دي
بارون بار آندي مر عاشق سچو تڪي سيف ستڪدي
١٧. سهڻي يار ديان اکيان قاتل، درد مندان ڪُون ڦَٽن
بانوليان ڏي شهباز وانگڻ، سِر مُشتاقان دي جَهٽن
ڪانون ماسُ يتيماندا، وَتِ رَتُ ڇُهنب نال ڇَٽن
طامع طعمع وقت عشاقان، ٻُڪيان جيرا پَٽن
تہ بي غرض نهين ڪوئي مشتاقان ڪون، سچو مُنهن نہ اوڏون مَٽن
١٨. سهڻان نال غماز سِيتي وَه چال عجائب چَلي
شمس و قمر شرمندي هوئي مُک دي ڏيک تجلي
ڪؤن دلير جو هووي آتان تاب حُسن دا جهلي
پيچان پيچ ڪاريهر ڪالي، ول ول چَلي چَلي
روز ازل ڪنون يار سچو، آءُ پئي اُنهاندي پَلي
١٩. سهڻي دي مُنهن سُهڻي سُنهين واه عجب چٽسالِي
قطري نور ستاري چمڪن، يا لعل سُرخدي لعلي
يا وَتِ دُر يماني هوندي بي بها برحالي
سچو مست تيا وت آتان، ڏيک حُسن دي چالي
٢٠. زلفان زور سياه سهڻي دي، ڳل ٿون وَه وَه لَمڪن
نانگ ڪالي يا دام برهہ ديان، جهل جهل ڪرڪي جهمڪن
واءُ لڳي جڌ تيز تڪيري، تنهندي جهلڪي نال بہ جهلڪن
چٽسالي والي سو ستاري، اُتون تنهاندي چمڪن
سچو ڏيک حُسن ديان فوجان، شاه درويش بي ڏمڪن
٢١. اکيان يار سُهڻي ديان سهڻيان، جي خوني خلم ڪريندييان
بازان وانگڻ وت ڪرن ستوني، دم نہ هڪ ڏريندييان

ماس ڪاون رت عشاقاندا، چنگل نال مريندِيان
ڪُجھہ نہ يار سچو ري ڏاپن، اجان ڪارڻ خون ڪڙيندِيان
٢٢. حُسن ديان فوجان جنهان تي چڙهسن، سُڌ اُنهان نون ڏيسن
جُثا جان، تي سِر، دل چارئي نئينانديِ نال نيسن
شاهہ گداءُ سچو تا چاڙين پيرين اُنهان ڪُون پئيسن
٢٣. چمڪن جهلڪن جهمڪن رُخ تي، واه موتي دي داڻي
ساڳي صورت حق دي آهي، جيڪو ئي آءُ سڃاڻي
جهلڪن جوڙ جِبين تي جادو، جو يار سُهڻي ڪُون ڀاڻي
سچو قدر اُنهاندا ڄاڻان، يا وَت اوهو ڄاڻي
٢٤. هڪ جادو جوڙ جِبين تي رکيا، سهڻي يار سيباڻي
ڏيک ڪيئي حيران ٿَئي او شاه گدا سِر داڻي
سچو عاشق ٿِيوَن آشفتہ جاءِ نهين مُلواڻي
٢٥. مُنهن تي ويک مُرصع موتي، نهين عرقدي داڻي
سَرون سِر ستاري جهرڪن، ڄاڻي ڪوئي نہ ڄاڻي
سچو سِر ڏيوَن سلطان اِتانهين، اسان غريب نماڻي
٢٦. نال غماز جو دلبر آندا، ڏاڍي رمزي غمزي
عُشاقان ڪُون مارگهتيندي، روبروءِ ودي رمزي
دل وچ مشتاقان دي پوندي، لرزي تي سؤ لرزي
سهڻا يار ٻڌيندا سهڻا، سِرتي چيري سبزي
دردمنداندا رُوح سچو او، قبض ڪرن نال قبضي
٢٧. سهڻي صورت يار سهڻي دي، ڏنم هڪ ڏهاڙي
دست ڪِيتُس تلوار برهہ دي، ماري وت اَلاَري
ڪڙي رهن ٻَڌ ٻانهون اڳون عاشق وچ نظاري

روبـــرو مـــعـــشـــوقـــان ســـچو اُهـــي، سِر كــــڙي اختــيـــاري
٢٨. هــڪ ڏهــاڙي مــار گــهــتــيوســي، يــار ســهــٽــي دي لــتــڪــي
جڻ ساه ســريــرؤن ڪــدِ نِتــا وَتِ چَٽ پَٽ تــنــهــنــدي چَٽــڪــي
ڪــؤن هـــووي جو فـــوج حُســـن ڪُون، آءُ ڪـــي اِڳون هـــٽــڪـــي
سُڌ تــنــهــان ســچو نــال اُنــهــانــدي، چشــم جِنــهــانــدي اٽــڪــي
٢٩. سهــٽــي ديــان وت سهــٽــيــان ڳالهين، يــاد جڏهــان مئينون آنديــان
رو رو حـــال وڃايـــا، تـــڏهـــان درد بـــي دلـــڪـــون لانــديـــان
ڪــڏهــان پــانــهــن لڏاء جو آنــدا، اُهــي گــهــڙيــان سچو پــائــيــنــديــان
٣٠. هــويــا عــشــق مــقــرر ســاڏا، نـــال ســهـــٽـــي دي ســـنـــهـــيـــان
ڪـــريـــان فـــريـــاد وصـــال دي ڪـــيِـــتـــي، حـــيـــلا ڪـــر ڪـــر رهـــيـــان
يـــانـــدا هـــجر فـراق ســهـــٽـــي نـــون، تـــوٽــين درد ڪــتــوســي ڏيــان
ســچو جاءِ مـــراد ســـهـــٽـــي دي هـــوئـــي، وڃ اســان مـــرادان پُنـــيـــان
٣١. دلـــبـــر زلـــفـــان زور ســـيـــہ ڪُون، وَہ چُرڪـــاءِ چڙيـــنـــدي
عـــاشـــق اُتَ قـــســـائـــن آپ نـــون، ذرا ڪـــوئـــي نـــہ مُڙيـــنـــدي
جهـــنـــدا لِڪـــيـــا جيـــويـــن آهـــا، او ســـچو تـــيـــويـــن لڙيـــنـــدي
٣٢. رنـــگ پـــرئـــي رُخســـار اُتـــي، وَتِ چنـــڻ دي وَہ ٿِبـــڪـــي
ويـــڪـــڻ نـــال تـــيـــرانـــدي چاتم، جڻ چت انـــدر ٿـــئـــي چُبـــڪـــي
يـــا وت چمـــڪـــن جهـــلـــڪـــن تـــاري، ســـچو عـــاشـــق اُبـــڪـــي
٣٣. عـــاشـــق ڪُون وت هـــڪ ڏهـــاڙي دلـــبـــر، ايـــنـــويـــن فـــرمـــايـــا
تـــہ ٻـــهـــنـــدئـــين قـــوڪ ڪـــريـــنـــدائـــين غُصـــہ، اي بـــي عـــشـــق اجايـــا
عـــاشـــق حـــرف اِهـــو ئـــي سُڻ ڪـــر، رو رو حـــال وڃايـــا
بـــس تـــا بـــس آڪـــيـــا وت دلـــبـــر، جڻ مـــوت اُنـــهـــين تـــي آيـــا
وچ مـــيـــدان مـــحـــبـــت والـــي، رڪـــيـــا ســـچو قـــدم ســـوايـــا

۳۴. وَه وَه سُونهين چالِي، سُهڻي واه عجب چٽسالي
مُنهن تي دؤر ستاري چمڪن، زلفان نانگڻ ڪالي
ڳل تي ڏيون آلاري ڏاڍي، بشيهر دي ڏيکالي
خبر نهين ڪنهن محبوبان نون، سُرت اِها سيکالي
اِهو غمزا رمزا ڏيک ڪي هويا، سچو مست موالي
۳۵. محبوبان ديان اکيان بحري، سيکنهن سيتي اڙڪن
چنڻ نال ڪِيتُس چٽسالي، چڻ نور ستاري جهڙڪن
زلفان مارسيه وانگڻ، او ڳل دي اُتون لڙڪن
عُشاقاندي مارڻ ڪيتي، پيري پيري پڙڪن
سچو ويک خيال اُنهاندا، صدها عاشق تڙڪن
۳٦. چنڻ دِي وَه چستالي، اُنهين سُهڻي دي مُنهن سُهندي
ڪيهي ڳالهه زبانون آکان، هَئي هَئي حُسن اُنهندي
شمس قمر دي ڏيوان مشابهت، پر جوڙ نهين تنهن مُنهندي
چشم سچو اُهي نيزا بڙچيان، يا تيغ ستم دِي ڪُنهندي
۳۷. ول ول وال سوچلي چلي، چڻ ڦاهين جوڙ ڪڙايس
سحر جادُو منڊ ويک تي اُنهان، طرحين طرح پڙهايس
عشاقانديان دليان ديوانيان، حڪمان آڻ ڦسايس
سچو ڪيوين بچي او عاشق، جنهن تي فوجان حُسن چڙهايس
۳۸. جهت مارن شهباز اکين دي، برسر ماس يتيمان
ٻُکيان جيرا مشتاقان دا، قُوت تِنهان چڻ قِيمان
درد مندان دِي دل ڪيتيئي، نازان نال بي نِيمان
فوج حُسن دي دا، آءِ ڪُتي سچو دل وچ خِيمان
۳۹. چشمان يار سهڻي ديان، سُهڻيان شاهينان تي شهبازان

ڪـيـهـا مـاس يـتـيـمـانـدي آتـي، ڪـرن پـرؤن پـروازان
چوڙ تمـنـا سِردي، ڪـڙدي آتـان عـشـقـبـازان
ڪـوئـي نـہ پـونـدا غرض مـعـشـوقـان، رهـنـدي بـي نـيـازان
درد ڏاڍي ڪـنـون ڪـرن عـشـاقـان، نـال آهـان آوازان
هـر جا قـدر انـهـانـدا سـچو هـيـئـي، يـا وچ شـهـر درازان
٤٠ سِردي مـانـگ ڏنـيـسـي سـهـٽِي، سـانـگ سـهـٽـي چڻ مـاري
ڏونـهـين ڪـنـڌيـان وچون جا وهـنـدي سِـيـر بـحـردي سـاري
يـاوت عـشـاقـانـدي مـوج مـريـنـدي، رنـگ ڳاڙهـي بـن بـاري
يـا وت خون آمـيـز ڪـجا ڪـج سـيـف سُرخ سُونـهـاري
يـا وت قـوس قـزح آسـمـانـي يـا وت بـجلـي دِي چمـڪـاري
يـا وَت تـيـر ڪـمـان دي وچون، ڪـرن سـيـا سـتـڪـاري
يـا وت دام دلـين دا هـويـا يـا وت هـلال نـظـاري
يـا وت راه قـتـل دي سـچو جِت رت مـشـتـاقـان هـاري
٤١. مـزگـان تـيـر ڪـمـانـان اَبـرو، خونـي ڪـتـڪ اڪـين دا
ڳجهـا زور سـپـاه سـهـٽـي دا، هـيـئـن لڪـان وچ لڪـيـنـدا
چشـمـان چوٽ چلاون، جُون جُره ڪـرن شـڪـار پـڪـيـنـدا
مـارڪـانـوَن سـيـئـي مـاس يـتـيـمـان، ڪـڏهـان نـہ خوف رڪـيـنـدا
سـچو مـوت تـہ اور شـهـبـازان وت مـوت بـي اور مـڪـيـنـدا
٤٢. مُنهـن مهـتاب سهـٽي دا سهـٽـا، جنهـن تي جهلـڪـن سؤ ستاري
چنـڻ دِي وت چٽـسـالـي، رنـگ لاءِ ڪـڙي رخسـاري
سُرخ پـيـشـانـي ٽـبـڪـي ٽـبـڪـي، صـورت جوڙ سـيـنـگـاري
راتـو ڏيـنـهـن هـمـيـشـه هـويـا، سـچو وچ نـظـاري
٤٣. سـهـٽـي دي مُنهـن سـهـٽـيـان جُڙديـان، ڪـجا ڪـج مـحـرابـيـان

مسجد هئي يا ڪعبه، قبل ڏيوَن عشق عذابيان
ڏنگيان ونِگيان وهَ وهَ هوندي، يا مصحف ديان اعرابيان
يا تا شهر حُسن دي اُتي، سچو ڪر دي نينهن نوابيان
۴۴. ٻڌ ٻانهان ڏونهين عاشق ديان، وت سهٽيان آنِ ڪڙايا
هَسدي ڪلدي آڪن، اينوين توڪيون آپ اڙايا
خبردار رهين جو توتي، لشڪر حُسن چڙهايا
سچو يار نماڻي ڪُون، وت سبق سوز پڙهايا
۴۵. عاشق ديان ڏونهين ٻَڌ ٻانهان، وت سهٽان يار هَسيندا
خُوب هوي اِها ڪار تُساڪُون، آڪ ڪي ڏک ڏسيندا
پچي ٻانهن لَڏا ڪراهڻ، غمزا لاءِ ڪي ويندا
اسان تساڏا تون هين اساڏا، ٻهون دلاسا ڏيندا
هوءِ هوءِ ساه اساڏا، سچو نيٽان نال ٻِي نيندا
۴۶. سهٽي نال نهين حُج ڪائِي، جو اسان غريب نماڻي
او نال غُرور غَماز سيتي، ڪوئي قدر نه ساڏا ڄاڻي
ٻانهان ٻَڌ ٻِلهيندا اڳون، سانون حڪما آڻي
آپ تِيوَن خوش ڳالهه اِنهين، جي سچو ڪُون ڀي ڀاڻي
۴۷. حُج نهين ڪوئي نال ياراندي، ڪيجي ڪيون نه غلامي
جو ويڪڻ وچ مطالب ميڏا، سِر سِر رهڻ سلامي
دل ڪُون آڻ تفرقه گهتيسي، مڳ رقيب ملامي
پر چاه وچون سِر چاتي سچو، برهين دي بدنامي
۴۹. عاشق ڪُون سَڏ يار سهٽان، وت حال پڇيندا ڪڙڪي
هڪ زلف زنجير ظالمدا هووي، ٻيا ڪتڪ اکين دا ڪڙڪي
بازوانگڻ سرماس يتيمان، ڏون ڏون ڏيندي ڀڙڪي

ويــک تجمــل دلــبــر دا وت، شـــاه گـــداءِ ڀـــي تـــڙکـــي
يـــار ســچو اِهـــا سُڌ تِنـهــان، جوئـــي نـــال اُنــهـــانـدي اڙکـــي
٥٠. بــانــکـــي نـيڻ ســهــٽـي دي غالـب، مــار ويــنـدي مــشــتــاقــان
دلـــيـــان لُٽ نـــيـــوَن هــکـــواري کـــردي کـــم قـــزاقـــان
ٻـــانـــهـــان ٻَڌ کـــڙوتـــي اڳون، صِفـــان صِف عـــشـــاقـــان
عـــشـــق والـــيـــان ديـــان هـــر دم ســـچو، وج چمـــيـــجن خاکـــان
٥١. بـــانـــکـــي نـــين ســـپـــاهـــي وڙهـــدي، زورا زور نـــه ٽَلـــدي
مـــارڻ ٻـــاجهـــه ڀـــي مـــشـــتـــاقـــان دي، ڀـــچـي مُول نـــه وَلـــدي
خوش هـــوون خونـــريـــزي، ســـهـــٽـيـــان چال ســـتـــم دي چلـــدي
نـــور ڀـــريـــان ڏونـــهـــين شـــمـــعـــان وانـــگـــڻ، لـــعـل يـــاقـــوتـــي ٻَلـــدي
عـــاشـــق يـــار ســـچو چڻ کـــڙدي، روءِ بـــروءِ اجلـــدي
٥٢. پـهـلـون حُـسـن دي هـر کـاري چڙهـدي، بـانـکـي نـين سـپـاهـي
شـــهـــر دلـــين دالُٽ نـــيـــوَن، مـــئـــين ڏيـــنـــدا آپ گـــواهـــي
عـــشـــاقـــان دي سِرتـــي آوي، فـــوج ڀِچون بـــادشـــاهـــي
يـــار نمـــاڻـــي ســـچو دا تـــون، پـــردا رک الاهـــي
٥٣. شـــهـــر حُـــســـن دي وچون چڙهـــدي، ڏونـــهـــين نـــين نـــوابـــان
کـــاهـــه يَون تـــرســـيـــنـــديـــان نِـــسـي، شـــوقـــيـــان ســـرشـــتـــابـــان
قـــهـــر کـــمـــيـــنـــدي عـــشـــاقـــان نـــون، ڏيـــوَن لـــک عـــذابـــان
ســـچو ويـــک حـــيـــران رهـــيـــا، اُٿ مُک والـــي مـــهـــتـــابـــان
٥٤. شـيـر اکـين شـهـه زور سـهـٽـي ديـان، ٻڙڇيـان يـا تـلـواريـان
حـــاکـــم ســـخت حـــکـــومـــت والـــيـــان، جي ســـائـــين آپ سَنـــواريـــان
مـــارن مُلـــک دلـــيـــنـــدا يـــارو، قـــابـــض هُئـــن قـــراريـــان
کـتـلـيـان مـئـين بـادشـاهـيـان ڏتـيـان، جي سچو اُنـهـان اُڏاريـان

٥٥. شير اڪين شهه زور سهڻي ديان، هر جاءِ حڪم هليندييان
سُڌ انهان نون آپي ڏيسن، سِر جنهان جي آئنديان
غمزا رمزا نال عشاقان، لحظي لحظي لائنديان
زيرا ماس تي ڪر ڪر پيرا، مشتاقان دي کائنديان
تہ بي سچو ذرا هڪ اکڙدا نِسي دل ميڏي ڪُون پائنديان
٥٦. نين نواب ڪعبي وچ ڪڙدي، عالي تاب انهان دا
لازم هئي لؤن واليان نون، جو ڪرن طواف تنهان دا
قدر چاڻن اهي نال تِنهاندي، پئسين ڪم جنهان دا
سچو قبلہ صحي نہ ڪردي، ڪيڏي رُخ ڪِنهان دا
٥٧. سهڻي ديان شهه زور اڪين جو، ڪنهندي غرض نہ رکيندي
رمز انهاندي راز والي، ڪوئي لَڪان وچ لڪيندي
سچو دلبر دي ني هزاران وچون، عاشق ڪوئي اکيندي
٥٨. سهڻي ديان شهباز اکين هِن، يا وت ظالم زُري
مزگان ڏيوَن تعزير عُشاقان، ڍِين والي چڻ ڌري
قدر انهاندي تنهنڪون پوسي، جنهان پيتي تازي طَري
او مست موالي اتان رهندي، جانِ سَتن سِر جُرعي
خبر جنهان نون اِها نهين، سچو حال تنهاندي بُري
٥٩. زوراور ظالم ديان اکيان، باز باشي يا بحريان
ڪجليان قاتل عُشاقان ڪُون، قتل ڪريندييان قهريان
دردمنداندي مارڻ پاجهون، ڪت نِسي اهي تهريان
بي پرواه پاتشاهيان اتي، سچو نال غريبان گهريان
٦٠. بادشاهان تي فَلڪ نہ رکن، ڏاڍا حڪم اکيندا
مِلڪ هُئي وه مشتاقان دي، سارا مال سڪيندا

اي رُخ بي شهبازان ٻڌاناهين ڪم مڪيندا
٦١. ذوالفقار ظالم ديان اکيان، خون ڪريندي خوني
نال عُشاقان آڻ لاون او، غمزا گونا گوني
ديوانيان وَه ديوانا نون، ڏيون جوش جُنوني
فوج دُراني، ايراني يا رُومي يا ارغوني
نهين صفت وچ يار سچو، اهي آئنديان هِن بيچوني
٦٢. چشمان شاهي فوج مريندي، سيکهين تي سِکي
نرگس نيڻان دي وه يارو، ويک جهلک تئي جهکي
آهو بي حيران رهيا، تِئي مُلڪان ملڪ ڦِکي
لالان گل گلاب بي چهم چهم تيان، تکي تکي
سؤ مشتاق سهڻي دي سچو، مئين نهين تا هِکي
٦٣. پيچان پيچ ظالم ديان زلفان، چڙ سيم بشيهر خم خم
چوڙ گهتن جڌهان مونديان اُتي، جنگ ڪريندي جَهم جَهم
مارن ڏنگ نِسنگ بلائين، درد مندان ڪُون دم دم
چشمان قتل ڪريندي عاشق، بي پِنبڻيان دي رمجهم
سچو سؤ سڪندر جيهي ڪرڙدي، پڌ پانهان شه جم جم
٦٤. زلفان وچ مُقيد تِيون، آپ آپي پتشاهان
گهول گهتن هِند سنڌ اُنهان تؤن، پيا سارا مُلڪ سپاهان
لڪان وچون ني راهم اِهندي، پئي ڪَل ڪِناهان
سچو رُخ ڦيريا جنهان ٻالهم اِنهين ڪنون، اهي گَتي وچ گناهان
٦٥. ول ول چلي چلي، زلفان يار سهڻي ديان ڪُنديان
ويڪڙ نال مريندديان، ڏورؤن هو هو اکيان ڪُنديان
سچو شرط ڪماندار ڪُنهنديان، وه وه پروان ڪُنديان

٦٦. دل ساڌي ڪُون لڳ رهيان، وه واه برهہ ديان ڪُنديان
سبز، سُرخ تي سياه بگي، تي نقش نہ پائن ڪُنديان
ظالم چشم سهڻي دي ڪنون، ترس رکن چؤ ڪُنديان
سچو عشاقان ڪون هرگز، نهين چپڻ وچ ڪُنديان
٦٧. ڪرن شهادت مشتاقان ڪون، چشمانديان شمشيريان
سِرتي دردمندان دي يارو، واه وهيان سِر سيريان
لاف گزاف واليان ديان سچو، تِنهان تا فوجان ڦيريان
٦٨. مشتاقان ڪُون يار سهڻي ديان چَڪن ڪريندبان چِمان
ويک عشاقان وقت أنهين بِي، سِردي چاون طمعان
حُسن دي تا هاڪ پئي وت، ڪيا أيا ڪيا لَمان
سچو يار ڪون راتو ڏينهان غمزا لايا غمان
٦٩. چشمان هونديان يار ديان، وه واه برهہ دي باشي
اپڻي قدرت نال بڻايان، خوبي خالق خاشي
لعل ياقوت بي هيري لڳن، روءِ سهڻي دي راشي
موتياندي لَڙهہ مُک ٿُون جهلڪي، سچو چڻ لڳ مُصحف دي هاشي
٧٠. يار ساڏا هر صُورت دي وچ، نال سَيان رَل ويندي
ڪِنهاندي نال هميشه هوندا ڪِنهان ڪنون چل ويندي
پَلتي مار ڪِنهان نال ٻهندي، ڏيک ڪِنهان ول ويندي
عاشق جُهر يُر وجن أتان، جيوين برف پارا ڳل ويندي
سج دا تاءُ تڪيرا سچو، ڪوئي لڪان وچون جَهل ويندي
٧١. تخت گاه زنگي تي رُومِي دا، وچ اکين دي هوندي
جوش ڏيوَن وت جوش واليان نون، سي راتو ڏينهان روندي
أهو عُمر سيا حيران رَهي، ڪڏهان سچو سُک نا سوندي

٧٢. رنگي رُومي دا صُلح پئي تا ڏيک ڏونهين رل ٻيٺي
وچي بحر حقيقت والي، ويک سُونهن رَل ٻيٺي
سچو يار اُنهان هان وانگڻ، مئين توهين رَل ٻيٺي
٧٣. مزگان تير باراني كردي، ابرو كش كماني
هک مُهڙي چڙڪا ء ڏيندي، جي جهلي ويک جواني
تاب تکي پُرتاب تِنهاندا، جوين جوڙ نشاني
نال سهٹي پتشاهي هوندي، سچو سوَ ساماني
٧٤. شير شهر دي غالب هوندي اُتي شير جهنگل دي
كوئي نہ پچسين شهر والي كنون، جو آيا وچ چنگل دي
جهنگ والا مُڙ ويندي اي تاكڙدي كاڻ قتل دي
مارڻ ٻاجهون مشتاقان دي، سچو ذرا مُول نہ ٽَلدي
٧٥. عالم كُون تا، شير جهنگل دا ماري يا وت كاوي
مئيكون شير شهر دي كاذا، تنهن ٿون كوئي بچ آوي
ويکڻ نال مريندا چنگل، اُهو درد دِليان كُون لاوي
صيادان دي تنهن نال مُرچي، يَکجا آڻ ٻچاوي
شير شكاريان گذ گذريندي سچو كوُن وَلاوي
٧٦. يار سهٹا وَتِ سِر عُشاقان، ڏاڍا سِتم سَهيندي
زلفان دام دلين ديان هونديان، جنهن وچ جوڙ ڦهيندي
تنهن كنون پچي تيغ اکين دِي، نال ٻي ويک کُهيندي
سِگهڙي سگهڙي مشتاقان تي، سچو سيف وَهيندي
٧٧. ميندي لاءِ متان كُون، آندا سُهٹا ٻانهن لَڏاءِ كي
اسان چاتا وَتِ مشتاقان كُون، آئي آپ کُهاءِ كي
خون اُنهاندي وچون ڏونهين، دستان سُرخ ٻڙاءِ كي

سيڪو آءُ ڏيڪالڻ لڳي، سچو هَس آلاءِ ڪي
٧٨. اکين ڪُنديان ابرو ڪُنديان، وَه وَه وال بي ڪُنديِ
ڪڏهان ڪڏهان چڙڪاء چڙيندي، مارسيه اُتون مُنديِ
ويکڻ نال عشاقان ڳلدي، نہ چاڙهن ماس دي سُنديِ
دَرِ معشوقان سؤ مشتاقان، سچو لاءِ ڪڙوتن ڏنديِ
٧٩. اکيان باز عُقاب سهڻي ديان، ڪرن پرون پرواز وڏي
اِگون اُنهاندي مشتاقان دا، هوندي سؤ نياز وڏي
بانهان بَدّ تي ڳل وچ ڳاري، ڪردي ڪڙ ايلاز وڏي
تابي معشوقاندي هوسِن، سچو غمزي ناز وڏي
٨٠. سرخ لبان آهو لعل رماني، يا ياقوت يَمانِي
موتي مُک اِگون شرمندي، هيري تئي حيراني
جهلڪ جهلڪ رخسار سهڻي دي، پرتو نور پيشاني
سچو ويک تجلي تنهندا، هوئي دل ديواني
٨١. موتي موه مُرصع مُنهن تي، نهين سو چِٹ دي نُڪتي
صورت نال ستاري چمڪن، رنگ ڪريندي رُختي
واه حُسن دي نور تجلي، سچو لعل ياقوتان مُک تي
٨٢. قطره قطره آب عرق دي، يار سهڻي مُنهن سُونهن
سي جڻ دُر يگاني ڪڙدي، لک عشاقان لوهن
ويک اُهي پاتشاه گدا ٿئي، سچو مير اميران مُونهن
٨٣. اسان مسافر تڳ نہ سُهٹان، جو عاشق هُون هڪ دم دي
هڪ ٻي پڇون ڏيوَن اسان نون، نؤ نؤ غمزي غم دي
ڪيڪر مئيڪون ول ول آکين، تاتون نهين اساڏي ڪم دي
يار سهڻي دي سچو هوندي، ايڏي ڪم سِتم دي

٨٤. رنگ ڪڙا رخسار اُتي، وہ باري باغ بنايا
يا وت باغ بهشتي هويا، جنهن عجب تماشا لايا
حبشي هڪ رکوالي ڪِيتي، چوڪيدار ڪڙايا
دَر تي محڪم ڪڙا رهي، ڪوئي آوي ڪو نہ اجايا
سج چنڊ ستاري چمڪن، سچو ويک حيرت وچ آيا
٨٥. نال سهڻي سر بازي لاوڻ ڪار هيئي جُهت گهتدِي
فرصت هڪ نہ رکدا ڪائي، ڳالهہ چلي چٽ پتدِي
سرماري پاجهہ تَلدا ناهين پلڪ رکي پَٽ سَتدِي
ٿيوي صلاح سچو تنهن پڇون، دوستاندي لت پَتدِي
٨٦. وہَ وہَ باغ حُسن دا ڏٺم، تنهن وچ ڪيئي گلڪاري
عشق پيچ تي سَمن صنوبر، ويک ڪِيتي لک زاري
چمچہ چوٽ لڳي وت ڏاڍي، هويا نِتُ نظاري
قتوان آپ قتاءِ ڳيا، ايها صورت ڏيک سُونهاري
تيا حيران هزار سچو، گهتي لعل لالان ڳل ڳاري
٨٧. لعل ياقوتان کُون شرماوي، نرم لباندي لالِي
سُرخي واہ سهڻي جا لائي، تنهن ماٿئي منصب عالِي
لعلان داغ رکيا دل اُتي، ويک حُسن دي چالِي
مُرڪڻ نال جو محڪم ڪِيتُس، سچو مست موالي
٨٨. چوڏس چنڊ مُنهن محبوب دا، واہ ڪشادہ پيشاني
ويکڻ نال حيران رهيا سي، رنگ سارا رحماني
جهلڪ اُنهيندي کؤن جهلي، جا هوئي نور نشاني
سچو حسن عہ حسين عہ دي، اُتون جان ڪِيتي قرباني
٨٩. اُپرئي چڙ مهتاب حُسن دي، ڪِيتي جنهن روشنائي

رُوءِ اِهــا رخشـــيـــنـــدي ڏنـــو جا بـــاري خوب بـــنـــائـــي
ســچو صــورت ســرس ســهــڻــي دي، ڪَريِ ســا چوٽــڪ لائـــي
٩٠. مُنهن محبوب دا هئي سارا مصُحف، زيرين زبرين نالي
آيـتـان عـشـق والـيـان تـنـهـن وچي، پـيـش شَدان بـرحـالـي
جزمـان نـقـطـي صـحـي سجاڻـي، ڪـو قـاري سـڀ سـنـيـالـي
بـسـمـل نـال لـڪـئـي پـئـين، سُوران پـڙهـســن وِرهـي والـي
مـســجد يـي مــحــراب اتــاهــين، ســچو چاڻ رهــي مــتــوالـي
٩١. يـار مـئـيـڏا هـئـي يـاقـوتـين، وت لـعـلـين دا وٽـجارا
ســرخي لـــعـــل لـــبـــان تـــي لايـــس، چڻ ڪُلـــيـــا گل هـــزارا
بــرگ دو پــهــري شــرمــنــدا تــيــا، ويــڪ عــجائــب سـارا
ســهــڻــا واه هــمــيــشــه هــونــدا، ســچو بــاغ بــهــارا
٩٢. ســهــڻــي گل اســاڏي ڪُون، نـــهـــين بـــاد خزانِي لـــڳدا
تـــازه بـــتـــازه ويـــڪـــڻ نـــال تـــنـــهـــيـــنـــدي، رُوح اســاڏا تـــڳدا
اَنـهي ٻـاجهون ڪـوئي سُجهي سـچو ڪُون، نـهين سو جِيوڻ جڳدا
٩٣. يـار سـهـڻـان شـل هـووي هـمـيـشـه، نـؤ نـؤ تـازه بـتـازي
روبــرو ئـــي اَنـــهـــيـــدي ٻـــهـــنـــديـــون، وچي شـــهـــر درازي
ٻـؤڳـيـا تـنـهـنـدي شـهـرون شـهـريـن، حُسـن والـي آوازي
نـال سـچو دي ڪـڌهـان نـه هـونـدي، اَهـي بـانـڪـي بـي نـيـازي
٩٤. حُسـن نـال نـيـاز نـه ڏنـم، ڪـوئـي ڪـنـهـن نـه مـڪـانـي
هــر جا نــاز غمــاز ســيــتــي، اَهـــي رکــن شــان شــهــانـــي
دلـــبـــر ســـاڏا نـــال غريـــبـــان، ڪـــردا خوش گـــذرانـــي
قــدر اَنــهــيــنــدا مـئـين هُڻ چاڻــان سـچو، يــا اپــڻــا آپــون جانــي
٩٥. ســهــڻــا يــار هــمــيــشــه، ســاڏي نـــال بــه ڪِلــدا هَســدا

هڪدم دور نہ اسان ٿون ٿِيوي، وچ اکيندي وَسدا
ٻيا کو کم نہ ڄاڻي هرگز، کِل کِل دلڙي کسدا
نينهن نباه اسان نال، سچو ڳالهہ اهائي ڏَسدا

٩٦. رکين امن وچ يار سهڻي دي، الله سا نگري ساري
تنهندي نال اسا ڏي آهي، يڪدل يا رب ياري
دوستي وچ پچين جي مئيکون، سچو رکڻ سچاري

٩٧. سهڻي دي تا باغ حُسن کُون، کوسا واءُ نہ لڳي
هُڻ دي عاشق اسان بي نِسي، عشق لاتوسي اڳي
صُورت دي وت ويکڻ نالي، تَنُ سچو دا تڳي

٩٨. سهڻي دي تا باغ حُسن کُون، لڳي نہ باد خزانِي
هووي شال هميشه تازه، جوپن جوڙ جواني
سچو دلبر ساڏا آها، سارا رنگ رباني

٩٩. ڏِنا مئين رخسار سهڻي دا، خوش خورشيدي خُوبي
اکيان قاتل ٿِيوَن قهاري، مشعل مُنهن محبوبي
عشاقان کُون کرن اسيري، عشق والي اسلوبِي
نا مخلوق چئيجي، سچو، سارا رنگ رَبُوبني

١٠٠. شمع شباهت رخ دي ڏِنم، جا شور گهتيندي شبي
نا مخلوق چاپيجي يارو، رنگ ساروئي رَبي
رُومِي نا ايراني چلتا رکدا عظم او عربي
ڏونهين جهانين وچ سچو دا، مشکل حَل مُربِي

١٠١. سهڻي دا رُخ، شمع کنون هي روشن نور شباهت
ويکڻ نال آوي تنهن ويلي، روح ساڏي کون راحت
طرحين طرح تجلا پوندي، سيکنهن ساعت ساعت

ڪڏهان جمالت جلوه ڪريندي، ڪڏهان سو جور جلالت
شمس قمر ٻَڌ ٻانهان ڪڙدي، سچو ويک ڪي حُسن ڪمالت
١٠٢. افضل شمع ڪنون رُخ روشن، طرحين طرح تجلي
ويکڻ نال زاهد ڪنون وسرئي، تسبيح مسيت مُصلا
سروپاءِ ٻرهنه ڦردي، ڪُوءِ ٻَڪوءِ ڪَملا
ڪعبه چوڙ سهڻي ڪُون سِجدا، ڏيوي نال تسلي
ويک حُسن حيران رهيي سچو ڪيا قاضي ڪيا مُلا
١٠٣. ويک حُسن سهڻي دا، زاهد پڙهدا حَسبِي حَسبِي
دست ڪنون تنهن پلڪ زمين تي، ڇِٽس سائي تسبي
سچو سچ والا اٺ ڪڙدا، ڪول نه ٻهندا ڪَسبي
١٠۴. مِل سياليان تولي ڪرڪي، ندي ڪناري چليان
اسان سُجاتيان جي چڙهه پيان، واه حُسن ديان گهليان
غمزي نال غُرور سِتي او، چڙهيان چُٽڪيان چليان
پلڪ وچي هووي جهلڪ تنهاندي، ڪنهن نه اڱون تي جهليان
وطن اپڻي وچ ڏانوڻ ڪيتي، رؤنشي دي نال او رَليان
مارڻ ڪيتي عشاقاندي، اوهه ڪنڌي چناهه دي ڍليان
وچ درياه پوڻ دي، نال مَلنِ هڪ ٻئي ديان تليان
درد مندان ديان صِف بصفان، ڪڙيان ٻَليان ٻَليان
ويکڻ نال لقاء اُنهاندي، درد ٻريان اوهه دليان
عشق حُسن دي اڳ نه ڏنم جو، ڏونهين ڪنڌيان چڙ ٻَليان
مشتاقان نون سچو حُسن ديان، ماركي فوجان وَليان
١٠٥. سهڻي ديان آهي ظالم اکيان، شير وتن چڙ شوري
شور گهتن شهزاديان ڏونهين، ڪيفي ڪيف ڪڪوري

نينهن دي نيزي بڙچين چائن يا وت جام ڪتوري
ڪرن تاراج دليان ڪُون سچو، زورآور نال زوري
١٠٦. چشمان سهڻي ديان هِن، سُڳنان واه نوراني تُڪمان
زيرا ماس بي مشتاقان دا ڪرن پوري ڏون لُقمان
مارڪي شهر دلين دا نيوَن، حاڪم حڪمون حڪمان
سيڪُون ويک پڙهاون توبه، سچو راز پريان أهي رقمان
١٠٧. عشاقان ڪُون سهڻي دي تا لوهہ گهتن لتڪاري
أهي سي چاڻن جنهان جهلي، أنهان چشمان دي چتڪاري
باز وانگڻ وت مشتاقان تي، جَهڙپ ڏيوَن جهٽڪاري
اِنهان سيران نون سچو چاڻي، ڪوُن ڏيوي اتڪاري
١٠٨. اکيان عشق، تي ابرو عشق، تي مزگان عشق سيوئي
جادوگر دا جادو ڏاڍا، هوءِ هوءِ سڀ نون هوئي
عاشق ويک حُسن دي مُرچي، حال وچاندا روئي
تير ڪمانين بازان ڪنون، سچو بچ نہ ويندا ڪوئي
١٠٩. سهڻان يار خِرامان آيا، ناز غُرور غُماز ڪنون
لڪ ڪڙي شهباز تي شِڪري، چشماندي پرواز ڪنون
دَهشت جهل نہ سگهي بازان، چُپ ڪڙي آواز ڪنون
عشق دي آيت پڙهي عشاقان حُسن سندي بياض ڪنون
سچو ڪُون تاپئي ڳيان ايهي سُڌيان شهر دراز ڪنون
١١٠. اکيان باز عُقاب سهڻي ديان شور گهتن شهہ زوريان
مست هوون مستانيان او، ڪنهن ڏاڍي ڪيف ڪڪوريان
مُک وچ ڏون مهتاب بي روشن، يا وت نُورڪتوريان
توڙي خوني خون ڪمائينديان سچو، تہ بي سيڪنهن جاءِ سڳوريان

١١١. مزگان زُري زور محبت ديان، ابرو ڪَج ڪماني
عاشق سيني جهل ڪڙوتي، چاڻ بجاءِ نشاني
وچ ميدان محبت والي، مُڙسن نا مرداني
سِرُ دا سانگ نہ رکن سچو، لڳسي جور جوراني

١١٢. ابرو ڪج ڪمانان ڏونهين، مزگان تير وَسئيندا
عشاقان ڪُون قتل ڪريندا، ول ڪي يار هسيندا
جت مشتاقان نون مار گهتين، اُتْ روز بروز رسيندا
خَتمان ڪڙ قبر تي ڏيندا، پيتي سچو ڏک ڏَسيندا

١١٣. زُري باز سهٽي ديان اکيان، شوقي زور شڪاري
عُشاقان دي دليان وچون سچو، ڪردي ڦُوت گذاري

١١٤. زُلفان زور سياه مونديان تَون، ڪِيوُن نہ سُهٽا لمڪاون
دليان دردمندان ديان اُنهين وچ ڦِڪل نال ڦساون
ڪالي نانگ مارن ڏنگ ڏاڍي، ڪِتي ڪاڻ چِپاون
جي خُون ڪرڻ لڳ ڏارئي دلبر، چوئٽا رنگ وِڪاون
جنگ لاون مَرُ نال جوانان، سچو خوني رُوءِ ڪڙاون

١١٥. ڏونيهين ڪنديان شهر وچ گهتن، ڳل وچن اُتِ ڏونهين
تِيوي جان جُٽا حق سارا، غير نہ چاٽين اونهين
آب تيسن او خاڪ پنوڙي، آپي آپ اڳونهين
جيڏي ڪيڏي ظاهر باطن، سچو تُونهين تونهين

١١٦. حُسن واليان چليان چڙهيان، ڪُنهن نہ جهليان پليان
مشتاقان دي وراڪي تي، گهور ڪريندييان گهليان
دردمندانڊي دليان ڪيتي، چوٽڪ لاوڻ چليان
عُشاقان ڪُون اکيان ديان وَت مارڪي فوجان وَليان

دهشت جهل اسان سچوري، رنگ پريان نال رليان
١١٧. سهڻي جوڙ تي ناهہ جوڙي، وه رُخ دي ڪول ڪتابان
هڪڙي چوتي موتي هوندي، هڪڙي وچ سؤ بابان
هڪڙيان تي شد جزم نهين، وت ڏوجهان ڪُل اعرابان
منهن محبوب دا صحي صحيفہ، ڪردي دؤر نوابان
قِردي وچ روشنائي سيئي، ويڪ ڪي ڏون مهتابان
سچو سؤ هزار مشتاقان، سَٽن سِرُ شتابان
١١٨. يار سهڻا تون بخش اسان نُون، جو ڪوئي ڏوه ڪِتوسي
نانءُ سائين دي عفو ڪرين، جو تيڏي درد نِتوسي
پلؤ تُساڏا روز ازل ڪنون، دليون دُرس لِتوسي
هُڻ اپڻا چاڻ سچو ڪُون دلبر، تئيڪون پلؤ گهتيوسي
١١٩. تُسين چاڻ رهو سڀ يارو، مئين تان مُنڪر ڪنون مشاخي
شِيخي ڪيا جي بُزرگي پيري، هوئي سڀ هلاخي
عشق امانت خاص الله دِي، جا دلڪُون ڏيوي فراخي
سچو سوز گداز دي پاجهون پئي سڀ چور طباخي
١٢٠. خيال بزرگي ڏهون نہ ميرا نا منگان مخدومي
نا وت پير مشائخ تياسي، نا وت نانءُ نجومي
دعوت دي دائري نہ سڪياسي، نا وت علم رسومِي
نا وت هندي سندي شامِي نا وت زنگي رُومِي
سچو ڪِت نهين ڪوئي پيدا، هوندا وچ مخدومِي
١٢١. عشقي دي اسرار دي يارو، آگهہَ هئي سرمستان نون
زاهد عابد مُلا قاضي ڪردي ياد گذشتيان نون
اِستقبال تي ماضي ڪيا هئي، حال ڏتس دل خستيان نون

نشي عشقدي عاشق چاڻن، ڪَل ڪيهي ڪم بختيان نون
تقويٰ، زُهد تي دين ڪُفر، بَڻِ گهتين سربستيان نون
عشق هادي دا غالب هويا، سچو نيست کريندا هستيان نون
۱۲۲. عشق محبت پاجهون چاڻين، پئي سڀ راه خلافي
اسم الله دا دل وچ ڏرنان ميم من اندر ڪافي
بزرگ ڪاڻ دنيادي ڪر دي سڀ دي نال تلافي
سچو او تا ڪڏان نہ ٿيسن هرگز صوفي صافي
۱۲۳. عاشق رهين مشائخ نہ ٿِيوين، جو ڪيها ڪم تنهين وچ
طلب ڪرين تا ڳالهہ اُهيندي، مطلب هيئي جنهين وچ
سچو مُول نہ پچين غزني، جو شاه محمود مئين وچ
۱۲۴. مُريد ڪرڻ دا خيال نہ رکين، عاشق رهين نِرالا
هو ديوان مشائخ نہ ٿِيوين مست قِرين متوالا
سِلسلہ تا ٿِيوي نہ ٿيوي، سچو رکڻ سنيالا
۱۲۵. ٿيوين مست مريد نہ رکين، وا جا راهہ ديواني
آمد رفت نہ چاڻن ڪڏهان، بيخود ڪرن بياني
بي سُڌ سُڌ اُنهان نون ناهين، رهندي لامڪاني
بزرگي، مخدومي، شيخي، سڀ سچو ساماني
۱۲۶. عشق ديان باتيان سُڻو مئين آکان، ساري لوڪ سُڻائين
عشقدا ماريا ڪوئي نہ چٽي، ڳالهہ اِها چت لائين
عاشق نام جنهيندا سچو، پيرين تنهن پوائين
۱۲۷. جِسم اُهين تي آءُ جُهليان، اُهي لک سوين تلواريان
تِکي ٽُڪري تي ڳَئي اُهي بازوان تنهنديان ساريان
آيان چڙهہ عطار دي اُتي، فوجان حُسن قراريان

سِرُ ڏتا تنهن سورهيه آتان، سچو چول سِتاران
١٢٨. هي دم هُو دا بحر حقيقت هيئي، آءُ سڃاڻين
خاڪي جسم اُهين وچ ٻوڙين، هرگز عُذر نه آڻين
اندر ٻاهر ظاهر هوندا، جيڏي ڏيکين تيڏي پاڻين
سچو گم ٿيوين تون اينوين، رمز اِها ئي ڄاڻين
١٢٩. عشق لڳا تنهن پچي، رهه ڳئي ڪٿ عزيزي خويشي
آپون آپ قبول ڪريسي، سارا دم درويشي
ساري لوڪ مريسن طعني، برهه بُرا بدڪيشي
سچو يار هميشه هوسن، درد واليان دِلريشي
١٣٠. اِهين زماني دي وت بزرگ، ڇهي لطيفي آتالِن
ڪسب ڪرڻ دم بند ڪرڻ، دا نهين سو آپ سنياليِن
سچو يار سي آپ ڪُون ناحق، ڳالهه ڪوڙي وچ ڳالِن
١٣١. مجلس ڪرڻ دم نال سهٽي دي، ته ٿيوي لطيفه جاري
عالم ڏيک آوي وچ عبرت زاري تنهن ڪنون زاري
مرُ ڄاڻن لوڪ ولي الله دا هي، ڪوئي مرد بخاري
جي مئين ڪنون پُڇو ته سچو سُڃاتا، تنهن ڇاتي سِر تي خواري
١٣٢. دع نفسڪ دي وت هرگز، راه نه ڄاڻن ڪُوڙي
هستي والي ڪوٽ ٻٽا ڪي، ڪُنگري رکن مُوڙهي
مُنهن وچ مومن واه چئيجي، چت تِنهان دي چوڙي
سچو راه اِهائي اُهي لهسن، ڳالهيندي جي ڳوڙهي
١٣٣. رمز اِها دع نفسڪ والي، آپ سائين فرمائي
ته هستي چوڙ اسان ڏهون آوين، مست ٿيوين برجائي
پر ماءُ مني دا ڪوٽ اوساريئي، سمجهه نه پيڙئي ڪائي

ڪُنگري تنهن تي جوڙ ڪڙايُئي، تئون بازي عجب بنائي
ڪُنگري ڪوٽ ڏونهين ڏاهه چوڙين، تہ سچو پئوسئي سُڌ سيائي
١٣۴. جوئي تا نا پئدا هويا، سو ئي تيا وت پيدا
جوئي پيدا اصل ڪنون ها، سوئي تيا ناپيدا
پئدا سون پيدا ٿيوي، تڏهان سچ بٹيندا
پيدا دي ڪل تڏهان پئوسي، سچو جان ناپيدا ئي ويندا
١٣٥. مئين خدا خدائي اپٹي ديوچ، آءُ پيوسي
اي سڀ حُسن اساڌا هويا، جنهن وچ آءُ ڪڙيوسي
چار مڪان رهيا وچ ڪتان، ڪت مڪان ڪِتوسي
لامڪان مڪان اساڌا، سچو نام ڳيوسي
١٣٦. آپڪو آپ ڪِتوسي، هر ڪنهن صُورت وچ سيلاني
هر ڪائي صورت ساڏي آهي، تيوسي لامڪاني
ڪُفر نڪو اسلام رهيو سي، اُتي لتا راه حيراني
سچو نام هويا گم اُتان، باقي سِرُ سبحاني
١٣٧. حق وسار تي آپ ڪڙوتئين ڪنهن اِهو سبق پڙهايُئي
طالب بي سمجهيندي وچون، ڪِيون ڪر آپ ڪڙايُئي
الله وچ ٿيوين گم سچو چڻ سارا ڪم بٹايُئي
١٣٨. سمجهايا مئين طالب تيڪون، سو آءُ سٹين سچ سارا
چاڻ زمين آسمان دي وچي، لائيندا نينهن نغارا
سَٹ سچو اِهو جان جُٹا يي، مار حقاني نعرا
١٣٩. عشق جنهان نال غمزا لايا، اور ڪتاب نہ پڙهسن
وچ ڪُفر اسلام مذاهب، عاشق ڪڏهان نہ اڙسن
مار نغارا حق دا سچو، سُولي سِر آءُ چڙهسن

۱۴۰. نفس ميڏي دي اينوين شڪل، جيون ڪُتا گلر ڪالا
نِتَ نِتَ ڪاوي نِت نت ڪُوڪي، منگي نرم نِوالا
اسين رانجهو هڪ ٿيوسي ميان سچو، تيا نفس مئذيدا مُنهن ڪالا
۱۴۱. کهڙي ڪارڻ ڪانگ اڏايان، تون وَسين اساڏڙي وبڙهي
هووين هميشه يار پيارل، درد مندان دي ديري
لتي اسان تون سهٽا سائين، جهنگ سيالين دي جهيڙي
رانجهو مئين رَلمل رهيوسي، ڪؤن ڪميٽي ڪيڙي
سچو دا جهگڙا عشقين والا، قاضي سو ڪؤن نبيري
۱۴۲. اي سب سيل بحر دا هيئي، ناڪا پرنا ڪِشتي
وچ درياء وحدت والي، ست چوڙين اِها هستي
گهنين حال وسار سيائي، جا ڪا ڳالهه گذشتي
استقبال بي چوڙ ماضي ڪُون، منگ سچو سائي مستي
۱۴۴. ڪِشتي وهه درياء تي ويسي رکي اپڻين سگهه نڪائي
ڏيکڻ وچ ڏون ڪنديان ڏِکن، اي بي نِگهه اَجائي
سمجهه سچو رک فڪر اِهوئي، تا پئوسي سُڌ سيائي
۱۴۵. فڪر اهين وچ پئو ڳياسي، آهيون يا وت ناهيون
ناهيون چاڻ رهياسي ساري، آهيون تابي ناهيون
اِلاالله نال رَل پئي، اِها لاوت ڪيڏي لاهيون
فرعوني، منصوري ڏونهين سچو، حرف ڪيهي وت ڊاهيون
۱۴۶. مسجد چوڙ ڳيس ميخاني، مئي دي جام پتوسي
مئين تو ڏونهين وسر ڳيوسي، بيخود ڪيف ڪِتوسي
ڏوه ثواب ڪنون ڇُٽ پيوسي، سچو سارا ڏَنُ ڏتوسي
۱۴۷. شڪر ڪرون سؤ وار، جو دلبر نال ساڏي دل لائي

نال ميڏي رَمل رهيا ٻي حاجت رهي نہ ڪائي
هِجر وصال لڙهاءِ ڏتوسي، جائي هُئي تئي سائي
سمجهہ سچو رک فڪر اهو جو، پؤسئي سُڌ سيائي
١٤٨. تُسان مَهين تيجهي نهين دي ٻولي، ساري سمجهہ نہ چاڻان
ڪيا هوسين، وت ڪيا تِيسين، وت ڪيا ويسين نہ سُڃاڻان
نهين آهين ڪون صحي نہ ڪرئين، سچو يار نماڻان
١٤٩. ڪيوين ڪريان مئين ڪيوين آکان، جو پرلي پرپيوسي
اورلي پر وسِر ڳيوسي، تڏهان هي حرف آکيوسي
سچو پاند نہ وچ ڏنوسي، جو هاسي سو ٿيوسي
١٥٠. بيخودي وچ وحدت والي، جڏهان اچانڪ آندي
آءُ درياء حيرت دي اندر، ٽٻ ٽٻ غوطہ ڪاندي
سبحاني تي اعظم شاني، سچو اِهو حرف الاندي
١٥١. الف باب مُطالعہ ڪيجي، ٻي تي ٿي نہ سٽيجي
آوڻ الله جاوڻ هي اِهو، دائم دم ڏريجي
نال يقين تصور ديوچ، سبق سنيال پڙهيجي
ڏوجهي باب حرف ٻي سچو ڪنهندي ڪاڻ ڳٽيجي
١٥٢. الف سڃاڻ جي سالڪ ٻيئي، سي ٻي تي ڏهون نہ ويندي
شرح مُلا ول ڪافيا ڪڏهان عاشق نهين پڙهيندي
غير خيال ڏهون ڪَنڊ ڏيسن حقا حق ٻٽيندي
نعره مار اناالحق والا، سچو سُولي، پڪڙ چڙهيندي
١٥٣. نہ مئين ڪيتا ڪڙڪا تسبيح، نہ مئين زُهد عبادت
نہ مئين زور زبردا ڪِيتا، نہ مئين تقويٰ طاعت
سچو دا تيا بخت سوايا، جو ڪِيتي عشق عنايت

۱۵۴. يار آكيا وت عاشق كُون، جو نال اساڏي اڙسي
فوج حُسن دي سِر اُهيندي، چُپ چِپاتي چڙهسي
تاب نہ جهلي كنك اُهيندا، يا پچسي يا كڙسي
جڏهان لڳس تير تڏاهان، توبہ توبہ پڙهسي
دست ساڏي هِن خوني خنجر، يا بچسي يا مرسي
سچو حاضر هوت اڳاهون، هرگز نا او مُڙسي
۱۵۵. وقت كنهين پاتشاه حُسن دا چُپ چِپاتي چڙهدي
زنگي رُومِي رَل كراهڻ، نال غريبان لڙدي
صمد صمد پڙهاون سيكُون، آءُ سچو جڏهان اڙدي
۱۵٦. رُوم مُلك پاتشاهہ ۾ زنگي، ويكي سيل بحر دا
موجان موج كريندا ڏاڍا گهاءُ وت نظر دا
بينا تيراندازي كردا، ماري كانُ قهر دا
هووَنِ هميشہ قائم آتان، شل سچو شاہ شهردا
۱۵۷. كِشتي وچ بحردي ڏنم، تنهن وچ مير ملاحان
چِتيان مارن مچلي كُون، نهين كوئي غرض اُناهان
كم اُنهاندا ايهو جيها، جو مار گهتن پاتشاهان
هِند ۽ سنڌ تي فلك نہ آڻن، سچو مارن مُلك سپاهان
۱۵۸. وچ تلاءُ پاڻي دي، بيني ڏوُن شهزادي شعوري
كردي عالم نال حكومان حكم، زور آور زوري
دست كمان اُنهان دي آهي مارن تير لهوري
تِنهان كنون يچ كوئي نہ ويندا، ڏيوَن ساہ سڳوري
سچو صف بصف عُشاقان، جان جُثا سر گهوري
۱۵۹. جو كُجهہ جيون نال سُهڻي تا ول ول عشق لائيجي

نينهڙا عُمر نباهين ساري، قابو پيچ پائيجي
طعنه تهمت توڪ لوڪاندي، چشمين چُم چائِيجي
سُمهڻ جاڳڻ وچ يار سچو پئي، اي تا ڳالهه ڳائيجي
١٦٠. اي دل وچ ٻُڌاپڻ، ڪيهي مقصد خيال رکائين
ڪيا شباب جواني ساڏي، جا ڏوجهي ڳالهه آکائين
رنگ رباب دنيا دي ڪِتلي، سچو يار وڪائين
١٦١. وچ حضور هادي دي يارو، پانهان ٻَڌ ٻَهيجي
آپ ڪون چاڻ سڃاڻ ساروئي، ڪلمه ڪُفر ڪَهيجي
گم تيوين ڪنون گم تيوڻ، نا ٻي ڪنهن ناه نهيجي
رنگان ٿون لگ جاوين سچو، بيرنگ هوڪي رهيجي
١٦٢. جان جان مسجد منبرمناري نهين سي ويران ٿِيوَن
تان تان راه قلندر والا، حاصل ڪڏهان نه ڪَريوَن
ڪيا جي ٿِيوَن لطيفه جاري، اي ٻي هُنر ٻڻيوِن
ڪشف قلوب قبور ڏوهين، اپڻي سو صحاب اٺيونِ
حفظ قرآن ڪريندي سارا، ٻي لک ڪتاب پڙهيونِ
روئڻ خوف ڪنون هڪ ربدي راتو ڏينهن ڏريونِ
اي سڀ ڳالهين ايهان جيهان، ڏي ڪرڪَن سُٽيون
اِتون مقصد اُهي نه لهسن، مُونجهان وچ مَريونِ
جيئي مرد محبت والي، سولي ڪول ڪڙيونِ
عاشق اناالحق دي چوٽي، ڪلمه نال چڙهِيونِ
حق دي وچ ٿِيوَن گم سيئي، ڏون تي ڪجهه نه ڳٽيون
وحدت دي وچ درياء وچون، نهرين اَسَڪ اُڙهِيون
باقي ذات بقا دي رَهه ڳئي، سچو غير لُڙهيونِ

١٦٣. غازيان تون غم کيها يارو، جو سِردا سانگ نہ کردي
وچ ميدان محبت والي، مردان مردي مردي
نال أنهان دي ٿيوي نہ پاڙا جيئي هوون بيدردي
سچو عاشق ايوين سُڃاپن، رُوءِ جنهاندي زردي
١٦٤. دوست پُڇيندا پهون غم والي، ياران غازيان نون
نال يقين تحقق ڄاڻين، نينهن نہ هيئي نمازيان نون
سُڌ اِهين تا سِر دي ناهين، سچو مُليان قاضيان نون
١٦٥. عاشق رِند کٿي کوئي يارو، ليسين يا نہ ليسين
پُوتي پيا هوسين سوچاٽون راتيان ڏينهان رب سين
کڏهان تا آفتاب نہ لُکدا، عاشق مول نہ ڇپسين
اِهي نشانيان تنهنديان هونديان، سچو صُلح أهيندا سڀ سِين
١٦٦. سهٽيان نال مئين سهٽان هووان، بِن سهٽيان مئين کوجِهي
پاجهہ حُسن هوءِ هوءِ بِي ٿيوي، دل مسئلہ ڏي مُونجهي
سچو راه هزاران وچون اِها، راه لڌي مئين سوجهي
١٦٧. رک کي وِرد وظيفہ اِڳون، جُهڻ جُهڻ پهون کريندي
مسجد وچ مراقبہ کرکي، مکيان ويک مَريندي
سچي ڳالهہ هادي دي أتي، نا اعتبار آڻيندي
رُجعت کاڻ دُنيادي سچو، نؤ نؤ سبق پڙهيندي
١٦٨. عشق دي مُنکر اِڳون نہ هرگز، ڳالهہ عشق دِي کريئي
أهي وچ وظيفہ سُونهين هوندي، عُمر ڳئي تنهان پڙهئي
کالي مُنهن تِنهان دي هوسن، جي کوڙ اهِين وچ کڙئي
سچو صَدق أنهان تُون ٿِيوان، جي عشق وچون آءُ آڙئي
١٦٩. مسجد ديوچ کاڻ نُکر دي، ڏيوَن بانگ صلواتان

مُنهن چِپي، ڏاڙهي ڏنگي، خام پڙهن خِلواتان
عالم ليکي روزي رکدي، نِتُ کاوڻ ديان آفاتان
سچو راه نہ اِيها سچدي، بره واليان پيان باتيان
١٧٠. شيخي تي مخدومي، ڏونهين اي تا ساري نڀڳي
اِها جماعت جوڙ والي، سا ويک برهہ کنون ڀڳي
آءُ اچانک نال محبوباندي لئون جنهاندي لڳي
سچو پچي پير نہ رکدي، جو پِرت تِنهاندي تڳي
١٧١. مخدومي، مجذوبي، ڏونهين کڏهان گڏ نہ تِيسن
عشق عقل دي راه نِرالي، هک ٻئي کون نہ منيسن
هکڙي طرف الله دي دوڙن، ٻي دنيا طرف پئيسنِ
هکڙي شربت شيرين منگن، ٻئي مَئي دي پيالي پيسنِ
هکڙي عُمر منگيسن سچو، ٻئي محبت وچ مَريسنِ
١٧٢. جامہ سياه وتاء کريندي، کم ايهو وچ شيخي
ويک زبان دراز کتيني، دلق ڏکي سؤ ميخي
سچو ڳالهہ اِهين وچ چاٽين، دل تنهاندي ريخي
١٧٣. مئين تا بزرگ ٻهون ڏني، جو بازي عجب بنيندي
عشق درد دي ڳالهہ کڏاهان، نامنظور مَنيندي
عاشقان تي ره دي يَلي، حاسد هَجو آٽيندي
عاشق وچ درياء حيرت دي، سچو يار ٿپيندي
١٧٤. مَکر بازي وچ قکل گهٽيري، طرحون طرح کريندي
نوعون نوع عالم دي اڳون لاف گزاف مَريندي
اسان اينوين تي اسان اينوين، سي کوتي ماڻ ٻريندي
کوڙي کوڙ والي تا سچو بيتي ٻاتُ ڏريندي

١٧٥. خلق جماعت ميل ڪراهڻ، آپڪون پير سڏيندي
دست جَهپال، مُصلي ڪُلهي، ڪورا ڪوڙ ٻڌيندي
درد ٻنان دلبر دي، او سڀ بيجا ڪم ڪميندي
سچو دا ايهو سخن سچا ڪستوري، آپ اُڏيندي
١٧٦. ڪِتي وچ وظيفي رهه ڳئي، ڪِتي وچ نفلاتي
ڪِتي وچ زهد عبادت، ڪِتي تئي دعواتي
ڪِتي خوش ٿيوَنِ وچ گوشي، ڪِتي وچ رُجعاتي
ڪِتي خوش مَستين وچي، ڪِتي وچ ڪراماتي
ڪِتي ڪشف قبور وچي خوش، ڪِتي وچ درجاتي
سچو لڪان وچون ڪريندا ،ڪوئي عشق والي اثباتي
١٧٧. بزرگ شيخ مشائخ يارو، نا مخدوم ٿِيوسي
نا قاضي نا معلم، مُلا، نا ڪوئي پير ٻڻيوسي
بازي جوڙ نه عالم ڪيتي، رنگ رساء رکيوسي
سچو درد عشق دي ٻاجهون، ڪوئي نه هُنر سِکيوسي
١٧٨. قاضي سچ آکان مئين تئينون، چوڙ مسائل مَصلي
آءُ پيوون هڪ سرڪي مئي دي، مول نه ٿيوين مُلا
سچو جنهن حق حاصل ناهين، راهه ڪنون اهو ڀلا
١٧٩. قاضي ساڙ ڪتابان ڪُون، هُڻ مُرشد اينوين فرمايا
آپ سڃاڻ ته تون ڪِي آهين، عرف نفسه پُرجهايا
سچو راه ڪُفر دي سانون، مُرشد آپ ٻتايا
١٨٠. دلبر سانون اينوين آکيا، مئي دا پيالا پيوين
مُوتو اقَبل اَنت مُوتُوا، مُئي پچاڻون جيوين
اپڻي سِر سڃاڻ ٻاجهون، همدم مُول نه ٿيوين

اَپڻي ذات مَتاءِ جو پيتئين، تيڏا مقصد ٿيوي ڪِيوين
جيوين حلاج نغارا ماريا سچو، مار نغارا تيوين
١٨١. سچ ڪڏاهين مُول نہ ويکي، پاڪ پليتيان جائين
هر ڪنهن جاءِ اُهين دا پرتؤ، تئيڪون آک سڻائين
سچو هر ڪنهن شيءِ ديوچ، اينوين سير ڪريندا سائين
١٨٢. جان جان تون گمراه نہ ٿيوين، تان تان راهہ نہ لَهسين
ڪاوين حرام ٿيوين پليت، پاڪي نال نہ ٻَهسين
سچو سچ پلؤ نهين ايندا، جان رتي "مئين" دي رهسين
١٨٣. مُلان چوڙ ڪتابان، پيوين مَئي دِي هڪ پيالِي
پلڪ تهين وچ قاضي ٿِيوَن، مستان مست موالي
سچو سبق وسار ڪراهڻ، هووَن محبت والي
١٨٤. مئين طالب زُهد نہ تقويٰ دا، هڪ منگان محبت مستي
ڏتي هُڻ استاد ازل دي، هت طلب دي تختي
سو مستي مُول نہ ٿيوي، جان جان هووي هستي
١٨٥. ڏونهين جهان وِسرگئي، سانون پيوڻ نال شرابون
پاڪ جايان سڀ ڳول رهيس، هڻ لذم دوست خرابون
سچو حق حاصل نہ ٿيوي، ڏيکڻ نال ڪتابون
١٨٦. ڪيهي ڪعبہ ڪيهي قبلي، اِهي تا سڀ بهاني
مَين ڪِيون نيت ڪعبي آٽون، پير مئيڏا مئيخاني
سچو آپ سايان فرمايا، هووين حق مستاني
١٨٧. لا نفي دا ڪلمہ، سانون مُرشد آپ پڙهايا
هتيا ڏتس همت والا، جنهن سارا هوش گمايا
اسان بي تنهندي ڪِيتي يارو ،سِر مِهٽا چايا

سچو تي قربان تهان توِن، جِنهان جا ڪي جوش جڳايا

١٨٨. وقت نماز ديگر دي، ڏنم واه حُسن دِي چالي
پيچۇن پيچ لٽڪ پئي ڳل تي، وچ ڪيس بسيهر ڪالي
ڏوجهي ڏيک حکومت والي، نين نواب نِرالي
مزگان تير ڪمانان ابرو، مارن ڪرن نہ ٽالي
ڪائي غرض نہ رکدي ڪنهندي، مست قِرن متوالي
لعل لبان ياقوت رماني، مُهري منصب والي
سچو ڏيک أنهاندي اِگون، وچ ڪيتا هانۇ حوالي

١٨٩. روز ازل استاد اسان نون، هک سٽ پريت دي پاڙهي
سا وَتِ دِلدي تختي أتي، چاهہ ڪنون لِک چاڙهي
سچو عشق ٻِدا نہ تيوي، ڪيا جي چِٽي ڏاڙهي

١٩٠. هک ڏهاڙي مُرشد مئنون آپ اينوين فرمايا
اِهو طريقہ وحدت والا، سانون ٻهون خوش آيا
سچو ڳالهہ عشق دي سچي، ٻيا سڀ پنڌ اجايا

١٩١. دنيا دار دنيا دي پچي، طالب مُول نہ لڳين
ياد ڪرين جي مُرشد والين، او وَتِ ڳالهين اِڳين
سچو عشق الله دي ٻاجهون، تاتون مُول نہ تڳين

١٩٢. نہ مئين آدم سِر زمين تِي، نہ ميري فلک هي فلڪان
اِها امانت عاشقان والي، نهين مُيسر مَلڪان
سچو سمجهہ ويکين سِرُ سارا، اي تان جهان ڏون پلڪان

١٩٣. عشق لڳا گهر وسِر ڳيو سي، مطلب سڀ تيوسي
سُود زيان ڪنون ميان سچو، هڻ تا چِٽ پيوسي
حاصل آءِ تيوسي ساڳي، جو ڪُجهہ آءِ منگيوسي

۱۹۴. قُلزم ڪارونيار دي اندر، عاشق غوطہ ماريا
طالب تنهن تاريڪي ديوچ، ڪِيتي دم گذاريا
سچو قُلزم ڪاوا يچ پارِ تيا، جو شيشا عشق أذاريا

۱۹۵. مستي حال مقرر هووي، واه عجب مجذوبي
معلوم هئي لوَن واليان نون، سارا راز ربوَبي
ڪيا جي ڪشف قبوري هويا، ڪيا جي ڪشف قلوبي
سچو عشاقاندي ياڳي پئي ڳيا، ڏاڍا ڏک محبوبي.

مُرغ نامو

١. لوڏيندي لامون، ڏاهو ڏار چڙهيو چوي
آندو اٿم پاڻ سان، نينهن پريو نامو
توڏي ساريو سڄڻان، ڪَيمِ راتيان روانو
پڙهي پروانو، مونکي جلد جواب ڏي
٢. ڪانگل آيم اڄ، پريان سندي پار ڏنهن
ڳالهيون جي ڪيائين سڄڻان، سي رُوح ٻُڌي ڪيو رَڄ
پڪيءُ ڪيو پَڄُ، ظاهر ڪيائين زبان سان
٣. ڏاهو اڄ ڏِسو، جو ويڙهي ويڳاڻو وَتي
پُورن منجهؤن پانهنجي، تو ڏيئي حال حصو
سرتيون! سُرسُٽي ڪري، هن خيالون ڪِيَم ڪِسو
ڪو قريبن قصو، تنهن سيڪاري موڪليو
٤. ڪيون وڪاٽيون وات، اڄ ڏاهي ڏار چڙهي ڪري
سُٽڻ سان ڪي سرتئين، لڳي چُپ چُپات
آتڻ واريون آتهِين، لوتياٽيون سان لات
روئن ساري رات، هَي هَي سوڪانگو ڪيون
٥. گهٽا ڏينهن لڳاءِ، چا هون ڪانگ قريب جا
ڪي دَم آڏو دوست جي، پلي ڪري پڳاءِ
هاٿي ڪِي تا تَنُ تڳاءِ، متان جهوريُ منجهه جهڃي مران
٦. وات ڪري وائي، اڄ پڻ ڪانگ قريب جو
ڪي جو چيائين چُنهنب سان، تنهن لڄَ ڏاڍي لائي
اندر ڪي آئي، چڻ چَر چيري سندي
٧. لئي لام لَتو، ڪِي جو ڪانگ قريب جي

تنهن لاڪيٺي جي لات جو، پوي ڪونه پَتو
ڪاڪيون! ڪيئن ڪَتو، پر اَڻ سُوريتيون ڙي آهيو
٨. ڪيهي ڪَم ڪانگڙو، اڄ تو ويڙهي منجهه وتي
پسي تنهنجو حالڙو، ڪاڪيون! ڪامَ ڪَتي
تنهن جي لات لَتي، تو جِيءَ ڪي جياپو تئي
٩. اڄ لاتيون ڪانگ لَتيون، سي ڪي سٺو سرتيون!
جو ڪَهڻ سان ڪُهيون وجهي، ويڙهي منجهه وتيون
سنديون راز رَتيون، تو پڻ ڪري پڌريون
١٠. رويو رويو رَتُ، تو پڪي پارانيا ڏئي
تہ پيرين وجهاڻ گهنگهرو، سي چمڪائيندو وَتُ
توڪي تان ڏاها ڏِسُ، مُحب اڳيون پي مَتُ
ڪِيئن جو وني خط، سِگهڙو ساتيڙا ورين
١١. جو تو ڪانگ چوي، سُٺيجو سرتيون!
وڏي ويل صبوح جو، تو چڙهيو لام لوي
اَلڪي ۾ نہ اوهي، آتڻ ڪٽو اتهون
١٢. ڏاهو چڙهي ڏار تي، تو ڏئي ڏوراپا
پڌرا ڪري نہ پِرينءَ جا، اُهو نازڪ نياپا
آٽيو اوراپا، ڳالهيون ڳوري ڪي چوي
١٣. ترَ نہ هڪ توڙي، اڄ لامين لاڪيٺون لَئي
وينو آهہِ وِڱوڙجي، ڪنين ڪي ڪوڙي
ڳالهہ ڪرڻ ڪؤن ڪاڪيون! مُنهن گهٽو موڙي
پر پنهنجا توڙي، چڪيون ڏئي ڇُهنب سان
١۴. هي روئي سان رتُ، لڪيُم ڪاغذ قريب ڏي

ڏنو خُمارُ بي خَطُ، پڙهڻ ساڻ پرين کي
١٥. پينر کيئنْ پنو، هي جو نامو نينهن جو
خط خُمار ڏنو، جيکر پڙهڻ ساڻ پرين کي
١٦. پڙهندي پرزو پرينءَ جو، پَلو کيئن پنوس
جيکر خط خمار ڏنوس، جو آيس حبيبن ڏانهن
١٧. روئي زارو زار، پَنو لکيس کو پِريَن ڏي
ڏنس خَط خُمارُ، اَول ئي عبارت ۾
١٨. آٽي عبارت، اجان لکڻ لڳي پرينءَ ڏي
روندي پريون رَتُ، اوتڻ ٻئي اکيون
١٩. عبارت آٽي، اجا جوڙي لکڻ لڳئي
دِيدن دُر داٽي، اچي اوتيا اُتهين
٢٠. نينهُن منجهؤن نامي، معلوم ٿيو محبوب کي
تہ پي پانڌي پيغامي، وِرهُ وڌائڻ آئيو
٢١. آيو اوڏاهون، اڄ ساٽي سلامن سان
ماريُون ڙِي مان هَئُون، اُها ويل نہ وِسري
٢٢. نامو رات نيو، قاصد پار قريب جي
پُورن منجهہ پيو، هُتِ واچيندڙ ورق جو
٢٣. جاروُن لکيم جو، کاغذ قريبن ڏي
حقيقت جا حال جي، واچڻ وينو کو
پڙهندي پَنو سو، تنهن کي اندين اچڻ لڳيون
٢٤. عريضو آٽي، ڏنو قاصد قريبن جو
هِن ويلي هاٽي، هيءُ سِر کريان صدقو
٢٥. نامو نينديئي، قاصد وات کِري پيو

تنهن ويلي ويندي ئي، وِره وڪوڙيو نڪٽيا
٢٦. پڙهندي پنوئي، واچيندڙ وهلور ويو
لڳين لرزوئي، اڇي پيڙس اوچتو
٢٧. قاصد ايندي ئي، پيو شُڪارن ۾
نياپا ڏيندي ئي، ساڻي، ساه متي ويو
٢٨. نامو سارو نينهن، جو پڻ لکيو سڄڻان
رات برابر ڏينهن. مونکي گوندر گذري
٢٩. ڪا جا ڪتابت، لکجي آئي پرينءَ ڏنهن
سچوري ثابت، مُون هوَن واچڻ نه ٿئي
٣٠. پني ۾ پيغام، ڪي لکي مُڪا سڄڻن
سي نه سمجهن عام، جي آهن منجهه اشارتان
٣١. ڪي جو لکيائون، پني منجهه پريت جو
أهو پسي آئون، بيخود ٿيڙس سرتيون!
٣٢. ساڻي ٿي سونهون، واچيندو ورق ڪي
سو منجهه مطالع مُون هؤن، خوني خط پرين جو
٣٣. لکيون لَر لڙهان، ساجن سلامن جون
أهو پُرزو پاڻ پڙهان، پُڌايان نه پين ڪي
٣٤. مُنجان ڪيئن لکي، ڪتابت قريب ڏي
متان ساڻي واٽ سِکي، پڌائي پين ڪي
٣٥. مُون ڏنهن اچ لکي، جاني جدائي مؤن
ڪؤن ترار تکي، هُئي ڪتابت قريب جي
٣٦. لڙهان لَس لکيون، پرين پيغامن جيون
سو رقيب سِکيون، تو پُڌائي پين ڪي

٣٧. رتُ اکين رويون، تي ساتي سنيها ڏئي
نَهران نچويون، جارون جر هاري گهٽو
٣٨. نچوئيندي ننهن، تي پاٽي ڪڍي پڌرو
وجهي ساتي سُهن، تہ تون ڏيج سجدو سچٽين
٣٩. ڪي جو لکيائين، سو مُلان وچي واچيو
هڪ سِٽ پڙهيائين، ٻي سِٽ سڌڪن ۾ پيو
٤٠. ڪي جو مُحب لکيو، سو ملان واچڻ نائِيو
پرهئڙو اڳ سکيو، جنهن مطالعہ نہ ڪيو
٤١. ڪوليو ڏئي خط، آيس جو عجيب ڏنهن
روئي اکيون رتُ، ڪري مطالع مَنَ سان
٤٢. پُرزو پڙهڻ آئيو ، آتي مُلان مسيت منجهاءِ
سوزن سندو ساءُ، آيس سيڪنهن سِٽ مؤن
٤٣. هڪ سِٽ پڙهيائين، تنهن ٻي واچڻ نہ ٿئي
ائين آتائين، تہ جَر جيري نہ جهليان
٤٤. نامي مؤن نروار، تي هيءَ جَر جيري سندي
تنهن پلڪ پڙهڻ وار، تيہ سڙي ڪارو ڪنگڙو
٤٥. رقعي منجهان راز، مڙيوئي معلوم ٿيو
تنهن منجهہ نياز، طرحين طرح لِکيو
٤٦ پهرين سِٽ سماءُ، ڏنو واچيندڙ ڪي
أنهئن خط منجهاءُ، اچي جيون جيري ڪڍيون
٤٧ ڏوڙو ڏک پيوس، پني جي پڙهڻ سان
جڻ وچؤن ساهہ ويوس، هئي هئي ڪندي ڪاڪيون!
جو نامن منجهہ لکيو، سا هُئي جيري جي جر

منجهؤن سڀ شهر، واچيندڙ کو لَيي
۴۹ پنو کير پڙهي، جو پڻ مُکو سڄڻان
لکيو منجهہ لَڙهي، متان ٻڌندڙ ٻُڌي مري
۵۰ واچيو جنهن ورق، جو پڻ لکيو سڄڻان
سو چڻ تيو غرق، درد واري درياه ۾
سگهي کير پڙهي، هو جو نامو نينهن جو
سِرون سِر چڙهي، موج متو تنهن نانهہ کو
۵۲ تي خط هليو، ساتي سلامن جو
وچِئي منجهہ جهليو، وِرهہ وکوڙيو واٽ تي
۵۳ وني هليو خط، پاندي پار پرين جي
روئي روئي رت، تنهن هلندي حال وڃائيو
۵۴ لوهيڙو عشق جو، جو ساتي ساڻ نِيو
اُهو کامي پاڻ پيو، جو، هو خوني خط پرين جو
هن پانيو نامون، پر شُعلہ هُئڙو شوق جو
جِند سارو جامون، تنهن جو سڀ سڙي پيو
۵٦ پرين ڏانهن نيون، تنهن کو خط خبر جو
پڙهندي ڏس هنيون، تَنهنجو ڦڙکندي ڦاٽي پيو
۵۷ کو نامون نينهن نئين، پريان سندي پار ڏي
هَل ساڻ هِئين، ماڻ انهن کي ارمان تئي
۵۸ رهبر روانو، تيو پريان جي پار ڏي
شال پهچي پروانو، سلامت کي سڄڻان
۵۹ ادا ايندو تي، وني سُک سنيهڙا
جاءِ تئي مُون جيءُ، ڏاها جڏهن ڏساڻ تو
٦٠ کاغذ لکي کالهہ، مُکر جو محبوب ڏي

ڳالهيون سنديون حال، تينديون پڙهڻ مؤن پڌريون
٦١ آئي رات رقم، مونڏي محبوب جي
تہ دوست وارو دم، ڪڏهن تون نہ وسارئين
٦٢ لکيو موتي مُون، ڪاغذ قريبن ڏي
اتم توهين تون، بي جو ناهِم آسرو
٦٣ حبيبن ڏنهن هيئن، اديون لکجي آئيو
تہ تون مُون سان جيئن، آءٌ تيئن توسان آهيان
٦٤. نئون لکيو آيوم، پريان سندي پار ڏي
سو لنؤ پريو لايوم، وٺي حالُ هِنيانؤ سان
٦٥ جيڪر لکي موڪليان، هي خط هزارين
ماَن پڙهي منهنجا پرين، هي سگ سنيارين
شال وار نہ وساريں، اِهو اٿم آسرو
٦٦ لکي خط مُنجان، هي پريان سندي پار ڏي
منهنجيون لک حُجان، توسان اٿم تون جيئين
٦٧ پانڌي پهچائي، وَرُ، عريضو عجيب ڏي
قاصد ڪونچائي، متان سُور وجهين ساهہ کي
٦٨ چئو ڪِيمَ تکو، مونکي پاڙون پرين جي
سرتيون! سي سِکو، جيڪر لائڻ لنؤ ڙي
٦٩ ليلهائيندو آئيو، پانڌي اچ پَراءِ
وردس درد ڏراءِ، جو مَت وچائي آئيو
٧٠ اڱيئون مُحب مَني، متان ڪا منهنجي ڪرين
وَهندو وَرُ وَني، ساٿي خبر ڪيئن جي
٧١ وڃي ڏيهہ ڏنو، ڪِي تو سندو سڄڻان
چڱيءِ طرح چِئو، پانڌي ڏنئي پرين کي
٧٢ سوز پري سِت جا هُئي، سا ساٿي ڪين سِکيو

تــ مــتــان ڏئــي لَهــس لــکــيــو، جو پــڻ مُکــو ســچــٽــا
٧٣. ســـنـــدو راز رقـــعـــو، آيـــو جو عـــجـــيـــب ڏنـــهـــن
ســا سِٽ پــڙهـــنــدي ســرتــيـــون، ڳالـــهـــائـــڻ چُکـــو
عـــاشـــق جي ارواح کـــي، جڻ لــڳو تـــيـــر ٽُکـــو
مـــونـــڏي مُحـــب مُکـــو، ســـاٿـــي ســـلامـــن جو
٧٤ حـــبـــيـــبن هـــيـــکـــار، آئـــين، وري مـــوتـــئـــين
پـــاپـــيـــهـــل! پـــيـــهـــار، اچي ويـــهـــہ اکـــين تـــي
٧٥ سٽـــيـــجو ســـوئـــي، جيـــکـــو کـــانـــگ چئـــي ويـــو
ســـوهـــيـــئـــين ســـان لائـــجو، ســـرتـــيـــون! ســـيـــوئـــي
٧٦ کنـــديـــون کُنـــدن ســـان، وجهـــان پـــکـــيءَ کـــي پـــوئـــي
جانـــب ڏانـــهـــن جوئـــي، آڻـــين نـــيـــاپـــا نـــيـــنـــهـــن جا
٧٧ آءُ کـــانـــگـــل! کـــائـــين، تـــا تـــوتـــي عـــطـــر اوتـــيـــان
اچڻ پـــاجهـــون تـــانـــهـــنـــجي، آهـــيـــان اُبـــاٽـــک آئـــين
ڏاهـــا گـــهـــٽـــا ڏيـــنـــهـــڙا، مـــتـــان تـــون لائـــين
پـــيـــر آڻ پـــائـــين، تـــہ مـــنـــهـــنـــجو ســـاه سُڌيـــر تـــئـــي
٧٨ کـــانـــگـــل آيـــم کـــالـــهـــہ، وٺـــي ســـنـــيـــهـــا ســـچـــٽـــان
پـــي مـــحـــبـــت ري مـــقـــال، کـــانـــہ کـــيـــان ئـــي کـــڏهـــين
٧٩ کـــي جو کـــانـــگ ڏســـي، کـــالـــهـــہ اوڏاهـــون آئـــيـــو
پـــيـــس هـــنـــيـــانـــؤ ڦِســـي، ڳالـــهـــيـــون کـــنـــدي ســـچـــٽـــان
٧٩ مـــالـــهـــان مـــوتـــين جي، وجهـــان پـــکـــي کـــي پـــوئـــي
پـــيـــريـــن ســـونـــا گـــهـــنـــگـــهـــرو، تـــا تـــئـــي سُوالـــو ســـوئـــي
ســـيـــنـــدو ســـيـــکـــوئـــي، مَر تُنـــهـــن جو نـــہ تـــئـــي
٨٠ پـــکـــيء ســـنـــدا پَر، کـــريـــان مُرصـــع مـــوتـــئـــين
جو آٽـــيـــو عـــجـــيـــبن ڏانـــهـــن، ڏئـــي خـــوب خـــبـــر
پـــيـــنـــر ڙي مُون پـــر، شـــال ويـــنـــو کـــري وائـــيـــون

٨١ سَنيها جي سڄڻا، سي ساري ڏنائين
ائين آتائين، ته پاڻ نه آڇ وچ ۾
٨٢ ڏار چڙهي ڏاهي، ڪي جو چيو ڇُهنب سان
اُهو مُون آهي، آڏر ڙي ارواح کي
٨٣ ڏاهو ڏار چڙهي، لسين تو لاتيون ڪري
ڪو نئون سبق پڙهي، اڄ پڻ آيو اوڏنهون
٨٤ ڏاهو متي ڏار، عجب اڄ لاتيون ڪري
تو سچؤ ڏئي سنيار، پريان سندي پار جي
٨٥ ڏاهو ڏار چڙهي ڪري، ڪِي تو چُنهب ساڻ چوي
اديون! سڀ اوهي، آهيو بڏڻ واريون
٨٦ چهنب ساڻ چوي، ڪِي پيو ڪانگل ڪاڪيون
پُورن منجهه پوي، تو سُڻي ساهه سَنيهڙو
٨٧ مُحبن ڏانهن مَسين، اڄ پڻ ڪانگل آئيو
لاتيون واهه لسين، ڏاهو ڏار چڙهي ڪري
٨٨ لاتيون ڪنديئي، ڪانگو هيٺ ڪِري پيو
هَئي هَئي هنديئي، ساتي ساهه متي ويو
٨٩ ڪهيو هيئن ڪانگي، اَئون چيائين چنهب سان
سڄڻ ڪنهن سانگي، وري ايندئي اِتهين
٩٠ چهنب ساڻ چئي، ڪاجا ڪانگل ڳالهڙي
ساري آتڻ سان آنهي، ڪهڙي ڏِسُ ڪئي
پُورن منجهه پئي، سڀ ڪنهن ائت ڦتو ڪيو
٩١ ڏاهي چڙهي ڏار تي، ڪاڃا لتي لات
ڏک ڏنائين سڀ کي، وائي آڻي وات
پيون ۾ هيهات، آتڻ واريون اِتهين

٩٢ وري ڪانگ وريو پريان سندي پار ڏنهن
لامين لڳي لئوءُ، جو، تنهن ڏاڍو سُر پريو
ڪاڪيون ڪَنِ ڪريو، جو تو ڏئي سَنيهو سڄڻان

٩٣. سنيها ساري، منهنجا چوي محبوب کي
پرين تنهنجي پار جي، مُدت مون ماري
مُنج ڏهاڙي مُون مٺين، اهو ڏاهو ڏياري
مَر سگهڙ و سنپاري، ڏئي سِڪ سَنيهڙا

٩٤. سَنيهو سان سُورَ، چوي ٿو چُهنب سان
پون پاڙيچن پُور، پولي ٻُڌي تنهن جي

٩٥. ڏاهو چڙهي ڏار تي، ڪري هِيءُ مذڪُور
سنهين ۾ سُور، چوي ٿو چُهنب سان

٩٦ سٺو سنيها سرتيون! ٿو چڙهيو ڏار ڏئي
سارو ساه نئي، ٿو نازڪ نياپن سان

٩٧ ڏاهو ڏار متي چڙهيو، ڪري بره بيان
آتڻ تي احسان، ڪري ڪلامن ساڻ ٿو

٩٨ ڏاهيون سڀ ڏِسو، جو آيو ڪانگ قريب ڏنهن
وڃي جانِ جُٿو،نيو نياپن ساڻ ٿو

٩٩ وتيون ۾ ويڙهي، ٿو ڪاريون ڪانگ وهائي
رُوح نئين ريڙهي، سيڪنهن جو سرتيون

١٠٠ ريڙهيون روح نِئي، پسو سڀ جو پاڻ ڏي
سنيها جي سڄڻان، سي چڙهيون ڏار ڏئي
آتڻ ۾ افسوس ٿيو، تِنهن جي پير پئي
ڪَتي سگهي ڪانڪا، ڪؤن وهلور وِئي
ڪهڙي طرح ٿئي، وري سنباهو سرتئين

۱۰۱ وَيَس تَند ڇڄي، پَهو پَٽ ڪري پيو
سُٽي سنيها نينهن جا، پئي جهوريءِ منجهه جهڄي
انهيءِ پَٽ پِڄي، پِيس روندي ڪپڙا
۱۰۲ ويڙهي وتنديئي، ڪانگي قهر ڪمائيو
ڪاڪيون! ڪنديئي، پِيَرِ پُور پريان جو
۱۰۳ صدقي ساهه ڪريان، هِن ڪانگي توُن ڪاڪيون!
جي ڏئي سَنيها سڄڻا، سي ساني ساه ڏريان
پلي پير پريان، اَنهيءَ ويلي اوڏهين
۱۰۴ آٽي ڪانگ ڏنياس، ڪتابت قريب جي
ڪَتندي پَهو پَٽ پِيَسِ، چوهون تند چُنياس
پيچؤن پيچ تياس، روندي چولي چڪ ۾
۱۰۵ هلي ڪانگي هڪ، ڪاجا ڪَيس ڳالهڙي
تنهن مام بُڌڻ سان روندي، چولي ڪيائين چڪ
تنهن سنيهي مؤن سِڪَ، پاٿهي ڪيائين پڌري
۱۰۶ ڏاهي چڙهي ڏار، ڪا ٻولي هي ٻولي
تنهن ٻڌي روئي رت سان، چِڪ ڪئي چولِي
چڻ هِنئڙي ۾ هولي، تنهن جي هِندُن واري آئِي
۱۰۷. سڄڻ ڏانهن سَنيهه، آٽي آتڻ ۾ ڏنا
چڻ ڏنائين سين کي، جُريءِ پاجهون جيهه
ڏک پريائين ڏيهه، ماريون سومامَ سان
۱۰۸. سُٺو سَنيهه سيي، ماريون محبوبن جا
لکن منجهه لَپي، ڪا سُورائتي سُور سان
۱۰۹. آءُ ڪانگا ڪارون، توسان ڪريان ڪيتريون
جو پهچائين پيغام تو، پريان جي پارون

ڪي سچوءَ سنيارون، تو ڏاها ڏهاڙي ڏئين
١١٠. ڪارون ڪيئن نہ ڪريانس، جو تو ڏئي سَنيها سڄڻا
پُئي پَر پڪيءَ جا، ساڻ جَواهر جَڙيانس
موتين ۽ لعلن سان، پينر ڪنپ پريانس
پيرين دست ڏريانس، جو آهہ نياپا ڏيندڙ نينهن جا
١١١. پکي سوئي پَرَ، تو اَڏري پار پرين جي
خوشيءَ جي بہ خبر، مانَ ڪا وٺي اچي اوڏنهون
١١٢. چڙهيون لام لَئي، اچ تو ڪانگل قريبن جو
سَنيها جي سڄڻا، سي چُهنب ساڻ چئي
پُورن منجهہ پئي، تو ساهہ منهنجو سرتيون!
١١٣. چڙهيو لَئي لام، تو پوليون پاجهاريون ڪري
ڏئي سَنيها سڄڻا، ٿريون متي تامَ
ماريون ماري مام، جا تو ڏئي لِڪائي لوڪ کؤن
١١۴. پريان جا پيغام، تو ڏئي مڙئي مام ۾
سوين مُنجن سلام، جو ڏاهو ڏاهپ سان ڏئي
١١۵. پيو رهي چانيين، تو ڏئي سنيها سڄڻان
آيل اولانيين، تو ڳالهائي ڳجهہ ۾
١١٦. سگهو اَڏامي آءُ، تون پکيئڙا پرين جا
سپ ڪنپ ڪريان تانهنجا، ساڻ جواهر جَڙاءُ
عطر ڪتوري اوتيان، پيا ماڻڪ تو مٿاءُ
ساري سنيهاءُ، ڪي آڻي ڏيج عجيب جا
١١٧. ماريو مام مَنجهي، ڪي تو ٿريون تاريءَ تي چوي
سڄڻ ڏانهن نَجهي، ڏاهو ڏک جي آئيو
١١٨. آڻي ڪانگ ڏنوس، ڪو عريضو عجيب جو

پيـنـر! سـڀ ڀنِوس، ٻـاڙيـنـدي ڳوڙهـن سـان
١١٩ مـونـڏي ڪـالـهـہ مُڪـو، دلـبـر دلاسـن جو
سـنـدو راز رقـعـو، سـوپـڻ واچيـو وهـسـان
١٢٠. واچيـنـدي ويـاس، هـاريـون پـنـهـنـجي حـال ڪـؤن
نـامـي تـنـهـن نـيـاس، پـاڻ لـکـيـو جو سـڄـڻـان
١٢١. ڪَـانـگـا ڪـتـابـت، سـاري سـانـديج سـاهـہ سـان
اِهـا امـانـت، ٻـي ڪـنـهـن عـام نـہ آڇـئـين
١٢٢. ڪـتـوريءَ ۾ ڪـنـپ، لـويـان لاڪـيـڻـا سـيـئـي
جو ڳالـهـيـون ٻُڌي تـانـهـجون، چَـپـرؤن وَهـن چِـنـپ
تـا پـڻ اُتـي ٿَـنـپ، ويـهـيـو تـو وايـون ڪـريـن
١٢٣. اچ نـہ انـهـيءَ ڏار، لامـين لَوي ڪـانـگـڙو
جيـڪـس پِريـان پـار، ڏسـنـدي سـو ڏک ڀـريـو
١٢٤. زاغ نـہ تـيءُ زَبُون، وئـون اُڏامـي اوڏهـين
نـہ تـہ خاصو مـنـهـنـجو خُون، پـونـدو ڳچيءَ تـانـهـنـجي
١٢٥. ڪـاغذ قـريـبن ڏنـهـن، اچ مـونـڏي آيـو
سـاجن ڪـيـو سـعـيـو، اچڻ جو هـن پـار ڏي
١٢٦. لِکـو ۾ لامـين، تـو لاڪـيـڻـو لاتـيـون ڪـري
ٿَهـڪـنـدو تـامـين، ڏئـي سَنـيـهـو سـڄڻـا
١٢٧. چڙهـيـو مـتـي چانـپ، اِئـين چوي تـو جيـڏيـون!
ڪـج سِيـنـي ۾ سـانـپ، سـاري سـنـيـهـن جي
١٢٨. سـاري ڳالـهـہ سـچي، اچي ڪـانـگي ڪـئـي قـريـب جي
ريـهـي دل رچي، تـنـهـن نـازڪ نـيـا پـاڻ سـان
١٢٩. آڻـيـو ڏنـا ڪَرِ، سـاتـي يـار سَنـيـهـڙا
مـنـهـنـجي پـارؤن پـکـيـئـڙا، وڄ دوسـاٽـي دَرِ

جو سڪ آهي مون سَرِ، ميان! محبوبن جي
۱۳۰. ڏنا ڪر آٽي، سندا سڪ سَنيهڙا
هِينئڙو مون هاٽي، آهي سچو سوداءُ ۾
۱۳۱. چَڙهيو سِر چانيين، لَئي جي لاتيون ڪري
تہ سَنيها سانيين، جي تا مُڪئي سڄڻان
۱۳۲. تڪيو تي تاريءَ، لَئي جي لاتيون ڪري
ڏئي سان زاريءَ، سَني سَنيها سڄڻان
۱۳۳. پارانيا پويون، وجهي ڳوري ڳچيءَ ڪانگ جي
ڪيدي آب اکين مؤن، لاءِ نينهن نِچويون
لڙڪن سان لويون، تي هِئين لائيس هتڙا
۱۳۴. چڙهيو ڏار ڏئي، سَنيها جي سڄڻان
تُوچڻ روح رڳن مؤن، سان نياپن نِئي
جُتو جاءِ تئي، سُٺي پارانيا پرين جا
۱۳۵. سُهٽي سا صُورت، مُون پڻ ڏني پرين جي
اچي اُنهيءَ ويل ويو، هِنئڙو ۾ حيرت
سا چوڻ نہ تئي، چئي مُون، هَئي هَئي حقيقت
آءُ تا چا بيان ڪريان، آڳي جي عِبرت
ساري جسم جان ڪي، تي نيٽن ڏئي نئڙت
پوءِ جاڳڻ مون جار تيو، هاريون ۾ هجرت
تنهن حاميءَ حضرت، هر دل کي دلاسا ڏنا
۱۳۶. اج ڪانگل آيو، ماٺ ڪندي مُونجهہ مؤن
سو تان منهنجي ساه کي، سرتيون! سيبايو
هيڏي هَلايو، اج محبوب مِهر سان
۱۳۷. اج ڪانگا چَئہُ ڪيئن، سَرها ڏنئي سُپرين
حال اسان هت ههڙا، ڪي هُتِ پِي هُئا هيئن

جَهـــام ڏئـــي جهـــڙ جيـــئـــن، تِيـــئـــن تـــي اوت اڪـــين جي
١٣٨. ڏاهـــا ٿـــيءُ نـــه ڏور، ويـــهـــه مـــونـــکـــي ٿـــي ويـــجـــهـــڙو
ڪـــر ڪـــالـــهـــوڪـــي ڳالـــهـــڙي، جا هـــوئـــن رات حـــضـــور
دوســـت اڳـئـين دســـتـــور، ڪـــي تـــعـــظـــيـــمـــان تـــوکـــي ڏنـــيـــون
١٣٩. زاغ زبـــانـــون ڪـــيـــي، اهـــائـــي وائـــي
پـــريـــان ســـنـــدي پـــار جي، آهـــي تـــوکـــي واڌائـــي
پُڇي حـــقـــيـــقـــت حـــال جي، هُت ســـاجن ســـيـــائـــي
تـــه ڪِـــي عـــاشـــق خوش اســـان جو، ڪَل ڏنـــئـــين ڪـــائـــي
مُون ســـان بـــيـــحـــد ڀلائـــي، ڪـــئـــي پـــريـــن پـــاروُن تـــانـــهـــنـــجي
١٤٠. الله لـــڳ اُڏام، تـــون مـــوتـــي مـــحـــبـــوبـــن ڏي
وڃي ڏيـــج پـــريـــنءَ کـــي، اِهـــو پـــاڇيءَ جو پـــيـــغـــام
ڪِري قـــدمـــن تـــي پـــئـــي، سَو لـــک ڏيـــج ســـلام
آهـــي اوهـــان ريءُ ســـپـــريـــن، هـــت مـــڙيـــوئـــي مـــاتـــام
اچڻ جو انـــجـــام، ڪـــر ســـگـــهـــو طـــرف ســـچوءَ جي
١٤١. نـــا تـــه مـــري ويـــنـــدو هـــيءُ، الله لـــڳ اچيـــج تـــون
تـــوتـــوُن آهـــي تـــو جِيـــئـــن، جانـــي صـــدقـــي جيءُ
لاهـــه فـــراق فـــقـــيـــر کـــوُن، والـــي ويـــجـــهـــو ٿـــيءُ
تـــون پـــڻ مـــنـــهـــنـــجو جيءُ، آءٌ بـــي نـــوڪـــر تـــنـــهـــنـــجي نـــانءَ جو
١٤٢. هِي ســـيـــئـــي ســـاري، ڏيـــج سَنـــيـــهـــا کـــي ســـڄـــاڻـــان
اوهـــان پـــاجـــهـــون ســـپـــريـــن! هـــت گـــونـــدر گـــذاري
گـــهـــڙي نـــا گـــهـــاري، مـــيـــان وي مـــحـــبـــوب ري
١٤٣. پـــکـــي ســـوئـــي پَر، اچ اُڏاڻـــو اوڏهـــيـــن
رَســـيـــو وڃي اُتـــهـــين، اِهـــو پـــانـــدي ســـمـــجـــهـــه پَهـــر
آڏو عـــجـــيـــبـــن جي، ڪـــيـــائـــيـــن ســـب خبـــر
هِت عـــاشـــق کـــي ڀـــي اوهـــان بـــنـــان، هِيـــنـــئـــڙي مـــنـــجـــهـــه حـــشـــر

تــو اوتــي اکــڙيــن مــؤن، بـــارانـــي بـــحـــر
هــاٽــي ڏي دلاسـو دلـبـر، مـتـان عـاشـق هُت مـري وڃي
١٤٤. ڏار چڙهـــيـــو ڏاهـــو، تـــيـــو ڏيم دلاســا دل کـــي
تـــ صُبــح ســانــبــاهـــو، آهــي اڄڻ جو بـــ عــجــيــب جو
١٤٥. پـکـيـئـڙا پـويـانءِ، لـڙهـان مـوتـين سـنـديـون
آءُ اُڏامـــــي اوڏڙو، تـــــا سَڄر پَر جي ســــويـــــانءِ
ســـيِ کـــنـــيِ کـــتـــوريءَ ۾، لاکـــيــٽـــان لـــويـــانءَ
پـــوءِ ســارو سَهـــويـــانءِ، هـــک هـــک کـــري هـــتـــن ســـان

وَحدتَ نامو

اول ساراهہ کر سبحان جي، موليٰ جو ملکن
مڙيائي محظوظ کيا، ڏسو ڏيهہ ڏٽين
کي کامل کُرسيءَ تي چڙهي، وهَ وهَ وعظ کن
کي کاتب ڪتابن جا، سوين سبق ڏين
کي مسئلا مسائل کيون، ناميان نبيرن
کي پڙهيا پاڻ پروجهہ سان، پڙهيون پڙهائن
کي وردن وظيفن ۾، شاغل روز رهن
ڏسيون وائسيون ورق کي، وريون ورائن
سکَ سچيءَ کؤن کو نکو، سبق سُور سکن
اکَر لِکن نہ دل تي، تا کاغذَ کارا کن
مَسُ کاريءَ جان مَنَ کي، تا کاري کارو کَن
مُدعا جنهن ئي ڳالهہ ۾، تنهن ويجهو کِين وَڃَن
جو فرمودو واحدَ جو، تاڏي کَنُ نہ کَن
"وفي انفسکم افلا تبصرون"، هِن ويسهَ نہ وسَهن
ٻين معنائن ۾، کاهَت کَيون کَهن
اِهو فِکر فائدو نہ کري، توڙؤن کي تن

فڪر ڪن نہ فنا جو، تا بقا ڪي نہ پڄن
هي اُتي حيران ٿيا، اوڳا ۾ اڪَرن
معنيٰ تن جي طرح سان، هڪڙي ٻي چوَن
پڙهيو سمجهيون علم تي عمل نہ آڻن
"مَن تعلم العلم للمناظره و المکابره" اهي منافق مرن
هيڏن منيءَ جي پسي، تا پاڻ ئي لڪائن
آهي آفتاب اَبر ۾، پرَ لائق ڪين لهن
منجهايو ماڻهن کي، ماضين مذهبن
محڪم ماڻهن کي ڪيو، تن جي زنجيرن
هُون حديثن ڪينڪي، نہ ۾ آيتن
مڃن تن کي ڪين، ٿيو ملا تا مڃن
سي سوڳها سيئي ڪيا، نامراد نيرن
اڪيا اڪين وڏڙا، توڙؤن ئي ڏس تن
برهہ جي ٻئبان ڪؤن، پاسي اوءِ پوَن
هي پسڻ ڪؤن پري ٿيا ڪين پساء پسن
محبت جي مهراڻ مؤن، جي مُلا چاش چکن
تہ ڪنز قدوري ڪافيا، لهرڻ ۾ لوڙهن
ڪن سلام صرف کي، هوند نحو نہ نهارن
پرک لاءِ تنهن ڳالهہ جي، باس نٿا باسن
اُهي رهيا اتهين، منٽي ڪين چڙهن
ڪيئي آهن قال ۾، باتيون بس نہ ڪن،
ڪي وڃي رسيا حال کي، ڪي بينا پاڏائن
ڪي دنيا جي طلب ۾، هنيا حرص هڃن
"طالب الدنيا مؤنث" محبت ناهي تن
ڪي ڪوڏيا عقبيٰ جا ٿيا، هنيا لئہ حورن

”طالب العقبيٰ مخنث“، مڙس نہ سي چئجن
عاشق جي الله جا، سي سائين سيبائن
”لا موجود الا الله“، حاضر ڪيون وتن
”طالب المولٰي مذڪر“، هن رسايا رمزن
پئي جهان ڦٽا ڪيو، ٽئا ٽئي جهان وڃن
اصلؤن ئي اختيار ڪيو، فقر فقيرن
”الفقر خزينة من خزائن الله، بعضن کي بخشن
”الفقر لا يحتاج الي الله“، ٻيون ڏنائون ٻن
”الفقر فخري و الفقر مني“، ائين اُتو عجيبن
وتن ويڳاڻا ورهہ ۾ نيڻين ننڊ نہ ڪن
راتو ڏينهان روح ۾، چپ نہ ڪو چورن
”من عرف ربه، ڪل لسانه“ ٻڌي زبان اُنهن
نشي تن کي ”نانهہ“ ڪيو، مورئون ”مان“ نہ چون
”قل ڪل من عند الله“ اِهو ڪيائون ڪن
”والقدر خيره، و شره من الله تعاليٰ“، سڀ اوڏاهون چاڻن
موليٰ جي محبت ۾، ڪيا ٿيا وتن
سڏڪا سيئي سوز جا، پنهنءَ رات پرن
آديسي ارمان ۾، گهوماتيا گهمن
ڪين رئڻ ڪؤن ان جيون، اڪيون اوڪارن
”هرآن سري ڪه بامحبوب دارند، خبر نبود ڪراما ڪاتبين را“ سر اهو سانين
هيهات هيهات، اها عادت اداسن
پنهنجيءَ ٻَر ۾ پاڻ کي، تا پرتئون پچائن
نهائينءَ ڪؤن نينهڙو، سکيو ساميڙن
مچ مچايو من ۾، ٻاڦ نہ ٻهر وڃهن
عاشق متؤن آگ جي، اولارا ڏين

طالب جي ئي حق جا، طلب نہ پئي ڇڏن
عينان سندين اوجاريون، اڄن اوجاڳن
انئي پَهَر عجيب کي، ڪنڌ اونڌي اورن
ڪا ساعت هڏ نہ سنرا، اُنهين ري آهن
ظاهر سي ئي زبان سان، پيو تا ڪين ڪهن
مامن سان ماٺهن کي، سالڪ سمجهائن
صم بکم سڪوت ۾، اڳيون پئي عامن
”عينها باڪيه و قلوبها ذاڪر“، اهو ذڪر چون
آئي آڏو عام جي، اڳهين ڪانہ ڪهن
”اِن اوليائي تحت قبائي“، لائق لعل لڪن
”اَلصبر مفتاح الفرح“، صبر صابرن
بعضي موحد وحدتي، اهڙا ٻي آهن
مست ڪئين منصور جان، سوريءَ سِرُ ستن
محبت ۾ مخمور ٿيا، ڪامل ڪوڏ ڪسن
ڪرڪن ڪنجهن ڪينڪي، چڻ پار وهانءَ وڃن
رت منجهاروُن پانهنجي، وضو وير ڪرن
اِيءَ نماز عشق جي، تهوُن پوءِ پڙهن
جي محبت و ڏا مامري، سي ڪيئن مڙس مُڙن
سوريءَ اُتي صابري، ڪيون ڇيج چڙهن
تختون تريءَ تي رکيون، صادق سِرُ ڏين
ڪن سِرُ صدقي دوست توُن، پيا پهہ ڪين پُڄن
نِينهن نهوڙيا نڪٽيان، جنهن پر ڪاپڙين
هٽي درد دهيون ڪيا، سندي سپيرين
ڪڏهن اڃا ڪپڙا، ڊار نہ ڪنهن ڊڪن
منهن ميرا مٿي ٿيرا، اهڙيون طرحان تن
ڪائي تن جي ڪا نڪا، جُڙي ليڙ لڳن

مٿين پيرين برهنہ، ايڏا سور سَهَن
پرٿيو پروانن جان، ڪاهيو تت پَون
پَنيڙ باھہ عشق جي، سپورن سَڙَن
ڪامي لهسي لُوسجي، لائق لعل ٿين
آوڙي عام نہ اُن ڪي، جي سينڌائي سڄڻن
اچو پون آڙاهہ ۾، سر جو سانگ نہ ڪن
ڏِجو ڪنهن جس جهوپڙا، آڏا ڪين اَڏن
اوڏنهن وٿ متان پوي، گهنگهر اِي گهارن
ري پريان تن ڪين ٻيون، ڳالهيون ڪَس لڳن
ڏاڍيا ڦٽ فراق جا، تن جي چت چاڪن
ورهہ وڏي واڍوڙ ڪيا، رويو رت رئن
"موتوا قبل ان تموتوا"، ائين من مارن
اُهي مرڻ کون اڳي مُئا، "مان" ڪي ڪين مڃن
دشمن دوست هڪ ڪيون، گودڙيا گڏجن
ان جي اکين آگم سٽيا، ٻوندان ٻس نہ ڪن
سر ڏيو سنوپرا، وٽي ورهہ وٽن
"ترڪ الدنيا سنه طلب المولیٰ فرض" هو دل ڌرن
سويون چڏيون سکڙا، گوندر گدارن
جوڳي جانب ڪاڻ ٿيا، مثل مستانن
اَبتر ڪيائون پاڻ کي، پسڻ لئہ پرين
هاۓ وڃايو حالڙو، ويتر ويچارن
"هو مشتاق علي لقاۓ الله"، ائين محفوظ رهن
ڪي فنا فراق ڪيا، ڪي مليا محبوبن
آهہ لقاۓ لطيف جو، عيدون عاشقن
محبت جي مڪان ڪؤن، لاهوتي لنگهن
واديۓ ۾ وحدت جي، دانهہ ٻير ڌرن

”تون-مان“ وچي وڃ مؤن، تہ ڪي پاڻ پسن
شڪ يقين اُتي ويو، برابر چون
هادي مريد هڪ ٿيو، تفاوت نہ ڪن
عابد ۽ معبود سو، هڪ نگاهہ پسن
پاڻ پڙهي پاڻ ٻهي، پاڻ ئي سجدو ڪن
”پاڻ“ مڙيوئي ”پاڻ“ ٿيو، نوڙي نوڙت ڪن
پاڻ اُتي، پاڻ ويهي، پاڻ رموز رکن
پُرجهہ مڙيوئي ”پاڻ“ ٿيو، غير نہ پسائن
ڪافر مومن هڪ ٿيو، پلا تا پائن
سو ئي فلڪ سوئي ملڪ، سو ئي آدمن
سوئي احمد سو ئي علي، سوئي هڪ سمجهن
نانوَ ڪنن اکين جا، وچون ئي وڃن
بازيون بازيگر ڏسي، اِنهيءَ پت پلن
تا اکيون، ڪن، زبان سي، ٻوليون ٿيون ٻولن
اسين آهيون آدمي، بيحد مومن بشرن
ناتہ مڙيوئي پاڻ ٿيو، سميع بصير ڏسن
عين عليم ڪليم ٿيو، ٻيا سڀ شڪ پچن
اصل الله مؤن آدمي، ثابت صورتن
مورت صورت هڪ ٿئي، ڏسج دل نيٽن
سوئي ڏسڻ وارو، سو منظور مجن
خالي ڪانہ جاءِ تي، بنا محبوبن
سيڪنهن هنڌين سپرين، چا جي جاءِ خسن
ڪاٿئين پنرٽيون پٽ جون، ڪاٿئين دلقا ڪن
ڪاٿئين جاما زرجا، ڪاٿئين، پشمينا پهرن
ڪاٿئين سناسن ۾، ڪاٿئين منجهہ مُلن
ڪاٿئين معرڪن ۾، ڪاٿئين منجهہ ڪُندن

ڪاٿئين مسيتن ۾، ڪاٿئين ۾ دائرن
ڪاٿئين رهن تقويٰ ۾، ڪاٿئين ۾ ناچن
ڪاٿئين تماشن ۾، ڪاٿي ساجن ۾ سيرن
”خلق الاشياءَ فهو عينها“، منجهه عربيءَ ائين چون
پاڻ چوندڙ، پاڻ ٻڌندڙ، پاڻ ئي ۾ ٻولن
سمونڊ سرگردان ٿيو، پيو ۾ عجبن
”آءُ اصل پاڻي آهيان، ڪيئن سمونڊ سڏن
نانوَ مٿم ناحق جا، رکيا الاجي ڪن!“
جي رسيا وڃي وصال کي، سي ڇوُرنگ پار پسن
اول ڪفر پوءِ مجڻ، پوءِ تان منجهه ڪُفرن
پر ڪفر مسلماني هڪ ٿي، مڙيوئي مجن
نفيءَ مؤن اثبات ٿيو، ٻيا سڀ ”لا“ ٿين
مرشد ڪامل هادي منهنجو، دائم درازن
عارف عبدالحق آهي، صوفي صاف سين
هئي شال چراغ سو روز شبان روشن
عارف جي اولاد کي، دعا سڀ ڪرن
حيرت ۾ هميشه سي، غازي سڀ هُئن
عشق منجهه الوت هُئن، سيئي صاحبن
تا گهٽين طرحين نانوَرا، مٿي ”نانهه“ رکن
ڏيو روشن تن جو، تائين قيامتن
اُجرائي آفتاب کان، هادي شال هُئن
اظهر هُئن دارين ۾، برڪت پنجتن
هوئن خليفا غوث جا، سي روشن ڪائنن هُئن
قائم مسند تن جي، حُرمت خير سندن
”سچو“ سگ انهن جو، سندن دروازن
ڪلمو چئو نبيءَ تي تا چئو ڪانءُ چِين

بيت سِنڌي سَسئي جا

١. ناهي ويچاري وَسُ، جو ڪري مات پئي رهي
ڪنهين چن نہ چڏيان، سندو گورن گسُ
ڏونگر منجهان ڏسُ، پوندم هوت پنهونءَ جو
٢. وَيَم لالن لوءِ، هِيءَ اَٽاسي ننڊ ۾
پُلءِ هئين نہ پانئيو، پيو پروڙڻ پوءِ
هوت وَتِمِ جي هوءِ، تا سُک گذاريون ڏينهڙا
٣. مُنهن ڏيئي آيام، جبل جهاڳڻ ڪيچ جا
طعنا تهمت لوڪ جا، سِر چگا چايام
پَتِ پلءِ پايام، سِهرا سُور پرين جا
٤. هِيءَ نماٽي نال، سنگت نِجو ساٿيو!
ايندي پُنءِ آنجي، جيهي تيهي حال
هِن ڳوليندڙ جي ڳالهہ، ڪا هُئي هوتياڻن ۾
٥. رُئڻ زارو زار، راتو ڏينهان آهِ مون
ڪوڙي ڪانَ قريب ويو، هِينئڙي منجهہ هزار
هِن گوليءِ جي گفتار، ڪا پُڌيوَ پاروچن ۾
٦. وجڻ ذوق ضرور، هِن ڪاهِل آهي ڪيچ ڏي
ڏسان شال اکين سان، هوتاڻون حضور
منهنجو ڪو مذڪور، پُڌوَ پاروچن ۾
٧. سرتيون سِڪ سبيل، اندر منجهہ عجيب جي
راتو ڏينهان تي ڪريان، زاريون منجهان زِيل
هِن ڪميٽيءِ جي قِيل، ڪا هئي هوتياڻن ۾
٨. پرين ڏيئي پُور، ويا ويچاريءَ کي
تنهن دنيا جو ڏور ڪيو، سيو شوق شعور
هِن مُئي جو مذڪور، ڪو پُڌوَ پاروچن ۾

۹. ريءَ ڪَرَ تنهن گولي، آهيان آرياڻيءَ جي
جو ڏنائون ڏيل ڪي، سو جهليم جهولي
هِن پانهيءَ جي پولي، ڪا ٻُڌيوَ پاروچن ۾
۱۰. ساريو پچي ساٿ، سنديون ڪيچن خبرون
هيڏي اچڻ جي هُئي، ڪيچيڙن ڪي ڪاٿ
منهنجي ڪا مصلحات، ٻُڌيو پاروچن ۾
۱۱. لڪين ڏيئي لت، پاٿي ڪريان پڌرو
سارو وندر ووڙيان، جيڏيون! ڪارڻ جت
منهنجي ڪا مصلحت، هئي هوتياڻن ۾
۱۲. ڪري ساٿ سوال، تہ ڪيچن جي ڪا ڪَل ڏيو
جا چڙيائون چيرين، موتڻ تنهن محال
هَئي هَئي آرياڻيءَ ري، ههڙا تيڙم حال
سندي هِن سنيال، ڪا هئي هوتياڻن ۾
۱۳. راتو ڏينها رَتُ، اوتڻ آيم اُن ريءَ
آيل عشق عليل ۾، شال نہ پوي قط
جبل سب جهاڳي وجي، جيڏيون ڏسان جَتُ
هِن مُئي جو مَتُ، پوي مذڪور پرين ۾
۱۴. اثر ڪيو افسوس، مُئي جي مِرَن ڪي
جوڏ تنهين جي جوس، سارو روح رتيون ڪيو
۱۵. گوندر گذاريام، سي تان يَلا ڏينهڙا
سيڪنهن ساعت سپرين، تي صَحي ساريام
هي ڪشالا ڪاريام، ساعت هڪ سُمهڻ جي
۱۶. ڪوڙين قرباني، تيان هوت پنهونءَ تان
ساه سري صدقي ڪريان، سندن مهماني
هي جوين جواني، تي اجائي گذري
۱۷. جبلَ جالون جال، سو مُون ڏورڻ نہ تئي

وڏا وڻ وٽڪار جا ڪافن ڪوه ڪشال
هي مُون ڏسي حال، پاروچو پاجهه ڪري
١٨. پاجهه پاروچا ڪر، مُون تر تيليو نه تئي
ويچاريءَ جي وڙ، ڪر بلوچا بئيبان ۾
١٩. ڏکن منجهان سُک، مُون تا لڌا جيڏيون!
ڏوريندي ڪي ڏک، سُونهان ٿيڙا سڄڻان
٢٠. هِن سهانگا سُک، جي ساري عالم آئيا
ڏُور مهانگا ڏک، جي ورتا وِره وارئين
٢١. سينڌيون جي سُکن، تنين گوندر گهوريا
ڏنم ڪاڻ ڏکن، هي سِرُ سارو سَٽ ۾
٢٢. سُکيون ڪوهه پچن، سنديون ڏکن خبران
سي هِن وهانءُ وچن، ڏيبِل ڏکايا جنجا
٢٣. ڏکيون پچن ڏک، سُکيون پچن سُکڙا
هِنکي حاصل جو ٿيو، جيڪي منجهان جُک
پر نينهن وارن جي جُک، لڳي لُوريءَ وارئين
٢٤. گوندر ڪيئن گهوريان، جنهن ڪَيَسِ سينڌي سڄڻان
جان تَڪ پئي توريان، تا ڏک موچارا سُکن کؤن
٢٥. جي گوندر گوش نه ڪن، کُهه پيون سي سرتيان
جن سنگت ساڻ سُکن، سي پاڻؤن هوت پري ڪيون
٢٦. گوندر گهمي جي لهان، تا سُک سَوين سازيان
آءُ پڻ ڪيئن پاڙيان، ڏک سُکن سان سرتيون!
٢٧. جنين گوندر گوش، آءُ گهٽو تن نهاريان
جال اُنهن ۾ جوش، سدا آهي سرتيون!
٢٨. جي سارو پچان لوڪ. تا گوندر وارو نه لهان
هڙو پَلو توڪ. کهين ياڳ پرائيو

۲۹. گوندر ڏينهن گذار، جان تون جيئين جندڙا
سوئي عهد پار، جوئي ڪيئي پِرينءَ سان

۳۰. سُکن واريون سَوَ، ڪاڪا وِرهه واريي
تُرت اُنهيءِ ڪان تَوَ، پڳيون آتڻ واريون

۳۱. آتڻ واريون آئيو، تيون آتڻ اُجارين
جي گوندر گذارين، آتڻ تن اَوک تيو

۳۲. سارو لوڪ سُکن، پوءِ رهايو پِرينءَ کؤن
ڏسو واه ڏکن، هوت وهاريو هَنج ۾

۳۳. گوندر آه غرض، جي مُون سٽو سرتيون!
فنا سپ فرض، ڪري سو سُنت سين

۳۴. اچج آري ڄام، ڪو مُنهن موڙهيءَ جو ڪرين
مُون کؤن مير مُدام، هي ٿَر ٿيليو نه ٿئي

۳۵. آءُ تون پنهون يار، ڏسي حال حقير جو
هِن نماڻيءِ نڪار، هي ٿَر ٿيليو نه ٿئي

۳٦. هِن دَم آري آءُ، ناهيم حال هلڻ جو
مُون نماڻيءَ ڪانءُ، ٿَر ٿيليو نه ٿئي

۳۷. ڏيهه سندوَ ٿيو ڏور، رهبر ٿِي رَجن ۾
مون ويچاريءَ مُور، هي ترتيليو نه ٿئي

۳۸. چپر تا م چڏين، آءُ هوتياڻي حَب ۾
هِن ڪميٽيءَ ڪڏين، هي ترتيليو نه ٿئي

۳۹.جي هُٿي ڪميٽيءَ ڪَل، تا صُبح ويندو ساتڙو
تا مُون تنهن مهل، پُرزا پُرزا پاڻ ڪيو

۴۰. آها هتان ويل ويام، ڪاڪيون! هاڻي ڪيئن ڪريان
تيلڻ ٿَر تيام، هاڻي هوتياڻن لئي

۴۱. هَٿي [illegible] ڪارڻ هوت، ڏونگر ڏورڻ آئيا

ميان تائين موت، ووءِ ووءِ تانءِ وساريان
۴۲. ووءِ ووءِ تا مَ وسار، متان مات ڪري وهين
ٿيو پرُ تنهين پار، جاتي پيو ناهه ڪِي
۴۳. ڪِيمَ وساري ويهه، ووءِ ووءِ ڪر وندر ۾
پڇڻ ڪارڻ پرينءَ جي، پاڙي پيهه
ڏيهه ڏٺين جو ڏيهه، حاصل ٿئي حُب سين
۴۴. متان وِهين مات ۾، منجهه جلدي جل
هَئي ويهه نه، هَل، تاڪِين پڇين پنڌ ڪي
۴۵. گوندر جن گذاريو، ڪاٿؤن سي لهان
هڪڙي رات رَهان، وجي وِرهه وارئين
۴۶. گوندر جن گذاريو، ڪاٿؤن لهان سي
حال پنهنجو هي، وجي ڏسيان ڏکن وارئين
۴۷. گوندر جن گذاريو، آءُ تنين گولي
هينئڙي ۾ هولي، هوندي ڏکن وارئين
۴۸. گوندر جن گذاريو، سُور پچان سيئي
پِرهه جي پيئي، تنين متي ماٿڙي
۴۹. گوندر جن گذاريو، پيهي سي پچان
انهن لڳ لِچان، گهٽو آءُ اُباٽڪي
۵۰. گوندر جن گذاريو، آءُ پکي تن پيهي
وجان ڪيئن ويهي، وتان واسُ وِرهه جو
۵۱. گوندر جن گذاريو، آءُ تنين گهوري
سدا مُون جهوري، آهي وِرهه وارئين
۵۲. گوندر جن گذاريو، مُنهن تنين مشعل
ڪا مُون پوي ڪَل، انهن جي افسوس جي
۵۳. گوندر جن گذاريو، مُنهن تنين مهتاب
سنديون نينهن نواب، آهن وِرهه وارئين

٥٤. ويهه نه وساريج، متان مات ڪري وهين
قول اهو پاڙيج، هُو جو ڪيڙئي هوت سان
٥٥. متان وساريـن، ووءِ ووءِ ڪر وندر ۾
جي گوندر گذارين، سي تو چڱان ڏينهڙا
٥٦. چڱو گوندر غم، جي مُون پُچو جيڏيون!
منجهه ڪشالي ڪم، آهي وره وارئين
٥٧. مونڪان تئي نه پنڌ، آري جام اچيج تون
هاڻ ڏي مُون هنڌ، پاڻيءِ ڏاري سپرين
٥٨. آريءَ جي اچڻ جو، روز نهاريان راه
آڻيندس الله، مُون سِرُ صدقي ڪيو
٥٩. آريءَ اچين شال، نماڻيءَ جي نجهري
هي مون ڏسي حال، ڪرين غور غريب جو
٦٠. گهڻا ڏينهن تيا، مون ڏوريندي ڏونگرين
جي مُون سڌ ڪيا، سي ٻَڌي ٻاروچا ورين
٦١. ٻَڌي ٻاروچا ورين، هِن عاجز جون آهون
درد پريون دانهون، ڪري تي ڪافن ۾
٦٢. ويم نڪري قافلو، آءٌ متي راه رهي
ٻاروچا ٻهي، هت تي وِره وَسائيان
٦٣. ويئي وِرهُ وسائيان! ڪانڌ اچي لَهُ ڪَل
جاني تنهنجي جَل، منهنجو اندر اَڏَ ڪيو
٦٤. منهنجو اندر اَڏ ڪيو، فنا هِن فراق
مرِي تي مشتاق، ڪا ڪَرِ ورَ وِلهيءَ جي
٦٥. ويم نڪري قافلو، هاڻي ڪيئن ڪريان
ويئي ڏک ڏَريان، پرين ري پرڏيهه ۾
٦٦. ويم نڪري قافلو، ڏاڍو ڏيئي ڏُک
ويئي ساريان سُک، جو هيڪند هيس هوت سان

٦٧. ويم نـــڪــري قــافــلــو، ڪــائــي نـــہ پــئــي ڪـل
ســــــيــــــنــــــي انــــــدر ســـــــل، اتـــــــم آريءَ ڄام جا
٦٨. ويم نـــــڪــــــري قـــافـــلـــــو اديـــــون! آڏيءَ رات
ڀــــــاروچاڻـــــي جات، ڏســــــان شــــــال اکـــــين ســـــين
٦٩. ويم نـــڪـــري قـــافـــلـــو، ڪـــل نـــہ مـــون پـــيـــئـــي
حـــــال ســــنــــدم هـــيــــئـــــي، مـــــانَ ٻُڌي ڀـــــاروچو وري
٧٠. ويم نـــڪــــري قـــافـــلـــو، آءٌ مـــتـــي راه رهـــيـــاس
جيـــڏيـــون آءٌ جيـــاس، جي مُنـــهـــن ڀـــاروچي ڏســـــان
٧١. جي مُنـــهـــن ڀـــاروچي ڏســـان، تـــا ســـيـــئـــي تـــين سُک
ڏُور تـــــين مُون ڏک، پَســـــڻ ســـــاڻ پـــــريــــن جي
٧٢. ويم نـــــڪـــــري قـــــافـــــلـــــو، آيـــــل ڇُپ ڇُپـــــات
ڀـــــاروچاڻـــــي جات، مـــــانَ مـــــونـــــســـــين ڪـــــو وڙَ ڪـــــري
٧٣. ويم نـــــڪـــــري قـــــافـــــلـــــو، آءٌ پـــــيـــــريـــــن پـــــيـــــادي
تـــــئـــــي مـــــون شـــــادي، جي مـــــنـــــهـــــن ڀـــــاروچي ڏســـــان
٧٤. ويم نـــــڪـــــري قـــــافـــــلـــــو آءٌ پـــــڻ ڪـــــٽـــــان پـــــيـــــر
ڏک ڏئـــــي ويـــــا ڏيـــــر، مـــــانَ ڀـــــاروچو ڀـــــاڄهـــــہ ڪـــــري
٧٥. ڪـــــر ڀـــــاروچا ڀـــــاڄهـــــہ، هِن مـــــون نمـــــاڻـــــي تـــــي
ويـــــنـــــي وڄهـــــان واڄهـــــہ، اوهـــــانـــــجي اڇڻ لـــــئـــــي
٧٦. مُون هـــــتـــــان پـــــيـــــئـــــي، ڏوهـــــہ نـــــہ مـــــتـــــين ڪـــــو ڏيـــــان
حـــــال چوان هـــــيـــــئـــــي، هـــــلـــــي هـــــوتـــــيـــــاڻـــــن ڪـــــي
٧٧. هِن ڏڪـــــيءَ ڪـــــان ڏيـــــر، وڄهـــــي وِٿ وڏي ويـــــا
ڏورڻ هـــــاڻـــــي آئـــــيـــــا، ســـــرتـــــيـــــون! ســـــپ سُمـــــيـــــر
پـــــڃي لـــــهـــــان پـــــيـــــر، آيـــــل اونـــــارن جا
٧٨. آتـــــي ويـــــا اونـــــار، ڪـــــٽـــــي ســـــات ســـــويـــــل جو
هـــــاڻـــــي اديـــــون آئـــــيـــــا، ڏورڻ مُون ڏونـــــگـــــار

ٻيا ٻي هوت هزار، منهنجو پيچ پنهونءَ سان
٧٩. منهنجو پيچ پنهونءَ سان، ازل لاکون آهہِ
هاڻي وِهڻ ڇاهہ، پينر هِن ڀنڀور ۾
٨٩. چڱي پنهونءَ چِتِ، سدا آهي سرتيون!
هوت ٻنان مون هِت، ڪريان ڪوهہ ڀنڀور ڪي
٨١. ڪريان ڪوهہ ڀنڀور ۾، پنهوءَ پَڄاڻاءُ
سوز چڪايو ساءُ، وهڻ مون وِهہُ ٿيو
٨٢. ڪريان ڪوه ڀنڀور ۾ وَر ٻنا ويهي
جيهي جي تيهي، آءُ تا سندن آهيان
٨٣. ڪريان ڪوهہ ڀنڀور ۾، پڄاڻا پرين
وار نہ سي وِهن، جَنين متي مامرو
٨۴. ڪريان ڪوهہ ڀنڀور ۾، هاريون ٻنان هوت
مُون تا تائين موت، ووءِ ووءِ هڏ نہ وسري
٨۵. ڳولن ڳڏ ڳڏران، ڪاڪيون! ڪنديس ڪيچ ۾
آريءُ ٿيئي ارمان، مانَ ڏِسي حال حقير جو
٨٦. توري مارِ نہ مُون، سُڻ منهنجا سُپرم
مونکي گهرجين تون، لوڪ رُنوئي گهوريو
٨٧. عُمر اجائي گذري، وَهِي آيم هيءَ
آءُ سٻاجها سپرين! پرورَ ڪارڻ ٻِيءَ
ناهي جيئڻ جِيءَ، ڪر وَر ويچاريءُ جي
٨٨. عمر اجائي گذري، اڇا ٿيا اظهار
زاريون ڪَيو سُپرم، رُئان زارو زار
مَتمِ آهہِ ميار، ڪر وَر ويچاريءُ جي
٨٩. عُمر اجائي گذري، ڪارن مَتيو رنگ
مُون نهارڻ نہ ٿئي، سانول! سارو سَنگ

هِن نماڻي ءُ جو ننگ، آهِ اوهان تي سپرين

٩٠. عُمر اجائي گذري، ڪئي جويِن جاڙ
بالا هِن بلور جا، چئين طرفين چاڙهه
اي ڪامل قربدار، ڪر وَر ويچاريءَ جي

٩١. عُمر اجائي گذري، هوت نہ گڏيس آن
اهڙيئي احوال جي، ووءِ ووءِ آهي مان
تئي نہ ميلو جان، تان ساه نہ وڃي سرتيون!

٩٢. عُمر اجائي گذري، ههڙو تيڙم حال
ڪنهن سٽايان سرتيون! اِهوئي احوال
آرياڻي الحال، ڪندو غور غريب جو

٩٣. متي راهہ رنجور، ويچاري واڪا ڪري
سگهي ويندي نِڪري، هوتياڻي حضور
موتي هڏ نہ مُور، پسڻ ريءَ پرين جي

٩٤. جان مُون مِلان هوت، تيسين تائين نہ مارن
ماريون تائين موت.اِهو اتم آسرو

٩٥. وِندر جي نِي وٽن ۾، ڪري واڪا ويچاري
جا محبوبن ماري، تنهنجو موٽڻ مَس ٿئي

٩٦. وِندر جي ني وٽن ۾، زور ڪري زاري
آهِ برهہ باري، هَئي هَئي هوتياڻن جو

٩٧. وِندر جي ني وٽن ۾، زور ڪري زاريون
مُئي ڪي ماريون، هوت وڃن تا نڪريا

٩٨. مارڳ متانهون ٿيو، مارڳ چڙهي ڪير
سا پڇي سات سوير، جائي مارڳ تي مري

٩٩. جي تون مارڳ تي مَرين، وڏا طالع تي
سانول ساڳي سو، متان تو هٿ ڏئي

۱۰۰. مَلهي مارڳ مَر، تان تون تنين جي تِئين
جبل هار نه جَرُ، ارتو اکڙين مؤن
۱۰۱. مارڳ جي مُئين، تا هُئين هوتياڻين هَنج ۾
وجي کيج سُئين، تا ويچاريءَ وَس کيو
۱۰۲. مارڳ مَرن جي، وَرُ تنين کي ويجهڙو
هئي هئي هوتن کي، تئي ارمان اُنهن جو
۱۰۳. مارڳ مرڻ آهه، گهوريو جيڻ جيڏيون!
پير نه پوئيون پاءِ، عاشق مَرُ اِڳي تئين
۱۰۴. مارڳ آهه مرڻ، جيڏيون هِن جيڻ کؤن
لائق ناهه لکن ۾، کُوکان کاند کرڻ
پوءِ نروار ورڻ، آهي عاشقن کي
۱۰۵. مارڳ مران شال، دُعا کريجو جيڏيون!
هوت، هڙي حال، مانَ متان مون هٿ ڏيئي
۱۰۶. مِهر نه متان لاهه، مُون تا نماڻي تؤن
هي ڏکوئي ڏاهه، اَڻ مُلهه آهي اوهانجي
۱۰۷. مِهر نه لاه متام، آءٌ اوهانجي آهيان
جي کامل سَڌ کيام، سي پُڏي پاروچا ورين
۱۰۸. جيهي تيهي حال سين، پاڻ وجهڻ مون پند
روئي پوڻ رَندِ، پنيءَ چام پنهونءَ جي
۱۰۹. هَئي آءٌ هوتن جي، ناهيان آوڙڻ جيهڙي
حال پسي مُون هي، مانَ نماڻي نال نئين
۱۱۰. ساٿ سويلو سرتيون! وڏيءَ ويل ويوم
وندر جي وٽن ۾، قولڻ هوت پيوم
تيلڻ تر تيوم، هاڻي هوتياڻن لئِ
۱۱۱. عُمر اجائي گذري، هَئي هَئي هڙي حال

تائين اڄ نه مون ٿئي، سندي هوت سنڀال
مونکان پچن ڪين ڪي، ڪافن جا ڪشال
پنهنجي قرب ڪمال، ڪر وَر ويچاريءَ جي
١١٢. عمر اجائي گذري، هُتڙا حال ٿيام
چُپ چپاتي سرتيون! وتؤن هوت ويام
هو جي ڏونگر ڏاڪڙا، قولڻ سڀ پيام
اڄ صبح ايندامِ، ڪندا وَر ويچاريءَ جي
١١٣. وندر ۾ وِيهان قولن پيون پريںءَ ڪي
نال جنين نينهان، هوت تنين جي هنج ۾
١١٤پرت هوت پنهونءَ ڪي، آٿي عشق ڪيو
سچو سڳ ٿيو، هُتڙي هوتياڻن سان
١١٥. اَڻ مُلهي آهيان، ٻانهي ٻاروچن جي
سڀ چيپر چايان، آهُنِ ۾ دانهن سين
١١٦. هَئي وجي هي قافلو، چپاتي چايون
مُنهن ڏئي آيون، آهون سانهون عشق جيون
١١٧. مِهرِمَ لاهه متام، آءٌ اوهانجي آهيان
جي ڪامل سڏ ڪيام، سي ٻُڌي ٻاروچا وريں
١١٨. اندر آڳ عشق جي، ويو ٻاروچو ٻاري
ڪارڻ ڪوهياري، مٿي راهه رُئان گهڻو
١١٩. هوندي هوتياڻن جي، هِيءَ ويچاري وڳ
آءٌ تنهن لالڻ لڳ، مٿي راهه رُئان گهڻو
١٢٠. هو سياڻا سپرين، عاجز هِيءَ اَچاڻ
آءٌ تنهن ڪوهياري ڪاڻ، مٿي راهه رُئان گهڻو
١٢١. سچو ٻَڌي سندرو، لڪين ڪندو لوچ

ٻــڙيــون لــڳ ٻــروچ، مــتــي راهــ رُئــان گــهــٽــو
١٢٢. اديــون! آريــچن جي، كــافــون پــونــديم كَلَ
كــارڻ كــوهــيــارل، مــتــي راهــ رُئــان گــهــٽــو
١٢٣. ســرواٽــن مــون ســاڻ، ٻــلــون ٻــلائــي كــئــي
جن جاڳايــــو جوش كــــي، آءُ اُتــــنِ قــــربــــان
ٻــاروچاٽــون ٻــاڻ، تــذهــن لئــون لُون مــنــجهــ لــڳي رهــيــو
١٢٤. مــتــي راهــ رُئــان گــهــٽــو، كــا مــون لــهــن كَل
مــاڙيــون ســڀ مــحــل، ويــنــي وِرهــ وســائــيــان
١٢٥. مــتــي راهــ رُئــان گــهــٽــو، آءُ اونــارن كــاڻ
هــاريــون ايــنــدم هــاڻ، ڏک كــيــنــدمِ ڏيــل مــون
١٢٦. مــتــي راهــ رُئــان گــهــٽــو، آءُ تــنــهــن لــعــلــن لــڳ
جت ٻــيــا ٻــي جڳ، هــنــجو ٻــيــچ پــنــهــونءَ ســين
١٢٧مــتــي راهــ رُئــان گــهــٽــو، كــارڻ كــيــچئــڙن
سگــــهــــا شــــال اچن، كــــرن غور غريــــب جو
١٢٨. مــتــي راهــ رُئــان گــهــٽــو، كــارڻ كــوهــيــاري
مُئــي كــي مــاري، وج نــ مــنــهــنــجا ســپــريــن
١٢٩. پــنــيءَ هــوت پــنــهــونءَ جي، هِيءَ ويــچاري ويــنــدي
ســڄــڻــن نــ ســيــنــدي، آءُ تــا آهــيــان جيــڏيــون!
١٣٠. پــنــيءَ هــوت پــنــهــونءَ جي، هِيءَ ويــنــدي ويــچاري
ضــعــيــفــ زاري، كــنــدي در دوســت جي
١٣١. پــنــيءَ هــوت پــنــهــونءَ وجي، هــاڙهــي كــي هــلــنــديــون
سُور وجي ســلــنــديــون، كــشــالا كــافــن جا
١٣٢. پــنــيءَ هــوت پــنــهــونءَ جي، هــاڙهــي هــلــنــديــون ســي
جَتن اُتــون جي، سِرُ كــريــنــديــون صــدقــي
١٣٣. كــيــچؤن آيــو قــافــلــو، مُون كَر پــچيــائــون

ڪَرم ڪـــيـــائـــون، هِن مُون نمـــاڻـــيءَ تـــي
۱۳۴. ڪـيـچؤن اچي قـافـلـو، مُون وٽ ٽـيـو مـهـمـان
آريـــاڻـــي اڳواڻ، ڏي دلاســـو دلـــگـــيـــر کـــي
۱۳۵. ڪـيـچؤن آيـو قـافـلـو، رات مـوچاريءَ رُوءِ
مـڙيـوئـي خوشـبـوءِ، ٽـيـو سـارو شـهـر ڀـنڀـور جو
۱۳٦. ڪـيـچؤن آيـو قـافـلـو، ڪـڻـي ڪـتـوريءَ ٻـار
هَر ڪـنهـن هنڌ هـٻـڪـار، ڪـيـائـين سارو شـهـر ڀـنڀـور جو
۱۳۷. ٻـــاري ٻـــرهـــ بـــلـــوچ جو، رڳوئـــي راحـــت
ســاريـــان ســا ســاعـــت، جا هـــيـــڪـــنـــد هُيـــس هـــوت ســان
۱۳۸. ٻـــاري ٻـــرهـــ بـــلـــوچ جو، آهـــ مَتـــرِ مـــحـــڪـــم
ســـنـــدو دوســـتـــيءَ دم، ڇڏيـــان نـــ ڇِن ڪـــهـــين
۱۳۹. ٻـــاري ٻـــرهـــ بـــلـــوچ جو، آهـــ نِســـورو نُور
راتـــو ڏيـــنـــهـــا روح ۾، مُحـــبن جو مـــذڪـــور
وچڻ آهـــ ضـــرور، ڪـــاڪـــيـــون! ڪـــيـــچـــيـــئـــڙن ڏي
۱۴۰. ٻـــاري ٻـــره بـــلـــوچ جو، هـــيـــڻـــن جو هـــمـــراه
روهـــ مـــنـــجهـــارون راهـــ، ڪـــاڪـــيـــون ڏَســـي ڪـــيـــچ جو
۱۴۱. ٻـــاري ٻـــرهـــ بـــلـــوچ جو، ســـدا مـــون شـــامـــل
ڪـــيـــچ ڏٺـــي ڪـــامـــل، مـــونـــکـــي پـــور پـــســـائـــيـــو
۱۴۲. ٻـــاري ٻـــرهـــ بـــلـــوچ جو، اونـــداهـــي اوَجر
ســـاٿـــي آهـــ سَيـــر، ڪـــون ڇڏيـــنـــدو ڇـــپـــريـــن
۱۴۳. ٻـــاري ٻـــرهـــ بـــلـــوچ جو، اديـــون سِر آيـــوم
وِره وَســـايـــوم، نِيـــنـــهـــن پـــنـــهـــنـــجي نـــجهـــري
۱۴۴. ٻـــاري ٻـــرهـــ بـــلـــوچ جو، تَن کـــي تَقـــوِيَت
ســـنـــدي سُور صـــفـــت، پـــڇين نـــ پَرِ ڪـــنـــهـــين
۱۴۵. ٻـــاري ٻـــرهـــ بـــلـــوچ جو، هـــاريـــون هـــدايـــت

کندو کفايت، پاڻون چاڙي پنڌ ۾
١٤٦. باري برهه بلوچ جو، سارو سعادت
هيٺن حمايت، کاکيون! آهي کاف ۾
١٤٧. کاف کشالا کيترا، تکيءَ مُون نه تين
جيڏيون! کاڻ جتن، متي راهه رُئان گهٽو
١٤٨. کاف کشالا کيترا، کڏهن مُون نه کيا
وتؤن هوت ويا، کٽي سات سَويل جو
١٤٩. کاف کشالا کيترا، پچن مُون نه هتاء
اڄ آرياڻي آءُ، تي وسيلو وٽکار ۾
١٥٠. کاف کشالا کيترا، پري آهن پنڌ
رويون چُمان رند، هِي اڄ اوتارن جا
١٥١. کاف کشالا کيترا، مارڳ آهه منزل
آهہِ کوهيارل کَل، ناميا نماڻن جي
١٥٢. کاف کشالا کيترا، هزارين فرسنگ
نهاري ڏي ننگ، کر وَر ويچاريءَ جي
١٥٣. کاف کشالا کيترا، کوڙين آهن کوهه
مونکؤن جهاڱڻ نه تين، رُکؤن ڏاڍا رَوهه
تُنهنجي پچان توهه، ناته ناهِم حال هلڻ جو
١٥٤. کاف کشالا کيترا، آهن جال جبل
لَهہُ کميٺيءَ کَل، پاروچا پاجهه پئي
١٥٥. کاف کشالا کيترا، بَر وڏا بئيبان
اڳنان ڏينم کينکي، هلڻ هِي حيوان
آءُ آرياڻي اڳوان، تر نه مُون تيليو تئي
١٥٦. کاف کشالا کيترا، دقت آئون تصديع
اچي پهچج پِيَ، مون هن نماڻيءَ تي

١٥٧. ڪاف ڪشالا ڪيترا، مارڳ متاهون
توکي ڪري سپرين، دردمندي دانهون
تون اڇج اڳاهون، ناتہ تي دوست دمُ ڏيان

١٥٨. مِلي مارڳ جي مَرين، تئي قدر ڪيچيئڙن
تورو وڏو تَن، تنهنجي اچڻ جو تئي

١٥٩. عُمر اجائي گذري، ڪارڻ منتي رُوءِ
خام منهنجي خُوءِ، ڪر وَر ويچاريءَ جي

١٦٠. اَتي ڪمر بَند، لوچ تہ لهين سپرين
هوتاڻن جو هند، ڏسين اکڙين سان

١٦١. ڪيچؤن آيو قافلو، رُوءِ موچاريءَ رات
سندي جتن جات، واسيو شهر پنيور کي

١٦٢. ڪيچؤن آيو قافلو، ڪٽي عطر عنبير
تنهن سرهائي تاثير، ڪيو ساري شهر پنيور کي

١٦٣. ڪيچؤن آيو قافلو، ڪتوري ڪٽي
ٻي کهڙي ڳالهہ ڳٽي، واسيو شهر پنيور کي

١٦٤. ڪيچؤن آيو قافلو، خوب ٿيس خوشحال
چڱو تيزم حال، پَسڻ ساڻ پرين جي

١٦٥. ڪيچؤن آيو قافلو، پينر منجهہ پنيور
هِيءَ ڪميٽي ڪمزور، پر پرينءَ پنهنجو وڙ ڪيو

١٦٦. پريان سندي پار ڏي، پند عجائب آءِ
گهوري سِرُ گهماءِ، متي دَرِ دوسن جي

١٦٦. پند عجائب پرينءَ جو، سندو پيرن ناءِ
هنئين ساڻ هَلاءِ، پاڻ پنهنجو پرينءَ ڏي

١٦٨. پند عجائب پرينءَ جو، آه هلڻ سان حال
نڪا قال مقال، ٻي تا جُڙي اتهين

١٦٩. پنڌ عجائب پرينءَ جو، خاصو ساڻ خيال
فڪر سان في الحال، وڃي پسندينءَ پرينءَ کي
١٧٠. پنڌ عجائب پرينءَ جو، سِي پير ڪرڻ
اِنهيئن ڏيان ڏرڻ، آهي قدم ڪيچ ڏي
١٧١. پنڌ عجائب پرينءَ جو، مان سين ڪين هلي
سائي چاه چلي، جنهن مان ڇڏي وڃ ۾
١٧٢. پنڌ عجائب پرينءَ جو، هلڻ هڪ نظر
پاڙي جي ڪنهن پرِ، اِهو خيال ڪڙو رهي
١٧٣. سچو ڪج صبر، متي خيال ڪڙو رهين
ڪِينو ۽ ڪِبر، پري ڪرين پاڻ کئون
١٧٤. پُنهون پنهون تي ڪريان، آءٌ پڻ پنهون پاڻ
آديون تيس آڇاڻ، جو ڪين پروڙيم پاڻ کي
١٧٥. جان پروڙيم پاڻ کي، تا آءٌ پنهون آهيان
ڪنهن طرف ڪاهيان، جو طرف مِڙئي تَم تيا
١٧٦. پيهي پروڙيوم، تا پنهون پاڻ ئي آهيان
پاڻ ئي منجهان پاڻ کي، هيءُ پڙلاءُ پيوم
صحي ڪَن ڪيوم، تہ غير گمان اُتي ويا
١٧٧. موتي آيس مات ۾، تا ڪيو شوق شڪار
هئي هِن نماڻيءَ کي، ووڙڻ تيو وٽڪار
طلب سين تڪرار، ڪشالي مؤن ڪم تيو
١٧٨. ڪشالي مؤن ڪم، توري ڏينهن مؤن تئي
سوز گداز ۽ غم، رهبر تيندو راهہ ۾
١٧٩. قدر منجهہ ڪشال، مون تا لڌو جيڏيون!
وڏي وِٽِ وصال، يڪسان يڪايڪ کؤن
١٨٠. جان جان يڪايڪ نہ تيان، تان تان مات نہ مون

چرا ۽ چُون، ٻـرابـر، ٻـيـچُون تـئـي
١٨١. ڪـيـچـيـئـڙن مـون ڪـالـهـ، دم دم دلاسا ڏنا
هَئـي هَئـي هِن جي حـال، جي ويـهـي هـتِ وسـاريـان
١٨٢. ڪـيـچـيـئـڙن مُون ڪـالـهـ، اجان وَڙ وڏا ڪـيا
أنـجي ڪـارڻ ڪـاڪـيـون! ڪـنـداسـين ڪـاف ڪـشـال
هَئـي هَئـي هِن جي حـال، جو هـهـڙا هـوت وسـاريـان
١٨٣. هـاريـون تـيـس نـہ هِيئن، جو نـنـڍ نمـاڻي نـہ ڪـئي
تـيـان پـيـرادو تـن جي، جَت ويـڙم جيـئـن
ڪـاڪـيـون ڙي آءُ ڪـيـئـن، هـهـڙو هـوت وسـاريـان
١٨۴. سـويـن ڳڻ سـنـدان، مُون تـي سـاريـان سـرتـيـون!
سِگـهـا تـيـنـدا سـپـريـن، مُون تـي مـهـربـان
وِهـان ڪـيـئـن مـاٺ ڪـري، جو جيءَ مـتـي جولان
آءُ ڪـيـئـن ۾ ارمـان، هـهـڙو هـوت وسـاريـان
١٨٥. مـوتـي ايـنـدم شـال، ٻـاروچا ٻـاجهـ پـئـي
اَتـم آريـچن ري، جيـڻ مـنـجهـ جنـجال
هَئـي هَئـي هـن جي حـال، جو هـهـڙو هـوت وسـاريـان
١٨٦. شـال نـہ وسـريـن هـوت، ٻـيـو سـيـو مُون وسـري
مـونـکـي تـائـين مـوت، هُئـين اکـڙيـن ۾
١٨٧. شـال نـہ وسـريـن تـون، لـوڪ سـيـوئـي وسـري
مـطـلـب اِهـو مُون، جو پـاڻـؤن پـري نـہ ڪـريـن
١٨٨. وَرُ مَ وسـاريـج، هِيَ تـاسـنـديَوَ آهـي
وجي ڪـيـچ وڻـن ۾، هِيءَ سَڌرسـاريـج
تـيـتـر مَ مـاريـج، جيـتـر تـوکـي نـہ مِڙان
١٨٩. ڪـيـو ڪـمـيـڻـيءَ ڪَچُ، جو سُتي سـاويـلـي رهـي
أنـهـيءَ جي افـسـوس سـين، ڪـيـو مـحـبـت مـچ

پــنــهــون چام پــرچ، نــامــيــا نمــاڻــيءَ ســان
١٩٠. تــيــون هِن هــتــاءُ، كــيــئــي مُورائــون مــديــون
پــنــهــون ڏِســي پــاڻ ڏي، آســڻ مــنــهــنــجي آءُ
ســانــول تــوريءَ ســاءُ، اچي مــاڻــهــن كــين ڀــنــڀــور جي
١٩١. ســاري شــهــر ڀــنــڀــور جي، ڇڏي لــوك لــذت
تــو ريءَ ڏئــي كــونــكــو، مــاڻــهــو عــام عِزت
تــئــي ســاه صــحــت، جي ٻــيــهــر ٻــاروچا اچين
١٩٢. هــو جو كــيــچ وڻــن كــي، وڃي لــڳي واءُ
ســا وري شــهــر ڀــنــڀــور ۾، اچي سَرد هــواءِ
جانــب تــنــهــين جاءِ ســا جي، انــهــيءَ ســان هَلــي
١٩٣. وڃي كــيــچ وڻــن ۾، تــئــين كــوهــيــارل قــرار
يــا مُئــي كــي مــار، يــا پــريــن نــي پــاڻ ســان
٢٩٤. هــو جو كــيــچ وڻــن مــؤن، اچي واءُ وري
ســو مــونــكــي مــحــبــوبــن جي، ڏئــي خبــر كــري
وڃان تــا مَ مــري، جان ٻــاروچي مُنــهــن نــه ڏســان
٢٩٥. هــو جو كــيــچ وڻــن مــؤن، وريــو اچي واءُ
مــاريــون تــنــهــن مــتــاءُ، هــي سِر كــريــان صدقــي
٢٩٦. هــو جو كــيــچ وڻــن مــؤن، واءُ تــه آڻــين واس
هــي سِرُ ســارو ســاس، كــوڙيــن قــربــانــي كــريــان
٢٩٧. هــو جا كــيــچ وڻــن مــؤن، هــاريــون اچي هِيــر
تــئــي صِحــت مــنــجهــه ســريــر، ڏور وڃن مــون ڏكــڙا
٢٩٨. هــو جا كــيــچ وڻــن مــؤن، هــاريــون هِيــر اچي
تــنــهــن ســان مَن مچي، مــحــبــت ۾ مــحــبــوب جي
١٩٩. هــو جا كــيــچ وڻــن مــؤن، اچي هِيــر هــلــي
ســا ڀــيــنــر آهــه ڀَلــي، جنــهــن ســان ســاهــه سُڏيــر تــئــي

۲۰۰. هُو جا ڪيچ وٽن مؤن، ٿي هِير اچي هاٺي
تنهن آرياٺي آٽي، چڙ مونسان اچ ملائيو
۲۰۲. ڪاڪيون! ڪيچ وٽن مؤن، هِير اچي جا هِيَ
پاڙيچون سان پِيَ، هِن مونکي اچ مِلائيو
۲۰۲. ڪاڪيون! ڪيچ وٽن ڏنهن، هي جو واءُ وريو
سندو ساهه سَريو، مطلب سارو مَن جو
۲۰۳. ڪاڪيون! ڪيچ وٽن ڏنهن، وري واءُ وريوم
سارو ڪاج سريوم، چڙ هاٺي گڏيس هن کي
۲۰۴هو جا ڪيچ وٽن مؤن، اچي هِير هَلي
تنهن ساري ڳالهه سلي، پريان سندي پار جي
۲۰۵. هو جا ڪيچ وٽن مؤن، لڳي تيز تنوار
سندي پريان پار، تنهن ڏنا دلاسا دل کي
۲۰٦. وچي ڪيچ وٽن ۾، تئين سانول سُک
هي ڏکوئي ڏک، وجهي گوندر ۾ وئين
۲۰۷. وچي ڪيچ وٽن ۾، تون خاصا ٿي خوشحال
هت هي نماٺي حال، مانَ وري ڪو وڙ ڪري
۲۰۸. وچي ڪيچ وٽن ۾، ڪامل تئين قرار
ويچاري مَ وسار، جا اَجهي آهي آنجي
۲۰۹. وچي ڪيچ وٽن ۾، تئين جانب جاءِ
هو جي اوري ڪيچ ڪؤن، سي مون لَڪ لنگهاءِ
پنهنجو پاڻ پساءِ، ناتہ ٿي دوست دم ڏيان
۲۱۰. لاڪون لاڪين لڪ، مون نبيرڻ نہ ٿيا
ڪوڙين آهن ڪيترا، راهن اٿي رَڪ
هَئي هَئي ڪارڻ حق، هي سارو ڏونگر ڏوريان
۲۱۱. روئي هاريان رَتَ، ووءِ ووءِ واتڙن تي

جيڏيون! ڪارڻ جَت، سارو وندر ووڙيان

٢١٢. روئي هارج رَتُ، هَئي هَئي هوتياڻن لئي
تنهن پوءِ جائي جَت، متان تو هٿ ڏئي

٢١٣. راهين هارج رَتُ، ڪاڪي ڪيچيئڙن لَئي
هو جو ڏونگر ڏاڪڙو، ماري پُڄج مَتُ
ڏاڍيون مَهتان مير جون، جَهلي ڪج جهت
تہ پاٽوئن چاٽي جَتُ، ٿئي رفيق رُجن ۾

٢١٤. هَنجون رَتُ هاريج، تا روهن کي رهسو ٿئي
وار نہ وساريج، هيڙي هوتياڻن کي

٢١٥. آهي زورئون زور، جي تو محبت مَن ۾
ڏونگر ڏوريون ڏور، هيڙي هوتياڻن لئي

٢١٦. هاريون نہ هارِين، ارتو اکڙين مؤن
تون ڪيئن وسارين، هيڙي هوتياڻن کي

٢١٧. چاڙهيون لاهيون چُنج جيون، ڪوڙين آهن ڪوهہ
ڏئي مَهتان محبت وارئين، چپر ڏاڍي چوهہ
ناڳهہ نِسَتُ نينهن کي، تا روارن روهہ
اچِي منجهان اندوهہ، متان تون ماندي ٿئين

٢١٨. ووڙيندي وٽڪار، بَڏي سندرو سچ جو
پند اڙانگا پب جا، قابو نہ ڪوهيار
آهي رُئڻ زارو زار، هيڙي هوتياڻن لئي

٢١٩. آهي روح رتي، مونسين مون پرين جي
هٿان لڪ لَتي، هيڙي هوتياڻن لئي

٢٢٠. آهي ڪانہ اَتڪ، آيل عشق وارئين
هٿان لتي لڪ، هيڙي هوتياڻن لئي

٢٢١. گولن گڏ گڏيان، پاڻ پنهنجو ڪيچ ۾

پلؤ تانــ ڇڏيان، هــهڙي هــوتــيــاڻــن جو
٢٢٢. گـولـئـين گـڏيـنـدي، پاڻ ڪميٺـي ڪيچ ۾
ڪـنـهـن ڇن نــ ڇڏيـنـدي، هــهڙي هــوتـيـاڻـن ڪـي
٢٢٣. گـولـين گـڏيـنـدياس، پـورهـئـي ڪـارڻ پـاڻ ڪـي
پـنـهـنـجي تـا پـريـن ڪـي، سـائـين سـڏيـنـدياس
ڪـنـهـن ڇن نــ ڇڏيـنـدياس، هــهڙي هــوتـيـاڻـن ڪـي
٢٢۴. ڪــري ڏهــر ڏيــر، آتــي آڏيءَ رات ويــا
تــون ڪـٽـي وقــت صـبـوح جي، پـيـراڏن جان پـيـر
هُو ڏُڪـيــو ســات سـوَيـر، وجي ڪـيـچ وٽــن ۾
٢٢٥. وَيَـن ڪـيـچيئـين نــ ڪالهــ، تـون اڄ ٿي پير نـهارئين
هُو لــنــهــگــي لَڪ سَوان تــيــا، تــو هــت هــهــڙا حــال
ڪــنــدئــي ســار ســنــيــال، وجي ڪــيــچ وٽــن ۾
٢٢٦. وجي ڪــيــچ وٽــن ۾، مــانَ ڪــري نمــاٽــيءَ يــاد
انــدو هــؤن آزاد، ڪــنــدو ڪــمــيــٽــيءَ ڪــيِ
٢٣٧. وجي ڪــيــچ وٽــن ۾، يــاد ڪــرن مــون مــانَ
انــهــيءَ ۾ ارمــانَ، ســاهــ وجي ٿــو ســرتــيــون!
٢٢٨. وجي ڪــيــچ وٽــن ۾، مــانَ پــڇن پــورهــيــت
تـــ هُئــي نمــاٽــي هــت، پــاٽــي ڏوئــي پــانــهــنــجي
٢٢٩. وجي ڪــيــچ وٽــن ۾، مــانَ پــورهــيــات پــڇن
ائــين پــاڻ ڇوَنِ، تـــ ويــچاري ويــجهـــي ڪـــريـــو
٢٣٠. وجي ڪــيــچ وٽــن ۾، ڪــنــهــن ســاعــت ســنــيــارين
مــانَ وري نــهــاريــنِ، پــيــنــر شــهــر پــنــيــور ڏي
٢٣١. اڇج آريــاٽــي، تــون وري شــهــر پــنــيــور ۾
آن ري اڪــــڙيــن مــؤن، تــو پَرت رکــي پــاٽــي
هــوت اڇي هــاٽــي، هيءَ نــالائــق نــوازيــو

٢٣٢. هوت نہ ڇڏيو هِت، نيو پورهيت پاڻ سان
توري ٻي کا چِت، ڪانهي ڪميڻين کي
٢٣٣. جَت موچاري جات، چڱي جات جتن جي
وائي تن جي وات، سدا اٿم سرتيون!
٢٣٤. چوٽ چڙهي چنگار، ڪندي ڪيچيئڙن کي
پوندي ڪَنِ قريب جي، گوليءَ جي گفتار
پاروچا پيهار، ڪندا پيرو شهر پنپور ۾
٢٣٥. ڪيچيئڙا ڪالهہ ويا، مُون ٿي اڱڻ نهاريان
ساريو سپرين کي، هَنجون هاريان
گوندر گذاريان، هئي هئي سارا ڏينهڙا
٢٣٦. ڪيچيئڙا ڪالهہ ويا، تُون ٿي اڱڻ نهارين
ٻَڙيون پاروچن لئي، رَتُ هَنجون هارين
ساريو سنيارين، پاروچاڻي جات کي
٢٣٦. ڪيچيئڙا ڪالهہ ويا، مون ٿي اڱڻ نهاريام
ڪين نہ لَهان سي ڪاٿئين، وڏي ويل ويام
وڃي ٿاڪ ٿيام، ڪاڪيون! ڪيچ وٽن ۾
٢٣٨. جان جان ٿيڙم جاڳ، تان سات سويلو لڏيو
ارتو اوتي اکيون، موٽيو ڏسي ماڳ
وَرَ ورائي واڳ، مانَ نِماڻيءَ جي نجهري
٢٣٩. اڱڻ ساڳي اوءِ، پر ڪيچن کي ڪاتون لهان
ڏِئي ڦٽ فراق جا، پورهيت ڇڏيوَ پوءِ
هاڻي راهن مٿي روءِ، سَڏ ڪريندي سات کي
٢٤٠. ڪيچيئڙا ڪالهہ ويا، تنگ اَٽن تاڻي
هاريون ري هاڻي، اڱڻ نهاري نہ سگهان
٢٤١. ڪيچيئڙا ڪالهہ ويا، اجا مُون وٽاءُ

پرينءَ پچاڻاءِ، اگھڻ ڏسي نہ سگھان
٢٤٢. ڪيچيئڙا ڪالھہ ويا، جات اَوِلي جَت
هَئي هَئي هٽان هٿ، اگھڻ ڏسي نہ سگھان
٢٤٣. پورهيت چام پنھونءَ جي، اصل ڪؤن آئين
هِيءَ گولن سندي گولي، هو سندم سائين
ڪاپو ڪمائين، ڪُلو ساري ڪيچ جو
٢٤٤. پورهيائت پنھونءَ جي هِيءَ اصل ڪؤن آهہ
تي ڪاپائت ڪيچ ۾، ويندي لالن لاءِ
ساهِ نہ اچن ساءِ، هي ماڻھو شهر ڀنڀور جا
٢٤٥. هيءَ پورهيائت پنھونءَ جي، اصل ڪؤن آهي
سگُ نڪو ساهي، ٻڙيون! ٻاروچن سين
٢٤٦. پورهيائت پنھونءَ جي، آهہ اصل ڪؤن هيءَ
جيڏيون جتن ريءَ، وني وِرهہ وسارئيان
٢٤٧. وجي ڪيچ وٽن ۾، پڻ ٿيندي پورهيت
جَتُ هن جو جِتِ، آءٌ اُت گولي ٿي گذاريان
٢٤٨. ڪري پورهيائت پنھنجي، مانَ وني نانءُ سڏين
گولن گڏ گڏين، ڪن پاٽي ڊوئي پانھنجي
٢٤٩. روئي ڏنو رنگ، ڪو جو ڪامڻ ڪوهہ ڪي
شعاع شفَق جي سان ٿيو، سرخيان سارو سنگ
هن جو نينهن نسنگ، پيو سمورو سڪوت ۾
٢٥٠. چَٽ ڏني چُٽڪي، سُرن سرس سُمير ۾
سا سچلي سچي ڏنو چوي، چوهہ منجھؤن چُٽڪي
جا لڪن منجھہ لٽڪي، تنھن سان حمايت هوت جي
٢٥١. پيسَ تُنھنجي پيچ، پنھون ڪين ڇڏيج مُون
ٻانھي ڪري ٻانھنجي، وجي ٻانيڻ ڪي ويچ

مرُ ڪميٽن ڪيچ، پورهيو پانهن جان ڪري
٢٥٢. لوهي لا غرضي، سُپيريان جي سار
مارڻ لئي مشتاق جي، آهي محبن ڪي مرضي
سِرُ ڏيڻ تنهن سَٽ ۾، آهي فقيرن فرضي
ڪڏهان ڪو قرضي، سچو نازڪ تنهنجي نانءُ جو
٢٥٣. آهي ڪونہ غرض، محبوبن کي مُنهنجو
ڏيڻ سِرُ فرض، سچو سندن سَٽِ ۾
٢٥٤. پانيڻ جي پاڪار، ٻُڌي ٻاروچو آئيو
وَرَ وسارج ڪين هي، جا واقف نہ وٽڪار
سِگهڙي لهج سنيار، سائين لڳ سچو چوي
٢٥٥. رات لهي ويا ريج، نماڻيءَ ڪؤن نڪري
ڪاڪيون هاٿي ڪيئن ڪريان، جو ڪاڏي تيڙم ڪيچ
پر پيو پنهؤن سان پيچ، سو اِتي رهڻ نہ ڏئي
٢٥٦. سَهي جان نہ سُتينءَ، جو ڪُڙڪ ٻُڌين ڪڙڪي وڄين
چتيان چانگن جون ٻُڌي، تون ڪوڙي ڪين اٿينءَ
غافل هڏ گُتِينءَ، سڀ پر سچيڏنہ چوي
٢٥٧. پانڌن ڪؤن پڇي، تي پَهہ پرين جا پيچرا
سهلي سچيڏنہ چوي، هيءَ لالن لاءِ لِڇي
ڪنهن سان ڪين ڪُڇي، اٿس ووءِ ووءِ وائي وات ۾
٢٥٨. پينر هِن پنيور ۾، منهنجو ڪار نہ ڪم
اتم آريءِ ڄام سان، دوستيءَ وارو دَمُ
ماڻهن ليکي غم، پر سُک سچو تو پائيان
٢٥٩. ڪوه هچڙهي ڪوهيارل کي، ڪاجا ڪُوڪ ڪيام
ڳوڙها جي ڳلن تؤن، ڳڙن جيئن ڳاريام
اِهي سڏڙا سچيڏنو چوي، ٻاروچل ٻُڌام
غم گوندر ويام، جڏهن تيس هيڪاندي هوت سان

سنڌي بيت مارئي جا

ساريم اڄ سنگهار، جن ڏني مون ڏينهن تيا
سي لڪ لنگهي پيهي ويا، پائر جا پنهوار
هٽي ويتا پڪڙا، هُت سُک تي اَجڙ وار
جن جي ساه سنيار، سي اڄ پنهوار پري تيا
٢. پنهوارن پيغام، جيڪر مُکا تڏهين
پر مونکان اڄ پري تيا، ويڙهيچا وريام
تيلهان مونڏي نہ آيا، ڏنهن سنگهارن سلام
هُوا ملير مُدام، پر ڪو سانگن اچي سانگ پيو
٣. تڏهن مُکائون، جيڪر مونڏي خاص خابرو
لهڻ سُڌ سنگهار جي، نکو پانڌي پَنيائون
پَر پَري شايد پنهوار ويا، جا سُڌِ نہ لڌائون
پکا پائُر کنڌئين، نيئي هيجؤن هَنيائون
چڏي مُلڪ ملير ويا، هُن تر تيلهيائون
اِئين اُتائون، تہ هن ڏر ڏريجو ناهہ ڪو
٤. ڪڏهن ڏيهہ ڏنام، تي ساعت ساعت سومرا
ماروَ ڪالهہ ملير ۾، پَر پري اڄ پيام
آهن ڪين اُنهن ريءَ، اڪڙين ۾ آرام
سدا وتن سِڪنديون، پر سانيڻ سر تيام
سي پڻ ڪيڻ ويام، تي جن سان ڳرهيم ڳالهڙيون
٥ جي هوند اتِيئي، هوا ماروئڙا ملير ۾
سُڌ لڌائون سِگهڙي، حال بُڌي هيئي
پر تر چڙهي ويئي، جيڪس وسئون ويڙهيچن جي
٦ اجا ڪالهون ڪالهہ، هُيس مارن گڏ ملير ۾
سي ڏينهن ويڙا گذريءَ، چڻ منجهہ خواب خيال

اج پرئين کنڌئين پکڙا، جوڙي وينا جال
جن جي ساه سنڀال، سي اج پنهوار پَري ٿيا
۷ هي وَسَ ڇڏ يائون، هُن وَس ويا واهڻين
پکا پائر کنڌئين، نيئي عمر اڏيائون
پَٽي اوريان پکڙا، وڃي هن تر هنيائون
پائر سنديون کنديون، وڃي اُتي واسيائون
ڇڏي مُلڪ مليرجو، ويا تريچا تائون
اُکنڊ جن آئون، سي اج پنهوار پري ٿيا
۸ ٿيا پنهوار پَري، آءٌ کن کي ڏوراپا ڏيان
اُنهن پاجهوڻ مارئي، ٿي ميان هِت مَري
نئي قبر کري، کو اوڏي اَباڻن کي
۹ جي پيکن پوءِ پيام، سي تا ڏکيا ڏينهڙا
هُئين نہ پائڻ کا هُيَمِ، تا کي هئين کندام
پر وڃي تر تيام، سي سُڌِ لهندڙ سومرا
۱۰ پري ڏينهن پيانِ، جيکر سانگن کو سانگ پيو
پکا پائر کنڌئين، ترؤن ڌُور تيانِ
هوند ڏوراپا ڏيانِ، پر پنهوار پري ٿيا
۱۱ پري تِيم پنهوار، جن وري ورڻ نہ تيو
ڏيان ڏوراپا کن کي، تيا سِج کاڻ سنگهار
عُمر اُبائون آهہ مُون، جو دَمُ تِنهنؤن ڌار
اُهي اجڙ وار، مانَ ملائي مون ڏٺي
۱۲ پَري تر پنهوار، جيکس وڏو چت کري ويا
کڏهن ايندم اوڏڙا، سومرا سنگهار
رِڻ ڇڏي ريدار، مَن کرن مُهڙ مليرڏي

١٢ پائر پاس پيا، وڏا ڏوٿن ڏينهڙا
ٿانهر وچي ٿر ۾، ٽريچا ٽيا
لنگهي ملڪ ملير جو، ويڙهيچا ويا
عُمر ايڏي پنڌ تي، ڪنهين سانگ نِيا
قادر شال ڪيا، مونکي ويجها واهڻين

١۴ اٿم سار سنڌين، پر اڄ پنهوار پري ٿيا
مُشڪل موٽڻ تن جو، جي هي لڪ لنگهين
وري هيج ورين، جي سانگن ڪو سانگ پيو

١۵ جي لويون ڍڪي لوءِ، ڪڏهن ايندا ها آجڙي
اڄ هٽين پڪا پائرين، عُمر وينا اوءِ
تن پنهوارن پوءِ، موٽي اچڻ نه ٿيو

١٦ جي هوندا اُنهيءَ جاءِ، هوا اباڻان اوڏڙا
ته هِنؤن اڳي وس ڪيا، تن منهنجي اچڻ لاءِ
پر اُتن عتاب نه آءِ، جي ٿوري ٿر چڙهي ويا

١٧ جي هوند اوڏا هُئامِ، ماروئڙا ملير ۾
ته پڻ پيغام فراق جا، مارن ڏنهن مُڪامِ
پر پَرئين ٿر ٿيام، ناهه عتاب انهن تي

١٨ لنگهي مُلڪ ملير جو، ويا پرئين ڏيهه پنهوار
تن موٽي اچڻ جي نه ڪئي، اي سومرا سردار
هاڻي ساريو هِت سنگهار، ڳچ هِنانؤ ڳريو پون

١٩ چاهون چڏيائون، نه چاڙا ملڪ ملير جو
پڪا پائر ڪنڌئين، نئي عُمر اَڏيائون
انئي پهر اُباڻڪي، اُنهن ريءُ آئون
ڪو موٽي ڪائون، مَنَ ماڻهو مُلڪ ملير جو

٢٠ اڄ نہ حوضين هُوءِ، مارو نانهہ ملير ۾
ايندا هُئا آجڙي، ڪَلِيُون ڪنيو ڪُوهِ
جيڪس ميان پر جوءِ ، اُهي ويا ويچارا واهڻين
٢١ عمر اباڻي پار جي فاني ڪَيَسِ فراق
جي هُئا ريجاڻين رهاڪ، تن ٽر وجي ٽاٽا ڪيا
٢٢ ٽي گڏ ڪَيُمِ گذران، جنين جهانگيئڙن سان
ڪاٽي اڄ اهي ٽيا ،سومرا سُڄاڻ
ڪاٽي پيس آءٌ اڄي، آهہ اِهوئي ارمان
حيرت ۾ حيران، آءٌ انهيءَ ٽان آهيان
٢٣ مون جاليو سان جن، موٽي تن نہ پڇيو
حال هِن جون خبران، پيون هوندن ڪَنِ
پڪا پائر ڪنڌئين، ٽوڙِ هنَيان اڄ تَنِ
ڏيان ڏوراپا ڪَنِ، جو سنگهارئي ساٿيهہ ٽيا
٢٤ جيڪس سنگهارن، اُهو ڏيهہ وٺي ويو
وري هيج ورن، جي سانگن ڪو سانگ پيو
٢٥ جيڪس سنگهارن، وري ورڻ نہ ٽيو
عُمر اباڻن، اهو اڄ ڏيهہ وٺي ويو
٢٦ ويجهائي لئي وجهلان سندي اباڻن
اُهي هميشہ هُوَن، جي سُڌ لهن سڀ حال جي
٢٧ ڏينهن اُتي جا ڪي، اڄ اچي مون ياد پيا
پهون پنهوارن جون، صبح ويلي سي
اُتيا اچن آب لَئي، متي آنهہ اُهي
هُوا اُڏل جهانگي جي، تن سانگين ڪو سانگ پيو
٢٨ آريون اباڻن ري، ٻيا تان ڪٽندم ڪيرِ

هي جي ڳهه ڳچيءِ جا، ظالم پايان زير
سنگهارن ساوير، ملان شال ملير ۾
٢٩ ايندم اباڻا، ڏور لايا جن ڏينهڙا
تڏهن مَيَسِ ماڳ تنهن جي، آءُ هيئين چاڻان
كير سَهندِم سومرا، ري مارئڙن ماڻان
هاڻي نه چاڻان، ته كا موٽي ملنديس مارئين
٣٠ عمر اباڻن ۾، لڌم لائون لوڙئين
کُههِ موٽي مالهڙئين، هار گهوريا هن حال تؤن
٣١ هو ڏاڏاڻو ڏيهه، مُونهون مُور نه وسري
سو ڏاتر لئِ ڏيكار مون، سومرا ساٽيهه
رِيءَ پنهوارن پرڏيهه، هِيءُ مڙيوئي پانيان
٣٢ ڏيهه ڏاڏاڻي، شال آءُ سگهي ويندس سومرا
مونكي ماروئڙن ۾، آءُ عمر اماڻي
ڏينهن گذري ڏک ۾ تو، چائيندڙ چاڻي
ڏک سُک سنديون ڳالهڙيون، وڃي اوريان اباڻي
نه ته سُڌِ لهندڙ سِگهڙا، الله اهي آڻي
جو هُنِ بنان هاڻي، گهڙي هِتِ نه گهاريان
٣٣ وَسِ نه وساريام، سُرها وڻ ساٽيهه جا
اهي هيكند ڏينهڙا، تي گڏجي گذاريام
ياد كيون سي كيترو، سانگي سنياريام
اوڏهن اڏاريام، كَل لهڻ لئِ كانگڙا
٣٤ جهڙي هُيَسِ ملير ۾، جي هِت تيان تهڙي
پر ڳالهه كريان كهڙي، جو قابو رهيس كوٽ ۾

٣٥ هُتِ هُيَس ڪير ملير ۾، هت تي آيس ڪير
جيڪس پيڙم پير، فقط لڳ فراق جي
٣٦ ڪاتي آءٌ هُياس، ڪاتي آيس سومرا
هُتان هلي هِت اچي، پورن منجهه پياس
هِن هندن هاب ڪياس، وڃوڙي جي ڏينهڙي
٣٧ شال نه رهن ڏور، هُئن اباڻان اوڏڙا
ميان تن لئه مُور، مُون هِت جالڻ نه ٿئي
٣٨ ڏوتي ڏورئون ڏور، عُمر اڄ مونکي ٿيا
سُمهڻ جاڳڻ سُور، مون گذارڻ آئيو
٣٩ جڏهن آءٌ چاياس، تڏنهن ڪنهن وَتي وِهه جي نه ڏني
جڏهن ساماياس، تڏهن آيس اوراتن ۾
٤٠ هي ساماڻجڻ گهوريو، جنهن نِتُ ڪيو بيرون
شل وڃي ويڙهيون، ڏسان ڏوتيڙن جون
٤١ ڏني ڏوتيئڙن کي، گهٽا ڏينهن ٿيا
جالڻ جدائي ۾، جيڪي پلڪ پيا
سي وِٽوانڊ ويا. سارا سنگهارن رئڻ
٤٢ هُتِ تا لوءِ ڇڄن، سٽي ڳالهيون سومرا
پيهي ڪيئن نه پڇن، جي هُئن اباٽا اوڏڙا
٤٣ پاڙو پاڙي ساڻ، شل هُئان اباڻن جي
پکي تن جي پاڻ، آءٌ تا سُکيو پائيان
٤٤ مونکي رَبُ رکي، شل پردي ساڻ پناهه ۾
تہ هُئان منجهه پکي، عُمر اباڻن جي
٤٥ پردي منجهه پناهه. مونکي رب رکيج تون
اُڪند هِن ارواح، آهي اَباڻن جي

۴٦ سي ڪيت ڪٽي، ويا مارئڙا مليرمؤن
پکا پائر ڪنڌئين، ويتا جال هٽي
اتي پنهوارن پاڻ ۾، تي اِها ڳالهہ ڳٽي
هِت رَتي رهڻ ناه ڪا، چاٽي هڪ ڏٽي
جا عادت زور ظلم جي، هيءَ حمير وٽي
رعيت جي بہ رنجڻ جي، تيس گهر گهٽي
هاٽي برسِر هيءَ بٽي، سنگهارن تي سومرا
۴۷ آءُ نہ تيان پاسي، شل عمر اباڻن کؤن
گڏ گڏين ها سي، سين سان وي سومرا
۴۸ ڪاڏي اچ رهي آءُ، ڪاڏي اَباڻان
هاٽي نہ چاٽان، ڪا موتي ملنديس مارئين
۴۹ اجان نہ آيا، جيڪس سنگهاري ساٿيهہ تي
نَہ تَہ ڪيتن خابرو، تڏڙهئين هلايا
پر ڏينهن وڏا لايا، وجي پائر ڪنڌئين
۵۰ وجن تا مَ پري شل اباڻن اوڏي هُئان
جو سُڌ لهن مون سِڪهڙي، ذري منجهہ ذري
اڪيون آب پري، تي ويجهائي لئي وجهلان
۵۱ بيوسي آهيان، هِن ماڙين ۾ مارو
وساري ويهي رهيو، جيڪس منجهانؤ ناهيان
لالچ نہ لاهيان، پسڻ پنهوارن جي
۵۲ موتي شال اچن، ماروئڙا تہ مليرِ ۾
اچڻ سندي تا اَن جي، ڪَرَ پوي مون ڪَنِ
تاسيئي سُڪ تين، گوندر وجن گذري
۵۳ ڏوراپا ڏيئي، ڪنهن هَتِ مُنجان مارئين

تہ وساري ويهي رهيؤ، حال بُڌي هيئي
مِڙي اچو مون گهرين، آهيو جهانگيڙا جيئي
جي آهيو اتيئي، تا لهو سُڌِ سنگهار جي
۵۴ موتي ماروئڙن، سُڌ نہ لڌي ساهہ جي
جيڪس دل کؤن لاهي چڙيو، اديون اباڻن
کنهن ڳٹؤن سنگهارن، جيڪس ويڙس وِسري
۵۵ کي ڏينهن هُيَس قرار، مارن گڏ مليرِ ۾
درد نہ هو کو دل کي، هُيَس مِتن ۾ مختيار
رئِ اباڻن آر، هاڻي عُمر کنديس کن سان
۵٦ اچ ساريم سنگهاري، جَنم گذاريم جن سان
هيءَ ويچوڙي تن جي، ميان هِت ماري
عُمر سيا مون سانگئين، تي گڏجي گذاري
مُنهن جي پار پنهوار جي، آهہ تاکُون تياري
هاڻي لکي مُنجان مارئين، هيءَ حقيقت ساري
ڏينهن هيترا ڏوتيو! ڪيئن اوهان وساري
جيڪس ڏرئون هُئي ڏاري، تيلهان وَيڙوَ وسري
۵۷ منهن جي مَنِ ميان، هِن ڳالهيون ماروئڙن جون
ڏٺ ڏاڏاڻي ڏيهہ جو، وجي خوشؤن هت کيان
ڪائي ساعت سومرا، جهانگن رئِ نہ جيان
وجي تر تيان، شل سنگت سنگهارن جي
۵۸ ويجها جڏهن هُئام، ماروئڙا تہ مليرِ ۾
تڏهن ڳالهہ احوال جي، تن ڪَنين کين وڏام
هاڻ وجي تر تيام، أهي سُڌ لهندڙ سومرا
۵۹ تيا پنهوار پري، آءٌ کن کي ڏوراپا ڏيان

وهندو شال وصال جو، ڪو پڻ واءُ وري
نئي گڏ ڪري، سو مونکي مارُوئڙن سان
٦٠ جهانگيڙن لئي جيءُ، هتِ عُمر آهي اپاٽڪو
نئي گڏائج اُن سان، ميان حال منهنجو تا هيءُ
سانگيئڙن ۾ سيءُ، آهي اڃا توهين تانهنجو
٦١ ڪون وري آيو، ماڻهو ملڪ مليرجو
جو ڪِين جون ڏئي خبران، ساٿي سوايو
ڏورائي ڏوٿن جي، هَئي مونکي مُنجهايو
ميان مارُوئڙن جي، هِت طعنن تپايو
ڪر سومرا سعيو، تہ وڃان ويڙهيچن ڏي
٦٢ قاصد آيو ڪونڪو ۽ ڪون لکيائون خَطُ
جيڪس هُيس ڪينڪي، ريگستانن رَتُ
پنهوارن پاهت، تيلهان مُونسان نہ رکيو
٦٣ قاصد آيو ڪونَ، ريگستاني راڄ ڏنهن
جو تو مونکي تار ڪيو، سومرا ۾ سونَ
اهو وِتپو روح کي، هوتِ هَئي هَئي جيڪس هون
ڇيهون هِتي چو نہ، تيان اهڙين عتابن سان
٦٤ پنهوارن پيغام، اڄ ڏئي مُڪا مون مٽين
ڪڏهن آيا ڪينڪي، توڏهن هِت سلام
ڪائي اِتي محظوظ ٿئين، طرحين طرحين طعام
پيرون چوندئي پت جا، تي ڪڏهن لاڙيو لام
ڏسي عيش انعام، اڄ آهي ويلان وَيڙئي وسري
٦٥ ويري تين نہ شال، هُئن اوڏائي آجڙي
اُتئي ويتي اُن جا، اتم خواب خيال

سدا سانگيڙن جي، مونکي آهي ساهہ سنيال
هِت اسان هيهڙا حال، هُت عِتاب انهن جا
٦٦ عُمر مونڏي آئيا، اباڻؤن عِتاب
تِئين اِتي تون مارئي، کائي خوش ڪباب
هُت مون پنهنجيون اکيون، جهليون روئي آب
جهوريس هِن جواب، ويڙهيچن وساريو
٦٧ پنهنجن هِئن چيون، مونڏي مارو سومرا
وجي عُمر سان تو، ڳالهيون ڪالهہ ڪيون
سي پڻ پنهوارن ۾، پڌر هِت پيون
اِهي پچارون تانهنجيون، ويڙهچئون نہ ويون
ڪيتن هاڻ ڪنيون، پڪيون ملڪ ملير مؤن
٦٨ نِئي نياپو، هي منهنجو ماروئڙن ڏي
مونڏي اوهان موڪليو، ڏئي ڏوراپو
لوئي لاهي سِرڪَيُئي، سونَ رپي چاپو
مونکؤن وسري ڪين ويو، آهي جهڻ اهو جهاپو
ويندي سگهي ايڏهين، لاهي لاڳاپو
مؤلو ميلاپو، ڪندو سِگهڙو سنگهارن سان
٦٩ آءٌ پڻ چا تہ چوان، موتي مارئڙن کي
هَئي هِن جي حال جي، ناهي ڪَل اوهان
هِت اُنهن ريءُ سومرا، نِتُ نِتُ سُور نوان
پکي شال پِهان، مون وجي پنهوارن جي
٧٠ ڪيئين ساڻ ڪتي، جا آنديم مُلڪ ملير ڏهن
سا اج توڻي تا سِر تؤن، لحظو ڪين لٿي
لوئي سندي لج ڪؤن، مون ڍَڪيان پَٽ نٿي

هِت سورن آهه ستي، اَئين تيون ڏوراپا ڏيو
٧١ ايڏاهين ايندياس، ڪنهن مهل موچاريءَ مارئا
جا لوئي آنديم لوءِ ڏهن، ساپ نه ڇڏيندياس
توڙي تهباران ٿئي، ته به مُور نه مَتيندياس
اچي ڏوتيئڙن کي، ڏوراپا ڏيندياس
ته ڪيئن وساري ويهي رَهيو، تورامي تيندياس
مَنهيُون مَنهن سان اِتي، آٿي اڏيندياس
ڳالهيون ڳرهيندياس، سَرتين سان ساٿيهه ۾
٧٢ الله اباڻن سان، مونکي گڏ ڪرئين
جي ويا ٿَرِ پَرئين، سي موتي آڻ مليرَ ۾
٨٣ عمر اباڻن ري، تا ڪوجهي آهيان
هيءَ لوئي نه لاهيان، جا آهه نشاني اُنِ جي
٧۴ جا اباڻن ڏني، سا لوئي هڏ نه لاهيان
ڪنديس ڪين ڪني، وني ويندس ويڙهه ڏي
٨۵ عمر اباڻي، مون چڱا ڏينهن گذاريا
هتِ اچي هاڻي، پيو هنئڙو هلاڪت ۾
٧٦ عمر اباڻؤن وچڙي، ڪنهن ارادي آندياس
وچي خوشيؤن هُتِ ڪائيندياس، پڪا پيرون پانهنجا
٧٧ ڪائي پلڪ پري شل عُمر اباڻؤن نه تيان
ذري منجهه ذري، هُئن پچندڙ حال جا
٧٨ جڏهن هُيَس اباڻي، محل نه ماڙيون مون ڏٺا
لَئي ۽ لاٽي، هُيون پيهيون پنهوارن جون
٧٩ ڦتي ڦوڙائي، آءٌ ميان مارئڙن جي
هت ڏنيون تو مونکي، آهن ماڙيون جوڙائي

هِن هــنـــذن ۾ ســومـــرا، ٿـــو لـــڪــيـــو لـــوڙائـــي
آنـــدُئـــي ٿـــوڙائـــي، پـــڪـــن مـــؤن تـــ پـــنـــهـــوار جي
٨٠ ريـــگـــســتـــانـــي راج جي، آءُ ڳالـــهـــ ڪـــريـــان ڪـــيـــهي
ڪـــن پـــچارون پـــاڻ ۾، سَـــي واريءَ تـــي ويـــهـــي
تـــ ايـــنـــدي مـــارئـــين مـــارئـــي، شـــل پـــڪـــن ۾ پـــيـــهي
اُڪـــنـــڊ مـــون مـــيـــلاپ جي، آهـــِ جهـــانـــگـــن ڪـــي جيـــهـــي
مـــنـــهـــنـــجي تـــن تـــيـــهـــي، آهـــِ سِڪَ ســـنـــگـــهـــارن جي
٨١ مـــون اُنـــهـــن ڪـــي ســـاريـــان، هـــو بـــي ســـارن ٻـــون
جي راضـــي ٿـــئـــين تـــون، ڏي مـــوڪـــل مـــارئـــڙن ڏي
٧٢ مـــون ابـــاڻـــن ســـاريـــان، هُتِ ابـــاڻـــا ســـاريـــن
واڻـــان نـــهـــاريـــن، مـــنـــهـــنـــجي اچڻ ســـنـــديـــون
٧٣ تـــون حـــمـــيـــر هَنـــي، آءُ ٿـــوريـــاڻـــي آهـــيـــان
جالـــوئـــي آنـــديم لـــوءِ ڏنـــهـــن، ويـــنـــديـــس ســـاڻ وٺـــي
ڪـــڏهـــن ٿـــيـــنـــدي ڪـــانـــڪـــا، مـــانـــهـــؤن شـــال مَٺـــي
ڪـــتـــابـــت قـــولـــن جي، مـــونـــڏي پـــنـــهـــوارن پـــٺـــي
هـــي بَنـــدُ بـــنـــديـــاڻـــي ڪـــي، هـــو لـــڪـــيـــو رات چَٺـــي
اُنـــهـــن ســـانـــگـــن ڪـــاڻ سَنـــي، مـــون مـــڙيـــائـــي ســـومـــرا
٧٤ ڪـــو ٻـــي خيال نـــ هـــوم، جڏهـــن هُيَس مـــارن ســـاڻ مـــلـــيـــر ۾
جان وڇوڙو ســـومـــرا، ڪـــؤن ٿـــريـــچـــن ٿـــيـــوم
قـــســـمـــت قـــيـــدالمـــاءِ جي، ڏِســـي ڏور وڏوم
تـــڏهـــن وڏو قـــدر پـــيـــوم، هَئـــي ســـچو هـــيـــڪـــانـــد جو
٨٥ ويـــنـــا ڳالـــهـــيـــون ڪـــن، مـــنـــهـــنـــجون مـــاروئـــڙا مـــلـــيـــر ۾
تـــ اِجهـــا ايـــنـــدي مـــارئـــي، وري هـــن وطـــن
ايـــڏي اُڪـــنـــڊ آهـــي مـــنـــهـــنـــجي جا پـــڻ جن

آءُ سگهي سان تن، وڃي ڳڌ ڳذاريان
٨٦ قرابتي ڪاٿي ٿيا، آءُ ڪاٿي آئي
اٿئي پهر اُنهن جي، وات اٿم وائي
آهي منهنجي روح کي، ريءُ مارُن موڳائي
ڳهٽي مُدت مونجهہ ۾، مُون پڻ لنگهائي
مَنَ سِڱهڙي سنگهارن جي، ڪَل پوي ڪائي
تہ ڪي آهن آرامي اِتهين، جهانگيڙا جائي
ڪي ويام مُلڪ مليرمؤن، ڪري آجائي
وڃي پائرڪنڌئين، ويتا وهٽائي
اُتي تازا توانا ٿيا، ڏُت ڏنؤرا ڪائي
هاڻ سومرا ڪر سائي، جيئن ٿين آسودا آکڙي
٨٧ جن ڳڌ ڳذاريوم، سپ چماندر سومرا
اچي ٻَري ٻَيَس اُنڪؤن، مُونجهہ انهيءَ ماريوم
ساريو سنگهارن جي، ڳالهين هِت ڳاريوم
جو مارو محرم حال جو، سو پڻ سنياريوم
ڏيهہ ڏاڏاٽو ڪڏهين، وار نہ وساريوم
نِتُ نِتُ نهاريوم، پنهوارن جي پار ڏي
٨٨ اڄ پڻ ٿِيَمِ اُداس، جي مَنُ مارئڙن ڏي
ڪر بندياٽي بند مؤن، خاوند لڳ خلاص
جو مٿي ڪيت ڏنار ڪي، ڪا پلنگين ڏينديس پاس
ڪو وِجُهہ صاحب سومرا، انهن سان اخلاص
جو هُو ويچارا واهٽي، تون ڪري ڏس قياس
زور تنين تا ناهہ ڪو، لوئي جن لباس
آنئي پهر انهن کي، آهي حمير هِراس

تـاڪُون تـنـهـنـجي تـاب ڪـؤن، سُـهـمـيـون اتـن سـاس
چاڙهـيـو تـنـگين ڪـين تـنـين، مـاسـي قـدر مـاس
تـعـديـون تـنـين تـي ڪـريـن، جي تـوهـؤن ٿـين مـواس
ويـڙهـيـچا وٽـراهـ ۾، هُت وڻ وڻ ونـن واس
پـاءِ پـنـهـوار پـيـاس، آهـي راجا مـنـهـنـجي روح ڪـي
٨٩. چئـي مُڪـائـون، هِـيـئـن ڏاڏاٽـي ڏيـهـ ڏهـن
تـ جيـڪـس اِهـي تـو هُـيـون، مـن جون مُدعـائـون
تـا وجي پـلـنـگـين پـتـرٽـئـين، شـل چڙهـان آئـون
تـو پـڻ تـيـلـهـائـون، هـاڻ ويـا ويـڙهـيـچا وسـري
٩٠. چگِيءَ طـرح چيـئـي، تـي مُنجان مـاروئـڙن ڏي
تـ سُڪـين سـانـگـيـئـڙن ڪـؤن، پـري آءٌ پـيـئـي
قـسـمـت قـيـد المـاء جي، هِن سـان هـيـئـن ڪـيـئـي
وسـري ڪـين ويـئـي، سـنـت سـنـگـهـارن جي
٩١. مـاروئـڙا مـانـدي، آءٌ اوهـان رئ آهـيـان
سُڪـيـا اَئـين سـاٽـيـهـ ۾، هِت بـنـد رهـي بـانـدي
هت قـسـمـت قـيـدالمـاء جي، هـي اچانـڪ آنـدي
آهـيـان اوهـانـجي ڳالـهـ ڪـؤن، ويـل نـ ڪـنـهـن وانـدي
چگِي ٿـي چانـدي، ايـنـديـس لـوئـي ونـي لـوءِ ڏي
٩٢. قـاصـد اچ ڪـوئـي، مَنَ اچي مـاروئـڙن ڏهـن
تـنـهـن تـا چوان حـالـڙو، سـارو سـيـوئـي
ايـڏهـن آنـدي آهـ مُون، لاڪـيـٽـي لـوئـي
سـا ونـي ايـنـديـس پـاڻ سـان، اتـم عـهـد اهـوئـي
سـرتـين سـان روئـي، سـڪـون لاهـيـنـديـاس آءٌ
٩٣. هـيءَ امـيـد نـ هُئـي، مـونـڪـي مـاروئـڙن ڏهـن

جو ڪـونـ مُـنجـنـدا مـون مـٽـي، پـچـڻ ڪـاڻ پهـي
ڏنـو هـڏهـن ڏيـهـ ۾، نـڪـو ٻـوٽ ٻـهي
هـاڻ وائـي وائِـنـدي، اِهـا سُيَم اچ صـحـي
تـ اُنـا مـيـنـهـن مـلـيـر ۾، ويـڙا راڄ رهـي
چڏي پـائـر ڪـنـڏئـين، آيـا هـيـٺ لـهـي
جهـجهـو جهـانـگـين ڪـي تـيـو، ڏهـيـان ڏُٺ ڏهِي
ڪـديـو پـين پـاڻ ۾، وڏيءَ مَهـل مَهـي
ويـنـديـس ڪـوڏ ڪـهـي، آءٌ بـي پڪـي پـنـهـوارن جي
٩٤. سـنـگـهـارن جي سِڪَ، آهـي مـنـهـنـجي مَن
شـل سـگـهـوئـي سـومـرا، ڪـي ڏسـان ڏوٽـيـڙن
راتـو ڏيـنـهـان ڪـاڻ تـي، جهـڄان جهـانـگـيـئـڙن
پـاٽـهـين پـنـهـوارن، اڄ تـا مـونـڪـي يـاد ڪـيـو
٩٥. جهـانـگـي جَهـڻ پـيـاڪ، نـاهـن شـربـت هـيـروان
ڳاڙهـيـون ڪـاريـون لـوئـيـون، پـهـرڻ تـن پـوشـاڪ
لاهـج لـوئـڙيـان ڙي، الله لـگـڳ اولاڪ
جو رڪـن هَڏنـهِن ڪـانـڪـا، عُـمـرا! بـي امـلاڪ
ڪـارڻ پـرور پـاڪ.مـونـڪـي مـيـڙين مـارئـين
٩٦. ڪـيـا ڪِنـوٽـن ڪـيـج، اڄ ڏاڏاٽـي ڏيـهـ ۾
پـر ڪـو مـاٽـهـو مـارئـڙن ڏنـهـن، هـڏ نـ آيـو هـيـج
جو ڪـالـهـ ڏتـا هُئـم آپ ۾، اَٽـڪَ ۽ اَتـيـج
اُنـا مـيـنـهـن مـلـيـر ۾ تـيـا رڻ سـارائـي ريـج
چانـگـن سـان چِڙي ڪـري، ڪـن چڻ ۾ چيـج
آءٌ پـڻ پِنـيءَ پـيـج، مـلـنـديـس مـاروئـڙن ڪـي
٩٧. هِي ونـي حـال وجان، مـيـان مـاروئـڙن ڏي

آهـِ اميد اجا، جو خوشي كنديس كيت سان
٩٨. مينهن وسندي مون، ويڙهيچن ويندياس
لوئي ساڳي لوءِ جي، نال وٺي نيندياس
وچي ٿريچن ٿيندياس، ڏک سُک پائي سومرا
٩٩. ڏنارن کؤن ڏار، جي مون ڏينهن گذاريا
سي قيامت جيهڙا ميان، سومرا سردار
الله كري اوڏڙا، سچو مَن سنگهار
تہ كريون ويهي ڳالهڙيون، هِينئڙي جون هكوار
پر پَري ٿِيَمِ پنهوار، ڏيان ڏوراپا كن كي
١٠٠. جيكي هُت هونديون، ساهيڙيون ساٿيهہ ۾
سي پيرون چوندبنديون، وتن گڏ كيون گنديون
سارو مونكي سومرا، رت وڃن رُونديون
پيو پي چا چونديون، اجا عمر ايلاجي آجڙي
١٠١. ريگستانن رنگ، جي تون پسين سومرا
تہ ميان مارو ئڙن تؤن، ظالم لاهي زنگ
جو تاكُون تنهنجي تاب كؤن، جهانگي واسن جهنگ
ناميا هي تو ننگ، نئي رساٽي راج ۾
١٠٢. جي ريگستان رهيا، تن سخت نہ وٺج سومرا
جو تاكُون تنهنجي تاب كؤن، چن منجهہ چپيا
سي كي پَرئين وَس وهيا، وَسَ چائي تا واهٽي
١٠٣. كري ياد قلب، تو منهنجو ماروئڙن كي
جو تيان هيكاندي تن سان، تئي سائين ڏنهن سبب
كڏ بنديائي بَند مؤن، تہ راضي هُئي رَبُ
غازي لاهہ غضب، كر مِهر ماروئڙن تي

۱۰۴. رُجون ريگستان، هُت وطن ويڙهچن جو
راحم تي رکيج تون، تن مارئڙن جو مانُ
جُهونن جهانگيڙن تي، ڪر عمر تون احسان
تہ سارو جڳ جهان، مَرُ تعريفان تهنجيون ڪري

۱۰۵ هيءَ خبر هاڻي، آئي ريگستاني راڄ ڏنهن
اُنا مينهن مليرءِ، تيو پَٽن ۾ پاڻي
گل ڦل گلزاريون ٿيا، رڻ سڀ ريجاڻي
تون بي صاحب سڄاڻي، موڪل ڏينم مِڙي مران

۱۰۶ مينهن وسندي مون، ڏٺا هي پکا پنهوارن
ڳاڙهيون اڇون لوئيون، ڪيا سَهج سنگهارن
اُهي عام خلق ڪؤن، ٿا گوشي گذارن
منهنجي اڇڻ سنديون، ٿا واتان نهارن
سانگيڙا ساٿيهہ ۾، پيا نِتُ نِتُ سنيارن
هي ڳالهيون ٿيون ڳارن، مونکي مارئڙن جون

۱۰۷. مينهن وسندي سومرا، اڄ پڻ پور پيا
پکا پنهوارن جا، سي مون ياد ڪيا
ڏني گهٽا ڏينهڙا، مون ٿريچن ٿيا
وِسري تا نہ ويا، ڪا ساعت منهنجي ساه ڪؤن

۱۰۸ هِت ڏيهي ڏسان ڪونڪو، جو ڏئي ڪيت خبر
هي قابو رهي ڪوٽ ۾، اُنهن ريءَ عُمر
مليران محضر، ايندم آجائي جا

۱۰۹ مينهن وسندي ياد، مون اڄ مارئڙا آئيا
قيدالماء جا ڏينهڙا، سي مون لنگهايا
موتي اڇڻ جا تيم، ڏي سنگهارن سعيا

اُهي مولي مِلايا، جي پنهوار پري تيا
١١٠. ڪو جو وريو واءُ، اڄ پڻ مُلڪ ملير ڏي
ڇڻ آيم اباڻانءُ، ماڻهو موٽائڻ جو
١١١ مونکي رات رَسيون، ڏيهہ ڏاڏاڻئون خبران
تہ ساٿيهہ سڀ سُرهو ٿيو، وڄون واهہ وسَيون
اڄي ياد الله تو، ڦوڳ ڦلار پسيون
برابر بادل ڪيون، منجهين لوءِ لَسيون
ساوَل ڪائي سبزيون، ٿيون سَجيہ سسيون
ڳاڙهيون، اڇيون، ڪاريون، لاهن غم گسيون
وُڙهيون ڪَس ڪَسيون، پڻ آهن تار ترائيون
١١٢. رات وري آيا، ماروئڙا تہ ملير م
جو لدم خواب خوشيءَ مؤن، ڇڻ مولا ملايا
وري وسايا، ڀلي ڀاڻ ڀتن تي
١١٣ وس ڇري آيام، ماروئڙا ملير م
ڇڏي ڀاٽر ڪنڌئين، ويڙهيچا وريام
عُمر اميد ٿيام، پسڻ پنهوارن جي
١١٤ جي ڏوٽي هَيمِ ڏور، سي والئِ ڪَيمِ ويجهڙا
هُئي جا ٻُورن ٻُور، سا تا اڄ مُون تئون لنگهي
١١٥ موٽيا پار ملير، سانگيڙا سانگ ڪري
جن جي سڪ سرير، سيئي عمر آئيا
١١٦ لٿو ڦوڙائو، وريو ورق وصال جو
وري وطن آئيا، ريگ لنگهي رائو
سچو چوي سائو، ٿيو موٽي ملڪ ملير جو
١١٧ جوڙي پڪا جُوءِ، اڄي ويتا عُمر آجڙي

سدا سنگهارن جي، ٿي متي حوض هُوءِ
ٿيون گلذاريون گاهن جيون، ٻي خوب ڳُلي خوشبوءِ
نئين رونق روءِ، ٿيو موتي ملڪ ملير جو
١١٨ سَدا هُئن سُکيا، ماروئڙا تہ ملير ۾
شل نہ ڏينهن ڏُکيا، اڄن آجڙين تي
١١٩ سدا سَرها هونِ، ماروئڙا تہ ملير ۾
متي پنهوارن پوُن، مِهر جا شل منيهنڙا
١٢٠ ميان ماروئڙن تي، مهران وسن مِينهن
شل نہ ڏکيا ڏينهن، اڄن آجڙين تي
١٢١ سدا سي ساٿيهہ ۾، سُکيا هُئن سنگهار
ڀکي منجهہ پنهوار، شل هُئن هميشہ سرها
١٢٢ سائين سنگهارن جو، رکج ٻَنُ ڀکي
ڪوئي تان لکي، هُئن سدائين سَرها
١٢٣. سنگهاري ساٿيهہ، شل هُئن سدائين سَرها
وچن نہ پرڏيهہ، خوش گذارن اتهين
١٢٤ ساٿيهہ سنگهاري، سَرها آهن سومرا
ويڙهيون ءِ واري، محلا ماروئڙن جا
١٢٥ جاتي واريءَ ڊِوَ، تاتي آڌن ڀڪڙا
ياڳين لتا يَوَ، سدا رهن او سَرها
١٢٦ نوِڙن ءِ نُوندين، مارو چارن مالڙا
ڪوڙين ءِ ڪُوندين، سَرها ٿين ساهہ ۾
١٢٧. جڏهن ڪِنوَن ڪِنوٽيون، وسن مينهن ملير ۾
نونديون ءِ نِوڙيون، تاتا سوئن ٽاريون
١٢٨ ياڳين يَوَ لتا، جي ويتا پائر ڪنڌئين

أنَنِ ميـنـهـن مـتـا، آجڙيـن عـيـدان كـيـون
١٢٩ وري وسـايـو، مـالـك مُلـك مـلـيـر جو
سـو اڳي كـؤن اُجرو ٿـيـو، سـائـو، سَوايـو
آگـي اگـهـايـو، سـچوءَ جو سـوال كـيـو
١٣٠ مُون جالـيـو سـان جن، مـوتـي تـن نـہ پـڇيـو
حـال هِن جون خبـران، پـيـون هـونـديـن كَنِ
تـان بـي مـارو مَنِ، وار نـہ كـڏهـن وِسـريـا
١٣١ تـوڙي هـو نـہ پُڇن، آءُ گـهـٽـو پـڇان تـن كـي
عـمـر آءُ مَچڻ تـن، وچان وسـري
١٣٢ عـمـر ابـاٽـن جي، مـون پـكـي منجهـہ پـيـاس
جنـهـين لـئـي تـن تـانـگـهـہ هـئـي، تـنـهـين نـزد ٿـيـاس
وسـري كـين ويـاس، دل كـؤن ڏنـارن جي
١٣٣ ٿـي پـڻ وسـايـام، كـڏهـن مـارئـين مـيـنـهـڙا
سـي ڏيـنـهـن ڏاڏاٽـي ڏيـهـہ جا، اڄ يـاد عـمـر آيـام
هِت پـنـهـوارن رئ پـاڻ كـي، كـيـهـا لـقـب لايـام
هِن لحـظـي لـنـگـهـايـام، شـال اُهـي اوَسـر ڏيـنـهـڙا
١٣٤ كـتـيـري خوشـحـال، هُت مـيـان هـوون مـلـيـر م
اُهـي اَوسـر ڏ يـنـهـنـڙا، هِت جالـڻ آيم جال
كـڏهـن مـارن سـاڻ ٿـي! گـڏجي چاريم مـال
هِت اسـان هـي حـال، هُت عـتـاب انـهـن جا
١٣٥ اڄ پـيـا مـون يـاد، مـارو مـلـك مـلـيـر جا
هـي بـنـديـاٽـي بَنـد مـؤن، كـڍي كـر آزاد
تـہ مـلـي مـاروئـڙن سـان، كـريـان دلـڙي شـاد:

جا هُئـي حـيـاتـي أن ري، سـا بـيـهـودي بـربـاد
داورڪـانڻ داد، راجا جلـد رسـائـين
١٣٦ اڄ سنگهاري ساريا، مون مينهن وسندي سومرا
ڳوڙهـا ڳاٽـاتـي بـنـان، هِن هَنجن مؤن هـاريـا
يـاد ڪـريـنـدي تـن ڪـي، پـارڻ چڻ پـاريـا
هِت سـچـو سـنـيـاريـا، هُتِ سـنـيـار سـچـوءَ جي
١٣٧ پـيـم يـاد پـنـهـوار، اڄ مـيـنـهـن وسـنـدي سـومـرا
لحـظـي مـنـجـهـه لـهـي ويـا، گـونـدر غـم هـزار
سـي مـلـنـدا مـون هـيـڪـار، اِهـو اِتـم آسـرو
١٣٨ ويـل تـيـام ....
.... ڏک ڪـونـه ڪـيـام
وسـري تـا وِيَام، أهـي ڏيـنـهـن ڏاڏاتـي ڏيـهـه جا
١٣٩ ساريم اڄ سنگهار، مينهن وسندي سومرا
جيـڪـي ڏيـنـهـن هُئـاسـي گـڏ، دم نـه تـيـاسـي ڏار
ڪـاتـي اڄ اسـين تـيـا، ڪـاتـي اجڙوار
وڏو قـسـمـت قـيـد المـاء جي، پـري ڪـان پـنـهـوار
تـيـلـهـان مـون اڄ آئـيـو، رئـڻ زارو زار
پـلـپـل هُتِ پـچار، هِت بـه سـانـگـيـڙن جي
١٤٠ هُت سانگي مون سارين، هِت مون بي ساريان
واتـان اچڻ سـنـديـون، نـرتـؤن نـهـارين
ڪـنـهـن ويـل نـه وسـارين، آهـيـان يـاد انـهـن ڪـي
١٤١ لـويـون ڍڪـي لـوءِ، ويـا ويـچـارا واهـٽـي
مـاتـيـون مـڪـڻ ڪـيـر جون، ڇڏي ويـڙا اوءِ

ڪـيـهـي سـبـب سـومـرا، هِت نـہ رهـيـا هـوءِ
پـنـهـوارن جو پـوءِ، مـوتـي اچڻ نـہ ٿـيـو
١٤٢ ڪـڏهـن سـانـگـن ساڻ، ٿـي گـڏ وسـايـم مـيـنـهـڙا
اچ قـسـمـت قـيـدالمـاء جي، پـيـو هـيء پـريـاڻ
هِت ڪـريـان پُرزا پـاڻ، پـر ٿـي لـوئـي جي لـڄ مـران
١٤٣ پـــــڪـــــاآئـــــون .... جو
.... مـــيـــرون
يـــرون ائـــون ويـــرونِ ....
آهـــن هـــنـــد وري هـــيـــرون ....
.... بـــت ســـارو بـــيـــرون
وجي مـــلان مـــارئـــڙن ڪـــي ....
.... آهـــي ســـڪ ســـنـــگـــهـــارن ....
١٤٤ شـــال سُڪـــيـــا ســـومـــرا ....
.... راتـــو ڏيـــنـــهـــان ڪـــاڻ ٿـــي ....
.... پـــاٽـــهـــين پـــنـــهـــوارن اچ
١٤٥ وســـري ڪـــين وجان، مـــيـــان مـــاروئـــڙن ڪـــؤن
وســـرڻ ســـنـــديـــون ڳالـــهـــڙيـــون، مُوروُن تـــانـــہ مـــجان
آهـــي امـــيـــد اجان، پـــڪـــي مـــنـــجهـــہ پـــنـــهـــوار جي
١٤٦ لـويـون رنـگـا رنـگ، ڪـن سـاهـيـڙيـون سـاٽـيـهـہ تـي
ســـي آســـاوريـــون اِڱريـــون، عُمـــر پـــهـــرن انـــگِ
تـــاڪُون تـــهـــنـــجي تـــاب ڪـــؤن، جهـــانـــگـــي پـــيـــتـــا جهـــنـــگِ
هِن ويـــچارا واهـــٽـــي، تـــنـــڪـــي وَٽُ نـــہ تـــنـــگ
ســـي ڪـــيـــئـــن ڏيـــن پـــيـــر پـــلـــنـــگ، حـــال جنـــهـــين جا هـــهـــڙا

١۴٧ ڪن لڱن لويون ،ويجهو وجن نہ پٽ ڪي
چڙيون چانگن سان وجن، آب پريون اويون
ڳانگيون، پيرون ڳل وجهي هارن جان پويون
رات ڏينهان رويون، ساريان شل تن ڪي مِڙان
١۴٨ عُمر شال نہ لائيان، لقب لوئڙئين
پاٽي پين پٽ ۾، آبون اوئڙئين
وندن ويڙهچا سدا ڏونرا ڏوئڙئين
هن آجڙي ....
١۴٩ .... ڪبن ڪن ڪانياريون
.... تين پتين پنهواريون
پئي جِيءَ جنجال ۾ ساٽيهہ سنياريون
اڇي گڏ گذاريون، ....
١۵٠ وسرن اهي ڪينڪي، اهي مهلان موچاريون
پر قسمت قيدالماء جي، ڪيون هي ڪاريون
ڪاتي اڄ اسين تيا، ڪاتي سنگهاريون
اوڏنهن نِهاريون، ويجان سا وهلور تي
١۵١ شال نہ لقب سومرا، لوئڙئين لايان
پَٽ متي هيءَ لوئي، مُور نہ متايان
جا ڪتي ڪيت ڏنار جي، پَلي ڪؤن پايان
مَري مَلهايان، سارو ملڪ مليرجو
١۵٢ عُمر اڃا ڪپڙا، ڪاٽياريون ڪن ڪِيئن
ويڻ سهسين زي هتڙي، تہ هي مارن هيئن
جهڙي آيس جيئن، شل تهڙي مارن وجان

١٥٣ ڪيئن ڪاٽياريون، ڪپڙا اڇا ڪن عُمر
ويڻ سَهن سڀ لوڪ جا، تائين روز حشر
تي ڪارائي ڪر، ساري رهندي ڪيتري
١٥٤ ڪيئن ڪانياريون ڪن، ڪپڙا اڇا عُمر چام
تين پنهواريون پَٽ ۾، مهٽي هاب مدام
آهيان سومرا تو سام، ته لوئي جي لڄ رهي
١٥٥ جڏهن ويجها هُئام، ماروئڙا مليرِ ۾
تڏهن ڳالهه ته حال احوال جي، تي تنهين ڪَنِ وڏام
هاڻي وجي ترتيام، اُهي سُڌ لهندڙ سومرا
١٥٧ تيا پنهوار پري، آءُ ڪنهنڪي ڏوراپا ڏيان
وهندو شال وصال جي، والي واڳ وري
سو نيئي گڏ ڪري،مونکي ماروئڙن سان
١٥٧ ورُوتا ويڙ هيچن جا، اهي موتئين مالهڙيون
رَس نه اچن روح کي، تالهه ۽ تالهڙيون
سنگهارن جون سومرا، چڱيون چالڙيون
جو فجر ڦوڪي سنديون، ڪن دانَهه دالڙيون
وَر سي لويون لاک جون، پن شالان شالڙيون
آَنئي پهر آهن، اکيون منهنجون عُمر آلڙيون
ڪامل تنهنجي ڪوٽ ۾، وجهان فلڪين فالڙيون
شال سُڻندو سو ڏٽي، هِن جيون نالڙيون
وجي ڳجهيون ڳالهڙيون، ڪنديس سرتين سان ساٽيهه ۾
١٥٨ شال نه وساريِن، هُئان ياد اُنهن کي
عُمر! اباڻن جيون، ڳالهيون تيون ڳارين

ساه رڳون ساريـن، مانَ پـهچان پـنوهارن کـي

١٦٩ آهـي سـار سـينال، ميان ماروئـڙن جي

هِت هـهـڙا حـال، هُت عِتاب انـهن جا

١٦٠ الا اوري آڻ، ماروئـڙا مـلير جا

يـا مونکـي کـڍي کـوٽ مـۆن، نـئي مُلڪ رسـاڻ

پچنـدي وجي پـاڻ، پِهان پـنوهارن جي

١٦١ آڻ الله اوري، ماروئـڙا مـلير جا

مونکـي آنـدو اوچتـو، هِت ظـلم جي زوري

آءُ تـنهن گهڙي تـۆن گـهوري، جنهن هيکاندي هڪ تـيان

١٦٢ ڏسـان ڏوتـيـڙن جيـون، ويـنـي واتـڙيون

هُت پـون پـنوهارن تـي، مِنيون ماتـڙيون

يـاد اُتـي جون مُون پـيـون، چوهـون چاتـڙيون

تـوڙي چار ڪُندان لـوئي جون، هِت قـاڪين ڦاتـڙيون

تـان يـي .... جتـي کِنوٽـيون کـاتـڙيون

مونکـي لوهـن لاتـڙيون، تـن لالـن سنديون سومرا

١٦٣ پـت ۾ مـتـي ميـرڙيـون ....

.... ڍيـر رڙيـون

هـي وهـيـون ويـرڙيـون ....

ٻُور پـچاڻـون پـيـر کـن، ٻـهـون پـيـرڙيـون

سـي چڙهـيـون، چاڻـن چونـڊيـن، ڏئـي ڦـيـرڙيـون

پـانَو پـيـرڙيـون، کـن تماشـا تـلـن جا

١٦٤. هُت گـهمن ڏوتـي ڏُت لـئي، کـيـون تـولا تـولڙئـين

چاڻـن لنـب آئـون مـکـٽـي، جهـلـي جهـولـڙئـين

پِيھن پچائن مانيون، ڦوڪي ڦولڙئين
تون عمر اولڙئين، ڪري هُت ڇڏيج تون
١٦٥ هُت ريت تہ اڌو پنڌ، ڪن لويون لاڪڙيون
مَشر ماروئڙن جيون، سچيون ساڪڙيون
وٽين تورن ڪينڪي، مکڻ ماڪڙيون
اجا ڦٽن باڪڙيون، ....
١٦٦ اجا ڪِنون ڪِنوٽيون، تہ سانگيڙن ساھہ پيو
وسي تر تارڪن، نيون ۽ نِوٽيون
جاتي هُون جوٽيون، تاتي آجڙي آرام تيا
١٦٧ اج جوڙي ويٺا جهنگ ۾، جهانگي جُهوپڙيون
ڏي نہ ڏوٽيڙن کي، لائق لُوپڙيون
راجا روپڙيون، گهرين رکن ڪينڪي
١٦٨ ڪرين چو ڪِلان، سانگيڙن تي سومرا
سارهہ سوتن تي، لاهي توڪان آئون تهلان
هي موت ....
تي محلن منجهہ گذاريان ....
١٦٩ هُت ڏين مارو ڏاج ۾، چاٽي چارڙيون
پيون آهن سپ کي، اُهي ويڙهيون وارڙيون
سي چوندِن پيون پرھہ جو، نائي ڏارڙيون
وجهن گوندن سنديون، ڳچي ۽ ڳارڙيون
پوءِ ڪنيو کارڙيون، وجن لوئڙياريون لوءِ ڏي
١٧٠ مونکؤن وسرن ڪينڪي، اُهي عُمر ويلڙيون
جوتي چاريم وڏي چاهہ مؤن، چيلا چيلڙيون

تـــي كـــيـــڏون كـــيـــلـــڙيـــون،ســـرتـــن ســـان ســـاٿـــيـــهـــ ۾
١٧١ اوَس اَڏن ســـــــــــومـــــــــــرا .... چؤنـــــــــــرا
تـــنـــهـــن ۾ ســـانـــيـــي رڪـــن .... ڏٽ پـــهـــون ڏؤنـــرا
صـــبـــح كـــائـــن تـــنـــهـــن ســـان ڏڳ .... ڏنـــؤنـــرا
لـــــوئـــــريـــــاريـــــون لـــــوءِ ۾ ....
١٧٢ اَبـــــر تـــــيـــــا ۾ اَپ، ۽ واءُ لـــــڳو اويـــــار جو
ســـچو چوي تـــيـــا ســـومـــرا، چڱا ســـانـــگـــن سُپَ
پـــر چت انـــدر ۾ چُپَ، اتـــن تـــنـــهـــنـــجي زور ظـــلـــم جا
١٧٣ هـيـم جنهن سـان جال، سي اڄ سـنـگهاري سڄ كاڻ ٿـيا
عُـمـــر انـــهـــيءَ پـــار جي، اتـــم ســـار ســـنـــيـــال
جو صـــبـــح اَتـــي ســـاجـــهـــريـــن، مـــارو چيـــڙن مـــال
پِيـس پـري پـنـوهـارن كؤن، پـهـريـن هـيءَ هـن جا حـال
آهـــي اِنـــهـــيءَ كـــوٽ ۾، جيـــڻ مـــنـــجهـــ جـــنـــجال
سِگـــهـــڙي وجي شـــال، پِهـــان پـــكـــي پـــنـــوهـــارن جي
١٧٤ هـــت چنـــين پـــي .... لـــوءِ لـــرئـــي ســـان وتـــان
.... كـــــنـــــديـــــس كـــــين كِـــنـــــي
.... جا ڏاڏاٽــــــــــن ڏنــــــــــي
اهـا نـيـنـديـس پـاڻ پـنـي مـيـنـهـن وسـنـدي سـومـرا
١٧٥ تـــوڙي لـــوئـــي هِت پـچي، وجي تـــهـــبـــاران ٿـــئـــي
تـــ پـــي وٺـــي پـــهـــنـــديـــس پـــنـــوهـــارن جي، عـــمـــر پـــاڻ پـــچي
جهـــانـــگـــن كـــان جهـــچي، مـــون ادمُـــئـــي تـــي آهـــيـــان
١٧٦ چگر جارڙيـــون، پـــيـــا كـــرڙيـــون قـــوڳ قـــلاريـــا
ســـي ســـنـــگـــهـــاريـــون ســـاٿـــيـــهـــ ۾، وهـــن وارڙيـــون

لاڙيـــــو ڇنن لاڪـــــڙان، تـــــامـــــان تـــــارڙيـــــون

....

١٧٧ مـــاٺـــهـــو اڇين مـــان، ڪـــو مـــيـــان مـــاروئـــڙن ڏهـــن
تـــــہ ڳالــــهـــــيـــــون .... ۾ ارمـــــان
مَرُ ٻـــــڌي تـــــين مـــــون تـــــي مـــــاروئـــــڙن...........
ســـــومـــــرا ســـــلـــــطـــــان، ســـــي ....
١٧٨ هِن لـــوئـــي جي لاڄ، شـــال رهـــجي اڇي ســـومـــرا
تـــہ مَرَ ٻـــڌي ٻـــولـــي خوش تـــين، ريـــگـــســـتـــانـــي راڄ
ســـانـــہ ڪـــائـــي ڪـــاڄ، جا قـــيـــد ڪـــئـــي تَئَـــي ڪـــوٽ ۾
١٧٩ جي ريـــگـــســـتـــان رهـــن، تـــن ڪـــي ســـخـــت نـــہ ونـــج ســـومـــرا
جـــور تـــهـــنـــجي زور ظـــلـــم جو، ســـانـــگـــي ڪـــين سَهـــن
مـــتـــان ٻَرئـــين وَس وِهـــن، هـــو ويـــچـــارا واهـــڻـــي
١٨٠ اڄ ڏنـــم .... نـــہ مـــلـــڪ مـــلـــيـــر ڏي
گـــل ڪـــيـــون بـــيـــتـــا ...... لـــوهـــيـــڙا.......
.... وســـن ويـــڙهـــيـــچـــن تـــي

●

بيت سِنڌِي مُومل جا

١ آءُ راڻا ڏي رنگ، موٽي ڪاڪ ڪَنڌين کي
لاهج لڱ خداءِ جي، ڏرو پُرزو زنگ
ناميا پاڙج ننگ، مهٽي هاب متان ڪرين
٢ آءُ راڻا رنگ لاءِ، موٽي ڪاڪ ڪنڌين کي
ناميا نانءِ خدا جي، پير وري هِت پاءِ
سوڍا سنڌئي ساءِ، آءُ ويني ڪانگ اُڏائيان
٣ آءُ راڻا رک راز، مون هِن نماڻيءَ سان
توکي ڪريان ڪيتري، ناميا نَر نياز
جو تي ڪيڙم ناز، تنهن مهٽي هاب ڪري ڇڏيو
٤ مُون تئون مهٽون لاهہِ، مؤلا ڪارڻ ميندرا
تون تان صاحب آهئين هيءَ ڏهارڻ ڏاهہ
توڙي تيس بيراهہ، تہ بي ڳل تنهنجي آهيان
٥ ڏي ڪو رنگ وري، ڪامل ڪاڪ ڪنڌين کي
مُنهن ڏيکارج ميندرا، وچان تا نہ مري
بخشج ذوق ذري، مهٽي هاب متان ڪرين
چڙهندي ساءِ چکي، نَت مُنهن ڏيکارج ميندرا
آندو مونکي هِتَهين، ڪنهين لار لکي
چاڙهيو مونکي ڏاگهہ تي، تنهنجي عشق تکي
مَرُ پيو ڪو سِر سکي، اُنهيءَ جي اولاڪ جي
٦ هي جو تيٽو هو، سو اڪر ميتيندو ڪونڪو
هيرو زهر زبان سان، هن ڳالهيون ڪيٽو هو
ناتہ پاٽؤن پِهٽو هو، مونکي زير زمين جي

٧ ڏک نـــہ ڏيـــٺـــو هـــو، تـــو مـــونـــکـــي مـــيـــان مـــيـــنـــڌرا
نـــامـــيـــا پـــنـــهـــنـــجـــي نـــنـــگ کـــي، تـــو نـــيـــبـــهـــہ نـــيـــٺـــو هـــو
زهـــر پـــيـــالـــو ڀُـــر کـــري، مـــونـــکـــي تـــنـــهـــن پـــيـــٺـــو هـــو
جِيءُ نـــہ جـــيـــٺـــو هـــو، مـــان کـــؤن هـــن مـــهـــٽـــئـــين
٨ کـــين وســـارڻ هـــوءِ، مـــونـــکـــي مـــيـــان مـــيـــنـــڌرا
تـــوکـــي ســـوڍل مُـــئـــي ڏي، کِـــي نـــهـــارڻ هـــوءِ
تـــو بـــن گـــهـــارڻ هـــوءِ، کـــو مـــونـــکـــي ويـــهـــي کـــاک ۾
٩ ســـوڍل ســـکـــائـــي، آءُ پـــڻ گـــهـــٽـــو آهـــيـــان
راتـــو ڏيـــنـــهـــان تـــانـــهـــجـــي، وات مـــونـــکـــي وائـــي
کـــر اُهـــا کـــائـــي، جو کـــارهـــن لـــهـــي کـــاک تـــؤن
١٠ مـــيـــان آءُ مـــاري، ڏاڍي ڏنءَ ڏهـــاڳ جي
مـــهـــٽـــي هـــاب مـــتـــان کـــريـــن، تـــہ کـــاک نـــہ ٽـــئـــي کـــاري
کـــر ســـوڍل ســـتـــاري، ڏوهـــن ڏي نـــہ ڏســـيـــج تـــون
١١. آءُ ســـوڍا کـــر ســـچ، لاهـــي مـــون تـــئـــون هـــي مـــيـــهـــٽـــو
جهـــيـــڙو جهـــڳڙو نـــہ کـــريـــن، مـــون ۾ کـــونـــهـــي کـــچ
الله کـــارڻ اچ، مـــاڳُ وســـائـــج مـــيـــنـــڌرا
١٢ اچين جي اوطـــاق، مـــنـــهـــنـــجـــي مـــيـــان مـــيـــنـــڌرا
تـــہ عـــيـــبـــن کـــؤن آجـــي تـــيـــان، کـــوجـــهـــي ٽِـــئـــي نـــہ کـــاک
مـــري ٿـــي مـــشـــتـــاق، تـــنـــهـــن جي کـــارڻ مـــيـــنـــڌرا
١٣ کـــاک پـــچـــنـــدا کـــاپـــڙي، جن ڏَريـــو کـــاتـــي کَـــنـــڌ
وجي رســـيـــا اُن هـــنـــڌ، جِـــتـــي مُـــون تـــون آهـــي کـــانـــکـــا
١٤ کـــاک پـــچـــنـــدا کـــاپـــڙي، وڏيُ ويـــل ويـــا
لُڌاٽـــئـــون لـــنـــگـــهـــي کـــري، کـــنـــهـــن پـــرئـــين پـــنـــڌ پـــيـــا

أتي تاڪ تيا، جتي مون تون هڌهن نانهِ ڪا
١٥ لنگهيا لڌاٽو، اَئون ڪاڪ چڙيائون پوئتي
تاتي وجي رسَيا. جاتي مومل نہ راڻو
نڪا مسجد تڪيو أت، نڪو تڪاڻو
تاتي تين تاڻو، جتي مون تون نانهِ ڪا
١٦ ڪاڪ لڌاٽو لنگهيا، اڄ لاهوتي لعل
اوري هڌ نہ اتڪيا، تيا پرئين خيال
حدون پيجي هليا، جن ڪي حد پيجائي حال
فرق ڪن نہ فراق ۾، ويجها ڪين وصال
فنا في الله جي تيا، ڪا تن ڪي سُرت سنيال
ثين قرب ڪمال، جن پيون اوري چڙيون
١٧ ڪاڪ نہ ويا ڪاپڙي، نڪي لڌاٽي
نڪي ڏريا ڏٿ تي، جاتي رنگ رکيو راڻي
أهي مڙئي نابود تيا، أنهن سامن ساماڻي
تاڪ تيا تاڻي، جاتي مُون تون ناهہ ڪا
١٨ هِيءَ ڌهارڻ ڌاهہ، تون ڏوليو ساري ڏٿ جو
ڪامل تڪو ڪاڪ تي، چڙهي ڪرهَل ڪاهہ
ڪاٽيون ڪنڌيون ڪاڪ جيون، ٻي لڱن باغن باهہ
اِهو مون تئون مهٽو لاهہ. ڪا مهِر پويئي ميندرا
١٩ ڪيو مهٽي هاب، مون ڪي ميان تو ميندرا
توکي سڪندي سپرين، مون خوش نہ اچي خواب
ڪَرِ نہ خان خرابَ. ڪامل ڪاڪ ڪنڌين ڪي
٢٠ چڱي ڳالهہ چوانءِ، سا سُڻ ميان ميندرا

آءٌ تُنهنجڙي آهيان، تون منهنجڙو آنءِ
هيءَ نِذر تنهنجي نانءِ، آهي وڪاٽي وَلها
٢١ وَلها وڪاٽي، آءٌ دَرِ تنهنجي آهيان
تنهنجي ڏس ڏهاڳ ڪئي، هِيءَ ناميا نماٽي
هي مَرئي ٿي هاٽي، تنهنڪي مُنهن ڏيکارج ميندرا
٢٢ ٿي راضي تون راٽا، معاف ڪرين سڀ مديون
ڪر نہ ڪنيزڪ سان، ميان تون ماٽا
جي ههڙا ڏک ها چاٽان، تا نانءُ نہ ورتم نينهن جو
٢٣ مومل ماٽڻ هليا، ڪاپڙي ڪل دار
وچ ۾ آتش دُود جا، آين بَهتُ بخار
ڪي سڙيا تنهن سوزان ۾، ڪي نر چليا نروار
ماڙي ڏسي ڪي پنيليا، ڪي خود ڪوُن خبردار
ڪي ويا ماڙيءَ ڪوُن نڪري، پرت نہ جت پچار
نڪا صورت اُتهين، نڪا تار تنوار
نڪو ڏسڻ وارو هو، نڪا سُرت سنيار
تن تي چڙهي آئيا، بيخوديءَ جا بار
ڪين ڏنائون ڪاٽئين، روءِ نڪا رُخسار
الآن ڪَما ڪان، تحقيقا تڪرار
لٿا شور شمار، سچو همہ حق ٿيو

بيت سنڌي نوري ۽ ڄماچي ڄام بابت

١ تون سمون سردار، آءٌ مي ۽ مهاڻي آهيان
تنهنجي شفقت مهر جو، آهي ڪو نہ شمار
آنڊ ۽ گاندر گهرن ڪيو، تي ساري عالم عار
متي تنهن مدار، تو ساري ڪينجهر جو رکيو
٢ تون سمون سائين، آءٌ مي ۽ مهاڻي آهيان
مون لڄ رهائين، جو پلئ لڳي تانهنجي
٣ آءٌ مي ۽ مهاڻي، تون سمو ساري سَرَ جو
قُرب منهنجو ڪهڙو، چاڙيون تو چاڙي
ڪاري سِر ڪنيم تي، ڇڄي ڪِڪئ هاڻي
لطف لانڪون تيو، هاتڪ هاڻي
هُئي بيهودي ٻڄڙي، پر تو سمان سيباڻي
تڏنهن راز تنهنجي سان، تيس راڻين ۾ راڻي
٤ ڪلسا ڪلوري، ڪن ڪالورا ڪُمن سين
پيهي وڃي پَنِ ۾، ڪن ٻُڪين ٻُوري
روز تن ڪي راوَ ڏنهن، تيا چانور اَئون چُوري
جي هُيون اڏو ٻند ۾، سي ڪن ڪپڙا قصوري
هيٺ متي تن تي، ڍڪيون سالان سموري
واسيا وتن ويس ۾، هين ڳُهنبي ڪتوري
ڇڄي ڪڪي تارِ جي، سي اپر عطوري
تي ملڪين مشهوري، سمي جي سهاڳ جي
٥ پير اون مُنهن نيرا، پاڻيءَ پوندا جن هوا
سي اڄ ٻڌيون وتن سر تي، چاه منجهئون چيرا

ماڻڪ موتي مُنهن تي، هٿ تنهين هيرا
ڪات سيئِ ڪِيرا، سُگهڙ سمي چام جي
٦ وهين وهل لَپيون، ٿي پيٽ پاريا تن پانهنجا
ڏنيون ڏُٿ ڏٻ جون، ٿي جهٻيرن جهپيون
ڪِڪيءَ خاطر جهٻريون، ڏُٻن منجهه ڏپيون
جي ڪائن پٻڻ پپيون، سي چُوريءَ چريون ٿيون
٧ جي جهاڳيون وتن جهاڳ، ميئون ڪارڻ قوت جي
سي عالي درجي آنديون، سمي جي سهاڳ
منچر مَها وچ ۾، ٿي ڪن رنگيليون راڳ
هُئا حال جنين جا هُهڙا، تن تي پلي لايا پاڳ
ڪينجهر ٻن ڪنڌين جِي، ٿي هٿ اُنهن جي واڳ
هيرا ياقوت ٻيا، اڄ انهن وٽ اجهاڳ
ٻيا پي لکين لاڳ، تن ڏِلَين ڪي ڏيئي چڙيا
٨ بيحد پگوڙيون، هُيَن ڏؤل نہ ڪنهن ڏونڊيون
ناپي ڏُٿ اَئون ڏٻ جون، ڪن خارين ڪوڙيون
ٻوريءَ ڦرها ڦريون، اچن ملاحيون موڙيون
چام تماچي تن جون، جوڙون جوڙيون
ڏورن ڪؤن ڏوڙيون، ٿيون سمي جي سُهاڳ سان
٩ ڏؤل نہ ڪنهن ڏونڊيون، پر هيون سمي جي سهاڳ تي
ڪينجهر سندي ڪنڌيين، ڪن ٿوريون آئون ٿونڊيون
چِڪ جيهون چونڊيون، ٿو چام وهاري وٽ ۾
١٠ هيون لڳين ليڙيون، مُنهن نہ موچاريون
سي ٿو چام وهاري وٽ ۾، ڪري ملاحن ميڙيون

تو ٻڳيون جوڙائي ڏئي، ڀڄڻ تن ٻيڙيون
وٽن ماڻڪ موتئين، تنهنڪؤن جهڙي جهيڙيون
توڙي اهڙيون اويڙيون، تہ بي سمي چام سهاڻيون
١١ جن تي پاليا پيٽ، ڪَمن ڪالورن سان
سي تا تيل ڦليل سان، تيون ملائن ميٽ
چام جواهر جي ڪري، تو انهن پار اميٽ
ڪئي لاڪيٽي ليٽ، سمي مير مهاڻن ڏي
١٢ هوا وڏا جن تي ويل، تي ڦوت مليو ڪينڪي
خاصين سي خوراڪن تي، تاڪن مهاڻيون ميل
.... تي آيون اونداهي اويل
مڙي جهڙي پاڻ ۾، ڪن سيلانيين سيل
پوءِ لاتا چام لطف سان، زبونن تؤن زيل
تن تي تيل ڦليل، اچ عطر ڳاڏڻ اوتيا
١٣ جنهين اڏو پنڌ، هُئي عمر سيائي اهڙي
سي سمي جي سهاڳ تي، آيون ڏاڍي انڌ
تنين جي طولان جيون، پيون هاڪان هنڌو هنڌ
ڏليون ڏولين چڙهيون، پيرين پون نہ پنڌ
سڀ اندامين سنڌ، جَڙيون جواهرن ۾
١٤ جُتيون جَڙائو، پايون وتن پير ۾
چوليون جن چڪ هيون .... اچ تيون لالين لائو
مهاڻي جون ماڻڪي .... ڏتيون گهائو
سا ترسي نہ تائو، پئي جهليون جهولي چام جي
١٥ مهاڻيون ماتيون، پون پيٽ ڪيون

ڪن چڙهايون چاهه مون سمي.........
پر نوريءَ نادر چام ڪي، ڪي چڪيائيون چاتيون
تنهنکي ڏسڻ سان ڏياريون، ڪنهن ڦڪل ڦيراتيون
وتان سو واتيون، تو ڏئي ڏهاڙي اُن ڪي
١٦. هئي هڪ تُرار، چار توارا موتئين
تنهن برابر نه ڏيان، توڙي ڏين جال جوهار
جو پلؤ پيڙو هڙو، مهاڻي مڻيار
سا مر ڪري ڪينجهر قرار، جهنجو چارو چام ڪلهي ڪنيو
١٧ تارازيءَ جي توري، مَڪ موتين تي نه ڏيان
ٻيٽان ٿيٽان نه ونان، توري نه توري
گهوري آءُ گهوري، جو چارو چام ڪُلهي ڪنيو
١٨ مَڪ برابر نه ڪريان، ماڻڪ موتين ساڻ
سمو چام سڄاڻ، جنهن چارو چام ڪلهي ڪنيو
١٩. متي جن مُوڙا هُئا، چارين گندئين گودڙئين
سي بئنسر بئنان زر جا، تن جهاٻا آئون جُهوڙا
جن ٻانهين ڪُلهين ڪين هو، تن چُوڻ تائين چندن چُوڙا
تن ننگن نپوڙا، شال سمي جي سهاڳ سان
٢٠ رنگ ڪاريءَ رويون، هيون مڙئي ملاحن جيون
سي ڪنيون ڪارن ۾ اچن، درا ۽ دُويون
جن ۾ بيحد بدبويون، تن تي عطر اوتيا
٢١ هڪ درا، بي دُوءِ، ٻيون گوجان مارن گانگٽيون
تن مؤن ڪکيءَ جي اچي، برابر بدبوءِ
تنهن پوءِ مُشڪ عطر جي، اچي منجهائن خوشبوءِ

رنـــگ ســـونـــي جي رُوءِ ،صـــورت انـــهـــي ســـوهـــڻـــي
٢٢ مُنـهـن مـتـي مـيـريـون، هـيـون بـيـهـوديـون بـڇڙيـون
گـهـڻ گـهـڻ نـوري گـهـنـگـهـرو، ڇم ڇم ٿـيـون ڇيـريـون
سـمـي پـاڻ سـهـاڳ ڏئـي، هـي جي انـهـئـن هـيـريـون
كـا تـہ ڏسـو كـيـريـون، كـيـون كـيـنـجهـر كـنـدئـين
٢٣ مُنـــهـــن مـــتـــيءَ مـــيـــرا هُئـــا، بـــيـــهـــودا بـــڇڙا
ســـمـــي جي ســـهـــاڳ تـــي، تـــيـــا گـــانـــدر گـــنـــيـــرا
ڏســـو ڏهـــاڙي ڏئـــي تـــو، در تـــنـــين ديـــرا
ســـاجـهـــر ســـويـــرا، تـــا كـــائـــن طـــعـــام خوشـــيءَ ســـان
٢٤ تَرڪـو جن تَريـون، پـيـا كـونـر كُڙهـيـون كـڇ ۾
تـن اڄ لـڙهـان لـڙكـن موتـئـين، پـيـون سـنـديـون سـون سَريـون
زيـــور آئـــون، پـــازيـــب پـــيـــا، زري بـــاف زريـــون
كـيـنـجهـر پـئـي پـريـون، انـهـن كـي انـعـام ٿـيـون
٢٥ جنـــين دُوءِ درا، كـــڇين كُمَ ءِكـــوٽـــيـــون
مـــتـــي پـــيـــريـــن بـــرهـــنـــہ، هـــوا غريـــب ســـپ گـــرا
.... لـــڪ تـــپـــيـــا تـــار تـــريـــا
أهـــي پـــاهـــان پـــاڻ پـرا، تـــيـــا ســـمـــي جي ســـهـــاڳ ســـان
٢٦ جي كـؤنـر پـرن كُمَ، تـن جو نـاتـو نـاپـي سـان هُئـو
تَرن جا تـــنـــهـــن تـــار ۾، ٿـــي رَوان كـــيـــا رُم
پـــوءِ اڇي تمـــاچي جام جي، پـــئـــي دَرِ تـــنـــين جي ڏُم
جي هُئـاگـوشـائـت گـم، سـي پـلـئـي لـڳي پـڌرا ٿـيـا
٢٧ بِهـــہ، ڏوڏا ڏاج، ڤُوت جنـــين كُم كـــوٽـــيـــون
أنـــهـــن جو احـــتـــيـــاج، تـــو تمـــاچي كـــيـــڏو كـــدي

٢٨ نہ ڪنهن رُوءِ نہ رنگ، هُئا بيهودا بچڙا
اڄ پڻ انهن جي، تيا پيرن هيٺ پلنگ
مياڻيون معافي تيون، نہ ابواب نہ انگ
پٽ اوڍين اڙٻنگ، سي سمي جي سهاڳ تي
٢٩ ميئون سرمتن پئي .... پل ڪي
سي تماچي چار......... خيال ڪؤن
زري ۽ زريا ملي پيو ليڪو ناه ....
.... جن جاواريا هُن وتن ....
٣٠ پوئڪيون لس پلا، تي مهاڻن ماريا
لک هزارين حاڪمين، تي ڪاڏا تن ڪَلا
ڪُڙهيون جن ڪنڌن تي، سي تيا لڳي ياڳ پَلا
هڙي تن نہ دست ۾، هُئا نهريل ڪين ٿَلها
اڄ ميئن جي گهر مال جا، تيا ٿَم تلا
پر هئڙي اڪڙين ۾، ڪا جا ميءَ ڪلا
ڪينجهر گهمن لاڏ مؤن، ڪيون رس رَلا
اَگلا جي سگلا، سمي ناڻ سچاٽبا
٣١ حريران ۽ حُلا، ڏنا چام تہ چارن وارئين
جي هيون اڏو پنڌن ۾، تن چوتي چُوڪُلا
جهنگ سندي جاءِ .... بنگلا
اگلا جي سگلا، تا سمي ناڻ سچاٽبا
٣٢ ڪينجهر سندي ڪنڌئين، رهن پريون جي پنيور
ميئن متي آئيا، سالو ۽ سالور
چڙهيو سا چوڏول ۾، تي حڪم هلائي حُور

راتو ڏينهان راءَ جا، تيا ملاحين مذكور
سي حاضر منجهه حضور، وهِن تماچي ڄام جي
٣٣ تون سمون سرتاج، آءٌ ميءَ مهاڻي آهيان
لاٿئي پنهنجي لطف سان، اسان ڪؤن احتياج
ڪينجهر سارو تو ڪيو، مون ميءَ سندو محتاج
تنهنجو مون ڏنهن آهي راج، تہ اتم ڪهڙي ڪاڻ ڪرم جي
٣٤ لانگوٽيون لاشون، هيون وهہ وهل جي وچ ۾
سي پلئي لڳي پوءِ ڄام جي، ٿيون خوراڪين خاشيون
لعلن ياقوتن جون، وٿن ڪينهن ڪماشون
جن پاسا هر پل پَن تي، تن فرشين فراشون
لگن گج مقيس تي ٿيا ....
تا يي تماچيءَ کي، ڪن طرحين تلاشون
رُوءِ هيون راشون، پر سمي ڄام سهاٽيون
٣٥. هئا خام خسيس، ڪينجهر سندي ڪنڌئين
سي مُورائون مڇيءِ جا، هئا ڪُل حريص
تڏيون تونريون تن کي، پاتاريون سڀ پِيس
جڏهن تماچي جي ٿي، ميءَ سان مجليس
پاسي هيٺ اچي پيا، انهن جي اطليس
سي سون رُپي سرسا ٿيا، لٿن هڪ ٻئي جي هِيس
واتين انهن جي ڪري، تو هر هر ڄام حديث
مِهر آئون شفقت جي، ڏئي انهن کي آسيس
تن سان ڪير ڪندو ريس، جي سمي ڄام سهاٽيون
٣٦ جن واتين وهہ وهل، باس آئي تي ٻيڙي

أهي چڙهيا پالڪين، آهي سڀ سَهل
جتي جهپيرين جهوپڙيون، ٿيا ماڙيون تت محل
سمو چام انگل، اچيو انهن سان ڪري
٣٧ چچيءَ جي هُئي چٽ، ٿي آئي عام خلق ڪي
وَهمِ وجائجي وهم ۾، ميءَ ميجاءِ نہ مٽ
نوري چام تماچي سان، ڪلي چڙهي هُئي ڪٽ
سِرلاڄو سِرپٽ، ملاحن مشرود ڪيا
٣٨ جنين ڦاٽوڙيون، هيون گنديون گودڙيون
تن پيريون بافتن جون، جُنگ ڏئي جوڙيون
اڇليو أنهن ڏي وجهن، سون رُپو روڙيون
پانَو پاسي ميءَ جي، ڦناتان ڪوڙيون
گهوڙا ءِ گهوڙيون، تو وينو ڏيهاڙيون ڏئي
٣٩ نُوريءَ ڪيو ناز، ٿي ريجهائي راوَ ڪي
نِتُ نِتُ چام نياز، تو اچيو انهن جو ڪري
٤٠. تون تماچي چام، آءٌ ميءَ مهاڻي آهيان
ڏنو تو آرام، ڪينجهر ۾ ڪنڌين ڪي
٤١ تنبوءِ جي طناب، اڄ ڪُتي ڪينجهر ڪنڌئين
ناد وڄن ٿا ناد، پيا پي رود رباب
جِتي ڪِڪيءَ ڪوڙا هوا ڦيما تت ڪباب
وتن مهاڻا مست ٿيا، ماڇي أت مهاب
تن تؤن سڀ حساب، موران ئي معاف ٿيا
٤٢ پلؤ مون پاتوءِ، تون راجا لڄ رهائيين
سما سجاتوءِ، ڪامل پنهنجي قرب ڪي

۴۳ ڏت جنين ڏوڏا، پهرڻ پاپوڙا تنين
پينا وچي تن جا، گپ اندر گوڏا
سو پَتن جي پينگهن ۾، تن لعل ڏئي لوڏا
اُهي آٽيو اوڏا، تو وير وهاري وٽ ۾
۴۴ ڪوجهيون رنگ ڪاريون، مُنهن نہ موچاريون
سي ڪڏيو ڪالورن جيون، سِر ڪٽن ڪاريون
ڪيئي ڪٽي اُ ن جيون، تو تماچي آريون
سي اڄ سالون ڍڪن سِر تي، ڪُلهين ڪِيناريون
زور ڇڏي زاريون، تو تماچي تن ڪي ڪري
۴۵ لاڏ ڪيو لڏن، ڪينجهر سندي ڪنڌئين
ڪاريون تيون ڪُرن، سمي جي سهاڳ تي
۴۶ ڏڪين ڪي ڏولئين، چام تماچي چاڙهيو
لعلان زمرد تن ڏئي، تو جواهر جهولئين
زريءَ ڪلابات جا، تن چِڪم تي چولئين
چِٽڪائي چولئين، هِيرا لڪان لڪئين
۴۷ هوا لانگوتيا لُول، ڪوجها ڪنهين نہ ڪم جا
فرش فروش اَئون غاليچا، ڏئي تني ڪي طُول
تڏي مڏي ڪان تن سي، ڪن جهروڪين جُهول
پيا اهڙي منجهہ الول، تن چاريون چار وساريا
۴۸ ڪوئز جن ڪُڙهيون، هيون هميشہ هٺ ۾
سي لوڙهن جي لڙه لئہ، تي لُڙهي منجهہ لڙيون
جُهڳن جهل انهن جي، ڪونتلن ڪڙهيون
ڪي وتن ڇيڪ چڙيون، ڪي تازي طويلن ۾

۴۹ هُيون لَس لانگوتيون، پاڻي پوندي جن هيون
تن مياڻيون معافي ٿيون، ٻي چر سيا چوتيون
اَن جيون ڪٽي ڪيتريون، چام سمو توتيون
جو ميءَ ريجهائي راوَ ڪي، ماڻن سان موتيون
ڪريون جي ڪوتيون، تہ پي پيون پليءَ چام جي
۵۰ تي پڻ هوءِ هُتيون، پورهيو ڪندي پن ۾
پلؤ لڳيءَ پوءِ چام جي، ڇيهن ڪانءُ ڇُتيون
ليڙ نہ جن لڳن تي، ٻاهين ڪَنين ٻُتيون
اُنهن لانگوتن لتيون، تي مُهران لعلان لاڏ سين
۵۱ بيهودا بي آب، هُوا اڳي ڪينجهر ڪنڌئين
پليءَ لڳي پوءِ چام جي، تيا تن جا جوڙ جواب
ٻيا سڀ حرف حساب، ملاحن معافي ٿيا
۵۲ ساڻ جڙائو جُتيون، ... تماچي تن ڪي ....
جي هت پيرين اگهاڙي گهميون، تن تي لڳيون سو سُتيون
.... تي ويون ڏيهان رات ڏتيون

....

.... سمي جي سهاڳ سان
۵۳ مهاڻيءَ مَرڪ، جان تماچي طريل تيو
متي ميءَ گلاب جو، تو اوتي عطر عرق
ڪيائين ڪونہ فرق، پاڻ گڏيائين گاندرين
۵۴ جن موُن بجڙي باس، آئي تي عام خلق ڪي
تن سان سمي چام جا، تيا ايذائي اخلاص
تي عام نہ ڏنو اَن ڏي، سي تيا خاصن خاص

عطر عنبير ڪچور جا، اهي وڳين ڏين واس
لڪين ڪن لباس، زري اَئون زرباف جا
٥٥ تون سمو سلطان، آءٌ ميءَ مهاڻي آهيان
جي آهين مُون ڏنهن مهربان، تہ اٿم ڪيهي ڪاڻ ڪُڙم جي
٥٦ ڪڍيو ڪالورا، ٿي آنديئون اڏو پنڌ ۾
جن پيرين لِتَرُ ڪو نہ هو، سي ڪن جڙائو جوڙا
تن مُهران سونُ سمو ڏئي، پيا رُپي جا روڙا
ڏيهن ۾ ڏوڙا، ٿيا سمي جي سُهاڳ سان
٥٧ ٿي لانگو ٿين لوڙ، تہ پيو ....
ناپيي ءِ ڏت ڏپ جا، آٿيو ڪن اروڙ
تِني مُشڪ عطر ٿيا، هوا جِت ڪِڪيءَ جا ڪوڙ
سي ڪن ڪينارئين ڪپڙا، پيا جواهر جا جوڙ
مٿي پڌي موڙ، گهِڙيو تماچي تن ۾
٥٨ مَڪ برابر نہ ڏيان، توڙي پرين موتين ماڻ
جو مون ڪميٽيءِ ڪاڻ، چارو چام ڪلهي ڪنيون
٥٩ چام ڪنيو چارو، مرڪي ملاحن جو
تيلهان مَڪ مٿي موتين جي، ڏيان ٿيٽو ترارو
سڀ ڪينجهر سارو ڪنارو، مهاڻن معافي ٿيو
٦٠ موتي مٿي مَڪ جي، وٺان نہ پيٽا
پي برابر نہ ڪريان جي پيٽا ڪي ٿيٽا
اسين تا هيٽا، پر چارو چام ڪلهي ڪنيو
٦١ مڪ موتين تي نہ ڏيان، توڙي هئن پاتون پات
ڪوجهي مان ڪمذات، پر چارو چام ڪلهي ڪنيو

٦٢ هُئا تولاڪين توت، پر نادر چام نوازيا
جن ناپا، لوڙهه، ڪلور ٻيا، تي ڦڪيائون ڦوت
سي اڄ ڪِيا وتن خمار ۾، اتئي پهر اَلوت
ڪينجهر ٻن ڪنڌين ۾، تيا لانگوتيا لڪ لُوت
پينگهين اَئون سُڪ آسٽين، ڪن جهٻيرن جهوت
هِڪَ ڪُلهين ڪؤنر سيل ڪن، ٻيا منهن لائن منهن جُوت
چِچيءَ هاٿن چُوت، ڪيون مرد مياٽيون
٦٣ جن تي ڦڪيا ڦَت، تي ڪُلين ڦيمن هيروان
ڪِڪيءَ جيهن ڪارن تي تي ....
ڪوجها ڪنهين نه ڪم جا هوا ....
اڄ تن ڏُشالا سِرَ تي، ٻيون شالون ٻڌن ٻِٽَ
زمرد اَئون ياقوت جي، تي لعلين هيرين لَٽ
سمي سي معافي ڪئي، تن ساتن تان ست ڪُٽ
لتا ڏيل اُنهن توِن، ٻي ڪُلي تين چِرَ چُٽَ
عيب ڏسي عامن جا، ڪيائين ڪان اُپٽَ
اُنهن چام اَڪُٽَ، موتي ماٽڪ تو ڏئي
٦٤ هيٺ مٿي پوتي هُئي، ماڳين مهاٽن ڪي
پاٽي چوندي تن هُئي، چِڪَ جيهي چوتي
اڄ گاندر سِر گلاب جي ،ٻي عطر عنبر اوتي
مُنهن لڳس موتي، تان جهولي تي جواهر ۾
٦٥ چارو چام ڪٽي، تو مرڪيو ملاحن جو
زريءَ ڪؤن زربادلي، تي چِڳِيُر چٽي
سهجئون سون رُپا ڏئي، ماٽڪ هيءَ مٽين

خيما خوب قناعتان، هيجؤن تِت هٽي
ڳاٽاتي نہ ڳٽي، ڏي جال جواهر تن کي
٦٦ تماچي طَرا، تو سڏيون ٻڌائي اُن کي
سي شوق وتن شڪار تي، ڪنيون زور زُرا
ڪُڏائين ڪُرا، سي ٻنهي ڪينجهر ڪنڌئين
٦٧ راتو ڏينهان ڏپ، هو مرڪ ملاحن جو
تي ٻوڙيون وهہ وهل ۾، ڪئي جهٻيرن جهپ
هو روز جنين جي رب، سي اڄ ڪلين حَلوَن هيروان
٦٨ مُهاڻيءَ جي مَن ۾، نہ هو گيرب گاء
نيٽن سان ناز ڪري، ريجهايائين راءُ
سمو سيني ڪانءُ، وتي ويتي پاڻ سان
٦٩ پليءَ لڳي آهيان، آهيان اياٽي
سمي سُجاٽي، چارو چام ڪُلهي ڪنيو
٧٠ هُئي ويتي بازر وچ ۾، هُئا هت ڪِڪيءَ هاٽس
ڏَرن ڪاڻ ڏُٻن ۾، تي ٻَنَ وڏا ٻاٽس
هُئي مهاٽي ماٽس، پر هن سان ڪرمُ ڪريم ڪيو
٧١ ٻيون ٻي چار چُري، هليون ٻڌي دعويٰ دانايون
هلي تہ ڪِڪيءَ ڪوڙ سان، ڳچ ڪِي ڳالهايون
مضمون چا هي ملاح جو، جنهن راءُ ڪٽي رايون
نوريءَ اڳيون ناز مون. جڏهن چِت اکيون چايون
تڏهن سُهمجي سايون. ٻوليندون باتيون تيون
٧٢ ڪِڪي هاٽس ڪاريون، چِچيءَ هاٽس چِچ
ٻاند تهين جي ٻاند سان، لڳو تئي تِي لڄ

سمو چام سَهج، اُيو انهيئن سان ڪري
٧٣ لتو لانگوتين جي، پڪين چام چُلي
مَنَهن مَنهَنِ پيون مَسندان، جُهڳي پاس جُهلي
ماٽڪ ۾ موتئين، چولي چول چُلي
ڪينجهر سڀ ڪُلي، جڻ اصليءَ ڪؤن اهڙو هيو
٧٤ فارغ تين نہ فراق ڪؤن، ۽ ويجها ڪين وصال
گم تيڻ ڪؤن گم تيا، نڪا سُرت سنيال
اُتي قيل نہ قال، سچو صُمٌ بُڪمٌ تيا

●

بيت سنڌي روجهن جي بابت

١ روجهون رڻ ياد ڪيو، آيون رت رُئن
هر ڪنهن ويل هُئن، اهڙن اوراتن ۾
٢ روجهون رڻ ڦتو ڪري، هيٺ لهي آيون
ٿين تار نہ ترايون، جو مُند نہ اُٺن مينهڙا
٣ مُندين مينهن اُٺانِ، روجهن رڻ ڦِٽو ڪيو
ڏولائي جا ڏينهڙا، گهٽا گهر ڏٺانِ
اُنهن ڪؤن ارمان، لحظي منجهہ لهي ويو
٤ مُندين مِينهن پيونِ، ترايون تار ٿيون
وڃڻ پَرِئن دِس تي، لاچارؤن ٿِيونِ
وسري ڪين ويونِ، سو رڻ ريجاڻن جو
٥ هِينئڙو چڙي هُت، ٿيون روانيون روجهيون
ڏکيا اوسر ڏينهڙا، ٿيون گذارن هِت
اُنئي پهر چِت، وطن تن نہ وسري
٦ رڻ چڙي روجهون، ڪا دِس چتائي هليون
جيلهان مُند نہ اُٺا مينهنڙا، تيلهان ٿيون ڪوجهون
...... مونجهون، ٿيون گذارن ڏينهڙا
٧ ماتر مينهن اُٺانِ، روجهان موٽي آئيون
اوسر سندا ڏينهنڙا، وسري سڀ ويانِ
ٽاٽا تر تيانِ، ڦٽيون ڦوڙيون گڏيون
٨ جڏهن ٿيا اَبر، تڏهن روجهن ڳات متي ڪيا
مولي وڃڙيون ميڙيون، جن ٿي گذاريو اوسر
ٿيون سيئي سَرِ، لنگهين ڏکيا ڏينهڙا

٩ جي ڦـــٽـــيـــون، جي ڦـــوڙيـــون، اُنـــي اڄي ڳــڏ ٽــيـــون
اوســـــر ڪـــيـــون هُـيـــون، ..... اورنـــيـــون اوريـــون
لـــڪـيـن ڪـــروڙيـــون، رِڻُ سـيـــوئـــي روجهـــيـــون
١٠ روجهـــڙيـــن اُتـــاءِ، لـــنـــگـــهـــيـــا اوســـر ڏيـــنـــهـــڙا
مـــولـــي آنـــدا مـــيـــنـــهـــڙا، پـــنـــهـــنـــجي مِهر مـــٿـــاءِ
جي هُيـــون ويـــچاريـــون وچڙيـــون، هـــڪـــڙيـــون پـــين ڪـــاءِ
وِيَن ڏول وڇاءِ، اُنـــــــــي اڄي ڳـــــــڏيـــــــــــــون
١١ آســـرو آهـــين، مـــونـــڪـــي مـــاروئـــڙا مـــلـــيـــر جا
جنـــهـــن ڪُـنـــڊ وسَن مـــيـــنـــهـــڙا، تـــنـــهـــن ڪُنـــڊ ڪـــاهِين
هـــاٽـــي ٽـــا ســـاٽـــي ســـنـــيـــاهـــين، پـــانوَ پـــنـــهـــنـــجي پـــار ڏي
١٢ سـچو رک سـمـــاءِ، ٽـــو مـــاٽـــهـــو روجهـــن ســـان ڳـــڏيـــن
هـــاٽـــي صـــبـــر مـــنـــجـــهـــي ٽـــي آءُ، ڪـــمـــائـــي پـــوري ڪـــري
١٣ آيـــون وَس چڏي، جو مُـنـــديـــن اَنـــن مـــيـــنـــهـــڙا
مـــولـــي ســـنـــدي مـــهـــر آءِ، جو وچڙيـــون ڳـــڏ ڳـــڏي
لٽـــيـــون لاهـــــ لـــڏي، روجهـــون ريـــجاٽـــن ٽـــي
١٤ رٽـــؤن روجهـــون آئـــيـــون، وَين اوســـــر ڏيـــنـــهـــن
مُنـــديـــن اَنـــن مـــيـــنـــهـــن، ڪـــن رُخ ريـــجاٽـــن ڏي
١٥ رٽـــؤن آيـــون روجهـــون، جو ســـنـــيـــالـــيـــائـــون ديـــس
مـــنـــديـــن انـــن مـــيـــنـــهـــڙا، وســـري ويـــن پـــرديـــس
جي هُـيـــون اُنـــي ريءُ اُديـــس، ســـي پـــڻ سَرهـــيـــون ســـاهـ ۾
١٦ جي اوســـر ڏســـي روجهـــيـــون، رڻ چڙهـــي ويـــئـــون
ٽـــن ڪـــي وجي اُنـــهـــين، پـــلـــڪـــان ڪـــي پـــيـــئـــون
پـــوءِ مـــنـــديـــن اَنـــن مـــيـــنـــهـــڙا، ســـبـــزيـــون ســـپ ريـــئـــيـــون

ڍَوَ واري ڍيئيون، ڍليون ڳاهه ڳلن سان
١٧ رِڻ چڙهي روجهان، ويون وري ڪٽ ڪري
سبزَ سيٽون، اَئون ساوڙيون، ٿيون چاڪ چري
وِيَنِ ڏولائي ڏينهڙا، سيا پَل پري
سچو مون نه سَري، ريءَ ميلائي سڄڻان
١٨ جي رڻ چڙهيون روجهڙيون، ڪيون ڏولاون ڏکيون
هاٺي سڀ سکيون، جو مُنڌين اُٺن مينهڙا
١٩ هنيون لاهي هليون، روجهان رڻ چتاء
موٽي مِهر مولي جي ٿين، جو اُٺن مينهن مٿاء
ڏولائي جا ڏينهڙا، لاٿا پاڻ خداءِ
وري پنهنجي ديس ڏي، وريون جاءِ بجاءِ
.... منڌين اٺن مينهڙا

بيت سنڌي پورب جا

١ گنگا ڪانءُ گذر، آهـِ ڪنين ڪاپڙين جو
ڪڏهن لوڪ نه لڙيا. سدا تن سفر
آهي نام مَشر، اُنهن آڌوتين جو
٢ جوڳي آهن جي، گوش گنگا ڏي تن جو
آهن ڪوڏيا ڪات جا. پڻ ڪاپڙي ڪي
سرِ سنباهن سي، جنين ناتو نات سان
٣ جوڳي جال ڏنام، پر ڪو ڪو ليي ڪاپڙي
هي ويهي وَستِن ۾ ويا. هونء لوڪ لَڙيام
تنين ڪاڻ تيام، هَئي هَئي هڙا حالڙا
۴ جوڳي جال ٻُجهن، پر ڪونه لهان ڪو ڪاپڙي
تن ڳڻ ٻرين جيون ڳالهڙيون، تيون منهنجي ساه سجهن
لوڪَ نه ٻئي لُجهن، ٻگر نالي نات جي
۵ جوڳين اوري جُوءِ، هن لوڪ لِڪي ويا
تِتؤن لاهوتي لنگهي، حُر پيا ۾ هُوءِ
راسخ روبروءِ، وڃي ناميا تيڙا نات سان
٦ جوڳي آهن جال، پر لاهوتي لنگهي ويا
هِي مِڻ مِڻ ڪن مٺين سِين، هوڪڙا متي خيال
سي لانگوتيا لال، پينر پاڳ مِلن مُون
٧ لوڪين لاهوتي، ڪنهين پَرِ نه پِرِيا
سي پنهنجو رکي پور ويا. سالڪ ثابوتي
آهي آڌيءَ آڌوتي، نانگا ويڙم نڪري
٨ ڪري لنگهيا لوڪ مؤن، لاهوتي لوڙا

گهوڙا ڙي گهوڙا، جو مون مَنُ مستانو ٿيو
٩ پورب ڇڏي پوءِ، آڏوتي اڳي ٿيا
ويا اُڪنديا اڳنان، نه ڪنهن لڙيا لوءِ
رجائي رت روءِ، هَئي هَئي واتڙين تي
١٠ جوڳي جالؤن جال ،پر لاهوتي لنگهي ويا
هو هلي ويڙا حال ۾، هي قابو متي قال
هَئي هَئي منهنجي حال، جو حال نه پيو هتِ مُون
١١ جوڳين هت جايون، جي هن لوءِ لکي ويا
تپش هِن جي تَن کي، وڃن لاهوتي لايون
آڏوتين آيون، خبران ڪات ڪسَڻ جيون
١٢ جوڳين آهه نه جنگ، هِن سلوڪي سپ سان
جيجان هن جهان ۾، هن طريلا تنگ
ڪنهن جي رتا رنگ، ماڻڪ مُنهن مشعلان
١٣ لاهوتي هن لوءِ، آيل آهن اڄ پي
پر ووءِ ووءِ اجان پوندي، پوربين جي پوءِ
ان ڪاپڙين کي کوءِ، سگر منجهه صحي ڪري
١۴ لاهوتي مؤن لوڪ، ٿورا ڪري لنگهيا
سدا ساميڙن تي، محبت وسي موڪ
اُهي زابر منجهؤن ذوق، ڪنڌ ڏين ٿا ڪات تي
١٥ ڪاپڙي مُون ڪالهه، اجان ڏٺا ڏيهه ۾
هَئي هَئي منهنجي حال، جو ساڻن تيس نه سنگتي
١٦ هو جي ڏٺا ڏيهه، ڪالهه اجان مُون ڪاپڙي
سي اڄ لنگهيا لوءِ مؤن، دانهه ڇڏي ديهه

هاريون هو هڏيهه، موٽن ڪين مڪان تي
١٧ پورب پنڌ نه آهه، ڪڏهن ڪاپڙين کي
جِت ماڻهن ميڙاڪو ٿئي، سا جُوني جوڳين جاءِ
سامي سِرَ سواءِ، سؤدو ڪن نه ڪو ٻيو
١٨ پورب آهه نه پنڌ، ڪڏهن ڪاپڙين کي
سي ڏيندا ويراڳي وجي، ڪاتن مٿي ڪنڌ
هوءِ سندن هنڌ، جو لڙ گڏجي لعل ٿيا
١٩ پورب رکي پير، ڪن ٻَجَ پراهين پنڌ جي
پيو ڪيو وجي اُتهين، ڪاپڙين رئُ ڪير
جنهنکي ڦڪل نه ڦير، ڪنڌ ڏيندو سو ڪات تي
٢٠ پورب پنڌ نه ڪن، ڪنهين ويلي ڪاپڙي
ڪوڏ ڪپائڻ ڪنڌ، جو توڙؤن آهي تَنِ
وِجي ڪاتِ ڏين، گردنيون ڪنيو غار ۾
٢١ پورب پڇيائون، پر پير رکيائون پرنان
اوريان پريان پنڌڙا، سي لَس لنگهيائون
ائين اتيائون، ته گر اسين نه گڏيا
٢٢ پورب ڪان پري، نانگن نظر آهه تا
نگهه وجهن نات تي، پريونءِ پير پري
منجهؤن ذوق ذري، گر گڏيا وجي گودڙيا
٢٣ پورب پير ڏرنِ، ڪن وِڇُت پرئين پنڌ تي
قدم رکي ڪات تي، ڪنڌ قربان ڪرن
ڪوڏؤن ڪاپڙين، سِرکيو تا صدقو
٢٤ مٿي ڪات قدم، ڪاڪيون! ڪاپڙين جو

تن هَنيو ئي اَن گَر جو، دمامين سان دم
آديسي عدم، تيا نالي ۾ نات جي
٢٥ ويا هِتؤن ويهي، اجان ڪالهه ڪالهوٽي ڪاپڙي
آيل آڏوتين جي، ٻالهه ڪريان ڪيهي
پورب ۾ پيهي، وڃي واصل تيا وصال ڪي
٢٦ هَئي هَئي ڪالهه هِتاءِ، اجان لاهوتي لنگهيا
ڪونه وڃڻ جو مُون ڏنو، ساميڙن سماءُ
تاڪو پوي ترياءُ، مَن لاهوتين جو لوءِ مؤن
٢٧ ويا لاهوتي لعل، لورا ڪري لوءِ مؤن
اَنِ جي ٻالهه نه ٻرهڻ جهڙي، سندن منهن مشعال
هَئي هَئي ههڙي حال، ساريو سي سَڌ مران
٢٨ جو پنڌ جوڳيڙن جو، سو آڏوتين اجاءِ
گنگا ءِ گرنار ڏي، جوڳين پنڌ جڳاءِ
پنڌ انهيءَ پرنان، آڏوتين ڪي آءِ
تان تان تين نه جاءِ، جان جان ريجهن رام سان
٢٩ ڪوڙين قرباني، آءٌ تا ڪاپڙين تؤن
جي ڏئي ويا ڏيل ڪي، هَئي هَئي حيراني
ماريو مهماني، آءٌ سِرُ ڪريندس صدقو
٣٠ ڪري لورا لنگهيا، جي آڏوتي اڄ
مونهؤن امان پڄ، جو آءٌ پي ويندس اَن سان

بيت سنڌي وحدت جا

١ اول ٻيري ٻيج، جي بند خيالات جا
تنهن پڄاڻؤن وچ، حلاجي حيرت ۾
٢ هيءُ نه وات هواءِ جي، آهه نڪا تقليد
تحقيقا توحيد، آهي راه رسول صہ جي
٣ هڪ سفر ساعت، ٻيو سفر سال جو
ڀهريون تا راحت. ڀويون تاپوءِ رهيو
۴ جي تو ادب آههِ، تاٻنڌاڻن ٻڌي وڌين
ڪَل نه پيڙءِ ڪاءِ، اصولي اسرار جي
۵ پنهنجي ڇيج نه ڄُل، منجهه تماشي نه پوين
گهوٽ ڪري تون پاڻ کي، ڪر هنگاما هُل
ٻول نه ٻئي ڪنهن ٻُل، ونج حال حلاج جو
٦ پنهنجي ڇيج نه ڄُل، تون ڪر پاڻ کي گهوٽُ
مرد نه هتؤن موٽ، پنهنجي لائي ڇيڙي
٧ جڏهن وهين فڪر ۾، خاصو ڪري خيال
تڏهن فرق وارا في الحال، بند ٻڌنديءِ وچ ۾
٨ حڪم هلي ٿو جنهن سان، ڪو ڪر پيدا پاڻ
صورت سا سُڃاڻ، موءِ ڪري مورت کي
٩ ”تو“ هين سان ”تون“ ليين، ”مان“ ليان ”تو“ سان
”تون“ ”هي“ ”آءٌ“ سيئي لا ۾ موجودات ٿي
١٠ جي تو ڄاتو پاڻ، ته آءٌ ٻيو ڪو آهيان
ڪندئي غرق گمان، ڳهلا انهيءَ ڳالهه ۾

١١ ادب اٿـــئـــي اوٽ، اوٽ تـــہ اڳاهـــون ٿـــئـــين
مـــار نـــغاري چوٽ، عـــاشـــق انـــاالحـــق جي
١٢ جي فـــڪـــر ڪـــؤن فـــارغ ٿـــيـــا، تـــيـــا دنـــيـــا ڪـــان ڏُور
هـــونـــدا ســـي حـــضـــور، آءُ تـــہ ڳرهـــيـــون ڳالـــهـــڙيـــون
١٣ بـــيـــرنـــگـــيءَ مُون رنـــگ، پـــســـو جو پـــيـــدا ٿـــيـــو
ظـــاهـــر ۾ پـــيـــو زنـــگ، مـــوســـيٰ ۽ فـــرعـــون جو
١٤ تـــو جا پـــائـــين مـــوج، ســـا مـــڙيـــائـــي مـــهـــريـــاڻ ٿـــي
هـــي اُنـــهـــن جا اوج، جن سَـــنـــبـــت سُوريءَ پـــار ڏي
١٥ ديـــن ڪُـــفـــر دل دام، ڏج مـــڙيـــوئـــي مـــوج ۾
تـــنـــهـــن ڪـــان پـــوءِ حُـــڪـــام، هـــرڪـــنـــهـــن هـــنـــڌ تـــنـــهـــنـــجـــو هـــلـــي
١٦ جـــاڏي ڪـــيـــاڙي، ســـجـــدو تـــاڏي نـــہ ٿـــئـــي
جاڏي مُـــهـــاڙي، ســـجـــدو تِـــت صـــحـــي ٿـــيـــو
١٧ ظـــاهـــر ڪـــڪـــر آنءِ، مـــيـــنـــهـــن تـــوئـــي ۾ بـــاطـــنـــي
پـــاڻ اُهـــوئـــي پـــانءِ، جـــنـــهـــن وَســـي ســـان وَس ٿـــئـــي
١٨ ســـوز گـــداز ۽ غـــم، مـــڙيـــوئـــي مـــعـــافـــي ٿـــيـــو
مـــار دمـــامـــيـــن دم، عـــاشـــق انـــاالحـــق جو
١٩ جي ادب ڪـــان نـــڳـــيـــا، ســـيـــئـــي ٿـــيـــا الله
هُن وجـــايـــو راه، هُو هـــاجـــي ۾ هـــجـــي ويـــا
٢٠ تـــون تـــا ڪـــاٿـــي آنءُ، پـــاڻ اول لـــهـــہ پـــانـــهـــنـــجـــو
جيـــلـــهـــان بـــئـــي نـــانءُ، پـــئـــين تـــيـــلـــهـــان تـــفـــاوت ۾
٢١ چـــاڻ نـــہ تـــفـــاوت، عـــبـــد ۽ الله جو
اِهـــو آهـــہ اَمـــرت، هـــي بـــي ڏور نـــہ اُنـــڪـــؤن
٢٢ الله چـــاڻ نـــہ هـــنـــڪـــي، هِيءُ مـــڙيـــوئـــي حـــق

ناهي شبهو شڪ، جو معلوم ٿيو مرشد کؤن
٢٣ معلوم ٿي مرشد کؤن، ٻي جاڳجهي ڳالهہ
هِن جي ڇا مجال، هُوءِ ليي هِن سِين
٢٤ هي تا مُور نہ وِڄڻو، چؤ وِجي ڪاڍي
"هُو" "هي" هڪ ڪري، مورڪ ڇڏ ماڍي
٢٥ جهڙو ڀائيندين هِت، پاڻ ڀنهنجو پاڻهين
تهڙوئي ٿيندين هُت، ڀي ساڻ يقين جي
٢٦ جيڪي آهي هِت، هُت ڀي اُهوئي اٿئي
ڀَڄ اِهائي ڀت، تاتون اُهوئي رهين
٢٧ اول گمراهي، آهي رباني راهہ ۾
تهان پوءِ همراهي، آهي هيءَ هدايت جي
٢٨ جي اول هدايت، تحقيقا ڄاڻيج تون
زياده ضلالت، آهي اُنهيءَ جي وچ ۾
٢٩ قدر هدايت جو، آهي ۾ ضلالت
جي ضلالت نہ هُئي. تا ڪاٿي هدايت
٣٠ جي تو نہ تجريد. تا آئين نہ تَفريد ۾
ڪاٿي ٿي توحيد. ڪاٿي ٻيهڻ تانهنجو
٣١ جِتي ماڻهن ميڙ آهہ. آءٌ تِتي ناهيان
سِڀِي سنباهيان، ڀنيءَ شاه حلاج جي
٣٢ جي مَجن تا آدمي، سي نہ مڄان مان
ڪوئي آهيان آن، جو ٻانهو ڪنهنجو نہ ٿيان
٣٣ ڀسي ڀت ڀُليوس، تا آءٌ آدمي آهيان
وڃان جان ويوس، تہ ساڳيو سائين آهيان

۳۴ ٻيائي ٻانهپ ڇڏ، آءُ تون احديت ۾
لحموّن دَموّن لَذِ، تا پاڪائي پاڪ ٿِئي
۳۵ جهڙو ٻاير پاٽڪي، تهڙو آهيان آنءُ
باقي رهيو نانءُ، سچو مُون صاحب جو
۳۶ آچيا اول آهي، پوءِ ٽِڪُٽ جو پنڌڙو
جڏهين تڪت جاءِ، وَڏُ تڏهن ان حد ڪي

بيت سنڌي حيقيت بابت

١ هو پي ڪين اڄڻو، هي پي ڪين ويو
نفي ۽ اثبات ڪؤن، پري خيال پيو
سچو سچ ٿيو، پي پانهپ پولي ناه ڪا
٢ سچو سارو سچ ٿيو، منجهان ڪثرت ڪُل
الف مؤن آدم ٿيو، ڪري هنگامان هُل
هِندو مومن سو ٿيو، پول نہ پئي ڪنهن پُل
خَلق الاشياءَ فَهُوَ عَينها، اِهو آڻ عمل
ٿج گلابي گل، مَرُ مارنئ منصور جان
٣ قلبي ۾ نہ قرار، آهي عاشقن ڪي
روحي لک رُلايا، نہ نفي نفع دار
سِري سَوَ وڃايا، خفئ ڪيا خوار
اُپر اخفا ناه ڪو، طالب ڪي تڪرار
رئ پروڙڻ پانهنجي، آهہِ شيطانن شڪار
سچو هي سنسار، سارو پاڻ صحي ڪرين
٤ سائرَ منجهہ سَهس، گهيڙا گِهڙڻ آئيا
ڪو سِرُ سيٽاهيو ڪدي، ماٺي ڪؤن مَس
سچو لنگهي لَس، شرط وڃي پيو شهہ ۾
٥ اڇي اوتڙِياءُ، گِهڙيس گهوري جندڙي
چڙهيس ڏاڍي چاه مؤن، مستي موج متاءُ
تڙ لهي ترياءِ، شرط لنگهي پيس شهہ ۾
٦ جي وڃي شهہ پيا، مشڪل موٽڻ تن جو
ڇا تانگهي ڇا تار ۾، ٻُڏي پون پيا

جي وڇوڻ پاڻ ويا، سي پاڻ ئي پاڻي ٿيا
٧ ڳِهڙن جي ڳهيڙاء، تانگهو عشق تن جو
جنکي عشق عليل کيو، سي ايندا اوتڙاء
جي سُور چکنديون ساءُ، ميهر سي ماڻينديون
٨ اسان پرين وچ ۾، وهي ٿو درياهه
آهي ڪونه اسانجو، هاديءَ ري همراهه
سُپيريان تؤن ساه، سچوءَ تان صدقي کيو
٩ ڏاها ڏوريون پند، متان پائين پرين جو
حبيباٽو هند وجي ڏسج اکڙين سان
١٠ پرين منهنجا پار، تون کيئن هِت ويلا کرين
قاصد قريبن ڏي، دوڙڻ تو درڪار
ڏسي ورج سِگهڙو، دوساڻي دريار
لڳي اتم لَنوُ، جي عجيبن سان عار
ڏاتر مون ڏيکار، صورت سانگيڙن جِي
١١ اسان پرين وچ ۾، دور وهي درياءُ
چوليون چران ٿي کري، پيو وِڇتي واءُ
سٽي آهان آءُ، ميان هِن مشتاق جون
١٢ اسان پرين وچ ۾، جر وهي جاري
هڪ کڙکو کُنن جو پوي، پيو ويريون ڏئي واري
هُت ساجن جا ساري، سا دَهلي کين درياه کؤن
١٣ مون تان توڏي موکلي، لکي کتابت
ڏکن جي هن ٻالهڙي، مُنجهائي مصلحت
کيو فنا فرض سُنت، سِک توهانَ جي سپريم

١۴ چري چري م َ چئو، چريو آهي لوڪ
جو چريءَ لڌو ٿوڪ، سو سچو آهي نہ سيڪنهين
١۵ جي اچين تان اچ، نہ تہ هِت پورن پچاڙيو
محبت پاريو مچ، سيني منجهہ سچوءَ جي
١٦ ڪِيم َ مهينا لاءِ، آءُ ٻَلا ٻُلي آهيان
اچي اکڙين ڪٽي، سچوءَ کي سرچاءِ
جاني جوڙيم جاءِ، تو لڳ اکڙين ۾
١٧ چشمن جي چمڪار، ساهُ منهنجو سوگهو ڪيو
ويهي واتڙين تي، رُئان زارو زار
هوت اچج هيڪار، اگھ آسروند جي
١٨ ماٺ ڪريان تان مُشرڪ ٿيان، ڪُڇان تان ڪافر
اِنهيءَ وائيءَ وَرُ، ڪو سمجهي سچيڏنو چوي
١٩ روئڻ ڪؤن نہ رهن، آيل اِهي اکيون
سيڪنهن ويل وَهن، اَٿن اَٺر اوهيرن جا
٢٠ لحظو نہ لاهين، بار مٿن برسات جا
اکين کي آهين، اٺر اوهيرن جا
٢١ بادلِ وارا باري بار، چشمن تي چڙهيا
رون زارو، زار اٿن اٺر اوهيرن جا
٢٢ مُدامي مَندَ مِينهن، آهي اکڙين کي
رَوان راتو ڏينهن، اٿن اٺر او هيرن جا
٢٣ آ اهائي تات، آگم اکڙين کي
روئن ڏينهن اَئون رات، اٿن اٺر اوهيرن جا
٢۴ آگم اکڙين کي، سدائين آهين

سـي كـين اوڳائـين، جن كـي اثـر اوهـيـرن جا
٢٥ اكـين كـي آگـم، هِن سـدائـين سـرتـيـون!
گـونـدر گـڏيـون غم، اتـن اثـر اوهـيـرن جا
٢٦ لايـون پـرت پـسـن، آئـون آگـم اكـين سـڙيـا
سـي تـا كـيئـن نـه وسـن، جنـكـي اثـر اوهـيـرن جا
٢٧ ڏسـن ۽ رُئـن، اِهـا عـادت اكـين كـي
سـي سـرهـيـون شـال هُئـن، جنـكـي اثـر اوهـيـرن جا
٢٨ آهـي ريـجهـه رُئـڻ، آيـل اكـڙيـن كـي
هُئـي تـن هُئـڻ، جنـكـي اثـر اوهـيـرن جا

●

ڄُهولڻو سسئي ۽ پُنهونءَ بابت

١

سرتيون سڀ ٿيس صلاحي
هوتان راه وٺي ٿيا راهي
چو ٿِيڻءَ کي تنين جي ڪاهي
ڏونگر ڪِيم ڏسائج ڏاهي
حب ۾ ڪون ڪندئي همراهي
هِت تو سنگ مُنجهائي ساهي
تڏهن ڇپُ ڪرڻ تو چاهي
پر هو اهڙو امر الهي
ٻيا سڀ ويهه تون وهم وساري

٢

چي ڙي مونسان مُور مَ ٿيو مصلاحاتي
ثابت سِڪ رهي ڪا ساتي
هاريون هي چا آهي حياتي
تن کي روهه رسان ٿي راتي
پائيندس ڏر تتي جهنگ جهاتي
چاجي چجي پوي مون چاتي
ڪنديس وڙ سنڌين ويلاتي
ايندس ساڻ وٺي پڙياتي
ڏسنديون هوت مڙيئي هڪواري

٣

چي ڙي ويهه، وسار وڃڻ جي وائي
تو سان لعلن جنهن لئون لائي

تنهنجي دل ڪٽي تنهن تائي
سو اڄ جاڙ ڪري ويو جائي
ڏيئي ڪَنُ ٻڌج تون پائي
ڊوهن پاس نہ ڊوڙج ڊائي
سُرت صلاح تون سمجهہ سائي
اِها ڳالهہ امر ۾ آئي
ڏونگر ڏورئون ئي ڏهڪاري

۴

آيل اڻ مُلهي جا آهي
ساڪيئن سڱ سڄڻ سان ساهي
پيو تان ناهہ نہ هرگز ناهي
ڏاڍن ساڻ شريڪت ناهي
جاپئي سپ لاڳاپا لاهي
چپر چوهہ اڳيانئُس چاهي
ڪيچن ڪڍ اَها مَرُ ڪاهي
ڪٽندي گام تہ پڄندي گاهي
محض اُنهي ڪي مير نہ ماري

۵

چي ڙي رَهہ رَوين تي روڙي
آڏو پينگ ٻُجهي تي پوڙي
هيبت هول حراست هوڙي
ڪامڻ ناهي اسانکي ڪوڙي
تون تنهن ديس ۾ وڃج ڊوڙي

پــــرڏيـــــهـــــي جي پـــــٽ ۾ پـــــؤڙي
تـــــر ۾ تـــــرس آتــــئــــي تــــڪ تــــؤڙي
هُت تـاڪـانـ گـهڙي هـڪ گـهـاري

٦

آڻ دل آريــــــاڻـــــي ء ســــــان اتـــــــڪـــــي
مــــان جا ريـــجهـــ اديـــون تـــنـــهـــن وٽ ڪـــي
هـــئـــي هـــئـــي گـــهــوري ڪـــا هـــن ڳِـهـتـــڪـــي
رهـــنـــديـــس ڪـــين هـــجر ۾ هــــتـــــڪـــي
جانـــب ڪـــاڻ نـــ جاڳيـــس جَهـــتـــــڪـــي
پُنـــيءَ لـــــعـــــل وجان مَرُ لَتـــــــڪـــي
ڪـــنـــهـــنـــجي فـــهـــم نـــ هـــتـــڪـــا ڦـــتـــڪـــي
هــــاڻـــي سِرَ تـــوڙيـــن مـــون ســتـــــڪـــي
هـنِـڪـي ڪـام هـلـڻ ڪـؤن ڪـاري

٧

چي ڙي ســـــپ پـــــرسُج چلــــي تــــي چاڻـــي
پُرجهـــج پـــپ اتـــيـــئـــي نـــ پـــاڻـــي
وِســـهـــج تـــو دل جنـــهـــن ســــان واڻـــي
سَـسُئـــي ســـوتـــا تـــيـــئـــي نـــ ســـاڻـــي
نـــاحـــق تـــانـــگـــهـــ تـــنـــهـــين ڏي تـــاڻـــي
چو ڪـــيـــئـــي خواب ڪـــٽـــي تـــوڪـــاڻـــي
ڪـــيـــئـــن تـــي آب اڪـــين ۾ آڻـــي
حـــيـــلا ڪـــر مَ هـــلـــڻ جا هـــاڻـــي
پُڇنـــديـــن بـــام پـــســـي بـــربـــاري

٨

جيڏيون جبل چڙهو ٿيون جيئي
ساجهر سنگ لٽاڙيان سيئي
گهوريان گهوٽ ٻنان گهر هيئي
سائي وَس وٿانئُم ويئي
رهندس روح نہ هت تن ريئي
ويڙم دوست دلاسا ڏيئي
هيءَ تان پلؤِ پنهونء جي پيئي
هُن تا ڪامڻ ڪيڙس ڪيئي
نيائونس وَر وٺي ويساري

٩

چي ڙي گهورين ڪاڻ جنين هي گهرڙا
اٿئي تن اڙانگا ارڙا
آڏو ٿاڪ نہ ڏيندئي ٿرڙا
ٿيندئي زور مٿي ٿو ذرڙا
ٻيدل ٻس ڪرائيندي ٻرڙا
اَوجهڙ ڪوهہ اٿئي سي ڪرڙا
گهائي پير ڪائيندئي ڪرڙا
ڱسندء پيرن جا ٻئي ترڙا
سگهندئين نار نہ وَرُ نهاري

١٠

ثابت ڳالهہ سٽو هي ساري
جبل واٽ نہ جيڏيون جاري

پــــر پــــي بـــرهـــــ جهــــين ســــان بـــاري
ســــا هــــڏ مـــــون ڏي مُور نــــــ مــــاري
ڇاجي وَر وِنــــــــــــڳـــــــــــــا وڍِ واري
تـــــا پـــــي درد مــــنــــدي دهـــــڌاري
تــوڙي ڪـــوڪـــوهــــ ڪـــري تـــو ڪـــاري
ڪـــنــــــدو پـــاڻ پـــنـــهـــون پـــوءِ واري
تـــاپـــڻ ســـرس سِـڪـــائـــي ســـاري

١١

جيــــــڏيــــــن ڪــــيـــــس وراٽـــين جوڙي
هُت تـــــــو روهـــــــــ رڙنـــــــدا روڙي
تـــنـــهـــن جو تـــاب نـــ ســـگـــهـــنـــدي تـــوڙي
آڏو مـــــيـــــــر مـــــيـــــائـــــي مــــوڙي
رائـــــو ريـــــگ تـــــرن ڪـــــون تـــــوڙي
ســگـــهـــنـــدئـــين پـــيـــر نـــ ڪـــرِڳل ڪـــوڙي
تـــون تـــا لـــعـــل لـــهـــين ڪـــيـــئـــن ووڙي
ڪـــنـــهـــنـــجي ڪـــام ڪـــمـــر ڇڏ ڇوڙي
پـــيـــا تـــي مـــاڳ مـــرون ڇوڏاري

١٢

جيـــڏيـــون جتِ مـــنـــهـــنـــجو آهـــي جائـــين
آءُ تـــاويـــنـــديـــس اچ تـــنـــهـــن تـــائـــين
آهـــيـــان پـــانـــهـــي اُنـــجي آءُ ئـــين
پـــاٽـــؤن گـــهـــٽ پـــيـــنـــر تـــي پـــائـــين
آنـــڪـــي پـــلـــؤ ڳچيءِ ۾ پـــائـــين

دم دم دُرس ڪريجو دُعائين
مونکي سڄڻين ميڙين سائين
ڪيچن ڪي ٻه پهچان ڪائين
ويڙا ٻاهه ٻرهه جي ٻاري

١٣

آڏو لس ٻگهيڙ ڪن لوڙا
تن ڪؤن ڪن ٻئي ٽين ٻوڙا
تاتي تاڪ تڪر جا توڙا
سهمناڪ سُنديا سي سوڙها
ڏيوَن مارَ متي ڏين موڙا
سي ئي ڏرت ڏورڻ جا ڏوڙا
ڏينيو ڏنگ هٿن تا ڏوڙا
آهن هاڙهي منجهه هزاري

١٤

چي ڙي ڄاجي مست مرون هُئن مارا
ڇُرڙين نانگ چرن چوڏارا
سي ئي وِرهه اڳيون ويچارا
هٿندا شينهن ڏسي شوڪارا
هوجي هاڙي منجهه هاڪارا
سرتيون! سنگ نهاريان سارا
ڪيا جُڪ جانب جي جيءَ جارا
ويري لهن نه اتهين وارا
وَرسان ڪان ايندي ڪا واري

١٥

چي ڙي هُيڙئي جيءَ جتن جي جاڪا
توکي سمجهه پئي چئو ساڪا
ويَڙئي نار نه هوڙي ناقا
ڏونگر کين اٿئي کي ڏاکا
لوهي لَس وجهندئي لاڪا
ڇپون چوهه لنگهندئين جهاڪا
آڏو فلڪ فڪر آهنِ فاقا
ونگن وچ واسينگن واڪا
هُت تو پب وجهي پلٽاري

١٦

ڪاڪيون! ڪامَ تڪي هُت ڪاني
جاڏي جت وتي ويس جاني
سورج آهه نه تنهنجو ثاني
تاڏي ترت وڃان آءٌ تاني
ڇاجي پب نه هوندس پاني
ڇپر چوهه اڱيانئس ڇاني
توڙي برهه وڄايس باني
لوچون کين کنديس سالاني
اِهو عرض اَتو اظهاري

١٧

جَلدؤن جَت وتي ويم جوري
ڀوري چونه پِرينءَ تنهن ڀوري

ڳاذر هاڻ محل ڳهر ڳهوري
ڏونگر ڏرڙ سڳهين ڪيئن ڏوري
عاجز عام تيندئي هِت اوري
ٿر جي پند نه ٿڪيئنءَ ٿوري
تنڪي توڙ سري ٿي توري
وجهه ۾ جِيءُ ڀلا ڪنهن جهوري
مرنديءَ ڳام ڪنيون ڪوڪاري

١٨

چي ڙي بيحد ڪيمَ ڪهو پيون باتيون
چو ٿيون لَس لوايو لاتيون
ڪنهن ڪي ڪنڌ مَ ايندون ڪاتيون
رهنديس روز نه اِتي راتيون
ويندس سڪ سڄڻ جي ساتيون
ڏاتر ڏس جو ڏيندو ڏاتيون
پائينديس جال جبل ۾ جهاتيون
محبن من سَر اِهي محلاتيون
هلي آءُ مرد ساڻ اماري

١٩

ڪامڻ منت ڪريو ڪنهن ڪيهي
سي جَت جاڙ ڪري ويئي جيهي
ڪيڙي پُرجهه نه تو ٻَپُ پيهي
ڪا ڪر ڪاهه تنين پُٺ تيهي
تون تان نينهن نسوري نيهي

وڄڙ، وَرُ مَ وِرچج ويهي
ڪيائين درس ديواني ديهي
اول عشق نشاني ايهي
تڙ ڦڙ رات ڏينهان تڪراري

٢٠

ڪيچن ڪڏ لڳي هُوءِ ڪهڪي
پهرين پُور تڪر سان ٽهڪي
ڪامڻ ڪوهه ڏسي نا ڏهڪي
اُتي روح نه تنهنجي رهڪي
توڙي پير ڦِٽس پپ ڦهڪي
تان بي نار نه بلڪل نهڪي
توڙؤن ڪين تهين هڏ تهڪي
اوجان عاشق اهڙي اهڪي
ڏونگر سڀ وڏائين ڏاري

٢١

توڙي جَهڪ جهڪي ڪئي جهولي
ٻي تان ٻولي هڏ نه ٻولي
ڦيريون ڏئي پِريڻ ڪي ڦولي
چوهؤن پاڻ چيرِ ڪي چولي
گورن رَند ڏسي سِرُ گهولي
ڳڙ ڳڙ ڳوڙها ڳاريون ڳولي
ڏونگر ڏرڙ ڏڪوئي ڏولي
قادر شال قريبن ڪولي
ڪندو گام تَڪر ڪؤن تاري

٢٢

پـــهـــريـــون كـــانءُ پـــهـــاڙ پـــڃيـــائـــين
هِت كـــي ويـــتـــا هـــوت هـــنـــڌائـــين
هـــر هـــر تـــوكـــي سُرت ســـٽـــائـــين
كـــي هُئـــا رات تـــوئـــي وٽ ســـائـــين
كـــــرگل الله لـــــڳ الائـــــين
پـــيـــو هـــڏ ســـور نـــہ ســـڳَ ســـليـــائـــين
مـــونـــكـــي مـــحـــبن ســـاڻ مـــلائـــين
هـــوتـــن ســـنـــدي دڳ هـــلائـــين
عـــاشـــق واهـــي واهـــي ويـــا آزاري

٢٣

پـــوءِ تـــا تـــيـــڙس جبـــل جوابـــي
پنـــيءِ لـــيـــل لـــنـــگـــهـــيـــا بـــشـــتـــابـــي
ســـاڳين ســـارو ســـات ثـــوابـــي
ســـي ســـپ هُئـــڙا گـــل گـــلابـــي
وڃنـــدا ويـــڙا رات ربـــابـــي
اصـــل اڙبـــنـــگ هُئـــا اعـــرابـــي
تـــوســـان كـــيـــائـــون خام خرابـــي
اوٺـــي عـــين هُئـــا عـــاذابـــي
هِتـــؤن كـــاهـــہ آڙاهـــہ انـــذاري

٢٤

ڏونـــگـــر! ڏَس ڇُكـــيءَ چڙ ڏيـــئـــي
تـــو وٽ رات تـــنـــين كـــا پـــيـــئـــي

آهــــي وَس تـــنـــين ڪـــؤن ويـــئـــي
ڪِي تـــا لـــنـــگـــهـــيـــو ســـات ســـنـــجـــهـــيـــئـــي
هـــاڻـــي حـــال ســـڻـــج مـــون هـــيـــئـــي
ويـــڙس ڏک وڏو هـــــي ڏيـــئـــي
هـــو هـــوا ڏاڍا ســـپـــريـــن ســـيـــئـــي
جانـــب آهـــن مـــنـــهـــنـــجا جي ئـــي
مـــاري آهـــِ ويـــا آتـــاري

٢٥

حـــجر چيـــس هـــي هـــيـــنـــئـــڙي هـــاري
جي تـــون مـــحـــبـــوبـــن جي مـــاري
آهـــين عـــشـــق ســـنـــدي آزاري
وجهـــــج ڳل ڳچيءَ ڪـــــــا ڳاري
مـــونـــڪـــي تِر نـــه ڪـــج تـــڪـــرارِي
پـــتـــن ڪـــاهـــه، نـــه ڻـــيءُ قـــراري
اٿـــئـــي بـــرهـــه بـــلـــوچي بـــاري
يـــڪـــدل ڪـــانـــئـــن مـــنـــگـــج يـــاري
ويـــنـــدئـــي عـــشـــق نـــه هـــڏ اوتـــاري

٢٦

ڏونـــگـــر! ڏيـــرن ڏي ڏُسُ ڪـــوئـــي
آوڙي روح نـــه ٻـــيـــو رَسُ ڪـــوئـــي
نـــاهـــي ويـــچارِيءَ جو وَس ڪـــوئـــي
لاهـــي ڪـــونـــه ٻـــيـــو ڪَسُ ڪـــوئـــي
نـــاهـــي جانـــب جو جَسُ ڪـــوئـــي

ڪُٺي غم ڏسي ڪُس ڪوئي
خاطر منجهه نه پيس خس ڪوئي
وٺي درد ڦِري ڏس ڪوئي
بيٺي عشق منجهؤن اوساري

٢٧

چڪيءَ چوٽ وٺي ورچاتي
ويڙا وِرهه توئي سان واتي
آندي عشق تڏهن اورهاتي
ڪُل ڪيچ وڃ ڪنڌ ڪاتي
پيتئي زهر منجهؤن گهٽ گهاتي
توکي آندو عشق آڳاتي
ٻولج جام پنهونءَ گهر گهاتي
هَئي هَئي لعلن ويو لوهاتي
هُئڙي جن جي هيءَ آجهاري

٢٨

هَئي هَئي ماري عشق اميرآن
وٺي ورهه وڪيل وزيران
توڙؤن هِيئن لکيون تقديران
پانهن هٿ تيون تقصيران
ڏاڍيون عشق سنديون تز پيڙان
پنءِ منهنجي برهه بهيران
هلن هت نکي تدبيران
مونسان سنڌين سوز سفيران
ورتئي وِرهه ڪنهين وٽجاري

٢٩

اول بابين برهه پڙهيائين
تنهن پوءِ سورن منڊ سڙيائين
سَسُئي ساڻ فراق ڦڙيائين
اصلؤن ڪيچن ساڻ ڪڙيائين
جَڙان جِيءَ ۾ جال جڙيائين
تيلهان مٿي روهه رڙيائين
محبت منجهه مريض مڙهيائين
توڙؤن غير خيال تڙيائين
پيئي هٿ برهه هاڪاري

٣٠

هيءَ دل لالن ويڙس لٿي
وڌس ٻاڻ ٻروچ جي ٻُٺي
وَر ڪؤن شال فقير نه ڦٿي
ڏونگر ڏک چريءَ ڪي چُٺي
ڪيائين ڪيچن منزل ڪُٺي
آنديس عشق گهٽيري گهٽي
مٿو پير ڪَرايون ڪُٺي
ته پي ڪين چئين ڪون چُٺي
هَئي هَئي ڪيو ٿي سا هُونگاري

٣١

ور جا وِرهه پياريس وَٺي
توڙي سسئي سورن سَٺي
تنهن دل ڏانهن نه محبن مَٿي

چوڪو عشق نه آهي چَٽي
سُورن سوز ڪِلڻ ڪؤن ڪَٽي
محبت ڪانءُ نه گهايل گهٽي
سسئي سوز فراق جي ڦَٽي
پائين پب پتولا پَٽي
روئي ڦوڙائي جان ڦوهاري

٣٢

لُوني لڪ هنيون سڀ لَٽي
ڏوڙي تيز منجهاروُن تتي
محبت مَن تنهين جي مَتي
وڃي ڪيچ ورهه مؤن وتي
گهوري گام گهٽيرو گهٽي
ڏک جي چِت هنيائونس چَٽي
روئي پيئو تنهين سڀ رتي
جاڻي پَبُ سيو هڪ پَتي
عاشق عشق منجهؤن اُچنگاري

٣٣

هرٽيون ڪير پيارڻ آيس
گرهڙ دانهن ڪري سڀ ڪانئُس
ڪُوڪن ساڻ چِپر سڀ چانئيس
ڏونگر ڏک منجهارؤن گهايس
چلنگيون عشق ڏکن پٽ لايس
ڳالهيون ڪيچ ڪيچيڙن ڳايس

بَرڪي ٻرهون بازر پايس
سِرڙا سڀ ٻلائن نايس
حجر ڳاريس ساڻ هوڪاري

٣٤

هَئي هَئي هوت ڪري ويس هولي
تنهن محبت ٻاروچي جي ٻولي
ڏونگر جُٻؤن پائين ڏولي
ڪوهيارل جي ٻانهي گولي
ساٿِي ٻَپ پرئين جي قولي
تنهن تان جانب جند گهولي
روئي ڪيائين ڇپر چولي
سنگ جي راهه ڪيائونس سؤلي
نيندس ڪيچي نال قطاري

٣٥

منجهؤن نينهن هنيائين نعرو
سُڻندي سير سڙي ويو سارو
من ۾ محبت وڌس مارو
ڪيائين واري أتي وارو
اندرؤن ڏنس عشق أبارو
ڏيئي متي سنگ سرارو
ڪائين مانَ ڏسان ڪوهيارو
محبت رئي آهي مُنهن ڪارو
سچيڏنا ڪون سنياري

٣٦

مـــــتـــــي روهـــــ چيـــــائـــــين روئـــــي
هـــيءَ ڪَل ڪـــوهـــيـــارل ڏئـــي ڪـــوئـــي
عـــاشـــق تـــنـــهـــنـــجي عـــشـــق انـــدوهـــي
مـــحـــبـــت مـــنـــجهـــ هـــلاڪِي هـــوئـــي
لـــڳي لالـــن تـــا لـــڙهـــ تـــوئـــي
تـــوڙؤن سُور وڏائـــين پـــوئـــي
سنـــاقـــي ٿـــيـــس ســـچـــيـــڏنـــا ســـوئـــي
جانـــــب آيـــــس جِيءَ جو جوئـــــي
قـــادر گـــڏ تـــنـــهـــن ســـان ڪـــاري

٣٧

هـــيءَ جا هـــنـــيـــڙي ٿـــي حـــيـــرانـــي
مـــحـــبـــت مـــاد ڪـــئـــي مـــســـتـــانـــي
دلـــبـــر ڪـــاڻ هُئـــي ديـــوانـــي
بـــاقـــي نـــيـــنـــهـــن رهـــيـــس نـــيـــشـــانـــي
ڪـــيـــڙي فـــوج فـــراق جي فـــانـــي
ڪـــيـــائـــين ســـاهـــ ســـريـــر قـــربـــانـــي
گـــــڏبُس شـــــال جبـــــل ۾ جانـــــي
ٿـــيـــنـــدس رحـــم أتـــس رحـــمـــانـــي
آئـــي هـــيـــنـــؤن نـــيـــنـــهـــن نـــغـــاري

٣٨

مـــحـــبـــت مـــحـــبـــوبـــن جي مـــاري
ڪـــا جا بـــاهـــ ٻـــاروچل ٻـــاري

ڳالهين کي چيڙن جي ڳاري
کيائين جانب تؤن جند واري
منجهؤن ذوق چيائين زاري
هِي دل آهي سڄڻ تؤن واري
ڪُوڪان وه ڪري ڪوهياري
تؤڙي وِره ڪئي ويچاري
راتيان ڏينهان گهنگهر گهاري

٣٩

متي روهه ڏسو جا رمڪي
کا جا عشق چکايس چمڪي
ڏسي سَج نه دم پر ڏمڪي
محبت مُور نه ڪامڻ ڪمِڪي
گوندر وچ گذاري غمڪِي
هاديءَ جانب سان نيئي جهمڪي
تنهن تان تانگهه نه ترِ هڪ تمڪي
مستس وچ ورهه جي چمڪي
تنهن جي شور وڏي شوڪاري

٤٠

چڙهندي چُنج نه عاشق اڙڪِي
کا جا فوج متانئس ڪڙڪِي
لڳي لعل پنيءَ سا لڙڪي
لڳيس باهه برهه جي پڙڪي

جوهر جوش سڄڻ جي جهڙڪِي
رِنجي روهه اُتؤن جا رڙڪي
سارو سنگ ٻيو سڀ سڙڪي
تڪر سڀ پيو تا تڙڪي
اهڙو سوز هلي سينگاري

۴۱

جانب ڪاڻ ڇڏيائين جايون
فوجان عشق اڳيائئس آيون
ڪَلان ڪوهه سنديس ڪهڪايون
سيئي ورهه وساريس وايون
وِجي خاڪ لڱن کي لايون
تنهن جي سوز ڇپر سڀ ڇايون
روئي روهه ڏنائين رايون
پيان پب چڙهي ڇڻ پايون
اهڙو عشق هلي اختياري

۴۲

ڇپر ڪا نه ڇڏي سا ڇوري
جنهن تان گهوٽ اُتؤن جند گهوري
جانڪي پور پرين جي پوري
هيڪل هوت نهاري هوري
ڳولي تنين جنين تر توري
لُون لُون قابو لڳيس لوري
هئڙس جهورَ برابر جهوري

تــــنــــهــــن جي هــــٿ ســــڄڻ جي ڏوري
انــــهــــيءَ ڳالــــهــــ وڏي ســــا ڳاري

۴۳

اڇي شــــال کــــوهــــيــــارل کــــائــــون
جنــــهــــن ســــان لــــوح لــــڌيــــون هــــم لائــــون
هَي هَي جَتُ وتــــــــي ويــــــــا جائــــــــون
تــــنــــهــــن تــــان ڏَس پــــڇي ٿــــي تــــائــــون
نــــڌر هــــيءَ جا نــــال نــــ نــــيــــائــــون
تــــنــــهــــن جون زيــــلان هُٽ سُيــــائــــون
هَــــهِڙُس ڏونــــگــــر حــــال ڏنــــائــــون
ويــــچاري ٿــــي تــــونــــگ تــــنــــواري

۴۴

مــــوتــــي چاهــــ پــــريــــنءَ جي چائــــي
تــــنــــهــــن کــــا ڳالــــهــــ مــــحــــبــــت ڳائــــي
ڇيــــر ســــي کــــيــــائــــين چائــــي
ڏادي تِک تــــهــــيــــنــــجي تــــائــــي
”ويــــجهــــي آيــــس“ هُئــــڙس وائــــي
روئــــي روهــــ ڏنــــائــــين رائــــي
گــــهــــتــــن مــــنــــجهــــ قــــلــــم گــــهــــمائــــي
تــــان تــــان اوڏي وســــؤن آئــــي
آيــــس مــــحــــب اڳيون مُنــــهــــن پــــاري

۴۵

ڪُونــــجن هــــٿ مُکــــائــــين روئــــي
دانــــهــــن ڏوگــــهــــ مــــنــــجهــــارئــــون ڏيــــئــــي
ســــا تــــا کَنِ ســــڄڻ جي پــــيــــئــــي

أتي هليا هوت هنديئي
جانب جيءَ گھريا هَس جيئي
آيس سڄڻ پاڻ سنجهيئي
جن جي ڪاڻ ويچاري ويئي
وجي ڪيچ اُها ڳل پيئي
پنهون پرين گڏيو غم ٽاري

۴٦

سسُئِ جام پنهون هڪ هوتان
ڪامڻ جان ڳوليو جو تان
ساڳي پاڻ پنهون هُئي سو تان
پيچي هِيءَ ڳجهارت ڪو تان
چاجي ڪاڻ ڪرين ٿي ووءِ تان
چپر ڳولي ٿي سا چو تان
سچو دست دُئي ڪان ڏو تان
ساجن ڪيئن صحي ڪيو تو تان
پر جي عشق اچي اوجاري

۴٧

آهي ڪُل شيءٌ سو هادي
خلق الاشياء ڪئون آبادي
وَهُو عينها تي آزادي
وانڌي غير ڪنون هِيءَ وادي
لتا شڪ شُبهه تي شادي
سِري سِره تي امدادي
جنهنڪي سمجهه نه تنهنکي تعدي

سوئي مرد نه آهي مادي
سڀ وچ صورت يار پياري

۴۸

پنهنجي پاڻ ڪري تو وائي
تنهن تان ڳالهه اِها ڳالهائي
ڪافر مومن صورت سائي
اِنهيءَ رمز ڏنائين رائي
جانب ڏس ڏنو هي جائي
”فَاينما تولو“ آيت آئي
تيزو اچ بهاني پائي
احمد وحي هڪو هئائي
احمد احد هُئا اسراري

۴۹

”عرفت ربي بربي“ آيت آئي
نؤبت ”اناالحق“ وڄائي
”اعظم شاني“ رمز رلائي
ڪَيڙي ”لوڪشف“ اُجرائي
”يَسمع يُبصر“ آهي هڪڙائي
”بلاميم احمد“ اِها وائي
”اِني اَناالله“ آگاهي
هُئڙي صورت هڪ سيائي
سوئي بندو سو مولائي
سوئي هيت سوئي بالائي
عالم الله مؤن اظهاري

۵۰

ظـــاهـــر ســـج تـــہ ســـيـــڪـــنـــهـــن جائِين
هـــيءَ ٻـــي رمـــز تـــون دل ســـان لائـــين
تـــون تـــا آئـــيـــنـــو ٿـــي آئـــين
پـــنـــهـــنـــجو پـــاڻ ٿـــي ۾ مُـــنـــهـــن پـــائـــين
"مَئـــين" ڪـــي ڇوڙ تـــہ ٿـــيـــويـــن "ســـائـــين"
ٻـــولـــو مُور نـــہ هـــن ۾ ٻـــائـــين
تـــوڪـــي صـــحـــي ســـچ ســـٽـــائـــين
ڪـــاشـــيءِ نـــاهـــي بـــنـــا حـــق ڪـــائـــين
"ڪُل شـــيءِ نـــاطـــق بـــالحـــق" ڳالـــهہ اهـــائـــي ڳالـــهـــائـــين
هـــر جا پـــاڻ غنـــي گـــفـــتـــاري

تحمت باالخير

ضميمو

داستان وڏو
رسالو سچل سائين جو

هن رسالي ۾ سنڌي ڪافيون
ٻيون حرفيون هر قسم سچل
سائين جون پيل آهن

گڏ ڪيل

مسٽر هيمراج ۽ ميان محمد ۽
ٻين دوستن ڪيون —

مسٽر ٺوڪرداس ٿانورداس
تاجر ڪتب شڪارپور سنڌ جي
ڇپائي پڌرو ڪيو

دفعه اول قيمت ٠—٨—١

لاهور جي آسٽيم پريس

داستان وڏو رسالو سچل سائين جو

رسالو ميان سچل فقير جو

ڀاڱو ٻيو

ھي رسالو

تمام گهڻي محنت ۽ ڪشالي سان گڏ ڪيل مرزا
عليقلي صاحب اسسٽنٽ ڊيپوٽي ايجوڪيشنل
انسپيڪٽر ضلع حيدرآباد سنڌ جو ھٿن سان
ھرسينگه پنشنيءَ ۽ تاجر ڪتب سکر ڏي جي
ھٿيجي خرچ سان ڇپائي پڌرو ڪيو —

لاھور ۾ مصطفائي پريس ۾ ڇپيو

حصه اول سال ۱۹۰۳ع جلد (۵۰۰)
قيمت ھڪڙي جلد سان ٻي ٻارهن آنا ۰ — ۱۲ — ۰

ڇپائيندڙ بابا سيد محمد مصطفا قائم

سال ۱۸۶۷ع جي ايڪٽ ۲۵ موجب رجسٽر
ٿيو

سچل سائين جي رسالي جي ياڳي ٻئين جو عڪس

سچل سائين جي رسالي جي پاڳي ٻئين جو پهريون صفحو

ديباچو

پڙهڻ ۾ هجي ته سچل فقير جي ڪلام گڏ ڪرڻ ۾ مون گهڻي تڪليف ورتي
آهي سو هن ڪري جو شاعرن جي ڪلام ٻڌڻ جو شوق ٻه پيرائين مونکي
هن فقير جي ڪلام ٻڌڻ کان پوءِ ٿيو هو آءٌ ننڍي هوندي کان نه ڪلام
ٻڌندو ويندو هوس ڇاڪاڻ ته فقير شير خان جهنگي حيدرآباد جي سرڪاري
۾ ... ير علي فقير ڪري چوندا هوا جو سچل فقير جي معتبر شاگردن يا
پائلڻ مان هڪڙو هو تنهن جو پٽ ميان مير محمد ٽنڊي ٻاگي جي يعني ٽنڊي ٻاگي جي
۾ مير ڪرم علي خان جي خدمتگارن مان پڻ هو ۽ انهي فقير شير خان جا
پالڪا فقير قادر بخش ۽ نور شاه جي حيدرآباد جي بيگراڻي ۾ ڪلام ڳائڻ
ڪري بلڪل مشهور هوا تنهن ڪري ننڍي هوندي اچڻ پيو ٿيندو هو تنهن ڪري
مونکي ڪلام ٻڌڻ جو گهڻو وجهه مليل هو تنهن ڪانپوءِ ٻه هڪ دفعو فقير
صاحب جو ڪلام گڏ ڪيو هو پر پوري طرح سبب اُنجي ڇاپائڻ جو بندوبست
ٿي نه سگهيو تنهن ڪانسواءِ اُهو مونکان چورائجي ويو سنه ١٨٩٥ع ۾ جڏهن آءٌ
حيدرآباد کان بدلي ٿي آيس تڏهن اُنهي سال مونکي نوشهري ڊويزن ۾
گشت ڪرڻو ٿيو ۽ اتفاق سان ڪنڊياري تعلقي جي ڪوٽڙي شهر لڪي
ٿيو جتان معلوم ڪيم ته درازن جو شهر نزديڪ آهي انهي شهر جي لوڪن ...
فقير ۽ يوسف فقير جي ڪلام ۾ پڙهندو هوس تنهن ڪري اُتي وڃي ته روضي
زيارت ڪري اچان ۽ ڪو ڪتاب فقير جي ڪلام جو ٻه هٿ ڪريان آهر
اُتي ويس ۽ ٻه ٽي ڏينهن رهي واقفيت پيدا ڪري هڪڙو ڪتاب ڏٺو
اُهو گهڻو ڏونهو هو - مونکي معلوم ٿيو ته فقير صاحب گهڻا ورق ڪلام لکيو
هو تنهن ڪري ضرور سندس ڪلام انهي ڪتاب کان وڌيڪ هوندو ۽ ڏينهن
کان معلوم ٿيو ته خير پور رياست جي ڪن ماڻهن وٽ به ڪتاب ڏٺا ... جن جو ... پي
گهڻو ٿي سگهيو تنهن ڪري بندوبست ڪري آيس ته فقير جا ڪتاب ...

مرزا صاحب واري رسالي جي ديباچي جو پهريون صفحو

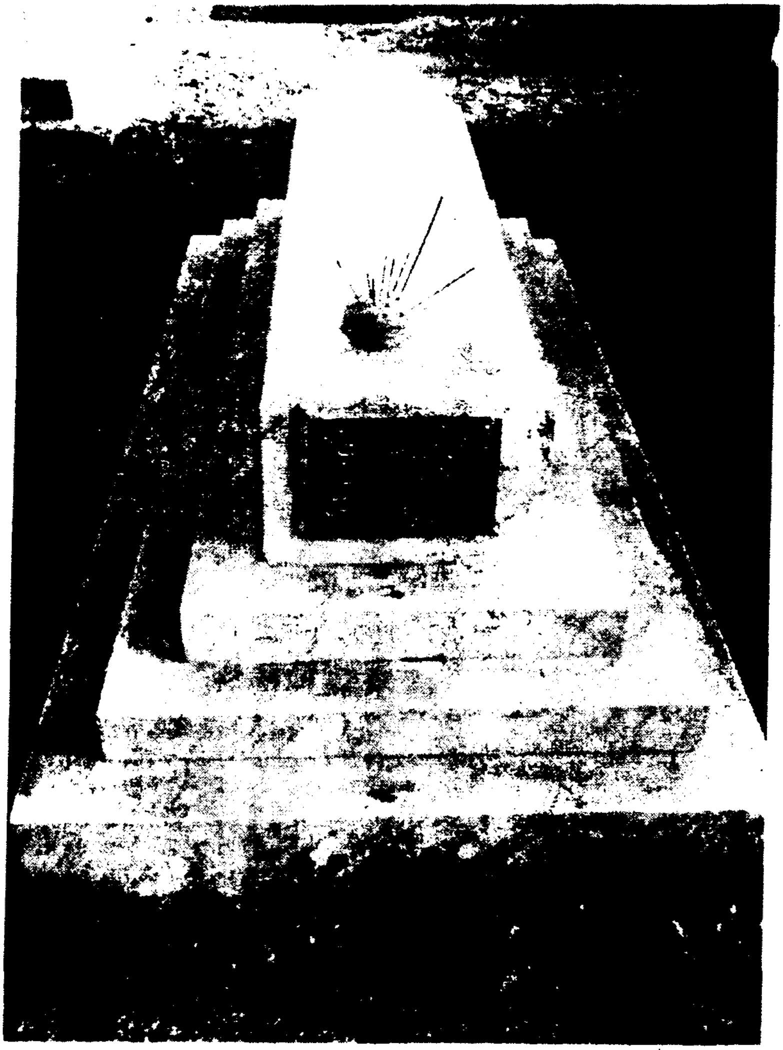

مرزا علي قُلي بيگ جي مزار

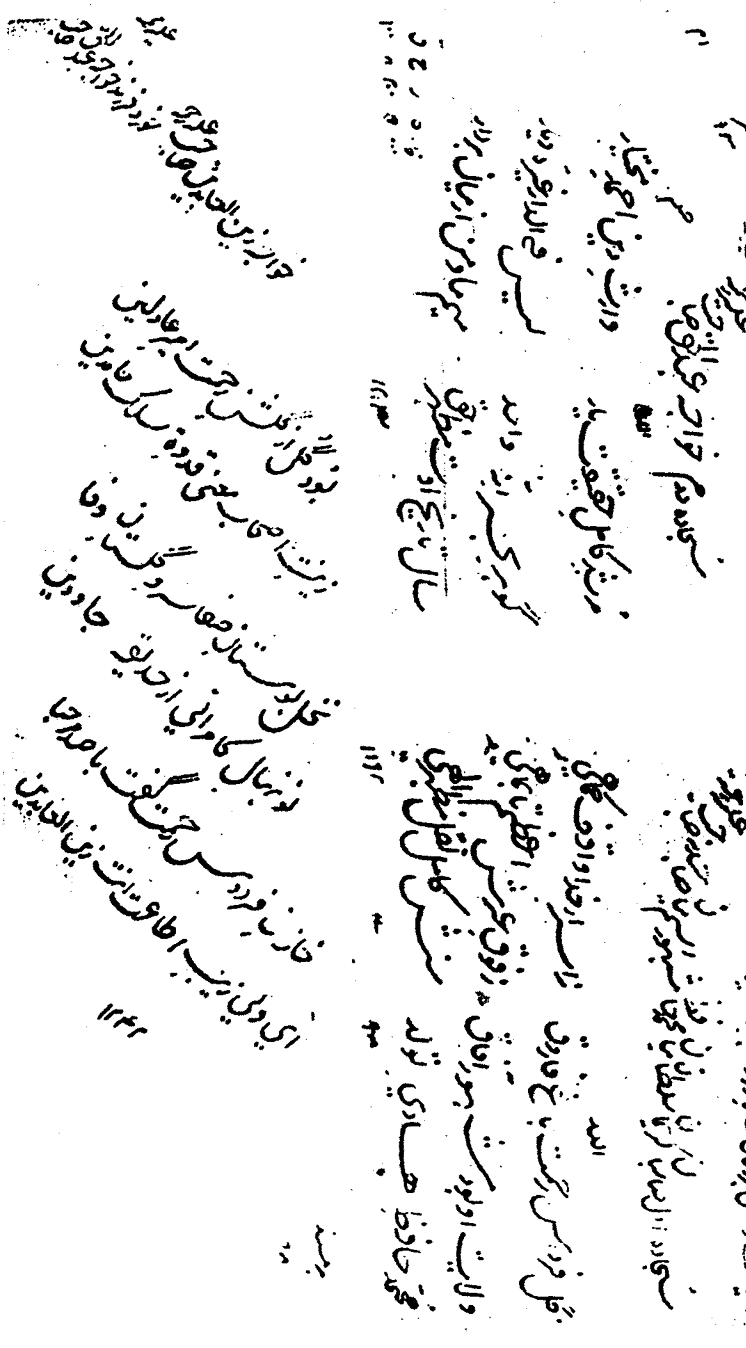

منشي نقل محمد جي بياض جو هڪ صفحو

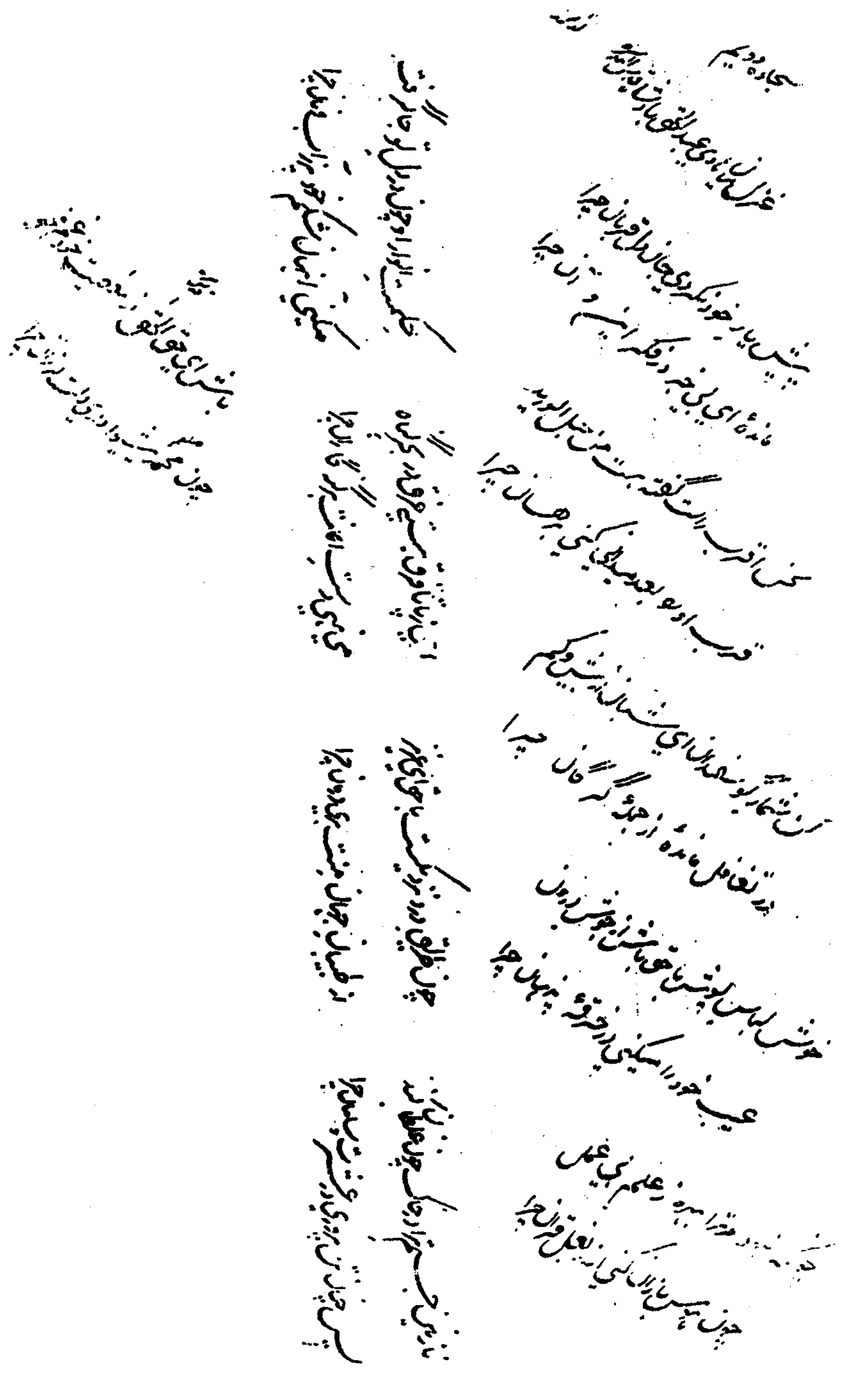

منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

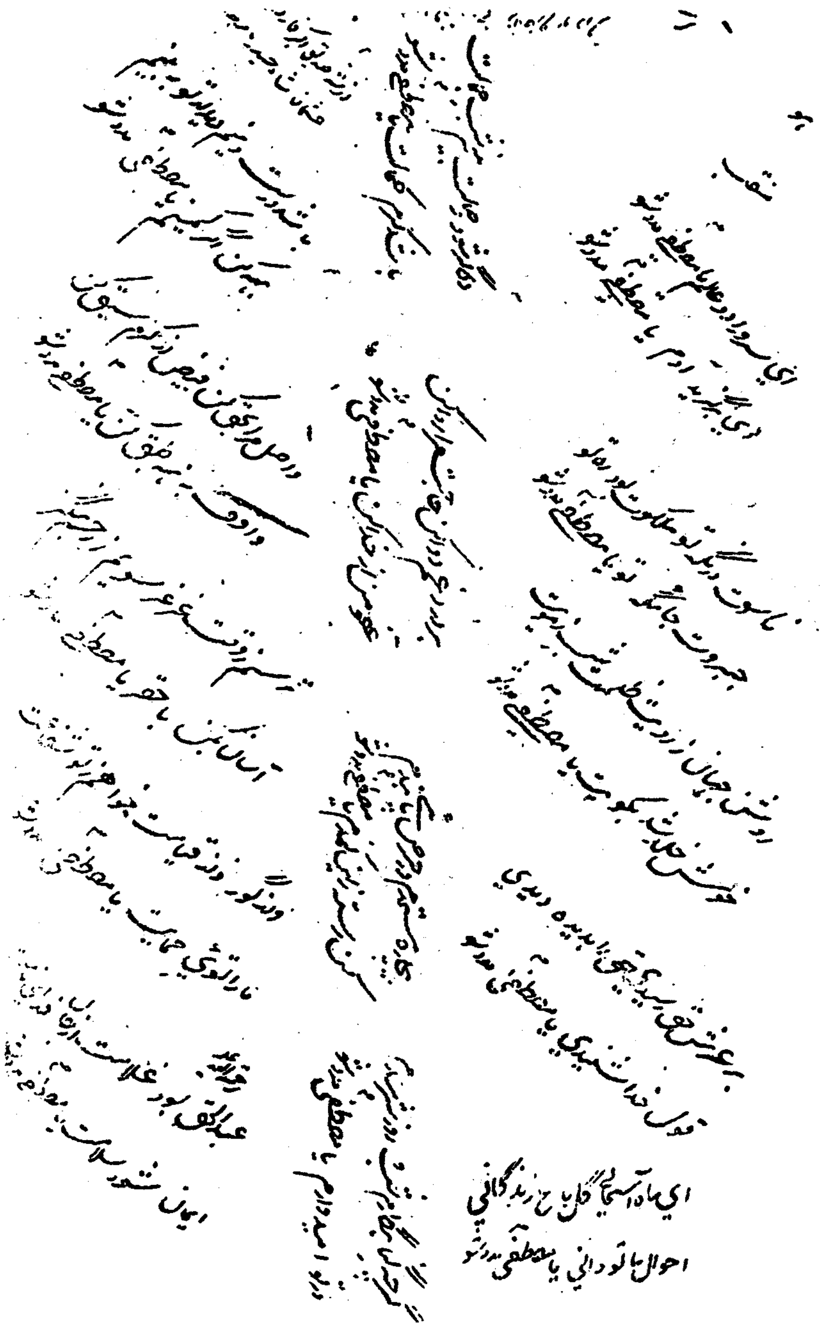

منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

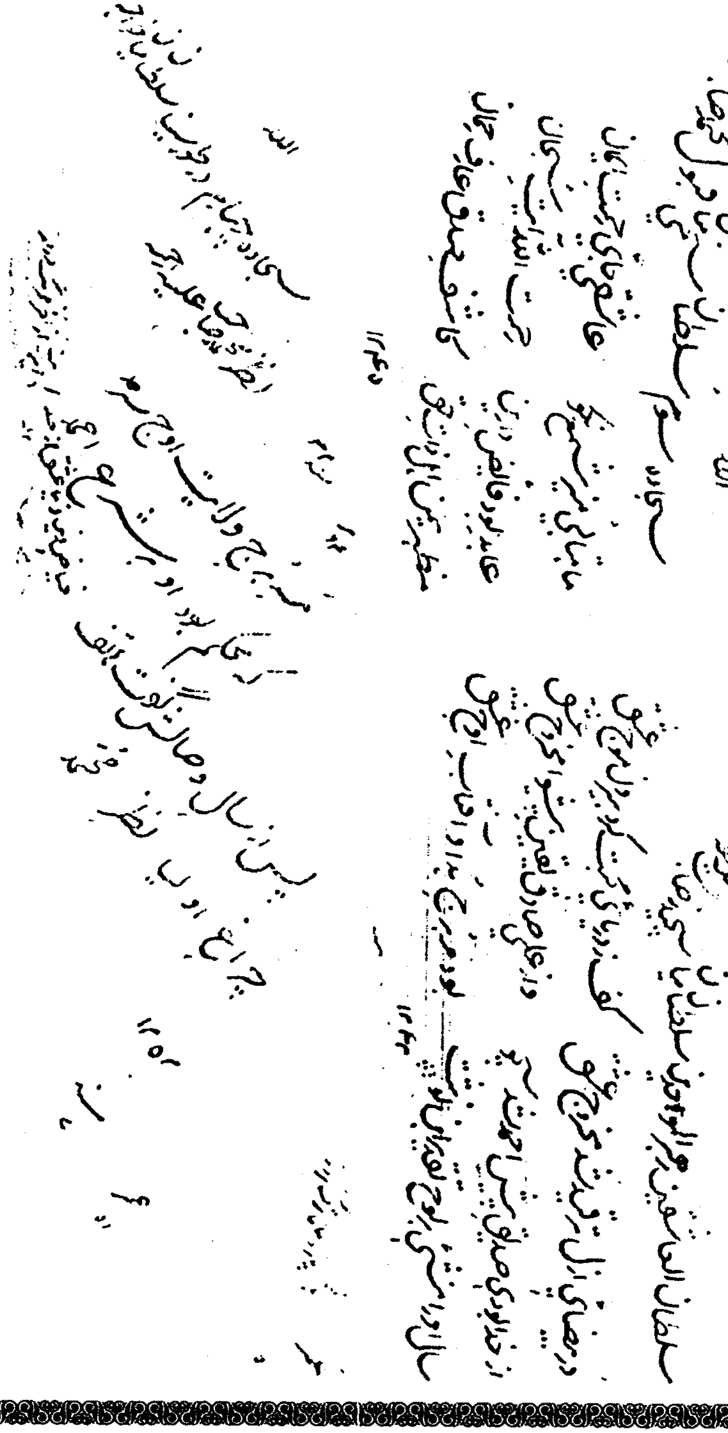

منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

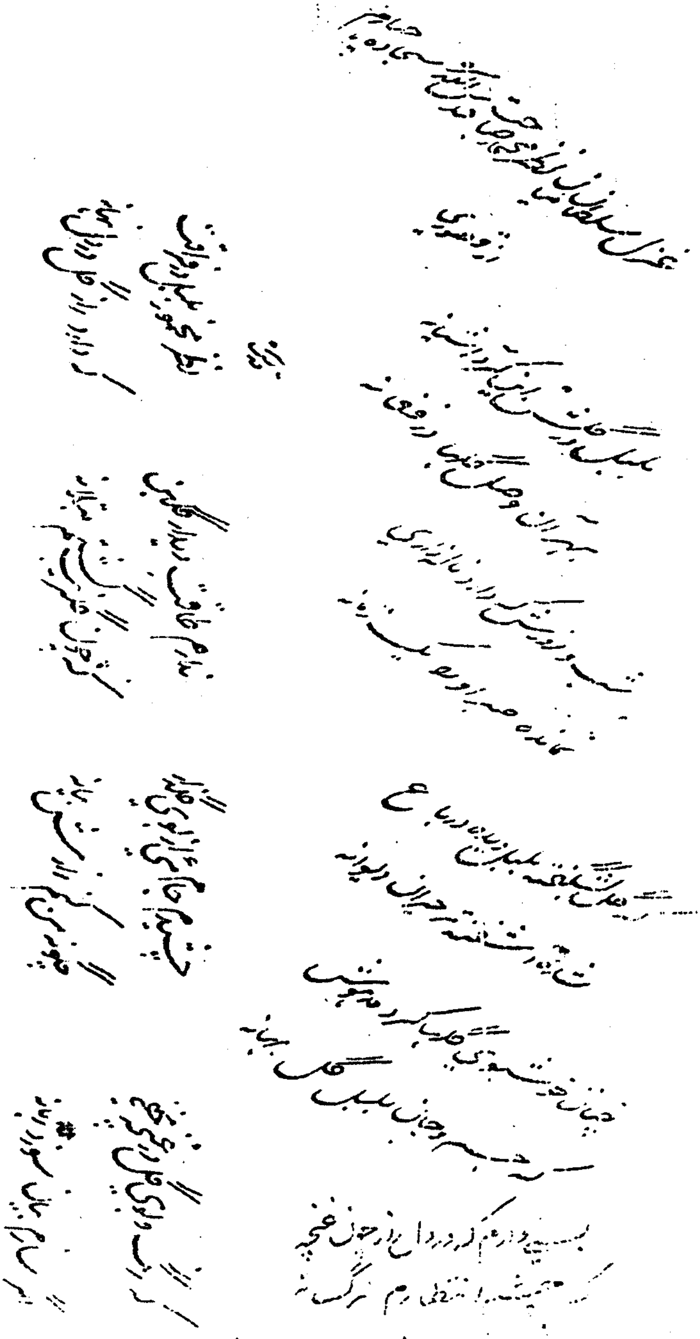

مرحوم منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

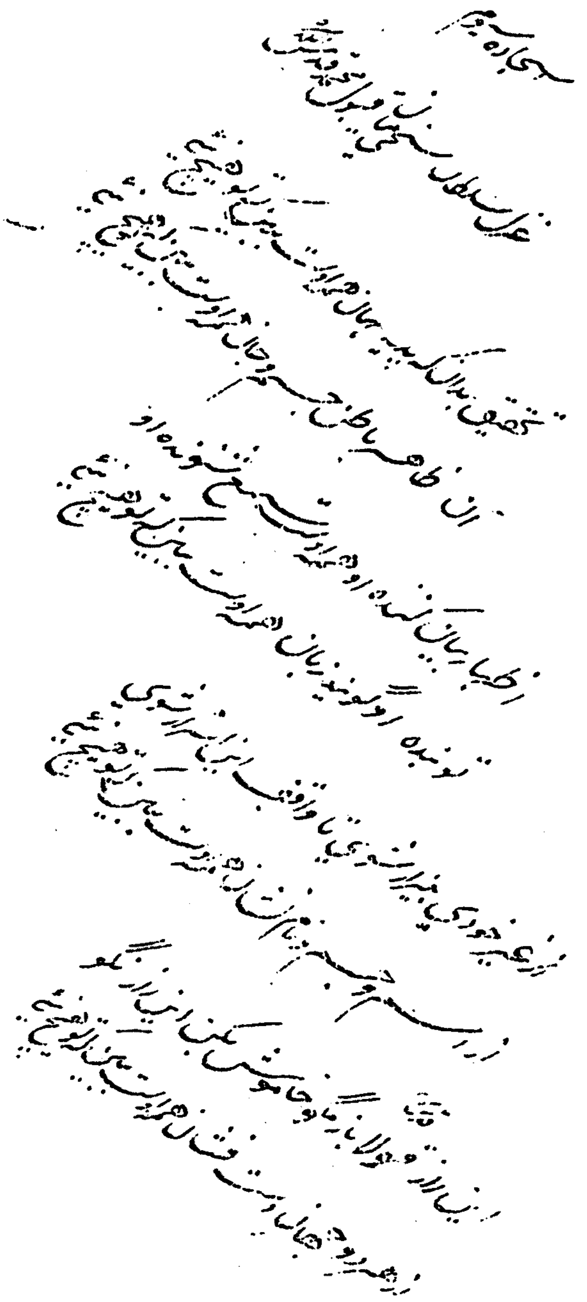

مرحوم منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

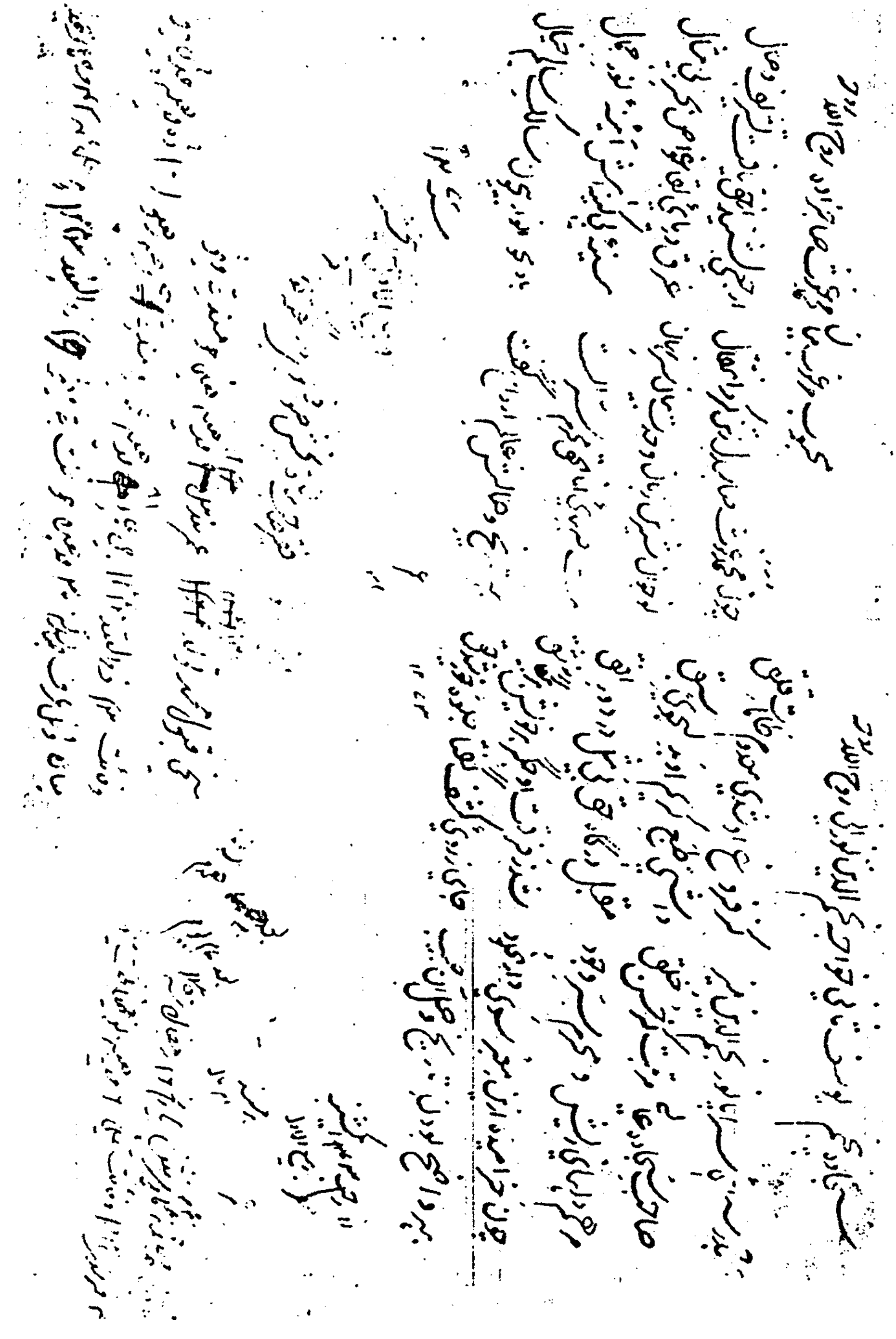

منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

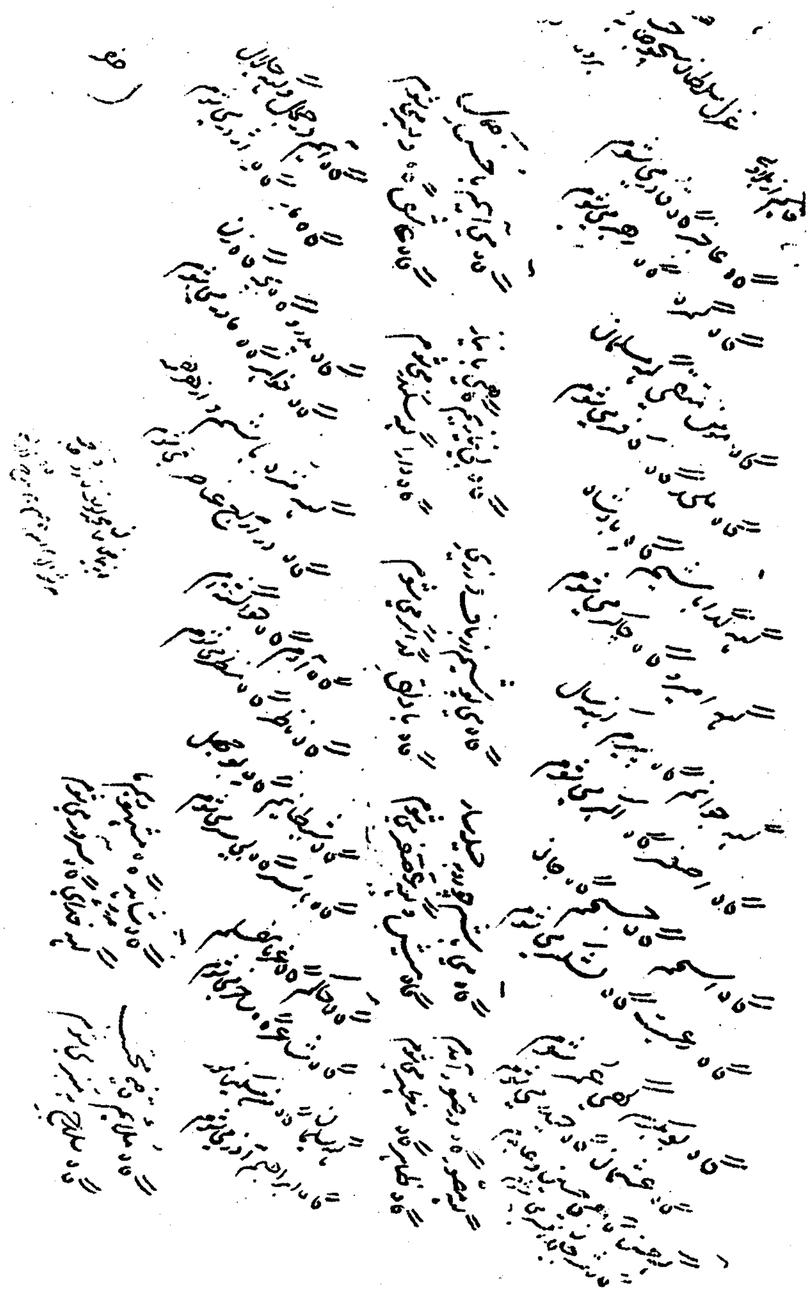

مرحوم منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

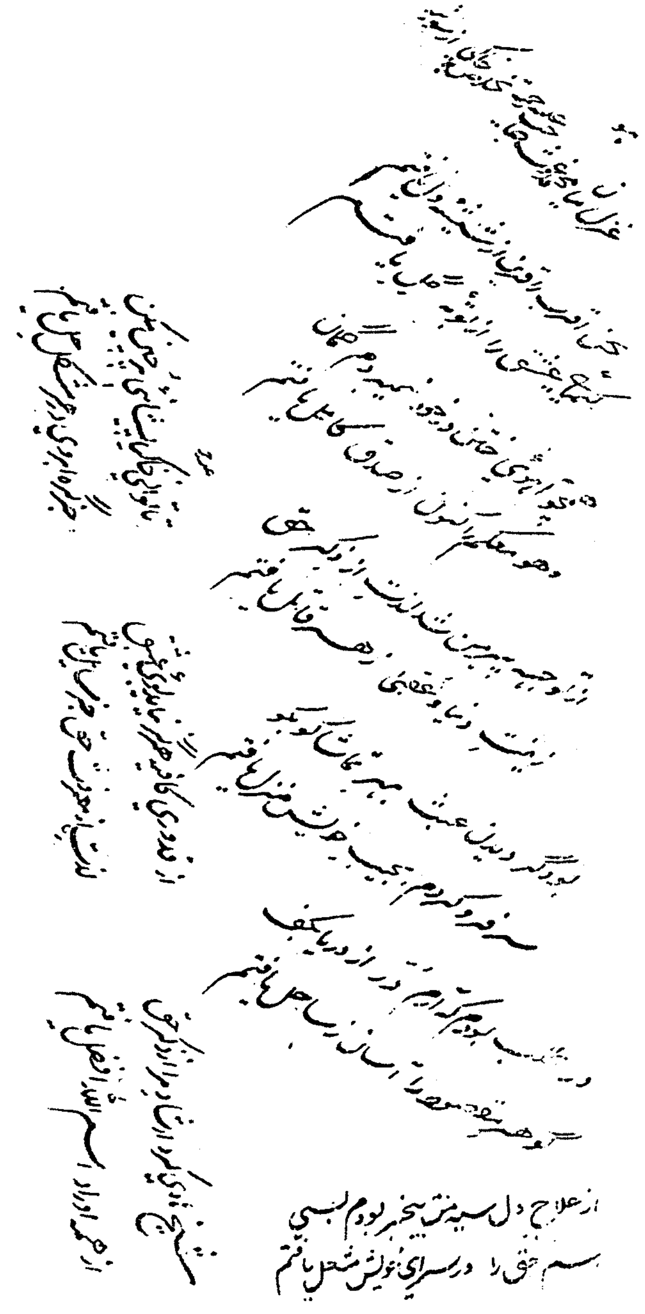

مرحوم منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

هٿ اکر مرحوم مرزا علي قلي بيگ.

ابهردي

عشق ته آسان ٻيا سيم مٿيه پر ادکهاريون

ڇنه وڃڻ واندريون وديون جيجي سور سهڻ جي ڏاڍيون

١ صابري ٻنيا سدا ڪمرلون ڪما حق جون بندليون

سار حسن سوري متي ڏسن الاِيقين لاوال لنڊليون

٢ دل دردج ڏنه عير غفلت جئين ڏڏڻ گا ڏر گهنڊليون

ٻنري الله ترڪ ڏي دنيا دما فيها منڊليون

٣ ٻڪر وحدت جي ڇين ٻترلون ٻيائي جون ڏڏليون

ڪين سڀهيا سيرهون جاڳي حرهيا ماما نندليون

٤ زهد ڪر جاڪي جئن لون جوترهي جيادان ٻرنيدليون

ن جيڊلون حمند سبي چون پرلهي ٻجڌليون

از آندل فقير

هٿ اکر مرحوم آندل فقير

الحمد لله اڄوڪي رات ٻارهين جي ڏهه بجي تمام سعيد گهڙي اڄ تاريخ ٥ جنوري ١٩١٥ع
تاريخ ١٨ صفر المظفر ١٣٣٣ هه بمعه رات حضرت سلطان العاشقين سلطان سچو قبول ...
جن جي ڪمتر ڪنيز زاده هادي بخش فقير کي حضرت شهنشاهه بيلان بادشاهه ...
دربار فيض آثار ۾ ... آهي بدلهه دفعه هن غلام کي ... مگر ...
جاءِ تي ويهاري ڇڏيندا هوا هن دفعه حضرت محبوب سبحاني قطب رباني غوث الاعظم ...
جن جي خدمت اقدس ۾ پيش ڪري فرمايائون ته پاڻ پنهنجي زبان حق بيان سان ...
ظاهر ڪري فرمايائون ته فقير اسان توکي آگي ... آهي ... ڪاڻ ... بيعت
ڪري فرمايائون ... فرمايائون طعام ... فرمايائون ...
بابرڪت حصو توکي ... ڪنيز زاده ... طعام ...
مان وٽي ... جان ... طالب ... ١٩١٥ع

بنده هادي بخش فقير

هٿ اکر مرحوم هادي بخش

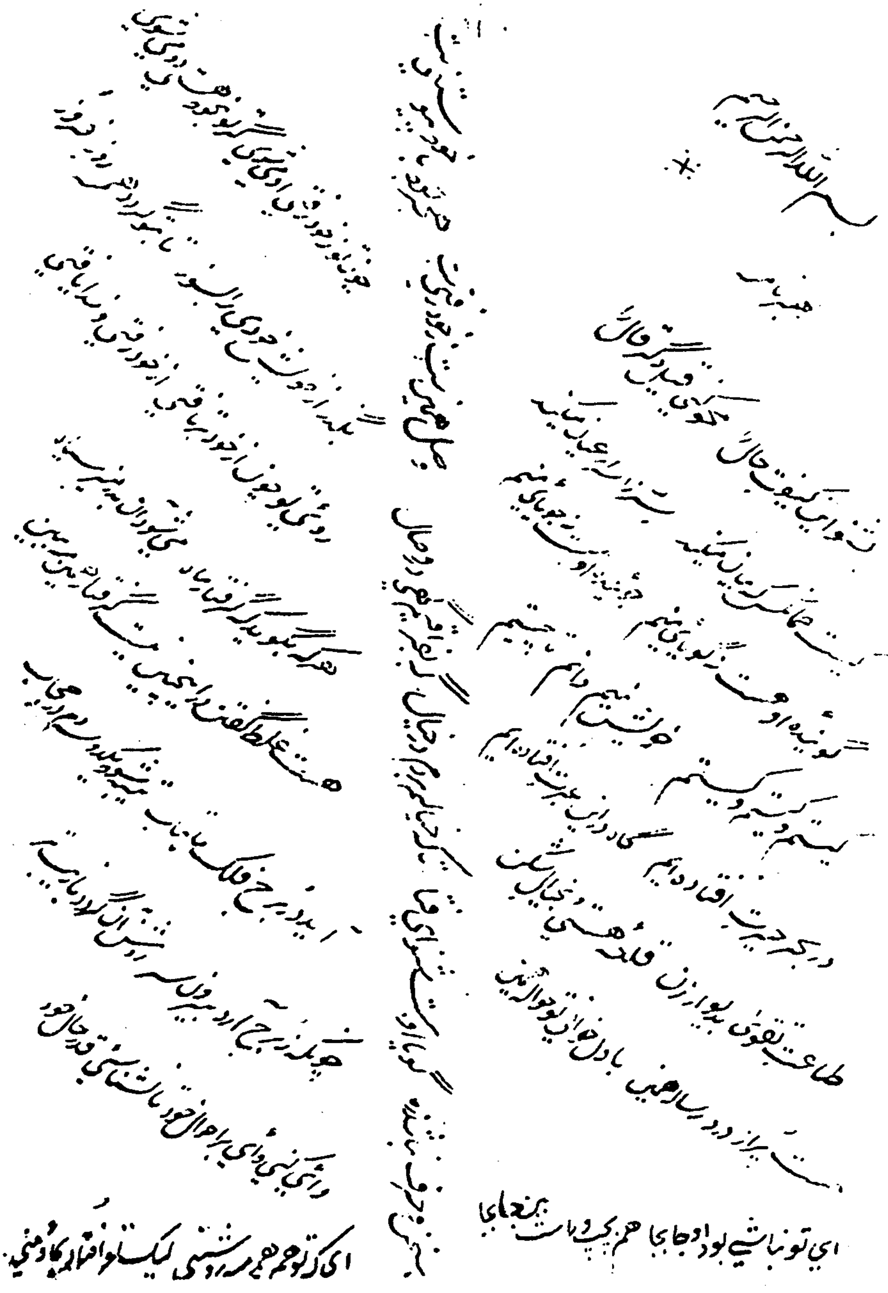
بسم الله الرحمن الرحيم

سچل سائين جي مثنوي رهبر نامہ جو پهريون صفحو
منشي نظر محمد جي بياض تان ورتل

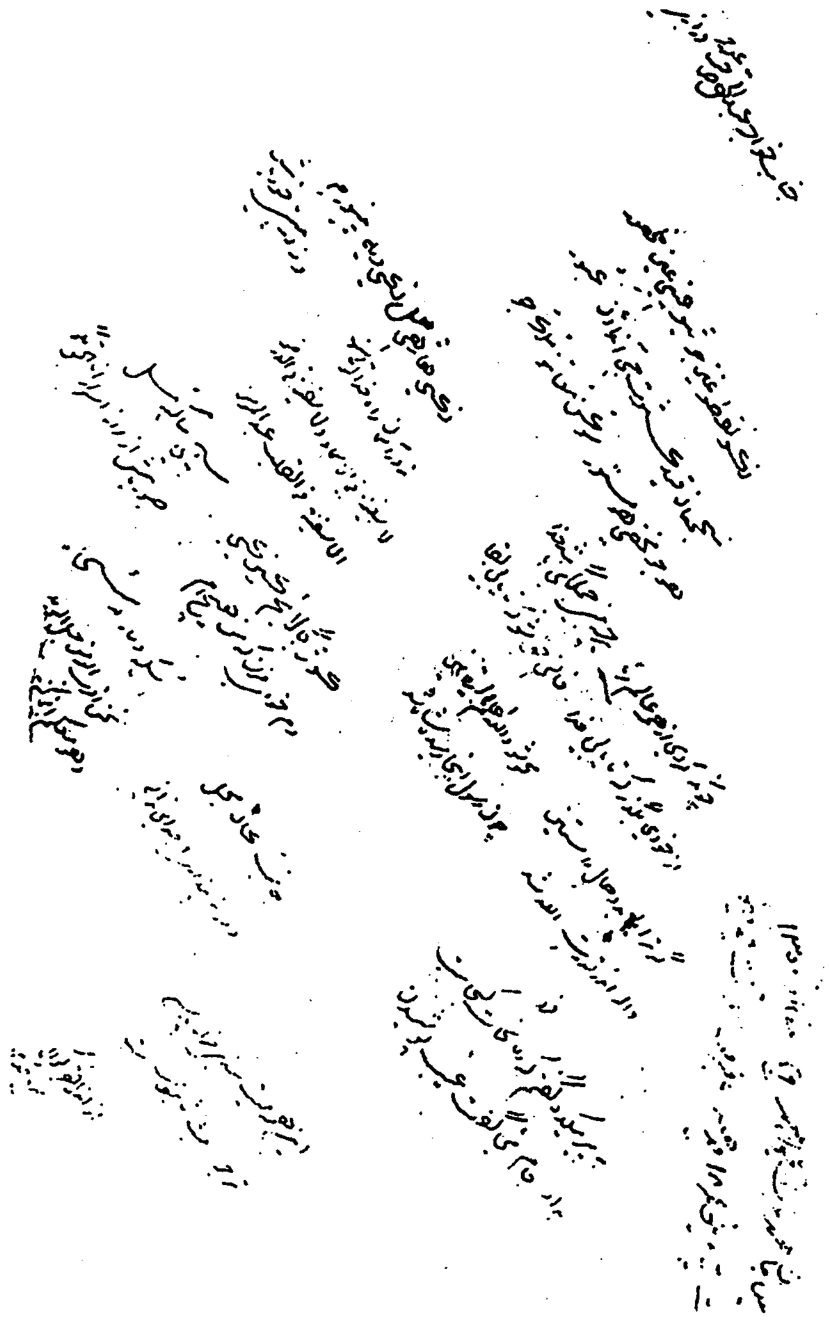

مرحوم منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

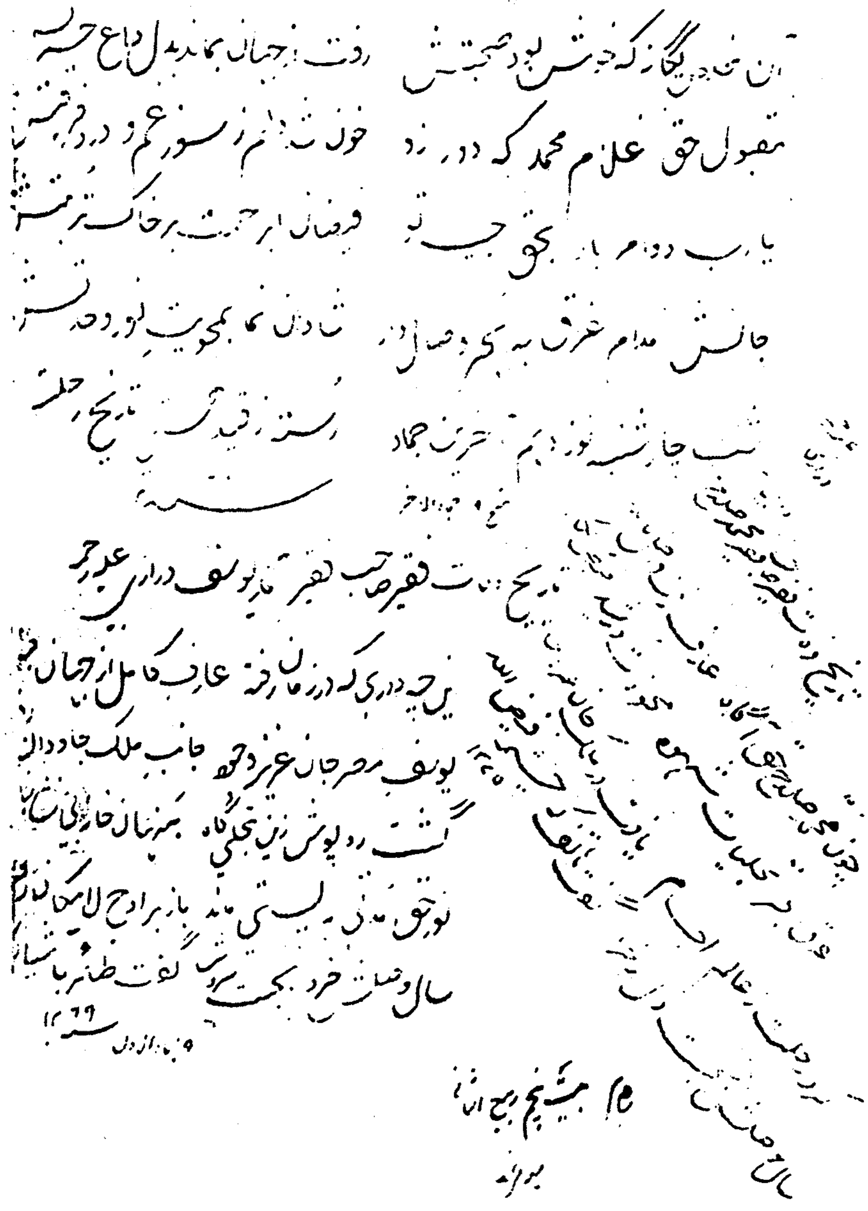
آن شه یگانه که خویش بود صحبتش | رفت از جهان بماند بدل داغ حسرتش
مقبول حق غلام محمد که در ... | خون شد دلم ز سوز غم و درد فرقتش
یارب دوام باد بحق حبیب تو | فیضان ابر رحمت بر خاک تربتش
جانش مدام غرق به بحر وصال ... | تا دل نما بمحویت بود وحدتش
شب چارشنبه بود ... جماد | ... تاریخ رحلتش

تاریخ وفات فقیر صاحب فقیر ... یوسف ...
این چه دردی که در زمان رفته | عارف کامل از جهان ...
یوسف مصر جان عزیز وجود | جانب ملک جاودان ...
گشت روپوش زین تجلی گاه | ...
نور حق ... باز براه ...
سال وصلت خرد بجست ... | گفت ظفر ...
سنه ۱۲۶۶

مرحوم منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

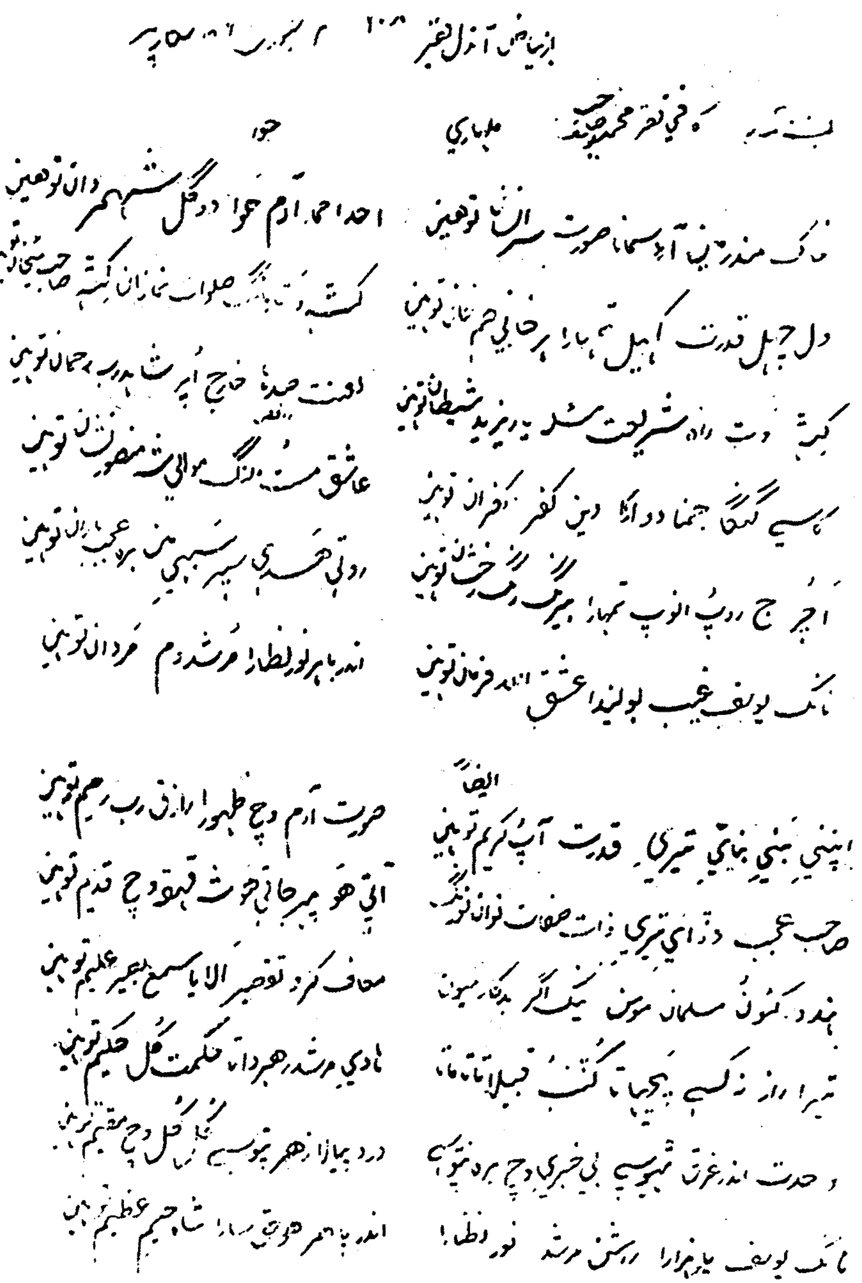

اپني بني بناتي تيري قدرت آپ ڪريم توهين

صورت آدم وچ ظهورا رازق رب رحيم توهين

هادي مرشد رهبر داتا حڪمت ڪل حڪيم توهين

منشي نظر محمد جي بياض مان هڪ ورق

این خدائی خاک راهی تو بود | از سبب خاکت بسی نیکو بود
می بشود قربان بر آل عبا | سگ بدرو ابش تو بود این گدا
شد خدائی از غلامانش غلام | راز نامه ختم کردم والسلام
آمدم اینجا قلم را سر شکست | در نوشتن هرچه بود آن نوشت
ای خدائی چند گوئی این کلام | این حقیقت را بگفتی والسلام

لا اله الا الله
محمد
الرسول
الله

محرر فدوی نظر محمد ولد مرحوم مغفور میان اله بخش مغل تیموری دهلوی فی التاریخ ۲۶
ماه رمضان المبارک سنه ۱۳۰۴ هجری نبوی مطابق تاریخ ۱۰ جولای سنه ۱۸۸۵ع بکاریه
وقت ۲ بجه روز آخرین جمعه - این نقل تمام شد از کتاب رئیس غلام نبی معروف
عبد النبی ولد مرحوم مغفور رئیس ... که آن کتاب بتاریخ غره رمضان المبارک
سنه ۱۲... تحریر شده بود الهی ... حصول طفیل ... محمد قبول
نام رشد

هٿ اکر مرحوم منشي نظر محمد

غزل از بس

گل سخي مقبول محمد خواجه نجم الدين گل | پير غوث گل اظهر محمد شه طور سين گل

گل شه سر دعاي مظهر علي تمكين گل | زين عابد گل محمد بچل خوش آئين گل

گل سخي صاحب كلاه ذات شه عارفين گل | خواجه عبدالحق گل محمد صلاح الدين گل

گل سخي عاشق الله رست حق تقين گل | هست در هر دو جهان خوشبوئ آن رنگين گل

گل شه فاروق محمد حافظ ياسين گل | اسم آن شه مشهور صاحب حق بين گل

شه عبيد الله گل از اولاد محي الدين گل | بو سعيد اولاد حضرت شه عمر تمكين گل

آن امير المومنين حضرت عمر يكين گل | در عدل شه مشتهر از چين تا ماچين گل

آن امير المومنين حضرت عمر عادلين گل | شوهر حضرت ام كلثوم بنت علي موحدين گل

كفر را زير و زبر اسلام كرده زان لقب | شاد فاروق از خدا شد در جهان زاين گل

[illegible] | در دو عالم روز بينه پنج گل شيرين گل

بوبكر عمر و علي عثمان شمس الدين گل | در خود آن با مير اقرب جد شاه كمال الدين گل

شاه عبيد الدين فاروق سر پروين گل | زوجه شه شاه فاطمه بنت حسن خوش جبين گل

در محبت شاه بنت [illegible] | شو لخم حسين در نيم سوز دل غمگين گل

هست شاهنشاه جيلاني سيد محي الدين گل | آن شه اولاد حسين بنت امير الدين گل

هست سرتاج الولي خوب رب العالمين گل | عاشق آن بر شه در زي يا مدد گاه حسين گل

گل چنيه فقير هم مو سيه مسكين گل | گل محمد صالح و گهرام عشق زآن الدين گل

شير علي قربان علي محمد زآن عشقين گل | گل دي محمد صديق و گل بهرام امين گل

خير شه حيدر شه و نادر شه مرحين گل | ميان محمد حافظ تقي محمد شه دا رين گل

گل محمد يوسف [illegible] | [illegible]

گل محمد يونس و گل بخت علي نور الدين گل | گل غلام محمد الله يار [illegible]

مرحوم مُنشي نظر محمد جو چيل هڪ فارسي غزل

گل غازم حيدر شه مشهد علم شه آلدين گل — گل قائم خان نوتن مستي لطف ته فرين گل

گل جتوئي جو گل راز قدر توئين گل — سيد ته [illegible] بشير گل

گل پير [illegible] عالي مدد [illegible] — گل دل رستم [illegible] ۽ تيل عشق محبين گل

گل [illegible] مست [illegible] — گل مظفر [illegible] محمد شه امام الدين گل

گل حسن بخش ۽ گل [illegible] علي [illegible] گل — گل محمد گل بچل امداد علي شوقين گل

گل امام بخش ۽ گل محمد عالم آلدين گل — گل اولاد نظر محمد [illegible] مين گل

[illegible] رسول بخش [illegible] گل — [illegible] طالع [illegible] حسين گل

گل ميان محمد يوسف [illegible] — [illegible]

گل خليفه [illegible] علي [illegible] حسين گل — [illegible] غالب [illegible] گل

بچل [illegible] — [illegible] حسن بخش [illegible]

گل هر فقراء [illegible] گل — [illegible] شاه [illegible] الدين گل

گل شهنشاهه سخي [illegible] سجاد بشير گل — [illegible] گل

[illegible] نظر محمد [illegible] گل — عاشقن محمود [illegible] گل

[illegible] بالا ۽ [illegible] گل — [illegible] گل

يا الاهي عرض [illegible] گل

اي نظر محمد [illegible] خدا [illegible] گل

[illegible] گل

لا اله الا الله محمد رسول الله صلي الله عليه وسلم

[illegible] رمضان المبارڪ [illegible] ۱۹۰۳ [illegible]

منشي نظر محمد جي بياض جو هڪ صفحو

ان ڳالھ ۾ ڪو شڪ ڪونھي تہ شاھ لطيف
کان پوءِ سنڌي زبان جو وڏي ۾ وڏو شاعر سچل
سرمست ئي آهي .سنڌي کان علاوه سچل
سرمست سرائڪي جو بہ وڏو شاعر آهي، بلڪ
سرائڪي ۾ تہ سچي سنڌ اندر ڪو بہ شاعر
سندس جوڙيا مٽ ڪونھي .جيڪڏهن سچل
سرمست کي سرائڪي شاعريءَ جو سرواڻ
سڏجي تہ بہ ڪو وڌاءُ نہ ٿيندو .سندس
سرائڪي ڪلام ۾ ڏوهيڙا، ڪافيون، جھولڻا،
گھڙولي ۽ سي حرفيون شامل آهن .

سنڌ ۽ پنجاب جي سرائڪي شاعريءَ جي
مطالعي مان معلوم ٿيندو تہ نہ صرف سنڌ جا وڏا
وڏا عالم، صوفي شاعر سچل سائين جي ڪلام
کان متاثر ٿيا، پر پنجاب جي مشهور صوفي
شاعر خواجہ غلام فريد پڻ سچل سائينءَ جو اثر
قبول ڪيو .سنڌ ۾ عبدالله ڪاتيار، نانڪ
يوسف، غلام حيدر شر، گھرام فقيرجتوئي، خير
سائين رتيديري وارو، شير علي خان ينيرو، فقير
قادر بخش بيدل، حمل خان لغاري، دريا خان
فقير، شاهہ نصير، محمد فقير کٽياڻ، فقير
هدايت علي نجفي تارڪ، غمدل فقير ۽ ٻيا
گھڻائي شاعر سچل سرمست جي سرائڪي
ڪلام کان متاثر ٿيا .ائين ڪٿي سمجھجي تہ
سچل سرمست هڪ خاص شعري روايت جو
سرواڻ آهي، جنھن تحت گھڻن شاعرن شعر
لکيا ۽ اج بہ لکي رهيا آهن.

مرزا علي قلي بيگ

ثقافت کاتو
حڪومت سنڌ

ISBN: 978-969-8100-94-0
9 789698 100940
Price Rs. 2400/-

naeemdeswali